HARVARDIANAE ACADEMIAE IN NOV ANG SIGILLVM
VE RI TAS

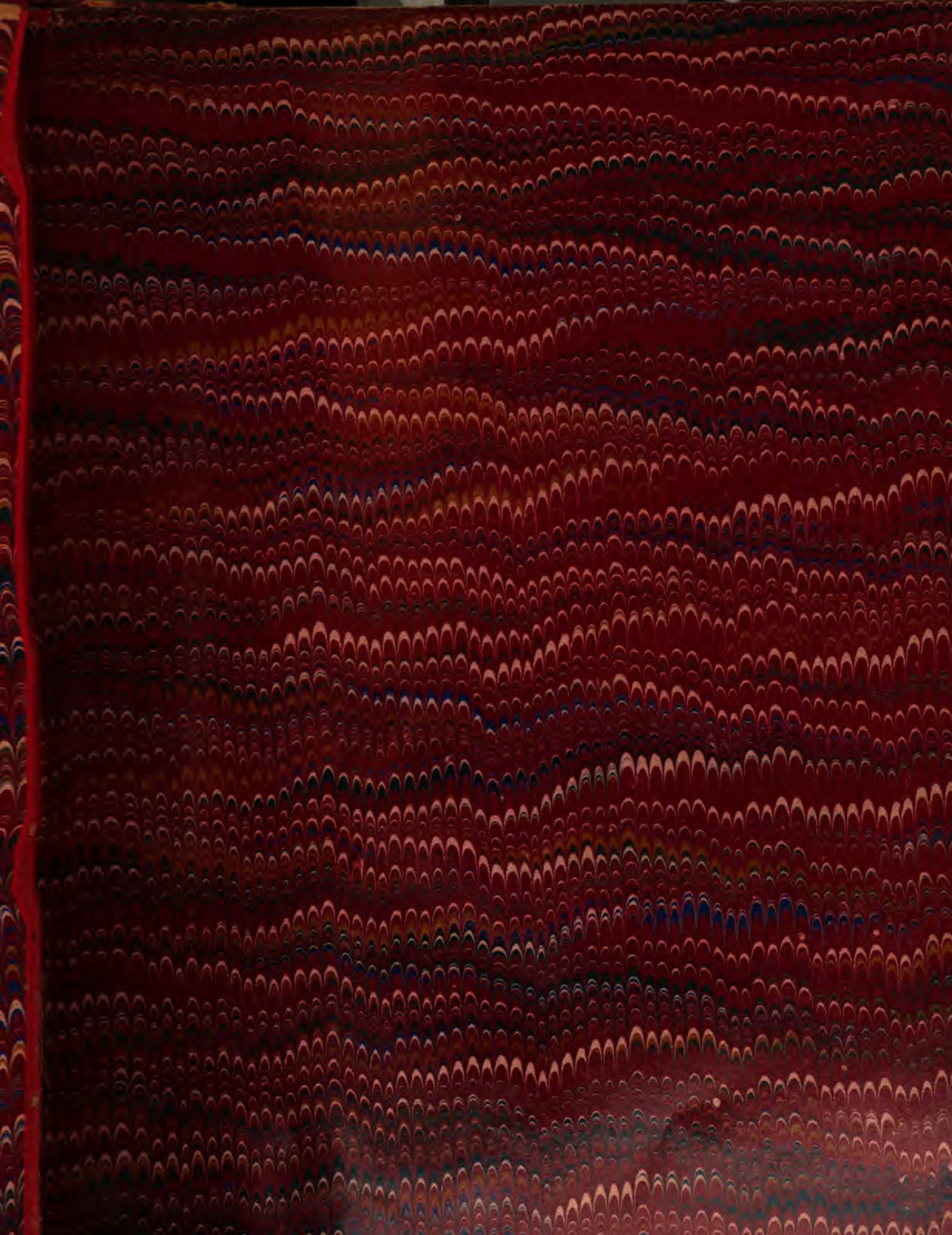

АКТЫ

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССІЕЮ.

Томъ XI.

АКТЫ ГЛАВНАГО ЛИТОВСКАГО ТРИБУНАЛА.

ВИЛЬНА.
Въ типографіи А. Г. Сыркина, Большая улица, собств. домъ—№ 37.
1880.

ЛИЧНЫЙ СОСТАВЪ КОММИССІИ:

Предсѣдатель: Яковъ Ѳедоровичъ **Головацкій.**

Члены:
- Семенъ Вуколовичъ **Шолковичъ.**
- Иванъ Яковлевичъ **Спрогисъ.**
- Константинъ Ивановичъ **Снитко.**

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Въ изданныхъ до сихъ поръ Виленскою Коммиссіей по разбору древнихъ актовъ десяти томахъ напечатаны имѣющіе болѣе важное значеніе для исторіи Западнаго края акты, выбранные изъ хранящихся въ Виленскомъ центральномъ архивѣ книгъ Гродненскаго, Брестскаго и Виленскаго земскихъ судовъ, Брестскаго, Гродненскаго и Виленскаго гродскихъ судовъ, Брестскаго подкоморскаго суда, Брестской, Виленской, Кобринской и Каменецкой магдебургіи и Виленскаго магистрата. Въ настоящее время Коммиссія занимается разработкой историческаго матеріала, содержащагося въ книгахъ главнаго Литовскаго трибунала, и выходящій нынѣ въ свѣтъ XI томъ представляетъ собою сборникъ документовъ, найденныхъ въ этихъ книгахъ.

Главный Литовскій трибуналъ, учрежденный въ 1581 году при королѣ Стефанѣ Баторіѣ, былъ высшей судебной инстанціей великаго княжества Литовскаго, въ которой разсматривались и рѣшались дѣла, поступавшія аппелляціоннымъ порядкомъ изъ низшихъ судебныхъ мѣстъ,—гродскихъ, земскихъ, компромиссарскихъ и тому подобныхъ судовъ; приговоры его имѣли силу сеймовыхъ постановленій, которыхъ не вправѣ былъ отмѣнять и самъ король. Кромѣ судебныхъ дѣлъ, въ книги главнаго Литовскаго трибунала вносимы были разнаго рода крѣпостные акты,—купчія, раздѣльныя, дарственныя и т. п. записи, завѣщанія, переказы, квитанціи въ полученіи денегъ или прекращеніи претензій и всякаго рода сдѣлки между частными лицами и общественными учрежденіями.

Для большаго удобства какъ самихъ членовъ главнаго Литовскаго трибунала, такъ особенно тѣхъ лицъ, которые должны были обращаться къ нему по своимъ

дѣламъ, все Литовское княжество было раздѣлено на двѣ половины,—репартицію *Виленскую*, къ которой принадлежали нынѣшнія Виленская и Ковенская губерніи, и воеводства Полоцкое и Смоленское съ повѣтомъ Стародубовскимъ, и репартицію *Русскую*, обнимавшую нынѣшнюю Гродненскую, Минскую и частію Виленскую губерніи, а также воеводства Витебское и Мстиславское съ повѣтомъ Оршанскимъ. Первоначально главный трибуналъ имѣлъ свои засѣданія для Виленской репартиціи въ Вильнѣ и Трокахъ, а для Русской въ Новогородкѣ (нынѣшнемъ Новогрудкѣ, Минской губерніи) и въ Минскѣ; въ 1588 году Варшавскій сеймъ предписалъ трибуналу собираться для Виленской репартиціи только въ Вильнѣ, а для русской—попеременно: въ одномъ году въ Минскѣ, въ другомъ въ Новогрудкѣ; а въ 1775 году и для русской репартиціи назначено только одно мѣсто засѣданій главнаго трибунала,—въ Городнѣ. Время засѣданій главнаго Литовскаго трибунала называлось каденціями, которыя продолжались до 5 мѣсяцевъ; постановленіемъ сейма 1775 г. для Виленской каденціи назначено время съ 15 Ноября по 15 Апрѣля, а для Гродненской—съ 1 Мая по 30 Сентября.

По роду дѣлъ, подлежавшихъ рѣшенію главнаго трибунала, онъ раздѣлялся на *свѣтскій* и *смѣшанный* (judicium compositum). Свѣтскій трибуналъ состоялъ изъ членовъ, которые были избираемы ежегодно на Февральскихъ сеймикахъ по одному отъ каждаго воеводства, земли и повѣта на одинъ годъ для каждой каденціи отдѣльно; члены выбирали изъ среды себя маршалка, который предсѣдательствовалъ на обѣихъ каденціяхъ. Трибуналъ смѣшанный образовали шесть избранныхъ предсѣдателемъ членовъ свѣтскаго трибунала совмѣстно съ четырьмя назначенными отъ Виленской и двумя отъ Жмудской капитулы духовными римско-католическаго исповѣданія членами. Онъ разсматривалъ дѣла о невыдачѣ назначенной духовенству десятины, руги, о спорныхъ между свѣтскими и духовными лицами имѣніяхъ, объ отступникахъ отъ вѣры, и т. п. Трибуналъ этотъ имѣлъ свои засѣданія только въ одной Вильнѣ, по окончаніи Виленской каденціи.

Во время междуцарствія, когда, вслѣдствіе смерти короля, всѣ обыкновенные суды и въ томъ числѣ главный Литовскій трибуналъ прекращали свою дѣятельность, судебныя дѣла рѣшались судомъ *каптуровымъ*, которому предоставлено было, между прочимъ, право всякаго нарушителя благочинія и порядка поймать и судить (captura). Онъ состоялъ изъ 15 избранныхъ на предконвокаційныхъ сеймикахъ судей и рѣшалъ всѣ какъ гражданскія, такъ и уголовныя дѣла.

Въ Виленскомъ центральномъ архивѣ хранится 6660 книгъ и дѣлъ главнаго Литовскаго трибунала, въ томъ числѣ имѣющихъ особенно важное значеніе для

исторіи края крѣпостныхъ (актовыхъ) книгъ 188 и книгъ судебныхъ рѣшеній (декретовыхъ) 281. Онѣ обнимаютъ собою почти два столѣтія, съ 1615 по 1799-й годъ включительно. Первоначально въ судопроизводствѣ главнаго Литовскаго трибунала, также какъ и прочихъ судебныхъ мѣстъ княжества Литовскаго употреблялся *русскій языкъ*, согласно предписанію Литовскаго статута—изданія 1588 года (разд. IV, артикулъ 1); но когда въ 1697 году послѣдовало такъ называемое уравненіе правъ Литвы съ Польшей, то закономъ было постановлено, чтобы во всѣхъ судахъ великаго княжества Литовскаго употреблять *языкъ польскій*, вмѣсто русскаго, который съ этого времени былъ совершенно вытѣсненъ изъ судебной практики; хотя нельзя не замѣтить, что еще ранѣе, почти съ половины 17-го столѣтія, юридическіе акты, представляемые къ явкѣ въ главный трибуналъ, не только католиками и уніатами, но даже такими ревнителями православія и русской народности, какими были настоятели Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, писались на польскомъ языкѣ; такъ далеко уже простерлась въ то время полонизація Западно-русскаго края.

Издаваемый нынѣ XI-й томъ актовъ содержитъ въ себѣ 166 документовъ, изъ коихъ 143 принадлежатъ свѣтскому трибуналу, 11 смѣшанному и 12 каптуровымъ судамъ, бывшимъ во время междуцарствій по смерти королей: Яна Казиміра (1668 и 1669 г.), Яна III (1697) и Августа II (1733 г). Изъ числа названныхъ документовъ одинъ относится къ XIV, два къ XV, 20 къ XVI, 86 къ XVII и 57 къ XVIII столѣтіямъ и по большей части составляютъ первоначальную или вторичную явку въ трибуналѣ разнаго рода юридическихъ актовъ,—завѣщаній, дарственныхъ записей, квитанцій и т. под.; собственно судебныхъ рѣшеній между ними очень не много,—не болѣе двѣнадцати.

По содержанію своему акты XI тома представляютъ, какъ и всѣ вообще древніе акты, живой интересъ въ различныхъ отношеніяхъ: юридическомъ, филологическомъ, бытовомъ и экономическомъ. Но особенно важное значеніе они имѣютъ для исторіи Западно-русской церкви, такъ какъ всѣ безъ исключенія принадлежатъ къ разряду документовъ чисто церковныхъ и въ общей совокупности даютъ живое представленіе о внѣшней жизни церквей, монастырей и духовенства, особенно монашествующаго. Для удобнѣйшаго обозрѣнія актовъ настоящаго тома ихъ можно соединить въ 3 отдѣльныя группы: первую образуютъ документы, относящіеся къ учрежденію и матеріальному обезпеченію церквей и монастырей,—такъ называемыя фундаціи, дарственныя записи и т. п.; во вторую входятъ документы характера чисто экономическаго,—касающіяся внѣшней, хозяйственной жизни бѣлаго и монашествующаго духовенства,—купчія крѣпости, продажныя и квитанціонныя записи и проч.; наконецъ третью группу составляютъ акты, свидѣтельствующіе о тяжкой борьбѣ православія съ его заклятыми врагами,—латинствомъ и уніей.

I.

Живое религіозное чувство, издавна одушевлявшее православныхъ въ Западно-русскомъ краѣ, особенно часто выражалось въ заботливости ихъ о благолѣпіи св. храмовъ. Ревнуя о славѣ имени Божія и духовной пользѣ своихъ единовѣрцевъ, не только знатные и богатые дворяне и духовные, но даже бѣдные землевладѣльцы основывали церкви и монастыри, снабжали ихъ необходимыми принадлежностями, обезпечивали нескудными средствами содержанія и нерѣдко сами посвящали себя въ нихъ на служеніе церкви. Частнымъ лицамъ въ ихъ усердіи къ церкви Божіей не уступали и нѣкоторые изъ польскихъ королей (напр. Александръ и Сигизмундъ Августъ, надѣлившіе нѣкоторыя церкви землей и угодьями). Замѣчательно, что тогдашніе основатели и благотворители церквей обращали особенное вниманіе не только на религіозное просвѣщеніе народа словомъ Божіимъ, но и на обученіе дѣтей грамотѣ и призрѣніе престарѣлыхъ и больныхъ; почему при церквахъ нерѣдко основываемы были богадѣльни и устрояемы небольшія школы.

Появленіе въ концѣ XVI столѣтія уніи, вступившей тотчасъ же въ борьбу съ православною церковію, возбудило въ православныхъ еще болѣе горячую ревность къ поддержанію православія устроеніемъ церквей и монастырей и обогащеніемъ ихъ приношеніями и вкладами. Уніаты съ своей стороны, подражая православнымъ, въ видахъ распространенія *святого единенія* (т. е. уніи) стали также дѣлать немалыя пожертвованія на уніатскіе монастыри и существовавшія при нихъ училища.

Вслѣдствіе этого издаваемые нынѣ акты представляютъ намъ цѣлый рядъ вновь основанныхъ какъ православныхъ, такъ и уніатскихъ церквей и монастырей и множество сдѣланныхъ въ ихъ пользу пожертвованій и благотвореній.

Церкви.

Сулятицкая. Въ 1433 году (№ 3), „пани Глѣбовая Вяжевичъ, Рачкова дочка, прозвищемъ Милохна Анна“, къ двумъ уволокамъ незаселенной земли, которою ея предки надѣлили находящуюся въ с. *Сулятичахъ* (нынѣ Минской губ., Новогрудскаго уѣзда) Варваринскую церковь, прибавила еще четыре уволоки, двѣ незаселенныя и двѣ съ двумя семьями „людей хрестіанъ“; кромѣ того назначила къ ежегодному отпуску изъ имѣнія Сулятичъ „полтора каменя (камень=36 фун. и 17½ лотамъ) воску на свѣчи, 10 мѣръ Новогородское мѣры вина на службу Божію и сукна попу черного, доброго локоть десять“. Земельный надѣлъ предоставленъ былъ также

въ пользованіе „господина попа“, который обязывался записать въ „суботникъ“ имена родныхъ и друзей жертвовательницы и каждую субботу совершать заупокойную по нимъ литургію; кромѣ того онъ долженъ былъ держать у себя „дьяка, доброго клирошанина, штобы ему службу Божію отправовати помогалъ“. При составленіи дарственной записи находились митрополитъ Кіевскій и всея Руси Георгій (вѣроятно Герасимъ, поставленный въ митрополиты изъ Смоленскихъ епископовъ въ 1433 г.), чернецъ его, архидьяконъ Кирила и его милость князь Кгедройть Романъ. Въ 1665 г. Сулятицкая церковь была уже въ рукахъ уніатовъ, такъ какъ дарственную являлъ въ главномъ трибуналѣ ксендзъ Габріель Коленда, архимандритъ Полоцкій, администраторъ Кіевской митрополіи, впослѣдствіи уніатскій митрополитъ.

Дубновицкая. Въ 1546 г. (№ 9) Дубновицкіе господарскіе бояре: *Головня, Новицкій* и другіе (всего 12 человѣкъ), испытывая затрудненіе „добѣгати до церкви Порохонское, Пречистое Богородицы (нынѣ Минской губ., Пинскаго уѣзда), ку которой передъ тымъ добѣгали предки и отцы ихъ, и они сами“, рѣшились построить особую церковь во имя св. Параскевы въ селѣ своемъ Дубновицкомъ и священнику оной „на пожитокъ“ каждый далъ по участку пахатной и сѣнокосной земли, по нѣскольку бортей и ульевъ пчелъ; при этомъ четверо принадлежавшихъ названнымъ боярамъ крестьянъ также пожертвовали на церковь по небольшой части земли и луговъ, по нѣскольку бортныхъ деревьевъ и ульевъ пчелъ. Кромѣ того священникъ получилъ право пользоватся лѣсомъ, заниматься рыбной и звѣриной ловлей и безплатно молоть хлѣбъ на свою надобность въ мельницѣ на рѣкѣ Бобрикѣ. Владыка Пинскій *киръ Варламій* благословилъ пожертвованіе и поставилъ къ новоустроенной церкви священника, оставивъ его навсегда „на куницы соборной на 12-ти грошей“; почему онъ обязанъ былъ ѣздить, наравнѣ съ другими священниками, въ Пинскъ къ собору.

Ковенская. Въ 1553 г. (№ 7) король польскій Сигизмундъ Августъ, извѣстный своею вѣротерпимостію, предписалъ „державцы Ковенскому и справцы (ревизору) замковъ и дворовъ своихъ въ великомъ княжествѣ Литовскомъ Хвальчевскому отвести и для Ковенской церкви всѣхъ святыхъ, закону Греческаго“, одну уволоку земли вблизи города и освободить ее отъ всякихъ платежей и повинностей; въ случаѣ же неимѣнія свободной земли переселить кого нибудь изъ живущихъ тамъ людей на другое мѣсто, а землю отдать церкви, „и нехай попъ тамошній добровольне тое земли уживаетъ и за насъ гоподара Бога проситъ“.

Въ 1554 г. (№ 10) Фальчевскій отвелъ священнику Ковенской церкви всѣхъ Святыхъ Алексѣю указанную королемъ уволоку; кромѣ того тотъ же священникъ

взялъ королевской земли 20 морговъ съ уплатой въ казну короля 2-хъ грошей (грошъ около $6^{1}/_{2}$ к.) и 6 пѣнезей (грошъ=10 пѣнезямъ). Но Ковенскій староста панъ Юревичъ Комаевскій отнялъ у священника Алексѣя отведенную для его церкви землю и потому, по жалобѣ священника, король предписалъ (въ 1555 г., № 12) какъ Фальчевскому, такъ и Комаевскому (№ 13), чтобы отнятая уволока снова была возвращена церкви. Такимъ образомъ мы видимъ, что въ половинѣ XVI ст. въ самомъ центрѣ Жмуди, которая еще въ XIV вѣкѣ была обращена въ католичество королемъ Ягеллой, существовала православная церковь. Въ XVII ст. она вѣроятно была захвачена уніатами, такъ какъ указанные здѣсь документы были явлены въ трибуналѣ уніатскимъ митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ, при чемъ церковь Всѣхъ Святыхъ названа уже *церковію ritus graeco-uniti*.

Старомядельская. Тотъ же король въ 1559 году (№ 15) предписалъ „секретарю своему и державцы замку Мядельскаго", Нарушевичу, чтобы отведенныя по волѣ короля для Мядельской Троицкой церкви (нынѣ Виленской губ., Вилейскаго уѣзда), двѣ уволоки земли не были облагаемы чиншемъ въ пользу королевской казны. Эта льготная королевская грамота въ 1740 году явлена въ трибуналѣ въ пользу Виленскихъ базиліанъ; значитъ Мядельская церковь была уже захвачена уніатами и подчинена Виленскому Троицкому монастырю.

Заблудовская. Въ 1565 году (№ 16) гетманъ великаго княжества Литовскаго Григорій Александровичъ Ходкевичъ, построивши въ имѣніи своемъ въ м. *Заблудовѣ* (нынѣ Гродненской губ., Бѣлостоцкаго уѣзда) „ку размноженью хвалы Божіей и для збиранья и богомолья людей народу хрестіанского", церковь во имя Успенія пресв. Богородицы и *св. великаго чудотворцы Миколы*, поставивши къ ней священникомъ *Остафія Григоревича*, а діакономъ брата его *Ивана*, отвелъ земли на пашню священнику 2 уволоки и діакону 1 уволоку, „а на збудованье дому поповскаго" далъ плацъ на улицѣ близъ церкви; вмѣсто выдававшейся прежде изъ имѣнія Заблудова десятины назначилъ десятину съ своихъ крестьянъ, съ каждой полной уволоки полъ копы ржи, что составляло всего 200 копъ ржи и столько же ячменя. Десятину эту должны были выбирать съ мѣщанъ *войтъ или сотскій*, а съ волости *лавникъ*, и, сложивши ее въ одно мѣсто, дѣлить слѣдующимъ образомъ: священнику русскому 50 копъ ржи и 50 ячменя; столько же діакону и столькожъ *плебану* (т. е. ксендзу) мѣстнаго костела, которому также было отведено 2 уволоки земли и 5 свободныхъ плацовъ при костелѣ; изъ остальной части десятины 25 копъ ржи и 25 копъ ячменя слѣдовало отдавать уставнику, „который ижъ бы при церкви уставичне былъ установенный человѣкъ, грамотѣ умѣлый и церкви пильный", и столько же „мистру при костелѣ римскомъ, а они за то послуги свое костельное

маютъ быть пильни и къ тому маютъ на науцѣ дѣтей держати". Кромѣ того войтъ обязанъ былъ собирать съ каждаго полнаго мѣщанскаго плаца по 4 гроша *коледы* и, раздѣливъ на три части, одну отдать священнику, другую діакону, а третью плебану, которые затѣмъ не имѣли уже права брать платы за мѣсто для погребенія умершихъ, и за требоисполненіе бѣднымъ людямъ; съ зажиточныхъ же назначена была опредѣленная плата за всякую требу, именно „отъ проводу грошей 6, отъ упису въ субботникъ грошей 12, окромъ если хто по доброй воли што отпишетъ; отъ вѣнчанья по грошу, а одъ хрыщенья дитяти грошъ".

Кромѣ церкви Ходкевичъ построилъ еще при ней *шпиталь* (богадѣльню), въ который слѣдовало принимать „людей убогихъ такъ закону грецкого, яко и римского, одножъ старыхъ, недужихъ, хорыхъ, немочныхъ, хромыхъ, невидущихъ, которые бы вже до работы негодилися", и на содержаніе ихъ назначилъ производившуюся прежде причту православной церкви десятину изъ имѣнія Заблудова; ржи бочекъ 60, ячменя бочекъ 15, гороху бочекъ 6 и гречихи бочекъ 20; для управленія богадѣльней и наблюденія за порядкомъ въ ней мѣщане должны были выбирать на нѣсколько лѣтъ двоихъ радцевъ.

Такимъ образомъ, обезпечивая причтъ, какъ православной церкви, такъ и католическаго костела землей, ругой и денежной выдачей, щедрый жертвователь позаботился вмѣстѣ съ тѣмъ объ обученіи дѣтей и призрѣніи слабыхъ и престарѣлыхъ.

Въ 17-мъ столѣтіи Виленскій воевода князь Янушъ Радивилъ устроилъ при Заблудовской церкви православный монастырь и подчинилъ его вѣдѣнію Виленскаго св. Духовскаго монастыря; послѣ смерти князя Януша, жена его Марія, дочь Молдавскаго господаря, завела при Заблудовскомъ монастырѣ „для обученія дѣтей хрестіанскихъ святой православной греческой вѣры наукамъ, рускія и латинскія школы, т. е. коллегію", пожертвовавъ въ 1659 г. (№ 5152) изъ записанныхъ ей мужемъ 600 тысячъ злотыхъ польскихъ 150 тысячъ на Заблудовскій монастырь и его училище, а также Виленскій св. Духовскій мужескій и находившійся при немъ женскій монастыри; сумма эта была обезпечена на имѣніяхъ Заблудовѣ и Бѣлицѣ.

Но уніаты давно вели уже дѣло о присвоеніи себѣ Заблудовской церкви, доказывая, что она основана была Ходкевичемъ для уніи, и главный Литовскій трибуналъ опредѣлилъ наконецъ передать ее въ руки уніатовъ, вслѣдствіе чего уніатскій митрополитъ Гавріилъ Коленда, овладѣвъ Заблудовской церковію и монастыремъ, явилъ въ 1671 г. (№ 72) въ Литовскомъ трибуналѣ актъ отреченія отъ пожертвованной Маріей Радивилъ суммы по „какому то появившемуся у дизуни-

товъ завѣщанію"; при чемъ доказывалъ, что княгиня Радивилъ не имѣла права распоряжаться принадлежавшими ей суммами.

Рогачевская. Въ половинѣ 16 столѣтія между священникомъ Рогачевской Козьмо-Демьянской церкви Θеодоромъ Ивановичемъ и земяниномъ Зенковичемъ—происходилъ споръ изъ-за владѣнія землями и угодіями. Дѣло объ этомъ было разобрано на мѣстѣ въ 1553 г. особыми коммиссарами, назначенными королевой Боной; въ 1562 году по повелѣнію Сигизмунда Августа разсматривалось подстаростимъ Рогачевскимъ Мурзой и окончательно рѣшено въ 1565 г. (№ 14) державцею Рогачевскимъ Бакою. Церкви предоставлены земли, луга, лѣса, борти и деревни съ крестьянами, лежащія на лѣвомъ берегу рѣки Добосны, со стороны г. Рогачева, а Зенковичу на правомъ берегу; бобровые гоны и рыбная ловля дозволена на обоихъ берегахъ, съ тѣмъ, чтобы ловъ былъ раздѣляемъ по поламъ; наконецъ мельницей на р. Добоснѣ могли пользоваться одинаково и священникъ и Зенковичъ. По заявленію священника, Поболовскій островъ, о которомъ главнымъ образомъ шелъ споръ, „перво того давно за славноей памяти князя Витольда держали два брата, Дитятко и Михайлочко, а прôдокъ священника попъ Рогачевскій небощикъ Григорій получилъ въ пользованіе половину его".

Въ 1760 г. переписка по этому дѣлу явлена въ трибуналѣ въ пользу Рогачевскихъ базиліанъ, которые, значитъ, захватили себѣ земли Козьмо-Демьянской церкви.

Куренецкая. Въ Виленской губерніи, Вилейскомъ уѣздѣ, въ 8-ми верстахъ отъ уѣзднаго города, находится довольно большое и весьма торговое мѣстечко Куренецъ, бывшее, по всей вѣроятности, однимъ изъ древнѣйшихъ русскихъ селеній въ здѣшнемъ краѣ, такъ какъ изъ акта № 18 видно, что уже въ 1355 году здѣсь была основана православная церковь Рождества пресв. Богородицы княземъ Пинскимъ и Мстиславскимъ Василіемъ Михайловичемъ Нарымунтомъ, который надѣлилъ ее землей. Земельный надѣлъ этой церкви былъ увеличенъ другими щедрыми благотворителями, какъ то: великимъ княземъ Александромъ (20 мая 1491 г.) и княземъ Николаемъ Радивиломъ въ 1553 г. Въ томъ же мѣстечкѣ существовала и другая церковь св. Спаса, имѣвшая также свои угодья. Въ 1576 г. писарь и референдарь великаго княжества Литовскаго Гавріилъ Война, „видечи пильного до службы Божей отца Григорія Василевича, котораго прислалъ Θеофанъ Богданъ—архіепископъ земли Полоцкой и Мстиславской Австафію Воловичу", отдалъ ему и его преемникамъ и Спаскую церковь, по смерти священника оной, отца Афанаса Ивановича; кромѣ того по просьбѣ свящ. Василевича укрѣпилъ за Куренецкою церковію и обозначилъ точными границами всѣ принадлежавшіе ей участки земли,

и изъ аренды своего Куренецкаго имѣнія назначилъ священнику къ ежегодной выдачѣ на „великій день“ по 25 золотыхъ и право молоть въ Куренецкихъ мельницахъ „безъ раду и мѣрки“. Такимъ образомъ Куренецкая церковь есть чуть ли не самая древняя изъ всѣхъ сельскихъ приходскихъ церквей нашей губерніи, неизбѣжавшая, впрочемъ, впослѣдствіи общей участи православныхъ храмовъ,—захвата уніатами. Въ настоящемъ столѣтіи въ Куренцѣ существовалъ костелъ, послѣ польскаго мятежа 1863 г. обращенный въ православную церковь, но не во имя св. Спаса, а Покрова пресв. Богородицы. Весьма замѣчательно, что въ 1576 году при Куренецкой Спаской церкви жилъ *боколяръ* и слѣдовательно производилось обученіе дѣтей, а при церкви Рождества пресв. Богородицы существовало *братство*, которое Гавріилъ Война старался оградить отъ всякой „кривды, не тылько одъ арендара, або ураду, и отъ самаго себя и своихъ наслѣдниковъ“.

Волчасская. Въ 1609 году (№ 27 и 28), по просьбѣ земянина Филона Волчацкаго, котораго предокъ Андрей Волчацкій своимъ иждивеніемъ и на собственной землѣ, полученной отъ удѣльныхъ князей за заслуги, построилъ церковь Успенія пресв. Богородицы, король Сигизмундъ III надѣлилъ эту церковь (нынѣ Могилевской губ., Чериковскаго уѣзда) пустошью, утвердивъ свой даръ грамотой на имя двоюроднаго брата Филона Волчацкаго Ѳеодора, „который собѣ добровольне при своей-же церкви и своихъ отчистыхъ добрахъ станъ обралъ духовный“.

Девятковицкая. Въ 1658 году (№ 50), стольникъ Ошмянскій Александръ Александровичъ Слизень и жена его, назначили для Девятковицкой уніатской церкви, (нынѣ Гродненской губ., Слонимскаго уѣзда) къ ежегодной выдачѣ 16 бочекъ разнаго хлѣба, полъ шанка (шанокъ=полъ четверти), пшеницы на просфоры, гарнецъ вина на обѣдни, фунтъ ладону и 5 фунтовъ воску на свѣчи, а въ случаѣ неурожая—на все это деньгами по 50 злотыхъ. За это священникъ обязанъ былъ еженедѣльно по субботамъ совершать въ поминъ душъ жертвователей и ихъ родныхъ, акаѳистъ и молебенъ пресв. Богородицѣ; въ случаѣ же неисполненія этого условія назначенная ему руга должна быть обращаема на устроенную жертвователями при Девятковицкой церкви богадѣльню.

Мерецкая. Въ м. Меречи (Виленской губерніи, Трокскаго уѣзда) существовала церковь, построенная и обезпеченная владѣльцемъ имѣнія Меречи Кердѣемъ; въ XVII столѣтіи она была уже уніатской и въ 1696 году (№ 100), вслѣдствіе старости и слѣпоты священника оной Василевскаго, по распоряженію уніатскаго митрополита Льва Заленскаго, подробно описана Виленскимъ протопопомъ и настоятелемъ Никольской церкви Іоанномъ Бобромъ, при чемъ самая церковь и принадлежавшая ей земля со всѣмъ недвижимымъ имуществомъ передана въ завѣдыва-

ніе арендатора имѣнія, а церковная утварь, облаченія и книги взяты на храненіе въ Виленскую митрополитанскую Пречистенскую церковь. Сдѣланная протопопомъ Бобромъ опись представляетъ намъ убогую обветшалую церковь, съ разбитыми окнами, безъ колоколовъ, хотя и снабженную достаточнымъ количествомъ священныхъ принадлежностей богослуженія, изъ которыхъ иныя, напр. евангеліе, сосуды и ризы довольно красивы и цѣнны. Не менѣе скромны принадлежащія церкви причтовыя строенія и вся внѣшняя обстановка жизни приходскаго священника [1]).

Декшнянская. Въ 1718 году (№ 131), Виленскій подстолій Михаилъ Шумскій, заботясь о духовной пользѣ своихъ крестьянъ, чтобы, за отдаленностію уніатскихъ церквей, они не умирали безъ крещенія и напутствія св. причащеніемъ, построилъ въ имѣніи своемъ Декшнянахъ, въ с. Путникахъ, уніатскую церковь, снабдилъ ее всѣми принадлежностями и на содержаніе священника назначилъ 3,000 злотыхъ, обезпечивъ ихъ на одномъ изъ своихъ фольварковъ; а въ слѣдующемъ 1719 году жена его надѣлила новоустроенную церковь землей (№ 133).

Монастыри.

Древнѣйшій изъ всѣхъ православныхъ монастырей западнаго края есть *Лавришевскій,* основанный въ 1262 году княземъ Воишелгомъ на берегу Нѣмана вблизи Новогородка (Минской губерніи). Въ 1398 г. (№ 1), по приказанію Витовта, Новгородскій намѣстникъ Петрашъ Монтигирдовичъ, вслѣдствіе жалобы архимандрита Мисайлы на то, что княжескіе люди ходятъ въ лѣсъ чрезъ монастырь, „а о той дорозе монастыру великая кривъда и татьба деетъ се“, обмежевалъ монастырскія земли и проложилъ новую дорогу мимо монастыря.

Въ 1521 г. (№ 6) Оношко (Онуфрій) Витонизскій съ сынами пожертвовали „ку Пречистое дому въ Лавришовъ монастырь, архимандриту Прокопею“ 2 уволоки сѣножати и половину луга *Древоскипища;* а другую половину того же луга записалъ монастырю сосѣдъ Витонизскаго—Ходкевичъ.

Въ 1566 г. (№ 17) по жалобѣ архимандрита Нектарія Маскевича на то, что крестьяне князя Николая Радивила самовольно захватывали себѣ монастырскіе

---

[1]) Къ сожалѣнію Мерецкая церковь и въ настоящее время находится не въ лучшемъ состояніи: она помѣщается въ одной комнатѣ 2-го этажа бывшей Мерецкой ратуши, каменнаго, растрескавшагося и постоянно-угрожающаго паденіемъ зданія, въ башнѣ котораго устроена небольшая колокольня. А рядомъ съ этою бѣдною православною церковію стоитъ не только огромный католическій костелъ, но и прекрасная каменная еврейская синагога.

поля, луга и хмѣлища, изъ за чего происходили споры, несогласія, бои и грабежи. Несвижскій намѣстникъ разобралъ дѣло и, основываясь главнымъ образомъ на представленныхъ Нектаріемъ фундушевыхъ записахъ пановъ Бѣльковичей, Ходкевичей, Хребтовичей, а также на произведенномъ по приказанію Витовта размежеваніи, отвелъ монастырю всѣ земли, луга и хмѣлища, лежащія за рѣкою Боловячею.

Въ 1716 г. (№ 122) Иванъ Буринскій, имѣя на имѣніи Хребтовичей—Сѣнно долгъ въ 1300 польскихъ злотыхъ, пожертвовалъ эту сумму Лавришовскому монастырю, въ которомъ была погребена жена его, и предоставилъ настоятелю Северину Клепацкому право взыскать означенныя деньги съ имѣнія Сѣнна.

Виленскій св.-Духовскій. Въ 1609 г. уніаты овладѣли древнѣйшимъ Виленскимъ монастыремъ св.-Троицы, который основанъ еще въ XIV столѣтіи и при которомъ въ концу XVI вѣка образовалось знаменитое и могущественное Виленское православное братство. Уступая силѣ, православные оставили Троицкій монастырь и избрали себѣ средоточіемъ вновь построенную, послѣ недавняго страшнаго пожара въ Вильнѣ, церковь св. Духа, при которой тотчасъ образовался сначала мужескій, а вскорѣ потомъ и женскій православный монастырь. При томъ монастырѣ утвердилось православное братство и онъ сдѣлался представителемъ и руководителемъ всего западнаго православія въ его борьбѣ съ уніей и латинствомъ, подобно тому, какъ Троицкій монастырь сталъ во главѣ уніатской партіи и такимъ образомъ два эти монастыря, отдѣленные одинъ отъ другого только узкой улицей, стояли другъ противъ друга, какъ бойцы, готовые во всякое время вступить въ бой между собою.

Православные не жалѣли средствъ на поддержаніе и обогащеніе какъ св.-Духовскаго монастыря, такъ и находившагося при немъ Виленскаго братства.

Въ 1593 г. (№№ 20, 21, 22) князь Александръ Ивановичъ Полубинскій, каштелянъ Новогородскій, вмѣстѣ съ женой своей Софьей Юрьевной, княжной Гольшанской, „маючи взглядъ доброго помноженья хвалы Божое закону греческого, набоженства русского реліи нашой, улюбивши початокъ справы доброе въ братствѣ духовномъ, при св. Троицы церкви Виленской будучомъ, одъ короля его милости упривилiованымъ и одъ христолюбивыхъ хрестіанъ наданомъ и уфундованомъ, пожертвовали на школу коллегіумъ ихъ братского, для твиченья и ученія въ оной школѣ дѣтей у наукахъ вшелякихъ, такъ езыка греческого и словенского, яко и иныхъ“ имѣніе свое Судервы съ строеніями, двумя крестьянскими дворами, пахатными и сѣнокосными землями и лѣсомъ. Все принадлежащее имѣнію было подробно описано въ инвентарѣ и передано братству вознымъ при свидѣтеляхъ.

Но едва только братство вступило во владѣніе подареннымъ ему имѣніемъ,

какъ въ 1596 г. (№ 23) „алтариста и подкустошъ костела головного въ замку Виленскомъ св. Станислава князь, т. е. ксендзъ Мазанковичъ" подалъ жалобу на насильственное будто бы отнятіе у него братствомъ земель, сосѣднихъ съ Судервой. Для рѣшенія дѣла на мѣстѣ назначенъ былъ подкоморій Ясинскій и, хотя истецъ не могъ представить никакихъ доказательствъ принадлежности къ костелу спорныхъ земель, а выбранный отъ кола рыцерскаго и всего посполъства закону гречеського на 1596 г. староста братства князь Богданъ Огинскій ссылался на свидѣтелей и показывалъ письменные документы; не смотря на то, подкоморій сталъ клонить дѣло въ пользу Мазанковича и, когда князь Огинскій потребовалъ, чтобы сдѣланъ былъ предписываемый закономъ объѣздъ всего спорнаго участка, подкоморій отвѣчалъ: „ижъ дей мой конь далей ити не хочетъ." Видя такую явную несправедливость со стороны подкоморія, князь Огинскій принужденъ былъ подать аппелляцію въ главный Литовскій трибуналъ.

Подобнымъ же образомъ въ 1608 г. (№ 26) земянинъ Богдевичъ предъявилъ искъ къ мѣщанамъ Виленскимъ Волковичу и Кононовичу, яко бы старостамъ братскимъ, въ томъ, будто они насильно овладѣли тремя принадлежавшими Богдевичу лугами, скосили на нихъ траву и отвезли ее въ братское имѣніе Судервы. Хотя повѣренный братства Гостевичъ просилъ остановить судебное разбирательство, доказывая, что Волковичъ и Кононовичъ не были братскими старостами, при чемъ представилъ полномочіе отъ всего братства; но ґродскій судъ не уважилъ его ходатайства, даже не позволилъ ему подать аппелляціи въ главный трибуналъ, но приговорилъ братство къ уплатѣ за сѣно и судебныя издержки, а луга присудилъ Богдевичу,—такъ враждебно дѣйствовала противъ православнаго братства даже мѣстная судебная власть.

Въ 1667 г. (№ 56, 57) Регина Швыковская пожертвовала св. Духовскому монастырю полторы тысячи злотыхъ польскихъ съ тѣмъ, чтобы ей въ пожизненное владѣніе былъ отданъ принадлежащій монастырю домъ на Субочъ (нынѣ Сиротской) улицѣ, и еженедѣльно по пятницамъ совершалась въ братской церкви поминальная обѣдня какъ за жертвовательницу, такъ и за ея родителей и родныхъ. Умирая, Швыковская завѣщала монастырю еще тысячу злотыхъ, которыя, вмѣстѣ съ вышеупомянутой суммой братство получило сполна отъ наслѣдниковъ Швыковской въ 1685 году (№ 88).

Въ 1669 г. (№ 68) Анастасія Петровская пожертвовала 1000 злотыхъ польскихъ на поминъ души съ тѣмъ, чтобы означенная сумма была по ровну раздѣлена между мужскимъ и женскимъ св. Духовскими монастырями.

Въ 1714 г. (№ 136) Василій Долматскій за мѣсто для погребенія его и на

поминъ души завѣщалъ монастырю 1000 злотыхъ польскихъ, которыя настоятель Евѳимій Власевичъ получилъ отъ жены Долматскаго въ 1721 г.

Виленскому св. Духовскому монастырю, какъ главному ревнителю православія и представителю всей православной половины Западно-русскаго народа, охотно подчинялись, какъ своему руководителю, нѣкоторые изъ меньшихъ и отдаленныхъ отъ столицы великаго княжества монастырей. Въ такой зависимости былъ напр. Новодворскій, Цеперскій, Заблудовскій и нѣкоторые другіе монастыри. Въ 1631 г. (№ 86) Аполонія Войнина передала во власть св. Духовскаго монастыря и бывшаго при немъ братства находившійся въ ея имѣніи *Купятицкій* монастырь (нынѣ Минской губерніи, Пинскаго уѣзда), съ церковію и со всѣмъ его какъ движимымъ, такъ и недвижимымъ имуществомъ. Составленный при этомъ инвентарь представляетъ подробное описаніе монастыря, всѣхъ его строеній, церкви, утвари, облаченій и другихъ принадлежностей богослуженія. Церковь во имя Введенія Божіей матери была деревянная, съ двумя куполами, крытыми жестью и вѣнчанными одинъ—золоченымъ, а другой желѣзнымъ крестомъ; при церкви находилась деревянная часовня. Церковная утварь по преимуществу была серебрянная, книги рукописныя и печатныя какъ мѣстныхъ Западно-русскихъ, такъ и Московской типографій; иконы—украшены ризами и разнаго рода золотыми и серебрянными привѣсками. Монастырскія зданія были деревянныя, большею частію запущенныя, при томъ весьма простыя и скромныя. Земли монастырь имѣлъ 6 уволокъ, бывшія въ чиншевомъ владѣніи у крестьянъ. Вообще инвентарь Купятицкаго монастыря, по своей древности и необыкновенной подробности весьма интересенъ для желающихъ ближе ознакомиться съ внѣшней обстановкой иноческой жизни въ нашихъ древнихъ монастыряхъ.

Евьевскій. Въ 1619 г. (№ 31, 32) горячіе ревнители православія, Трокскій подкоморій Богданъ Матфіевичъ Огинскій и супруга его Раина Воловичовна въ имѣніи своемъ Евьѣ (въ 35 верстахъ отъ Вильны), при двухъ находившихся тамъ православныхъ церквахъ, Успенія пресв. Богородицы и Вознесенія Христова, основали монастырь, на содержаніе котораго пожертвовали мызу въ Евьѣ со всѣми постройками, четырнадцать плацовъ, два села „съ людьми осѣлыми, рѣчку съ езами и всякимъ ловеньемъ рыбъ“ и шесть озеръ; кромѣ того дозволили свободный ловъ рыбы еще въ 4-хъ озерахъ и пользованіе лѣсомъ на монастырскія нужды. Новосозданный монастырь поставленъ былъ подъ защиту и наблюденіе Виленскаго св. Духовскаго монастыря и братства, которые должны были заботиться, чтобы Евьевскій монастырь „годными и способными на то дѣлательми и строительми опатроный былъ“, чтобы въ немъ было не менѣе двухъ священно-иноковъ

и одного іеродіакона, „оприч приспособленныхъ водлугъ потребы до церкви діаковъ и выростковъ;“ чтобы ежедневно совершалась церковная служба, а въ дни праздничные и воскресные произносились проповѣди; наконецъ „абы тежъ и наука школьная для дѣтей быти могла“. Какъ лучшее средство для распространенія духовнаго просвѣщенія при монастырѣ устроена была типографія, въ которой напечатано немало церковно-богослужебныхъ и вообще духовнаго содержанія книгъ. Ограждая чистоту вѣры братіи Евьевскаго монастыря, основатели оного поставили условіе, что въ случаѣ, „Боже сохрани, отступничества иконовъ св.-Духовскаго монастыря отъ подчиненія патріарху Константинопольскому“, Евьевскій монастырь совсѣмъ его наданьемъ долженъ отойти во владѣніе жертвователей или ихъ потомства.

Въ 1633 г. (№ 37) Раина Огинская, оставшись вдовою, не только подтвердила прежнее свое пожертвованіе на Евьевскій монастырь, но еще позволила инокамъ свободное пользованіе ея лѣсомъ на постройку монастырской мельницы и бумажнаго завода, подарила монастырю два луга и наконецъ отказала въ пользу его 5 тысячъ злотыхъ и шестую тысячу „на школу въ томъ монастырѣ будучую, хотячи, абы въ ней, въ потомные часы науки христіанскіе дѣти заживали“. Ктиторами облагодѣтельствованнаго монастыря Огинская назначила своихъ сыновей, пока они „будутъ держать вѣру святую каѳолическую послушенства всходнаго; а который бы, чего Боже уховай, иншой вѣры зъ нихъ былъ, теды кождого такового вѣчными часы отдаляю“ [2]).

Кронскій. Тѣ же щедрые жертвователи князья Огинскіе завѣщали въ пользу другаго православнаго монастыря въ ихъ имѣніяхъ,—Кронскаго (въ Троцкомъ уѣздѣ) значительную сумму денегъ, обезпечивъ ее на имѣніи Мустеняны. По смерти князя Богдана супруга его Раина Огинская, взамѣнъ этой суммы, подарила монастырю въ 1633 г. (№ 41) другое свое имѣніе—Стравиники, предоставивъ настоятелю право продать оное, ежели онъ найдетъ то болѣе выгоднымъ для своего монастыря. Въ 1634 г. игуменъ Митрофанъ Зеневичъ, съ согласія монастырской братіи и разрѣшенія митрополичьяго намѣстника, настоятеля Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Самуила Шитика-Залѣскаго, за дальностію разстоянія Стравиникъ отъ монастыря, продалъ это имѣніе изъ Друцка Соколинской Раецкой; но

---

[2]) Въ настоящее время нѣтъ и слѣдовъ Евьевскаго монастыря; на мѣстѣ его находится позднѣйшей постройки церковь Успенія Божьей Матери (нынѣ приходская), а тамъ, гдѣ была типографія, стоитъ домъ мѣстнаго ксендза, на огородѣ котораго нерѣдко попадаются въ землѣ оловянныя буквы древней книгопечатни.

взявъ съ нее въ задатокъ 100 копъ грошей, не хотѣлъ дать ей купчей крѣпости, и когда по жалобѣ Раецкой Троцкій гродскій судъ приговорилъ его къ уплатѣ заруки, указанной въ запродажной записи (въ 1637 г., № 59), то Митрофанъ аппеллировалъ въ главный трибуналъ, ссылаясь на то, что продажа совершена незаконно, безъ согласія иноковъ монастыря, ближайшаго духовнаго начальства и православнаго митрополита. Главный трибуналъ въ 1637 г. (№ 42) призналъ запродажную совершенно правильной и предписалъ Митрофану выдать Раецкой купчую крѣпость, а Раецкой—уплатить монастырю остальную часть слѣдуемой суммы 3 тысячи копъ грошей, что и было исполнено въ назначенное время.

Кіевскій митрополитъ Петръ Могила, недовольный дѣйствіями игумена Митрофана, въ томъ же 1637 г. (№ 60) писалъ ему, что „могъ бы тотъ контрактъ записъ инвалидовати и взрушити и самую честность особы" игумена „пеновати, но на инстанцію многихъ особъ и на заслуги его честности поглядаючи, отцовски то пребачаетъ" и сдѣланную продажу Стравиникъ утверждаетъ, съ тѣмъ однако, чтобы игуменъ „подъ неблагословіемъ и утраченіемъ мѣстца" не смѣлъ обращать полученной суммы въ свою или монастырскую пользу, но отдалъ бы ее въ займы подъ залогъ какого нибудь имѣнія, чтобы „братія живитися и набоженство пристойное одправовати могли."

Витебскій Марковскій. Усердіе къ православной церкви не оскудѣвало въ родѣ князей Огинскихъ. По смерти князя Богдана сынъ его Левъ Самуилъ Богдановичъ съ женой своей Софіей, имѣя вблизи г. Витебска, въ 2-хъ верстахъ внизъ по теченію Двины имѣніе Марковское, въ которомъ еще прежнимъ владѣльцемъ Киселемъ Загарянскимъ была устроена церковь, въ 1642 г. (№ 49) построили новую большую церковь и основали при ней монастырь, на содержаніе котораго пожертвовали все свое Витебское имѣніе, какъ отдаленное отъ прочихъ ихъ имѣній и потому неудобное. Митрополитъ Петръ Могила, по просьбѣ основателей монастыря, прислалъ въ оный игумена Елисея и братію, которымъ и передано было пожертвованное имѣніе, съ тѣмъ, чтобы иноки содержали въ монастырѣ порядокъ общежительный, „водлугъ св. Василія великого," и избирали себѣ игумена изъ своей среды сообща съ основателями монастыря или ихъ потомками „и зъ другими братьею шляхтою того воеводства Витебского и зъ иными людьми добрыми тоежъ реліи старожитной греческое," предоставляя митрополиту только утвержденіе избраннаго. Еще одно важное условіе было поставлено основателями монастыря: еслибы „который игуменъ, чего Боже уховай, отъ тое реліи нашой старожитной греческой отступилъ, а до уніатской, яко се теперь вынайдуетъ, або якое

иншое приступилъ, теды таковый отступца одлученъ и декградованъ быти маетъ“. Такъ ревностно заботились тогда православные о цѣлости своей церкви.

Полоцкій Богоявленскій. Въ 1633 г. (№ 39) Брестскій земскій судья Севастіянъ Мирскій, имѣя въ г. Полоцкѣ на Большой улицѣ полъ плаца свободной земли, пожертвовалъ его „на монастырь церкви Богоявленія чернцомъ реліи кгрецкое, подъ послушенствомъ владыки Мстиславского не въ уніи будучого“; по просьбѣ Мирскаго король Владиславъ IV утвердилъ своею грамотою этотъ даръ, дозволивъ при этомъ инокамъ монастыря „и большъ пляцовъ такъ для хованья тѣлъ змерлыхъ, яко и збудованья школы для науки дѣтемъ хрестіянскимъ и шпитали для убогихъ прикупити“; привилегію эту подтвердилъ въ 1667 г. и король Янъ Казиміръ.

Въ 1711 г. (№ 126) монастырь вступилъ во владѣніе другимъ плацомъ, который прежде принадлежалъ Михаилу Сергѣевичу и имъ отданъ въ залогъ за 100 талеровъ Виленскому св. Духовскому монастырю, а отъ этого послѣдняго перешелъ къ Полоцкому въ уплату 15 червоныхъ злотыхъ, пожертвованныхъ на этотъ монастырь Ѳеофиломъ Ивановичемъ (см. № 125).

Пинскій Варваринскій женскій монастырь. Въ 1646 г. (№ 46) по жалобѣ монахинь этого монастыря на Ститичевскихъ крестьянъ о захватѣ ими монастырской земли, канцлеръ Альбрехтъ Радивилъ посылалъ на спорное мѣсто своихъ коммиссаровъ и затѣмъ утвердилъ за монастыремъ спорный участокъ—Муравицкій островъ въ Большомъ болотѣ, предоставивъ крестьянамъ только право имѣть на островѣ пастбища и брать валежникъ, не трогая бортныхъ деревъ и кремовъ. Король Владиславъ IV въ 1646 г. (№ 47) утвердилъ своею грамотою рѣшеніе Радивила.

Новодворскій монастырь (Минской губерніи, Пинскаго уѣзда). Въ 1608 году (№ 25) основатель монастыря Григорій Володковичъ произвелъ подробное обмежеваніе пожертвованнаго монастырю имѣнія Новый дворъ.

Волненскій. Въ 1632 г. (№ 35) подстолій Криштофъ Радивоновичъ-Каминскій и жена его Елена Друцкая-Горская въ имѣніи своемъ *Волненскомъ* (нынѣ Минской губ., Новогрудскаго уѣзда), построили церковь во имя пресв. Троицы и монастырь „законниковъ рекгулы св. Василія В. набоженства греческого“. Церковь украсили золотомъ, серебромъ, снабдили сосудами, облаченіями, колоколами, „абы водлугъ кановъ отцовъ светыхъ набоженство церкви греческое восходное, ни въ чомъ сакраментовъ и церемоній не мѣняючи, порадне отправовано, а хвала всесильного Бога не уставала“. На содержаніе монастыря назначила 20 уволокъ населенныхъ и 10

для фольварка, съ правомъ ловить рыбу, безплатно молоть хлѣбъ и пользоваться лѣсомъ на монастырскія надобности. Въ монастырѣ должно быть если не больше, то покрайней мѣрѣ четверо монаховъ, 2 священника и 2 инока. Въ 1693 г. Волненскій монастырь былъ уже въ рукахъ Виленскихъ базиліанъ.

Баркалабовскій женскій. Въ 1643 г. (№ 45) Богданъ Вильгельмовичъ Стеткевичъ—подкоморій Мстиславскій, основавшій Баркалабовскій православный женскій монастырь (нынѣ Могилевской губ., Быховскаго уѣзда), видя дурное качество монастырскихъ земель, отвелъ монастырю плацъ подъ огородъ.

Въ 1722 г. (№ 138) стольникъ великаго княжества Литовскаго Юрій Станиславъ Сапѣга запретилъ еврею, арендатору Баркалабовской корчмы, во время трехъ ежегодно совершаемыхъ при монастырѣ ярмарокъ, продавать какіе бы то ни было напитки, а равно брать плату отъ пріѣзжающихъ съ товарами купцовъ и продавцевъ напитковъ.

Грозовскій. Въ 1648 г. (№ 48) земянинъ Григорій Володковичъ подарилъ Грозовскому православному монастырю (нынѣ Минской губ., Слуцкаго уѣзда), при которомъ погребены тѣла его предковъ и родителей, пять уволокъ земли близъ деревни Новый Дворъ, съ крестьянами, медовой данью, деревомъ бортнымъ, озеромъ, съ правомъ ловить рыбу и вьюновъ и проч.

Тороканскій. Въ 1517 г. (№ 5) каштеляновая земли Волынской Агафія Пясечинская, видя, что въ имѣніяхъ ея: Тороканахъ, Чикинѣ, Лосинцахъ, Цѣлковичахъ и Рѣчицѣ „нисть хвалы Божой“, просила митрополита Кіевскаго Іосифа Солтана и намѣстника его Паисія, архимандрита Жидичинскаго, чтобы они въ имѣніи ея Тороканахъ создали храмъ св. живоначальной Троицы и монастырь для чернцовъ, на что дала митрополиту „100 копъ пѣнязей бѣлыхъ Литовскихъ грошей, а на выживленіе чернцовъ“ указанныя выше имѣнія. Монастырь долженъ быть общежительный: сами „чернцы игумена оберать маютъ, а коли тотъ имъ не будетъ милъ и любъ, то иного оберутъ“, а основательницѣ монастыря „и ея наступникомъ въ тое не вступовать, абы только хвала Божая не уставала“. Страшнымъ судомъ Божіимъ заклинала она, чтобы ни митрополитъ и его преемники, ни архимандритъ Паисій не присоединяли пожертвованныхъ деревень къ своимъ имѣніямъ. Но люди корыстолюбивые мало боятся суда Божія. Митрополитъ Іосифъ Солтанъ, взявши деньги у Пясечинской, монастыря не построилъ, а архимандритъ Паисій захватилъ Тороканское имѣніе и присоединилъ его къ своему Жидичинскому монастырю. Затѣмъ оно находилось во владѣніи разныхъ лицъ, то свѣтскихъ, то духовныхъ: Ипатій Поцѣй получилъ королевскую привилегію на отдачу онаго Брестскому монастырю, Іосифъ Вельяминъ Рутскій—Виленскому Троицкому, Рафаилъ Корсакъ — на Виленскій новиціатъ, а

Гавріилъ Коленда—своей митрополіи. Въ 1671 г. (№ 73) генеральный викарій всѣхъ Литовскихъ базиліанскихъ монастырей Огилевичъ, желая предъявить по этому дѣлу искъ къ митрополиту Колендѣ, подалъ объ этомъ протестъ въ главный Литовскій трибуналъ.

Въ послѣдствіи Левъ Кишка, протоархимандритъ базиліанскаго ордена, а потомъ уніатскій митрополитъ, въ имѣніи Тороканахъ (нынѣ Гродненской губ., Кобринскаго уѣзда) построилъ въ честь уніатскаго мученника Іосафата (Кунцевича) церковь и монастырь, которому отдалъ пожертвованныя Пясечинской деревни. Въ 1721 г. (№ 135) король Августъ II утвердилъ это имѣніе за Тороканскимъ монастыремъ.

Виленскій св. Троицкій мужскій монастырь. Въ 1640 г. (№ 49) подкоморина Ошмянская Марина Исайковская построила въ Троицкой церкви придѣлъ трехъ святителей и на поддержаніе оного, а также на совершеніе Богослуженія завѣщала 2 тысячи злотыхъ польскихъ, обезпечивъ ихъ на своихъ имѣніяхъ и обязавшись, до времени уплаты всей пожертвованной суммы, платить съ нее монастырю 8-й процентъ. Наслѣдникъ Исайковской Пашковскій въ 1689 г. (№ 94) внесъ монастырю всю сумму 2 тысячи злотыхъ, за которыя иноки обязаны были каждую субботу совершать заупокойную обѣдню за души какъ самой жертвовательницы, такъ и ея родныхъ, которые были погребены въ придѣлѣ 3-хъ святителей.

Коронная конюшина Евгенія Вишневецкая, урожденная Тышкевичъ, пожертвовала на монастырь 15 тысячъ злотыхъ, обезпечивъ ихъ на имѣніяхъ Большой-Можейковъ и Дукушкахъ: въ 1668 г. (№ 61) наслѣдница Вишневецкой Нарушевичъ уплатила инокамъ 3500 злотыхъ, а вмѣсто остальной части завѣщанной суммы отдала имъ имѣніе Малый Можейковъ съ правомъ „подаванія" священниковъ для каменной Мало-Можейковской церкви.

Въ 1682 г. (№ 84) архимандритъ Троцкаго монастыря Василій Янушковскій отписалъ монастырю 1000 злотыхъ польскихъ на постройку особаго алтаря въ честь св. Василія В. съ тѣмъ, чтобы предъ этимъ олтаремъ шесть разъ въ году совершаема была заупокойная обѣдня о душѣ жертвователя.

Въ 1698 г. (№ 106) земянинъ Андрей Каминскій, купивши за 2100 злотыхъ имѣніе Дайново, смежное съ монастырскимъ имѣніемъ Свиранами, и ревнуя объ успѣшнѣйшемъ распространеніи святаго единенія (т. е. уніи), рѣшился положить основаніе устройству при Троицкомъ монастырѣ новиціата, куда бы принимались достойные и ученые люди, и для этого отписалъ монастырю новопріобрѣтенное имѣніе Дайново.

При Виленскомъ Троицкомъ мужскомъ монастырѣ находился и уніатскій женскій монастырь. Въ 1668 г. (№ 66—67) Евгенія Вишневецкая въ числѣ 15 ты-

сячъ злотыхъ, пожертвованныхъ на Троицкій монастырь, тысячу злотыхъ назначила въ даръ женскому монастырю. Въ 1676 г. (№ 76) монастырь получилъ сумму 100 копъ грошей Литовскихъ, завѣщанную подкоморииной Мариной Исайковской. Въ 1695 г. (№ 99) тотъ же монастырь пріобрѣлъ 1000 злотыхъ и разное движимое имущество, приходившихся по наслѣдству инокинѣ Евѣ Степкевичовнѣ. Дочь Дадибога Еленскаго при поступленіи въ монастырь получила въ приданое 1000 злотыхъ, которые мать ее внесла монастырю, прибавивъ еще 500 злотыхъ на постриженіе; остальные 500 злотыхъ Еленская получила въ 1742 г. (№ 155 и 157) отъ брата, въ чемъ и выдала ему отъ себя и монастрыря квитанцію.

Минскій св. Духовскій женскій монастырь. Въ 1660 году (№ 54) Варлаамъ Козинскій—архимандритъ Виленскаго, Минскаго, Мстиславскаго и Пустынскаго монастырей, видя скудость средствъ Минскаго св. Духовскаго женскаго монастыря, по которой не всегда совершалось надлежащее богослуженіе предъ находившейся въ этомъ монастырѣ чудотворной иконой Божіей матери, завѣщалъ сумму 15 тысячъ злотыхъ, съ тѣмъ, чтобы изъ процентовъ отъ нея содержались 7 монаховъ, которые бы ежедневно совершали по двѣ обѣдни—одну съ пѣніемъ, а другую читанную (тихую), на что настоятельницы монастыря не должны жалѣть вина. Тотъ же архимандритъ Варлаамъ въ 1660 году (№ 53) завѣщалъ все свое движимое имущество, состоявшее преимущественно изъ богатаго церковнаго облаченія и серебряной утвари, на украшеніе иконъ Божіей матери Минской, Жировицкой, Виленской и Новогрудской, а также въ Пинскую Варваринскую церковь и въ Пустынской монастырь, „ежели ими будутъ владѣть наши, а не дизуниты“.

Брестскій Петро-Павловскій монастырь. Въ 1684 году (№ 87) Фейданскій староста Иванъ Воловичъ и жена его Екатерина завѣщали монастырю 20,000 злотыхъ польскихъ, за что иноки обязывались совершать во всѣ Богородичные праздники предъ иконой Жировицкой Божіей матери торжественно акаѳистъ и еженедѣльно по двѣ заздравныя обѣдни; а послѣ смерти жертвователей торжественные имъ похороны, ежедневное поминовеніе и ежегодно въ день ихъ кончины торжественную заупокойную обѣдню. Тотъ же Воловичъ и его жена въ 1687 г. (№ 92) пожертвовали 252 злотыхъ на ризу къ иконѣ Божіей матери, съ условіемъ, чтобы по воскреснымъ днямъ за жертвователей совершаема была ранняя обѣдня съ пѣніемъ.

Черленскій монастырь (Гродненской губ., Гродненскаго уѣзда). Въ 1637 г. (№ 116) Мстиславскій воевода Фридрихъ Сапѣга и жена его Христина записали Черленскому монастырю 3,000 злотыхъ, обезпечивъ ихъ на имѣніи своемъ Черленѣ. Такъ какъ арендаторъ этого имѣнія Андреевскій въ теченіи 12 лѣтъ не платилъ

процентовъ отъ завѣщанной суммы, то монастырь принужденъ былъ вести съ нимъ продолжительную тяжбу и только въ 1709 году успѣлъ получить слѣдовавшія ему деньги.

Лысковскій монастырь (Гродненской губ., Волковыскаго уѣзда). Въ 1689 г. (№ 120) Брестскій воеводичъ Доминикъ Кунцевичъ завѣщалъ монастырю 10 тысячъ злотыхъ, обезпечивъ ихъ на фольваркѣ Шпаки, съ тѣмъ, чтобы за душу жертвователя совершаемы были еженедѣльно двѣ обѣдни. Наслѣдники Кунцевича Быховцы, послѣ продолжительныхъ споровъ съ Лысковскими базиліанами, въ 1715 г. внесли монастырю сполна всю сумму, съ условіемъ, чтобы не только за Кунцевича, но и за нихъ совершаемы были обѣдни, пѣлись годинки о безпорочномъ зачатіи пресв. Дѣвы во время ранней обѣдни и наконецъ произносились въ праздничные дни поученія простому народу. При этомъ Быховцы обязались платить ежегодно монастырю назначенную еще бабкой ихъ, основательницей монастыря, сумму 150 злотыхъ на одежду для монаховъ и дозволить имъ свободное даровое пользованіе лѣсомъ и мельницею Лысковскаго имѣнія. Монахи же съ своей стороны обѣщали содержать въ монастырѣ 5 іеромонаховъ для совершенія заупокойной службы за благотворителей монастыря.

Борунскій монастырь. Весьма интересна исторія основанія и первыхъ лѣтъ существованія Борунскаго монастыря. Она представляетъ разительный примѣръ того своеволія и безпорядковъ, къ какимъ подавало поводъ существовавшее въ Западно-русской церкви такъ называемое jus patronatus или право подаванья.

Въ концѣ XVII столѣтія, въ глубинѣ Ошмянскаго уѣзда (Виленской губерніи), среди глухихъ лѣсовъ, въ небольшомъ имѣніи Козяковщизнѣ жилъ сынъ уніатскаго священника, принявшій латинство, Николай Песлякъ. Близкій знакомый его, настоятель Полоцкаго базиліанскаго монастыря Іосифъ Бражицъ, отправляясь по своимъ дѣламъ въ Витебскъ, отдалъ ему на сохраненіе принадлежавшій монастырю образъ Божіей матери, который по смерти Бражица навсегда остался у Песляка. Вскорѣ хранитель иконы началъ испытывать во время своихъ болѣзней чудесную помощь Божіей матери; чтобы не скрывать у себя такого духовнаго сокровища, поставилъ образъ Богоматери на крестѣ у дороги, ведущей изъ Вильны въ Минскъ. Сталъ собираться народъ; полились приношенія и жертвы. Песлякъ рѣшился открыть постоянное богослуженіе предъ иконой пресв. Богородицы и съ благословенія уніатскаго митрополита Кипріана Жоховскаго въ 1692 г. построилъ небольшую деревянную церковь на землѣ земянина Поплавскаго. Присланный Виленскимъ католическимъ епископомъ Бжостовскимъ ксендзъ Іоаннъ Мороти и два инока базиліанскаго ордена, назначенные уніатскимъ митрополитомъ, совершали

здѣсь поочередно церковную службу для католиковъ и уніатовъ. Приношенія вѣрующихъ стали многочисленнѣе и цѣннѣе: Поплавскій подарилъ землю, на которой стояла церковь; княгиня Нейбурская Людовика, урожденная Радивилъ, дала двѣ уволоки земли изъ своего сосѣдняго имѣнія Жупранъ; знатные и богатые богомольцы приносили въ даръ Божіей матери золото, серебро, жемчугъ, золотыя цѣпочки, кольца, перстни съ рубинами и алмазами, кресты, усыпанные бриліантами и другими драгоцѣнными камнями, кубки, подсвѣчники, золотыя и серебряныя дощечки, или изображенія рукъ, ногъ, глазъ, сердца и т. п. для украшенія иконы и въ память испытанныхъ отъ нея исцѣленій. Песлякъ, видя неожиданное увеличеніе церковныхъ доходовъ, завелъ въ церкви пѣвчихъ, музыкантовъ и органъ; надъ малою деревянною церковію началъ строить огромную каменную, основаніе которой освящено и первый камень въ немъ положенъ самимъ митрополитомъ; вблизи церкви основалъ слободу, названную *Борунами*, отъ окружавшихъ ее огромныхъ лѣсовъ, и имѣя въ виду устроить здѣсь впослѣдствіи базиліанскій монастырь, самъ посвятилъ себя служенію церкви, принявъ степень иподіакона. Предъ смертію въ 1697 г. (№ 102, 104) Песлякъ, по причинѣ малолѣтства сына своего, продолженіе начатаго дѣла постройки каменной церкви завѣщалъ старшему изъ 5-ти своихъ племянниковъ, тоже сыновей уніатскаго священника, Ивану Песляку, которому предоставилъ и колляторство. Въ завѣщаніи своемъ онъ выражалъ между прочимъ желаніе, чтобы въ Борунскомъ монастырѣ было 6 іеромонаховъ и 1 діаконъ; чтобы служба церковная совершалась ежедневно; чтобы въ римскіе праздники уніаты не мѣшали католикамъ, а въ греческіе—католики уніатамъ совершать богослуженіе; чтобы при монастырѣ постоянно находился ксендзъ для католическаго богослуженія и наконецъ, чтобы въ мѣстечко Боруны былъ рѣшительно запрещенъ доступъ евреямъ.

Колляторскія права Ивана Песляка были утверждены митрополитомъ, котораго Песлякъ увѣрилъ въ своемъ намѣреніи поступить въ монашество. Но онъ не только не исполнилъ даннаго митрополиту обѣщанія, но, захвативши въ свои руки имущество Борунской церкви, началъ вмѣстѣ съ братьями расточать оное самымъ святотатственнымъ образомъ на попойки и всякаго рода безчинства. Во время шумныхъ пировъ въ обществѣ молодежи и распутныхъ женщинъ, подъ звуки церковнаго оркестра, при пѣніи церковныхъ пѣвцевъ, они распивали вино, купленное для богослуженія, между тѣмъ какъ инокамъ не на чѣмъ было совершать обѣдни, или вмѣсто литургіи съ пѣніемъ и музыкой они должны были служить читанную. Драгоцѣнныя украшенія съ иконы Божіей матери профанировались самымъ наглымъ образомъ. Изъ церковнаго серебра Пе-

сляки дѣлали себѣ оружіе и сѣдла; жемчугомъ вышивали туфли для своихъ любовницъ; крестики, кольца и серьги, осыпанныя драгоцѣнными камнями, давали знакомымъ на свадьбы или дарили на память. Вообще грабили какъ церковь, такъ и монастырь, похищая изъ его кладовыхъ желѣзо, съѣстные припасы и т. п.; съ тѣми, кто осмѣливался замѣчать имъ что нибудь о ихъ безчинствахъ или противиться ихъ распоряженіямъ, они расправлялись самымъ безчеловѣчнымъ образомъ. Такъ они жестоко избили топоромъ монаха Поплавскаго, при чемъ одинъ изъ Песляковъ въ ожесточеніи сосалъ кровь изъ его раны; другаго инока Буркевича жестоко высѣкли розгами, отчего онъ вскорѣ умеръ; до смерти засѣкли розгами дворянку Свидзинскую; окровавили даже церковь, преслѣдуя въ дракѣ своего товарища шляхтича. Напрасно митрополитъ, по жалобѣ иноковъ, присылалъ въ Боруны особую коммиссію, а потомъ и самъ пріѣзжалъ; Песляки не унимались. Видя ихъ нераскаянность, митрополитъ лишилъ ихъ колляторства и даже отлучилъ ихъ отъ церкви. Но и это на нихъ не подѣйствовало. Песляки продолжали свои безчинства и нѣсколько разъ срывали прибитое къ церковнымъ дверямъ отлученіе отъ церкви, а одинъ изъ братьевъ, подъѣхавъ верхомъ къ церковнымъ дверямъ, ударилъ въ нихъ копьемъ и, разорвавши отлученіе на куски, раздавалъ ихъ нищимъ вмѣсто милостыни. Такія безобразія Песляковъ вынудили, наконецъ, иноковъ монастыря прибѣгнуть къ силѣ: они велѣли схватить Ивана Песляка пьянаго, заковать въ цѣпи и отправить въ Вильну на судъ митрополита.

Желая возвратить себѣ потерянное право управленія Борунскимъ монастыремъ, Песляки составили подложное завѣщаніе отъ имени своего дяди Николая и явили оное въ Виленскомъ гродскомъ судѣ. Митрополитъ Левъ Заленскій съ своей стороны подалъ отъ имени монастыря жалобу на Песляковъ сперва въ Ошмянскій градскій судъ, а потомъ въ 1701 и 1702 г. (№ 110) въ главный Литовскій трибуналъ, которымъ была назначена особая коммиссія для разслѣдованія дѣла на мѣстѣ. Двадцать четыре свидѣтеля со стороны базиліанъ (8 дворянъ и 16 мѣщанъ) единогласно подтвердили дѣйствительность совершенныхъ Песляками грабежей, насилій, распутства и проч.; 50 же человѣкъ изъ шляхты показали, что имъ ничего неизвѣстно о приписываемыхъ Песлякамъ безчинствахъ и что въ этомъ дѣлѣ виноваты больше всего сами базиліане, дѣлавшіе, будто бы, много разъ нападенія и наѣзды на Песляковъ. Самъ Иванъ Песлякъ доказывалъ, что базиліане напали на его домъ, разграбили имущество, забрали скотъ, избили старуху его мать, едва не застрѣлили брата и, наконецъ, схвативши его самого у кузнеца, заковали въ цѣпи, привязали къ санямъ, заткнули ему ротъ и такимъ образомъ полураздѣтаго привезли въ Вильну и здѣсь въ тюрьмѣ митрополичьяго дома мучили голодомъ и

холодомъ и хотѣли сѣчь розгами. Но главный трибуналъ не принялъ во вниманіе жалобъ Песляковъ и постановилъ отнять у нихъ колляторскія права, а землю, гдѣ стоитъ церковь, и самое мѣстечко Боруны съ мѣщанами передать въ полное владѣніе монастыря, съ тѣмъ, чтобы какъ можно скорѣе окончена была постройка каменной церкви; взаимныя жалобы на проторы и убытки базиліанъ до 300,000 и Песляковъ до 7000 злотыхъ оставить безъ послѣдствій и назначить троякую заруку на сторону, которая осмѣлится возобновить это дѣло.

Въ 1717 г. (№ 128) конюшій Виленскаго воеводства Лаврентій Моксевичъ, видя скудость содержанія иноковъ Борунскаго монастыря, и движимый религіозными побужденіями, записалъ монастырю населенное имѣніе Войничи-Закревье, съ условіемъ, чтобы за него и вторую его жену совершаема была еженедѣльно заздравная, а за душу первой его жены заупокойная обѣдня; кромѣ того за душу послѣдней и за всѣ души, находящіяся въ чистилищѣ, иноки должны еженедѣльно совершать годинки (часы) къ Божіей матери [3]).

Жировицкій монастырь (Гродненской губерніи, Слонимскаго уѣзда) основанъ въ 1549 г. Александромъ Солтаномъ и до нынѣ извѣстенъ чудотворною иконою Жировицкой Божіей матери; въ немъ нѣкогда помѣщалась сперва уніатская, а потомъ православная Литовская духовная семинарія и здѣсь же (до 1845 г.) было мѣстопребываніе епархіальнаго управленія.

Въ 1705 г. (№ 115) Пинскій подкоморичъ Іосафатъ Цѣхановичъ, впослѣдствіи Пинскій и Туровскій епископъ Іоакимъ, при постриженіи своемъ въ монашество завѣщалъ Жировицкому монастырю, на поминъ душъ своихъ родителей и для распространенія святаго единенія съ римскимъ костеломъ, 40 тысячъ злотыхъ польскихъ, обезпечивъ ихъ на своихъ наслѣдственныхъ имѣніяхъ. Сумму эту монастырское начальство должно было употреблять на пищу и одежду тѣмъ лицамъ, которыя въ Жировицкой „школѣ altiora studia tractabunt;“ въ случаѣ же закрытія этого учебнаго заведенія завѣщаный капиталъ назначался на содержаніе монастыря. Въ 1723 г. (№ 143) наслѣдники Цѣхановича, по иску противъ нихъ базиліанскаго ордена, уплатили Жировицкому монастырю сполна всю означенную сумму 40 тысячъ злотыхъ.

Въ 1714 (№ 11) Витебскій подстолій Иванъ Юрьевичъ, наслѣдовавъ по смерти жены своей, Кристины, урожденной Прецлавской, сумму 3 тысячи злотыхъ, обез-

---

[3]) Въ послѣдствіи Борунскій монастырь былъ извѣстенъ находившейся при немъ 6-й классной гимназіей, уступившій потомъ мѣсто духовному уѣздному училищу; въ 1874 году монастырь упраздненъ и Борунская церковь обращена въ приписную къ сосѣдней Ольшанской приходской церкви.

печенную на имѣніи Вишневецкихъ Петровичи, и желая, чтобы какъ за душу усопшей, такъ объ немъ самомъ была постоянно совершаема безкровная жертва, завѣщалъ эту сумму Жировицкому монастырю.

Въ 1749 г. (№ 166) Давговскій староста Бростовскій занялъ у монастыря 1700 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Прусовщизны, которое въ виду бѣдности монастырскаго фундуша и изъ благоговѣнія къ чудотворной иконѣ Жировицкой Божіей матери, отдалъ во владѣніе монастыря на болѣе продолжительный противъ обыкновеннаго срокъ.

Ятвѣжскій монастырь (Гродненской губерніи, Волковыскаго уѣзда). Въ 1711 г. (№ 121) стольникъ Волковыскій Владиславъ Тризна, построивъ въ имѣніи своемъ Ятвѣжскѣ церковь во имя Преображенія Господня и снабдивъ ее необходимою утварью и другими церковными принадлежностями, устроилъ при ней базиліанскій монастырь, на содержаніе котораго въ 1715 г. назначилъ 65 тысячъ злотыхъ, обезпечивъ эту сумму на своихъ имѣніяхъ, съ условіемъ, чтобы монахи еженедѣльно совершали заздравную за него обѣдню, а послѣ его смерти похоронили его съ должными почестями и два раза въ недѣлю молились за упокой его души и за всѣхъ вообще страждущихъ въ чистилищѣ.

Ушацкій монастырь. Земянинъ Полоцкаго воеводства Бутовичъ, занявъ у Ушацкаго монастыря извѣстную сумму денегъ, вмѣсто уплаты процентовъ съ оной, уступилъ монастырю участокъ незаселенной земли Ушачъ или Оскирчиничи; сынъ его Александръ съ женой своей Маріанной, по вниманію къ крайней бѣдности монастыря, находящагося въ Ушачи при церкви Успенія Божіей матери, гдѣ была и чудотворная икона, въ 1717 г. (№ 127) подарилъ ему означенный выше участокъ земли на поминъ душъ какъ самыхъ жертвователей, такъ и ихъ родителей и для распространенія посредствомъ „святаго базиліанскаго ордена святаго единенія съ римскимъ костеломъ“.

Вешнянскій тивунъ Касперъ Фронцкевичъ, котораго братъ былъ настоятелемъ Черейскаго базиліанскаго монастыря, а сынъ постригся въ Ушацкомъ монастырѣ, подтвердилъ въ 1748 г. (№ 164) всѣ фундуши и пожертвованія, сдѣланныя его родителями для Ушацкаго монастыря, именно: уступилъ ему на вѣчныя времена одну уволоку земли, плацъ, на которомъ стоитъ монастырь, другой плацъ подъ богадѣльней, третій подъ „школой для обученія дѣтей“ и еще 6 плацовъ вблизи церкви и сверхъ того тысячу талеровъ, пожертвованныхъ его братомъ на заведеніе оркестра музыки при монастырской церкви.

Троцкій Рождество-Богородичный. 1718 г. (№ 130) Браславскій стольникъ Андрей Слизень и жена его Анна пожертвовали на монастырь 5000 тынфовъ, счи-

тая тынфъ по злоту и 8-и грошей польскихъ, съ тѣмъ, чтобы изъ этой суммы 3 тысячи тынфовъ были обращены на монастырь на вѣчное поминаніе какъ жертвователей, такъ и всѣхъ душъ, находящихся въ чистилищѣ, а 2 тысячи на починку и украшеніе церкви Рождества пресв. Богородицы.

Сутковскій монастырь (Виленской губерніи, Ошмянскаго уѣзда). Въ 1731 г. (№ 145) мостовничій Ошмянскій Владиславъ Марковскій съ женою своею Констанціею, урожденною Княжевичъ, будучи бездѣтны, пожертвовали свое имѣніе Сутковъ съ принадлежавшими къ нему деревнями, на устройство и содержаніе при Сутковской церкви базиліанскаго монастыря для 5-и иноковъ, которые бы еженедѣльно совершали 5 обѣдень: 2 за основателей монастыря, 2—за ихъ родныхъ и одну—за пострадавшихъ невинно отъ людей, и по смерти фундаторовъ похоронили ихъ съ подобающими почестями при Сутковской или Борунской церкви. Кромѣ того Марковскіе обязались на свои средства построить какъ монастырь, такъ и обширнѣйшую въ немъ церковь [4]).

Рожанскій монастырь (Гродненской губерніи, Слонимскаго уѣзда). Въ 1732 г. (№ 150) конюшій Волковыскій Ѳома Бенклевскій, окончивши приготовленіе къ монашеству въ базиліанскомъ новиціатѣ и готовясь принять постриженіе въ Рожанскомъ монастырѣ, отписалъ ему 2 тысячи битыхъ талеровъ, обезпеченныхъ на имѣніи Налѣсьѣ, а также всю часть доставшихся ему въ наслѣдство отъ родителей имѣній, которыя впослѣдствіи были куплены подчашимъ Зборовскимъ (1737 г., № 151, 152), уплатившимъ монастырю извѣстную сумму денегъ и получившимъ отъ настоятеля Алексія Кондратовича квитанціонную запись въ полномъ удовлетвореніи монастыря.

Мехировскій монастырь. Въ 1741 г. (№ 156) хоружичъ Полоцкій Андрей Корсакъ, поступивъ въ базиліанскій новиціатъ и видя, что Мехировскій монастырь, въ которомъ находилась прославленная чудесами икона Божіей матери, не имѣетъ никакого обезпеченія въ средствахъ, отказалъ ему 25 тысячъ злотыхъ, слѣдовавшихъ Корсаку за оставшіяся послѣ родителей имѣнія; при чемъ обязалъ иноковъ монастыря служить еженедѣльно обѣдню за упокой его родителей, а послѣ смерти жертвователя и за него самого, а также выдавать ему на содержаніе по 400 злотыхъ, которые послѣ его смерти должны поступить въ собственность монастыря.

Березвецкій монастырь (Виленской губерніи, Дисненскаго уѣзда). Сынъ Браславскаго стольника Толоконскаго постригся въ Березвецкомъ монастырѣ, которому

---

[4]) Впослѣдствіи монастырь этотъ былъ приписанъ къ Борунскому, а затѣмъ упраздненъ; отъ него осталась только прекрасная каменная церковь, нынѣ приходская.

отказалъ слѣдовавшую ему послѣ родителей часть наслѣдства, обезпеченную на имѣніи Укля; въ 1748 г. (№ 165) Браславскій коморникъ Родевичъ, получившій это имѣніе за долги, уплатилъ монастырю 200 талеровъ, причитавшихся иноку Толоконскому.

Полоцкая архіепископія. Во время войны короля Стефана Баторія съ царемъ Іоанномъ IV войсками Московскими былъ занятъ Полоцкій королевскій замокъ. Для удержанія непріятеля отъ дальнѣйшихъ завоеваній, польскій король долженъ былъ построить нѣсколько новыхъ укрѣпленныхъ замковъ и, въ числѣ ихъ, замокъ Дисненскій былъ построенъ на земляхъ Полоцкой архіепископіи, при чемъ вмѣстѣ съ землями отошли во владѣніе королевской казны и владычніе крестьяне. По окончаніи войны Московской и возвращеніи обратно Полоцка во власть короля, Стефанъ Баторій въ 1580 г. (№ 19) передалъ во владѣніе архіепископа Өеофана Богдана Полоцкую Софійскую церковь со всѣми принадлежавшими къ ней имѣніями, а вмѣсто земель, взятыхъ въ Диснѣ и дворца Левковскаго, вблизи Дисны уступилъ владыкѣ село игуменіи Полоцкой Навличъ. Въ послѣдствіи король Янъ III отдалъ церковную собственность старостѣ Дисненскому Козеллу, съ которымъ архіепископъ Флоріанъ Гребницкій велъ продолжительную тяжбу, и только въ 1722 г. (№ 140) возвратилъ въ свое владѣніе находящееся вблизи Дисны на берегу Двины имѣніе *Никольскіе пороги, Лонка,* тожъ и за пользованіе онымъ получилъ 600 талеровъ; но за то долженъ былъ уступить Козеллу на вѣчныя времена находящійся противъ самаго города островъ, на которомъ былъ построенъ королевскій замокъ.

Минское Петропавловское братство. Въ 1612 г. (№ 36) православные обыватели Минскаго и другихъ воеводствъ образовали при Минскомъ Петропавловскомъ монастырѣ братство по примѣру Виленскаго св. Троицкаго, утвержденнаго королемъ Сигизмундомъ въ 1589 г.; преемникъ Сигизмунда Владиславъ IV грамотой 1633 г. подтвердилъ права Минскаго братства, дозволивъ ему свободно и спокойно исполнять религіозные обряды, разбирать дѣла объ обидахъ, наносимыхъ братчикамъ, независимо отъ общихъ судебныхъ учрежденій и только съ правомъ аппелляціи въ земскій судъ; строить школы для обученія народа и дѣтей, типографіи для печатанія всякихъ книгъ и содержанія при нихъ достойныхъ, какъ духовныхъ, такъ и свѣтскихъ людей и богадѣльню для больныхъ и бѣдныхъ; владѣть пожертвованнымъ братству движимымъ и недвижимымъ имуществомъ, какъ напр. фольваркомъ Переспой, пожертвованнымъ въ 1623 г. судьей Минскимъ Володковичемъ, и двумя плацами, подаренными въ 1626 г. княжной Евой Соломерецкой для построенія на нихъ церкви Преображенія Господня; кромѣ того король освободилъ братскіе дома и всѣхъ живущихъ въ нихъ отъ чинша, податей и всякихъ денежныхъ сборовъ,

отъ всѣхъ городскихъ повинностей, въ томъ числѣ и отъ квартирной, и подчинилъ братству церковь Рождества пресв. Богородицы съ богадѣльней при ней и Минскій женскій монастырь съ его строеніями, землями и всякимъ. имуществомъ.

Къ этому отдѣлу можно отнести: а) привилегію короля Яна Казиміра (№ 55), которою онъ, по смерти архіепископа Смоленскаго и Черниговскаго Андрея Кваснинскаго-Золотаго, „pro iure patronatus nostri, quod nobis desuper competit,“ Смоленскую и Черниговскую архіепископію съ капитулой, монастырями, церквами, архимандріей и протопопіей отдаетъ пожизненно извѣстному своимъ благочестіемъ, умомъ и примѣрною жизнію Варлааму Козинскому, поручая уніатскому митрополиту Гавріилу Колендѣ рукоположить его въ санъ епископа; б) презента каштеляна Станислава Огинскаго, данная въ 1740 г. (№ 154) Александру Моравскому на право какъ ему, такъ и его преемникамъ занимать священническое мѣсто при Бѣшенковицкой Ильинской церкви: Огинскій рекомендуетъ Моравскаго архіепископу Полоцкому Гребницкому, какъ человѣка примѣрной благочестивой жизни, подробно обозначаетъ границы какъ церковнаго фундуша, такъ и всего Бѣшенковицкаго прихода и разрѣшаетъ новому священнику безпрепятственно пользоваться церковными землями, получать по давнишнему обычаю позвонное, продавать свѣчи въ церкви и на рынкѣ и наконецъ имѣть котелъ и для своей надобности курить вино.

II.

Основатели и благотворители монастырей, для обезпеченія ихъ достаточными средствами содержанія, дѣлали обыкновенно денежные въ нихъ вклады или же надѣляли ихъ разными угодіями, строеніями, землями и крестьянами. Изъ этихъ пожертвованій, а также отъ доходовъ съ имѣній и изъ обыкновенныхъ церковныхъ приношеній, въ монастыряхъ составлялись весьма значительные свободные капиталы, которое монастырское начальство, за неимѣніемъ въ тѣ времена банковыхъ учрежденій и процентныхъ бумагъ, обращало на покупку домовъ и имѣній, или же отдавало въ частныя руки подъ вѣрные залоги, особенно подъ залогъ населенныхъ имѣній. По тогдашнимъ обыкновеніямъ должники, вмѣсто уплаты условленныхъ процентовъ, уступали заимодавцамъ во временное пользованіе какое нибудь свое имѣніе, съ правомъ располагать рабочей силой крестьянъ по существующему въ имѣніи инвентарю, взимать съ нихъ установленныя дани и денежные сборы для уплаты государственныхъ податей, съ обращеніемъ остатковъ въ свою пользу, и, наконецъ,

судить и наказывать крестьянъ даже смертію; срокъ такихъ залоговъ былъ обыкновенно трехлѣтній, но, въ случаѣ неуплаты взятой въ займы суммы, могъ быть продолженъ еще на нѣсколько трехлѣтій, пока, наконецъ, имѣніе не обращалось въ полную собственность заимодавца.

Такимъ образомъ Западно-русскіе монастыри постепенно богатѣли и становились владѣльцами значительныхъ населенныхъ имѣній. Но, вмѣстѣ съ тѣмъ, они болѣе и болѣе уклонялись отъ исполненія монашескихъ обѣтовъ нестяжательности, и уединеннаго подвижничества. Устройство денежныхъ дѣлъ, покупка, продажа и управленіе имѣніями причиняли инокамъ, особенно монастырскому начальству, множество хлопотъ и безпокойствъ: приходилось вести тяжбы, ходить по судамъ, сталкиваться съ сосѣдними землевладѣльцами, защищаться отъ нихъ силой, или самимъ дѣлать вооруженныя нападенія для отнятія своей собственности, при чемъ нерѣдко происходили драки, наносились побои, увѣчье и совершались смертоубійства.

Полоцкій Пятницкій. Въ 1513 г. (№ 4) возникъ споръ между игуменомъ этого монастыря и мельникомъ Иваномъ Никоновымъ „о вступъ въ озеро Ведоло и въ рѣчку“; такъ какъ въ теченіи 10 лѣтъ „игуменъ зъ людьми въ томъ озерѣ своимъ и въ рѣцѣ и езы мѣли, а рыбу яко кольвекъ и чимъ могли ловливали зимою, лѣте и по веснѣ“, и потому въ назначенный срокъ „у того озера два чернца светое Пятницы присягу на то вдѣлали“, то намѣстникъ Полоцкій рѣшилъ дѣло въ пользу монастыря и освободилъ игумена Ивана отъ всякаго денежнаго взысканія.

Виленскій св. Духовскій. Въ 1669 г. (№ 65) настоятель св. Духовскаго монастыря Даніилъ Дорофеевичъ, нуждаясь въ деньгахъ, продалъ Виленскому іезуитскому новиціату за 2 тысячи злотыхъ имѣніе Судерву, подаренное Виленскому братству въ 1598 г. Новгородскимъ каштеляномъ Александромъ Полубинскимъ и женою его Софіей Юрьевной, княжной Гольшанской. На эту продажу, съ цѣлію покупки лучшаго имѣнія, братство дало настоятелю особое свое разрѣшеніе (1668 г., № 81). Въ 1670 г. (№ 71) тотъ же игуменъ, получивши отъ Виленскаго мѣщанина и купца Василія Сергѣевича извѣстную сумму денегъ, отдалъ ему на вѣчный чиншъ, съ ежегодной уплатой монастырю по пяти копъ Литовскихъ, домъ съ плацомъ на Субочъ улицѣ, завѣщанный монастырю Самуиломъ Бочечкой. Въ 1678 г. (№ 80) настоятель Климентъ Тризна, крайне нуждаясь въ деньгахъ на свои собственныя надобности, занялъ у св. Духовскаго братства церковной суммы 26 тысячъ злотыхъ, подъ залогъ фольварка Хотяновичъ и 3-хъ деревень имѣнія Лебеды. Въ 1686 г. (№ 91) настоятель Петръ Пашкевичъ одолжилъ обывателю г. Вильны Михаилу Сергѣевичу 100 талеровъ битыхъ, серебряною монетой, считая талеръ по 6-и злотыхъ; долгъ

этотъ Сергѣевичъ обезпечилъ на своемъ имуществѣ, находившемся въ гг. Вильнѣ, Ковнѣ и Полоцкѣ.

Въ 1698 г. (№ 103) настоятель Петръ Пашкевичъ Толоконскій занялъ у старостины Кревской Елеоноры Марсоновой 15 тысячъ злотыхъ подъ залогъ фольварка Войдацишекъ-Ракишекъ, который въ той же суммѣ былъ заставленъ монастырю Стецкевичами.

Въ 1700 г. (№ 108) настоятель Исаакъ Васинкевичъ продалъ Льву Друцкому Стемпковскому за 7 тысячъ злотыхъ имѣніе Лавданщину или Войдацишки, отказанное монастырю, лѣтъ 50 тому назадъ, земянкой Варварой Лявданской.

Въ 1711 г. (№ 125) настоятель Варлаамъ Михневичъ передалъ Полоцкому Богоявленскому монастырю, оставшееся неоплаченнымъ за смертію должника долговое обязательство Михаила Сергѣевича на 100 битыхъ талеровъ, въ уплату 15-и червоныхъ злотыхъ, отказанныхъ этому монастырю настоятелемъ св.-Духовскимъ Ѳеофаномъ Ивановичемъ во время свирѣпствовавшаго въ Вильнѣ въ 1710 г. мороваго повѣтрія, отъ котораго Ивановичъ и умеръ.

Въ 1747 г. (№ 163) земяне Ланевскіе-Волки жаловались трибуналу, что монастырь незаконнымъ искомъ о Тризненскомъ имѣніи причинилъ жалующимся значительные убытки и безпокойства.

Св.-Духовскій женскій. Въ 1678 (№ 79) настоятельница Елисавета Василевичевна, сестра Бѣлорусскаго епископа Ѳеодосія Василевскаго, по смерти брата, у котораго оставалось назначенное ея родителями для монастыря ея приданое, поручаетъ племяннику своему Лядинскому отыскивать ея собственность у лицъ, захватившихъ въ свои руки имущество покойнаго епископа Ѳеодосія, всего на сумму до 200 тысячъ злотыхъ.

Виленскій св. Троицкій. Въ 1620 г. (№ 34) монастырь купилъ у дворянина Александра Колецкаго за 3300 копъ грошей Литовскихъ имѣніе Свираны въ Виленскомъ воеводствѣ. Въ 1673 г. (№ 177, 78) настоятель Іосифъ Петкевичъ уступилъ Презденкому за 9 тысячъ злотыхъ принадлежавшее монастырю имѣніе Спягло, завѣщанное ему Криштофомъ Кевличемъ на содержаніе при Спягловской приходской церкви 6-и иноковъ для совершенія богослуженія и обученія мальчиковъ; имѣніе это долгое время было оспариваемо у монастыря наслѣдниками Кевлича и рѣшеніями нѣсколькихъ судовъ признано за монастыремъ. Въ 1689 г. (№ 93) настоятель Симеонъ Огурцевичъ далъ въ займы Новогородскому каштеляну Александру Ясенецкому Войнѣ 1325 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Жулова или Мицянъ. Въ 1694 г. (№ 96) король Янъ III далъ настоятелю Іосафату Гуторовичу и всему монастырю охранную грамоту противъ Моксевича, который, живя въ сосѣдствѣ съ

монастырскимъ имѣніемъ Свиранами, захватывалъ себѣ земли и луга, принадлежавшія этому имѣнію, дѣлалъ частыя нападенія на крестьянъ, билъ и притѣснялъ ихъ, наносилъ оскорбленія монахамъ и одному изъ нихъ угрожалъ смертію. Король назначилъ Моксевичу 10 тысячъ злотыхъ штрафу, въ случаѣ повторенія имъ подобныхъ безчинствъ. Споръ этотъ послѣ продолжительной тяжбы оконченъ былъ въ 1695 г. (№ 98) полюбовной сдѣлкой съ Моксевичами. Въ болѣе серіозныя столкновенія вошелъ монастырь съ сосѣдами своими по имѣнію Свирянамъ Сурожами. Въ 1697 г. (№ 101) Сурожи жаловались каптуровому суду Виленскаго воеводства, что Троицкіе базиліане причиняютъ имъ большія обиды, отнимаютъ землю, луга, лѣсъ, нападаютъ на ихъ имѣніе „зъ разнымъ оружьемъ, до бою належачимъ, зе стрѣльбою огнистою, съ кіями, и саблями,“ разломали начатую постройкой корчму, забрали дерево, разогнали рабочихъ, едва неубили самихъ владѣльцевъ, скосили лугъ и взяли 20 возовъ сѣна и, наконецъ, угрожали Сурожамъ смертію и пожаромъ. Настоятель монастыря Іануарій Огурцевичъ въ свою очередь обвинялъ Сурожей въ томъ, что они опустошаютъ его имѣніе, нападаютъ на корчму и мельницу, рубятъ лѣсъ, занимаютъ поля, „съ самопалами и ручницами, съ шаблями“ ходятъ по границамъ имѣнія и пугаютъ боязливыхъ людей, приказывая заблаговременно готовить для себя гробы; двухъ монастырскихъ крестьянъ избили топорами и поперебивали имъ руки и, когда настоятель самъ отправился въ имѣніе съ двумя монахами и нѣсколькими иноками для осмотра границъ, напали на него съ толпой вооруженныхъ людей, избили его спутниковъ, одному перебили руки, другого чуть не застрѣлили и самихъ иноковъ поносили бранными словами, прицѣливались въ нихъ изъ ружей, фехтовали вокругъ ихъ саблями и угрожали смертію. Такъ какъ дѣло признано не подлежащимъ рѣшенію коптуроваго суда, то споры и драки обѣихъ сторонъ продолжались еще нѣсколько лѣтъ и дошли до того, что два монаха были избиты, а изъ Сурожей одинъ убитъ, другой подстрѣленъ, а всѣ прочіе подверглись побоямъ, и только въ 1702 г. (№ 111, 112) границы смежныхъ имѣній были съ точностію опредѣлены и споры прекращены мировою сдѣлкой, по которой Сурожи получили отъ базиліанъ за смерть брата и свои увѣчья 4500 злотыхъ, а монастырскіе крестьяне, признанные главными виновниками всѣхъ насилій, суровое тѣлесное наказаніе.

Въ 1715 г. (№ 8) монастырь владѣлъ „сѣножатью“ Бурбишки, которую въ 1545 г. господарскій подданный Матей Богдевичъ продалъ конвисару г. Вильны Матысу Войткевичу за 50 „грошей обель, вѣчно. Въ 1700 г. Виленскій земскій писарь Марціанъ Воловичъ (№ 109) занялъ у монастыря 25 тысячъ злотыхъ подъ залогъ имѣнія Жарновокъ. Въ 1717 г. (№ 124) настоятель Матвѣй Козаченко далъ въ займы Мстиславскому

мечнику Мирскому и женѣ его 9 тысячъ злотыхъ подъ залогъ ихъ имѣнія Порудомина. Въ 1704 г. (№ 114) монастырь посредствомъ мировой сдѣлки прекратилъ возникшіе между базиліанами и Виленскою іезуитскою академію споры о границахъ смежныхъ имѣній, базиліанскаго Свираны и іеизуитскаго Каменный Логъ.

Въ 1724 г. (№ 144) монастырь заключилъ мировую сдѣлку съ земяниномъ Стабровскимъ, котораго бѣглые крестьяне поселились въ монастырскомъ имѣніи Бѣличанахъ: базиліане заплатили Стабровскому извѣстную сумму, по таксѣ, указанной въ конституціи о бѣглыхъ крестьянахъ, а Стабровскій отказался отъ своихъ на нихъ правъ.

Въ 1718 г. (№ 129) земяне Довойны заняли у монастыря 6 тысячъ злотыхъ подъ залогъ имѣнія Бѣличанъ, которое имъ тоже было заложено; по этому дѣлу монастырь принужденъ былъ вести тяжбу, которая окончилась въ 1732 г. (№ 147) мировой сдѣлкой. Въ 1732 г. (№ 149) Браславскій хоружичъ Феликсъ Цѣхановскій одолжилъ у монастыря 13 тысячъ злотыхъ подъ залогъ имѣній своихъ Залѣсья и Озерцовъ. Въ 1726 г. Матвѣй Бѣлозоръ занялъ у монастыря 13 тысячъ злотыхъ подъ залогъ имѣнія своего въ Упитскомъ повѣтѣ; такъ какъ настоятель Патрикій Петровскій хотѣлъ начать искъ за неуплату процентовъ, то Бѣлозоръ въ 1732 г. (№ 146) поспѣшилъ уплатить монастырю всю капитальную сумму.

Виленскій св.-Троицкій женскій. Въ 1652 г. Виленскій архимандритъ Николай Корсакъ занялъ у базиліанокъ 3 тысячи злотыхъ подъ залогъ имѣнія родственника своего Рогинскаго, съ которымъ монастырь покончилъ дѣло только въ 1672 г. (№ 74). Въ 1673 г. (№ 75) тѣ же Рогинскіе заняли у монастыря 3 тысячи злотыхъ подъ залогъ имѣнія Погольши и съ условіемъ платить по 210 злотыхъ % впредь до возвращенія долга.

Кутеинскій Оршанскій мужской. Въ 1686 г. (№ 89) жена Оршанскаго писаря Ѳекла Вислоухова заняла у настоятеля Сильвестра Волчаскаго 12,000 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Нореекъ.

Кутеинскій Оршанскій женскій. Въ 1703 г. (№ 113) Браславскій подчашій Александръ Важинскій занялъ у игуменьи Магдалины Косовны 6000 злотыхъ подъ залогъ имѣній Устья и Рососны.

Полоцкій Софійскій. Въ 1722 г. (№ 139) Кошанскій староста Иванъ Жаба занялъ у Полоцкаго и Добрыгорскаго монастырей подъ залогъ имѣнія Плина 145 червонныхъ золотыхъ, 910 битыхъ талеровъ и шестаками битыми 606 тынфовъ и 2 шестака, а всего 12,000 злотыхъ польскихъ, считая червонецъ по 20 злотыхъ, битый талеръ по 9 злотыхъ, а шестаки битые по 15 грошей.

Въ 1623 г. (№ 134) Иванъ Баханскій пожертвовалъ для Полоцкой Софійской

церкви имѣніе Навличи; но по смерти жертвователей оно перешло въ частныя руки и находилось во владѣніи разныхъ лицъ до 1721 г., когда архіепископъ Флоріанъ Гребницкій получилъ его обратно по судебному приговору, уплативъ, впрочемъ, тогдашнимъ владѣльцамъ имѣнія Гласкамъ 15,000 злотыхъ.

Минскій св.-Духовскій женскій. Въ 1682 г. (№ 85) Варвара Друцкая-Горская отдала въ заставу монастырю свое имѣніе Плещеницы, въ обезпеченіе взятой у него въ займы денежной суммы.

Въ 1699 г. (№ 107) родной братъ одной изъ монахинь монастыря Слизень, воспитивавшій ее въ молодости въ монастырѣ на свои средства и, при поступленіи ея въ монашество, снабдившій ее деньгами, одежой и бѣльемъ, внесъ настоятельницѣ Аннѣ Кантакузинъ 3000 злотыхъ приданнаго, слѣдовавшаго по раздѣлу отцовскаго наслѣдства. Магдалина Конопацкая заняла у монастыря во время игуменства Екатерины Сапѣжанки 18000 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Бальберишекъ; сумму эту съ процентами уплатилъ въ 1738 г. (№ 153) Подляшскій воевода Сапѣга, къ которому перешло названное имѣніе.

Минскій св.-Духовскій мужской. Въ 1690 г. (№ 195) заключена мировая сдѣлка между архимандритомъ Гедеономъ Шумлянскимъ и Минскимъ деканомъ Савгинымъ для прекращенія часто возникавшихъ недоразумѣній по поводу поземельныхъ владѣній; при этомъ было положено: на границѣ смежныхъ земель поставить копецъ; рыбу въ прудѣ ловить и дѣлить ее по поламъ, а греблю возлѣ мельницы на рѣкѣ Свислочи содержать на половинныхъ издержкахъ.

Въ 1712 г. (№ 117) монастырь купилъ у земянина Павловича каменный домъ, построенный на землѣ, принадлежавшей монастырю.

Кронскій. Троцкій подкоморій Владиславъ Укольскій занялъ у монастыря 6900 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Покорцы или Подоле: къ 1695 г. (№ 97) онъ уплатилъ уже большую часть суммы и обязался внести остальную. Въ 1760 г. (№ 33) монастырь владѣлъ имѣніемъ Авдеевичами, принадлежавшимъ нѣкогда Минчевскому.

Бытенскій. Въ 1669 г. (№ 69) земянинъ Самуилъ Каминскій занялъ у монастыря 5000 злотыхъ подъ залогъ части своего имѣнія Дѣтковичъ. Мозырская старостина Изабелла Ходкевичева отдала на сохраненіе въ монастыри Бытенскій, Жировицкій и Супрасльскій разнаго рода серебряныя вещи и другое движимое имущество; въ 1718 г. (№ 132) базиліане по судебному рѣшенію главнаго трибунала возвратили наслѣдникамъ Ходкевичевой всѣ драгоцѣнности, за исключеніемъ пожертвованныхъ на церкви.

Черейскій (Могилевской губерніи, Сѣнненскаго уѣзда). Въ 1711 г. (№ 125) настоятель монастыря Іоаннъ Фронцкевичъ; желая выкупить отданное въ залогъ имѣніе брата своего Ушачъ, занялъ у Полоцкаго обознаго Селявы 3500 талеровъ подъ залогъ монастырскаго имѣнія Селища, на что и получилъ утвердительную грамоту отъ протоархимандрита базиліанскаго ордена Льва Кишки.

Витебскій Марковскій. Въ 1713 г. (№ 118) Витебскій воевода Александръ Поцѣй занялъ у монастыря 5 тысячъ злотыхъ подъ залогъ имѣнія Гаевщины.

Борунскій. Монастырскіе крестьяне поселились на землѣ Волковыскаго крайчаго Скиндера и получали отъ него въ разное время денежное вспомоществованіе; затѣмъ снова воротились къ своимъ прежнимъ владѣльцамъ. Настоятель монастыря Ѳеодосій Коначевскій удовлетворилъ въ 1732 г. (№ 148) Скиндера уплатой издержанной имъ суммы, а Скиндеръ отказался отъ своей претензіи къ монастырю. Въ 1744 г. (№ 158) монастырь прекратилъ полюбовной сдѣлкой долго тянувшуюся тяжбу съ Чотырскимъ старостой Воляномъ изъ за участка расчищеннаго подъ пашню лѣса, а въ 1745 г. (№ 159) опредѣлилъ точнѣе границу между своими землями и принадлежавшими сосѣднему владѣльцу Гонсовскому.

Ушацкій. Въ 1747 г. (№ 162) Минскій воевода Казиміръ Жаба жаловался трибуналу, что настоятель Ушацкаго монастыря, забывъ святость своего сана, дѣлаетъ жалующемуся и всѣмъ жителямъ мѣстечка Ушача разныя насилія и притѣсненія, требуетъ съ пріѣзжающихъ въ Ушачъ купцовъ мостоваго, не пускаетъ крестьянъ на рынокъ, принадлежащій Жабѣ, а задерживаетъ ихъ на своей землѣ; бьетъ и преслѣдуетъ еврея-арендатора корчмы Ушацкой и безъ всякаго права самъ открылъ продажу разныхъ питей.

Митрополія уніатская. Въ 1635 г. (№ 40) митрополитъ Іосифъ Вельяминъ Рутскій, желая пріобрѣсть для себя отъ Полоцкаго воеводы Януша Кишки имѣніе Долгиновъ, продалъ Ивану Булгаку за 12000 злотыхъ другое свое имѣніе Новгородовичи, съ правомъ подаванья находившейся въ томъ имѣніи приходской церкви. Въ 1669 г. (№ 63) митрополитъ Гавріилъ Коленда жаловался главному трибуналу на Виленскій магистратъ въ томъ, что онъ нарушаетъ права митрополичьихъ юрисдичанъ, назначаетъ въ ихъ домахъ квартиры для каптуровыхъ судей, собираетъ большое подымное, поворотное и несправедливыя подати, которыя обращаетъ частію въ свою пользу, а въ 1668 г. хотѣлъ насильно отнять у юрисдичанина Яцынкевича найденную имъ на митрополичьей землѣ разную оловянную посуду, при чемъ сломана была митрополичья печать и замѣнена магистратскою. Магистратъ перевелъ это дѣло въ задворный ассесорскій судъ. Напрасно митрополитъ добивался рѣшенія онаго судомъ каптуровымъ; судъ этотъ отклонилъ отъ себя разсмотрѣніе жа-

лобы митрополита (1669 г.; № 70). Кіевскій воевода Михаилъ Станиславскій и жена его Анна Потоцкая не хотѣли платить митрополиту Гавріилу Колендѣ взятой у него суммы 224,005 злотыхъ и неуступали ему, согласно рѣшенію главнаго трибунала, своихъ имѣній Воложина и Саковщины; почему король Янъ Казиміръ въ 1668 г. (№ 58), по просьбѣ митрополита, далъ банниційную грамоту на Станиславскихъ, которою они объявлялись „выволанцами" (изгнанниками) „и отъ сполку и обцованья людей почтивыхъ отлученными," причемъ приказывалось „абы кождый о томъ вѣдаючи, съ оными ніякого сполку и обцованья мѣть, рады и помоги додавати, ани ихъ въ домахъ своихъ переховывати, подъ винами, въ правѣ посполитомъ описанными, не важилъ се."

Ѳома Старосельскій и жена его жаловались королю Яну III на митрополита Кипріана Жоховскаго, что онъ самъ и чрезъ слугъ своихъ дѣлаетъ нападенія на ихъ имѣнія и даже посягаетъ на самую ихъ жизнь; почему король въ 1686 г. (№ 90) выдалъ Старосельскимъ охранную грамоту, въ которой, запрещая митрополиту производить на будущее время подобныя беззаконія, налагаетъ на него 5000 копъ грошей литовскихъ штрафу въ пользу своей казны и столько же для Старосельскихъ, ежели онъ снова станетъ прибѣгать къ самовольной расправѣ съ ними.

Въ 1686 г. (№ 141) митрополитъ Кипріанъ Жоховскій занялъ у Самуила Грохольскаго на починку Виленской каѳедральной церкви, что при Спаскихъ воротахъ, 5000 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Попинъ, которое перешло потомъ къ стражнику Новгородскому Ивану Колонтаю. Полоцкій архіепископъ Флоріанъ Гребницкій въ силу судебнаго рѣшенія получилъ обратно это имѣніе, принадлежавшее Полоцкой архіепископіи; тогда Колонтаи начали тяжбу съ митрополитомъ Львомъ Кишкой, который хотя старался перенести дѣло въ духовный судъ, но наконецъ долженъ былъ въ 1722 г. уплатить Колонтаямъ долгъ Жоховскаго. Архіепископъ Гребницкій тоже принужденъ былъ заплатить имъ за взятый въ Попинѣ инвентарь (1722 г., № 142). Въ 1747 г. (№ 161) Лидскій конюшій Рутскій жаловался трибуналу, что архіепископъ Полоцкій Флоріанъ Гребницій овладѣлъ принадлежавшимъ Рутскому имѣніемъ Рутой, доходы съ него обращаетъ въ свою пользу и не хочетъ отдать ни самаго имѣнія, ни документовъ на право владѣнія онымъ.

III.

Послѣ Брестскаго собора 1596 г. торжественно провозглашенная и признанная польскимъ правительствомъ унія старалась распространяться частію путемъ убѣжденія, а еще болѣе посредствомъ насилія. Высшее уніатское духовенство, митрополитъ и епископы, занявъ православныя епархіи, спѣшили, опираясь на помощь правительственной власти, захватить въ свои руки имѣнія православныхъ архіерейскихъ каѳедръ, и лучшія православныя монастыри и церкви; съ другой стороны, чтобы принудить православныхъ къ принятію уніи, уніаты препятствовали имъ свободно отправлять богослуженіе, нападали на церкви и монастыри и подвергали священниковъ и монаховъ тяжкимъ оскорбленіямъ. Въ этомъ имъ усердно помогало католическое духовенство, особенно іезуиты, и буйная польская шляхта. Издаваемый нынѣ томъ актовъ содержитъ въ себѣ нѣсколько документовъ, живо изображающихъ мрачную картину обидъ, насилій и притѣсненій, которымъ подвергались православные отъ уніатовъ и католиковъ. Подобные документы весьма рѣдко встрѣчаются въ актовыхъ книгахъ, можетъ быть потому, что тогдашніе суды не охотно принимали заявленія и жалобы православныхъ на своихъ гонителей.

Въ 1601 г. (№ 24) по повелѣнію короля Сигизмунда Лавришовскій монастырь, „по вступенью съ того монастыря архимандрита Гедеона Брольницкаго,“ переданъ Ипатію Поцѣю „архіепископу митрополиту Кіевскому, архимандриту Печерскому и Лавришевскому;“ при чемъ въ вводномъ актѣ, составленномъ потомкомъ одного изъ прежнихъ благотворителей монастыря Бѣльковичемъ, въ подробности указаны всѣ принадлежавшія монастырю земли, луга и лѣса, хмѣлища и другія угодія. Изъ этого акта видно, между прочимъ, что князь Слуцкій Александръ Владиміровичъ назначилъ монастырю десятину ржанаго и яроваго хлѣба съ села Турца; панъ Гришка Микуличъ Кмита назначилъ десятину (30 копъ ржи ежегодно) съ Березовца; что монастырю принадлежали: село Щорсы съ крестьянами, надаными Дашкомъ Яцковичемъ Хребтовичемъ, село Лавришовъ и огородники, живущіе у монастыря, и что монастырь взималъ „ярмарковое на св. Пречистую.“

Въ 1609 г. занятъ былъ уніатами, какъ мы видѣли выше, Виленскій св.-Троицкій монастырь, а вскорѣ потомъ митрополитъ Ипатій Поцѣй передалъ этому монастырю древнѣйшую Виленскую православную церковь „менованую Богоявленія, прозываемую Пятницкою, съ будованьми, также и цминтаръ тое церкви, при тымъ и тые муры на тымъже цментару, который былъ шпиталикъ,“ съ тѣмъ, чтобы настоятель Іосифъ Веляминъ Рутскій исправилъ на счетъ монастыря всѣ эти строе-

нія, пострадавшія отъ частыхъ въ Вильнѣ пожаровъ; наблюдалъ за аккуратнымъ совершеніемъ въ Пятницкой церкви Богослуженія и наконецъ „жебы тежъ и доходы вси съ тыхъ домковъ и пивницъ, которые на томъ цминтару побудованы суть, або на томъ будовать се будуть, такъ тежъ и зъ тыхъ муровъ прежнихъ забудованыхъ, въ которыхъ предъ тѣмъ шпиталь былъ,“ шли на монастырь св. Троицы. Это распоряженіе уніатскаго митрополита въ 1611 г. (№ 29) утверждено грамотою Сигизмунда III.

Въ 1619 г. (№ 30), вслѣдствіе постоянно возникавшихъ между Виленскою ратушью и митрополитомъ Іосифомъ Вельяминомъ Рутскимъ споровъ изъ за подсудности мѣщанъ, жившихъ въ Вильнѣ на церковныхъ земляхъ, произведенъ былъ осмотръ этихъ земель и находившихся на нихъ строеній. Изъ составленной при этомъ посреднической коммиссіей описи видно, что въ то время въ Вильнѣ были слѣдующія церкви: 1) Пречистенская, 2) Спаская, 3) св. Екатерины, 4) Покровская, 5) св. Іоанна, 6) св. Михаила, 7) св. Николая, 8) св. Пророка Иліи, 9) Рождества Христова [5]), 10) Пятницкая, 11) Перенесенія мощей св. Николая и 12) Воскресенская. Изъ нихъ Спаская, Покровская и св. Екатерины были въ запустѣніи. Всѣ эти церкви съ ихъ землями и строеніями, какъ видно изъ акта, состояли уже въ то время во власти уніатскаго митрополита.

Въ 1633 г. (№ 38) король Владиславъ IV, по просьбѣ преемника Поцѣева Іосифа Вельямина Рутскаго, далъ привилегію Виленскому Троицкому монастырю на право владѣнія не только принадлежащими этому монастырю имѣніями, „но и всѣми добрами, кгрунтами и каменицами, фольварками, приходами, чиншами,“ составлявшими собственность Виленскаго православнаго, прежде Троицкаго, потомъ св. Духовскаго братства; при чемъ постановилъ, что и „брацтва вси медовые, на общій пожитокъ самыхъ законниковъ вѣчне оборачитися мають“. Такимъ образомъ король, какъ бы не зная о существованіи православнаго братства при св. Духовскомъ монастырѣ, подтверждаетъ всѣ привилегіи древнаго Троицкаго братства и передаетъ Троицкому монастырю все имущество и доходы этого братства.

Изъ акта 1640 г. (№ 43) видно, что пожертвованное извѣстными ревнителями православія князьями Огинскими для Виленской Пречистенской церкви имѣніе Вака, было захвачено Ипатіемъ Поцѣемъ, который отдалъ его въ залогъ Галимскому старостѣ Хребтовичу.

---

5) О церкви Рождества Христова упоминается въ актахъ 1410 (№ 2) и 1555 г. (№ 11), гдѣ говорится о плацѣ, подаренномъ великимъ княземъ Александромъ Свислоцкому намѣстнику Григорію Громыкѣ.

Въ 1696 г. иноки Цеперскаго монастыря, по собственному ихъ заявленію, „просвѣщенные Духомъ святымъ, уразумѣли заблужденія схизматической вѣры, относительно исхожденія Духа св., подчиненія преемникамъ и намѣстникамъ св. Петра и другія ея ошибки и заблужденія, и потому выкинувши изъ своихъ сердецъ ложную и злую вѣру схизматическую и принявши истинную римскую ritus graeci-unitorum, подчинились папѣ,“ т. е. иначе измѣнили православію и приняли унію. Тогда настоятели Новодворскаго монастыря Өеодосій Коховскій и Виленскаго св. Духовскаго Петръ Пашкевичъ Толоконскій отняли у нихъ, какъ у измѣнниковъ, всѣ имѣнія и доходы монастырскіе,—фольваркъ Новый Дворъ, земли, деревню съ крестьянами, хлѣбъ, скотъ и все движимое имущество. Хотя Цеперскіе монахи-униты жаловались на православныхъ, обвиняя ихъ въ грабежѣ и насиліяхъ и требуя себѣ возврата всего отнятаго и уплаты значительной суммы; но главный трибуналъ рѣшилъ дѣло въ пользу православныхъ, и уніатамъ оставалось только подать протестъ, что они и сдѣлали въ 1698 году (№ 105).

Въ 1722 г. (№ 137) нѣсколько человѣкъ изъ польской шляхты, собравшейся на Срѣтенскій сеймикъ, подъ предводительствомъ Михаила Глинскаго сдѣлали нападеніе на Минскій православный монастырь, при чемъ били, рубили и увѣчили иноковъ. Настоятель монастыря Гедеонъ Шишка подалъ жалобу въ главный трибуналъ, который приговорилъ главныхъ виновниковъ такого безчинства къ смертной казни; но по ходатайству пріятелей осужденныхъ, иноки пошли на мировую и согласились получить съ обидчиковъ извѣстную сумму денегъ.

Въ 1681 г. (№ 83) Полоцкій православный братскій монастырь, братство и всѣ православные мѣщане жаловались королю Яну III, что уніатскій митрополитъ Кипріанъ Жоховскій и Полоцкій іезуитскій коллегіумъ дѣлаютъ имъ великія притѣсненія, похваляются отнять у нихъ монастырь, останавливаютъ на дорогѣ священниковъ, идущихъ къ больнымъ съ св. дарами, не позволяютъ провожать умершихъ на кладбища, и, насылая своихъ людей на монастырь, наносятъ имъ разныя тяжкія обиды. Король не только призналъ эти дѣйствія уніатовъ и латинянъ противными королевскимъ привиллегіямъ, обезпечивающимъ для православныхъ свободу богослуженія, и служащими къ явному соблазну всего христіанства, но и предписалъ оставить православныхъ въ покоѣ, не касаясь ихъ правъ, освященныхъ закономъ и давностію.

Особенно живо и подробно изображены всѣ притѣсненія, насилія и жестокости, къ какимъ прибѣгали латиняне и уніаты для совращенія православныхъ въ унію, въ заявленіи, поданномъ въ главный трибуналъ въ 1747 г. (№ 160) инстигаторомъ великаго княжества Литовскаго по жалобѣ Слуцкаго архимандрита Іосифа Оран-

скаго, намѣстника Кіевскаго митрополита. Главными зачинщиками и роководителями въ дѣлѣ преслѣдованія православныхъ въ Минскомъ воеводствѣ были іезуиты Слуцкой коллегіи; они отняли у Слуцкой Троицкой архимандріи земли мили на полторы въ окружности; разными притѣсненіями, побоями и другими жестокостями принудили къ уніи болѣе 10-и разныхъ деревень и въ одной изъ нихъ въ самый Свѣтлый день 1728 г. захватили православную церковь, выгнавъ изъ нея священника Бирюковича. Примѣру іезуитовъ слѣдовали уніатскіе священники, помѣщики и католическое духовенство: такъ Брестскій оффиціалъ Реокуръ отнялъ въ свою пользу земли отъ трехъ церквей; въ день благовѣщенія 1747 г. силой загналъ православныхъ крестьянъ въ костелъ и велѣлъ уніатскому священнику ихъ исповѣдывать и причащать, и вообще штрафами и наказаніями принуждалъ крестьянъ къ уніи. Каштеляновая Новогродская Незабитовская отняла земли и луга у Грозовскаго монастыря, Мозырскій подкоморій Вольбекъ въ дни большихъ праздниковъ собиралъ съ православныхъ священниковъ дани и приношенія и, по самымъ пустымъ причинамъ привлекая ихъ къ своему суду, жестоко билъ и мучилъ ихъ. Горбовскій староста Оборскій, оторвавъ замки въ православной церкви, отдалъ ее уніатскому священнику, а прихожанъ насильно обратилъ въ унію. Карлъ Косцюшко въ 1742 г. во время похоронъ напалъ на православнаго священника, билъ, мучилъ его и, для поруганія, велѣлъ остричь ему голову, бороду и усы; при чемъ захватилъ одежу священника и церковныя принадлежности. Уніатскіе священники Дилевскіе, при помощи свѣтской власти, принуждали православныхъ крестьянъ къ уніи, нападали на православныхъ священниковъ, били и мучили ихъ и силой отнимали у нихъ церкви. Особенною жестокостію отличался управляющій имѣніями Ходкевичевой Гребницкій, который немилосердо мучилъ и священниковъ и прихожанъ и, захватывая православныя церкви, отдавалъ ихъ уніатамъ.

Къ этому же отдѣлу можно отнести и три документа, помѣщенные подъ №№ 62, 64 и 82.

Нѣкто Семенъ Рѣпинскій, подъячій Московскаго царя, оставшійся въ занятой Московскими войсками въ 1655 г. Виленской крѣпости, передался потомъ полякамъ и унесъ съ собой не малую сумму „пѣнезей". Какъ православный, онъ познакомился съ настоятелемъ Виленскаго св. Духовскаго монастыря Даніиломъ Дороѳеевичемъ, изъявилъ было готовность постричься въ монахи, но скоро оставилъ свое намѣреніе и отдался подъ протекцію Виленскаго бискупа Александра Сапѣги, принявъ, можетъ быть, при этомъ латинство. Этотъ то перебѣщикъ подалъ въ Ноябрѣ 1668 г. жалобу въ каптуровый судъ, будто о. Дороѳеевичъ принуждалъ его къ принятію монашества; побоями и голодомъ вынудилъ у него до 32833 злотыхъ день-

гами, золотомъ и серебромъ; высылалъ въ разные монастыри; отнялъ коляску съ лошадьми и угрожалъ самой его жизни. Судъ отложилъ рѣшеніе этого дѣла до возвращенія Дороѳеевича изъ Варшавы. Въ 1669 г. 19 Января Рѣпинскій заявилъ въ тотъ же каптуровый судъ, что онъ вполнѣ удовлетворенъ въ своей претензіи св. Духовскимъ монастыремъ и жалобу свою беретъ назадъ; но, спустя нѣсколько лѣтъ, онъ снова началъ тяжбу съ монастыремъ и братствомъ о томъ же предметѣ и въ 1679 г. успѣлъ получить во владѣніе монастырскій фольваркъ Войдатишки и только по ходатайству общихъ знакомыхъ окончательно отказался отъ своихъ претензій къ монастырю. Во всей этой исторіи само собою сказывается враждебное дѣйствіе противъ православныхъ со стороны латинскаго духовенства, которое приняло Рѣпинскаго подъ свою защиту.

Тремя приведенными сейчасъ документами по дѣлу Рѣпинскаго съ Виленскимъ св. Духовскимъ монастыремъ мы заканчиваемъ обзоръ актовъ выходящаго въ свѣтъ тома. Остается прибавить, что въ настоящемъ бѣгломъ очеркѣ нами разсмотрѣны всѣ безъ исключенія акты, помѣщенные въ XI-мъ томѣ, и съ большею или меньшею подробностію, смотря по важности каждаго документа, изложено ихъ содержаніе, при чемъ удержаны всѣ болѣе важныя и существенныя подробности, а мѣста особенно характеристическія приведены собственными словами подлинника. Смѣемъ надѣяться, что сколько съ одной стороны издаваемый томъ актовъ, при ограниченности имѣющихся свѣдѣній о древнихъ Западно-русскихъ церквахъ и монастыряхъ, составитъ немалоцѣнный вкладъ въ сокровищницу церковной русской исторіи, столько же съ другой предпосылаемое ему предисловіе облегчитъ трудъ его изученія, а для людей незнающихъ польскаго языка или имѣющихъ мало свободнаго времени можетъ отчасти замѣнить самые акты.

К. Снитко.

АКТЫ,

ОТНОСЯЩІЕСЯ КЪ ИСТОРІИ ЗАПАДНО-РУССКОЙ ЦЕРКВИ.

1398 г. Іюня 15 дня.

Изъ книги № 53, за 1711 г., л. 1329.

1. Обмежеваніе спорныхъ земель Лавришовскаго монастыря, произведенное Новгородскимъ намѣстникомъ Петрашемъ Монтигирдовичемъ, по приказанію великаго князя Витовта.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Awgusta pierwszego dnia. Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewództw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny iedynasty obranemi, stanąwszy oczewisto u sądu patron imć pan Marcian Kuncewicz—horodniczy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisać podał dokument pewny, na rzecz niżey w nim wyrażoną, monasterowi Ławryszowskiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego służący y należący, prosząc nas sądu, ażeby ten dokument ad acta był przyięty y do xiąg inserowany, który my sąd przyiąwszy, do xiąg wpisać kazali y słowo do słowa, ruskim pismem pisany, tak się w sobie ma:

По приказанью великого князя Литовъского Витовъта, се язъ панъ Петрашъ Монътикгирдовичъ, наместникъ Новгородский, розъежчалъ есьми земълю монастырскую Лавъришовъскую, со князя великого людьми исъ поляны. Жаловалъ се аръхиманъдритъ Лавришовский Мисайло, што черезъ монасътыръ князя великого люди дорогу положили по дрова и по лыка и по вязье, и жоны ихъ и дѣти ихъ у сънитъку туда ходятъ, а о той дорозе монасътыру великая кривъда и татьба деетъ се. Ино мы того посмотревъши и зъ бояры дали есьмо дорогу князя великого людемъ и поляномъ одъ Олексеева хресъта на право на Лосвино, туда имъ ѣздити и ходити по дрова и въ лыка и по вязье и по снитъку. А другую дорогу положили есьмо мимо Сѣнъно. А шъто монасътырское здавъна,

тое бы аръхимандрить заведалъ, а къ монастыру бы тягъло. А шъто монастырская пашня, поля и чашъчо и поросъли и ограничили есьмо монастырскую земълю по реку Боловячу, липу Лопату и по дорогу мимо Сенъну, а по задную Стругу по Русечъ, а по дорогу, што одъ Гневичъ лежитъ у Самойловичъ островъ, у тое бы все монастыръское князя великого людемъ не надобе усътупатисе. А лѣсъ вольный, какъ монастыру, такъже и князя великого людемъ; а поляномъ, князя великого людемъ у лѣсъ уѣхавши дровъ насечь, вязья и лыкъ надрать, иного ничого не надобе пакостити. А сумежцомъ, какъ ихъ право, по сътарому вѣдати имъ свое, уходы смотрети. А шъто хмелища князя великого за Боловячою, у тое се архимандриту не въступовати; а шъто монастырская хмелища здавна, въ тое князя великого людемъ не надобое уступати се. А у хмелищахъ у князя великого и у монастырскихъ большей имъ сѣножатей не копать, а хъмелищъ не терать. А то есьмо урадили имъ на обе стороны, какъ имъ было любо, князя великого людемъ и монастыру. А которые съ тыхъ сесь нашъ сезъдъ порушатъ, тые дадутъ князю великому десять рублевъ, а намъ зъ бояры три рубли. А при томъ были панъ Федосей и Яковъ Войниловичи, Ивашъко Глебовичъ, братъ его Яцъко, а Ходько Беликовичъ, а Панъфилъ Соколинскій, Ходоръ братъ его, Иванъ Тышъко, дьякъ князя великого Аленъко, и инъшихъ людей много при томъ было. Писанъ у Лавришовое, лѣта Божого шесть тысечей деветьсотъ шостого, инъдикъта второго, Июня петнадцатого. *) U tego dokumentu, przy pieczęci przyciśnioney woskiem czarnym, suscepta trybunalska ruskim pismem przy boku w te słowa pisana: Року тысеча шестьсотъ сорокъ четвертого, мѣсеца Октябра пятого дня. Панъ Станиславъ Орда тую справу къ актыкованью до книгъ у суду покладалъ. Chrysztoph Rudomina Dusiatski—marszałek Brasławski y trybunalski, Михаель Хрептовичъ писарь. Który to ten dokumeut listu ograniczonego, monasterowi Ławryszowskiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego służący, za podaniem onego do akt przez patrona wyżey wyrażonego, to iest, imci pana Marciana Kuncewicza—horodniczego powiatu Oszmiańskiego y za prożbą onegoż iest u sądu naszego przyięty y do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego ze wszystką w nim opisaną rzeczą zgodnie słowo do słowa wpisany.

---

*) Этотъ документъ, за исключеніемъ знаковъ препинанія, въ виду его древности, напечатанъ съ точнымъ соблюденіемъ орѳографіи, въ какомъ видѣ она представляется въ актовой книгѣ.

1410 г. Октября 8 дня.

Изъ книги № 97, за 1741 г., л. 725.

2. Привилегія короля Александра Свислоцкому намѣстнику Григорію Исаевичу Громыкѣ на плацъ въ городѣ Вильнѣ возлѣ церкви Рождества Христова.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego pierwszego, miesiąca Junii trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym, wyż na dacie specyfikowanym, obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Mikołay Ruszczyc—starosta Tautuski, opowiadał, prezentował przywiley nayiaśnieyszego króla imci polskiego Alexandra, wielkiego xiążęcia Litewskiego, na pargaminie po rusku pisany, służący ad praesens wielmożnemu imci panu Hilaremu Ciszkiewiczowi—podczaszemu Smoleńskiemu, sędziemu grodzkiemu Wiłkomirskiemu, który to przywiley prosił nas sądu, abyśmy ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą do akt xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyiąwszy wpisać roskazali, iakoż my sąd pomieniony przywiley przyięliśmy y do akt xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisać roskazaliśmy, który literami ruskiemi słowo w słowo tak się w sobie ma:

Александеръ, Божою милостью король польскій, великій князь Литовскій, Русскій, княжа Прусское, Жомоитское и иныхъ. Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотритъ, або чтучи его услышитъ, нынѣшнимъ и потымъ будущимъ, кому будетъ потреба того вѣдати. Билъ намъ чоломъ писарь нашъ, ключникъ Виленскій, намѣстникъ Свислоцкій, панъ Григорей Исаевичъ Громыка, о тымъ, што перво сего дали есьмо ему мѣстце городское и зъ малою улочкою на будованье двора его въ мѣстѣ Виленскомъ, подле *Рожества Христова* и тежъ дозволили есьмо ему въ томъ дворѣ его корчму вольную, пиво и медъ держати, и билъ намъ чоломъ, абыхмо то ему подтвердили листомъ нашимъ на вѣчность. Ино мы, зъ ласки нашое, за его къ намъ вѣрную службу, тое мѣстце подле Рожества Христова и зъ малою улочкою и зъ корчмою вольною потвержаемъ симъ листомъ нашимъ вѣчно, ему и его женѣ, и ихъ дѣтемъ и на потымъ будучимъ щадкомъ. Воленъ то онъ продати, отдати и замѣнити и на церковь записати и къ своему вжиточному и лѣпшому обернути, какъ самъ найлѣпѣй розумѣючи. А на твердость того и печать нашую казали есьмо привѣсить къ сему нашому листу. Писанъ у Люблини, въ лѣто тысеча чтериста десятое, мѣсеца Октобра осьмого дня, индикта девятого. U tego przywileiu przy pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego, na wosku wyciśnioney, na sznurze iedwabnym wiszącey, podpis czyli notacya cytowana ruskiemi literami per abbreviationem wy-

rażona takowa: П. мар. двр. нашъ трб. іон. кн. Мих. Ив. Глин., а мар. нш. дн. Ян. Мик. а нашъ двр. пан. Іан. Стец. Który pomieniony przywiley, z ruskiego pisma na polskie przetłumaczony, za podaniem onego do akt przez wyż wyrażonego patrona, iest do xiąg trybunału głównego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1433 г. Іюля 6 дня.

Изъ книги № 4, за 1665 г., л. 235.

3. Фундушовая запись, данная Анною Глѣбовою Вяжевичовою Сулятицкой церкви.

Лѣта отъ нароженья сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятого, мѣсеца Мая двадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятый обраными, постановивши се очевисто у суду панъ Самуель Велямовичъ, именемъ ясневельможнаго въ Бозѣ превелебнаго его милости ксендза Кгабріеля Коленды, архіепископа Полоцкого, администратора метрополіи Кіевской, подалъ до актъ фундушъ церкви святой Сулятицкой належачій, просечи, абы тотъ фундушъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ, актикованъ и уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Се я пани Глѣбовая Вяжевичъ, пани Рачкова дочка, прозвищемъ Милохна Анна, чиню знаменито симъ моимъ листомъ, кому будетъ надобно вѣдать, кто на него посмотритъ, або чтучи услышитъ, ижъ я будучи порушоною ку хвалѣ Божой, а зостаючи еще при памети и зуполной моцы, умыслиломъ себѣ рѣчь добрую и Богу пріемную: штожъ дей церковь въ маетности нашой Сулятичахъ заложенья святой мученицы Варвары, а до той церкви наданье малое, только отъ предковъ моихъ двѣ волоки пустое земли наданые суть, тогды я съ побожности моей, абы хвала Божая завсегды отправована была, придала есьми до тое церкви святой Варвары чотыры волоки земли, двѣ пустые, а двѣ осѣлые, съ чоловѣки двѣма. А тые люде хрестіяне въ сельцы Сулятичахъ живутъ: одного Данила Микеевича, а другого Васюка Севастяновича, съ подружьями и зъ дѣтьми ихъ, да и со всею маетностью ихъ, ничого на себе не оборачаючи, да абы ку двору моему ніякое

повинности не чинили, ани плату не платили, то имъ тую всю повинность господину попу, при той церкви живущому, повинность чинили, яко передъ тымъ до двору моего; которое земли господинъ попъ пахати, всякихъ пожитковъ зъ нее заживати, да и дяка у себе ховать доброго клирошанина, штобы ему службу Божую отправовати помогалъ, повиненъ будетъ. А тые всѣ шесть волокъ, тяглые, пустые, въ певномъ ограниченю коло церкви, почавши отъ конца села Сулятичъ, съ сѣножатьми, зъ лѣсомъ въ одномъ обрубѣ ограничоны и межами каменными окладены. Которую то землицу вѣчне, непорушне на церковь Сулятицкую святое Варвары записую, штожъ и того мнѣ не нарушать, ани дѣтемъ моимъ, ани кому иншому; а хто тое порушитъ, любо дѣти мои, любо внучата мое, или хто иншій, таковый судится со мною передъ Богомъ на страшномъ судѣ, да и проклятъ на семъ свѣтѣ будетъ и въ будущомъ. А зъ двора моего Сулятичъ, што дей я сама, а по мнѣ дѣти и внучата мое, или хтобы имѣнье тое держалъ, до тое церкви воску полтора каменя на свѣчи и вина на службу Божую десеть мѣръ Новгородское мѣры и сукна попу чорного, доброго локоть десять давать маютъ; а хто того не захочетъ давать, да проклятъ будетъ. А тотъ попъ, при той церкви будучи, завсегды за душу дѣда моего Богдана, бабки моей Варвары, матки моей Марьи, мужа моего Глѣба и за всихъ моихъ пріятель, да и за мою душу, какъ умру, Бога просить и у суботникъ уписать велѣла, да што суботы литургію отправовать будутъ повинни. Што есьми въ моей доброй памети и въ разумѣ то призволила и записала вѣчне и неподвижне. А при томъ были добрые люди: господинъ его милость отецъ метрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Руси Георгій, да и чернецъ его архидьяконъ Кирила, а его милость князь Кгедройтъ Романъ и служебникъ его панъ Петрчицкій, а его милость панъ Иванъ Ласкота, а панъ Макарій—войтъ мѣста Новгородскаго, а панъ Климентій Кожановичъ—мѣстичъ Новгородскій, а панъ Павелъ Васничъ—мѣстичъ Новгородскій и инныхъ людей колько было при томъ мѣстѣ духовныхъ и свѣцкихъ. И за певность и крѣпость тыхъ всихъ писаныхъ речей и печать есьми свою велѣла приложить къ сему нашому листу. Въ лѣто шесть тысечей деветьсотъ сорокъ первое, индикта третьего, мѣсеца Июля шостого дня. У того листу фундацыйного печать одна притиснена. Который же тотъ листъ фундацiйный, за поданьемъ его черезъ верху мененую особу до актъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1513 г. Декабря 3 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 260.

4. Декретъ Полоцкаго намѣстника въ пользу Пятницкой монастырской церкви по поводу спорнаго правовладѣнія входами въ озеро Ведоло.

Roku tysiącznego siedmsetnego sześćdziesiątnego dziewiątego, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewództw, ziem y powiatów, w roku teraźnieyszym tysiącznym siedmsetnym sześćdziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron w. i. p. Marcin Supiński—strażnik powiatu Oszmiańskiego, prezentował y ad acta podał dekret oczewisty grodzki Połocki, między ihumenem cerkwi Piatnickiey y mieszczany Połockimi o iezioro Wiedzioło ante unionem ferowany, et ad praesens pro parte ichmościów xx. iezuitów kollegium Połockiego służący y należący, którego przy kopii w kapturze Połockim aktykowaney podaiąc do akt, prosił nas sądu, aby pomieniony dekret grodzki Połocki ze wszelką w sobie wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych w Wilnie expedyowanych przyięty y wpisany; iakoż my sąd, ony przyiąwszy, w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać słowo do słowa pozwoliliśmy, którego tenor, z ruskiego pisma na polskie tłumacząc, iest następuiący.

Выпись съ книгъ судовыхъ, писанныхъ одъ намѣстника Полоцкого. По величествѣ, ихъ милость архіепископъ Семенъ, владыка Полоцкій а панъ Романъ—городничій Полоцкій, а панъ Левъ Зеновичъ и иншіе паны ихъ милость, которая справа передъ нами была мельнику Полоцкому Ивану Никонову за живота отца его зъ игуменомъ Пятницкимъ Иваномъ, зъ мѣщанами Полоцкими, зъ Максимомъ Петрашкомъ и зъ Мишкомъ Овсяными и зъ поплечниками ихъ о вступъ въ озеро Ведоло и въ рѣчку. А иже Иванъ Никоновъ одъ колькодесятъ лѣтъ въ озеро вступу не боронилъ, а игуменъ зъ людьми въ томъ озерѣ своимъ и въ рѣцѣ и езы мѣли, а рыбу яко кольвекъ и чимъ могли ловливали зимою, лѣте и по веснѣ. А такъ мы, выслухавши всихъ рѣчей ихъ, сознали при давности, сказали есьмо присегу мѣщаномъ и двомъ чернцомъ светое Пятницы и ихъ свѣдкомъ, кого собѣ Иванъ обралъ ку присязѣ, ижъ они въ тое озеро передъ тымъ и завжды вольный вступъ мѣвали; рокъ присязѣ имъ положили. И ставши на тотъ рокъ, одъ насъ зложоный, у того озера, передъ нами присегу на то, яко здавна въ тое озеро и рѣчку уступъ мѣли, удѣлали водлугъ поводу речи обыдвохъ сторонъ, яко о томъ на первомъ судѣ нашомъ достаточней описано. То пакъ послѣ тое присяги мѣщане господарскіе изъ

игуменомъ Пятницкимъ на Ивану шкодъ и накладу своего, штожъ на тую справу боронечи вступу того озера и рѣчки наложили, знову передъ нами зъ нимъ о тое и весь накладъ свой на нимъ перезыскали, что на тое выдали. И мы около того межи себе обмову учинили, гдыжъ они, до присяги беручисе, на той тамъ часъ о накладъ свой передъ правомъ того не вспоминали, и въ немаломъ часѣ не упоминалисе, и хотечи то мѣти и повтуре на шкодахъ своихъ хотѣли присегати; а же се не видѣло, яко на немъ шкодъ и накладу ихъ, такъ и присеги не всказали, гдыжъ того до присеги и по присязѣ молчали и не упоминалисе, знашли того Ивана отъ всихъ тыхъ шкодъ и накладу вольного. Што про память у книги намѣстника Полоцкого вписати велѣли. Дѣялосе въ лѣто семь тысячъ двадцать первое, Декабра третего дня, индикта шостого. U tego dekretu anteuniowego przy wyciśnioney pieczęci podpis ręki w. i. p. marszałka kapturowego Połockiego y suscepta tymi wyrażaią się słowy: Roku tysiącznego siedmsetnego sześćdziesiątego czwartego, Oktobra szesnastego dnia, stawaiąc u sądu patron imć pan Ludwik Samuyło, czesznik Derpski, ten dokument ruski przy kopii ad acta podał. Troian Korsak—podwoiewodzi y marszałek sądów kapturowych woiewodztwa Połockiego. Który takowy dekret, z ruskiego na pismo polskie przetłumaczony, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1517 г. Апрѣля 20 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 184.

5. Фундушовая запись отъ каштеляновой Волынской земли, Агафіи Пясечинской ново-открываемому Тороканскому монастырю и церкви во имя Св. Троицы на 100 Литовскихъ копъ и пять имѣній: Торокани, Чикинъ, Лосинцы, Телковичи и Рѣчицу.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Julii trzynastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiewództw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego patron w. imć pan Andrzey Malczewski, komornik woiewodztwa Smoleńskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał fundusz, od i. w.

ieymć pani Ahapii Piaseczyńskiey, kasztelanowey ziemi Wołyńskiey, na pargaminie ruthenico idiomate pisany, przy osobliwey kopii polskim sensem przetłumaczoney, pro parte i. xx. bazylianów na wybudowanie w dobrach teyże i. w. Piaseczyńskiey Torokaniach, Czykinie, Łosińcach, Ciołkowiczach y Rzeczycy cerkwi y monastyru dany, oraz na wyżywienie z tychże dobr zakonników pomienionych reguły świętego Bazylego wielkiego służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony fundusz ze wszelką w sobie wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, na kadencyi Wileńskiey expedyowanych, przyięty y wpisany; iakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiąwszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać słowo do słowa pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Во имя Божое Троицы Святой станься. Я Агапія Пясечинская, каштелянова земли Волынской, посмотривши, ижъ въ имѣніи моемъ Тороканяхъ, Чикиню, Лосинцахъ, Ціолковичахъ и Рѣчицы нисть хвалы Божой, сказала я се пречестному отцу Іосифу Солтану, метрополитѣ Кіевскому, и намѣстнику его милости отцу Паисію, архимандритѣ Жидычинскому, и просила я ихъ, абы они въ семъ имѣніи моемъ храмъ Божій святыя живоначальныя Троицы и монастырь для чернцовъ создали. И на се я дала пречестному метрополитѣ сто копъ пѣнязей бѣлыхъ грошій литовскихъ, а на выживленіе чернцовъ сіе имѣніе мое: Торокани, Чикинъ, Лосинцы, Ціолковичи и Рѣчицу, cо всѣмъ на-все тому монастыру оддаю, штобы въ семъ храмѣ Божомъ чернцы и подданые ихъ Бога за мене молили. Который монастырь въ имѣнію моемъ пречестный отецъ метрополитъ и наступники его къ себѣ и имѣньямъ своимъ прилучать не маютъ, ани отецъ Паисій, намѣстникъ, архимандритъ Жидычинскій со своею архимандріею совокуплять, подъ страшнымъ судомъ Господа Бога. Только мой монастырь въ имѣніи моемъ маетъ быть общежительный и сами чернцы сего монастыра игумена оберать маютъ; а коли тотъ имъ не будетъ милъ и любъ, то инного оберутъ, а мнѣ и наступникомъ моимъ въ тое не всупать, абы только хвала Божая не уставала. А для липшой твердости я Агапія Пясечинская, верху писана, и печать мою къ сему листу привѣсила. Писанъ въ Берестьи, въ лѣто седьмтысячное двадцать пятое, мѣсяца Априля въ двадцатый день, индикта пятого.

U tego funduszu, na pargaminie pisanego, przy zawieszoney na sznurze starym iedwabnym w wosku wyciśnioney pieczęci, item na drugiey stronicy aktykacya z podpisami rąk i. ww. i. pp. marszałka trybunalskiego y pisarza in haec verba: Року тысеча шестьсотъ сорокъ четвертого, мисяца Октобра пятого дня, панъ Станиславъ Орда тую справу ку актыкованью до книгъ у суду покладавъ. Хриштофъ Рудомина Дусятскій, маршалокъ Барцлавскій и трибунальскій. Михалъ Хрептовичъ писарь. Który to takowy pomieniony fundusz, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest w xięgi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Wileńskiey przyięty y wpisany.

1521 г. Ноября 15 дня.

Изъ книги № 53, за 1711 г., л. 1321.

6. Фундушовая запись отъ Онуфрія Витонизскаго Лавришовскому монастырю на двѣ уволоки сѣнокосной земли въ Щерсовской пущѣ.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Awgusta piątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewództw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny iedynasty obranemi, stanowszy oczewisto u sądu patron imć pan Marcyan Kuncewicz—horodniczy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał wpisać dokument pewny, na rzecz niżey w nim wyrażoną, monasterowi Ławryszowskiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego służący y należący, prosząc nas sądu, ażeby ten dokument był ad acta przyięty y do xiąg inserowany, który my sąd przyiąwszy do xiąg wpisać kazali, y słowo do słowa tak się w sobie ma:

Я Оношко Витонизскій, съ своими сынми Андреемъ и Федоромъ, сознаваемъ симъ нашимъ листомъ кождому доброму, хто на него посмотритъ, альбо чтучи его услышитъ, ижъ мы по доброй воли нашой, безъ жадного приниженья, зъ доброго розмыслу нашого, надали есьмо къ Пречистое дому въ Лавришовъ монастырь, архимандриту Прокопею, ему самому и потомъ будучимъ архимандритомъ и всее о Христѣ братіи вѣчно и непорушно, волоки двѣ сѣножати въ Щерсовской пущи за Нѣмномъ, какъ есьмо сами уживали, ничого на себе сами и щадкомъ нашимъ не зоставуючи, также и половину луга Древоскипища, сумежную зъ его милостью паномъ Ходкевичомъ, одъ земли Гнесецкое лежачое и зъ землею и съ полемъ одъ Глубокое долины, по Русецкій могильникъ, по сухомертвый Колединъ Дубъ, по Гнесецкую Верею а Лозовный Русечъ, посередь Лозового поля, въ Самойловичъ островъ, гдѣ его милости пана Александра Ходкевича половина, концемъ тогожъ луга Древоскипищи, отъ монастыра пришла, которая такожъ записана къ монастыру на фалу Божую. И мы того дѣля для покою светого заодножъ ку тому жъ монастыру, такъ тые волоки двѣ сѣножатей, въ пущи Щорсовской, яко и тотъ лугъ, часть нашу, записали на богомолье, бо есьмо тое спольне на господари его милости зъ паномъ Ходкевичомъ выслужили, и спольне на фалу Божую оддали и вѣчно зрекли. А хто тое порушитъ нашое данье, той буди проклятъ въ семъ и въ будущомъ вѣцѣ. А при томъ былъ его милость панъ Александро Ходкевичъ, маршалокъ господарскій, панъ Юрій Александровичъ, а Иванъ Чомоданъ, Гриша Олюшичъ, а Олексѣй Миневичъ и иншихъ людей много добрыхъ. А для твердости

приложили есьмо и печать нашу, а панъ Юрій Александровичъ приложилъ печать свою къ сему нашому листу. Писанъ въ Новогородцѣ, въ лѣто семь тысечей двадцать девятое, Ноября петьнадцатого, индикта девятого. Писалъ діяконъ Лавришовскій. U tego dokumentu pieczęci dwie woskowych, na sznurach iedwabnych czerwonych zawiesistych, a suscepta trybunalska w tyle tegoż dokumentu w te słowa napisana: Року тысеча шестьсотъ сорокъ четвертого, мѣсяца Октябра пятого дня, панъ Станиславъ Орда тую справу къ актыкованью до книгъ у суду покладалъ. Chrysztoph Rudomina Dusiatski—marszałek Brasławski y trybunalski; a podpis pisarski w te słowa: Михаель Хрептовичъ: до Новогородка належитъ. Który to ten dokument monasteru Ławryszowskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, za podaniem onego ku aktykowaniu przez wyżey pomienionego patrona trybunalskiego, to iest, iegomości pana Marciana Kuncewicza—horodniczego powiatu Oszmiańskiego, y za prożbą onegoż iest przyięty u sądu naszego, y do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego ze wszytką w nim opisaną rzeczą słowo do słowa zgodnie wpisany.

1553 г. Марта 13 дня.

Изъ книги № 121, за 1757 г., л. 119.

7. Рескриптъ короля Сигизмунда Августа Ковенскому державцѣ Петру Хвальчевскому объ отведеніи одной уволоки земли Ковенской (православной) церкви во имя Всѣхъ Святыхъ.

Roku tysiąc siedmset pięḋziesiąt siódmego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym pięḋziesiąt siódmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Łukasz Kamiński—miecznik Starodubowski, opowiadał, prezentował y do akt podał dokument, po rusku pisany, a na polskie pismo przetłumaczony, od nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta Augusta dany, spacium ex quo że iest stary, których przeczytać niemożna było, tudzież z oddartą na boku konnotacyą, na rzecz w nim intus wyrażoną, cerkwi Kowieńskiey ritus graeco-uniti (?!) pod tytułem Wszystkich Świętych będącey, służący y należący, który nomine iaśnie wielmożnego imci xiędza Floryana Hrebnickiego, metropolity całey Rusi, arcybiskupa Połockiego, podaiąc do akt, prosił nas są-

du, ażeby pomieniony dokument ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd, ony przyiąwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Жигмунтъ Августъ, Божою милостiю король польскiй и т. д. Державцы нашему Ковенскому и справцы замковъ и дворовъ нашихъ великого князства Литовского пану Петру Хвальчевскому. Ознаймуемъ тобѣ, ижъ... церковь закону греческого въ мѣстѣ Ковенскомъ волоку земли, одъ платовъ и подачокъ и всякихъ повинностей вольную, на поживенье попу, который, при той церкви мѣшкаючи, водле обычаю закону своего службу Божую служитъ, и за насъ господара Бога просити повиненъ будетъ; ты бы о томъ вѣдалъ и одну волоку земли обравши, не подалеку мѣста, на онуую церковь подалъ конечно. И гдѣ на якомъ мѣйсцы онуую волоку на церковь оберешь и подаси, то бы на листѣ своимъ ознаймилъ. А мы потомъ листъ данину нашу... попу оное церкви дати кажемъ, въ чемъ ажбы зволоки нечинячи подалъ.... хотяжъ бы не было, то бы предъся чоловѣку таковому, хто . . . на той волоцѣ седѣти, знестися казалъ, а землю... ку церкви. И нехай попъ тамошнее церкви добровольне тое земли уживаетъ, платовъ и повинностей зъ мѣстомъ, зъ волостью не полнячи ни которыхъ. Писанъ въ Краковѣ, лѣта Божого нароженья тысеча пять сотъ пятьдесятъ третьего, Марта тринадцатого. U tego dokumentu, po rusku pisanego, a na polskie słowa przetłumaczonego, przy pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego, na czerwonym wosku wyciśnioney podpis ręki nayiaśnieyszego regnanta Polskiego temi wyraża się słowy: Sigismundus Augustus rex. Ad haec u tego dokumentu na boku połowina konnotacyi oddartey in haec verba: Оста . . . держав. . . . Który to takowy dokument, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1545 г. Декабря 10 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 605.

8. Продажная запись отъ господарскаго подданнаго Матѳея Богдевича Виленскому мѣщанину Матису Войтковичу на сѣножать Бурбишки, принадлежащую къ имѣнiю Поповскимъ Судервамъ.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia. Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z

woiewództw, ziem y powiatów, na rok wyżey pomieniony obranemi, postanowiwszy się oczewisto u sądu imć pan Michał Kopeć—podczaszy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu podał list wieczysty na sianożęć Burbiszki, od imci pana Bohdziewicza, panu Matysowi konwissarzowi do Suderwi popowskiey należący, po rusku pisany, prosząc, aby ten list y z rzeczą w nim wyrażoną był do akt przyięty; który na polskie pismo przewiodszy, a do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego słowo do słowa wpisuiąc tenor taki iest:

Я Матей Богдевичъ—подданный господарскій, и зъ жоною моею Оленою, вызнаваемъ сами на себе симъ моимъ листомъ кождому доброму, кому будетъ потреба того вѣдати, або чтучи его слышати, штожъ продали есьмо сѣножать свою власную, ни кому непенную на два возы сѣна, на име Бурбишки, подъ Березовымъ пнемъ пану Матысу Войтковичу, конвисару мѣста Виленского, за петьдесятъ грошей обель, вѣчно. А если бы се мѣлъ хто въ тую сѣножать вступати, тогды я Матей Богдевичъ, маю тую сѣножать пану Матысу очищати; а если бы ся надо мною воля Божая стала, тогды жона або дѣти мои маютъ тую сѣножать пану Матысу очищати. А если бы я Матей, або жона, або дѣти мои, або ближніи мои мѣли ся въ тую сѣножать уступати, тогды маютъ вины намѣстнику Виленскому заплатити полтину грошей. И на то я Матей далъ есьми пану Матысу сесь мой листъ и, не маючи печати своее, просилъ есьми о печати бояръ господарскихъ: Миколая Марковича, а Счасного Мартиновича, а Андрія Миткевича, и ихъ милость на мою прозьбу и чоломбитье учинили и печати свои приложили къ сему моему листу. Писанъ у Вильни, подъ лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ сорокъ пятого, мѣсеца Декабря десятого дня, индикта четвертого. U tego listu wieczystego, po rusku pisanego, dwie pieczęci. Któryż to list, za podaniem do akt przez osobę w wierzchu mianowaną, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego przyięty y wpisany.

1546 г. Сентября 11 дня.

Изъ книги № 54, за 1712 г., л. 582.

9. Фундушовая запись отъ Дубновицкихъ бояръ и ихъ крестьянъ на новоустраиваемую Дубновицкую церковь во имя св. Пятницы.

Roku tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Julii ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z

województw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy, zwysz na dacie pisany, obranymi, a po expirowaney limitacyey do Wilna zgromadzonemi, stanąwszy personaliter u sądu patron imć pan Stephan Frąckiewicz—krayczy Upitski, opowiadał y do akt podał kopiią, ruskim pismem pisaną, funduszu, od ichmość panów Stephana Gołowni, Fiedora Arciuszewicza Nowickiego, Hrehorego Iwanowicza, Fiedora Maniewicza, Marcina Jucewicza, Apanasa Wasilowicza y Hrynkowicza, niegdyś nadaiąc grunta pewne do cerkwi, nazywaiącey się Porochońskiey, czynionego, a teraz ichmościom panom Hrehoremu, Bazylemu y Stephanowi Muraszkom, paniom małżonkom ichmć, także ieymć paniey Helenie Stachowskiey Mikołaiowey Muraszczyney y córkom ieymości, tudzież ichmościom panom Stephanowi Saczkowskiemu, Hrehoremu Maniewiczowi, Mironowi, Stephanowi y Konstantemu Nowickim służącą y należącą, który podaiąc do akt, upraszał nas sądu, ażeby ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą była do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięta y wpisana; iakoż my sąd, oną przyiąwszy, a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum, tenor sequitur et est talis:

Копія зъ фундушу церкви Дубновицкое. Мы бояре господарскіе Дубновицкіе, на имя Стефанъ Головня, а Федь Артюшевичъ Новицкій, а Грицъ Ивановичъ, а Федько Маневичъ, а Мартинъ Юцевичъ, Опанасъ Василевичъ, а Тишко Гринковичъ и зъ братаничами своими, зъ Матфеемъ и зъ Даниломъ, а съ Щаснымъ Василевичомъ, Михно а Кузьма Ивановичи, вызнаваемъ сами на себе симъ нашимъ листомъ нынѣшнимъ и на потомъ будучимъ, хто того всхочетъ вѣдать, або чтучи его слышати, штожъ зволившисе есьмо съ собою посполитымъ умысломъ нашимъ, хотечи въ селѣ нашомъ Дубновицкомъ церковь Божію поставить, для нашое великое трудности, ижъ намъ трудно добѣгати до церкви Порохонское, ку которой передъ тымъ добѣгали продки наши и отцы наши и мы сами; а такъ не рушаючи наданій жадныхъ продковъ и отцовъ нашихъ и насъ самихъ одъ тое церкви Порохонское Пречистое Богородицы, учинили есьмо кождый зъ обѣты своей ку фалѣ милому Богу и нашому душному збавенью, придали есьмо ку церкви нашой Дубновицкой светое Пятницы, свещеннику на пожитокъ: Напередъ Стефанъ Головня поля далъ за Глубокою лозою, а другое подъ рѣчкою, а сѣножать на Чешневѣ, а десетеро дерева бортного, а двое пчолы въ соснахъ; а Федько Артюшевичъ поля далъ у Вонишовахъ, а другое подъ рѣчкою, а третее въ Незнановѣ, а сѣножать у Фощоватцы, а десетеро дерева бортного и двое пчолъ въ соснахъ; а Грицъ далъ поле подъ Лютымъ, а десетеро дерева бортного и пчолы одни въ соснѣ, а сѣножать въ Лучинѣ; Опанасъ и Щасный поле дали за Глубокою лозою а четворонадцатеро дерева бортного, а сѣножать на Разнѣ; а Федько Маневичъ двѣ нивы далъ, одна у Мосту, а другая на Торцахъ, дерева бортного осмеро, а двое пчолъ въ соснахъ и сѣножать въ Лучинъ; Мартинъ Юцевичъ далъ поля подъ Дубомъ за дворомъ, а дерева бортного осмеро, пчолы въ соснѣ; Мишко Ивановичъ зъ братьею своею поля дали на Ручицахъ, а другое за Ольховымъ бродомъ, а четверо дерева бортного, а пчолы въ соснѣ; а Тышко Гринковичъ изъ братаничами своими дали ниву у Вонишовахъ, а другую подъ рѣчкою, третюю у Незнановѣ, а сѣножать на Ду-

бовомъ островѣ, а десетеро дерева бортного; а ку тому мы вси островъ за рѣкою Бобркомъ Березники и вси островы малые и великіе, съ полями и пропашми, на поле потребные и зъ сѣножатьми, вси есьмо надали на церковь; а Мартинъ Юцевичъ зъ дядькомъ Федькомъ поросль въ тежъ Лединахъ и на Заборьи надалъ. А подданые наши Дубновицкіе, Яковъ Хомичъ ниву далъ подъ Перевестемъ, а дерева бортного четверо, а пчолы въ соснѣ, а сѣножать на Березникахъ; Антонъ Догадневичъ нивы двѣ далъ, одна на Заборьи, а другая черезъ Смужавинку, также недалеко, а сѣножать подъ Гумнищами, а четверо дерева бортного; Лукьянъ Селивоновичъ поле далъ подъ Хоронястою, а дерева бортного пятеро, а сѣножать за Кращиною; Манъ Ильковичъ поле далъ у Еверинахъ. А къ тому маетъ зъ нами свещенникъ нашъ Дубновицкій вольность во всякихъ входѣхъ нашихъ зъ нами восполъ одъ границы до границы у лѣсѣ, дубровахъ, у земли бортной дѣлити, новодети, въ ловахъ звѣриныхъ, рыбныхъ и уюнныхъ, у озерѣ и во всякихъ пожиткахъ нашихъ маетъ безпечность, такъ яко мы сами. А ку тому и въ млыну нашомъ спольномъ на рѣчцѣ Бобрку на потребы свое безъ мѣрки маетъ молоти. Съ которымъ же наданьемъ нашимъ приходили есьмо вси весполъ до господина отца владыки его милости Пинского киръ Варламія, оповѣдаючи его милости тое наданье нашое на церковь Божію, которыежъ рѣчи есть выжей описаны знаемне въ семъ листѣ нашомъ, дали есьмо отцу владыцѣ пописавши на списку, и его милость отецъ владыка, обачивши оные наданья наши къ церкви Божой, рачилъ насъ въ томъ поблагословити и посвенценье церкви Божое дати и свещенника совершити. Къ тому тежъ его милость рачилъ свещенника на куницы соборной оставити на часы вѣчистые на дванадцати грошей, а къ собору маетъ свещенникъ нашъ ѣздити до Пинска, такъ яко иншіе свещенницы ѣздятъ. Который же датокъ нашъ сесь верху мененый, которымъ знамените выображонъ, поля и дерево бортное, пчолы и сѣножати и вольность свещеннику нашому во входѣхъ и пожиткахъ нашихъ, въ деревѣ бортномъ новодети и розспратовъ новыхъ земли пашное, все тое записуемъ симъ листомъ нашимъ къ церкви Божой свещеннику нашому на вѣчистые часы; и не маемъ, мы сами, дѣти и потомки наши, въ тые вышъ мененые наданья наши вступу, ани дѣла жадного, кождый съ кровныхъ нашихъ мѣти. А еслибы (хто) оные наданья наши церковные, которые тутъ въ семъ листѣ нашомъ версѣ описаные, мѣлъ въ нихъ чимъ вступовати, або сесь нашъ фундушъ нарушати, чинити кривду церкви Божой въ томъ наданью нашомъ, тотъ маетъ напередъ впасти отцу владыцѣ Пинскому въ проклятіе и неблагословеніе, а другое королю его милости маетъ заплатити вины сто копъ грошей. И на то есьмо вси весполокъ бояре Дубновицкіе дали свещеннику нашому Дубновицкому, который кольвекъ будетъ литоргисати въ той церкви нашой, сесь нашъ листъ подъ нашими печатьми. Писанъ у Пинску, подъ лѣто Божого нароженья тысеча пятьсотъ сорокъ шостого, мѣсяца Сентебра одинадцатого дня, индикта четвертого. Na tey kopiey pod spodem, kędy pieczęci bydź maią, notacyia polskim pismem wyrażona w te słowa: Iuż pieczęci do kilku przyciśnione. Która to kopia, ruskim pismem pisanego funduszu, za po-

danien oney przez wierzchu mianowanego patrona, to iest, iegomości pana Stephana Frąckiewicza, krayczego Upitskiego, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięta, aktykowana y wpisana.

1554 г. Іюля 9 дня.

Изъ книги № 121, за 1757 г., л. 115.

10. Подавчій листъ Ковенскаго державцы Петра Хвальчевскаго Ковенскому священнику О. Алексѣю на одну уволоку земли для церкви во имя Всѣхъ Святыхъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego miesiąca Maia czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z województw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset piędziesiąt siódmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Łukasz Kamiński, miecznik Starodubowski, opowiadał, prezentował y do akt podał list podawczy od imci pana Piotra Chwalczewskiego, rewizora zamków y dworów królewskich, in nomine iw. ix. Floryana Hrebnickiego, metropolity całey Rusi, arcybiskupa Połockiego, podał, z ruskiego pisma na polskie przetłumaczony, in rem vero et partem cerkwi Kowieńskiey ritus graeco-uniti, pod tytułem wszystkich świętych będącey, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony list podawczy ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Петръ Фальчевскій, справца замковъ и дворовъ его королевской милости у великомъ князствѣ Литовскомъ, староста Кнышинскій и Залидскій вызнавамъ, ижъ за розказаньемъ его королевской милости, листовнымъ писаніемъ зъ власнымъ подписаніемъ руки его милости, увязалемъ уволоку земли попа закону греческого церкви всѣхъ святыхъ священника Алексѣя въ мѣстѣ Ковенскомъ; которая волока починается однимъ концомъ одъ рѣки Нѣмна а бокомъ одъ обрубу князя Валтромѣя, плебана святого Крижа, а другимъ концемъ отъ обрубу бояръ Петрушевичовъ, а другимъ бокомъ одъ границы волокъ села Козминского и тамже подлѣ тое границы села Козминского взялъ оный попъ на платѣ короля его милости морговъ двад-

цать, зъ которыхъ морговъ будетъ повиненъ платити до скарбу короля его милости съ кождого моргу по грошей дву и пѣнезей шесть. И на томъ далъ ему сесь мой листъ подъ моею печатью. Писанъ у Ковнѣ подъ лѣто Божого нароженья тысеча пять сотъ петьдесятъ четвертого мѣсеца Іюля девятого дня. U tego listu podawczego przy wyciśnioney pieczęci podpis ręki iegomości pana Falczewskiego, rewizora zamku y dworów iego królewskiey mości his verbis: Chwalczewski mp. Który to takowy list podawczy, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1555 г. Апрѣля 28 дня.

Изъ книги № 97, за 1741 г., л. 727.

11. Уступочная запись королевскаго маршалка Оникея Горностая зятю своему князю Ивану Крошинскому и женѣ его Богданѣ Громычанкѣ на плацъ въ городѣ Вильнѣ возлѣ церкви Рождества Христова.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego pierwszego, miesiąca Junii trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiewództw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym, wyż na dacie specyfikowanym, obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Mikołay Ruszczyc, starosta Taututski, opowiadał, praesentował y ad acta podał dokument, literami ruskiemi pisany, alias wypis z xiąg urzędowych woiewództwa Wileńskiego, na plac w mieście Wileńskim leżący, ad praesens in rem wielmożnego imci pana Hilarego Ciczkiewicza, sędziego grodzkiego Wiłkomirskiego służący, prosząc nas sądu, ażeby pomieniony wypis, ze wszystką w nim niżey wyrażoną rzeczą, był do xiąg trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi wieczyste wpisać pozwoliliśmy, którego tenor wpisuiąc de verbo ad verbum sequitur talis:

Миколай Юрьевичъ Радивилъ, княжа на Биржахъ, Дубинкахъ, воевода Виленскій, канцлеръ и гетманъ найвысшій великого князства Литовского и земли Инфлянтской, староста Лидскій, Ошменскій, Мерецкій и иныхъ. Ознаймуемъ тымъ нашимъ листомъ, ижъ пришедши передъ насъ

на урядъ воеводства Виленского князь Петръ Ивановичъ Крошинскій, староста Упитскій, оповѣдалъ и просилъ насъ, абыхмо ему росказали выдати выпись зъ книгъ урядовыхъ за справованья воеводства Виленского славное памяти вельможного пана его милости пана Миколая Радивила, княжати на Олыцѣ и Несвижу, воеводы Виленского, пана брата нашого, на дворъ, въ мѣстѣ Виленскомъ лежачій, который отецъ его небозчикъ князь Иванъ Крошинскій, староста Упитскій у небозчика пана Оникея Горностая, старосты Рѣчицкого, у трохъ сотъ копъ грошей выкупилъ; якожъ за прозьбою вышейреченого князя Крошинскаго тая справа, о которую просилъ, въ скарбѣ въ книгахъ справъ судовыхъ, за небозчика пана воеводы его милости Виленского справованыхъ, есть знайденая, отъ слова до слово такъ ся въ собѣ маетъ:

Лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ пятьдесятъ пятого, мѣсеца Мая одинадцатого дня, у суботу, при томъ былъ хоружій Ошмянскій, панъ Павелъ Касперовичъ Островицкій, а дворянинъ земскій панъ Иванъ Алексѣевичъ, а служебникъ пана его милости панъ Василей Ивановичъ Харепа. Пришедши очевисто передъ мене Яна Андреевича Новицкого, намѣстника Виленского, панъ Оникей Горностай, маршалокъ господаря короля его милости, староста Рѣчицкій, державца Любошанскій, доброволъне и явне то передо мною сознали: штожъ который дворъ свой въ мѣстѣ Виленскомъ, *противъ церкви Рожества Христова,* первшая малжонка его милости небозчика пани Настасья Григорьевна Громычанка заставила его милости у трехъ сотъ копахъ грошей Литовское личбы подъ тымъ обычаемъ: ижъ она, ани дѣти, неотдавши пѣнезей, не мѣли ни чимъ въ тотъ дворъ уступоватися; то пакъ кгды часовъ недавно прошлыхъ далъ его милость въ малженство дочку свою, зъ первшою жоною набытую, панну Богдану за князя Ивана Крошинского, старосту Браславского, ино за позволеніемъ самого пана Оникея князь Крошинскій за оный дворъ триста копъ грошей его милости сполна заплатилъ и до рукъ его отдалъ готовыми пѣнязми; которые пѣнези отъ зятя своего панъ Оникей взявши оного двора зо всимъ князю Крошинскому поступилъ, и што тежъ тамъ въ ономъ дворѣ прибудовалъ, зъ тымъ всимъ будованіемъ зятя своего князя Крошинского и дочку свою княгиню Богдану на вѣчность даровалъ, отдаляючи то самъ отъ себе и отъ жоны своее и отъ иншихъ дѣтей, близкихъ и кревныхъ своихъ, обѣль вѣчне и на вѣки непорушно вырекся. На што листъ свой вызнаный имъ далъ, который слово отъ слова такъ ся у собѣ маетъ:

Я Оникей Горностай, маршалокъ господаря короля его милости, староста Рѣчицкій и державца Любошанскій, чиню явно тымъ моимъ листомъ, ижъ што первшая жона моя небозчица Настасія Григоревна Громычанка заставила была мнѣ дворъ свой мурованый въ мѣстѣ Виленскомъ, противъ церкви Рожества Христова въ трехъ сотъ копахъ грошей личбы монеты Литовское подъ тымъ обычаемъ: ижъ она сама, ани дѣти ее, не отдавши мнѣ тое суммы пѣнезей, оного дворца зъ моцы моее выняти не мѣли, на штожъ и листъ свой заставный мнѣ дала, за которымъ я того двора отъ немалого часу въ держанью былъ. То пакъ тыхъ часовъ, кгды на дочку мою зъ тою жоною своею не-

бозчицею панею Настасьею набытую, панну Богдану, на которую тотъ дворъ правомъ прирожонымъ прислухалъ, за князя Ивана Тимофѣевича Крошинского, старосту Бряславского въ малженство выдалъ; тогды тая дочка моя поручила мужу своему, а зятю моему князю Ивану Крошинскому тотъ дворъ у мѣстѣ выкупити, на што и я самъ позволилъ. А такъ его милость князь Крошинскій, зять мой, тую сумму пѣнезей триста копъ грошей монеты и личбы великого князства Литовского, личачи въ каждый грошъ по десяти пѣнезей бѣлыхъ, мнѣ отложилъ и сполна до рукъ моихъ отдалъ, а я ему того двора мурованого и отъ жоны моее, а тещи его небозчицы паней Настасьи Громычанки мнѣ зоставленого, поступилъ и оный листъ заставный отъ жоны моее на той дворъ мнѣ даный вернулъ; и къ тому, што есми въ томъ дворѣ власнымъ накладомъ своимъ прибудовалъ, то есть: домъ деревеный великій, пивницу и кухню мурованную и тежъ увесь тотъ дворъ въ коло муромъ обвелъ, на што на все наложилъ есмы своихъ власныхъ пѣнезей двѣстѣ семьдесять копъ грошей Литовскихъ. Ино я тымъ всимъ накладомъ своимъ зятя моего князя Ивана Крошинского и жону его, дочку мою кнегиню Богдану даровалъ и тымъ листомъ моимъ дарую на вѣчные часы такъ, ижъ вжо я самъ, и жона моя, и дѣти, и близкіе наши, якъ въ тотъ вышей мененый дворъ никоторыми причинами уступоватися, такъ тежъ и тое суммы пѣнезей двухъ сотъ и семьдесятъ копъ грошей, што есьми на будованье въ томъ дворѣ наложилъ, на немъ самомъ и на его жонѣ, дѣтѣхъ и потомкахъ ихъ поискивати не маемъ, якожъ есьми то и передъ врядомъ воеводства Виленского, передъ намѣстникомъ ясне вельможного пана Миколая его милости Радивила, воеводы Виленского, маршалка земского, канцлера великого князства Литовского, старосты Берестейского, державцы Борисовского и Шовленского, паномъ Яномъ Андреевичомъ Новицкимъ, намѣстникомъ Виленскимъ, оповѣдилъ и до книгъ записати далъ. И на то зятю моему князю Ивану Крошинскому даю сесь мой листъ подъ печатью и съ подписаньемъ власное руки моее; а для лепшого умоцненья того листу моего просилъ есьми до него о приложенье печатей вельможныхъ пановъ: велебного у Бозѣ князя Венцлава его милости зъ ласки Божое бискупа Жомоитского; пана Миколая его милости Нарбута, воеводы Подляшского, старосты Кревского и Мозырского, а пана Александра Федоровича Владыки. Якожъ ихъ милость на просьбу мою то вчинити и печати свои приложити рачили къ сему моему листу. Писанъ у Вильни лѣта Божого нароженья тысеча пять сотъ пятьдесятого пятого, мѣсеца Апрѣля двадцать осьмого дня. У того листу подписъ руки власное пана Оникея, и за очевистымъ постановеньемъ своимъ обѣдвѣ сторонѣ, приведши то у вѣдомость здѣшного вряду воеводства Виленского, просили, абы то было записано. А такъ я намѣстникъ Виленскій того добровольного сознанья и того листу вызнаного выслухавши, казалъ записати. Которое справы въ книгахъ въ скарбѣ его милости знайденое и съ нихъ списаное взялъ тотъ князь Петръ Крошинскій сесь выпись подъ нашою печатью врядовою воеводства Виленского. Писанъ у Вильни року тысеча пять сотъ семьдесятого девятого, мѣсяца Іюня двадцать пятого дня. U tego wypisu idque extraktu pod pieczę-

cią urzędową podpis ręki pisarskiey, także korrekta his exprimuntur verbis: Себестіанъ Корызна, Виленскій кгрод. писарь; скорыкговалъ зъ книгами Федоръ Сорыцкій. Który takowy wypis, idque extrakt, za podaniem onego do akt przez wyż pomienionego patrona, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1555 г. Августа 23 дня.

Изъ книги № 121, за 1757 г., л. 121.

12. Упоминальный листъ короля Сигизмунда Августа Ковенскому державцѣ Петру Хвальчевскому о возвращеніи Ковенской церкви Всѣхъ Святыхъ уволоки земли, отнятой старостою Комаевскимъ.

Roku tysiąc siedmset pięḑziesiąt siódmego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewództw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset pięḑziesiąt siódmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Łukasz Kamiński, miecznik Starodubowski, opowiadał, prezentował y ad acta nomine iaśnie wielmożnego imci xiędza Floryana Hrebnickiego, metropolity całey Rusi, arcybiskupa Połockiego, podał dokument, od nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta Augusta cerkwi Kowieńskiey ritus graecouniti, pod tytułem Wszystkich Świętych będącey, służący, z ruskiego na polskie słowa przetłumaczony, na rzecz w nim intus wyrażoną teyże cerkwi służący y należący, które podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony dokument ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor estque talis:

Жигмонтъ Аугустъ, Божою милостію король польскій и т. д. Справцы замковъ и дворовъ нашихъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, державцы Кнышинскому, пану Петру Хвальчевскому. Жаловалъ намъ священникъ закону греческого церкви Всѣхъ Святыхъ Алексѣй зъ мѣста Ковенского о томъ, што дей, гды будучи тобѣ одъ насъ посланному на ревизію замку нашого Ковенского и за росказаньемъ и за листомъ нашимъ придалъ ему волоку земли ку той церкви Всихъ Святыхъ; якожъ дей еси и листъ свой на тую уволоку ему далъ, што ширей а достатечнѣй на томъ листѣ твоимъ есть описано; нижли дей маршалокъ

нашъ, староста Ковенскій панъ Юрьевичъ Комаевскій, тую волоку земли у него одняль, для чего дей онъ ку великому убожству и знищенью пришолъ. И билъ намъ чоломъ, абысьмо ему того большъ шкоды примовать не допустили, а до тебе листъ нашъ писати казали. Про то приказуемъ тобѣ, ажъ бы еси тую волоку земли ку той церкви Божой засе привернулъ и пану Комаевскому именемъ нашимъ приказалъ, абы онъ въ тую волоку ни въ чимъ се не вступовалъ и перекazы никоторые въ ней ему не чинилъ, и заховалъ бы еси его подле первшого листу нашого и листу своего, ему на тую волоку данного, ижъ бы онъ въ томъ собѣ не шкодовалъ, а намъ большъ того не жаловалъ. Писанъ въ Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча петьсотъ петьдесятъ пятого, мѣсеца Августа двадцатого третьего дня.

U tego listu upominalnego przy pieczęci podpis iegomości pana marszałka temi słowy: Jan Szymkowicz, marszałek y pisarz. Który to takowy list upominalny, od nayiaśnieyszego króla iegomości Zygmunta Augusta wydany, ad praesens cerkwi Kowieńskiey ritus graecouniti służący, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1555 г. Августа 23 дня.

Изъ книги № 121, за 1757 г. л. 117.

13. Упоминальный листъ короля Сигизмунда Августа Ковенскому старостѣ Яну Юрьевичу Комаевскому о возвращеніи дарованной королемъ Ковенской церкви Всѣхъ Святыхъ уволоки земли, отнятой старостою.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewództw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset piędziesiąt siódmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Łukasz Kamiński—miecznik Starodubowski, opowiadał, prezentował y do akt podał dokument, od nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta Augusta wydany y z ruskiego na polskie przetłumaczony, in rem et partem cerkwi Kowieńskiey, pod tytułem Wszystkich Świętych ritus graecouniti będącym, służący y należący; który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony dokument, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego

wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Жигмонтъ Аугустъ, Божою милостію король польскій, и т. д. Маршалку нашому, старостѣ Ковенскому пану Яну Юрьевичу Комаевскому. Жаловалъ намъ свещенникъ закону греческого церкви Всѣхъ Святыхъ Олексѣй зъ мѣста Ковенского о томъ, штожъ дей за розказаньемъ и даниною нашою справца замковъ и дворовъ нашихъ въ великомъ князствѣ Литовскомъ, державца Кнышинскій, панъ Петръ Хвальчевскій придалъ ему волоку земли на тую церковь Всѣхъ Святыхъ; которая волока починается однимъ бокомъ одъ рѣки Немна, а бокомъ одъ обрубу князя Бартломея, плебана святого Крижа, а другимъ концомъ (отъ) обрубу бояръ Петрушевичовъ, а другимъ бокомъ одъ границъ волокъ села Козминского. Якожъ дей онъ тое волоки вже и въ поживанью былъ. Нижли дей ты, не вѣдати для которое причины, недбаючи на листъ данину нашую, которую онъ тую волоку у себе маетъ, у него дей еси онную волоку земли однялъ, для чего дей онъ ку великому убозству и знищенью пришолъ,—билъ намъ чоломъ, абысьмо ему въ томъ большъ шкоды пріимовати не допустили, а до тебе листъ нашъ писати казали. Про-то будетъ ли такъ, яко онъ намъ жаловалъ, приказуемъ тобѣ, ажъ бы еси тую волоку земли, которую еси у него однялъ, зася ку той церкви Всихъ Святыхъ привернулъ и въ нее се ничимъ не вступалъ, заховуючися во всимъ водлугъ листу данины нашое, и водлѣ листу пана Петра Хвальчевского, ажъ бы онъ въ томъ собѣ не шкодовалъ и намъ черезъ то не жаловалъ. Писанъ въ Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ петьдесятъ пятого, мѣсеца Августа двадцать третьяго дня.

U tego to takowego dokumentu przy pieczęci podpis ręki marszałkowskiey temi słowy: Jan Szymkowicz, marszałek y pisarz. Który to takowy dokument, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1556 г. Января 14 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 734.

14. Декретъ Рогачевскаго державцы Григорія Баки по спорному дѣлу священника Рогачевско-Козмодемьянской церкви Θеодора Ивановича съ помѣщикомъ Измаиломъ Зенковичемъ о пограничныхъ земляхъ и бортномъ деревѣ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Marca szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewództw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset pięćdziesiąt dziewiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Stefan Łosecki—starosta Morozowicki, opowiadał, prezentował y ad acta podał extrakt z xiąg iego królewskiey mości zamku Rohaczewskiego dekretu po rusku pisanego, imci pana Hrehorego Baka—kommissarza iego królewskiey mości, między ichmość panami Zienkowiczami a wielebnym oycem Feodorem—prezbiterem Rohaczewskim, ferowanego, a w roku tysiąc siedmset dziewiątym, miesiąca Februaryi trzynastego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego aktykowanego, in rem et partem ichmość xięży bazylianów rezydencyi Rohaczewskiey służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby wysz pomieniony extrakt, ze wszelką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiąwszy w xięgi wpisać pozwoliliśmy; którego tenor sequitur estque talis.

Выписъ зъ книгъ замку господарского Рогачевского.

Лѣта Божого нароженья тысяча пятьсотъ пятьдесятъ шостого, мѣсяца Генвара чотырнадцатого дня, въ недѣлю.

Передо мною Григоріемъ Бакою—державцою Рогачевскимъ, ротмистромъ его королевской милости, а на тотъ часъ былъ при мнѣ его милость панъ Андрей Сулистровскій—державца Стрешинскій и Каменецкій, жаловалъ зъ позву моего дворанинъ господарскій панъ Змайло Зеньковичъ на попа Козмодемьяньского Федора о томъ: штожъ дей онъ зъ поддаными и помочниками своими въ року теперешнемъ пятьдесятъ пятомъ, мѣсяца Октобра первогонайцятъ дня, у четвергъ, гвалтовнымъ обычаемъ въ имѣнью моемъ Поболевскомъ подле рѣки Добосны, почовши одъ рѣки Осны, обаполъ болота Малачевского, ажъ до границы Слободской, што было пщолъ по власному дереву моему и подданыхъ моихъ пщолы о шестьдесятъ роевъ, то все подрати и попустошити людемъ своимъ казалъ, и тотъ весь медъ до себе побралъ. Попъ Козмодеміанскій ставши у правѣ повѣдилъ: ижъ дей

я шцолы подралъ свои власные на власномъ грунтѣ своемъ церковномъ за видомомъ врадовымъ, который грунтъ мнѣ достался зъ розсудку и угоды пана Андрея Мурзы—подстаростегo Рогачевского, гды я мѣлъ право зъ братомъ своимъ паномъ Иваномъ Зенковичомъ. Панъ Змайло Зенковичъ показалъ листъ судовый пановъ комиссаровъ королевоей ей милости польскоей, славноей памети великой княгини Боны, который листъ такъ ся въ собѣ маетъ:

Мы комиссары, высланыи зъ раменья одъ королевоей ей милости польскоей и великоей княгини Литовскоей, Рускоей, Прускоей, Жмудскоей, Мазовецкоей и инныхъ, великоей княгини Боны, Станиславъ Фальчевскій—староста Пиньскій, Кобрынскій, Клецкій, Городецкій, державца Селецкій, а при мнѣ Мартинъ Ширма—войскій Пиньскій, а дворане господарскіе Михайло Моклокъ, Матей Войтеховичъ зъ стороны попа Козмо-Демьянского Федора; а зъ другоей стороны земянъ господарскихъ повѣту Виленьского пана Ивана а пана Змайла Зеньковичовъ: Михайло Миколаевичъ Радомскій — врадникъ Глускій, Быховскій, высланыи одъ комиссара королевоей ей милости на то даного и на комиссіей описанного пана Оникея Горностая—маршалка и старосты Гомельского, а Иванъ Борейша—врадникъ Бобруйскій, высланы одъ комиссара королевоей ей милости на то даного князя Богдана Тимофея Пузыны, за писаньемъ комиссіей королевоей ей милости, выѣзджали есьмо на право до села Поповецкого межи людей попа Козмо-Демьянского и людей его милости Андрея старца, Асакъ Карепича и инныхъ поплечниковъ ихъ, а межи тыхъ земянъ господарскихъ Зенковичовъ; на которомъ правѣ жаловалъ попъ Козмо-Демьянскій на тыхъ пановъ Зенковичовъ, ижъ дей они островъ Поболовскій, который перво того давно, за славноей памяти великого князя Витольда держали два браты именемъ Дитятко и Михайлочко, продокъ мой попъ Рогачевскій Козмо-Демьянскій, небощикъ Григорій, къ той церкви Козмо-Демьянской въ земляхъ, въ сѣножатехъ, въ деревѣ бортномъ и пашни дворной, въ гонехъ бобровыхъ, въ ловехъ звѣринныхъ и пташихъ и въ рѣцѣ Добоснѣ и въ вирохъ ловы рыбные, въ лугахъ хмѣлища, и къ той рѣцѣ Добоснѣ зъ рѣки Колодѣжа Озны, а зъ рѣки бобровые гоны, въ лугахъ хмѣлища по половинѣ къ той церкви Божой продкомъ моимъ и мнѣ быти мѣло; то панъ отецъ ихъ небощикъ Алексѣй Зеньковичъ и они при отцѣ своемъ, и теперь по смерти отца своего, земли, поля, сѣножати, дерево бортное, бобровые гоны, тые вси речи вышей описанные, моцно и гвалтомъ пооднимали, и одны сами то на себе держатъ, а церкви Божьей въ томъ островѣ половины мѣти не поступуютъ, и тыхъ людей церковныхъ вонъ зъ того острова вытискаютъ. И гды намъ, ставши на грунтѣ того острова Поболовского, въ селѣ Поповцахъ, Иванъ и Змайло Зенковичи, неуступуючи, ани ся вдаючи въ жадное право, просили насъ за то, ажъ-быхмо ихъ зъ тымъ попомъ Козьмо-Демьянскимъ Рогачевскимъ Федоромъ о тотъ островъ Поболовскій и всякіе кривды, зайстья вышей мененные, слушную и доскопалую угоду промежку ими учинили, якобы на обѣ стороны безъ шкоды ихъ было. А такъ мы, обачивши склонность тыхъ пановъ Зеньковичовъ, напоменули есьмо попа Федора, если бы хотѣлъ самъ зъ тыми людьми своими церковными о тотъ

островъ, такъ о вси кривды, зайстья, угоду а еднанье слушное досконалое приняти. Федоръ попъ зъ своими людьми церковными на то позволилъ. Гдѣжъ якъ панове Зенковичи, такъ и попъ позволили до згоды, дали се намъ въ моцъ, ижъ што быхмо промежку ими знаити мѣли, то они на обѣ стороны терпѣти маютъ. А такъ мы, бачучи напродъ на Створителя Бога и на светую справедливость, на суменья свои памятуючи, промежку ими угоду слушную досконалую вчинити есьмо обвезали. По первей объѣхавши есьмо грунтъ земли того острова, и обачивши а вырозумѣвши весь способъ того острова и всихъ тыхъ кривдъ зайстья, водле жалобы попа Федора и людей его церковныхъ, такъ жалобы и одпору кривдъ пановъ Зеньковичовъ, то есьмо промежку ими знайшли: Напервей, панове Зеньковичи маютъ поступити въ томъ островѣ Поболовскомъ попу Федору на церковь Козьмо-Демьянскую село Узнога зъ людьми. Люди на имя: Данило Михновичъ, Грынь Семеновичъ, Тышко и Супронъ а Ничипоръ Игнатовичи, Евхимъ Макавовичъ, Иванъ Федьковичъ, Радко Игнатовичъ, Пронько Макавовичъ. Другое село въ Лискахъ: Артюхъ Лисюнтичъ, Пронько Лисунчичъ, Исай Мисунчицъ, Андрей Лисунтичъ, Иванъ Лисунтичъ и зъ ихъ землями пашными и всякими входы. Къ тому еще третью часть земли дворноей, которую третюю часть земли ихъ дворноей объѣхавши есьмо одъ двора Поболовского, почовши одъ рѣки Добосны, отъ Лавъ долины врочище полемъ и дубровою копцы закопати и грани въ соснахъ у березахъ положити есьмо казали, держачи дворъ и поле пановъ Зеньковичовъ по праву, а тые земли подле тыхъ селъ Узноги, а лѣсокъ по лѣву, ажъ тыми копцами и граньми пришелъ конецъ тоей пяты, ажъ до границы села Слободскаго ей королевой милости. А попъ тежъ поступити маетъ по той сторонѣ рѣки Добосны людей церковныхъ и земли всихъ ихъ паномъ Зеньковичомъ, то есть люди на имя: Мартинъ Безносъ, Василь Шкичъ, а Федько Чупеличъ и ихъ земли и всякіе входы. А што ся дотычетъ бобровыхъ и рыбныхъ лововъ въ рѣцѣ Добоснѣ и въ иншихъ рѣкахъ, то они маютъ завжды на обоехъ сторонахъ по половинѣ весполъ зъ собою рыбы ловити и бобры гонити и наполъ дѣлити; такъ и рыбы паномъ Зеньковичомъ и людемъ ихъ, такъ и людемъ церковнымъ, водле стародавныхъ звыклыхъ уходовъ, своихъ тою рѣкою Добосною и инными рѣчками одъ верху ажъ до низу вольно имъ весполъ держати и вживати. А што ся дотычетъ о сѣножати тыхъ людей церковныхъ, которые за рѣкою Добосною по оной сторонѣ одъ границъ Бобруйскихъ оны бы мѣли, то маютъ панове Зеньковичи весполъ зъ ними вси ихъ сѣножати и зъ своими сѣножатьми, которыи бы по сей сторонѣ Добосны ку селу ихъ церковному Поповецкому въ одной, маютъ толькожъ имъ отдѣлити и отдати; а еслибы такъ много сѣножатей въ томъ мѣстѣ панове Зеньковичи не мѣли по сей сторонѣ, водле села Поповецкого, тогды тамъ за рѣкою Добосною маютъ имъ толькожъ сѣножатей, близко справедливе одмѣривши, дати, а поповцы по томужъ имъ маютъ сѣножати одмѣнити. А што ся дотычетъ пщолъ, бортного дерева пановъ Зенковичовъ и церковныхъ людей, то они маютъ также на обѣ стороны водлугъ стародавного обычаю и знаменъ своихъ тыхъ уходовъ своихъ звѣчистыхъ походи-

ти и вживати по обоимъ сторонамъ. Къ тому тежъ вольно имъ черезъ границы на обѣ стороны, такъ паномъ Зеньковичомъ, якъ людемъ церковнымъ попа, сами на всякое быдло ихъ и инными всякими пожитки на браныо жолудью, губы, ягоды брати, такъ тежъ дерево лежачое за гранью въ томъ листѣ назначонною на дрова и лучину на обѣ стороны (яко) въ томъ листѣ есть описано. Нежли штося дотычетъ границы, покуль оны на обѣ стороны маютъ мѣти и вживати, то есть тыми граньми, копцами, почовши одъ рѣки Добосны зъ верху ажъ до остатней пяты польми, дубровами водле назначонныхъ границъ ажъ до границы земли Слободской, конецъ пяты въ соснахъ назначоныхъ пришолъ. А другая грань рѣка Добосна, почовши одъ рубежа Пилипковского, зъ верху ажъ до низу двора пановъ Зеньковичовъ, по сей сторонѣ отъ Рогачева, земли и люди и грунтъ весь попу Козмо-Демьянскому Федору; а паномъ Зенковичомъ также земли, люде и грунтъ весь по той сторонѣ рѣки Добосны одъ Бобруйскихъ и Бортницкихъ границъ, почовши зъ верху тоей рѣки Добосны одъ Пилипковского рубежа пашни, дубровы, лѣсы, села и люди поповскіе, и зъ землями уже они на обѣ стороны черезъ тые грани вышей описанные не маютъ польми, проробками, сѣножатьми за рѣку одинъ другому переходити и черезъ тые копцы поль, сѣножатей розроблевати и пахати не маютъ, кромѣ тыхъ уходовъ, яко въ томъ листѣ вышей описано; только дворъ пановъ Зенковичовъ и зъ землями двѣма частьми ку двору прилеглыми и млынъ воленъ на рѣцѣ Добоснѣ на сей сторонѣ одъ замку Рогачевского вѣчными, часы при томъ есмо ихъ зоставили, а черезъ то уже они на обѣ стороны, якъ панове Зенковичи, такъ и попъ зъ людьми церковными упоромъ, смѣлостью черезъ тые грани вышей описанные переходити, чого не есть въ томъ листѣ описано, не маютъ. А еслибы которая сторона зъ нихъ впоромъ своимъ, опустивши тые вси уходы свои, яко въ томъ листѣ есть описано, меновите имѣли бы черезъ тыи грани, вышей мененные уступовати, а переходити, роспаши чинити черезъ рѣку Добосну и оныи копцы, зъ угоды а зъеднанья одъ насъ подѣланныи, положили есьмо промежку ими на обѣ сторонѣ заруки: господару королю его милости пятьсотъ копъ грошей, а державцѣ своему на свой повѣтъ пятьдесятъ копъ грошей. А што ся дотычетъ тыхъ людей церковныхъ, которыи ся на обѣ сторонѣ, якъ паномъ Зенковичомъ попу ся зосталы, вольны они кому хотя, тому маютъ служити, зоставивши при грунтехъ земли своей. А што ся дотычетъ кривдъ, шкодъ, зойстья промежку ими на обѣ сторонѣ, водле тыхъ ихъ прошлыхъ жалобъ, то все они моею угодою, а еднаньемъ своимъ вѣчными часы уморили, а дорогами и стежками стародавными до входовъ своихъ на обѣ стороны кожному зъ нихъ вольно имъ ходити. А которыи бы ся зайстья, кривды отъ сего часу быти мѣли промежку ими и людьми ихъ, то маютъ во всемъ томъ правомъ обходити, подъ тымижъ заруками вышей описаными. Якожъ тая справа, знайденье нашо, промежку ими на обѣ стороны печатьми всихъ насъ комиссарскими, одъ ее королевскоей милости на то высланыхъ, запечатованы, одинъ листъ данъ паномъ Зенковичомъ, а другій до королевоей ей милости, пани нашой милостивоей, посланъ есть, и въ тоежъ слово неодмѣнне попу

Козьмо-Демьяньскому Федору тотъ листъ данъ есть подъ печатью, одною моею Станислава Фальчевского — старосты Пинского, Кобринского, Клецкого, Городецкого, державцы Селецкого, яко старшого комиссара, а одъ патрона того замку его королевскоей милости Рогачевского. Писанъ въ Рогачевѣ, подъ лѣто Божого нароженья тысяча пятьсотъ пятьдесятъ третьего, мѣсяца Мая шестнайцятого дня, индиктъ одинадцатый.

Попъ Козмо-Демьянскій показалъ выписъ пана Оникея Горностая—маршалка господарского, который выписъ такъ ся въ въ собѣ маетъ:

Выпись зъ книгъ моихъ Оникѣя Горстая—маршалка господарского, старосты Рѣчицкого, державцы Любошанского. Лѣта Божего нароженья тысяча пятьсотъ пятьдесятъ девятого, мѣсяца Іюля десятого дня, въ недѣлю. Што которая справа за жалобою дворанъ господарскихъ, пана Ивана а пана Змаила Зенковичовъ, напротивку попу Козьмо-Демьянскому Рогачевскому Федору на мене зъ товаришомъ моимъ княземъ Богданомъ Пузыною, за росказаньемъ и комиссіею его королевскоей милости, была преложона о забранье сѣножатей ихъ и дерева бортного, въ которыхъ якобы ся постановенье и одмѣна промежку ними еще не стала, такъ яко зъ розсудку и вынайденья своего панъ Станиславъ Фальчевскій — староста Пинскій, комиссаръ на то высланный, промежку ими былъ постановилъ, то пакъ гды рокъ той справѣ, черезъ мене зложоный, яко дня нынешняго припалъ, они обѣдвѣ сторонѣ, такъ панъ Иванъ Зенковичъ, яко и тотъ попъ Козьмо-Демьянскій Федоръ, на року зложономъ перодо мною се постановивши за то сполечне просили, абыхъ я тую ихъ справу на мѣсцѣ мое на его милости князя Богдана Соломерецкого—старосты Рогачевского, злетилъ. А такъ я тую справу ихъ, за прозьбами ихъ спольными и про недоспѣхъ мой, очевисте его милости князю Богдану поручилъ. Маетъ его милость тамъ до тыхъ земли, а до бортного дерева и сѣножатей ихъ, въ которыхъ если ся постановенье и одмѣна промежку нихъ не стала, зложивши имъ слушный рокъ, а за особливымъ листомъ и росказаньемъ его королевскоей милости выѣхати и того промежку нихъ на обѣ сторонѣ досмотрѣти и умѣркованье слушное вчинити. И то есьми для памети до книгъ моихъ записати велѣлъ, и выписъ зъ книгъ попу Козьмо-Деміянскому Федору подъ моею печатію на то далъ. Писанъ въ Рогачевѣ.

Потомъ попъ Козьмо-Демьянскій показалъ листъ его королевскоей милости до державцы Рогачевского князя Богдада Соломерецкого писаный, который листъ такъ ся въ собѣ маетъ:

Жигмунтъ Августъ, Божою милостію король польскій, великій князь Литовскій, Рускій, Прускій, Жмуйцкій, Мазовецкій, Инфляндскій и иныхъ. Державцы Рогачевскому князю Богдану Соломерецкому. Вже неоднокроть жалуетъ намъ попъ Рогачевскій Козьмо-Демьянскій Федоръ Ивановичъ на земянъ нашихъ Ивана и Змайла Олексѣевичовъ Зеньковичовъ о томъ: штожъ дей они водле постановенья комисарского для постановенья справедливости ему зъ ними тамъ высланыхъ, и подлугъ позволенья своего за сѣножати его своими сѣножатьми одмѣны спорку ему дати не хочутъ. А къ тому дей ему самому и людемъ его одъ нихъ самихъ, слугъ и людей ихъ въ боѣхъ, въ грабежахъ, въ

зобранью сѣна и сѣножатей и дерева бортного и въ иншихъ многихъ речахъ кривды и шкоды немалые ся дѣютъ и справедливость дей ему никоторая одъ нихъ за частыми жалобами и листы нашими статися не можетъ, и билъ намъ чоломъ, абыхмо въ томъ ему справедливость зъ ними безъодволочную вчинити казали. Прото приказуемъ тобѣ, абы еси имъ рокъ певный зложивши, передъ собою стати казалъ, приказуючи, абы они на рокъ, одъ тебе зложоный, передъ тобою ку праву стали и въ томъ се ему усправедливили, права и розсудку твоего будучи послушны во всемъ. А если же бы они на рокъ, отъ тебе зложоный, передъ тобою ку праву стати и въ томъ ся ему усправедливити не хотѣли, ты бы ведлугъ обычаю и права посполитого и статуту земского въ томъ ся заховалъ конечно. Писанъ въ Вильнѣ, лѣта Божого нароженья тысяча пятьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Генвара двадцать семого дня. Попъ Козьмо-Демьянскій повѣдилъ, ижъ дей небозчикъ князь Богданъ Соломерецкій, за тымъ листомъ господарскимъ, посылалъ на тую справу на мѣсце свое, того межи нами досмотриваючи, подстаростего своего Рогачовского пана Андрея Мурзу, гдѣжъ попъ показалъ листъ пана Андрея Мурзы—подстаростего Рогачевского, который листъ такъ ся въ собѣ маетъ:

Выпись зъ книгъ замку господарского Рогачевского. Лѣта Божого нароженья тысяча пятьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Марца первого дня. Передо мною Андреемъ Мурзою — врадникомъ Рогачевскимъ, позвавши позвомъ князя его милости панъ Иванъ Зеньковичъ попа Козьмо-Демьянского Рогачевского Федора, въ тотъ часъ былъ дворанинъ господара короля его милости панъ Стома Пашкевичъ, жаловалъ панъ Иванъ Зеньковичъ на попа Козьмо-Деміянского Федора, штожъ дей тотъ попъ року прошлого шестьдесятъ первого, мѣсяца Декабра двадцатого дня, наѣхавши моцно и гвалтомъ ночнымъ обычаемъ, собравшися зъ поддаными своими на власный грунтъ отчизны моей спокойноей на сѣножать мою врочищемъ Черчищо надъ рѣкою Добосною, взялъ сѣна моего полтораста возъ. Очевисто отказъ чинилъ попъ Козьмо-деміянскій Федоръ: правда дей есть, жемъ я взялъ сѣна, шесть стоговъ сѣна, але не ночнымъ обычаемъ—въ день, на власномъ грунтѣ церковномъ, который ся грунтъ мнѣ зъ людьми твоими, зъ розсудку высланыхъ пановъ комиссаровъ зъ рамени господарини ее милости королевоей польскоей, великоей княгини Литовскоей, пана Станислава Фальчевского—старосты Пинского, на сей сторонѣ рѣки Добосны, одъ Рогачева зостали, а твоей милости, пане Иване, люди церковныи за рѣкою Добосною одъ Бобруйска остали, якожъ тыхъ подданыхъ и имѣньи ихъ въ листѣ судовомъ описаны суть на обѣ сторонѣ и границы назначоны суть. И не мѣлъ твоя милость и подданыи твоей милости за границею, въ листѣ назначоною, на сей сторонѣ рѣки Добосны проробку никоторого робити, одно старыхъ уходовъ вживати. А я также мѣлъ ку твоей милости заховать—нерозробливать за рѣкою Добосною, и мѣлъ твоя милость одмѣну за сѣножати мои церковныи, которыи есть за рѣкою Добосною, мнѣ дати сѣножатьми своими на сей сторонѣ рѣки одъ Рогачева; якожъ неоднокроть листомъ врадовымъ и листомъ господарыни ее милости славноей памети Боны, королевоей Польскоей, и ли-

стомъ господарскимъ короля его милости напоминалъ, твоя милость о навпоминанье мое не дбалъ, а одмѣны и до сего часу не даешъ и розробленыи сѣножати, которыи я по розъѣздѣ и розсудку розробилъ, моцно и гвалтомъ кажешъ косити и сѣно брати, ку немалой кривдѣ и шкодѣ моей. Я, бороначи церковного грунту своего на розробленыхъ своихъ сѣножатѣхъ сѣно побралъ. Панъ Иванъ повѣдилъ: дали Богъ, николи тамъ на томъ мѣсцу реченомъ черчежи сѣножатей церковныхъ не было, ты самъ, попе, и подданыи твои николи черчежу не розробливали, але звѣчистая сѣножать отчизная моя и власный грунтъ мой есть, готовъ есми того людьми добрыми, вѣры годными, перевести; а пильне прошу вашей милости, пане врадннику, рачъ ѣхати тамъ на тыи врочища и мене зъ тымъ попомъ судити, а доводовъ нашихъ слухати, а я во всемъ розсудку твоего хочу послушонъ быти. Гдѣжъ есми имъ рокъ зложилъ передъ дворанином господарскимъ паномъ Стомою Пашкевичомъ за полторы недѣли. То пакъ гды рокъ припалъ въ року теперешнемъ шестьдесятъ второмъ, мѣсяца Марца десятого дня, выѣхавши мнѣ тамъ на врочище Черчище надъ рѣку Добосну, а при мнѣ былъ земянинъ господарскій панъ Матфей Мартиновичъ Лычко, а войтъ господарскій Рогачевскій Грышко Коровичъ, а старецъ волости Рогачевскоей Зенко Ходычицъ, а мѣщанинъ Рогачевскій Онаній Репичъ. Жаловалъ знову панъ Ивавъ Зенковичъ на попа Козьмо-Деміянского Федора, стоячи на сѣножати врочищи Черчежищи, штожъ дей то есть сѣножать моя звѣчистая и не вѣдаю, для которыхъ причинъ тотъ попъ сѣно мое побралъ, и ото маю доводъ готовый людей добрыхъ подданыхъ господарскихъ Бобруйскихъ: Степана Узрѣза, Якима Жилко, Данило Игнатовичъ, Радко Зосимовичъ. А такъ пытаныи были, абы водле Бога и правды святое—и розознати тыи свѣдки вышей помененыи пана Ивана Зенковича, змовившися вси черезъ одного товариша своего Степана Узрѣза повѣдили: штожъ дей мы у отца пана Иванова Зенковича одъ границы нашой сѣножать пратали, але не тую, на которой стоимъ теперь, але я стоялъ у наймѣхъ у подданого пана Иванова у Остапа Ширковича, вжо тому двадцать лѣтъ есть, якъ тотъ черчежъ Остапко Ширковичъ чоръ а не розробливалъ, але того не вѣдаемъ, того нового черчежу почерчоного, и розробленого, хто его розробилъ. А попъ Козьмо-Демьянскій повѣдилъ: якомъ въ замку повѣдилъ и теперь мовлю: штожъ одъ девети лѣтъ пановъ комисаровъ, зъ рамени господарини нашоей Боны—королевоей Польскоей, великоей княгини Литовскоей высланныхъ, по розсудку пановъ его милости пана Станислава — старосты Пинского, люди, земли, пашни, лѣсы, сѣножати со всими пожитками ихъ на сей сторонѣ рѣки Добосны мнѣ остали, а одъ границы Бобруйскоей люди церковныи зо всими пожитками твоей милости даны и имѣньи ихъ на обѣ сторонѣ въ листѣ комиссарскомъ описано есть и границы назначоны и не мѣлъ твоя милость и подданыи твои на сей сторонѣ пробковъ чинити никоторыхъ, одно старыхъ пожитковъ своихъ вживати. А я за рѣкою Добосною што ся твоей милости церковного грунту зъ людьми остало, въ то вступовать и не вступовалъ и пробковъ не розробливалъ, одно тую сѣножать, на которой стою, розробилъ черчежъ, подле су-

дового листу. А гды попъ вказалъ листъ судовый пана Станислава Фальчевского, высланого комиссара зъ рамени королевоей ее милости, читанъ былъ тотъ листъ, и въ немъ описуетъ зъ угодливого и прiятельского обычаю, приняты подданыи пана Ивановы одъ Рогачева были тые попу прислужоны со всими ихъ пожитками и граница описана, почовши одъ границы Пилипковской зъ верху рѣки Добосны внизъ рѣкою Добосною до Лавъ долины, а одъ Лавъ долины по полемъ копцы, по лѣсомъ, то сосною и березою знаки понасѣканы, ажъ до границы села господарского Рогачевского Слободы, зоставуючи попу зъ верху рѣки Добосны и идучи на выжъ по лѣвой сторонѣ, а по правой руцѣ за рѣкою одъ границы Бобруйской пану Ивану Зеньковичу зоставлено и описано есть. И по читанью того судового листу выдалъ попъ свѣдковъ своихъ, которыи того свѣдомы, ижъ тое по розсудку пана Фальчевского пущона сѣножать: напервей выдалъ подданого его милости пана Григорiя Ходкевича зъ Добосны Ивана Хомича, а Левона Рижковича, Опанаса Борисовича, а подданого монастыра Печерского, и зъ села Хомичъ Карпа Величковича, а Федька Купелича. За пытаньемъ и вспоминаньемъ, абы правду светую зознали; правда дей есть; штожъ тая новорозробленная сѣножать одъ семи лѣтъ, якъ попъ почоръ дерева, а вжо тому чотыри годы есть, якъ попъ выпратавши своимъ накладомъ зъ поддаными коситъ по розсудку и розъѣздѣ пана Фальчевского — и готовы есмо вси на томъ присегнути. Попъ тежъ повѣдилъ при тыхъ свѣдкахъ своихъ: готовъ есми того присягою поправити, штожъ то есть властивый проробокъ мой. А къ тому подданые господарскiе волости Рогачевскоей, зъ села Сѣножатокъ и Слободы: Прожно дей, пане Иване, ты въ тую сѣножать вступуешь, але и мы вси присягнемъ, штожъ то есть попова сѣножать. А такъ я, выслухавши жалобы и одпору зъ обудву сторонъ и выслухавши свѣдковъ пана Ивановыхъ, штожъ они повѣдили: якобы мѣли подданыи одъ двадцяти лѣтъ черти, а не розробливать, а того не вѣдаемъ, если по розъѣздѣ хто тое розробилъ ново, а ижъ тежъ попа самого и подданыхъ господарскихъ и свѣдковъ до присяги не велъ и подле доводу попа Козмо-Демьянского Федора и сознанья свѣдковъ его, што сознали, же добре того свѣдомы, ижъ по розъѣздѣ попъ розробилъ, одъ семи лѣтъ почалъ черти, а одъ чотырехъ якъ почалъ косити, роспратавши лѣсъ, а бачачи на Бога водле правды светоей, ижъ то есть сѣножать черчежъ не старый, можетъ быти одъ лѣтъ семи або чотырехъ, зоставиломъ попа при той сѣножати, маетъ ее вѣчне держати и вживати. А гды южъ мнѣ зъ тоей сѣножати зъѣхавшимъ почали подданные пана Ивановы зъ поддаными церковными просити мене, абыхъ ихъ поедналъ, а вѣчный покой учинилъ, абы вжо панъ Иванъ на сюю сторону Добосны ни у во што ся не вступовалъ, якъ у грунтъ земленный, дерево бортное, такъ и попъ за рѣку Добосну входу не мѣлъ, гдѣ ся имъ обѣюмъ, якъ пану Ивану, такъ попу Козьмо-Демьянскому Федору подобало. А такъ передо мною и передъ тыми всими людьми верху мененными, межи собою вжо сусѣдскимъ и прiятельскимъ обычаемъ постановенье учинили: Не маетъ зъ нихъ одинъ другому черезъ рѣку Добосну переходити и жадноей перекназы чинити, а вѣчне успо-

коенье держати, подъ тымижъ заруками, въ листѣ комиссарскомъ описанными; а обаполъ рѣки Добосны бобровыи гоны, рыбныи ловы вольно ловити зъ обудву сторонъ и на полъ дѣлити пану Ивану зъ попомъ, а попу зъ паномъ Иваномъ. Нижли одно, што ся дотычетъ року теперешного шестьдесятъ второго, што есть дей пана Ивановыхъ дерева бортного зъ пщолами на сей сторонѣ рѣки Добосны отъ Рогачева, тые большъ не маютъ мѣти вступу, одно яко есть обычай у осень выдрати старыи пщолы, на корень не кажечи дерева; а што молодыхъ сядетъ пщолъ, тые маетъ попъ на себе держати, а выдравши вжо большей не маютъ до пщолъ и до дерева мѣти входу подданые пана Ивановы, яко ся вышей поменило. Якожъ то для памяти до книгъ замку господарского Рогачевского записати есми казалъ, на што и выпись зъ книгъ попу Козмо-Демьянскому Федору подъ моею печатью далъ. Писанъ въ Рогачевѣ.

Потомъ попъ Козьмо-Демьянскій показалъ листъ короля его милости до пана Змайла писаный, который листъ такъ ся въ собѣ маетъ:

Жигмунтъ Августъ, Божою милостью король польскій и пр. Земенину повѣту Новогородскаго Змайлу Олексѣевичу. Жаловалъ намъ богомолецъ нашъ попъ Рогачевскій Козьмо-Демьянскій Федоръ Ивановичъ о томъ, ижъ дей ты не заховываючися водлугъ суда и сказанья врадника Рогачевского Андрея Мурзы и водлугъ позволенья брата своего небожчика Ивана Алексѣевича, по той сторонѣ рѣки Добосны одъ Рогачева въ земли, въ сѣножати и въ дерево бортное вступуешься и кривду ему въ томъ чинишь, и билъ намъ чоломъ, абыхмо кривды ему въ томъ чинити не допустили и листъ нашъ о томъ до тебе дати казали, ино кгдыжъ ся зъ листу судового того врадника Рогачевского Андрея Мурзы и зъ позволенья брата твоего значить, же ты въ тыи земли, сѣножати и въ дерево бортное по той сторонѣ рѣки Добосны одъ Рогачева вступовати ся не маешь, а попъ на тую сторону рѣки Добосны одъ Бобруйска не маетъ мѣти входу, ни до земли, ни до сѣножатей, ани до дерева бортного: Мы заховываючи его водлугъ того листу судового и позволенья небощика брата твоего Ивана, приказуемъ тобѣ, ажъ бы еси и теперь въ тыи земли, сѣножати и дерево бортное, по той сторонѣ рѣки Добосны одъ Рогачева, ничимъ ся не вступовалъ и кривды ему въ томъ никоторoей не чинилъ, жебы онъ въ томъ собѣ не шкодовалъ и намъ черезъ то въ томъ зъ жалобами своими докуки и набѣжанья не чинилъ конечно. Писанъ въ Городнѣ, лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ шестьдесятъ пятого, мѣсеца Августа второгонайцятъ дня. Остафей Воловичъ. А такъ я вырозумѣвши зъ листу судового пана Андрея Мурзы—подстаростего Рогачевского, и зъ листу его королевскоей милости, ижъ тотъ судъ его королевская милость попу Козьмо-Демьянскому на церковь Рогачевскую светыхъ Козьмы и Демьяна потвердити рачилъ, зоставиломъ попа Козьмо-Деміянского Федора и потомковъ его при всей земли той, при сѣножатѣхъ и деревѣ бортномъ, которая по сей сторонѣ рѣки Добосны одъ Рогачова и одъ заруки вчиниломъ попа правого. Маетъ Козмо-Демьянскій Федоръ по сей сторонѣ рѣки Добосны одъ Рогачева земли, люди, сѣножати и дерево бортное и грунтъ весь держати и вси уходы свои мѣти, не оставуючи жадного пожитку

на сей сторонѣ рѣки пану Змайлу Зенковичу и потомковъ его, але то все маетъ мѣти попъ Федоръ и потомки его на церковь Козьмо-Демьянскую вѣчными часы, ажъ до границы Слободской его королевскоей милости. Еще тежъ и дворъ Поболовскій, который былъ написанъ въ листѣ пана Фальчевского; на сей сторонѣ рѣки Добосны одъ Рогачева, паномъ Зенковичомъ зъ землями двома частьми ку двору прилеглыми, маетъ панъ Змайло зъ Поболова знести за рѣку Добосну, все будованье одъ мала и до велика, якимъ кольвекъ именемъ названое, на тую сторону рѣки Добосны одъ Бобруйска на свой грунтъ; а тотъ пляцъ, на которомъ было будованье, такъ тежъ и тые двѣ части земли дворноей Поболовскоей панъ Змайло попу Федору и потомкомъ его предречонымъ поступити маетъ. Нижли што ся дотычетъ о млынъ на рѣчѣ Добоснѣ, который тежъ до двора Поболовскаго належалъ, къ берегу церковному присыпаный греблею, просилъ мя панъ Змайло, абыхъ въ томъ имъ позволилъ зъ попомъ Федоромъ на угоду приняти, жебы они межи собою тотъ млынъ на рѣцѣ Добоснѣ спольне по половицы держали и направовали и пожитокъ зъ него собѣ привлащали; а гдѣ бы ся о то не погодили, вольно будетъ попу Федору и потомкомъ его тотъ млынъ зъ берегу своего сбурити и греблю роскопати, а панъ Змайло и потомки его не будутъ могчи жадноей переказы чинити въ уживанью того грунту церковного, который въ семъ листѣ судовомъ описанъ есть зо всими обовязками. А зъ обу-двухъ сторонъ черезъ рѣку Добосну не маютъ ся ничимъ уступовати, подъ тымижъ заруками, вышей описаными въ листѣ судовомъ первей изъ ихъ милости пановъ комисаровъ. Што ся дотычетъ бобровыхъ гоновъ, рыбныхъ лововъ, застановенья ихъ водлугъ листовъ пановъ комиссаровъ королевоей ее милости и листу пана Андрея Мурзы—подстаростего Рогачевского, вольно имъ ловить по обѣюмъ сторонамъ и на полъ дѣлити по старому. Якожъ то собѣ попъ Козмо-Демьянскій Федоръ для памети тотъ судъ мой далъ до книгъ замковыхъ записати и выписъ зъ книгъ подъ печатью моею на то собѣ взялъ. Писанъ въ Рогачевѣ.

U tego extraktu, z ziąg Rohaczewskiego zamku wyiętego, przy pieczęci podpis ręki dzierzawczy Rohaczewskiego temi słowy: Григорій Бака—державца Рогачевскій и ротмистръ его королевскоей милости. Denique u tego zapisu ad marginem suscepta aktykacyi trybunału takowa: Roku tysiąc siedmset dziewiątego, dnia trzynastego Februarii, ten extrakt w sposób przenosu imć pan Michał Frąckiewicz u sądu trybunalnego głównego ad acta podał. Jan Scipion—podstoli Lidski, marszałek protunc trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego mp. Który to takowy extrakt dekretu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1559 г. Августа 7 дня.

Изъ книги № 95, за 1740 г., л. 1097.

15. Рескриптъ короля Сигизмунда Августа къ Мядельскому старостѣ объ освобожденіи отъ чинша двухъ уволокъ земли, принадлежащей Мядельской Троицкой церкви.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego, miesiąca Junii dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset czterdziestym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Stefan Grekowicz—miecznik Smoleński, opowiadał, prezentował y do akt podał extrakt listu daniny włok dwuch na cerkiew Miadzielską, w Oszmiańskim powiecie będącą, od nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta Augusta konferowanego, z metryki iego królewskiey mości pieczęci wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego authentice wydany, in rem et partem wielebnych ichmościów xięży bazylianów Wileńskich służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, aby pomieniony extrakt ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiowszy de verbo ad verbum w xięgi wpisać rozkazaliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Jan trzeci, z Bożey łaski król Polski y t. d. Oznaymuiemy tym listem naszym, iżeśmy byli proszeni o wydanie z metryki naszey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego listu daniny włok dwuch na cerkiew w mieście naszym Miedzielie, w powiecie Oszmiańskim leżącego, za nayiaśnieyszego króla imci świętey pamięci Zygmunta Augusta, który wpisuiąc extraktem słowo od słowa tak się w sobie ma:

Жикгимонтъ Августъ, Божою милостью король польскій, великій князь Литовскій и пр. Секретару нашому, державцы Марковскому и Мядельскому, пану Миколаю Нарушевичу и иннымъ державцомъ, хто и на потомъ тотъ замокъ Мядельскій отъ насъ держати будетъ. Пріѣжчалъ тыхъ часовъ до насъ попъ Мядельскій светое Троицы Максимъ Федоровичъ о томъ, штожъ дей дворанинъ нашъ Янъ Стецковичъ, будучи одъ насъ посланъ на справу помѣры волочное замку нашого Мядельского и заховаючисе водле уставы нашое, двѣ волоки земли ку той церкви Мядельской светое Троицы далъ, съ которыхъ волокъ не повиненъ онъ до скарбу нашого никоторыхъ платовъ и повинностей полнити, одно ку той церкви то держати и Бога за насъ господара просити; якожъ и листъ подъ печатью своею ему на то далъ, въ которомъ меновите описано, гдѣ и на якихъ мѣстцахъ тые волоки вымѣрены

и ему поданыи суть. То пакъ дей намѣстникъ твой Мядельскій съ тыхъ волокъ чиншу до скарбу нашого править и оные повинности полнити ему кажетъ, для чого билъ онъ чоломъ, абыхмо въ томъ крывды ему чинити не казали. А прото, кгдыжъ тотъ дворанинъ нашъ Янъ Стецковичъ, водле уставы нашое въ томъ ся заховываючи, тые двѣ волоки земли нашое ему на церковь далъ, тогды пану Миколаю и по немъ будучимъ державцомъ нашимъ приказуемъ, ажъ бы есте съ тыхъ двохъ волокъ, на церковь наданыхъ, цыншу до скарбу нашого не правили и никоторыхъ повинности полнити ему не казали, и дали ему въ томъ въпокой и за рокъ пятьдесятъ осьмый, абы еси цыншу до скарбу нашого правити на немъ не казалъ; нехай онъ тые двѣ волоки ку той церкви светое Троицы по тому, яко одъ Яна Стецковича ему заведены и поданы суть, держитъ вѣчне и уживаетъ, а за насъ господара Бога проситъ. Писанъ у Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ пятьдесятъ девятого, мѣсеца Августа семого дня. U tego listu podpis ręki iego królewskiey mości y pisarskiey w te słowa: Sigismundus Augustus rex. Остафей Воловичъ—маршалокъ и писарь. A tak my król, do pomienioney proźby łaskawie się skłoniwszy, ten extrakt listu ś. p. króla imci Zygmunta Augusta, na rzecz w nim wyżey wyrażoną, stronie potrzebuiącey pod pieczęcią naszą wielką wielkiego xięstwa Litewskiego wydać roskazaliśmy. Dan w kancellaryi naszey wielkiego xięstwa Litewskiego roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt trzeciego, miesiąca Februarii dwudziestego siódmego dnia, panowania naszego dziewiątego roku. U tego extraktu przy pieczęci podpisy rąk tymi wyrażaią się słowy: Chrzysztof Pàc—kanclerz wielkiego xięstwa Litewskiego. Za sprawą iaśnie wielmożnego Krzysztofa Paca—kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, Kowieńskiego, Pińskiego, Szadowskiego, Niemoyckiego, Wilkomirskiego, Wilkiyskiego, Ostryńskiego, Tryskiego, Kozienieckiego, Kleszczelskiego etc. starosty, oekonomii Grodzieńskiey y Olitskiey administratora. Correxit Witakowski mp. Suscepta zaś, in margine tegoż extraktu ręką imci pana podstarościego Wileńskiego pisana, tymi wyraża się słowy: Roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca Februarii dwudziestego ósmego dnia ten list imć pan Andrzey Uścinowicz do akt podał. Józef Kazimierz Hliniecki — podstarości Wileński. Który to takowy extrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, do xiąg trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1563 г. Іюня 7 дня.

Изъ книги № 3, за 1664 г., л. 874.

16. Фундушовая запись отъ Виленскаго каштеляна и великаго Литовскаго гетмана князя Григорія Ходкевича, на содержаніе священника, діакона и богодѣльни при Заблудовской церкви.

Лѣта отъ нароженья сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ четвертого, мѣсеца Іюля первого дня.

Передъ нами судьями головными духовными и свѣтскими, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ четвертый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Станиславъ Подолецъ, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью подалъ листъ зъ фундаціи годное памети зошлого зъ сего свѣта ясневельможного его милости пана Грегорого Ходкевича — каштеляна Виленского, гетмана великого великого княжства Литовского, особамъ и на речь въ немъ помененую належачій, просечи, абы принятъ, актыкованъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ былъ; котораго принявши уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Григорій Александровичъ Ходкевичъ— панъ Виленскій, гетманъ найвысшій великого князства Литовского, староста Городенскій, державца Могилевскій, ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ за волею Бога милостивого, а ку розмноженью хвалы его светое а для збиранья и богомолья людей народу хрестіянского, заложили и збудовали есьмо церковь на честь и на хвалу Господу Богу въ имѣнью нашомъ отчизномъ въ мѣстѣ Заблудовскомъ, на паметь успенія пречистое Богородицы и светого великого чудотворца Миколы, до которое церкви обрали есьмо и встановили свещенникомъ на имя Остафіа Григоревича а діякона на имя Ивана, брата его; придали есмо имъ на пашню земли свещеннику двѣ волоки, а діякону волоку третюю, а на збудованье и постановенье дому поповского въ мѣстѣ нашомъ Заблудовскомъ поблизу церкви дали есмо ему плацъ на улицы, которая идетъ отъ двора до церкви, мимо сажавку и тому первей сего поступили есьмо были зъ двора нашого десетины давати на тую церковь: жита копъ тридцать, пшеницы копъ десять, ячменю копъ десять, гороху копъ пять, а гречихи копъ двадцать, а плебану Заблудовскому потомужъ зъ двора нашого десетины давано. Ено ижъ въ томъ же мѣстѣ нашомъ Заблудовскомъ збудовали есьмо шпиталь при церкви русской для людей убогихъ,

такъ закону греческого, яко и римского тогды тую десетину зъ двора нашого обернути есьмо велѣли на шпиталь и за тую десетину зъ двора нашого на тотъ шпиталь маетъ быти давано на годъ жита бочокъ шестьдесятъ, ечменю бочокъ петнадцать, гороху бочекъ шесть, а гречихи бочокъ двадцать; и маетъ быти встановено надъ тымъ шпиталемъ на кождый годъ по два радскихъ зъ мѣста, которые радскіе по году кольку маютъ тутъ шпиталь завѣдати и всякого порадку въ немъ доглядати; а людей убогихъ до того шпиталя маютъ примовати, такъ закону грецкого, яко и римского, одножъ старыхъ, недужихъ, хорыхъ, немочныхъ, хромыхъ, невидущихъ, которые бы вже до работы негодилися и тою живностью ихъ маетъ быти кормлено; а къ тому прибавляти собѣ будутъ зъ ялмужныхъ. А на то мѣстце устрояю благо церковное: такъ есмо постановили и зоставуемъ, ижъ вси подданые наши того имѣнья нашого Заблуденского, яко люди тяглые зъ волости, такъ и мѣщане зъ волокъ мѣстскихъ повинни будутъ на годъ давати и десятину зъ волоки зуполное: жита пулъ копы; и такъ то есьмо на сесь часъ подлугъ волокъ теперь осѣлыхъ, окромъ того, што еще на продъ осѣсти могутъ ошацовали, ижъ вчинитъ тое десетины съ подданыхъ: жита копъ двѣстѣ, а ечменю копъ двѣстѣ на годъ. Которую десетину зъ волокъ мѣщанскихъ маетъ войтъ мѣстскій выбрать, а зъ волокъ тяглыхъ, зъ волости подъ вѣдомомъ врадничимъ лавника выбравши; на одно мѣстцо маютъ зложити, и тая десетина маетъ быти роздѣлена тымъ обычаемъ: свещеннику русскому жита дати копъ пятьдесятъ, а ячменю копъ пятьдесятъ, дьякону жита копъ пять десятъ, а ечменю копъ пятьдесятъ, плебану до костела римского тоежъ десетины, жита копъ петьдесятъ, а ячменю копъ пятьдесятъ. А къ тому двѣ волоки томужъ плебану на пашню одъ насъ приданныхъ, и пляцовъ при костелѣ пять водьныхъ, А што ся зоставаетъ тое десетины жита копъ петьдесятъ, то маетъ быти на полъ роздѣлено, жита копъ двадцать и пять, а ечменю такожъ копъ двадцать и пять ма быть дано уставнику, который ижъ бы при церкви уставичне былъ установеный человѣкъ грамотѣ умѣлый и церкви пильный, а другую половицу того остатку тое десетины жита копъ двадцать пять, а ечменю копъ двадцать пять маетъ приходити и давано быти мистру при костелѣ римскомъ, а они за то послуги своее костельное маютъ быть пильни и къ тому маютъ на науцѣ дѣтей держати. Надъ то, што есьмо еще засаживаючи знову мѣсто нашо Заблудовское, такъ есмо постановили и на листѣ на датѣ нашой имъ даной то описали: ижъ маютъ и повинни будутъ вси мѣщане зъ домовъ ихъ мѣстскихъ по чотыры гроши коледы платить, такъ на попа русского, яко и на плебана, ено и теперь на томъ зоставуемъ, ижъ всѣ мѣщане мѣста нашого Заблудовского закону грецкого и римского подлугъ листу ихъ маютъ тую коляду зъ дому зъ плацу зуполного по чотыри гроши давати, а то зъ нихъ маетъ выбирати войтъ мѣстскій и роздѣлити то маетъ на трое, часть одна попу русскому, а другая часть діякону, а третяя часть плебану. И вжо тотъ подарокъ около тое десетины и зоставенье нашо маетъ быги на вси потомные часы держано и ничимъ

не маетъ быти зрушивано. Также и зъ волокъ и зъ плацовъ, на оселенье попу, плебану и діякону отъ насъ даныхъ, не маютъ и не будутъ повинни чиншу, або плату ни которого на насъ платити и давати, але будутъ повинни, уживаючи того хлѣба, справы церковное, яко на священниковъ прислушитъ, быти пильны, а за господара и за насъ Бога милостивого просити, а людей до тое Божое церкви и до костела приходячихъ не маютъ на нихъ незбожныхъ вымысловъ вымышляти и отъ проводу, также и одъ упису не маютъ по многу брати, але побожне въ томъ, яко и о инших ъ речахъ духовныхъ маютъ ся такъ заховати, то есть: отъ проводу грошей шесть, отъ упису въ суботникъ грошей дванадцать, окромъ если хто по доброй воли што отпишетъ, то будетъ на его воли, одъ вѣнчанья маетъ брати по грошу, а одъ хрыщенья дитяти грошъ. Тымъ же обычаемъ и въ иншихъ речахъ и справахъ духовныхъ заховатися маютъ, а вбогихъ людей и который бы не мѣлъ чого дати, яко одъ проводу, одъ вѣнчанья, одъ хрыщенья дитяти и одъ иншихъ духовныхъ справъ, тогды то все повиненъ будетъ священникъ безъ заплаты чинити, а одъ мѣйсца, яко первей вымыслы чинивано и о то ся торговывано при похованью тѣла змерлыхъ людей, тогды то вже большей не маетъ быть чинено. И на то дали есмо священнику и діякону Заблудовскому, вышей писанымъ, сесь нашъ листъ зъ нашею печатью и съ подписаньемъ власное руки нашое. Писанъ у Белявичахъ, лѣта Божого на рокъ тысеча пятьсотъ шестьдесятъ третій, мѣсяца Іюня семого дня. У того листу надъ печатью малою напись наверху: Locus sigilli, а подпись рукъ тыми словы: Грегорей Ходкевичъ—панъ Виленскій, гетманъ. Ex originali authentico rescriptum Laurentius Mocarski — cancellarius capituli Vilnensis, sacrae regiae maiestatis secretarius. А надпись на томъ же листѣ тыми словы: Fundus ecclesiae Zabłudowiensis, anno tysiąc sześćset pięndziesiąt siódmego, miesiąca Apryla czternastego dnia, ten fundusz przed nami kommisarzami był pokładany. Jan Kosarzewski — skarbnik Połocki. Который же тотъ листъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ.

1566 г. Августа 4 дня.

Изъ книги № 53, за 1711 г., л. 1327.

17. Декретъ Несвижскаго намѣстника Матвѣя Кавечинскаго, которымъ присуждаются Лавришовскому монастырю два спорныхъ грунта—хмѣлище и сѣножать, лежащіе возлѣ Лядинской дороги и рѣчекъ Чернецкой и Боловячи.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Awgusta piątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny iedynasty obranemi, stanąwszy oczewisto w sądu patron imć pan Marcian Kuncewicz, horodniczy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisać ad acta podał dokument pewny, alias ograniczenie gruntów monasterowi Ławryszowskiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego, na rzecz niżey w nim opisaną służący y należący, prosząc nas sądu, ażeby ten dokument był przyięty y do xiąg wpisać kazali, y słowo do słowa ruskim pismem pisany tak się w sobie ma:

Его княжатское милости, пана Миколая Радивила, княжати на Олыцѣ и Несвѣжу, воеводы Виленского, найвысшого маршалка и канцлера великого князства Литовского и прочіихъ, намѣстникъ Несвѣжскій и справца всихъ замковъ и дворовъ ихъ милости, Матей Кавечинскій, ознаймую симъ моимъ листомъ, ижъ я, маючи подвакротные листы, до себе писаные, одъ его княжатское милости, пана моего, въ жалобѣ его милости отца Нектарея Маскевича, архимандрита Лавришовского, выѣзджалъ есьми на кгрунтъ и границу тогожъ монастыря Лавришовского, въ которомъ розница и заводы межи поддаными его княжатское милости Негнѣвицкими а подданными монастырскими, одъ немалого часу заходили и докучали, меновите, о дорогу черезъ монастырь ново учиненую. Прото я, маючи розказанье одъ его княжатское милости и моцъ собѣ даную, на зыскъ и страту посмотрѣлъ есьми въ тые розницы, а меновите, чинечи покой о рѣку Боловячу, о спольный берегъ и Сугаковщизну въ Пожаркахъ, о Репище, о Сасиновичъ долину, по Лядинскую дорогу, о што найбольшіе звады, бое и грабежи бывали и непокои; гдѣ мнѣ, выѣхавши напередъ надъ рѣчку Боловячу, за показаньемъ свѣдковъ и доводомъ слушнымъ, ижъ одинъ берегъ рѣки Боловячи належитъ до Негнѣвичъ, а другій монастыру Лавришовскому; тамъже далей поступуючи у Клешнинъ по Рѣпище, узнали то люде добрые, ижъ такъ граница старовѣчная ишла и теперь идетъ ажъ до рѣчки Чернецкое, по Лядинскую дорогу, граничечи зъ тыми кгрунтами его княжатское милости, ихъ милости пановъ Хрептовичовъ. О што подданые его кня-

жатское милости Негнѣвицкіе и Хоросицкіе моцно упиралисе, повѣдаючи: же тотъ кгрунтъ, хмѣлищо и сѣножати, належатъ до двора Негнѣвицкого. Лечъ же его милость отецъ архимандритъ, доводечи того правомъ фундатомъ, такъ одъ ихъ милости пановъ Бѣликовичовъ, его милости пана Ходкевича и ихъ милости пановъ Хребтовичовъ, такъже помѣрою пана Петраша Монтикгирдовича, одъ князя великого Витовта зосланого, повѣдилъ то: ижъ неслушне подданые Негнѣвицкіе въ тые сѣножати, въ хмѣлища и въ кгрунта впираютсе, чого довожу на письмѣ записами фундушовыми и помѣрою границъ на церковь Божую надаными, также и свѣдками людьми добрыми, ижъ тые хмѣлища и сѣножати суть власные церковные монастырскіе, до Лавришева зъ вѣковъ належачіе, чого и присегою готовъ есьми потвердити, яко тая граница и обходъ суть правдивые. А такъ я Матей Кавечинскій, бачечи то и добре вырозумѣваючи, же подданые его княжатское милости Негнѣвицкіе и Хоросицкіе не маютъ слушного доводу, ани свѣдковъ ставятъ, але только упоромъ намогаютъ, узналемъ святую справедливость, и увесь тотъ кгрунтъ, хмелища и сѣножати, за рѣкою Боловячою лежачіи, Сугаковщизну, въ Пожаркахъ, въ Клешнинѣ, по самое Репище, по Сасиновичъ долину и бортную липу Лопату, по Чернецкую рѣчку, по Лядинскую дорогу, тые вси кгрунта, хмѣлища и сѣножати, яко здавна належачіе, ку манастыру Лавришовскому вѣчне присудилъ есьми, и ужо одъ сего часу и даты того листу моего, не маютъ се подданые его княжатское милости ничимъ се вступати, ани переказы ніякое чинити; также дороги через монастырь не маютъ мѣти, але яко звычай бывалъ стародавный, на Лосвино и на Лядинскую дорогу у лѣсъ за Нѣменъ ѣздити маютъ, подъ закладомъ вины на его княжатскую милость, на спротивного копъ петьдесятъ. При чомъ былъ панъ Вавринецъ Керножицкій—намѣстникъ Налибоцкій и панъ Янъ Грушевскій—понамѣстникъ Негнѣвицкій и инныхъ сусѣдъ шляхты, людей добрыхъ, зъ обоихъ рукъ было много. И на то далемъ сесь мой листъ, подъ моею печатью и подписомъ руки моее власное его милости отцу Нектарею Масковичу — архимандритѣ Лавришовскому. Писанъ у Негнѣвичахъ, року Божого нароженья тысеча пятьсотъ шестьдесятъ шостого, мѣсеца Августа четвертого дня.

U tego dokumentu przy pieczęci małey przeciśnioney podpis ręki polskim pismem w te słowa:

Maciey Kawieczyński ręką swą. A susceрta trybunalska po niżey ruskim pismem na tymże liście temi słowy napisana: Року тысеча шестьсотъ сорокъ четвертого, мѣсеца Октября пятого дня. Панъ Станиславъ Орда тую справу ку актыкованью до книгъ у суду покладалъ. Chrystoph Rudomina Dusiatski, marszałek Brasławski y trybunalski; Михаилъ Хрептовичъ—писарь. Który to ten dokument listu zapisu ograniczonego, monasterowi Ławryszowskiemu służący, za podaniem onego do act, przez patrona wyżey pomienionego, to iest, imci pana Kuncewicza—horodniczego Oszmiańskiego y za prozbą onegoż, iest u sądu naszego przyięty y ze wszystką w nim opisaną rzeczą, zgodnie słowo do słowa, do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisany.

1576 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 106, за 1747 г., л. 547.

18. Фундушевая запись отъ королевскаго писаря и референдаря вел. кн. Литовскаго Гаврiила Войны Куренецкой церкви во имя рождества Пречистой Богородицы на земли.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego siódmego, miesiąca Maia dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedymsetnym czterdziestym siódmym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron wielmożny imć pan Mikołay Ruszczyc—starosta Tautuski, opowiadał, prezentował y ad acta trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego podał extrakt aktykacyi w grodzie Oszmiańskim prawa na grunta do cerkwi Korzenieckiey, od zeszłego w Bogu wielmożnego imci pana Woyny—pisarza y referendarza wielkiego xięstwa Litewskiego nadane, który podaiąc ad acta, prosił nas sądu, ażeby pomieniony extrakt ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wieczyste wpisać rozkazaliśmy, którego tenor sequitur estque talis: Wypis z xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego. Roky tysiąc siedmsetnego czterdziestego szóstego, miesiąca Marca ósmego dnia. Na urzędzie iego królewskiey mości grodzkim Oszmiańskim przede mną Andrzeiem Michałem Chodzko, oboznym rotmistrzem y podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskiego, od iaśnie wielmożnego imć pana Tadeusza Franciszka z Kozielska Ogińskiego—kasztelana Trockiego, Oszmiańskiego sądowego, Przewalskiego, Weygowskiego etc. starosty, półkownika woysk iego królewskiey mości y rzeczy-pospolitey instalowanym, comparendo personaliter w Bogu wielebny oyciec Stefan Łabanowicz—prezbiter cerkwi Korzenieckiey, opowiadał, prezentował y do akt podał prawo na grunta do cerkwi Korzenieckiey, od zeszłego w Bogu wielmożnego imci pana Woyny—pisarza y referendarza wielkiego xięstwa Litewskiego nadane, prosząc mnie podstarościego, ażeby pomienione prawo ze wszytką wyrażoną rzeczą było do akt grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyięte y wpisane, iakoż one oglądawszy, w xięgi wpisać rozkazałem, a wpisuiąc de verbo ad verbum tenor sequitur estque talis.

Я Гаврiилъ Война—писарь и референдарь его королевской милости и великого князства Литовского, ознаймую тымъ моимъ листомъ, кому о томъ вѣдати будетъ належало, каждому ихъ милости паномъ дѣдичомъ, наслѣдникомъ моимъ также вѣч-

никомъ маетности Куренца, зо всими належачими ей въ часъ вѣчникомъ и вѣкъ до сконченья вѣку и наступуючимъ по мнѣ подаю до потомной вѣдомости, ижъ я, маючи въ имѣнью моемъ Куренцу церковь храмъ Богоматери святое Пречистое рожество, а фундаціи его милости пана Василія Михаловича Нарымунта—князя Пинского, пана Мстиславского, подъ литомъ нароженья Сына Божого тысеча триста петьдесятъ пятого, индикта девятого; якожъ видечи я пильного до службы Божей отца Григорія Василевича, которого прислалъ Феофанъ Богданъ—архіепископъ земли Полоцкой и Мстиславской, его милости пану Австафію Воловичу, подканцлерему Литовскому, старостѣ Берестійскому и Кобринскому, якожъ до тое церкви святое Пречистое и томужъ отцу и наслѣдникомъ его оддаемо церковь святого Спаса по одейстью отца Афанаса Ивановича—священника Спасского. Якожъ онъ отецъ билъ чоломъ намъ, штобъ я казавъ въ семъ листѣ моемъ потверждательномъ вси грунта, сѣножати на вѣчные часы списати: найпервей селище Поповское, на которымъ здавна отцы жили и теперь живетъ, надъ рѣчкою Пелею, однымъ бокомъ одъ пляцовъ мѣскихъ презъ улицу Долгиновскую до крыницы, зъ другой стороны по рѣчку Пелю; такожъ ведле церкви святого Спаса селище Поповское, на которымъ садъ стоитъ и боколаръ живетъ; такожъ противъ тоей церкви шнуръ идетъ полволоковый около дороги, тамъ же на другой сторонѣ тоей же церкви грунтъ, прозываемый Скрыня, наданъ одъ тетки и женки—бояръ господарскихъ, въ широту такъ, якъ здавна былъ и маетъ быти, въ долготу такъ, якъ мѣскіе шнуры идутъ, тамъ же въ бокъ дворного грунту застѣнокъ лежитъ. Такожъ въ сели нашомъ Литвинкахъ волока на три змѣны, такожъ напротивъ села Саковичъ три шнуры волочные, въ долготу якъ мѣйскіе шнуры идутъ, такожъ шматъ грунту, прозываемый Харковъ, такожъ у въ углахъ у дороги Губской, прозываемый Сѣнково, волока у бокъ волокъ мѣскихъ, такожъ на урочищу Мешалове грунту середнего моргов деветь, надано одъ его милости Александра короля, мѣсяца Мая дня двадцатого, индыкта девятого; въ Быковѣ грунту середного три волоки, въ поли Жерствяномъ въ бокъ мѣскихъ волокъ три волоки, одна подле другой идетъ, однимъ концомъ уперли у болота, а другимъ уперли у рѣчку Пелю, а боками коло волокъ мѣскихъ; тамъ же въ Жерствяннымъ у поли за ровомъ застѣнокъ лежитъ однымъ бокомъ коло волоки мѣйской, а другимъ бокомъ коло болота Ивана Микулича, концами уперло у болота. Такожъ у бокъ наддатковъ мѣскихъ два шнуры волочные: першая сѣножать, прозываема Робка, однымъ бокомъ по ровъ, а другимъ коло крыницы по рѣчку Пелю; другая сѣножать, прозываемая Новотеребля, однымъ концомъ почовши одъ наддатковъ, а другимъ концомъ уперла до крыницы, которая идетъ зъ сѣножати Малусовской, а боками однымъ бокомъ по ручей Фадеевича, а другимъ бокомъ коло сѣножати Лукаша Хоминского, третяя сѣножать Петровская, которая лежитъ надъ рѣчкою Пелею, которая надана одъ его милости пана Миколая Радивилы—воеводы Виленского, канслера (sic) Литовского, подъ лѣтомъ нароженья Сына Божого тысеча пятьсотъ пятьдесятъ пятого, мѣсяца Мая дня двадцатого. А погледаючи я на пристойное житье отца Василевича назначилъ ему давати на кождый годъ зъ аренды моей Куренецкой по зо-

лотыхъ двадцать пять, на Великій день, отдавати томужъ отцу и наслѣдникомъ его маю я самъ и наслѣдники мое маютъ оддавати; такожъ во млынахъ моихъ Куренецкихъ вольное мливо безъ раду и мѣрки не даючи. Такожъ далеко барзей ку хвалѣ Божей брацтво святое Пречистое Куренецкое, штобъ не мѣло ни одъ кого кривды, не тылько одъ арендара, або ураду, ани одъ мене самого, ани одъ наслѣдниковъ моихъ, што все вѣчными часы непорушно маетъ быти. На штомъ я Кгаврилъ Война — писарь и референдарь его королевское милости и великого князства Литовского, далъ сесь мой листъ подъ печатью и подписомъ руки моей. При чомъ были и добрые люди: панъ Иванъ Бруханкевичъ и панъ Техно Карповичъ. Писанъ въ Куренцу, подъ лѣтомъ нароженья Сына Божого тысеча пятьсотъ семьдесятъ шостого, мѣсеца Октоврія дня двадцатого.

U tego prawa alias zapisu donacyinego, przy pieczęci podpis ręki aktora temi słowy: Кгаврилъ Война — писарь и референдарь его королевское милости и великого князства Литовского. Który to takowy zapis donacyiny, za podaniem przez wyż wyrażoną osobę, iest do ziąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyięty y wpisany; z których y ten wypis pod pieczęcią grodzką Oszmiańską w Bogu wielebnemu imci xiędzu Stefanowi Łobanowiczowi — prezbiterowi Kurzenieckiemu iest wydan. Pisan w Miadzielie ut supra. U tego extraktu przy pieczęci grodzkiey powiatu Oszmiańskiego podpis wielmożnego imć pana pisarza, korrekta y lekta his exprimitur verbis: Józef Krzysztof Woyna—obozny Połocki, starosta Dzisnieński, pisarz grodzki powiatu Oszmiańskiego. Correxit Zabłocki, regent grodzki Oszmiański mp. Est in actis. Który to takowy extrakt aktykacyi prawa, alias funduszu cerkwi Kurzenieckiey, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do ziąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1580 г. Мая 21 дня.

Изъ книги № 56, за 1713 г., л. 309.

19. Привилегія короля Стефана Баторія, данная архіепископу Өеофану Богдану на владѣніе землями Полоцкой архіепископіи.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Julii dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzynasty obranymi, stanowszy personaliter u sądu patron imć pan Michał Frąckiewicz — pod-

czaszy Smoleński, opowiadał y do akt podał przywiley od nayiaśnieyszego króla iegomości Władysława czwartego, na rzecz w nim wyżey wyrażoną, iaśnie wielmożnemu w Bogu przewielebnemu imści xiędzu Sylwestrowi Paszkiewiczowi—arcybiskupowi Połockiemu, dany y służący; który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Владиславъ четвертый, Божою милостью король польскій и т. д. Ознаймуемъ тымъ листомъ нашимъ, кому то вѣдати належитъ. Прошени есьми были о выданье зъ книгъ канцеляріи нашое большое великого князства Литовского екстрактомъ справы нижей выражоное, которая за светобливое памети короля его милости Стефана, продка нашого, такъ се въ собѣ маетъ:

Стефанъ, Божою милостью король польскій, великій князь Литовскій. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, ижъ што которое архіепископство владыцство Полоцкое, Витебское, и Мстиславское теперешній архіепископъ, владыка Полоцкій, Витебскій и Мстиславскій Феофанъ Богданъ, водле привилею нашого, на то отъ насъ ему даного, держитъ зъ тымъ, што ему церквей Божихъ, добръ и имѣней на тое владычство приналежачихъ и въ земли Полоцкой есть подано, ижъ былъ непріятель нашъ князь великій Московскій замокъ нашъ Полоцкій несправедливе одъ того панства нашого взялъ, зачимъ съ потребы речи-посполитое на нѣкоторыхъ кгрунтѣхъ архіепископіи и владычества Полоцкаго замки наши, то есть: Дисна, Ворочно были збудованы и нѣкоторые села, люди, земли владычные до тыхъ же замковъ нашихъ и ку замочку Тетчинскому село Тетча приверненыи были, а иншіе земли и кгрунты того владычства, за посягненьемъ непріятельскимъ того замку нашого Полоцкого впустѣ были; якожъ за помочью Божою ижъ тотъ замокъ нашъ Полоцкій зъ рукъ того непріятеля нашого, князя великого Московского, подъ опанованье нашо взяли есьмо, тогды и тую архіепископію, владычство Полоцкое, водле правъ и привилеевъ давныхъ при архіепископѣ, владыцѣ Полоцкомъ, помененомъ Феофанѣ Богдану со всимъ зоставуючи: найпервей, церковь соборную Полоцкую въ замку заложенья светой Софеи зъ иншими предѣлами, также вси добра наданья, то есть: дворъ владычный и плацы въ замку Полоцкимъ, на посадѣхъ мѣстскихъ и млынъ подъ мѣстомъ на рѣцѣ Полоцѣ и тежъ кгрунты, на которыхъ передъ тымъ дворы, люди, села гого владычества Полоцкого были, то есть: прозываемые кгрунты, гдѣ дворъ Тетча былъ и села къ нему належачіе, дворъ на Рунѣ, село Вороночъ, на которомъ замочокъ нашъ былъ збудованъ, и иншіе села и кгрунты, озера, рѣки до того владычества Полоцкого, церкви и придѣломъ светое Софеи належачіе, на которомъ передъ тымъ дворы, села и люди были, яко то есть за певную выведеные на инвентару ревизоровъ нашихъ, тамъ до земли Полоцкое зесыланыхъ, подскарбего дворного, старосты Браславского пана Федора Скумина, а подкоморого Витебского князя Юрья Соколинского, достаточне и меновите описано, зовсимъ, ничого одъ того не уймуючи, архіепископу

владыцѣ Полоцкому Феофану Богдану даемъ и ку владычеству Полоцкому приворочаемъ. Мае архіепископъ, владыка Полоцкій, Феофанъ Богданъ, тые добра, имѣнье, озера, рѣки, на владычство Полоцкое, ку церкви и придѣломъ светое Софеи належачіе, водлугъ инвентару ревизорского держати и всякихъ пожитковъ уживати до живота своего. А што се дотычетъ, ижъ замокъ нашъ Дисенскій есть особливою обороною одъ непріятеля нашого, князя великого Московского тому панству нашому великому князству Литовскому, который тежъ на кгрунтѣхъ владычнихъ, прозываемыхъ Порогохъ, збудованъ и села тогожъ владычства Полоцкого—Дольца великіе, Ивеницко привернено есть, и до сего часу то держано, также и на сесь часъ дворецъ Левковскій владычный, по близу Дисны лежачій, ку замку нашому Дисенскому привернули есьмо, тогды тые села, люди и земли и дворецъ помененый, при ономъ замку нашомъ Дисенскомъ зостати маетъ, до иншого опатренья того замку нашого Дисенского; вѣдь же за тотъ дворецъ Левковскій село игумени Полоцкое Навличо, которое панъ каштелянъ Смоленскій ку Диснѣ держалъ, отступилъ панъ каштелянъ Смоленскій, которое владыка Полоцкій ку владычеству держати маетъ, до таковогожъ постановенья нашого около имѣней, игуменіи Полоцкой належачихъ. И на то дали есьмо архіепископу, владыцѣ Полоцкому Феофану Богдану сесь нашъ листъ зъ подписомъ руки нашое господарское и зъ нашою печатью. Писанъ у Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ осмьдесятого, мѣсеца Мая двадцать первого дня. Подписъ руки господарское. Венцлавъ Акгрипа писарь.

А такъ мы король, на прозьбу стороны потребуючое ласкаве призволивши, тую справу вышей выражоную, въ сесь нашъ листъ, въ року теперешнемъ тысеча шестьсотъ тридцать девятымъ, мѣсеца Ноябра чотырнадцатого дня вписать, а на большую повагу печать великого князства Литовского притиснуть росказалисьми. Писанъ у Варшавѣ. U tego przywileiu podpisy rąk przy pieczęci wielkiey w. x. Litewskiego w te słowa: Альбрихтъ Станиславъ Радивилъ — канцлеръ великого князства Литовского. За справою освецоного Альбрихта Станислава Радивила—княжати на Олыцѣ и Несвижу, канцлера в. кн. Литовского, Пинского и Тухольского старосты, Францишекъ Долматъ Исайковскій—секретарь его королевское милости. Скорикговалъ Монтришовичъ. Który to ten przywiley, za podaniem onego do akt przez patrona zwyż wyrażonego, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1593 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 597.

20. Обмежеванiе и вводный актъ, данный Виленскому Св.-Троицкому братству на имѣнiе Судервы.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok wyżey pomieniony obranymi, stanąwszy oczewisto u sądu iegomość pan Michał Kopeć, podczaszy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu podał ograniczenie popowskiey Suderwi, prosząc, aby y z rzeczą w nim wyrażoną było do akt przyięte y do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego wpisane; które wypisuiąc słowo do słowa z ruskiego pisma polskim przepisawszy, służące y należące wielebnym oycom iezuitom nowicyatu Wileńskiego, tenor taki iest.

Я Александеръ Ивановичъ—княже Полубинское, каштелянъ Новогородскiй, чиню то явно, ижъ я подалъ братству свой дворокъ на имя Судерви, зъ будованьемъ, и зъ грунты, списавши на реестрѣ дворокъ и будованiе въ немъ, также грунты оремые и неоремые, зъ селищами, зъ заросллями, куплю мою и закупльную и замѣнную, то все есьми подалъ на братство и на школу для науки русского писменя и греческого, также и лацинского, старшому ректору въ дозоръ братству. Напродъ будованiе. Въ тотъ дворъ ворота уѣзные; подле воротъ въ дворѣ грыдня зъ притномъ, соломою крыта; домъ гонтами побiяный подъ однымъ покрытiемъ; свѣтлицъ три зъ сѣньми и зъ коморою одною, которые свѣтлицы двѣ безъ печей и оконъ; стайня рублена одна, хлѣвъ рубленый одинъ для быдла, клѣтка малая одна, свиренъ зъ подклѣтьемъ и зъ ганками, около гонтами побiяный, лазня подъ дворомъ, гумно старое зъ осетью, озеродовъ переплетовъ петнадцать, жита засѣеного на зиму на рокъ деведесятъ третiй бочокъ тридцать и двѣ бочки. При томъ же дворѣ подданныхъ новоосажоныхъ два, на имя Юрей Стасевичъ а Павелъ Стасевичъ. Грунты того имѣнiя Судервского пашныя, оремыя и неоремыя, лѣсъ и зарость, въ обрубѣ, въ межахъ и въ границахъ лежачихъ, починаютъ се стѣною и копцами отъ грунтовъ Буйвидискихъ и инпшихъ, то есть: отъ копца старого нарожного, отъ петы самое, который копецъ лежитъ въ заросли, въ лознику, зъ Вильна до того дворца Судервского ѣдучи, за Глинищомъ по правой руцѣ; отъ того копца стѣна межи лозами и копцами окопана, граница ажъ до гаю березового, прозываемого Моргово, и копцовъ подъ тымъ гаемъ лежачихъ, а одъ того копца и врочища Шар-

ково, через рѣку Рандовуною, мимо Мшариня, ажъ до дороги Керновское ограничоно и тесами отесано; а отъ тое петы верху мененое, по лѣвой руцѣ стѣна лежитъ отъ петы и копца нарожного стѣна через Глиница и дорогу великую, которая дорога лежитъ до Есякупя, тамъ же и до пана Влошкового двора, а черезъ тую дорогу стѣна идетъ ажъ до дороги Шилянское и до грунтовъ пана Шкленского, до мужиковъ Кровчунъ, тамъ же пета и копецъ, прозываемый въ Жиркупахъ; а отъ того копца стѣна идетъ тыхъ грунтовъ и копцами окопана и тесами затесана ажъ до Могилицъ и черезъ Могилицы Будивискіе, за дорогою Шилянскою до каменя на болотѣ лежачого, а черезъ тоежъ болото и зася, черезъ туюжъ дорогу Шиленскую до копца и межи, при той дорозѣ лежачой, граница и межа тыхъ грунтовъ идетъ до врочища Петришокъ грунтовъ, лѣсовъ и зарослей спольныхъ дворца Судервского отъ грунтовъ его милости пана Волминского, а отъ Петришокъ граница идетъ тыхъ грунтовъ по Заболотью при грунтѣ пана Волминского, до грунтовъ тогожъ дворца Судервского, врочищомъ до Можейковщизны, до лѣсовъ и сѣножатей тогожъ дворца Судервского, врочищомъ до Колодезя границами ограничоно, межами и тесами стародавными отъ грунтовъ воеводиныхъ, а теперь пани маршалковое; а одъ колодезя мимо Мшариня до рѣчки вышей помененое Рандовупою, отъ того мѣста идетъ граница по лѣсохъ, пришолъ лѣсъ не малый и дерево посполитое, который лѣсъ до тогожъ дворца Судервского принадлежитъ, межи грунтами и лѣсами розныхъ пановъ тесами и межами певными ограничоный. Также и на розныхъ мѣсцахъ за тымъ обрубомъ грунты застѣнковые пашные, заросли и сѣножати до того дворца Судервского належатъ межи грунтами и лѣсами розныхъ пановъ, тесами и межами певными ограничоно, также и на розныхъ мѣсцахъ за тымъ обрубомъ грунты застѣнковые пашные, заросли и сѣножати, до того дворца Судервского прислухаючи, то вси тые грунты врочищомъ названо Митковщизна застѣнки, которые застѣнки пришли мѣною одъ Будивишокъ. За грунты мои мнѣ оддано, то есть: на име застѣнокъ Болудевскій, другій застѣнокъ, поле прозываемое Катуловскій, сѣножатка малая, прозываема Жиркупы. Которые застѣнки дано за тые грунты; которые грунты забрано въ волоки, меновите: на *першомъ* мейсцу на врочищи Гугасгальна, подъ березовымъ пнемъ, поля забрано на бочокъ двадцать и сѣножати возовъ на тридцать, грунту Судервского имѣньича моего занято у волоки Буйдивискіе, а за то отмѣну дано грунтами Буйдивискими за стѣною земли и селища Болодевское, которое прилегло до грунтовъ моихъ, а концомъ къ гаю березовому, прозываемому Шаркапильвы; на *другомъ* мѣсцу куплю мою врочищомъ Утковщизна, поле зъ селищомъ бочокъ на петнадцать, также зъ сѣножатьми подле дороги, ѣдучи до мѣста Виленского одъ Алекупе, на которомъ селищи двѣ груши стоятъ; поля Утковщизна и селища, сѣножати занято (въ) волоки Буйдивискіе, а за то дворови моему Судервскому отмѣну дано за стѣною Буйдивискою ку грунтомъ моимъ, поле называемое Контюловскихъ, подле Стодолища моего за дорогою подле пана Шкленского, ажъ до копца дорожного; *третью* землицу мою занято одъ дворца Судервского, заняли волочники пана Радивила, сѣножатей возовъ на десеть, а ни-

вы оремые бочокъ на пять, которые грунты лежатъ подъ дворомъ Буйдививскимъ, прозываемо врочищомъ Дыдилевщизна, за тые грунты, то есть: за сѣножать дано мнѣ отмѣною за стѣною сѣножати возовъ на три, прозываемо Жиркупы, подле грунту подданыхъ пана Федора Шкленского, то есть: Кравчуны, которые грунты границами обложоны и копцами окопаны, также и тесами отесаны и назначоны. На то я Александеръ Ивановичъ, княжа Полубенское, тые грунты свои списавши достаточне, на томъ, яко будованя того дворпа моего Судервского, такъ и всихъ грунтовъ водлугъ того реестру моего братству светое Троицы закону греческого оддалъ, а ку тому и листы на тотъ дворецъ прислухаючіе оддалъ, купные и прикупные, заставные и мѣновные, то тые вси листы оддалъ есьми до рукъ ихъ, которые прислухаютъ до того дворца и до грунтовъ, и далъ есьми тотъ мой реестръ списавши подостатку подъ моею печатью и зъ подписомъ рукъ нашихъ, пани малжонки моей кнежны Зофіи Гольшанское власныхъ рукъ нашихъ писмомъ рускимъ. Писанъ у Деречинѣ, лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ деведесятъ третьего, мѣсеца Апрѣля второго дня.

U tego listu przy dwuch pieczęciach podpis rąk temi słowy: Александръ Полубинскій, каштелянъ Новогородскій, руку власную подписалъ. Александровая Полубенская, Зофея Юрьевна, княжна Гольшанская рука власная. Печаторъ одъ особъ прошоный рукою власною подписалъ: Казимеръ Подольскій; oczewisto proszony pieczętarz podług prawa podpisuię się Stanisław Kunicki—skarbnik Mścisławski. Przy tym intromissya ieneralska tymi słowy:

Выпись зъ книгъ гродскихъ враду господарского воеводства Виленского. Лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Декабра четвертого дня. На врадѣ его королевское милости гродскомъ воеводства Виленского, передо мною Миколаемъ Юрьевичомъ Зеновичомъ, подкоморымъ Ошмянскимъ, намѣсникомъ Виленскимъ, ставши очевисто возный повѣту Виленского Янъ Доминиковичъ, сознаніе свое устное учинилъ и того сознанья своего квитъ свой и реестръ подъ печатью своею и подъ печатьми и зъ подписомъ рукъ стороны шляхты, которые зъ нихъ писати умѣли, ку записанью до книгъ гродскихъ подалъ, писаные тыми словы. Я Янъ Доминиковичъ, возный повѣту Виленского, сознаваю симъ моимъ квитомъ, ижъ року теперешнего тысеча пятьсотъ деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Декабра третьего дня, водлугъ нового календара, маючи я возный при собѣ на тотъ часъ сторону людей добрыхъ, двухъ шляхтичовъ у великомъ князствѣ Литовскомъ осѣлыхъ, пана Григорія Тышкевича, а пана Карпя Лазаровича, за ужитіемъ и упрошеніемъ зацне урожоныхъ ихъ милостей пановъ братіи братства церковного Виленского, храма Святое и Живоначальные Троицы, а зъ посродку ихъ милостей пановъ певныхъ особъ, до справъ брацкихъ на рокъ теперешній тысеча пятьсотъ деветьдесятъ четвертый обраныхъ, пана Гарасима Андреевича, а пана Гаврила Дашковича, были есьми я возный, зъ стороною шляхтою, выжей помененою, при поданью двора имѣнья вельможного пана, его милости пана князя Александра Полубенского, каштеляна Новогородского, и малжонки его милости княгини Зофеи Юрьевны Гольшанское, прозываемого Судерви, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачого,

яко будованья и селища дворного того помененого двора имѣнья Судервского, пашни дворное, подданыхъ новоосѣлыхъ, прихожихъ и всихъ грунтовъ дворныхъ и мужицкихъ, оремыхъ и неоремыхъ, лѣсовъ, зарослей и сѣножатей въ обрубѣ, въ границахъ и межахъ, за стѣнами, и копцами, и за обрубомъ и за границами: такъже грунтовъ пашныхъ, оремыхъ и неоремыхъ, лѣсовъ, зарослей и сѣножатей, на розныхъ мѣсцахъ лежачихъ, ку тому двору имѣнью Судервскому прислухаючихъ; который тотъ дворъ, имѣнье Судервское, его милость князь Александръ Полубенскій и малжонка его милости княгини Зофея княжна Гольшанская братству церковному Виленскому вѣчнымъ и неотзовнымъ правомъ дати рачили, и черезъ служебника своего, пана Григорья Лобана, въ моцъ, въ держанье подали. И гды передо мною вознымъ и передъ стороною, вышей помененою, тотъ служебникъ его милости князя Александра Полубенского, панъ Григорій Лобанъ, объѣхавши вси грунты, ку тому имѣнью прислухаючіе, и показавши певные старожитные знаки, стѣны, межи и границы тыхъ грунтовъ, все подостатку на реестръ меновите списавши, и тотъ реестръ подъ печатью моею возного и подъ печатьми стороны шляхты, при мнѣ будучое, того помененого року и дня для уписанья до книгъ врадовыхъ, паномъ братьи братству церковному далъ. И гды по объѣханью грунтовъ тотъ панъ Григорей Лобанъ одъ пана Гарасима Андреевича и одъ пана Гаврила Дашковича, въ справѣ брацтва на то высаженыхъ, былъ запытаный: если онъ тотъ дворъ, имѣніе Судервское зо всими належностями, къ нему прислухаючими, именемъ и моцою и владностью пана своего его милости князя Александра Полубенского и ей милости княгини малжонки его милости, братству церковному Виленскому въ моцъ и во владность подаетъ?—то тотъ панъ, помененый панъ Григорій Лобанъ, заведши подостатку вси грунты ку тому двору, имѣнью Судервскому прислухаючіе, и списавши ихъ на реестръ, именемъ его милости пана своего князя Александра Полубенского и именемъ ее милости кнегини Александровое Полубенское, кнежны Зофеи Гольшанское, братству церковному Виленскому въ моцъ и владзу ку вѣчному уживанью, водлугъ права и листовъ ихъ милости, тому помененому братству на то наданыхъ, до рукъ особомъ певнымъ зъ братства — до тое справы высажонымъ—пану Гарасиму Андреевичу и пану Гаврилѣ Дашковичу подалъ. И на то я возный ку уписанью до книгъ врадовыхъ братству церковному Виленскому далъ есьми сесь квитъ мой подъ моею печатью власною и подъ печатьми стороны шляхты, на той справѣ при мнѣ будучой. Писанъ у Судервяхъ, року, мѣсеца и дня, на датѣ вышей помененного. У того квиту печатей притисненыхъ три и подписъ рукъ тыми словы: Григорій Тышковичъ рукою власною; Карпъ Лазаровичъ власною рукою подписалъ. А менованый реестръ списанья двора Судервского, будованья и грунтовъ до того имѣнья Судервского належачихъ, такъ се въ собѣ маетъ:

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча пятьсотъ деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Декабра третьего дня.

Реестръ списанья двора, будованья и всихъ грунтовъ имѣнья вельможного его милости князя Александра Полубенского, каштеляна Новогородского, и малжонки его

милости, кнегини Зофеи Юрьевны, княгини Гольшанское, прозываемого Судерви, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачого, яко хоромъ того помененого двора, будованья, съ самымъ селищомъ дворнымъ и городомъ овощовымъ, погноевъ, поль оремыхъ и неоремыхъ, лѣсовъ, зарослей, сѣножатей и всихъ грунтовъ, ку тому имѣнью Судервскому, въ обрубѣхъ, границахъ старожитныхъ певныхъ, за стѣнами и копцами певными, также и за границами грунтовъ помененыхъ, лѣсовъ, зарослей и сѣножатей, врочищомъ описаныхъ, на своихъ мѣсцахъ лежачихъ, ку тому имѣнью прислухаючихъ, отъ его милости князя Полубенского и отъ малжонки его кнегини Зофеи Юрьевны, кнежны Гольшанское, братству церковному Виленскому, храма живоначальное Троицы, на науку школъ, науки письма грецкого и словенского въ моцъ и владзу, въ опатрность, въ оборону и шафунокъ вольный братьи братства помененого, вѣчными часы надануюю, и черезъ служебника его милости, на имя Грегора Лобана, передо мною вознымъ повѣту Виленского Яномъ Доминиковичомъ и передъ стороною шляхтою, на той справѣ при мнѣ будучое, паномъ Григоромъ Тышкевичомъ, а паномъ Миколаемъ Клечковскимъ, обославши черезъ мене возного сусѣдовъ околичныхъ, ку завоженью и заяханью грунтовъ, ку тому имѣнью Судервскому прислухаючихъ, поданого и заведеного. *Напервѣй* того имѣнья Судервского дворъ, часть заметомъ и жердями горожоный; въ томъ дворѣ хоромины будучое, будованья старого опалого, то есть: вороты въ тотъ дворъ уѣзные, подле воротъ въ дворѣ гридня зъ притномъ старые, соломою крытые, домъ гонтами побиваный, старый, подъ однимъ покрытіемъ, свѣтлицъ три зъ сѣньми и коморою одною, зъ которыхъ избъ свѣтлицы безъ печей и безъ оконъ, безъ дверей и безъ ушаковъ, стайня рубленая одна не великая, хлѣвъ рубленый тежъ не великій, клѣтка малая одна, свиренъ зъ подклѣтьемъ, зъ ганками вколо, гонтами побіяный, новонаправленый, лазня за дворомъ, у пастовнику гумно старое зъ осѣтью, озеродовъ, преплетовъ петнадцать; жита на зиму на рокъ деветьдесятъ пятый при завоженью грунтовъ повѣдано засѣеного тридцать двѣ бочки. При томъ же дворѣ подданыхъ новоосажоныхъ два, на двухъ подворахъ, на имя Юрей Стасевичъ а Павелъ Стасевичъ. Грунты того имѣнья Судервского пашные, оремые и неоремые, лѣсы, заросли въ обрубѣ, въ межахъ и границахъ лежачія, починаются стѣною и копцами отъ грунтовъ Будивискихъ, тоесть: отъ копца старого нарожного, отъ пяты самое, который копецъ лежитъ въ заросли въ Лознику, зъ Вильна до того дворца Судервского ѣдучи за Глинищомъ, по правой руцѣ, въ лѣсѣ отъ того копца, межи лозою лежачого; граница и стѣна тыхъ грунтовъ идетъ черезъ дорогу, которая зъ Вильна идетъ до двора пана Влосковского ажъ подъ гай великій березовый, и ку тому дворцу братскому належачій, прозываемый Шарковъ, до копца подъ тымъ гаемъ лежачого, а одъ того копца и урочища Шаркова черезъ рѣку Рандоупу мимо Ройстяны и Мшаринье. Зъ другой стороны одъ той помененой дороги, зъ Вильна до двора идучое по лѣвой руцѣ, обрубъ тыхъ грунтовъ Судервскихъ и стѣна починаетсе одъ того першого копца, вышей помененого въ Лознику, врочищомъ черезъ ручей копецъ, который есть у Глинища и черезъ дорогу передъ менованую, подле

грунтовъ тежъ Буйдивискихъ, ажъ до копца тежъ нарожного, и отъ того копца до урочища Вынимку, черезъ дорогу Шилянскую до копца прозваного у Жиркупахъ; а одъ Жиркуповъ стѣна тыхъ грунтовъ идетъ копцами черезъ Могилицы Будивискіе за дорогою Шилянскою, ажъ до каменя на болотѣ лежачого, а черезъ тое болото и засе черезъ тую дорогу Шилянскую до копца и до межи при той дорозѣ лежачого; граница и межа тыхъ грунтовъ идетъ до урочища Петришокъ, лѣсовъ и зарослей спольныхъ тогожъ дворца Судервского, зъ грунтами его милости пана Волминского, а одъ Петришокъ граница идетъ тыхъ грунтовъ по Заболотью, при грунтѣ пана Волминского до тогожъ дворца Судервского, урочищомъ до Можейковщизны; а одъ Можейковщизны до лѣсовъ и сѣножатей тогожъ дворца Судервского, урочищомъ до Колодезя, а одъ Колодезя мимо ройста Мшариня до рѣчки вышей помененой Рандоупа. На томъ мѣсцу замыкаютъ се грунты дворца вышей помененого Судервского, въ обрубѣ лежачіе; въ тымъ помененымъ обрубѣ, и самъ тотъ дворецъ Судервскій, зъ грунтами пашными, лѣсами, сѣножатьми, зарослями лежитъ. Тамъ же за тымъ обрубомъ, за рѣчкою Рандоупою, пришолъ лѣсъ немалый дерева посполитого, который тежъ до того дворца Судервского вышей помененого належитъ, межи грунтами и лѣсами розныхъ пановъ, тесами и межами певными заграничоный, также и на розныхъ мѣйсцахъ. За тымъ обрубомъ грунты застѣнковые, пашные, заросли и сѣножати, до тогожъ дворца Судервского прислухаючіе. То все, яко се выжей поменило, тотъ панъ Григорій Лобанъ, именемъ его милости князя пана своего и княгини малжонки его милости, водлугъ листу ихъ милостей даровного, зъ пречеченымъ дворцомъ Судервскимъ братству церковному Виленскому православія греческого подалъ и поступилъ на вѣчные часы, передо мною вознымъ и стороною, при мнѣ на тотъ часъ будучою. Тамъ же на тотъ часъ оный панъ Григорей Лобанъ при подаванью, завоженью того дворца и грунтовъ помененыхъ завелъ и оказалъ тымъ старшимъ брацкимъ, передо мною вознымъ и стороною, грунты тогожъ именья Судервского одъ его милости князя Полубенского и отъ княгини, малжонки ее милости, братству дарованого, которыи гдѣ и на которомъ мѣйсцу и врочищу, перво сего помѣрою у волоки именья Будивиского, еще за небощика славное памети пана Радивила, воеводы Виленского, суть забраны, и на которомъ мѣйсцу за то отмѣну грунтами именья Будивиского отъ его милости пана Радивила до именья Судерви, его милости князю Полубенскому есть дано, а меновите: На *первшимъ* мѣйсцу, на урочищу Куггальна поля бочокъ на двадцать и сѣножати возовъ на тридцать грунту двора Судервского именья его милости князя Полубенского занято у волоки Буйдивискіе, а за то отмѣну дано грунтами Будивискими земли и селища Болудевского, которое прилегло ку грунтомъ князя Полубенского, а концомъ къ гаю берозовому, прозываемому Шаркопильвы. На *другомъ* мѣсцу купля князя Полубенского, врочищомъ Утковщизна, поле зъ селищомъ бочокъ на петнадцать, также зъ сѣножатьми подлѣ дороги, ѣдучи до мѣста Виленского, на которомъ селищу двѣ груши стоятъ, и колодезъ подле дороги, то есть поле Утковщизна и селище зъ сѣножатьми занято у волоки Буйдивискіе, а за то двор-

цови Судервскому отмѣну дано, то стѣною Буйдивискою ку грунтомъ князя Полубинского, поле называемое Котроловскій подле стодолища князя Полубенского, за дорогою поле земли тогожъ князя Полубенского у лѣсу, а долгини до груши, которая стоитъ межи межами тогожъ князя Полубенского подле дороги, которая дорога идетъ до Кравчунъ, до Будивишокъ, тамъ же у кутѣ подле тоей груши пришло поле тогожъ князя Полубинского, тогды тотъ конецъ нивы мужика поповского Станюлевича, на бочку заняли, и застѣнокъ князю Полубенскому, волочники пана Радивила, а тому Станюлевичу дали отмѣну лѣсу, подле ихъ же грунту за рѣкою Рандоупою, прозываемо врочищомъ Алексевщизна и поле такожъ Болундя за рѣкою Рандоупою на бочокъ пять. *Третюю* землицу князя Полубенского, одъ дворца Судервского занели волочники пана Радивиловы, сѣножатей возовъ на десеть и нивы оремое бочокъ на пять, которые грунты лежатъ подъ дворомъ Буйдивискимъ, прозываемые урочищомъ Дылевщизна; за тые грунты есть за сѣножать дано отмѣною сѣножати возовъ на три, подле грунту Кравчуновъ за дорогою Шилянскою, а урочищомъ Жиркупы, которые грунты границою обложоные и копцами окопаные, также и тесами около назначоные, то есть служебникъ его милости князя Полубенского, помененый панъ Григорій Лобанъ, все достатечне списавши въ реестръ, подъ печатью своею и подъ печатью моею возного, и подъ печатьми пановъ стороны вышъ писаное, при обвоженью на тотъ часъ будучое, далъ братству церковному Виленскому святое Троицы набоженства русского. Писанъ у Судервяхъ, року, мѣсеца и дня вышей помененого. У того регестру печатей притисненныхъ чотыри и подписъ рукъ тыми словы: Я Григорей Лобанъ, слуга его милости князя Полубенского, рука власная; я Григорей Тышкевичъ Бужица рукою власною; Миколай Клечковскій рукою власною. Которое сознаніе возного вышей мянованого, также и тотъ квитъ есть и регестръ до книгъ гродскихъ Виленскихъ вписано, и сесь выписъ зъ книгъ подъ печатью моею братству церкви Святое Троицы есть выданъ. Писанъ у Вильни.

U tey intromissiey, alias ograniczenia, przy iedney pieczęci podpis ręki temi słowy: Щасный Богуматка, гродскій Виленскій писарь. A correcta temi słowy: Скорыговалъ зъ книгами Федоръ Лютчичъ. Która to intromissya y ograniczenie na folwark Suderwi Popowskiey, za pokładaniem do akt przez osobę w wierzchu mianowaną, iest do xiąg głównych spraw wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego y z rzeczą w nim wyrażoną przyięto y zapisano.

1593 г. Мая 10 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 619.

21. Вводный актъ, данный возныиъ Виленскому Св.-Троицкому братству на имѣніе Судерви.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok wyżey mianowany obranymi, stanąwszy oczewisto u sądu imć pan Michał Kopeć, podczaszy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu podał intromissią ieneralską na maiętność Suderwie, od kniazia Połubińskiego bratstwu Wileńskiemu cerkwi świętey Tróycy, sam originał po rusku pisany, prosząc, aby y z rzeczą w nim wyrażoną był do akt przyięty y do xiąg spraw wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany, służący y należący wielebnym oycom iezuitom nowiciatu Wileńskiego, który z ruskiego na polskie pismo słowo w słowo przepisawszy do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przymuiąc, tenor taki iest:

Выписъ зъ книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ, одправованыхъ у Вильни. Лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ деветьдесятъ третего, мѣсеца Мая петнадцатого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній деветьдесятъ третій обраными, постановившисе очевисто возный повѣту Виленского Янъ Холдынскій, при устномъ сознанью своемъ ку вписанью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ квитъ свой подъ печатью и зъ подписомъ руки своей, и тежъ подъ печатьми стороны, на тотъ часъ при немъ будучое, въ тые слова писаный: Я Янъ Холдынскій, возный повѣту Виленского, сознаваю тымъ квитомъ, ижъ року теперешнего тысеча пятьсотъ деветьдесятъ третего, мѣсеца Мая десятого дня, маючи я возный при собѣ сторону людей добрыхъ, двухъ шляхтичовъ, земянъ господарскихъ земли Виленское, пана Климонта Избицкого а пана Яна Габріелевича, зъ тыми шляхтичами, стороною помененою, за жоданіемъ и ужитіемъ ихъ милостей пановъ братьи братства церковного Виленского, заложенья святое Троицы набоженства руского, былъ есьмы у дворцы его милости вельможного князя Александра Полубенского, пана Новгородского, прозываемомъ Судерви, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачомъ, и показалъ въ томъ дворцы Судервяхъ передо мною вознымъ и передъ стороною, при мнѣ будучою, панъ Григо-

рей Тышкевичъ Бужица, писарь того помененого братства церковного Виленского, урадннку его милости князя Полубенского Судеревскому, на имя Васку Соколовскому, листы два княжати его милости князя Александра Полубенского писаные, подъ датою року тысеча пятьсотъ деведесятъ третего, мѣсеца Марца одинадцатого дня, одинъ листъ братству церковному Виленскому належачій, который гды читано передо мною возным и передъ стороною, при мнѣ будучою, описуетъ въ немъ его милость князь Александро Полубенскій сознаваючи, ижъ зъ ласки своее ку хвалѣ Божой на выхованье и выживенье священникомъ и діакономъ братскимъ, слугамъ церковнымъ и школьнымъ коллегіумъ науки письма грецкого и руского, подъ справою того брацтва будучимъ, ведля обѣтницъ своихъ тотъ дворецъ свой Судерви, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачій, зъ будованьемъ дворнымъ, зо всими грунтами оремыми и неоремыми, лѣсы, гаи, дубровы, заросли и сѣножатьми и зо всякими пожитками и належностями, ку тому дворцу прислухаючими на брацтво церковное, вышей помененое, вѣчностію надалъ въ моцъ, въ держанье, въ оборону и въ послушенство тому братству пустилъ, и листъ вѣчистый водле обычаю права посполитого справити, яко найспѣшней быти можетъ, на врадѣ признать и скутечне то зыстить его милость обѣщать рачилъ. *Другій* листъ княжати его милости князя Полубенского, до того врадника его милости Судервского писаный, въ которомъ листь его милость писучи росказуетъ тому враднику своему, абы помененый дворецъ Судерви со всимъ навсе, яко се вышей поменило, въ моцъ, въ держанье и во владность, а въ завѣданье до рукъ писару ихъ брацкому помененому пану Григорію пустилъ. И пыталъ панъ Григорей Тышкевичъ именемъ всего брацтва того врадника Судервского, если бы онъ воли къ росказанью пана своего княжати его милости Полубенского досыть чинити и водле листу его милости тотъ дворецъ Судерви братству церковному поступилъ, подать хотѣлъ? Который врадникъ Судервскій Васько Соколовскій, оглядавши тыхъ листовъ княжати его милости Полубенского, пана своего, и читаныхъ выслухавши, а чинечи досыть воли въ розказанью пана своего, тотъ помененный дворецъ Судерви со всими грунтами, яко ся самъ въ собѣ, границахъ, межахъ и обыходѣхъ своихъ маетъ, и подданыхъ двухъ на имя, Малафея Семеновича, зъ сынами его Андреемъ и Гришкомъ, а Урбана Томковича, которые ничого не маютъ, отчицами ку тому Дворцу Судервскому прислухаючими, быть меновалъ, и будованье того дворпа Судервского старое опалое, што могло быть, на регестръ списавши меновите, зо всимъ братству церковному въ моцъ, держанье и уживанье, въ завѣданье пану Григорію Тышковичу, писару ихъ брацкому, ку зачатію и розмноженію въ немъ господарства и пожитковъ, брацтву прислухаючихъ, подалъ и поступилъ, а иншого ничого въ томъ дворцы, ни быдла, ни збожжа ніякого нѣтъ и не подалъ, окромъ троха жита засѣеного бочекъ сколько и сколько. На то я возный, мѣсто устного сознанья моего, для вписанья до книгъ урадовыхъ далъ есьми сесь мой квитъ подъ моею печатью и зъ подписомъ руки моее и подъ печатьми стороны шляхты, вышъ помененыхъ. Писанъ у Судервяхъ, року и дня вышъ помененого. У того

квиту печатей притисненыхъ три, а подписъ руки возного тыми словы: Jan Chołdziński—woźny ręką własną. Которое сознанье возного и тотъ квитъ его до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ, а по вписанью и сесь выписъ подъ печатью земскою воеводства Виленского брацтву Виленскому церкви светой Троицы есть выданъ. Писанъ у Вильни.

U tey intromissyi przy iedney pieczęci podpisy rąk temi słowy: Теодоръ Скуминъ, воевода Новгородскій, маршалокъ трибунальный. Andrzey Pietkiewicz—pisarz. Filip Limont—deputat z Lidy, z woiewodztwa Wileńskiego; z Wiłkomierza Malcher Szemet. Богданъ Огинскій—подстолій и депутатъ зъ Трокъ, рукою. Скорыговалъ зъ книгами Андрей Яновичъ. Która to intromissia na folwarek Suderwia, za pokładaniem do akt przez osobę w wierzchu mianowaną y rzeczą w niey wyrażoną, iest przyięta y do xiąg głównych wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego wpisana.

1594 г. Сентября 29 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 371.

22. Дарственная запись отъ кн. Александра Ивановича Полубенскаго и жены его Софьи Юрьевны княжны Гольшанской Виленскому Св.-Троицкому братству на устройство училища.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia dwudziestego siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok wyżey pomieniony obranemi, stanąwszy oczewisto u sądu imć pan Michał Kopieć—podczaszy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu podał extrakt z xiąg głównych trybunału Nowogrodzkiego, z datą w nim wyrażoną, na pargaminie z wielką pieczęcią wiszącą na sznurze iedwabnym, przy samym originale, obie po rusku pisane, prawa wieczystego na folwark Suderwia, prosząc, aby y z rzeczą w nim wyrażoną był do akt przyięty y do xiąg spraw wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany, służący y należący ww. oycom iezuitom nowiciatu Wileńskiego, który z ruskiego na polskie pismo słowo w słowo przepisawszy do xiąg spraw wieczystych przyymuiąc tenor taki iest:

Выписъ зъ книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ у Новгородку одправованыхъ. Лѣта отъ нароженья сына Божого тысеча пятьсотъ деветьдесятъ чет-

вертого, мѣсеца Септембра тридцатого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній деведесятъ четвертый обраными, отправуючи намъ справы судовъ головныхъ трибунальныхъ у великомъ княжествѣ Литовскомъ, у Новогородку, постановившисе очевисто вельможный имць князь Александеръ Ивановичъ Полубинскій, каштелянъ Новгородскій, и малжонка его милости Зофея Юрьевна, кнежна Гольшанская, оповѣдали и то ихъ милость вызнали: Ижъ маючи взглядъ доброго помноженья хвалы Божое закону греческого братства духовного при светой Троицы церкви Виленское будучомъ, дали, даровали и на вѣчность записали на хвалу Божую тому братству церковному Троецкому Виленскому на олтарь ихъ брацкій Встрѣтенья Господня, на школу коллегіума брацкого, а до владзы и завѣдованья старшихъ, въ томъ братствѣ будучихъ, вѣчными часы имѣнье Дворецъ, прозываемый Судерви, въ повѣтѣ Виленскомъ надъ рѣчкою Рандоупою лежачій, на которую тую данину вѣчную тому братству и листъ свой водле права справленый, имъ на то данный, положивши просили, абы для речи вѣчистое до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ уписанъ. Которого мы судъ оглядавши и читаного выслухавши, казали есьмо его до книгъ справъ головныхъ трибунальныхъ уписать, который уписуючи отъ слова до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Я Александеръ Ивановичъ, княже Полубинское, каштелянъ Новгородскій, а я Зофея Юрьевна Гольшанская—малжонка его милости, чинимъ явно и вызнаваемъ сами на себе симъ нашимъ листомъ, вѣчистою даниною, кому бы того потреба вѣдати, альбо чтучи сесь нашъ листъ слышати, нынѣшнимъ и напотомъ будучимъ, ижъ хотечи мы за речь дочасную сегосвѣтную отъ Господа Бога збавеніе одержати и маючи взглядъ доброго помноженья хвалы Божое закону греческого, набоженства русского реліи нашой, для того зъ добрымъ розмысломъ и сполною намовою нашою, по доброй воли своей, улюбивши початокъ справы доброе въ братствѣ духовномъ, при светой Троицы церкви Виленской будучомъ, одъ короля его милости упривиліованымъ и одъ христолюбивыхъ хрестіанъ наданомъ и уфундованомъ, дали, даровали и симъ нашимъ вѣчистымъ листомъ записуемъ и записали есьмо на хвалу Божую, меновите тому братству церковному Троецкому Виленскому, при церкви светое Троицы, въ мѣстѣ Виленскомъ алтара ихъ братского, встрѣтенія Господня, на школу коллегіумъ ихъ братского, для твиченья и ученія въ оной школѣ дѣтей у наукахъ вшелякихъ, такъ езыка греческого и словенского, яко и инныхъ, водлугъ привилею ихъ, до владзы и завѣдыванья старшихъ, теперь въ томъ братствѣ и на потомъ будучихъ, имѣничье Дворецъ нашъ власный прозываемый Судерви, въ повѣтѣ Виленскимъ надъ рѣчкою Рандоупою лежачій, никому непенный, ани заведеный, зо всѣмъ на все, якъ се тотъ Дворецъ самъ въ собѣ, межахъ, границахъ и обыходѣхъ своихъ здавна мѣлъ и теперь маетъ, зъ дворцомъ самымъ, зъ дворищомъ, зъ будованьемъ дворнымъ, зъ огороды овощовыми, зъ селищами, погноями, навозы, зъ грунты оремыми и неоремыми, пашными и непашными, зъ сѣножатьми, зъ озеры, ставами, зъ сажавками, зъ пущами, зъ лѣсы, гаями, садами и зъ пустов-

щинами, зарослями, дубровами, зъ поддаными, въ томъ именичу будучими, отчизными и неотчизными и ихъ землями и повинностями вшелякими, зъ застенками, до того дворца належачими и вшелякими пожитками, зъ того именича Судерви приходячими, и зо всимъ тымъ, яко есьмо правомъ своимъ набытымъ, купнымъ и прикупнымъ мели и вживали, ничого и наменьшого пожитку зъ того всего на себе самихъ, потомковъ, кровныхъ и повиноватыхъ нашихъ незоставуючи, ани выймуючи. Якожъ вжо тотъ увесь дворецъ нашъ Судервскій, зо всеми до него приналежностями, въ моцъ, въ держанье и вечное уживанье въ року прошломъ тысеча пятьсотъ деветьдесятъ третемъ, месеца Мая десятого дня, черезъ возного повету Виленского Яна Холдинского и сторону при немъ будучую, братству вышъ помененому церкви светое Троицы завели и подали есьмо, и все право наше вечное, которое однокольвекъ есьмо мели, такъ куплю и прикуплю, зачимъ есьмо тое именичье наше держали, при сей данине нашой тому братству подали, въ место самихъ себе, то все на тое братство влили есьмо, и вжо одъ даты, въ семъ листе нашомъ нижей помененое, вольно будетъ тому братству тымъ всимъ дворцомъ Судервскимъ и всими грунтами, ку томужъ дворцу належачими, шафовати, то есть заменити, розширити и прибавити; а то все оборочаючи на фундованье и розмноженье наукъ, письма и закону Божого веры нашое греческое, въ томъ вышей помененомъ братстве. Которогожъ того всего дворца нашого Судервского, такъ будованье, яко и вси грунты и вшелякіе широкости и ограниченіе, на особливымъ инвентару, або регестре, зъ печатьми и зъ подписьми рукъ нашихъ имъ тежъ подали есьмо. Маютъ то старшіе, отъ всего братства будучи выбраные, то есть, старосты, провизоры братскіе нынешніе и на потомъ будучіе, тое именичье Судерви, одъ насъ на братство и на школу коллегіумъ ихъ записаное, держати и заведовати и въ моцы своей мети, пожитки вшелякіе, якіе быти могутъ, привлащати и примножати, водлугъ воли и уподобанья своего, а я тежъ самъ Александеръ Полубенскій, ани я Зофея малжонка его милости, дети и потомки и близкіе наши, въ тое все именичье и ни въ которую часть, до того именія належачую, уступовати, и того нарушати не маемъ и мочи не будемъ вечными часы. А если быхъ я самъ Александеръ Полубенскій, або я сама Зофея, малжонка его милости, дети и потомки наши и хтожъкольвекъ зъ близкихъ нашихъ въ тотъ дворецъ, фольварокъ Судервскій уступовали, переказу чинили, будь тежъ и до права позывали, тогды такъ мы сами, яко и каждый таковый, который бы сесь листъ нашъ нарушилъ, виненъ будетъ тому вышъ помененому братству заруки заплатити двесте копъ грошей Литовскихъ, а по заплаченью тое заруки предъсе сесь листъ нашъ и тая данина наша у кождого права вцале при моцы и ненарушене захована ма быть вечными часы. И на то дали есьмо тому братству сесь насъ листъ подъ нашими печатьми и зъ подписами власныхъ рукъ нашихъ. До которогожъ сего листу, за устною и очевистою прозьбою нашою, печати свои приложити и руки подписати рачили панове ихъ милость, панъ Янъ Овсяный—секретарь его королевское милости, князь Прокопъ Довскій, а панъ Тимофей Неронскій, земяне господарскіе воеводства Новогородскаго. Пи-

санъ въ Новогородку, лѣта отъ нароженья сына Божого тысеча пятьсотъ деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Септембра двадцать девятого дня. У того листу вѣчистого печатей притисненыхъ пять, а подписы рукъ подписаны тыми словы: Александеръ Полубенскій, каштелянъ Новогородскій, руку власную подписалъ. Александровая Полубенская Зофея Юрьевна—княжна Гольшанская, рука власная. Янъ Овсяный, секретарь короля его милости рукою власною. Прокопъ Довскій власною рукою. Тимофей Неронскій рукою власною. Которое тое очевистое а устное передъ нами при томъ листѣ вышъ менованомъ его милости князя Александра Полубенского—каштеляна Новогородского и малжонки его милости Зофеи Юрьевны княжны Гольшанское сознаніе, за прозьбою ихъ милостей до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть записано, зъ которого записанья и сесь выписъ зъ книгъ головныхъ трибунальныхъ тому братству церкви светое Троицы, въ мѣстѣ Виленскомъ будучимъ, зъ печатью его королевское милости земскою воеводства Новогородского а зъ подписы рукъ нашихъ есть выданъ. Писанъ у Новогородку.

U tego wypisu podpis rąk tymi słowy: Jerzy Chodkiewicz — starosta Żmuydzki, marszałek trybunalski; Jan Łowieyko, marszałek Mozyrski, sędzia grodzki Wileński ręką swą. Jan Korsak ręką swą. Jan Tryzna—wielkiego xięstwa Litewskiego s. w. Władysław z Drucka Sokoliński, marszałek iego królewskiey mości nadworny z woiewodztwa Połockiego. Frąc, B. Żuk, woyski y horodniczy Połocki. Z powiatu Słonimskiego Abram Mirtyecko mp. Mikołay Sawicki—woyski, deputat powiatu Wołkowyskiego. Demian Ciwiński, deputat powiatu Wołkowyskiego. Янъ Головня—земскій Новогородскій писарь. Якубъ Кунцевичъ—хоружій и депутатъ Городенскій. Василь Кердей, писарь земскій и депутатъ повѣту Пинского, зъ воеводства Витепского. Deputat Jan Kisiel ręką swą, z powiatu Kowieńskiego. Stanisław Dziadkowski, stolnik Kowieński ręką swą. Stanisław Karaczon, deputat y podstoli powiatu Mścisławskiego ręką swą. Юрій Макальскій, депутатъ Городенскій рукою власною. Correcta temi słowy po rusku: Скориговалъ Голубъ. Którуż to wypis Nowogrodzki na folwark Suderwią wieczysto zrzeczony zapis, iest do akt przyięty y do xiąg wieczystych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany.

1596 г. Іюня 7 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 569.

23. Подкоморское рѣшеніе по спорному дѣлу Виленскаго Св.-Троицкаго братства съ ксендзомъ Мазанковичемъ о грунтахъ имѣнія Судервъ.

Roku tysiąź siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok wyżey pomieniony obranemi, stanowszy oczewisto u sądu imć pan Michał Kopeć, podczaszy Oszmiański pokładał y ku aktykowaniu podał wypis z xiąg głównych trybunalnych zeznanie wocnego, iak się sprawa Suderwska z imć xiędzem podkustoszym Wileńskim odprawowała, po rusku pisany, służący y należący wielebnym oycom iezuitom nowiciatu Wileńskiego, prosząc, aby y z rzeczą w nim wyrażoną, był do akt przyięty, y do xiąg spraw wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany. Który z ruskiego na polskie pismo verbum de verbo przepisawszy, do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przymuiąc, tenor taki iest:

Выписъ зъ книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ, одправованыхъ у Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча пятьсотъ деветьдесятъ шостого, мѣсеца Іюня семого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній деветьдесятъ шостый обраными, ставши очевисто возный повѣту Виленского Янъ Косинскій, а при немъ сторона шляхта панъ Дмитръ Быховецъ, колега нашъ, Касперъ Касперовичъ, Александеръ Бранвицкій, Григорій Выриковскій, Еразмусъ Кимборъ, Юрей Громыка, при квитѣ своемъ, сознанье свое устное учинили и тотъ квитъ ку записанью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подъ печатьми своими и зъ подписомъ рукъ своихъ, которые писать умѣли, подали, писаный тыми словы: Я Янъ Миколаевичъ Косинскій, возный его королевское милости воеводства Виленского, а мы земяне его королевское милости у великомъ князствѣ Литовскомъ осѣлые, Дмитръ Быховецъ — судья головный, на трибуналъ на рокъ теперешній деветьдесятъ шостый зъ воеводства Троцкого обраный, а я Каспоръ Каспоровичъ и я Александеръ Бранвицкій, я Григорій Выриковскій, а я Еразмусъ Яновичъ Кимбортъ и я Юрій Григорьевичъ Громыко, сознаваемъ уси мы згодне симъ нашимъ квитомъ, ижъ въ року теперь идучомъ тысеча пятьсотъ деветьдесятъ шостомъ, мѣсеца Мая двадцать девятого дня, будучи намъ ужитыми, въ справѣ тутъ ни-

жей въ семъ квитѣ нашомъ описаной, одъ подстолего воеводства Троцкого, его милости князя Богдана Огинского, а на сесь рокъ теперешній деветьдесятъ шостый, одъ кола рыцерского и всего посполства закону греческого, старосты братства Светой Тройцы, и одъ обывателей мѣста господарского Виленского пана Гарасима Андреевича, а пана Гаврила Ситковича; которую справу ихъ милость дня нынѣшного мѣли, яко на року припаломъ, за позвомъ подкоморскимъ жалобы олтаристы и подкустоша костела головного въ замку Виленскомъ заложенья светого Станислава князя Павла Мазанковича передъ подкоморымъ воеводства Виленского, его милостью паномъ Миколаемъ Ясинскимъ, водле одосланья враду земского Виленского зъ роковъ трейкрольскихъ, въ семъже року теперешнемъ деветьдесятъ шостомъ у Вильни одправованыхъ, на власномъ грунтѣ ихъ милостей называемомъ Котюловскихъ, и ново въ позвѣ прозваномъ по застѣнку належачомъ, прислухаючого до имѣнья и двора ихъ милостей Судервского, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачого, одъ его милости князя Александра Полубенского и одъ малжонки его милости на братство закону греческого Светой Тройцы наданого. И гды на стѣну тыхъ грунтовъ обѣ-двѣ сторонѣ зъѣхавшисе, ку праву передъ паномъ подкоморымъ постановилисе, ино его милость панъ подкоморій казалъ тому князю Мазанковичу позовъ жалобы его поднесши читати, а по вычитаню позву, его милость князь Богданъ Огинскій, до его милости пана подкоморого повѣдилъ: Хотяжъ бымъ дей зъ многихъ причинъ мѣлъ чимъ той позовъ збити, але дей волю заразомъ передъ в. м. на речь самую правне розправити и невинность показать свою, будь дей тые грунты, о которые насъ князь Мазанковичъ безправнымъ однятіемъ передъ твою милость позываетъ, не есть, ани были николи въ держанью князя Мазанковича, гдыжъ дей одъ тридцати двухъ годовъ, яко тые грунты до того двора нашого Судерви належатъ и прислухаютъ, того дей не хотимъ словы, але правомъ на то слушнымъ и доводомъ явнымъ на письмѣ показати и довести готовъ естемъ. И хотѣлъ его милость князь Огинскій заразомъ передъ е. м. паномъ подкоморымъ право свое на тые грунты на письмѣ показывати. Нижли его м. панъ подкоморій, не слухаючи тыхъ справъ, тамъ зразу на той стѣнѣ тыхъ грунтовъ ѣхалъ до двора того князя Мазанковича Судервского; якожъ сторона поводовая князь Мазанковичъ, а одпорная князь Богданъ Огинскій и панъ Гарасимъ Андреевичъ, такъже и панъ Гаврило Ситковичъ, а при нихъ и мы зъ ихъ милостями ѣхали. А пріѣхавши до двора князя Мазанковича Судервского, ихъ м. панъ подкоморій водле позву жалобы князя Мазанковича узналъ, абы тое жалобы своей правне попиралъ, повѣдаючи: же дей есте вы панове мѣщане у суду земского до мене се одезвавши, и на тую справу мене вывести не хотѣли, одно князь Мазанковичъ. На што князь Огинскій пану подкоморому повѣдилъ: Якосьмы здавна држачими тыхъ грунтовъ одъ лѣтъ тридцати двохъ, отмѣною даныхъ и поступленыхъ его милости князю Александру Полубенскому, одъ его милости пана воеводы Виленского черезъ слугу и мѣрника его милости за грунты власные двора брацкого Судервского, которые грунты его милости до имѣнія своего Буйвидиского,

томужъ служебнику и мѣрнику своему привернути розказалъ, и яко мы гвалтомъ тыхъ грунтовъ у князя Мазанковича николи не отнимали, такъ ани ихъ князь Мазанковичъ въ моцы своей николи не держалъ; а мы, яко люди спокойные, и теперь рады покою, лечъ ижъ князь Мазанковичъ о нашу власность насъ же самыхъ позывалъ, то тежъ ему самому а не намъ, твою милость, пане подкоморій, вывести для розсудку на тые грунты належало. Потымъ панъ подкоморій умоцованому князя Мазанковича знову позовъ читати вскзалъ. Писаный тотъ позовъ по пана Гарасима Андреевича и по пана Гаврила Ситковича, мѣщанъ Виленскихъ, который умоцованый князя Мазанковича Янъ Буйвило, за злеценьемъ очевистымъ князя Мазанковича по прочитанью позву, положилъ оповѣданье свое о тые грунты на врадѣ гродскомъ Виленскомъ, въ року прошломъ деветьдесятъ четвертомъ, мѣсеца Іюля тридцатого дня учиненое, которое оповѣданье зъ жалобою, въ позвѣ описаною, во всемъ згодно есть, а до того подалъ артыкулъ вторый и дванацатый зъ роздѣлу девятого, ку концу артыкула двадцатого тые слова, гдѣ такъ пишетъ: „таковая сторона за показаньемъ права листовного, або знаковъ слушныхъ, и окромъ присеги только за свѣдецтвомъ девети свѣдковъ при грунтѣ заставлена быти маетъ", якожъ дей водле того параграфу, въ томъ артыкулѣ описанымъ. князь Мазанковичъ готовъ дей есть деветьма свѣдками того подперти, якожъ и регестръ тыхъ свѣдковъ его м. пану подкоморому, списавши ихъ имена, подалъ, и далей дей водле выналезку твоей милости, пане подкоморій, князь Мазанковичъ все выконати готовъ. А потомъ его милость панъ подкоморій пыталъ самъ князя Мазанковича самого: если бы якое право грунтовное листовное на тые грунты мѣлъ, абы передъ нимъ положилъ. На то умоцованый князя Мазанковича повѣдилъ: И то дей есть протестація, къ тому выпись оповѣданья, ижъ его гвалтовне зъ спокойного держанья выбили и тые грунты безправне отнели. И до того еще тотъ же параграфъ остатній зъ того артыкулу дванадцатого, зъ роздѣлу девятого поданый, на помочь сторонѣ своей беру, а при томъ еще и девети свѣдковъ ставити готовъ естемъ, а надто дей ужо большъ о дальшихъ доводахъ ніякихъ князь Мазанковичъ не маетъ. Гдѣ тутъ же и самъ князь Мазанковичъ повѣдилъ: есть дей пане подкоморій у Вильни, ане тутъ инвеститура менѣ дана на олтарь св. Казимера, то есть, привилей короля его милости Зигмунта третего и поданье того олтара чезъ князя Фабера — поддіякона костела Виленского, который маючи при собѣ звычаемъ нашимъ ксенжу и возного, тотъ олтарь зъ тымъ фольваркомъ Судервями мнѣ подалъ. А панъ подкоморій пыталъ знову, мовечи: княже Мазанковичу, такъ насъ право учитъ, же тутъ позываете, жебысь показалъ. Князь Мазанковичъ на то повѣдилъ: ижъ дей я вжо большъ надъ то ніякихъ листовъ на тые грунты не маю. Якожъ и его милость князь Огинскій мовилъ самому князю Мазанковичу, яко и тому умоцованому его: жебы што одно права своего мѣли, на тые грунты абы положили, а въ речь се его милости гды тежъ правомъ своимъ выправовать будетъ, абы се не втручали. На которое пытанье князя Огинского они тоежъ повѣдили, што первей пану подкоморому:

же вжо ніякого права на тые грунты не маютъ. Ино за тымъ его милость князь Огинскій, чинечи отказъ на речь самую въ позвахъ описаную, повѣдилъ: ижъ дей што тутъ менитъ князь Мазанковичъ, якобы панъ Гарасимъ Андреевичъ и панъ Гаврило Ситковичъ мѣли въ року деветьдесятъ четвертомъ, мѣсеца Юля одинацатого дня, тое поле у него гвалтомъ одняти и межу зказити, ку тому якобы тогожъ дня тые особы въ лѣсѣ его князя Мазанковича Болудискомъ тежъ гвалтомъ дерева на будованіе, на подпоры и на жерди, и на дрова годного вырубали, ку томужъ сѣножать, въ другомъ мѣсцу лежачую, кошенія сѣна возовъ на чотыри, иншого дня отняли и яко тое поле, также грунтъ того лѣсу и сѣножати ку двору нашому Судервскому привернули, а его князя Мазанковича, зъ того усего покойного держанья выбили и отняти мѣли. Ино дей еще на сей часъ, яко на томъ позвѣ и на оповѣданью князя Мазанковича рокъ, мѣсецъ и день описанъ есть, тотъ дворецъ Судервскій на братство одъ его милости князя Александра Полубенского и одъ малжонки его милости не былъ оддан, и въ держанью дей своемъ, на ончасъ того дворца Судервского тые особы панъ Гарасимъ Андреевичъ и панъ Гаврило Ситковичъ не мѣли, але дей держалъ то въ моцы и уживанью своемъ за правомъ своимъ слушнымъ и при давности земской, не маючи о то ни отъ кого ніякого нагабанья, его милость князь Александеръ Полубенскій и малжонка его милости, ажъ, дей, вжо потымъ не борздо, тотъ дворецъ зо всими тыми грунтами помененый князь Полубенскій на братство листомъ записомъ своимъ ихъ милостямъ записавши и у суду головного трибунального признавши, до держанья черезъ возного повѣтового и сторону двухъ шляхтичовъ, давши о томъ знать сусѣдомъ околичнымъ, абы кождый своего грунту боронилъ, о чомъ и князь Мазанковичъ вѣдалъ, при служебнику своемъ на име Григора Лобана, который еще при поданью возного на регестръ увесь грунтъ до того дворца належачій списавши, въ которомъ и тотъ увесь грунтъ меновите описаный есть, подалъ, и яко возный квитъ свой и той регестръ на врадѣ гродскомъ Виленскомъ признавши, при книгахъ зоставилъ, такъ и тотъ грунтъ при томъ дворцы Судервскомъ до держанья на ончасъ имъ, яко старостамъ, на тотъ рокъ будучимъ, до братства подали. И доводечи тыхъ словъ своихъ покладалъ его милость князь Огинскій листъ записъ самого его милости князя Полубенского и малжонки его, подъ датою року деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Сентября двадцать девятого дня и выписъ съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, подъ датою зъ Новагородка, тогожъ року деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Сентебра тринадцатого дня, въ которомъ листѣ и выписѣ вызнанье ихъ милостей самыхъ такъ есть описано: же они въ томъ часѣ тотъ свой дворецъ Судерви, зо всими грунтами на братство закону греческого светой Троицы вольностью оддали и записали. До того покладалъ выписъ зъ книгъ гродскихъ Виленскихъ, подъ датою тогожъ року деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Декабра третего дня, сознанье возного, въ которомъ то есть описано: же тотъ возный въ томъ часѣ тотъ дворецъ Судерви зо всими тыми грунтами, а меновите: зъ тымъ полемъ Котюловскимъ и зъ тымъ лѣсомъ Болудискимъ и зъ тою сѣножатью

тымъ особомъ, на онъ часъ старостамъ брацкимъ дорочнымъ, подалъ въ держанье и яко квитъ свой поданья интромиссіи, также и регестръ списанья тыхъ грунтовъ подъ печатью своею и подъ печатью служебника князя Полубенского на врадѣ призналъ. А по прочитаню тыхъ выписовъ его милость князь Огинскій повѣдилъ: поневажъ дей се то тутъ передъ твоею милостью, пане подкоморій, ясне того права показуетъ, жебы особы на онъ часъ тыхъ грунтовъ у того князя Мазанковича, такъ яко онъ самъ менитъ, не отымовали, однакже, дей, еще надъ то готовы есьми показати листомъ замѣннымъ небощика его милости пана воеводы Виленского, же водле того листу его милость князь Полубенскій и малжонка его милости одъ року шестьдесятъ четвертого, ажъ до року деветьдесятъ четвертого, а по ихъ мы сами ажъ до сихъ часовъ тотъ грунтъ спокоемъ черезъ трою давность земскую держимъ и уживаемъ. И доводечи тыхъ словъ своихъ покладалъ его милость князь Огинскій листъ запись, одъ слуги и мѣрника его милости пана воеводы Виленского замѣнный, подъ датою року тысеча пятьсотъ шедесятъ четвертого, мѣсеца Юля десятого дня, и до того покладалъ выписъ зъ книгъ гродскихъ Виленскихъ, подъ датою тогожъ року шестьдесятъ четвертого, мѣсеца Юля десятого дня, сознанья служебника его милости пана воеводы Виленского, на имя Войтехъ Григоревичъ, въ которомъ томъ листѣ, яко той слуга его милости пана воеводы Виленского сознаваетъ, же тые грунты—помененое поле Котюловское и тотъ лѣсъ Болундискій и тую сѣножать зъ княземъ Александромъ Полубенскимъ и малжонкою его на грунты ихъ помѣнялъ. Также и тотъ служебникъ его милости вызнаваетъ, же тыежъ вышъ помененые грунты, тоежъ поле Котюловское и тотъ же лѣсъ и сѣножать водле листу замѣненного, до держанья князю Полубенскому и малжонцѣ его милости подалъ. Котороежъ тое поле Котюловское, также и тотъ лѣсъ Болудинскій и тая сѣножать на чотыры возы кошенья сѣна, такъ власне въ описаню боками и концами въ томъ правѣ помененномъ лежитъ, яко и въ позвѣ положеніе того грунту князь Мазанковичъ поменилъ. А по вычитаню того усего права его милость князь Огинскій повѣдилъ: ижъ дей, гдыжемъ тутъ передъ твоею милостью, пане подкоморій, того яснымъ и слушнымъ правнымъ доводомъ довелъ и письмомъ доказалъ, же тотъ грунтъ зъ давныхъ часовъ до того дворца брацкого належалъ и належитъ, впродъ подавши зъ статуту, зъ роздѣлу четвертого, артыкулъ деветьдесятъ первый о давности земской описаный, выводечи то, же вжо не одну давность, але троякую давность земскую задержали, а при томъ правѣ своемъ слушномъ и правномъ, водле тогожъ артыкулу дванадцатого зъ роздѣлу девятого, одъ самое стороны поданого, параграфу остатнего ку концу поменивши свѣдковъ девети чоловѣковъ сусѣдовъ околичныхъ, тыхъ грунтовъ добре вѣдомыхъ, домавялъ се вольности отречи. А такъ его милость панъ подкоморій, выслухавши тыхъ, такъ жалобы, яко и одпору зъ обоею сторонъ спору и мовенья, повѣдилъ: Вижу дей што тутъ намъ сѣдечи, тое справы не не кончити, але ѣдьми дей на грунтъ. А гды есьмо тамъ на тое мѣсце першое зъ его милостью паномъ подкоморимъ пріѣхали, и зъ тымъ княземъ Павломъ Ма-

занковичомъ до копца стѣны, гдѣ неоподаль копца одного тое стѣны новый копецъ, знать же тогожъ дня тотъ князь Мазанковичъ зъ камени зложилъ, также за разомъ его милость панъ подкоморій при томъ новомъ копцу зъ каменья зложономъ застановилъ; а гды его милость князь Огинскій почалъ мовити, штожъ бы его милость панъ подкоморій далѣй ѣхалъ, до старыхъ копцовъ, которые на той стѣнѣ зъ стародавна суть, одъ лѣтъ тридцати двухъ засыпаны, его милость панъ подкоморій повѣдилъ: Ижъ дей мой конь далей ити не хочетъ. А панъ подстолій тотъ ново удѣланый копецъ мною вознымъ и стороною шляхтою оказалъ, поменивши: ижъ то онъ князь Мазанковичъ на той старой стѣнѣ ку шкодѣ права ихъ зъ каменя теперь свѣжо зложити велѣлъ. А потымъ одъ того нового копца князь Павелъ Мазанковичъ заразомъ уѣхалъ въ жито зъ людьми, хотечи у якуюсь межу навкось вести, которое межи бынамней не зналъ, абы коли тамъ быти мѣла, и почалъ его милость панъ подстолій просить, абы то князь Павелъ Мазанковичъ жита не доптал, которому его милость панъ подкоморій зъ того жита уступити наказалъ. А потомъ ѣхали есьмо тою стѣною троха далѣй, тамъже знашли копецъ старый на той стѣнѣ, которая стѣна здавна, немаючи ниякихъ знаковъ въ собѣ вонтпливыхъ, лежитъ бокомъ однимъ до того грунту, о который споръ идетъ, а другимъ бокомъ до грунту и волокъ ее милости пани маршалковое, старостиное Ковенское, имѣнья ее милости Будивиского. Тамъже ѣхали есьмо далѣй ку дорозѣ, которая идетъ зъ Вильна до Ельнокумпя въ логу надъ сѣножатками; еще знашли есьмо другій копецъ старый на тойже стѣнѣ лежачій, а отъ того копца простымъ трыбомъ тоюжъ стѣною, черезъ туюжъ дорогу, которая идетъ зъ Вильна по копецъ того поля до Ельнокумпя, граничечи тые грунты и тотъ лѣсъ Болудинскій вколо, и скоро переѣхавши тую дорогу, не объѣзджаючи вколо тою стѣною того лѣсу, але знашодши копецъ старый на край того лѣсу, ку тому видечи старую границу, не ѣдучи ужо его милость панъ подкоморій далѣй и вернувши се одъ того копца, который при дорозѣ, назадъ троха у бокъ зъѣхавши, зсѣдши зъ коня и уседши подъ деревомъ, взявши справу до себе, сторонамъ обѣимъ одступити казалъ. А гды справу прочитавши до декрету приступити казалъ, ино его милость панъ подкоморій пыталъ: если жебы его милость князь Огинскій мѣлъ регестръ поданья одъ самого князя Полубенского и малжонки его на тые грунты, абы показалъ. На то его милость князь Огинскій повѣдилъ: Гды дей я того слушне, яко за письмомъ князя Полубенского и малжонки его, также интромиссіею возного и регестромъ списанья служебника ихъ милостей тыхъ грунтовъ слушне довелъ, тогды на томъ регестрѣ самого князя Полубенского тутъ теперь ничого не належитъ. Лечъ его милость панъ подкоморій на то ничого не дбаючи, на тотъ выписъ и на иншіе обороны и листы, одъ его милости пана подстолего повѣданые, и на давность земскую при тыхъ листѣхъ, и на свѣдки сусѣды близкіе, того князя Павла Мазанковича, только за голыми словы, до доводу припустилъ и слухати доводу его почалъ. А его милость панъ подстолій, усе мною вознымъ и тыми шляхтою освѣдчивши, протестовалъ: же его милость, не объѣхавши вколо межи стѣны, надъ

такъ ясное право сторону противну, кромъ жадного права, только за голыми словы, ку доводу припустилъ. Который доводъ гды былъ слуханъ, (реклъ) его милость князь Огинскій: чіе бы то подданые были, которые онъ князь Мазанковичъ на доводъ ставилъ? И гды былъ ставленъ Каспаръ Куснелевичъ, тогды поменилъ се быти подданымъ пани маршалковое тогожъ имѣнья ее милости, мѣшкаючи домомъ у селѣ Совдянцахъ, одъ того мѣсца грунтъ за полторы мили. Такожъ его милость панъ подстолій повѣдилъ: „Ижъ, дей, такъ далекими свѣдками тотъ князь Мазанковичъ доводити не можетъ, але бы мѣлъ доводити сусѣдьми околичными, сумежниками тыхъ грунтовъ". Нижли и на тую домову его милости пана подстолего, его милость панъ подкоморій ничого не дбалъ, а выслухавши тыхъ девети свѣдковъ, вказалъ самому князю Павлу Мазанковичу на томъ грунтѣ заразомъ передъ собою тогожъ часу присегу выконати. А его милость панъ подстолій Троцкій, видечи тотъ судъ пана подкоморого во всемъ не водле права, и зъ немалымъ уближеньемъ права его милости, зъ причинъ вышъ описаныхъ, аппеллевалъ зъ тымъ до суду высшого головного трибунального. Которое аппелляціи гды его милость панъ подкоморій допустилъ, ино не хотечи его милость князь Огинскій тое справы на пришлый рокъ продлужати, а зезволившисе о то зъ обу сторонъ межи собою тое аппелляціи, принели собѣ рокъ добровольный ку розправѣ, яко на року завитомъ становитисе у теперешного суду головного трибунального, который теперь есть у Вильни сужонъ въ року теперь идучомъ тысеча пятьсотъ деветьдесятъ шостомъ, мѣсеца Юня двадцать пятого дня, у во второкъ. Чого ихъ милость и панъ подкоморій, водле ихъ добровольного зезволенья, позволивши допустилъ. А што ихъ милость панове судьи трибунальные на томъ року розсудкомъ своимъ вынайдутъ, на томъ они перестати поднели. Вѣдьже панъ подкоморій, яко копцовъ ніякихъ самъ не поправовалъ, ани границы и межи ничимъ бынамней не рушилъ, и тотъ грунтъ увесь при томъ же дворцы брацкомъ зоставивши, до розправы скуточное и тую присегу на часъ дальшій отложилъ. И на томъ я возный, Янъ Косинскій, и мы шляхта вышъ реченые особы, для скуточное вѣры, дали есьмо его милости князю Богдану Огинскому сесь нашъ квитъ подъ печатьми нашими и зъ подписомъ рукъ нашихъ, который зъ насъ писать умѣлъ. Писанъ у дворцы брацкомъ Судервскомъ, року, мѣсяца и дня вышъ писаного. У того квиту печатей притисненыхъ сѐмь и подписи рукъ тыми словы:

Jan Kosiński—woźny ręką swą ten kwit zeznania swego podpisał. Димитръ Быховецъ—депутатъ зъ воеводства Троцкого, рука власная. Я Александеръ Бранвицкій м. п. Каспаръ Каспаровичъ власною рукою, Размусъ Яновичъ Кимборъ при печати своей руку власну подписалъ. Юрей Громыка руку свою подписалъ. Которое сознанье возного и стороны шляхты, также и тотъ квитъ ихъ есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ записанъ; зъ которого записанья и сесь выписъ, подъ печатью земскою воеводства Виленского, братству мѣста Виленского закону греческого есть выданъ. Писанъ у Вильни. U tego wypisu przy pieczęci iedney podpis ręki temi słowy: Мальхеръ Петкевичъ—писарь. A correcta temi: Скориговалъ зъ книгами Сутоцкій. Którež to zeznanie woźnego, za

pokładaniem do akt przez osobę u wierzchu mianowaną y z rzeczą w nim wyrażoną, iest przyięto y do xiąg głównych wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego wpisano.

1601 г. Іюня 18 дня.

Изъ книги № 53, за 1711 г., л. 1323.

24. Вводный актъ съ обмежеваніемъ земель, принадлежащихъ Лавришовскому монастырю, данный митрополиту Ипатію Потею.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego iedynastego miesiąca Awgusta piątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny iedynasty obranemi, stanowszy oczewisto u sądu patron imść pan Marcin Kuncewicz — horodniczy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisać podał list, zapis uwiązczy, na rzecz niżey w nim dostatecznie wyrażoną, dworzański iego królewskiey mości, monastyrowi Ławryszowskiemu, zakonu świętego Bazylego wielkiego służący y należący, prosząc nas sądu, ażeby ten list był ad acta przyięty y do xiąg inserowany; który y my sąd, przyiąwszy ony, do xiąg wpisać kazali, y słowo do słowa tak się w sobie ma, ruskim pismem pisany.

Я Федоръ Здановичъ Вѣликовичъ—дворанинъ господарскій, осѣлый въ земли Новгородской, сознаваю тымъ моимъ увяжчимъ листомъ, ижъ за листомъ его королевское милости былъ есьми увяжчимъ въ монастырь Лавришовскій на поданье въ поссесію въ Бозѣ высоцѣ велебному его милости отцу Ипатію Потею — архіепископу, митрополиту Кіевскому, Галицкому и всея Руссіи, владыцѣ Володимерскому и Берестейскому, архимандритѣ Печерскому и Лавришовскому и зъѣхавши мнѣ тамъ до монастыра помененого Лавришовского, зъ двѣма возными земли Новгородское, паномъ Петромъ Криштофовичомъ и паномъ Семеномъ Григоревичомъ Пилецкимъ, а зъ стороною шляхты земяны господарскими земли Новгородское, петьма шляхтичами, паномъ Шимономъ Вербицкимъ, паномъ Иваномъ Кальницкимъ, паномъ Григоремъ Лазовскимъ, паномъ Федоремъ Михайловичомъ, а паномъ Петромъ Миколаевичомъ, въ року теперь идучомъ тысеча шестьсотъ первомъ, мѣсеца Іюня осьмнадцатого дня, и тамъже

у монастыри засталъ есьми священника монастырского, на име отца Прокопія Явлошевича, которому листъ и волю его королевское милости ознаймивши, по вступенью зъ того монастыра архимандрита бывшого Гедеона Брольницкого, за поданьемъ его милости отца митрополита до его королевское милости на архіепископство владыцтво Полоцкое, тотъ монастырь Лавришовскій, зъ сосуды и речами церковными, зъ фольваркомъ, селы, людьми, грунты, сѣножатьми и всими пожитками списавши на реестръ, меновите вси речи и границы и шкоды, кривды его милости велебному отцу Ипатію Потею—митрополитѣ Кіевскому, водле привилею его королевское милости зо всимъ одъ мала до велика въ моцъ, во владность, въ поссесію, въ поживанье и держанье подалъ, завелъ и увезалъ и ограничилъ; якобы въ цѣлости своей тотъ монастырь, яко здавна, такъ и теперъ зоставалъ и ни въ чомъ ненарушонъ былъ, а меновите, въ кгрунтахъ, сѣножатехъ, лѣсахъ, пущи и во всякихъ обыходѣхъ и пожиткахъ своихъ не шкодовалъ. На што особливымъ листомъ его королевское милости мѣлъ есьми росказанье, а меновите, подалъ есьми тотъ монастырь зъ границою и урочищами, здавна описаными и обведеными, никого въ границѣ и кгрунтахъ не кривдечи, ани займуючи, одно власное монастырское заводечи; на што есьми людей добрыхъ, обывателей, шляхты воеводства Новгородского, такъ тежъ пановъ и урядниковъ ихъ сусѣднихъ, панскихъ, князскихъ, бояровъ и подданыхъ, мужовъ, людей добрыхъ и до того належачихъ, давши такъ на письмѣ, яко устне вѣдомость кождому зъ нихъ пыталемъ и вывѣдовалемъ се. А такъ за сознаньемъ всихъ тыхъ обывателей, людей добрыхъ и свѣдковъ, границу монастыра Лавришовского показуючихъ, такъ есьми завелъ и увезалъ: Напередъ почавши одъ Личскихъ Весникъ, пущаючи кгрунты и сѣножати монастырскіе по правой сторонѣ Лядинскою дорогою по грудъ Лядинскій, по Пѣщаную гору, по крижовую дорогу, до Гнѣвичъ идучую, по глубокую долину, по Русецкій могильникъ и суховерхій Колединъ дубъ, по Гнесечскую Верею, а лозовый Русечъ, посеродъ Лозового поля, въ Самойловичъ островъ, у Голеноватый дубъ, въ мѣлкій бродъ, въ рѣку Боловичъ, а рѣкою Боловячою у Гусаковъ лѣсъ у Клешнинъ по Ренище, по Сасиновичъ долину, въ бортную липу Лопату, по Чернецкую рѣчку: Село *Личичи*, наданье его милости пана Александра Ходкевича, до которого села и фольварку не мало кгрунтовъ есть приданыхъ, меновите: его милости пана Сасина и пана Ивана Сугака Бѣликовичовъ, Запузовщизна на петьнадцать бочокъ, другая нивка подъ Василевымъ урочищомъ, полторы бочки, а третяя нива подъ Тишеневичи, волока кгрунту Милашевская моркговъ тридцать, до которое сѣножати належатъ въ Осичовѣ и въ Дубровкахъ подъ Овдеевичами, въ Теребежи, въ Шаховницахъ за границою вышъ писаною. Также фольварокъ *дворецъ Личицкій*, наданье продковъ моихъ, меновите: объ межу зъ кгрунтами моими, до которого дворца выпусты и сѣножати такъ се въ собѣ маютъ: Почавши одъ межи дорогою, которою зъ Негнѣвичъ до пущи за Нѣменъ ѣздятъ, значная межа, ажъ до колодезя Каменного, при той дорозѣ лежачого, одъ того колодезя дорогою, которая идетъ у Козиный бродъ и мимо огороды Овдеевичъ, тою дорогою просто вы-

пустомъ и болотомъ ажъ до дороги, которая идетъ зъ Щерсовъ черезъ Овдеевичи до Любча и идетъ у рѣчку Воловячу, пускаючи болота и выпусты Негнѣвицкіе и Овдеевичъ вправѣ, а влѣвѣ увесь кгрунтъ, сѣножати и выгонъ монастырскій, Лавришовскій по выгонъ, и загороды одъ Личичъ идучихъ у рѣчку Воловячу, одтуль ажъ до дороги, которая идетъ одъ Весникъ Личицкихъ у Лядзины, гдѣ объмежу сѣножати пановъ Бѣликовичовъ сходятсе. Тамъже сѣножать Дворецкая, неподалеку тогожъ дворца лежачая, знаками и межами заграничоная; почавши одъ каменя и одъ колодезя, просто подъ дворцомъ лежачого, простымъ трыбомъ, подъ самый кгрунтъ Личицкій, до загороды, до такогожъ знаку, о што зъ паны Бѣликовичами нѣтъ спору; а въ Купицку часть села, въ замѣнахъ будучая, зъ его милостью паномъ Фронцковичомъ, о чемъ все подостатку въ той замѣнѣ описано, до которого Купицка за рѣкою Нѣмномъ зъ островомъ Сукоринемъ, зъ рѣками, зъ водами, зъ озерами монастырскими Лавришовскими, чернецкими, осенними и вешними, зъ ловы рыбными и зъ сѣножатьми монастырскими, чернецкими и мужицкими, тамъже у Купицку зъ островомъ бродны̆мъ за Нѣмномъ, зъ деревомъ бортнымъ монастырскимъ, Лавришовскимъ, чернецкимъ, которыхъ острововъ обрубъ и граница здавна такъ се въ собѣ маетъ: Почавши одъ Нѣмна рѣки, одъ езу монастырского Узденовского, пущаючи тые островы монастырскіе по лѣвой сторонѣ, а по правой пущу Негнѣвицкую и Налибоцкую до острова Сукориня, одтуль до Горокъ черезъ рѣчку Кроманицу, до урочища Кося, одъ Кося на Броднимъ до концa и до Хвои великое, на томъ концу зъ натесомъ старымъ, зъ крыжомъ стоячой, который конецъ стоитъ посеродъ броду Бродного при дорозѣ лѣсной, отъ рѣки Услича на боръ Бродной идучой, отъ конца до луга Ошмара Подочанского, отъ того луга до рѣчища Луговогo, тымъ рѣчищемъ до рѣки Услича и до пристани Броденское, отъ тое пристани дорогою посеродъ броду Бродного до урочища Висара, одъ того Висара рѣкою Усличою до пяты до пристани Броденское, а одъ тое пристани рѣкою Усличою до рѣки Нѣмна. До того належитъ третій островъ, названый Осовцы, лежачій о границу зъ пущою Налибоцкою, за дорогою Броденскою лежачій, объ межу зъ островомъ Броднымъ. Въ томъ островѣ на бору есть дерево бортное сосновое и дубовое, дворное монастырское, Лавришовское, чернецкое, по разныхъ мѣстцахъ стоячое, а особливе за рѣкою Нѣмномъ, въ концѣ озера его милости пана Хрептовича Луки, зъ озерами и зъ ѣзами, и зъ озеромъ и зъ сяклями монастырскими Лавришовскими игуменовскими, чернецкими и зъ езомъ Богушовскимъ монастырскимъ, по сей сторонѣ Нѣмна на урочищу въ Дубнѣ лежачимъ, зъ кгрунтами Милушовскими, подъ Боратиномъ и подъ Полоною лежачими и зъ сѣножатьми до нихъ прислухаючими и зъ кгрунтами Почеповскими, подъ Кольчицами лежачими, зъ кгрунтами въ Косовѣ полъ волоки, за селомъ Хоросипою, межи полями Хоросицкими лежачими, зъ вольнымъ вступомъ но дрова и по всякую потребу самому монастыру въ пущи Негнѣвицкой и Налибоцкой, подлугъ наданья великого князя Витовта, зъ десятиною зъ Турца, наданою одъ князя Слуцкого Александра Володимировича: жита и ярины, зъ волокою кгрунту въ селѣ Корбчинѣ, одъ тогожъ

князя Слуцкого наданого, а презъ пана Богдана Сапѣгу замѣненою; также зъ десятиною зъ Березовца належачою, наданою одъ пана Гришка Микулича Кмиты, гдѣ належить монастыру Лавришовскому по тридцати копъ жита на кождый рокъ. Село *Щорсы* зо всими до него принадлежностями, зъ поддаными на волоцѣ и чверти кгрунту седячими, надаными одъ его милости пана Дашка Яцковича Хребтовича, также зъ сѣножатьми, кгрунтами оромыми за Нѣмномъ рѣкою въ пущи Щорсовской будучими, меновите: зъ двѣма волоками сѣножатей, зъ селомъ Лавришовомъ, огородниками, подъ монастыромъ будучими, зо всими ихъ повинностями, роботами, чиншами и платы, зъ вольнымъ ярмарковымъ, на святую Пречистую, зъ хмѣлищами Михалевскими, Сасиновскими, Сугаковскими, Хребтовичовскими, подлугъ правъ, записовъ, фундушовъ, данинъ, тому монастыру здавна належачихъ и служачихъ, также привилеевъ, одъ королей ихъ милости и великихъ князей Литовскихъ наданыхъ, зъ сѣножатьми, зъ кгрунтами въ шаховницахъ, въ застѣнкахъ будучими, на Дубровкахъ и подъ млыномъ Щорсовскимъ, и во всякихъ мѣсцахъ помененыхъ и непомененыхъ лежачихъ, а до монастыра Лавришовского зъ вѣка прислухаючихъ, подлугъ положенья межъ, границъ, вышей положоныхъ, и обыходовъ давныхъ зъ вѣчныхъ монастырскихъ Лавришовскихъ, водлугъ привилею и данины его королевское милости, пана нашого милостивого, въ Бозѣ велебному его милости отцу Ипатію Потею, архіепископу митрополиту Кіевскому, Галицкому и всея Россіи, владыцѣ Володимерскому и Берестейскому, архимандриту Печерскому и Лавришовскому, въ моцъ, во владзу, въ держанье и спокойное уживанье урадовне подалъ, поступилъ и завелъ есьми и всимъ подданымъ монастырскимъ Лавришовскимъ именемъ господарскимъ приказалъ есьми, абы они послушенство и всякую повинность полнили и чинили. Которого поданья и поступенья моего монастыра Лавришовского, зо всими его принадлежностями, его милость отецъ митрополитъ держачимъ се сталъ. И на то я Федоръ Бѣликовичъ, дворанинъ его королевское милости, далъ есьми его милости высоце велебному отцу Ипатею Потею, митрополиту Кіевскому, Галицкому и всее Россіи, сесь мой увяжчій листъ зъ подписомъ власное руки моее и съ печатью моею и подъ печатьми и подписами власныхъ рукъ пана енерала и пана возного, пановъ шляхты, выжей помененыхъ. Писанъ въ Лавришовѣ, даты вышей писаное, року тысеча шестьсокъ первого, мѣсеца Іюня осьмнадцатого дня.

U tego listu uwiązczego, pieczęci przyciśnionych ośm, a podpisy rąk pod pieczęciami ruskim y polskim pismem temi słowy: Федоръ Бѣликовичъ — дворанинъ короля его милости рука власная; Hrehorey Łozowski własną ręką; Szymon Wierzbicki ręką własną; Иванъ Кальнецкій, власною рукою подписалъ; Федоръ Михайловичъ рукою власною; Piotr Mikołaiewicz ręką swoią. A suscepta grodzka, Nowogrodzka, poniżey w te słowa pisana: Року тысеча шестьсотъ первого, мѣсеца Іюня двадцать третего дня, ставши очевисто на врадѣ дворанинъ его королевское милости его милость панъ Федоръ Бѣликовичъ, и при немъ два возные и сторона шляхта, въ томъ листѣ имены описаные, тотъ листъ

свой признали, въ небытности пана Ивана Володковича, поднамѣстника Новгородскаго, Миколай Сегенъ власною рукою. Przy tym osobliwie na boku tegoż listu, y suscepta trybunalska temi słowy pisana. Року тысеча шестьсотъ сорокъ четвертого, мѣсеца Октября пятого дня. Панъ Станиславъ Орда тую справу до книгъ у суду ку актыкованью покладалъ. Chrysztof Rudomina Dusiatski—marszałek Brasławski y trybunalski; Михаель Хрептовичъ, писарь. Który to ten list uwiązczy y ograniczenie monasteru Ławryszowskiego, przez nieboszczyka niegdyś zeszłego imci pana Fieodora Bielikowicza, dworzanina iego królewskiey mości czynione, za podaniem onego do akt przez wyżey pisanego patrona, imci pana Marcyana Kunczewicza—horodniczego Oszmiańskiego y za prozbą onegoż iest u sądu naszego przyięty y ze wszytką rzeczą y z susceptą grodzką y trybunalską, na nim opisaną, zgodnie słowo do słowa do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych w Wilnie odprawowanych wpisany.

1608 г. Августа 3 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 2054.

25. Обмежеванiе имѣнiя Новый Дворъ, принадлежащаго Новодворскому монастырю.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego miesiąca Augusta trzydziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty wtóry obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Jan Kaczanowski praesentował y do akt xiąg głównych trybunału spraw wieczystych podał kopią ograniczenia maiętności Nowego-dworu, w powiecie Pińskim leżącey, zeszłemu imci panu Hrehoremu Wołodkowiczowi — fundatorowi służącego, a teraz w Bogu wielebnym ihumenowi y xięży bazylianom monastyru Nowodworskiego należącego, prosząc, aby ta kopia ograniczenia do xiąg pomienionych była przyięta y wpisana, iakoż my sąd onę przyiąwszy do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisać rozkazaliśmy, którą kopią wpisuiąc do xiąg de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Kopia ograniczenia, opisanego roku tysiąc sześćset ósmego, mięsiąca Augusta trzeciego dnia, maiętności imci pana Hrehorego

Wołodkowicza, nazwaney Nowego-dworu, w powiecie Pińskim leżącey. *Granica* poczyna się od wschodu słońca od rzeki Bobryka na Wiazowskie błoto, dzieląc się pół błotem z maiętnością imci pana Wnuka, dworzanina iego królewskiey mości, nazwanego Bokiniczami, z Wiazowskiego błota idzie na uroczyszcze Wązskie błoto, z Wązskiego błota idzie mimo Siliny błotami na Sukowaty ostrow, od tego ostrowa idzie mimo Bokinicką Dowhę błotem do Jazwowa y tam pięta kończy się Bokinicka z Nowodworską; od pięty Bokinickiey idzie na Nice Łozy, gdzie studnia, a w tey studni trzy słupy dębowe, mimo Wowyliczy ostrow, od Wowylicza ostrowa idzie do Wielkiego lasu, w którym lesie stoi pięta Soszeńska y Horodyska, od którey pięty od lasu Wielkiego idzie do Peredila, w którym Peredile stoi pięta Kupiatycka, od Peredila y od Kupiatyckiey pięty idzie na Hreczyc lasy do gęstych berezyn, w których Berezynach stoi pięta Lubelańska, od pięty Lubelańskiey y od Gęstych Berezyn idzie do Panteleiewa na hrud pod sosny naznaczone, na którym hrudzie y miedzy sosnami stoi pięta Koszczycka, od pięty Koszczyckiey y od hruda Panteleiowa idzie na Hołe błoto, z Hołego błota idzie w Medweży ostrow do olszyny gęstey, na którym ostrowie y w Olszynie stoi pięta Stoszanicka, od pięty Stoszanickiey y od ostrowa idzie błotem do Błazkowego pola, na którym końcu pola stoi kopiec, y nazywaią pięta Kowmiatyńska, od którego kopca y od pięty Kowmiatyńskiey idzie mchem na uroczyszcze ostrowa na Bokołów, na którym ostrowie y uroczyszczu stoi pięta Łyszczańska od tey pięty Łyszczańskiey od ostrowa y uroczyszcza Bohołowego idzie do Wierzbca y do rzeki Wiślicy, która idzie do ieziora Nowodworskiego y Pohoskiego. Takowa kopia ograniczenia, za podaniem oney do akt przez wyżey wyrażonego patrona, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięta y wpisana.

1608 г. Декабря 10 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 653.

26. Контумаційный декретъ Виленскаго гродскаго суда по жалобѣ Николая Богдевича на Виленскихъ мѣщанъ Волковича и Кононовича о насильственномъ покошеніи послѣдними сѣна на земляхъ, принадлежащихъ Судеревскому имѣнію.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraz-

nieyszy wyżey mianowany obranemi stanowszy oczewisto u sądu imć pan Michał Kopeć—podczaszy Oszmiański, pokładał y ku aktykowaniu podał, w sposób przenosu, dekret z xiąg grodzkich Wileńskich na trzy sianożęci służące y należące wielebnym oycom iezuitom nowicyatu Wileńskiego, prosząc, aby z rzeczą w nim wyrażoną był do akt przyięty y do xiąg spraw wieczystych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany, który z ruskiego na polskie pismo verbum de verbo przepisawszy, a do xiąg spraw wieczystych przyimuiąc, tenor taki iest:

Выпись зъ книгъ гродскихъ враду воеводства Виленского, лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмого, мѣсеца Декабра десятого дня. На рочкохъ судовыхъ гродскихъ, сего мѣсеца Декабра первого дня припалыхъ и судовне у Вильни одправованыхъ, передъ нами врадниками судовыми гродскими Виленскими, отъ ясне освѣцоного княжати вельможного его милости пана Миколая Криштофа Радивила, княжати на Олыцѣ и Несвижу, кграбимъ на Миру, воеводы Виленского, на справы судовые гродскіе воеводства Виленского высажеными, Деметримъ Карпемъ—секретаромъ его королевское милости, намѣстникомъ, Симономъ Забѣлою—судьею а Лукашомъ Василевскимъ—писаромъ, гды зъ регестру ку суженью приточила се справа земенина господарского повѣту Виленского пана Миколая Богдевича, зъ мѣщаны мѣста Виленского а старостами братства церкви Светого Духа, державчими дворца Судеревского, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачого, до той церкви помененой належачого, Ясемъ Федоровичомъ Волковичомъ и Изакомъ Ивановичомъ Кононовичомъ, до которое справы гды стороны ку праву черезъ возного приволываны были, сторона жалобливая панъ Богдевичъ, самъ се очевисто постановилъ, а Ясь Феодоровичъ Волковичъ и Изакъ Кононовичъ, яко се сами ку праву не становили, такъ и ни которые вѣдомости о собѣ намъ враду и сторонѣ не дали, только панъ Адамъ Гастевичъ, отъ обывателевъ братства церковного, реліи грецкой, за моцою листовною, якобы ку зносу того позву, и на зыстье и страту собѣ отъ особъ въ томъ листѣ именьми описаныхъ даною, постановилъ. Затымъ панъ Богдевичъ, доведши позву и року слушне, водля права за нимъ припалого, написомъ руки на томъ позвѣ возного повѣту Виленского Станислава Чижа, передъ нами очевисто признаный, положенья того позву, черезъ него на имѣнью Судервскомъ, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачомъ, до братства церкви Святого Духа приналежачомъ, къ тому показавши, трое воланье рукою моею писарскою на томъ позвѣ написаное, жаловалъ зъ него на особъ, въ томъ правѣ помененыхъ, тымъ способомъ о томъ: Штожъ, дей, въ року теперешнимъ тысеча шестьсотъ осьмомъ, мѣсеца Аугуста девятого дня, въ небытности на тотъ часъ его самого нана Миколая Богдевича у дворѣ его Судервскомъ, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачомъ, наѣхавши моцно гвалтомъ зъ того двора Судервского тые особы въ верху мененые, того дня верху мененого, сами особами своими и зъ иншими многими помочниками своими брацкими, и поддаными, до того дворца Судервского належачими, на три сѣножати его пана Миколая Богдевича, одну прозываемую Свирплишку, другую Курмишку, а третюю Коробенишку, лежачіе, тые три сѣножати межи грунтами

и лѣсами, копцами и боками того пана Миколая Богдевича не далеко дороги, которая идетъ зъ Вильна до Ельнокомпя, по лѣвой сторонѣ; и такъ того дня верху мененого, на тыхъ трохъ сѣножатяхъ, въ верху помененыхъ, моцно гвалтомъ сѣно покосивши, травою до того дворца братского звозили и отпровадили, на которыхъ тыхъ сѣножатехъ трохъ завжды сѣна кошоного грабилъ бывало возовъ тридцать два. Которые тые сѣножати вы особы въ верху мененые, пане Волковичу и пане Кононовичу, до того дворца своего братского, прозываемого Судервского, привернули и привлащили и его пана Миколая Богдевича, яко отчица, дѣдича тыхъ сѣножатей, зъ упокойного держенья выгнали и выбили. Еще въ чемъ отъ васъ кривду и шкоду немалую маючи, о томъ зъ вами у суду моего, гродскомъ Виленскомъ, правне панъ Богдевичъ мовити хочетъ, яко о томъ ширей жалоба въ томъ позвѣ описана есть. По прочитаню того позву панъ Адамъ Гастевичъ повѣдилъ: ижъ дей тые позвы отъ пана Богдевича суть положоны на имѣнью Судервскомъ, до братства церковного належачомъ, по неякогось Яся Федоровича Волковича и Изака Ивановича Кононовича, якобы о выбитье его пана Богдевича зъ покойного держанья зъ сѣножатей его, и о покошенье на нихъ сѣна, до которого имѣнья Судервского тотъ Янъ Федоровичъ Волковичъ и Изакъ Кононовичъ ничого не маючисе, суть того фолварку, а поготовю они зъ тыхъ сѣножатей пана Богдевича держачими, але есть власное тыхъ особъ, въ листѣ томъ описаныхъ. Якожъ поднесши тотъ листъ, собѣ отъ нихъ ку зносу того позву даный, читалъ передъ нами; которые слово отъ слова такъ се въ собѣ маютъ:

Я Богданъ Огинскій—подкоморій Троцкій, а я Арнольфъ Вирыковскій—дворанинъ его королевской милости, обыватели стороны народу шляхецкого, я Даніель Михайловичъ Водовозовичъ, а я Миколай Воронецъ—зъ обывателей мѣста Виленского, отъ усего братства церковного Виленского, отъ сенаторовъ, урядниковъ земскихъ и отъ усего рыцерства шляхты, такъ мѣщанъ, человѣка посполитого, реліи старожитной греческой, послушенства патріархи Константинопольского, на рокъ теперешній, тысеча шестьсотъ осьмый для справованья и порадку добръ и маетности братской, ознаймуемо симъ нашимъ листомъ умоцованымъ, ижъ дошла намъ вѣдомость, якобы земенинъ его королевское милости повѣту Виленского, панъ Миколай Богдевичъ, мѣлъ положить позвы гродскіе Виленскіе на имѣнью нашомъ братскомъ, въ Судервяхъ лежачомъ, въ повѣтѣ Виленскомъ на рочки декабровые, которые маютъ быти сужоны въ року теперешномъ тысеча шестьсотномъ осьмомъ, писаный тотъ позовъ, якобы по якогось Яна Феодоровича Волковича, и пана Изака Ивановича Кононовича, менечи ихъ старостами нашими братскими, которые якобы мѣли его пана Богдевича зъ якихъ трохъ сѣножатей, покосивши траву побрати и тые три сѣножати до тогожъ дворца нашого Судервского, привернути; о чомъ ширей жалоба якобы на позвехъ мѣла быть описана и доложона. Што естли бы такъ было, ижъ тые особы, по которыхъ позвы написаны суть, не суть старостами, ани дозорцами добръ нашихъ и не належатъ до того ничого, прото мы

постерегаючи того, абы на добрахъ нашихъ за чужую вину, ничого не всказывано и не могучи мы такъ сами на тые рочки декабровые въ року теперешнемъ шестьсотъ осьмомъ, ку обмовѣ и ку зносу позву, для большихъ справъ и потребъ нашихъ прибыть, злетили есьмо и мочу полную дали умоцованому пріятелю нашому земенину господарскому повѣту Виленского, пану Адаму Гастевичу, пріймуючи черезъ него въ той обмовѣ зыскъ и страту, и на то есьмо дали тую моцъ, помененому пану Адаму Гастевичу зъ печатью нашою братскою и зъ подписомъ тытулу нашого посполитого братского. Писанъ у Вильни, року тысеча шестьсотъ осьмого мѣсеца Декабра первого дня. У того листу печать притиснена одна, а подписъ при той печати въ тые слова подписаный: старостове звышъ менованые и вси купно братья братства церковного Виленского православія греческого. По прочитаню того листу панъ Гастевичъ подавши артыкулъ деветнадцатый зъ роздѣлу четвертого, домавялъ ся, абыхъмо тые позвы зъ того фольварку Судервского знести допустили. А панъ Миколай Богдевичъ пригледевшисе тому листови повѣдилъ: ижъ дей панъ Гастевичъ тымъ листомъ, который якобы ему ку зносу позву, отъ особъ въ томъ листѣ помененыхъ, мѣлъ дей быти, яко не водлугъ права справленый року до одержанья справедливости розрывати, ани тыхъ позвовъ жалобы моей зъ того фольварку Судервского зносити не можетъ; гдыжъ дей право посполитое, артыкулъ пятьдесятъ шостый, роздѣлу четвертого, ясне учитъ, якимъ способомъ моцы маютъ быть до права даваны, а то есть подь печатьми и подписами рукъ особъ тыхъ, которые даютъ, такъ тежъ подъ печатьми и зъ подписами кольку особъ; а до того водлугъ того артыкулу деветнадцатого, зъ роздѣлу четвертого, панъ Гастевичъ не доводитъ тото правне, ижъ бы тые особы, отъ которыхъ позвы мои знести хочетъ, заложеньемъ тыхъ позвовъ того фольварку Судервского, държачими быть мѣли, только показуючи цедулу якуюсь припечатованую, въ которой только печать вижу якуюсь притиснену, а подписовъ рукъ тыхъ особъ, которые въ верху того листу описаны суть, нѣтъ, и позвы зносити тымъ листомъ неправнымъ и не водлугъ права справленымъ, але картою знать змысленою, рокъ не винѣ, до одержанья справедливости розорвати хочетъ и домавялся, абыхмо тую обмову его и листъ тотъ, яко неправный на сторону отложивши, далѣй имъ въ право поступовать наказали. Мы врадъ, не бачечи слушное причины до зношенья тыхъ позвовъ и не допущаючи за тымъ листомъ, яко неправнымъ и не водлугъ права справленымъ, тыхъ позвовъ зносити, не мней згожаючисе зъ правомъ посполитымъ, абы укривжонымъ людемъ проволока въ справедливости ихъ ляда причинами не дѣела ся, ино водлугъ артыкулу шестьдесятъ пятого, зъ роздѣлу четвертого, казали есьмо сторонамъ далѣй въ право поступовати. А панъ Гастевичъ повѣдилъ: ижъ я вдавати се далѣй въ право зъ тымъ Богдевичомъ не могу, бо и моцы на то собѣ отъ стороны даное не маю, и прочъ отъ суду вашой милости иду. А ижъ есте, ваша милость, за тымъ листомъ, которымъ показалъ тыхъ позвовъ знести не допустили, аппелюю зъ тымъ до суду головного трибунального. Которое апеляцiи мы врадъ

ему яко не въ самымъ головномъ всказѣ не допустили есьмо. А за тымъ панъ Богдевичъ, поступуючи далѣй въ право, а попираючи жалобы своей въ позвѣ описаной, покладалъ передъ нами выпись зъ книгъ гродскихъ Виленскихъ, подъ датою року тысеча шестьсотъ осьмого, мѣсеца Августа дванацатого дня выбитья гвалтовне, через Яся Волковича и Изака Кононовича, зъ грунту сѣножатей трохъ, его пана Богдевича и о покошенье на тыхъ сѣножатѣхъ сѣна возовъ тридцети двухъ, который зъ жалобою позевною во всемъ згодный есть. Въ томъ же выписѣ и реляція возного повѣту Виленского Миколая Залѣского, который въ томъ же року шестьсотъ осьмомъ, мѣсеца Августа двадцать первого дня, за ужитьемъ того пана Миколая Богдевича, зъ стороною шляхтою покошеніе гвалтовное, черезъ старостъ братства церковного на трохъ сѣножатѣхъ его Богдевичовыхъ, сѣна огледали, яко о томъ ширей въ тымъ выписѣ описано и доложено есть. По прочитанью того выпису, панъ Богдевичъ подавши артыкулъ шеснадцатый, сорокъ второй, тридцать четвертый и третій, зъ роздѣлу четвертого, домавялъ се, абыхъмо тыхъ особъ обжалованыхъ Яся Волковича и Изака Кононовича, яко на року завитомъ, за нестанныхъ здавши, гвалту двадцать копъ грошей, а шкоды совито, то есть за сѣно, на тыхъ сѣножатѣхъ покошоное, которого се на каждый годъ на тыхъ сѣножатѣхъ укошивало возовъ тридцать два, шацункомъ статутовымъ совито за возовъ шестьдесятъ чотыри, на нихъ и на томъ фольварку Судервскомъ, гдѣ позвы покладаны, вписали, и тотъ грунтъ ему, яко его власный, вѣчне присудили. А такъ мы судъ въ той справѣ пана Миколая Богдевича зъ мѣщаны и старостами братскими дворца Судервского, зъ Ясемъ Волковичомъ и Изакомъ Кононовичомъ, о выбитье гвалтовное черезъ нихъ съ спокойного держанья зъ грунту трохъ сѣножатей его пана Миколая Богдевича, о покошенье на тыхъ сѣножатѣхъ сѣна тридцать два возовъ. Въ которой справѣ озвавшисе панъ Адамъ Гастевичъ, менечисе быть умоцованымъ отъ старостъ братскихъ, листъ умоцованый отъ нихъ собѣ якобы ку зносу того позву зъ фольварку Судервского, и на зыскъ и страту даный, передъ нами показалъ, повѣдаючи, ижъ тые особы въ позвѣ пана Богдевичовымъ обжалованые Ясь Волковичъ и Изакъ Кононовичъ, того фольварку Судервского не суть державчими, и зъ тыхъ сѣножатей пана Богдевича не выбіяли, але суть тые особы того имѣнья Судервского державчими, о которыхъ до зношенья тыхъ позвовъ озываетсе; затымъ домавялъ се, абы водлугъ артыкулу деветнацатого, зъ роздѣлу четвертого, за тымъ листомъ умоцованымъ тые позвы жалобы пана Богдевичовые зъ того фольварку Судервского знести допущоны были; нижли, ижъ се тотъ листъ не водлугъ права справленый былъ показалъ, гдыжъ только у него печать якаясь притисненая, а подписъ рукъ ни одного зъ особъ тыхъ, отъ которыхъ тотъ листъ якобы до зношенья тыхъ позвовъ мѣлъ быть даный, нѣтъ, якожъ и мы врадъ, не бачачи слушной причины до знесенья тыхъ позвовъ и не допущаючи за тымъ листомъ, яко неправнымъ ихъ зносити, не мнѣй тежъ постерегаючи того, и беручи прикладъ зъ права посполитого, абы укривжонымъ проволока въ справедливости ихъ ляда причинами недѣяласе, ино водлугъ науки въ правѣ посполи-

томъ и артыкулъ шестьдесятъ пятый, розлѣлу четвертого описаной, казали есьмо сторонамъ далѣй въ право поступовати. Отъ того панъ Гастевичъ аппеллёвавши, а потомъ за недопущеньемъ ему отъ насъ той аппелляціи, яко не въ самомъ головномъ всказѣ, прочъ отъ суду, не ждучи въ той справѣ розсудку нашого врадного, отышолъ. А ижъ се звышъ менованые особы, обжалованые Ясь Волковичъ и Изакъ Кононовичъ, будучи рокомъ завитымъ здѣсь передъ насъ припозваны, яко се сами ку праву не становили, такъ и ніякой вѣдомости о собѣ и нестанью своимъ намъ враду и сторонѣ своей противной не дали, мы врадъ ихъ, яко на року завитомъ, за нестанныхъ давши водлугъ науки права посполитого и артыкуловъ зъ статуту, отъ стороны жалобливой подаваныхъ, гвалту за выбитье зъ спокойного держанья зъ трохъ сѣножатей двадцатъ копъ грошей, за покошенье на тыхъ сѣножатѣхъ сѣна возовъ тридцать два, кладучи совито возовъ шестьдесятъ чотыри, а пораховавши шацункомъ статутовымъ, за возъ по грошей осьми, чинитъ копъ осмь и грошей тридцать два литовскихъ, всего суммою зъ пересудомъ, намъ отъ тое суммы заплачонымъ, копъ двадцать деветь и грошей двадцать девять литовскихъ на нихъ Ясю Волковичу и Изаку Кононовичу, и на томъ фольварку Судервскомъ, гдѣ позвы покладаны, всказуемъ; а тотъ грунтъ, три сѣножати, черезъ нихъ гвалтовне отнятые, ему пану Богдевичу вѣчне присужаемъ. Которая справа есть до книгъ гродскихъ записана, зъ которыхъ и сесь выписъ подъ нашими печатьми старостамъ братства церковного есть выданъ. Писанъ у Вильни. U tego wypisu podpis ręki temi słowy: Лукашъ Василевскій, писарь. A correcta temi słowy: скорикговалъ зъ книгъ Зарскій. Któryż to wypis y z rzeczą w nim wyrażoną iest do akt przyięty y do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego po polsku wpisany.

1609 г. Апрѣля 3 дня.

Изъ книги № 171, за 1785—1786 г., л. 387—389.

27. Привилегія короля Сигизмунда III, подтверждающая фундушъ Волчаской церкви.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Marca dwudziestego siódmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiątym piątym na kadencyą niniey- szą Wileńską obranemi y aktualnie w mie-

ście iego królewskiey mości Wilnie zasiadaiącemi y sądzącemi, stanowszy osobiście patron wielmożny imć pan Chodźko—komornik powiatu Oszmiańskiego, przywiley od ś. p. nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta trzeciego w. imci panu Filonowi Wołczaskiemu na rzecz w nim wyrażoną wydany, do akt podał w następnych wyrazach: Wypis z xiąg grodzkich woiewodztwa Mścisławskiego, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego czwartego, miesiąca Nowembra dziesiątego dnia. Na roczkach sądowych grodzkich Mścisławskich, daty wyż mianowaney, porządkiem prawa pospolitego przypadłych y sądownie we Mścisławiu agituiących, przed nami Jerzym Antonim Suchodolskim—starostą Michałowskim, podstarościm Adamem Halcewiczem Pleskaczewskim—łowczym Witebskim, sędzią, Władysławem Mężyńskim—skarbnym Wołkowyskim pisarzem, urzędnikami sądowymi grodzkiemi woiewodztwa Mścisławskiego, od wielmożnego imci pana Jana Kazimierza Lendorfa, Mścisławskiego, Żukowskiego y Bobylickiego starosty, Radomskiego y Poradninskiego dzierżawcy zasiadaiącymi, personaliter stanąwszy patron imć pan Józef Tołpyha, ten dokument na rzecz w nim wyrażoną służący, ichmć panom Wołczaskim, ad acta do xiąg grodzkich Mścisławskich spraw sądowych podał w te słowa pisany:

Выписъ зъ книгъ судовъ головныхъ трибунальныхъ въ Вильнѣ одправованыхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятого, мѣсеца Іюля осмьнадцатого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ въ великомъ князствѣ Литовскомъ съ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Янъ Вроблевскій, подалъ до актъ привилей найяснѣйшого короля его милости светой паметы Жикгмонта третего, на речъ нижей мененую его милости пану Филону Волчаскому служачій, просечи, абы тотъ привилей до книгъ головныхъ трибунальныхъ активованъ и уписанъ былъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Жигмонтъ третій, Божою милостью король польскій и пр. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ: билъ намъ чоломъ земянинъ нашъ воеводства Мстиславского урожоный Филонъ Волчаскій, абысьмы ку церкви Успенія Пречистые Богородицы въ селѣ Волчасѣ, которую земянинъ нашъ господарскій урожоный Андрей Волчаскій, продокъ ихъ, выставилъ своимъ коштомъ и накладомъ на своихъ отчизныхъ вѣчистыхъ добрахъ земскихъ, которые суть одъ княжатъ удѣльныхъ за ихъ одваги и дѣла рыцерскіе здавна наданы, отъ господаровъ припалую пустыню въ староствѣ Крычевскомъ, прозываемую Жижичинскую, придали и нашимъ листомъ господарскимъ на имя его брата стрыечного земянина нашого тогожъ воеводства Мстиславского Теодора Волчаского, который собѣ доброволне при своей-же церкви и своихъ отчистыхъ вѣчныхъ добрахъ станъ обралъ духовный, ствердили. О чомъ мы господарь, бачучи слушную урожоного Филона Волчаского прозьбу, зъ чолобитьемъ его и за причиною ихъ милости пановъ радъ и урадниковъ нашихъ дворныхъ, взглядомъ таковыхъ намъ залецоныхъ его и продковъ ихъ Волчаскихъ, службъ рыцерскихъ одважныхъ, не злучаючи ихъ вѣчистыхъ добръ зъ инными господарскими добрами доживотными, тую пустыню Жижичинскую, для тойже церкви Пречистые Богородицы, на

ихъ отчистыхъ добрахъ стоючой, наданыхъ, зъ усими прыналежностями и пожитками малыми и великими, ку той пустовинѣ зъ давна прислухуючими, дали есьмо урожоному Филону Волчаскому сесь листъ нашъ съ подписомъ руки нашое господарское. Писанъ въ Вильнѣ, лѣта одъ нарожeнья Божого тысеча шестьсотъ девятого, мѣсеца Апрѣля третего дня. У того привилею, при печати великого князства Литовского, подписъ руки светой памети найяснѣйшого короля его милости Жигмонта третего тыми словы: Sigismundus rex. Другій подписъ руки тыми словы: Янъ Соколинскій—писаръ. Который тотъ привилей, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу вверху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ, зъ которыхъ и тотъ выписъ подъ печатью земскою воеводства Виленского его милости пану Цавлу Каши — ловчому Мстиславскому есть выданъ. Писанъ у Вильни.

U tego extraktu przy pieczęci ziemskiey Wileńskiey podpis rąk temi słowy: Mikołay z Ciechanowca Ciechanowiecki—woiewoda y starosta Mścisławski, marszałek trybunalski; Jan Franciszek Pozniak—pisarz; Woyciech Zabłocki—deputat powiatu Oszmiańskiego; Tomasz Wołowicz—podsędek powiatu Grodzieńskiego; Walenty Szumski, deputat powiatu Kowieńskiego; Benedykt Przesiecki—podstoli y deputat woiewodztwa Połockiego; Adam Bronisław Kozieł—deputat powiatu Witebskiego; Kazimierz Posudzieiewski — podczaszy y deputat powiatu Orszańskiego; Stanisław Switski—podsędek y deputat woiewodstwa Mińskiego; Samuel Komarowski—pisarz grodzki y deputat powiatu Brasławskiego. Корриговалъ съ книгами Роговскій. Legit Matweiewicz. Który ten extrakt, za podaniem onego przez wyż mianowane osoby do akt, iest do xiąg grodzkich Mścisławskich spraw sądowych wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią starościńską y z podpisem ręki pisarskiey i. p. Zacharyaszowi Wołczaskiemu iest wydan. Pisan w Mścisławiu. U tego extraktu przy wyciśnioney starościńskiey woiewodstwa Mścisławskiego przez kustodią pieczęci podpis pisarski y correcta takowe: Władysław Mężeński, ikmości pisarz grodz. Mścisław. Correxit Pieczkowski. Który to extrakt, do akt podany, iest w xięgi trybunalskie spraw wieczystych wpisany.

1609 г. Апрѣля 3 дня.

Изъ книги № 4, за 1665 г., л. 1260.

28. Фундушовая запись, данная земяниномъ Филономъ Волчацкимъ Волчаской церкви и подтвержденная королемъ Сигизмундомъ III.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятого, мѣсяца Іюля осьмнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Янъ Вроблевскій, покладалъ до актъ привилей найяснѣйшого короля его милости светое памяти Жикгмунта третьяго, на речь нижей мененую, его милости пану Филону Волчаскому служачого, просечи, абы тотъ привилей до книгъ трибунальныхъ актикованъ и вписанъ былъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Жикгмунтъ третій, Божою милостью король польскій и проч. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ: билъ намъ челомъ земенинъ нашъ воеводства Мстиславского, урожоный Филонъ Волчацкій, абысьмо ку церкви Успенья пресветой Богородицы въ селѣ Волчасѣ, которую земенинъ нашъ господарскій урожоный Андрей Волчацкій, продокъ ихъ, выставилъ своимъ коштомъ и накладомъ, на своихъ отчистыхъ добрахъ земскихъ, которые имъ суть одъ кнежатъ удѣльныхъ за ихъ одваги и дѣла рыцарскіе здавна наданы, и мы господарь припалую пустошину въ староствѣ Кричовскомъ, прозываемую Жижичинскую, придали и нашимъ листомъ господарскимъ на имя егожъ брата стрейного, земенина нашого тогожъ воеводства Мстиславского, Федора Волчацкаго, который собѣ добровольно при своей же церкви и своихъ отчизныхъ вѣчныхъ добрѣхъ станъ духовный обралъ, ствердили; въ чемъ мы, господарь, бачечи слушную урожоного Филона Волчацкого прозьбу, за чолобитьемъ его и за причиною ихъ милости пановъ радъ и врадникохъ нашихъ дворныхъ, взглядовъ таковыхъ намъ залѣцоныхъ его и продковъ при Волчацкихъ службъ рыцерскихъ отважныхъ, незлучаючи ихъ вѣчистыхъ добръ зъ нашими господарскими добрами доживотными, сюю пустошину Жежичинскую у той же церкви пресветое Богородицы на ихъ отчистыхъ добрахъ стоячой, надаемъ, зъ усими принадлежностями и пожитками, малыми и великими, ку той пустошинѣ здавна прислухаючими. И на то дали есьмо урожоному Филону Волчацкому сесь листъ нашъ съ подписомъ руки нашой господарской. Писанъ въ Вильни, лѣта Божого тысеча шестьсотъ девятого, мѣсяца Апрѣля третьяго дня. У того привилею при печати великого

князства Литовского подписъ руки светое памяти наяснѣйшого короля его милости Жикгимунта третьяго тыми словы: Sigismundus rex. Другій подписъ руки тыми словы: Янъ Соколинскій—писарь. Который же тотъ привилей, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ.

1611 г. Августа 1 дня.

Изъ книги № 47, за 1702 г., л. 318.

29. Привилегія короля Сигизмунда III, которою онъ передаетъ Виленскую Богоявленскую церковь, называемую Пятницкою, въ вѣденіе Виленскаго Троицкаго монастыря.

Roku tysiąc siedmsetnego wtórego, miesiąca Oktobra dwudziestego piątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny wtóry obranemi, stanowszy oczewisto u sądu pan Jerzy Woytkiewicz opowiadał, pokładał y ku aktykowaniu do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał list przywiley, od naiaśnieyszego króla imci świętey pamięci Zygmunta trzeciego, z podpisem ręki tegoż króla imci y pod pieczęcią mnieyszą wielkiego xięstwa Litewskiego wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi Świętey Tróycy będącym, na cerkiew Wileńską Bohoiawlenia, alias Piatnicką, z budynkami y cmetarzem, do niey należącym, ruskim pismem pisany, nadany y służący, prosząc, aby był do akt trybunalnych przyięty y wpisany. Który do xiąg ingrossuiąc slowo do słowa tak się w sobie ma:

Жикгимонтъ третій, Божою милостью король польскій и проч. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ, кому о томъ вѣдати належитъ, ижъ велебный въ Бозѣ отецъ Ипатій Потей—архіепископъ Кіевскій, Галицкій и всея Руси, видечи мѣсто наше Виленское, а въ нимъ церкви, шпитали, домы церковные шпитальные огнемъ кгвалтовнымъ погорѣлые, а не могучи такъ борзо мѣти способу на забудованье ихъ, вложилъ на монастыръ Виленскій Святое живоначальное Троицы, то есть, на Іосифа Велянмина Рутского—архимандриты и братью того монастыра, абы коштомъ своимъ церковь менованую Богоявленія, прозываемую Пятницкою, на улицы Великой, которая идетъ одъ ратуша до замку, лежачую, зъ будованьми, также и цминтаръ тое церкви, при тымъ

и тые муры на тымъ же цментару, который былъ шпиталикъ оправили, а побудовавши и оправивши все архимандритъ и братья монастыра, въ имъ помененого, постерегали, абы въ церкви помененой Богоявленской хвала Божа, ведлугъ уставовъ церкви восточное, священниковъ ихъ монастырскихъ, абы одъ мирскихъ за дозоромъ порадне отправовало се; за чимъ жебы тежъ и доходы вси зъ тыхъ домковъ и пивницъ, которые на томъ цминтару побудованы суть, або на томъ будовать се будутъ, также тежъ и зъ тыхъ муровъ прежныхъ забудованыхъ, въ которыхъ передъ тѣмъ шпиталь былъ шли на монастырь помененый Виленскій Святой Тройцы вѣчными часы, яко то ширей въ листѣ въ Бозѣ велебного отца митрополиты, тому монастыру данымъ, описано есть и доложоно. Который листъ положивши передъ нами архимандритъ зъ братьею монастыра помененого Святое Тройцы Виленского, билъ намъ чоломъ, абыхмо то все листомъ нашимъ ствердилисьмо. Мы господаръ, видечи архимандрита и братью того монастыра способныхъ до помноженья хвалы Божое и уважаючи тежъ, ижъ муры перегорѣлые муромъ оправити, а деревомъ, что погорѣло, зъ кгрунту будовать великого кошту потребуетъ, которое се они подняли, для того все тое, штокольвекъ въ листѣ отца митрополита есть вписано, ку вѣдомости нашой господарской припустивши и симъ листомъ нашимъ привилеемъ и потвержаемъ вѣчне; такъ ижъ маетъ архимандритъ теперешній и напотомъ въ монастырѣ Святое Тройцы будучіе, а единость съ церковью римскою заховуючіе, зъ братьею того монастыра церковь Богоявленія, прозываемую Пятницкою, и зъ цментаромъ церкви, такъ яко въ границахъ своихъ лежитъ, бокомъ однимъ до каменицы урожоного Вольминского, другимъ до Каспера шевца, третимъ до Ивана Тупѣки, въ посессіи своей мѣть, пожитковъ всякихъ, которые теперь на томъ кгрунтѣ суть, або потомъ отъ нихъ причинены будутъ, уживать, въ чомъ жаденъ иншій, такъ духовный, яко и свѣцкій имъ ніякое переказы чинить не маетъ и не будетъ мочи вѣчными часы. А на то дали есьмо сесь нашъ листъ съ подписомъ руки нашое, до которого печать нашу великого князства Литовского притиснути росказалисмы. Писанъ у Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча шестьсотъ одинадцатого, мѣсеца Августа первого дня. U tego przywileiu, przy pieczęci mnieyszey wielkiego xięstwa Litewskiego, podpis ręki króla imci temi słowy: Sigismundus rex. A z drugiey strony pieczęć podpis ręki wielmożnego imci pana Wołowicza — pisarza y referendarza temi słowy: Остафей Воловичъ—пробощъ Троцкій, писарь и референдаръ. Który to ten przywiley ikmci, za podaniem onego przez osobę wysz mienioną do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1619 г. Мая 26 дня.

Изъ книги № 10, за 1670 г., л. 1.

30. Листъ разграниченія Виленской юрисдикціи Кіевскаго митрополита Вельямина Рутскаго съ грунтами городской юрисдики.

Документъ этотъ заключаетъ въ себѣ посвидѣтельствованіе секретаремъ Виленской р.-католической капитулы истинности показаній Виленскихъ горожанъ относительно мѣстоположенія разныхъ Виленскихъ православныхъ церквей, количество принадлежащей имъ земли, съ подробнымъ обозначеніемъ границъ поземельныхъ владѣній каждой церкви. Изъ документа этого видно, что въ 1619 году слѣдующія церкви уже находились въ запущеніи: 1) *церковь св. Спаса* при церкви Пречистенской у Зарѣчья, и 2) *Св. Покрова*; но находились еще въ цвѣтущемъ состояніи слѣдующія: св. Ивана, св. Михаила, Рождества Христова, св. Иліи, св. Николая (на Савичъ улицѣ), св. Пятницы и св. Воскресенія. Всѣ эти церкви расположены были очень недалеко одна отъ другой, въ формѣ четыреугольника, продольная сторона котораго заключала въ себѣ до 500 шаговъ, а поперечная отъ Воскресенской церкви до Пречистенской около 400 шаговъ.

Изъ числа этихъ послѣднихъ церквей возобновлены только двѣ: Пречистенская и Пятницкая; всѣ остальныя теперь застроены частными домами.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятого, мѣсяца Іюля первого дня.

Передъ нами судьями головными духовными и свѣцкими, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній обраными, постановившисе очевисто панъ Стефанъ Авдыцкій, подалъ до актъ листъ ограничоный на речь въ немъ выражоную служачій ясневельможному въ Бозѣ превелебному его милости ксендзу Кгабріелови Колендѣ, метрополитѣ Кіевскому, просечи абы тотъ листъ принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ уписанъ; который, уписуючи у книги слово до слова, такъ се въ собѣ маетъ:

Malcher Heliaszewicz Gieysz—kustosz Wileński, sekretarz iego królewskiey mości, od iaśnie wielmożnego w Bodzie przewielebnego iegomości xiędza Eustachiusza Wołowicza—biskupa Wileńskiego, na żądanie przewielebnego w Bodzie iegomości oyca Józepha Wilamina Rutskiego — metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, y za prożbą a zgodnym pozwoleniem sławetnych panów burmistrzów y raycόw miasta Wileńskiego, na rozeznanie granic y różnic względem iurisdictii mieyskiey y iegomości oyca metropolity o poddane, na grunciech cerkiewnych będące, zachodziły commisarze z panem Krzysztofem Kiernowiszkiem y z panem Piotrem Kopciem—raycami miasta Wileńskiego, od wszystkiego urzędu mieyskiego na tę sprawę deputowanemi, z iegomość xiędzem Woyciechem Żabińskim — plebanem Nimeczyńskim y proboszczem kościoła Ma-

ryey Magdaleny, iako notarium publicum przydanym, w roku tysiąc sześćset dziewiętnastego, Maii dwudziestego szóstego dnia, zesłany, mianowicie za podaniem od iegomości xiędza biskupa do uspokoienia śrzodka takowego iuryzdyktiey metropolitskiey y mieskiey, aby miasto do poddanych, na cmętarzach cerkiewnych mieszkaiących, władzy żadney niemiało. Opisuiąc tedy grunt, granice cerkiewne Wileńskie, przy bytności za pokazaniem ludzi zacnych, różnych, czynię wiadomo, iż my osoby zwysz mianowane widzieliśmy: Naprzód, gdyśmy przyszli do cerkwie katedralney *świętey Przeczysztey y Spasa*, przy teyże cerkwi stoiącą, spustoszałą, przy bytności panów rayców miasta Wileńskiego, których tych obudwu cerkwi grunt poczyna się do rzeki Wilny z murem przy bramie Spaskiey, przy którey bramie szpital zmurowany stoi, a z drugiey strony idąc ku ulicy Wielkiey kończy się, do drugiego cmyntarza, nad zaułkiem, cerkwi spustoszałey *świętey Katarzyny*, a tyłem do muru klasztoru panieńskiego; na którym cmyntarzu świętey Przeczystey stoi domów kilka mieszczan cerkiewnych, w okrągu tego cmentarza pomienionego będących, to iest: z iedney strony do ulicy, która idzie mimo cerkiew świętey Przeczystey, ku bramie Spaskiey, a z drugą stroną do muru klasztoru panieńskiego, końcem przeciwko zboru, a drugim końcem iako się wyżey pomieniło do cmentarza gruntu świętey Przeczystey.—Potym byliśmy w cerkwi naświętszey Panny, nazwaney *Pokrowy*, która cierkiew spustoszała, murem stoi na teyże ulicy zwysz opisaney, która się ulica dzieli, idąc z rynku mimo teraznieyszy Kalwiński zbór, do bernardynów po lewey stronie, a z drugiey strony z swym murem ta cerkiew stoi w zborze teraznieyszym kalwińskim, z którey tey cerkwi fórta wielka do tego zboru; iednym końcem ta cerkiew swoim murem do wrot bramy zborowey y dzwonicy, a drugim końcem ten cmentarz kończy się o dom panów Raieckich y w tył kamienice Sienkiewiczowskiey, na ten czas pana doktora Szkota; na tym cmentarzu stoi domów kilka mieszczan cerkiewnych.—A potym byliśmy w cerkwi *świętego Iwana*: swym murem stoi bokiem y wrotami na teyże ulicy zwyż pomienioney, a drugim bokiem stoi w cmentarz swóy, a końcem cmentarzu tey cerkwie nabudowana część domami szlacheckimi, na teraznieyszy czas będącemi, s placami pustemi teyże cerkwie y tegoż cmentarza, aż do kamienice Demerowey do tyłu, a podle tegoż cmentarza *świętego Michała* nabudowany domami szlacheckimi y mieskimi, u tego cmentarzu koniec ieden do ulicy Wielkiey zamkowey, y drugim końcem do cerkwi świętego Iwana, bokiem iednym nad ulicą zwyż pomienioną, idąc ku zboru, a drugim bokiem teyże kamienice.—Tegoż dnia chodziliśmy do cmentarza świętego *Mikoły* na Sawiczey ulicy, nabudowano kilka domów mieszczan cerkiewnych, który cmentarz końcem iednym do teyże ulicy Sawiczey, a drugim końcem do ulicy Przeczysteńskiey, która ulica idzie ku Spaskiey bramie bokiem iednym nad zaułkiem, który zaułek idzie przez tenże cmentarz ku świętey Przeczystey, a drugim bokiem do cmentarza świętego Iwana, placów, na ten czas pustych, zwysz opisanych podle zboru.—A potym tegoż dnia byliśmy na cmentarzu świętego *Ilii*, który także zabudowany kilkunastu domami, w teyże ulicy Sawiczey, nad zaułkiem cmentarznym, zwysz opisanym, końcem ku Przeczystey, a bokiem drugim ku cmentarzu cerkwi Rożestwa

Christowa.—Tegoż dnia byliśmy na *cmentarzu Rożestwa Christowa*, na teyże ulicy Sawiczey końcem iednym, a drugim końcem do bramy Spaskiey, ku cerkwi świętey Przeczystey, bokiem iednym nad ulicą, a drugim bokiem na cmentarzu *świętego Ilii*, który y ten cmentarz rożestwieński zabudowany wszytek domami mieszczan cerkiewnych, może być domów kilkanaście.—Tegoż dnia byliśmy na cmentarzu cerkwie *świętey Piatnicy*, na którym cmentarzu domów kilka pobudowanych, która cerkiew iednym końcem w głowach do ulicy Zamkowey, przeciwko Rożeycowey kamienicy, a drugim końcem do kamienicy pana Tupieki, a bokiem iednym do ulice Sawiczey, a drugim bokiem podle kamienice pana Sycyńskiego.—Zatym byliśmy na cmentarzu przeniesienia przy *cerkwi świętego Mikoły*, w rynku stoiącey, w pewnych granicach leżącey, końcem iednym w głowach od rynku w Rybnym końcu, a drugim końcem w tył domu Stephana krawca, a bokiem iednym przy teyże cerkwi Pereniesienia świętego Mikoły, a drugim bokiem do domu monasterskiego świętey Tróycy, nazwane Sapieżyńskiego.—Tegoż dnia chodziliśmy na cmentarz do cerkwie *Woskresienia Chrystowa*, w rynku na Szklanney ulicy, przeciwko rzędu Solenickiego będącey, a drugim końcem do kamienicy Paleckich, bokiem do kamienice Dobrohostowskiego, a drugim bokiem przy Szklanney ulicy; y ten cmentarz w murach iego cerkiewnych ze wszytkich czterech stron zamurowany mieszkaniem kilka gmachów nabudowany iest.—Z którey tey dostateczney inquisitiey ograniczenia y opisania naszego y z przydania tych dwu panów rayców, przy wiele ludzi na ten czas będących, widzieliśmy tę własność wszystkich tych cerkwi, cmentarzów, zwysz opisanych, nabudowanych domami, które domy stoią na własnych cmentarnych cerkwi pomienionych, co wszystko panowie raycy pomienieni przyznali. Zaczym ia, imieniem iegomości xiędza biskupa Wileńskiego, medyatora między stronami ad instantiam obieiu stron pomienionych uznałem y zeznawam, iż ci wszyscy, którzy w domach na cmentarzach cerkiewnych pobudowanych mieszkaią, iurisdictiey sądowey iegomości oyca metropolity podlegaią y podlegać maią. A o inszych mieszczanach, którzy na gruntach cerkiewnych, a nie właśnie na cmentarzach mieszkaią, prawem ma czynić przewielebny ociec metropolita przed królem iegomością. Na co daię tę moią attestacyą na pismie pod pieczęcią y z podpisem ręki mey własney. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset dziewiętnastego, Maia dwudziestego szóstego dnia. У того листу при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Malcher Heliaszewicz—kustosz Wileński y sekretarz króla iegomości; Krzysztoph Kiernowiszko—rayca Wileński ręką swą. Bywszy przy tym woyciech Żabiński—notarius publicus, secretarius curiae, iegomość Piotr Kopiec—rayca Wileński ręką swą. Который же тотъ листъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, принятъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1619 г. Іюля 20 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 2050.

31. Фундушовая запись Троцкаго подкоморія князя Богдана Огинскаго и жены его Регины Евейскому православному монастырю, какъ на основаніе монастыря съ двумя церквами, такъ на устройство въ немъ школы и типографіи.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego miesiąca Augusta trzydziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty wtóry obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Jan Kaczanowski prezentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał kopią authentyczną polskim pismem z extraktu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ruskiemi literami pisanego, funduszu monastyru Jewieńskiego od zeszłych w Bogu wielmożnych ichmość panów Bogdana Ogińskiego—podkomorzego Trockiego y ieymć pani Reiny z Wołowiczów Ogińskiey—podkomorzyney Trockiey, wielebnemu w Bogu imści xiędzu archymandrycie y całemu bractwu święto-Duskiemu Wileńskiemu danego, a teraz wielebnemu w Bogu imci oycu Eufiemiemu Własowiczowi—namieśnikowi y wszystkim ichmościom oycom bazylianom Wileńskim świętego Ducha y oycom Jewieńskim ritus graeci, także bractwu tamecznemu Wileńskiemu służącego y należącego, prosząc aby tego funduszu kopiia autentyczna do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięta y wpisana była. Jakoż my sąd onę przyiowszy do xiąg wpisać rozkazaliśmy, którą wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma.

Выписъ зъ книгъ головныхъ трибунальныхъ въ Вильни отправованыхъ. Лѣта одъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветнатцатого, мѣсеца Юля тридцать первого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ въ великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль, и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ деветнадцатый обраными, постановившисе очевисто его милость князь Богданъ Матфіевичъ Огинскій—подкоморій Троцкій, и малжонка его милости пана подкоморого ее милость пани Раина Воловичовна, листъ свой, на паргаминѣ писаный, добровольный вѣчистый записъ фундушъ, водлугъ права справленый, даный и належачій братству монастыра Виленского, церкви сошествія святого Духа реліи грецкой на речь меновите въ томъ фундушу описаную, устне признали. Который тотъ листъ записъ устнымъ и очевистымъ сознаньемъ своимъ ствердивши просили, абы до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ вписанъ. Мы судъ, того листу огледавши

и читаного выслухавши, велѣли есьмо его до книгъ уписати, который уписуючи у книги слово отъ слова такъ се въ собѣ маетъ.

Я Богданъ Матфіевичъ Огинскій подкоморій Троцкій, державца Дорсунишскій и Кормяловскій, а я Раина Воловичовна, малжонка его милости пана подкоморого Троцкого, обое спольне чинимъ явно, сознаваемъ симъ нашимъ листомъ, добровольнымъ записомъ и вѣчистымъ фундушомъ, кому бы о томъ вѣдать належало, нынѣшняго и на потомъ будучого вѣку людемъ, ижъ маючи мы предъ очима повинность нашу христіанскую, которая то на насъ вытягаетъ, абысьмо впродъ всихъ инныхъ речи царства Божего и правды его искали, и сердца а у мысли наши ку горѣ завше поднесенные маючи, тамъ собѣ за часу мѣйсце зъединати и домъ и мешканье къ вѣкуистому отпочиванью зготовати могли, и ку розширенью и помноженью чести а хвалы Створителя нашего и давцы всихъ добръ промыслу и старанья уставичного мѣти не забывали, прикладомъ годное памяти продковъ нашихъ и инныхъ побожныхъ несмертельные славы людей, которые не такъ далеце о земные и дочасные, яко о небесные и безконечные добра и потѣхи стараючися, церкви и монастыри ку чти и хвалѣ Творца своего выставляючи, слугъ Божихъ и шафаровъ таемницъ его, потребы тѣлесные добрами въ шафунокъ отъ него собѣ повѣроными опатруючи и инные побожные милосердные и святобливые учинки выконываючи, по щасливомъ на томъ свѣтѣ въ ласцѣ и благословенствѣ его помѣшканью во вѣчный и правдивый животъ отходили. Што все мы особы верху мененые, яко ся рекло, на доброй памяти маючи, а хотячи за ласкою и помочью Божею съ тыхъ добръ дочасныхъ, въ шафунокъ отъ него собѣ повѣроныхъ, ку чти а хвалѣ имени Его святого часть якую теплыми руками выдѣлити и яко за животовъ, такъ и по животѣхъ нашихъ молитвы неуставаючіе, при Божественныхъ литургіяхъ и инныхъ (водлугъ порадку и уставу святое восточное церкви) обрадахъ, за себе и за потомки свои на посвечоныхъ на то мейсцахъ отправованые мѣти, первей се за ласкою и помоцею Божею въ честь и славу имени его святого и пречистое и преблагословенные его Матери збудовавши церквямъ его храмы молитвенные и заложивши монастырь въ маетности нашой, прозываемой въ Евью, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачой, а хотячи, абы монастырь въ-Евейскій годными и способными на то служительми, а звлаще во святомъ иноческомъ станѣ честно мешкаючими, водлугъ потребы достаточне опатроный быти моглъ, тые зась пристойное поживенье и выхованье маючи на дѣланьи негыблющаго но пребывающаго въ животъ вѣчный брашна упражнялися, упатруючи и уважаючи, оферовали и отдали есьмо на то и симъ нашимъ листомъ добровольнымъ записомъ даемъ, даруемъ и на вси потомные и вѣчные часы непорушнымъ и неодзовнымъ правомъ записуемъ и фундуемъ зъ имѣній нашихъ — Евейского и Олесницкого, а меновите: Напродъ самый монастырь въ Евейскій въ мѣстечку нашомъ въ-Евейскомъ заложоный, при церквяхъ одной Успенія пречистые Богородицы, а другой Вознесенія Христова и зъ друкарнею нашею въ томъ монастырѣ будучою; до того дворъ нашъ Евейскій—въ повѣтѣ Троцкомъ лежачій, надъ озеромъ въ-Евеи, зо всякимъ будованьемъ дворнымъ и гуменнымъ, и зъ

огороды, и зъ сады дворными, и съ пашнею дворною, во всихъ трохъ поляхъ лежачею и збожемъ озимымъ и зъ яринами засѣяными, такъ якосьми сами пахали и уживали, и зъ сѣножатьми при той пашни прилеглыми, къ тому сѣножать дворную въ-Евейскую надъ рѣкою Бражалою, внизъ ставу и млына нашего Бражальского лежачую; къ тому дворцови при самомъ монастырѣ, почавши отъ монастыра ажъ до пашни дворное, пляцовъ четырнатцать, по лѣвой руцѣ, ѣдучи зъ мѣстечка до двора въ-Евейскаго на осѣданье мѣщаномъ монастырскимъ вымѣроные, долго волокъ пулъ третьи на мястечко помѣроныхъ для пашни мѣщаномъ монастырскимъ, при одномъ концу волокъ мѣйскихъ; къ тому два села, прозываемые Олесники, одно Балцериское, въ кторомъ волокъ дванадцать, а другое кнегини Свирское, въ которомъ волокъ осьмъ, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачіе, зъ людьми осѣлыми, въ тыхъ обудвухъ селахъ мѣшкаючими, и со всякою ихъ повинностію и зъ службами; къ тому рѣчку Веверсну, почавши одъ озера Веля и зъ ставкомъ въ бору, на той же рѣцѣ Веверснѣ занятый по греблю того ставку, зъ езами и всякимъ ловеньемъ рыбъ; къ тому шесть озеръ, одно Ломиновандерисъ въ бору недалеко ставу Бражальского, другое озеро въ бору не далеко дороги, зъ двора въ-Евейского до Трокъ идучаго, Ломиновондератисъ, третее озерко также въ бору по правой сторонѣ тоежъ дороги Ломиновондералинъ, четвертое озерко подъ мѣстечкомъ въ-Евейскимъ за монастыромъ Плонивхи, пятое озерко въ бору Ворлишки, шостое озерко за рѣчкою Бражалою внизъ ставу Бражальского Домбле. Надъ то даемъ и записуемъ имъ па тотъ-же монастырь въ-Евейскій вступъ вольныхъ ловенья рыбъ въ чотырехъ озерахъ нашихъ въ-Евейскихъ и Олесницкихъ, зоставаючи тежъ собѣ въ тыхъ чотырѣхъ озерахъ вольное ловленье рыбъ, а меновите: въ первшомъ озерѣ въ бору у Вепрѣ, въ другомъ озерѣ у Вепратью, въ третемъ озерѣ въ бору Вапариныо, въ четвертомъ озерку Малымъ, въ бору-жъ, также названнымъ Ашерини, а въ пятомъ озерѣ Великомъ въ-Евью уступномъ, водлугъ стародавного уступу, съ того двора въ-Евейского вольное ловленье рыбъ и то ставищо зъ греблею старою подъ селкомъ Олесницкимъ кнегини Свирское для збудованья млына; для потребы монастырской, любъ тежъ на потребу дворную и монастырскую, (абы) мѣли дрова на опалъ и на будованье, даемъ имъ вольный вступъ въ боръ нашъ для потребы монастырское въ тыхъ границахъ, почавши одъ мѣстечка въ-Евейскаго по правой сторонѣ гостинца, зъ Ковна до Вильна идучого, въ долгъ и заливку ставу нашего Бражальского, а зъ другое стороны по границу Корклиcкую. А то учинивши впродъ застановенье реченое зъ архимандритомъ и иноками общаго житія въ монастыру братскомъ Виленскомъ, при церкви сошествія Святого Духа мѣшкаючими, тамъ же и зо всимъ братствомъ нашимъ церковнымъ Виленскимъ православія греческого, абы яко той монастырь одъ насъ заложоный въ-Евейскій певною личбою иноковъ и всякими служительми церковными пристойне и достаточне опатроный быти моглъ, въ моцъ и держанье и уживанье имъ есьмо дали и симъ нашимъ листомъ добровольнымъ записомъ даемъ, даруемъ и записуемъ вѣчными часы, то есть: не только имъ самимъ, але и тымъ, которые бы по нихъ на тые мѣйсца наступовали, покуль при православномъ исповѣданіи

истинное и Богомъ преданное вѣры нашое и въ благословенствѣ, а послушенствѣ звыклого пастыра нашего святѣйшого и вселенского патріархи Константинопольского святе и неотмѣнне трвати будутъ. А они, яко се вышей рекло, о то старати уставичне, такъ теперь, яко и на вси потомные часы маютъ и повинни будутъ, абы тотъ вышъ мененый монастырь въ-Евейскій годными и способными на то дѣлательми и строительми опатроный былъ, съ которыхъ бы не тылько повседневное служенье церковное водлугъ звыклого и належного намъ уставу и порадку церкви святой восточной, матки нашое, але и самого слова Божого проповѣдь въ дни недѣльные и праздники Господные съ пожиткомъ и утѣхою душъ людскихъ отправоватися мѣло и абы не мнѣйшъ въ монастыру въ-Евейскомъ надъ трехъ (?) иноковъ уставичне ховано было, межи которыми абы были принамнейжъ по дву священно-иноки и по одному іеродіакону, опрочъ приспособленныхъ водлугъ потребы до церкви діяковъ и выростковъ; абы тежъ и наука школьная для дѣтей быти могла, которые всимъ покармъ, одежу, а кому слушно съ потребою окажетъ и самый юргельтъ отъ нихъ же, взглядомъ провенту съ тое маетности нашое, имъ записаное, неодвольне давани и вси потребы церковные и монастырскіе пристойне опатрованы быти маютъ. А мы особы верху мененые, также и по насъ дѣти и потомки наши тоежъ церкви святое восточной и благословенства патріаршаго неотступные наслядовцы, ачъ кольвекъ опекунами и оборонцами тое маетности, звлаща въ трудностяхъ и проволокахъ правныхъ быти и того, абы одъ хвалы Божое отрывана и отдалена не была, такъ яко и инные до того братства нашего церковного уписные особы; постерегати маемъ и маютъ. Однакъ-же въ речи тые, которыхъ порадокъ и послушенство закону ихъ иноческому приналежачое потребуютъ, такъ и во вси провента и росходы съ тое маетности отъ насъ записаное, яко се вышъ рекло, приходячіе и въ никакую часть ихъ никакимъ способомъ и претекстомъ вступоватися не маемъ и не маютъ, и мочи не будемъ и не будутъ вѣчными часы; и овшемъ каждого таковото, хтобы тую добре узнаную волю и данину нашу якимъ кольвекъ способомъ и выкладомъ во всемъ, альбо въ части зрушати хотѣлъ, на судъ Божій и до права посполитого отсылаемъ. И то тежъ тымъ листомъ и фундушомъ нашимъваруемъ: еслибы, чого Боже уховай, отступство якое по архимандритѣ або братствѣ церкви сошествія Святого Духа, будь тежъ по наступцѣхъ ихъ, отъ послушенства светѣйшого патріархи Константинопольского показалося, альбо зневоленье якое, чего не дай Боже, на архимандрита, иноковъ и братства церкви сошествія Святого Духа отъ противныхъ хвалы Божое, которые звыкли старатися о зневоленіе вѣрующихъ правдиве людей подъ послушенствомъ патріархи Константинопольского будучихъ, тогды тотъ монастырь нашъ въ-Евейскій зо всимъ наданьемъ нашимъ таковымъ архимандритомъ, инокомъ и братству, которые бы отступивши послушенства патріархи Константинопольского, кого инщого за старшого признавали, належати не маютъ, але намъ и потомству нашему вольно то будетъ на себе взяти и держати. И на то дали есьмо его милости отцу архимандриту церкви сошествія Святого Духа, инокомъ и всему братству, до тое церкви на-

шое описанному, сесь нашъ листъ подъ нашими печатьми и съ подписьми рукъ нашихъ, до которого за устною прозьбою нашею печати свои приложити и руки свои подписати рачили люди зацные: его милость панъ Андрей Млечко—судья земскій Упитскій, а его милость панъ Янъ Верещака и его милость Богданъ Стеткевичъ. Писанъ у Вильни, року тысеча шестьсотъ деветнадцатого, мѣсеца Юля двадцатого дня. У того листу, на пергаминѣ писаного, печатей завѣсистыхъ пять, а подписи рукъ тыми словы: Богданъ Огинскій ręką swą. Regina Wołowiczowna Ogińska ręką swą. Andrzey Mleczko—sędzia ziemski Upicki. Bohdan Stetkiewicz ręką swą. Jan Wereszczaka własną ręką podpisał y pieczęć przyłożył. Который то фундушъ, на паргаминѣ писаный и у суду передъ нами сознаный, до книгъ головныхъ трибунальныхъ вписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью земскою воеводства Виленского братству монастыра Виленского есть выданъ. Писанъ у Вильни. U tey kopiy podpisy rąk iaśnie wielmożnego imci pana marszałka trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego y wielmożnych ichmościów panów deputatów takowe: Krzysztof Stefan Sapieha—Lidzki, Wilkiski starosta, marszałek trybunalski; Jan Kolenda—pisarz ziemski Wileński, z Oszmiany deputat; Thomasz Wolan — deputat Lidzki; Dawid Łukomski; Andrzey Trzeciak—deputat Lidzki; Alexander Ogiński—deputat woiewodztwa Trockiego; Jan Alexandrowicz—deputat z Grodna, z xięstwa Żmudzkiego deputat; Stanisław Bernat—pisarz skarbowy wielkiego xięstwa Litewskiego; Jan Talat—deputat Żmudzki; Matheusz Ukolski—deputat Brasławski; Alexander Hurko—z woiewodztwa Witebskiego; Piotr Dostoiewski—deputat Piński; Dawid Połupięta—deputat Mścisławski; Jan Frąckiewicz Radzimiński — Nowogorodzki deputat; Jan Ipohorski Lenkiewicz—deputat Mozyrski. Skorygował Bryndza. Inskrypcia na tey kopiy iaśnie wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiędza metropolity Kiiowskiego przy pieczęci przyciśnioney takowemi wyrażona słowy: Takową kopią z dokumentów autentycznych, w skarbcu zostaiących wpisaną, potrzebuiącym oycom bazylianom Wileńskim świętego Ducha y Jewieńskim dać rozkazawszy, dla dania wiary przy pieczęci podpisuię się; w Kiiowie, dnia siódmego Marca, anno tysiącznego siedmsetnego ośmnastego. Joasaph Krokowski—metropolita Kiiowski y całey Rusi, manu propria. Która to kopia autentyczna extraktu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego Wileńskiego funduszu Jewieyskiego, za podaniem oney do akt przez wyżey wyrażonego patrona, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięta y wpisana.

1619 г. Августа 3 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г. л. 2056.

32. Вводный актъ въ имѣніе Евье, данное Троцкимъ подкоморіемъ Богданомъ Огинскимъ Виленскому Св.-Духовскому монастырю.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Augusta trzydziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty wtóry obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Jan Kaczanowski praesentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał kopią autentyczną, literami polskiemi, z extraktu trybunalskiego ruskiemi literami pisanego, intromissyi obięcia maiętności w-Jewia od zeszłych w Bogu wielmożnych ichmościów panów Bohdana y Reginy Ogińskich—podkomorzych Trockich, małżonków, w Bogu wielebnemu imci oycu archimandrycie Wileńskiemu y całemu bractwu Wileńskiemu służący, a teraz w Bogu wielebnemu imci oycu Eufiemiemu Własowiczowi y wszystkim wielebnym ichmość oycom bazylianom Wileńskim Świętego Ducha y zakonnikom w-Jewieyskim, także bractwu Wileńskiemu należącey, prosząc aby ta kopia autentyczna intromissyi do xiąg głównych trybunalskich spraw wieczystych przyięta y wpisana była. Jakoż my sąd onę przyiąwszy do xiąg wpisać roskazaliśmy, która, wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum, tak się w sobie ma:

Выписъ зъ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни одправованыхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветнадцатого, мѣсеца Августа третего дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ въ великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ деветнадцатый обраными, постановившисе очевисто у суду возный господарскій воеводства Виленского Янъ Кельборъ, квитъ свой интромиссыйный, подъ печатью своею и подъ печатьми шляхты стороны, ку записанью до книгъ головныхъ трибунальныхъ призналъ, въ тые словы писаный: Я Янъ Кельборъ, возный господарскій воеводства Виленского, сознаваю симъ моимъ интромиссыйнымъ квитомъ, ижъ року теперь будучого тысяча шестьсотъ деветнадцатого, мѣсеца Августа третего дня, маючи я возный при собѣ сторону трохъ шляхтичовъ, пана Петра Жарновского, пана Якуба Бориховского и пана Богдана Захаревского, зъ которыми былъ есьми того дня взятый одъ его милости князя Богдана Огинского—подкоморого Троцкого и малжонки его милости ей милости

пани Раины Воловичовны, на справу нижей менованую, гдѣ ихъ милость давши и даровавши зъ имѣней своихъ въ-Евейского и Олесницкого, а меновите напродъ, самый монастырь въ-Евейскій, въ мѣстечку своимъ въ Евейскомъ заложоный, при церквахъ: одной Успенья Пречистой Богородицы, а другой вознесенья Христова, и зъ друкарнею своею, въ томъ монастырѣ будучою; до того дворъ въ-Евейскій, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачій, зо всякимъ будованьемъ дворнымъ и гуменнымъ, зъ огороды и сады дворными, съ пашнею дворною и зъ яринами засѣяными; ку тому сѣножать дворную въ-Евейскую; къ тому пляцовъ чотырнадцать по лѣвой руцѣ ѣдучи зъ мястечка до двора въ-Евейского; до того волокъ полъ трети, на мястечко помѣроныхъ; къ тому два села, прозываемые Олесники, одно Бальцериское, а другое княгини Свирское, зъ людьми осѣлыми, въ тыхъ обу-двухъ селахъ мѣшкаючими, и со всякою ихъ повинностъю и службами; къ тому рѣчку Веверсну и шесть озеръ, описаныхъ менoвите въ листѣ и фундушу своемъ; надъ то вступъ вольный ловенья рыбъ въ чотырохъ озерахъ въ-Евейскихъ и въ пятомъ озерѣ Великомъ, подлугъ стародавного вступу; къ тому и становищо подъ селкомъ Олесницкимъ и вольный вступъ въ боръ, въ границахъ замѣроныхъ, а въ листѣ и записѣ помененыхъ, на вѣчные часы на монастырь въ-Евейскій, прилучивши до брацтва Виленского дали, даровали и на вѣчные часы листомъ своимъ записали, и того дня зверху писаного черезъ мене возного и тую сторону шляхту, при мнѣ будучую, его милость князь Богданъ Огинскій и пани малжонка его милости сами очевисто речи верху помененыя зъ имѣней своихъ въ-Евейского и Олесницкого его милости отцу Леонтію Карповичу—архимандриту монастыра общежительного братского Виленского, а по немъ наступуючимъ инокомъ и всему брацтву церкви сошествія Святого Духа, въ моцъ, держанье и спокойное уживанье вѣчистое, водлугъ фундушу на то даного, завели и поступили. А его милость отецъ архимандрита, иноки и все брацтво Виленское, за поданьемъ и поступеньемъ его милости князя Богдана Огинского и пани малжонки его милости речи верху помененыя зъ имѣней въ-Евейского и Олесницкого, черезъ мене возного и черезъ тую сторону, въ вѣчное и спокойное уживанье свое взявши, того всего одъ сего часу державшими зостали, и то мною вознымъ и стороною шляхтою освѣдчили и оповѣдали. И на то я возный далъ есьми сесь мой интромиссыйный квитъ, подъ печатью моею и подъ печатьми стороны шляхты, имены зверху писаныхъ. Писанъ року, мѣсяца и дня звышъ помененого. У того квиту интромиссыйного печатей притисненыхъ чотыри. Который тотъ квитъ и зъ речью въ немъ описаною до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть вписанъ, зъ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью земскою воеводства Виленского брацтву Виленскому церкви сошествія Святого Духа православного греческого есть выданъ. Писанъ у Вильни. U tey kopii intromissyi podpisy rąk iaśnie wielmożnego imci pana marszałka trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, iako y wielmożnych ichmość panów deputatów temi wyrażaią się słowy: Krzysztoph Stefan Sapieha—Lidzki, Wilkiski starosta, marszałek trybunalski; Jan Kolenda—pisarz ziemski Wileński, z Oszmiany deputat; Thomasz Wo-

lan, deputat Lidzki; Dawid Łukomski; Andrzey Trzeciak—deputat Lidzki; Alexander Ogiński—deputat woiewodztwa Trockiego; Jan Alexandrowicz—deputat z Grodna, z xięstwa Żmuydzkiego deputat; Stanisław Bernat—pisarz skarbowy wielkiego xięstwa Litewskiego; Jan Talat—deputat Żmuydzki; Matheusz Ukolski — deputat Brasławski; Alexander Hurko z woiewodztwa Witebskiego; Piotr Dostoiewski—deputat Piński; Dawid Połupięta—deputat Mścisławski; Jan Frąckiewicz Radzimiński—Nowogrodzki deputat; Jan Ipohorski Lenkiewicz—deputat Mozyrski. Skorygował Bryndza. Inscriptia na tey kopiy iaśnie wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiędza metropolity Kiiowskiego przy pieczęci przyciśnioney takowemi słowy: Takową kopią, z dokumentów autentycznych w skarbcu zostaiących wypisaną, potrzebuiącym oycom bazylianom Wileńskim świętego Ducha y Jewieńskim dać roskazawszy, dla dania wiary przy pieczęci podpisuię się: W Kiiowie, dnia siódmego Marca, anno tysiąc siedmsetnego ośmnastego, Joasaph Krokowski—metropolita Kiiowski y całey Rusi, manu propria. Która to kopia, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięta y wpisana.

1620 г. (Названіе мѣсяца и число пропущены).

Изъ книги № 127, за 1760—1761 г., л. 822.

33. Добровольная сдѣлка между Яковомъ Турновскимъ и Григоріемъ Минчевскимъ относительно разграниченія имѣнія Ленковичъ и Авдеевичъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Februarii osimnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedymsetnym sześćdziesiątym obranymi, comparendo personaliter w trybynale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Jan Łastowski—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał list dobrowolny ugodliwy, rozgraniczny zapis od imć panów Jakuba y Barbary z Starosielskich Turnowskich—małżonków imć panu Minczewskiemu dany, ad praesens względem granicy dobr Audziewicz possessoribus tychże dobr idque imć xięży bazylianom Witebskim służący, należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszelką w nim inserowaną rzeczą z ruskiego pisma do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych był przyięty y wpisany, iakoż my sąd trybuna-

łu głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Я Якубъ Турновскій и Барбара Старосельская, судьянка земская Витебская, малжонка впродъ речона его милости пана Якуба Турновского, земяне государскіе воеводства Витебского, сознаваемъ симъ нашимъ добровольнымъ угодливымъ листомъ нынѣшнимъ и на потомъ будучого вѣку людямъ, кому о томъ вѣдѣти належало, ижъ што есьмо были пришли до затяговъ правныхъ (съ) земениномъ государскимъ воеводства Витебского Григоріемъ Минчевскимъ и малжонкою яго (sic) панею Богданою Зубовною о грунты нашіе, до имѣнья нашого Ленковского приналежачіе и до грунтовъ пана Менчевского Авдеевскихъ въ Прошоныхъ прилеглые, надъ ручеемъ Ситовцемъ будучіе, у воеводствѣ Витебскимъ лежачіе, межи которыми границы старовѣчные были попсованые, прото за вложеньемъ се въ то ихъ милости пановъ пріятель зобопольныхъ нижей мянованыхъ и за выяханьемъ ихъ на тые грунты наши, о которые споръ межи нами былъ, надъ ручаемъ Ситовцомъ Прошоницы, теды мы зъ нимъ паномъ Менчевскимъ и малжонкою яго пани Богданою Зубовною погодили есьмо и границы межи тыми всими грунтами, такъ межи грунтами пана Менчевского, яко и пана Зембинского подъ Ленковщизны и Овдеевичъ поновили есьмо, копцами и рубежами, а то есть мяновите: Найпервѣй, почавши одъ рѣки Двины, надъ рѣкою Двиною въ соснѣ рубежи, одъ тое сосны въ бору копецъ закопали, зъ того копца у другой соснѣ рубежи, съ тое сосны у трецей сосны рубежи, на бору зъ тое сосны въ ели рубежи, съ тое ели у дрогой ели рубежи, зъ тое ели межи нивами подле каменья великого копецъ закопали, одъ того копца у соснѣ рубежи, одъ той сосны у другой сосны рубежи, одъ тое сосны рубежи, одъ тое сосны у трецей соснѣ рубежи, зъ тое сосны у чецвертей соснѣ рубежи, зъ тое сосны у пятой соснѣ рубежи; на томъ же бору, зъ тое сосны въ розбитый камень на бору, зъ того каменья розбитого у соснѣ рубежи, зъ тое сосны у копецъ, зъ того копца у другій копецъ подле дороги Мостковое, которая идетъ зъ Овдеевичъ до Хачковичъ на мостокъ. Тая дорога дѣлитъ грунтъ пана Менчевского зъ грунтомъ пана Станислова Зембинского, а по другой сторонѣ тоей дороги Мостковое припавъ грунтъ пана Станислава Зенбинского; и заразъ одъ тое дороги зачинаецъ се граница зъ паномъ Станиславомъ Зембинскимъ тымъ способомъ, который самъ панъ Зембинскій въ тотъ же часъ при томъ розграниченью былъ и самъ граничилъ зъ нами, то есть: Найпервѣй подле тое дороги копецъ усыпали, зъ того копца просто у боръ на гору въ сосну великую, зъ тое сосны у другую сосну, зъ тое сосны въ копецъ, зъ того копца у соснѣ рубежи, зъ сосны у копецъ подле дороги великое Клемницкое, которая идетъ черезъ Овдеевичи и Хацковичи до Клемничи. А перешодши тую дорогу замковую великую знову граница зачинаетце зъ тымъже паномъ Григоріемъ Менчевскимъ и зъ малжонкою его пани Богданою Зубовною и подле тое дороги копецъ закопали на бору, по правой руцѣ, одъ того копца идучи просто до болота и надъ тымъ болотомъ другій копецъ закопали, одъ того копца надъ тымъже болотомъ въ соснѣ рубежи, одъ тое сосны

перешодши болото у ели рубежи, зъ той ели надъ ручьемъ, вышодши зъ ручья у другой ели рубежи, зъ тое ели у третьей ели рубежи въ болотѣ, зъ тое ели въ дубѣ великомъ рубежи на мощалинѣ, одъ того дуба копецъ коло ели закопали, въ тойже мощалинѣ подле пня вязового, въ которомъ была старая граница копецъ закопали, одъ того конца у ели рубежи, въ тойже мощалинѣ стоячой, зъ тое ели на мощалинѣ у другой ели рубежи, зъ тое ели мимо дубъ сухій на тойже мощалинѣ у вольхи рубежи, зъ тое ольхи подле нивы тоюжъ Мощалиною въ дубѣ рубежи, одъ того дуба у ели рубежи, по конецъ мощалины, одъ тое ели въ дубѣ виловатомъ, на болотѣ стоячомъ, рубежи, зъ того дуба у ели рубежи на болотѣ, зъ тое ели у другой ели рубежи на тымъже болотѣ, зъ той ели у трецей ели рубежи на тымъже болотѣ, зъ тое ели въ дубѣ копецъ подле воронего гнѣзда на болотѣ рубежи, зъ того дуба въ другомъ дубѣ рубежи подле тоежъ сѣножати, зъ того дуба у кленѣ рубежи, зъ клена у дубѣ великомъ рубежи, подле которого и копецъ закопали, одъ того дуба и конца на нивѣ, о которую межи нами споръ былъ, на рогу тое нивы копецъ закопали, съ того конца нарожного просто черезъ ниву до сосны, которая стоицъ подле дороги зъ Овдеевичъ идучое до рѣчки Сытувца, въ той соснѣ рубежи высѣкли и копецъ закопали. Которая тая сосна стоитъ надъ дорогою и копецъ при ней закопаный подле земли пана Станислава Зембинского, который маетъ одъ пана Григорія Подвинского и на томъ мѣйсцу граница се скончила зъ паномъ Григоріемъ Минчевскимъ—и зъ маткою яго панею Богданою Зубовною. А зъ паномъ Станиславомъ Зембинскимъ знову одъ тое сосны и копца старая граница: грунтъ Ленковскій зъ грунтомъ его тоюжъ дорогою зъ Овдеевичъ до Сытовца идучи граничицъ въ сосну, зъ той сосны у другую сосну, зъ сосны у копецъ, зъ копца просто въ ручай Ситовецъ, а тымъ ручаемъ Ситовцомъ у верхъ ажъ до того мѣйсца граничить, гдѣ се мнѣ граница зъ Студмичовлянами починаетъ. И взявши зъ Двины рѣки съ початку тое границы выжъ описаное, по правой сторонѣ идучи одъ Двины до конца петы до сосны и конца остатней, то се тые грунты вси пашные и непашные достали се ку Авдеевичомъ пану Григорію Минчевскому и малжонцѣ его пани Богданѣ Зубовнѣ, а у слушныхъ границахъ, гдѣ се поменило и пану Станиславу Зембинскому. А по лѣвой сторонѣ тыхъ границъ, копцовъ и рубежовъ описаныхъ: почовши тежъ одъ Двины рѣки грунты пашные и непашные наши Ленковскіе, черезъ которые границы ужо одъ сее згоды и зъ ограниченья, я Якубъ Турновскій и я Барбара Старосельска Якубова Турновска, также дѣти и потомки наши, по насъ маетносцъ Ленковскую державчіе, земли и грунтовъ пана Менчевского, за тыми описаными границами и рубежами, до земли нашей Ленковское заберать не маемъ вѣчными часы подъ заплаченьемъ вины пану Минчевскому, малжонцѣ, дѣтемъ и потомкомъ его осмидесятъ копъ грошій литовскихъ, еслибы где што на насъ слушне и правне доведено было, если бысмо што грунтовъ за тыми границами заберали. А при тымъ становенью и разграниченью нашомъ были зъ обы-двухъ сторонъ панове пріятели наши: его милость панъ Войтехъ Соколовскій, панъ Станиславъ Зембинскій, панъ Янъ Доратовичъ, панъ

Федоръ Хачковскій и панъ Янъ Соколовичъ. И на то есьмо сесь нашъ листъ угодливый граничный вѣчистый пану Григорію Минчевскому и малжонцѣ его пани Богданѣ Зубовнѣ дали, подъ нашими печатьми и зъ подписомъ руки моей, мене Якуба Турновского, также подъ печатьми и зъ подписами рукъ земянъ осударскихъ воеводства Витебского, звыжъ ихъ милостей помененыхъ, которые за устною и очевистою прозьбою нашою печати свои приноживши и руки подписали. Писанъ у Витебску, року тысеча шесцьсотъ двадцатого, мѣсица (не поставлено числа).

U tego dobrowolnego ugodliwego listu rozgranicznego zapisu przy sześciu pieczęciach podpis ręki aktora imć pana Turnowskiego his exprimitur verbis: Jakub Turnowski ręką swą. Który to takowy dobrowolny ugodliwy rozgraniczny zapis od imć pana Jakuba Turnowskiego y samey ieymość pani Barbary Starosielskiey, sędzianki ziemskiey Witebskiey Jakubowey Turnowskiey, małżonków, imci panu Minczewskiemu dany, ad praesens imć xięży bazylianom konwentu Witebskiego służący należący, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1620 г. Іюля 20 дня.

Изъ книги № 46, за 1701 г., л. 677.

34. Продажная запись отъ дворянина Александра Колецкаго Виленскому св. Троицкому монастырю на имѣніе Свираны.

Roku tysiącznego siedmsetnego pierwszego, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny pierwszy obranemi, postanowiwszy się oczewisto patron pan Samuel Koreywo, opowiadał, pokładał y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych list dobrowolny wieczysto przedażny zapis, od imci pana Alexandra Koleckiego, dworzanina iego królewskiey mości, w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiącym, na rzecz w nim wyrażoną dany, służący y należący podał, który podaiąc do akt, aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany, upraszał; iakoż przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi słowo w słowo tak się w sobie ma:

Я Александеръ Колецкій, дворанинъ его королевское милости, чиню явно и вызна-

ваю самъ на себе тымъ моимъ листомъ, вѣчистымъ продажнымъ записомъ, кому бы о томъ вѣдати належало, теперь и напотымъ будучимъ, што которую маетность, названую Свираны, у воеводствѣ Виленскомъ лежачую, первей одъ Исмаилія Татарина и одъ жоны оного за вливкомъ права въ певной суммѣ пѣнезей, а потомъ одъ власныхъ дѣдичовъ тое маетности, одъ пана Володиміра Жуховского и одъ пана Криштофа Видского и одъ малжонокъ ихъ купнымъ вѣчистымъ правомъ набывши, въ спокойномъ держанью и уживанью презъ часъ немалый былемъ, а потребуючи я теперь суммы пѣнезей, выжъ реченую маетность мою власную вѣчистую Свираны, у Виленскомъ воеводствѣ лежачую, меновите: дворъ зо всимъ будованьемъ дворнымъ, зъ огородами овощовыми, зъ гумномъ, зе збожемъ, на полю засѣянымъ, житомъ и яриною вшелякою, зъ оборою въ ней, зъ быдломъ рогатымъ и нерогатымъ, малымъ и великимъ, зъ селы до того двора прислухаючими, меновите: село Свираны, село Сырвицы, село Колесники, село Кушнеры и Жемла, зъ поддаными въ тыхъ селахъ, осѣлыми и неосѣлыми, отчичами и прихожими, меновите на инвентару написаными, зъ ихъ дѣтьми и жонами и зо вшелякою маетностью ихъ, зъ работами тяглыми, цыншами, зъ дяклами, подачками и повинностьми вшелякими; до того часть прикупленую одъ Кулевичовъ тамъ въ Свиранахъ зо всими грунтами, въ той маетности Свиранской, пашними, оромыми и неоромыми, дворными и мужицкими, до селъ выжъ менованыхъ належачими, зъ сѣножатьми болотными и поплавными, зъ борами, зъ гаями, зъ дубровами, зарослями, зъ млыномъ и зъ вымелкомъ, и зъ млынаромъ, зъ ставами и зъ рѣкою и зъ ловеньемъ рыбъ, зъ корчмами на гостинцу Мѣдницкомъ зъ Вильна ѣдучи до Медникъ, зъ мытомъ при корчмѣ, зо всими пожитками и приналежностями всякими, такъ яко се тая маетность моя Свиранская сама въ собѣ, въ пожиткахъ, въ границахъ и въ обыходѣхъ своихъ зъ давныхъ часовъ мяла и теперь маетъ, и напотомъ мѣти будетъ зовсимъ навсимъ, якожъ самъ я держалъ и уживалъ, такъ ижъ менованые непомененому, а помененое неменованому ничого шкодити не маетъ, вымуючи только собѣ и не кладучи до сего листу моего продажного одъ того имѣнья Свиранского село Трибыли и село боярское названое Вознишки-Зубовичи, и село заставное Вратишки, зъ ихъ домами, кгрунтами и сяножатьми, зо всимъ навсе, яко се тые села зъ ихъ кгрунтами и сѣножатьми и пожитками въ собѣ здавна мѣли и теперь маютъ, продалъ есми на вѣчность капитулѣ монастыра Виленского святое живоначальное Троицы, законникомъ реліи греческое, рекгулы святого Василія великого, за певную сумму пѣнезей, за три тысечи копъ и за триста копъ грошей, личбы Литовское, теперешнимъ законникомъ и напотомъ будучимъ, которую сумму пѣнезей, выжъ мененую, всю сполна до рукъ своихъ взявши, тую маетность мою выжъ мененую Свираны зо всимъ, яко се вышей описало, заразъ одъ даты сего листу моего, нижей писаного, черезъ возного въ моцъ, въ держанье и спокойное уживанье ихъ милостямъ отцомъ законникомъ святое Троицы завелъ, подалъ и поступилъ есьми и все право мое, на тую маетность мнѣ служачое, што кольвекъ есьми собѣ мѣлъ, ихъ милостямъ законникомъ до рукъ оддалъ

есьми, а самъ ся съ той маетности и пожитковъ, зъ нее приходячихъ, зреклемся и зрекаю, оддаляючи то все одъ самого себе, малжонки моей, дѣтій, близкихъ, кревныхъ и повинныхъ моихъ, вѣчными часы. Вольно будетъ и есть вышъ речонымъ законникомъ светое Троицы той маетности Свиранское, одъ мене купленой, яко власности своее уживати, продати, даровати, замѣняти и яко розумѣючи ку найлѣпшему пожитку своему оборочати, въ чомъ я и потомки мое ніякое трудности имъ чинити не маемъ вѣчне, и овшемъ одъ каждого таковаго, ктобы зъ дѣтей, близкихъ кревныхъ моихъ, въ тую продажу мою а куплю ихъ милостей отцовъ законниковъ во всю, альбо въ часть якую вступовалъ, правомъ, альбо якимъ иннымъ способомъ уступовалъ, трудность и перешкоду въ держанью ихъ милостямъ чинилъ, тогды я, альбо потомки мои, за ознайменьемъ мнѣ черезъ листъ ихъ милостей отвористый, покладаючи его урядовне черезъ возного на маетностяхъ моихъ вшелякихъ, передъ рокомъ припалымъ за недѣль двѣ, повиненъ буду у каждого права своимъ коштомъ и накладомъ боронити и заступовати, до выстья давности земское десети лѣтъ. А кгдыбымъ я, пропомневши того продажного запису моего, самъ черезъ себе, або дѣти, потомковъ, кревные и близкіе мое въ тую маетность Свиранскую во всю, або въ часть и належность ее якимъ кольвѣкъ способомъ вступовалъ, трудность и перешкоду въ держанью ихъ милостямъ чинилъ и одъ перешкажаючихъ дѣтей и близкихъ моихъ не заступовалъ, тогды за такое нарушенье того запису моего, каждого параграфу, повиненъ буду заруки ихъ милостямъ отцомъ законникомъ чотыриста копъ грошей Литовскихъ заплатить. О которую заруку за нарушенье запису вольность позванья до вшелякого права и мнѣ неналежного рокомъ такимъ, якимъ сторона укривжоная похочетъ, покладаючи позвы на вшелякихъ маетностяхъ моихъ; а врадъ кождый, за позваньемъ правнымъ, або неправнымъ, за станьемъ и въ нестанью моимъ моценъ будетъ, непримуючи одъ мене и умоцованыхъ моихъ ніякихъ оборонъ, всказанье и одправу укривжоному на маетностяхъ моихъ, безъ складанья ратъ статутовыхъ, учинить, а я и потомкове мои ничому противенъ быти не маю, подъ вышъ описаною зарукою. И на то далъ есьми ихъ милостямъ отцомъ законникомъ светое Троицы сесь листъ вѣчистое продажи моее записъ подъ печатью и съ подписомъ власное руки моее, до которого за устною и очевистою прозьбою моею ихъ милость панове пріятели мои, его милость панъ Адамъ Хрептовичъ—маршалокъ трибунальскій и его милость панъ Янъ Коленда—писарь земскій Виленскій, его милость панъ Грегорій Голубицскій Корсакъ, печати свои приложили и руки власные къ сему моему листу подписати рачили. Писанъ у Вильни, лѣта одъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ двадцатого, мѣсеца Іюня дватцатого дня. U tego listu dobrowolnego wieczysto przedażnego zapisu, przy pieczęciach podpisy rąk temi słowy: Alexander Kolecki ręką własną, Adam Chreptowicz własną ręką, Jan Kolenda, pisarz ziemski Wileński, ręką swą, Hrehory Korsak własną ręką. A na drugiey stronie tego zapisu suscepta wespół z podpisem ręki imci pana marszałka trybunalskiego w te słowa: Roku тысеча шестьсотъ двадцатого, мѣсеца Іюля петнацатого дня тотъ листъ его милость панъ Александеръ Колецкій у суду

головного очевисто призналъ. Jan Wilczek—dworzanin iego królewskiey mości, marszałek trybunalski. Który że to list dobrowolno wieczysto przedażny zapis, za podaniem onego przez osobę zwysz mianowaną do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1632 г. Апрѣля 30 дня.

Изъ книги № 36, за 1693 г., л. 1567.

35. Фундушовая запись, данная подстоліемъ и земяниномъ Новгородскаго воеводства Криштофомъ Каминскимъ и его женою Еленою Друцкою-Горскою на основаніе Волненскаго Св.-Троицкаго монастыря.

Лѣта одъ нароженья сына Божого тысеча шестсотъ деветьдесятъ третьего, мѣсеца Августа шостого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешнїй тысеча шестьсотъ деветьдесятъ третїй обраными, постановившисе очевисто у суду пленипотентъ панъ Александеръ Гордѣевскїй оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати подалъ екстрактъ, съ книгъ трибуналу вынятый, вписанья въ нимъ фундушу зошлого зъ сего свѣта его милости пана Криштофа Криштофовича Радивоновича Каминского—подстолего воеводства Новгородского и ей милости пани Гелены Друцкой-Горской — маршалковны Оршанской, Криштофовой Каминской — подстолиной Новогородской, въ Богу велебнымъ ихъ милостямъ отцомъ базыліаномъ Виленскимъ на монастырь и церковь Волненскую даный и служачій. Который фундушъ подаючи до актъ, просилъ насъ суду, абы былъ принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ, якожъ мы судъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Выписъ съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни одправованыхъ. Лѣта одъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцать второго, мѣсеца Мая одинадцатого дня. Передъ нами судьями головными трибунальными, у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешнїй тысеча шестьсотъ тридцать вторый обраными, постановившисе очевисто въ Бозѣ велебный его милость отецъ Іосафатъ Бокей, бак... и законникъ регулы светого Василья великого монастыра Виленского светое и живоначальное Троицы, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью листъ фундушъ

земенина господарского и подстолего воеводства Новагородского его милости пана Криштофа Каминского и пани малжонки его милости, ей милости пани Гелены Друцкое-Горское, маршалковны Оршанское, даный и належачій велебнымъ ихъ милостямъ ойтцомъ законникомъ регулы светого Василья, на церковь и монастырь светое Троицы въ маетности его милости пана подстолего (Волненской), въ воеводствѣ Новогородскомъ лежачой, збудованый, яко въ томъ листѣ фундушу ширей и достатечней описано и доложоно есть, и жадалъ, абы тотъ листъ фундушъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ вписаный былъ; якожъ мы судъ, тотъ листъ огледавши и читаного выслухавши, а бачечи речь быть слушную и потребную, далисьмо до книгъ вписать, который, вписуючи слово до слова, такъ се въ собѣ маетъ.

Во имя Отца и Сына и Светого Духа, светое живоначальное и нероздѣльное Троицы, стань се воля Божая ку вѣчной памети. Аминь. Я Криштофъ Криштофовичъ Радивоновичъ-Каминскій—подстолій, земенинъ господарскій воеводства Новгородского, а я Гелена Друцкая-Горская, маршалковна Оршанска, малжонка помененого его милости пана подстолего Новогородского, маючи то мы обое уставичне предъ очима нашими, ижъ зъ земли вышедши знову въ землю обернемъ, оддавши и поручивши души наши въ опатрность и опеку пану Богу всемогущему, а уважаючи, ижъ въ томъ дочесномъ житіи не панами, але шафарьми надъ тымъ, што намъ Богъ всемогущій зъ ласки своей дать рачилъ, естесми, на помноженье хвалы его светое Боское заложили есьми и збудовали церковь на честь Троицы пренасвятѣйшое, Троицу светую названую, въ маетности нашой Волненской въ воеводствѣ Новгородскомъ лежачой, также и манастырь на законниковъ регулы светого Василья великого набоженства греческого. Которую церковь золотомъ, сребромъ, опаратами, ризами, звонами и книгами и вшелякими потребами надали и оздобили есьмо, абы водлугъ канонов отцовъ светыхъ набоженства церкви греческое восходное, ни въ чомъ сакраментовъ и церемоній не меняючи, порадне одправовало, а хвала всесильного Бога не уставала и за души наши молитвы и оферы уставичне чиненые были. Ку той же церкви и монастырови надали и вѣчне фундовали есьмо въ помененой маетности нашой Волненской, въ повѣтѣ Новогородскомъ лежачой, волокъ двадцать сполна дать людьми осѣлыхъ, а десеть до фольварку, на дворну пашню въ пустѣ будучихъ, яко то все ширей и достатечне на инвентарѣ, одъ насъ описаномъ, описано и доложоно есть, яко повинности подданыхъ, такъ тежъ урочища кгрунтовъ, сѣножатей, межи и копцы, ставокъ, тежъ вишній и сажавку подъ фольваркомъ, также вольное ловенье рыбъ въ рѣцѣ Задвемѣ, мливо тежъ вольное ве млынѣ нашомъ Парфимовскимъ на бочокъ пятьдесятъ безъ мѣрки, вступъ и врубъ вольный на древо до будованья и на дрова до пущи нашое Маловицкое и до статковъ въ Гостиловичахъ, маетности нашое Городицкое; тое теды все упреймою охотою на честь и хвалу всесильного Бога водлугъ преможенья нашого фундуемо и вѣчне на церковь и монастырь Волненскій светое Троицы надаемо, поддаючи тую церковь и монастырь подъ владзу и зверхность зверхнѣйшого пастыра, въ томъ набоженствѣ

греческомъ въ Бозѣ превелебного его милости отца митрополиты Кіевского, Галицкого и всея Руси, въ которомъ манастыру законниковъ если не большъ, то принамнѣй чотыри завше быти мають, два свещенники, а два братія. Которыхъ повинность тая будетъ: Абы служба Божа, литоргія святая, если не частѣй, теды два разы въ тыдень одправовала, разъ за-упокойная за души насъ самихъ, продковъ и потомковъ нашихъ, а другая посполитая; *повторне*, дяковъ, иле ихъ выховати могутъ, абы завше ховали; *по третье*: въ тые дни, коли службы Божое не будетъ, абы часы въ церкви одправовали; *по чварте*, апараты, злото, сребро, образы, рызы, звоны и книги абы ни гдѣ индей съ тое церкви вывожоные не были. На остатокъ ктиторами того монастыра нихто иншій быти не маетъ, только мы сами, а по насъ потомки наши, поколь ихъ станетъ будетъ. Такъ теды тотъ фундушъ и тое наданье зъ доброе воли и цѣлое охоты, ку хвалѣ милого Бога одъ насъ учиненое, велебнымъ отцомъ законникомъ регулы светого Василя выразивши достатечне волю нашу надаемы, обецуечи по собѣ онымъ, ижъ такъ мы сами, яко и потомки нашіе и нихто зъ близкихъ, кревныхъ, повинныхъ нашихъ, въ тое наданье, все, або о которую часть его уступовати, одоймовати, въ интратахъ и доходахъ перешкоды чинити немаемъ и мочи не будемъ вѣчными часы. А хтобы той воли и споряженью нашому противнымъ былъ и якую кольвекъ трудность чинилъ, таковый нехъ се не розмножитъ на томъ свѣтѣ и во будущомъ на страшномъ судѣ Божомъ проклятъ будетъ. И на то дали есьмо сесь нашъ добровольный листъ, вѣчистый фундаційный записъ, подъ печатьми нашими и съ подписомъ рукъ нашихъ. До которого просили есьмо для лѣпшое твердости о приложенье печатей и о подписъ рукъ ихъ милостей пановъ пріятель нашихъ, имени нижей помененыхъ. Писанъ у Вильни, тысеча шестьсотъ тридцать второго, мѣсеца Априля тридцатого дня.

У того листу печатей притисненныхъ пять, а подписъ рукъ письмомъ польскимъ тыми слове: Do tego funduszu mego ręką swą podpisał y pieczęć przycisnoł Krzysztoph Kamieński, podstoli ziemie Nowogrodzkiey, ręką swą. Mikołay Tryzna, podkomorzy Lidzki manu propria. Gabryel Szemet, podkomorzy Słonimski, ręką swą. Который тотъ листъ, за покладаньемъ и жаданьемъ велебного отца Бокея, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть вписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью земскою воеводства Виленского и съ подписомъ руки писарское въ Бозѣ велебному его милости ойтцу Павлу Корсаку, старшому монастыра Новогородского есть выданъ. Писанъ у Вильни. У того екстракту при печати притисненной подписъ рукъ тыми словы: Mikołay Tryzna, kuchmistrz wielkiego xięstwa Litewskiego, marszałek trybunalski, własną ręką. Янъ Коленда, Виленскій земскій писарь. Konstanty Zaleski, podsędek y deputat Wileński. Krzysztoph z Goraia Gorayski, deputat powiatu Oszmiańskiego. Aleksander z Chalcza Chalecki, marszałek y deputat Lidzki. Jan Ogiński—deputat Kowieński. Michał Eustachius Umiastowski, podsędek y deputat Upitski. Jan Kruniewicz, podkomorzy y deputat Mozyrski. Alexander Bykowski—sędzia grodzki, deputat Rzeczycki. Piotr Skinder, deputat xięstwa Żmuydz-

kiego. У того екстракту подписъ тыми словы: Скорикговалъ Шпорцинъ. Который же тотъ екстрактъ фундушу, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую, до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1633 г. Марта 18 дня.

Изъ книги № 103, за 1745 г., л. 115.

36. Грамота короля Владислава IV на учрежденіе Минскаго Петропавловскаго братства, по примѣру Виленскаго свято-Духовскаго, подтвержденная въ 1744 г. королемъ Августомъ третьимъ.

По ходатайству придворныхъ сановниковъ, дворянства, духовенства и горожанъ вѣроисповѣданія греко-русскаго, король Владиславъ IV разрѣшаетъ открыть при Минскомъ Петропавловскомъ соборѣ церковное братство по подобіе Виленскаго Св.-Духовскаго; разрѣшаетъ ему засѣданія для разсужденія объ общественно-благотворительныхъ дѣлахъ; позволяетъ открыть школу и типографію и утверждаетъ за братствомъ всѣ его фундуши.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego piątego miesiąca Maia dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Stefan Kosecki opowiadał, prezentował et ad acta podał przywiley confirmationis nayiaśnieyszego króla imci Augusta trzeciego, z kancellaryi wielkiego xięstwa Litewskiego wydany, in rem et partem w Bogu wielebnym oycóm dyzunitom monastyru Wileńskiego przy cerkwi świętego Ducha, y monastyru Mińskiego przy cerkwi świętych Piotra y Pawła apostołów będącym, służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, aby pomieniony przywiley ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

August trzeci, z Bożey łaski król polski, wielki xiąże Litewski y t. d. Oznaymuiemy tym listem naszym confirmacyalnym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, iż produkowany iest przed nami originalny list przywiley nayiaśnieyszego Władysława czwartego—króla polskiego, predecessora naszego, ręką podpisany y pieczęcią wiszącą wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzony, graeco idiomate pisany, zdrowy, cały, nienaruszony,

ani żadnego w sobie podeyrzenia nie maiący, zawieraiący w sobie prawa y podania różnych wolności y swobod bractwom cerkiewnym Wileńskiemu przy świętym Duchu y Mińskiemu przy pierwowezwanych świętych apostołach Piotrze y Pawle, zakonu graeko-ruskiego niezuniowanych, y supplikowano nam iest przez panów rad naszych imieniem przełożonych tychże bractw y duchownych osób, abyśmy mocą y powagą naszą królewską przywiley tenże stwierdzić y zmocnić raczyli, którego to przywileiu rzecz od słowa do słowa tak się zaczyna: Władysław czwarty, z Bożey łaski król polski y t. d. Oznaymuiem tym listem przywileiem naszym, komu tego wiedzieć będzie potrzeba, ninieyszym y napotym będącym, iż my król, za doniesieniem nam prożb y instancyi niektórych panów rad y urzędników naszych, tak też y koła rycerskiego, a za supliką braci duchownych y świeckich ludzi narodu ruskiego zakonu graeco-ruskiego bractwa cerkwi założenia śś. pierwo-apostołów Piotra y Pawła niezuniowanych monasteru miasta naszego Mińskiego, w wielkim xięstwie Litewskim będącego, ufundowanego przez urodzoną Bohdanową Statkiewiczową—marszałkową naszą, w roku tysiąc sześćset trzynastym, miesiąca Nowembra szóstego dnia, a przedtym ieszcze od obywatelów woiewodztwa Mińskiego y inszych woiewodztw y powiatów w roku tysiąc sześćset dwunastym, indykta dziesiątego założonego y podpisami rąk stwierdzionego, a potym w roku tysiąc sześćset czternastym y tysiąc sześćset dwudziestym, od przełożonych w duchowieństwie ich błogosławionego, a teraz zwierzchnością naszą królewską na seymie szczęśliwey koronacyi naszey, według punktów na elekcyi podanych y poprzysiężonych, chcąc do skutku przywieść, łaskawie im pozwoliwszy, dla swobodnego y spokoynego używania wszelkich obrzędów cerkiewnych y rozszerzenia chwały Bożey według artykułów y porządków bractwu Wileńskiemu, przy cerkwi świętego Ducha będącym, od zwierzchności w religii ich pasterza patryarchi Konstantynopolskiego oyca Jeremiasza podanych, a od świętey pamięci Zygmunta trzeciego—króla polskiego, pana oyca naszego, w roku tysiąc pięćset osiemdziesiąt dziewiątym, miesiąca Julia dwudziestego pierwszego dnia stwierdzonych. A że w tym pomienionym przywileiu, przed nami pokładanym, miedzy inszemi artykułami, wolnościami y swobodami bractwu cerkiewnemu Wileńskiemu, przy cerkwi świętego Ducha będącemu, iest nadana y opisana, aby od wszelkich przysądów trybunalskich, marszałkowskich, ziemskich, grodzkich y mieyskich ich oddalono, szczegulnie nam królowi do sądu y obrony zostawiono, także domy ich brackie y ludzi w nich, iak duchownych, tak y świeckich mieszkaiących od czynszu, podatków y płaceń, od wszelakich powinności mieyskich, tak też y od stoiania gości uwolniono, szkoły dla nauki ludzi chrześciańskich y dziatek ich budowania według przemożenia, do tego drukarnia dlia drukowania wszelkich xiąg y zachowania w nich ludzi godnych, iak duchownych, tak y świeckich pozwolono; których ieżeli komu iakowa krzywda dziać się będzie, tedy sprawiedliwość powinien będzie przełożony z starostami rocznemi według statutu ziemskiego czynić, a appellacya do sądu ziemskiego ma być dopuszczona. A ktoby co z dobrey woli swoiey na to bractwo cerkiewne nadał, albo testamentem zapisał y zapisze, z maiętności ruchomych y leżących, to wiecznemi

czasy przy tym bractwie zostawać ma. I te wszytkie zwyż pomienione wolności, mianowicie w przywileiu tym opisane y nowo od nas na seymie teraznieyszym szczęśliwey koronacyi naszey nadane, z łaski naszey królewskiey y temu bractwu cerkiewnemu Mińskiemu świętych perwo-apostołów Piotra y Pawła wiecznemi czasy nadaiem; tak też dobrowolne nadanie folwarku, nazwanego Perespa, w roku tysiąc sześćset dwudziestym trzecim, miesiąca Junii dwudziestego wtórego dnia ze wszelkiemi przywileiami pod prawem ziemskim urodzonego Marcina Wołodkiewicza — sędziego ziemskiego woiewodztwa Mińskiego, w którym ten przywiley na młyny świętey pamięci pana oyca naszego Wasilemu Maslance w roku tysiąc sześćset pierwszym, miesiąca Julii dwudziestego szóstego dnia dany, oycom zakonnikom stwierdzamy. Do tego tym przywileiem naszym waruiemy to, iż iak cerkiew narodzenia przeczystey Bohorodicy, zdawna z szpitalem w possessyi ich będąca, tak y monastyr panieński z gruntami, budowaniem y ze wszytkiemi przynależytościami, pod władzą od nich zgodnie obranego ihumena, przy tym bractwie w spokoynym dzierzeniu y używaniu ich zostawać ma wiecznymi czasy. A że też urodzona a w Bogu zeszła Ewa Borkołabowna Korsakowna—xiężna Sołomerecka, starościna Krzyczewska y Ołuczycka, do tego monasteru y bractwa świętych apostołów Piotra y Pawła, dwa placy, ieden nazwany Jasiński, a drugi Setczyński, w pewnych miedzach, granicach leżący, wieczystym funduszem, prawami na te swoie grunta ze wszystkiemi przynależytościami darowała, w roku tysiąc sześćset dwódziestym szóstym, miesiąca Apryla dwudziestego dnia, a to dla tego, aby cerkiew przemienienia Pańskiego zbudowana być mogła, którego y pozostałe dwie córki iey z małżonkami swemi, stanowszy y sądu głównego trybunalnego w roku tysiąc sześćset trzydziestym pierwszym miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia, przyznaniem swoim ponowili y te zwyż pomienione fundusze przed nami królem pokładali; przeto my król, dla pomnożenia chwały Boskiey te fundusze, y przy inszych y ten fundusz potwierdzaiąc we wszelkich paragrafach, na pomienionych placach cerkiew przemienienia Pańskiego oycu Ihumenowi wespół z bractwem świeckim zmogą, kosztem, lub drzewem, lub murem y szpital dla ubogich y chorych ludzi, przy której kolwiek cerkwi z pomienionych, budować y fundować kiedy zechcą pozwalamy. I na to daliśmy pomienionemu bractwu Mińskiemu cerkwi świętych apostołów Piotra y Pawła ten przywiley nasz z podpisem ręki naszey, do którego y pieczęć naszą wielkiego xięstwa Litewskiego przywiesić rozkazaliśmy. Dan w Krakowie na seymie walnym koronacyi naszey, roku tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, miesiąca Marca osiemnastego dnia, panowania królewstw naszych polskiego y szwedzkiego pierwszego roku. Wladislaus rex. (Mieysce pieczęci wiszącey wielkiego xięstwa Litewskiego). Stanisław Naruszewicz—pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego.

My tedy August trzeci król, do pomienioney supliki imieniem wyżey wyrażonych przełożonych bractw cerkiewnych świeckich y duchownych łaskawie skłoniwszy się, wyżey de actu wyrażonych przywiley we wszytkich punktach, klawzulach, obowiązkach y kondycyach (w czym prawu pospolitemu nie są przeciwne) mocą y powagą naszą królewską stwierdzić y zmoc-

nić umyśliliśmy; iakoż ninieyszym listem przywileiem naszym, wiecznemi czasy trwać powinnym, stwierdzamy y umacniamy. Na co dla lepszey wagi, wiary y pewności ten list przywiley nasz ręką własną podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego zawiesić rozkazaliśmy. Dan w Grodnie dnia dwudziestego miesiąca Listopada, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego czterdziestego czwartego, panowania naszego dwunastego roku. U tego przywileiu confirmationis pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego wisząca na wosku czerwonym wyciśniona, podpis nayiaśnieyszego króla imci, takoż konnotacya na drugiey stronie teyże pieczęci z podpisem imci pana sekretarza, takoż na wierzchu subskrypcya in eum tenorem: Augustus rex. Confirmacya praw, wolności y swobod bractwom cerkiewnym Wileńskiemu przy świętym Duchu y Mińskiemu przy pierwowezwanych świętych apostołach Pietrze y Pawle zakonu graeco-ruskiego. Stefan z Głodowy Kosowski—czesznik Breski-Kuiawski, iego królewskiey mości pieczęci mnieyszey wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz. Procancellariatu celsissimi ac illustrissimi principis Michaelis—ducis in Klewań et Żuków Czartoryski, procancellarii m. d. Lit. Homeliensis, Georgenburgensis, Uswiatensis, Poduswiatensis etc. capitanei. Sigillatum est in actis. Który to takowy przywiley, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1633 г. Іюня 16 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 2048.

37. Фундушовая запись данная Трокскою подкоморичною Региною Воловичовною Огинскою Евейскому монастырю, на постройку въ немъ церкви, училища, бумажной фабрики и мельницы.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Augusta trzydziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty wtóry obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Jan Kaczanowski, prezentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał kopią autentyczną, pisaną literami polskiemi, z zapisu funduszu w Bogu zeszłey wielmożney ieymć pani Reginy Wołowiczowny Bohdanowey Ogińskiey — podkomorzyney Trockiey, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu wielebnemu imci xiędzu Leonowi Karpowiczowi—archymandrycie święto-Duskie-

mu Wileńskiemu y bractwu tamecznemu Wileńskiemu y zakonnikom w-Jewieńskim danego, a teraz w Bogu wielebnemu imci oycu Eufiemiemu Własowiczowi—namiesnikowi y wszystkim wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim święto-Duskim y zakonnikom w-Jewieńskim, także bractwu Wileńskiemu służącego y należącego, prosząc, aby ta kopiia autentyczna do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięta y wpisana była; iakoż my sąd onę przyiowszy do xiąg wpisać rozkazaliśmy, którą wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Я Раина Григорьевна Воловичовна Богдановая Огинская—подкомориная Троцкая, чиню вѣдомо и сознаваю тымъ моимъ листомъ, добровольнымъ вѣчистымъ фундушомъ, ижъ я, маючи межи иншими всими речами на памяти повинность свою христіанскую, абы се найбарзѣй старали о збавенье души своей и о разширеніе хвалы Божое, якобы въ потомные часы за мене самую и пана малжонка моего, въ Богу зешлого, и за потомки наши не уставаючіе молитвы отправоватися могли, якожъ первей того въ року тысеча шестьсотъ деветнатцатого, мѣсеца Юля двадцатого дня, посполу зъ святой памяти небощикомъ паномъ малжонкомъ моимъ, въ Богу зешлымъ паномъ Богданомъ Огинскимъ—подкоморымъ Троцкимъ, фундовалисьмо монастырь въ маетности нашой, званой въ-Евью, въ воеводствѣ Троцкимъ лежачой, поддавши оный подъ владзу и дозоръ архимандриту православному и всему братству Виленскому церковному церкви Сошествія святого и животворящого Духа духовнымъ и свѣцкимъ, подъ послушенствомъ патріархи Константинопольского будучимъ, который то фундушъ першій во всемъ при зуполной моцы вѣчными часы зоставую. А ижемъ дознала и дознаваю великого staраnья о разширенью хвалы Божой архимандрита Виленского и братьи его, въ монастыру въ-Евейскомъ мѣшкаючихъ, такъ въ будованью не малымъ коштомъ церкви и монастыра въ дворѣ отъ насъ вѣчными часы наданомъ, яко и въ иншихъ речахъ ку разширенью хвалы Божой належачихъ, которая церковь въ дворѣ збудованая и монастырь въ мѣсто того, што се мѣлъ будовати у мѣстечку, за вѣдомостію и позволеніемъ моимъ, есть збудована въ пущи моей въ-Евейской, на которое будованіе, якъ готовыми грошми, такъ тежъ и легуминами посилковала есьми. Мѣли тежъ отъ насъ позволенье въ первомъ фундушу нашомъ на старомъ ставищу, подъ селкомъ Олесницкимъ, на рѣцѣ Олесѣ збудовати млынъ на потребу монастырскую, лечъ же усмотрѣли собѣ речь пожитечнѣйшую быти, абы млынъ и паперня нижей на той же рѣцѣ Олесѣ, за селкомъ его милости Бальцеришками на старомъ ставищу и зъ гребли въ концѣ волокъ ихъ на сѣножатяхъ ихъ могла быти збудована, теды я, обачивши за речь слушную, зъ грунту своего зъ одного берегу греблю присыпати позволила и позволяю вѣчными часы, ажебы отъ потомковъ моихъ и одъ кождого державчого имѣніе въ-Евье жадной перешкоды за тое припущенье гребли и приступу до ловленья рыбъ въ томъ ставѣ ихъ и самомъ млынѣ и паперни не мѣли; такъ варую, яко въ семъ фундушу моимъ нижей написано и объяснено есть, а на будованье того млына и паперни зъ лѣсу моего надъ рѣкою Олесою пущи моей, названной Скилбушки, дерева подала. Видечи зась и я барзо малое и щуплое выхованье для иноковъ и

иншихъ слугъ церковныхъ, въ томъ монастыру мѣшкаючихъ, за навѣженьемъ отъ пана Бога повѣтрьемъ и за умнѣйшеньемъ подданыхъ, хотячи зась до дальшой охоты для хвалы Божой ихъ законниковъ потягнути и неуставаючіе молитвы для збавенья души моей по собѣ зоставити, по першой фундаціи, посполу зъ небощикомъ паномъ малжонкомъ моимъ учиненой, зъ добръ, намъ отъ Бога даныхъ, теперь по смерти святобливое памяти небощика пана малжонка моего, маючи собѣ отъ него, ведлугъ записовъ и остатное воли небощика малжонка своего, вольный шафунокъ, якъ въ речахъ рухомыхъ, такъ и въ маетностяхъ лежачихъ, межи которыми въ маетности, названой въ-Евью, прето зъ готовыхъ грошей моихъ тымъ фундушомъ моимъ першимъ, фундушъ нашъ ствержаючи, полѣпшаю фундаціи монастыра въ-Евейского, придаю, даю и дарую и вѣчне записую пять тысечей золотыхъ польскихъ, на которую пять тысечей злотыхъ польскихъ облигъ записъ свой дала есьми. И если еще менѣ панъ Богъ живота продолжитъ зъ того часу, тогды за ту суму посполу зъ архимандритомъ монастыра братского Виленского, зъ игуменомъ и братіею монастыра въ-Евейского, старанье маю чинити, абы фольфаркъ якій на выхованье за тые пять тысечей у кого купити инокомъ, тамъ мѣшкаючимъ, а чого, Боже уховай, на мене смерти не оддавши тыхъ пяти тысячей золотыхъ на монастыръ въ-Евейскій, тогды панове сынове мои, зъ речей моихъ рухомыхъ и зъ сумъ по мнѣ зосталыхъ, тые пять тысечей всю сполна на монастырь отдать повинны будутъ. Шостую зась тысячу золотыхъ первей сего отдавши до рукъ ихъ, даю и дарую вѣчными часы на школу, въ томъ же монастырю нашомъ будучую, хотячи абы въ ней въ потомные часы науки христіянскіе дѣти заживали; которой то тысячи золотыхъ, якъ зъ пановъ сыновъ моихъ, такъ тежъ и жаденъ зъ кревныхъ моихъ и близкихъ не маетъ се упоминати вѣчными часы. А нимъ се еще школа грунтовнѣ уфундуетъ, теды позваляю ему игумену и инокомъ монастыря въ-Евейского тую тысячу золотыхъ обернути на доконченья млына и паперни на рѣчцѣ Олесѣ, на старомъ ставищу засыпаномъ. А што се дотычетъ маетности моей лежачой въ Евью и той за ново засыпаную греблю позволяю законникомъ монастыря въ-Евейского вступъ имъ мѣти вѣчными часы до пущи моей въ-Евейской, названой Скилбушки, за рѣчкою Олесою будучое. Вольно имъ будетъ вшелякое деревье зъ тое пущи на будованье монастыра, церквей, млына и паперни, и на иншіе потребы монастырскіе спущати, чого имъ, якъ сынове мои, такъ и нихто, держачій по мнѣ мѣстечко Евье, зъ млыномъ и корчмою на Бражалѣ боронити не маютъ и мочи мѣти не будутъ вѣчными часы. А жемъ мѣла вольность ловленья рыбъ въ рѣчцѣ Олесѣ и наймоваламъ завше певнымъ людемъ ловенье рыбъ, яко того доходу, такъ тежъ се зъ ловенья рыбъ въ рѣчцѣ Олесѣ зрекаю, а имъ законникомъ поступаю вѣчными часы. Сѣножати Кгердуты до часу инокомъ монастыра въ-Евейского до заживанья была позволила, и другое сѣножати надъ рѣчкою Олесою, што подданые у мене наймовали зъ села ихъ Бальцеришокъ имъ прилеглые, теды всѣ тые сѣножати, сама се зъ нихъ зрекши, имъ законникомъ дарую и записую вѣчными часы. Чого всего, яко се въ томъ листѣ описало, маютъ спокойне помененные закон-

ницы монастыра въ-Евейского яко своей власности заживати вѣчными и неодзовными часы. А естли бы хто кольвекъ по животѣ моемъ, такъ зъ потомковъ моихъ, яко и зъ общыхъ державчихъ якимъ кольвекъ правомъ мѣстечка въ-Евейского, и хотѣлъ бы той мой фундушъ и добровольный записъ бы въ найменьшомъ пунктѣ нарушити, а имъ законникомъ въ спокойномъ держанью перешкоду чинити и вступу любо въ пущи, альбо въ ставѣ, ново отъ нихъ занятомъ и ихъ власномъ, ловенья рыбъ боронити, любо се въ сѣножати втручати, любо сумы якой, отъ мене фундушомъ дарованой, упоминати, любо въ грунта и подданые ку шкодѣ ихъ вступовати, теды кождый таковый всегда будетъ припозванымъ, и маетъ за кождое нарушенье того фундушу и добровольного запису моего заплатити вины имъ законникомъ тысяча копъ грошей литовскихъ; а и по заплаченью тое вины, предъ се той фундушъ, на церковь Божую отъ мене учиненный, при зупелной моцы зоставати маетъ вѣчными часы. Чого всего маютъ быти оборонцами панове сынове мои, яко ктиторы по мнѣ зосталые, вѣру святую каѳолическую послушенства всходняго державчи, такъ тежъ и потомкове ихъ. А который бы, чего Боже уховай, иншой вѣры зъ нихъ зась мѣлъ, теды кождого таковоrо вѣчными часы отдаляю. И на то я Раина Воловичовна Богданова Огинска, подкомориная Троцкая, дала есьми имъ законникомъ монастыра въ-Евейского Успенья пресвятое Богородицы той мой листъ, вѣчистый фундушъ, зъ печатью и подписомъ руки моее власное, до которого за устною просьбою моею печати свои приложили и руки подписати рачили люди зацные, ихъ милость панове пріятели мои, которые имена свои руками своими подписали. Писанъ у Вильни, року тысяча шестьсотъ тридцать третего, мѣсеца Іюня шестнадцатого дня.

U tey kopii zapisu approbacyinego funduszu podpisy rąk takowe: Raina Wołowiczowna Ogińska ręką własną. Dmitr Bychowiec—podsędek Trocki; Jan Rakowski—podskarbi nadworny wielkiego xięstwa Litewskiego; Zygmunt Naruszewicz ręką swą. Suscepta na tymże zapisie napisana w te słowa: Року тысеча шестьсотъ тритцать третьего, мѣсеца Августа пятого дня, той фундушъ свой ей милость пани Раина Воловичовна Богдановая Огинска признала. Jan Kazimierz Pac—trybunalski marszałek. Jan Kolenda—pisarz. Inscriptia zaś na teyże kopii iaśnie wielmożnego imć xiędza metropolity Kiiowskiego, przy pieczęci przyciśnioney, temi wyrażona słowy: Takową kopią z dokumentów autentycznych, w skarbcu zostaiących, wypisaną potrzebuiącym oycom bazylianom Wileńskim świętego Ducha y Jewieńskim dać rozkazawszy, dla dania wiary przy pieczęci podpisuię się: w Kiiowie, dnia siódmego Marca, anno tysiąc siedmsetnego ośmnastego, Joasaph Krokowski—metropolita Kiiowski y całey Rusi, manu propria. Która to kopiia zapisu fyndacyinego, za podaniem oney do akt przez wyżey wyrażonego patrona, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięta y wpisana.

1633 г. Іюля 9 дня.

Изъ книги № 46, за 1701 г., л. 673.

38. Привилегія короля Владислава IV, которою подтверждаются привилегіи его предшественниковъ, данныя на разныя права и вольности Виленскому Св.-Троицкому монастырю и братству.

Roku tysiącznego siedmsetnego pierwszego, miesiąca Maia dwódziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny pierwszy obranemi, stanowszy oczewisto patron pan Samuel Koreywo opowiadał, pokładał y do akt xiąg głównych trybunalnych, spraw wieczystych przywiley, od naiaśnieyszego króla imci Władysława czwartego w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiącym, na rzecz w nim wyrażoną dany, służący y należący, podał, który podaiąc do akt, aby do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych był przyięty y wpisany, iakoż przyiowszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Владиславъ четвертый, милостью Божею король польскій и т. д. Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, кому бы о томъ вѣдати належало. Далъ намъ справу въ Богу велебный отецъ Іосифъ Веляминъ Рутскій, архіепископъ митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Руси, ижъ монастырь Виленскій святое живоначальное Тройцы одъ многихъ лѣтъ въ держанью законниковъ регулы светого Василія, съ святымъ костеломъ Римскимъ соединеныхъ, будучи, што разъ большое помноженіе въ порадку своимъ законномъ и въ самыхъ особахъ законныхъ беретъ, а то зъ ласки ялмужны и наданья розныхъ особъ, такъ духовныхъ, яко и свѣтскихъ, за которымъ законники, при той церкви мѣшкаючіе, разныхъ добръ лежачихъ, такъ въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ, яко и по инныхъ мѣстцахъ певные добра и маетности набыли, и просилъ насъ, абысьмо тотъ монастыръ светое живоначальное Тройцы Виленскій при законникахъ помененыхъ рекгулы святого Василія, въ едности зъ святымъ костеломъ римскимъ будучихъ, такъ тежъ при брацтвѣ светое Тройцы одъ светобливой памети короля его милости Жигмонта третего, пана отца нашого, при той же церкви светое Тройцы фундованымъ и упривиліеванымъ, зъ брацтвами медовыми—панскимъ, купеческимъ, кушнерскимъ и Роскимъ назваными, певными привилеями наданымъ и фундованымъ, вѣчне зоставивши, особливымъ листомъ нашимъ стердили; въ томъ тежъ помененымъ законникомъ ласку нашу господарскую показали, абысьмы вси добра, презъ нихъ набытые и отъ людей побожныхъ легкованые, яко власне, самымъ законникомъ и манастырови менованому належа-

чіе и належати маючіе, моцою и повагою нашою королевскою ствердили и ведлугъ уставъ ихъ законныхъ манастыромъ святое живоначальное Тройцы и всими добрами, до него належачими, радити имъ допустили. Мы господарь, жичечи того, абы за щасливого панованья нашого хвала се Божая розмножала и ширила, прозьбу до насъ внесеную видечи быть слушную и съ пожиткомъ церкви Божой, за причиною пановъ радъ и врадниковъ нашихъ, при насъ на тотъ часъ будучихъ, тымъ листомъ привилеемъ нашимъ то имъ варуемъ. Напродъ, же тые всѣ добра, лежачіе и рухомые, которыхъ они теперь въ уживанью, або на которые право маютъ, такъ въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ, яко и по иншихъ мѣстцахъ, вѣчне при манастырѣ светое живоначальное Тройцы въ завѣдованью законниковъ зоставать и на общій пожитокъ самыхъ оборочатисе маютъ; которые съ посродку себе и згромаженья своего законного и законниковъ, по розныхъ мѣстцахъ и манастырахъ будучихъ, а въ одномъ згромаженью законномъ въ едности святой живучихъ, старшого обрати маютъ. А тотъ старшій, титулуючисе архимандритомъ Виленскимъ, ведлугъ уставъ ихъ законныхъ, въ чотыри лѣта, альбо яко се имъ будетъ видѣло, одмѣнятисе маетъ, заживаючи тыхъ добръ спольне зъ иншими въ посполитости, на свой пожитокъ приватный большъ надъ иншихъ ничого не оборочаючи, а всимъ манастыромъ и добрами, до него належачими, такъ яко власный преложоный споряжаючи. Повторе, тыежъ законники маютъ завѣдовати брацтвомъ светое живоначальное Тройцы, заживаючи вольностей и добръ, на тое брацтво наданыхъ и упривилеованыхъ, такъ которые держатъ, яко на которые право маютъ; а меновите: привилея на брацтво светое живоначальное Тройцы, одъ святое памети короля его милости пана отца нашого наданые, подъ датою у Вильни, року тысеча петьсотъ осьмдесятъ девятого, мѣсеца Іюля дватцать пятого дня и подъ датою также у Варшавѣ на сеймѣ вальномъ року тысеча петьсотъ деветьдесятъ второго, мѣсеца Октобра девятого дня, якъ бы тутъ слово до слова вписаные были, во всихъ пунктахъ, артикулахъ, замкненіяхъ, наданьяхъ, уживанью и справованью зо всими добрами, кгрунтами и каменицами, фольварками, приходами, чиншами, якимъ кольвекъ способомъ, альбо правомъ до того манастыра ихъ и брацтва менованого здавна и теперь наданыхъ, приспособеными, належачими и которые належатисе здадутъ и водлугъ правъ и привилеіовъ ихъ, такъ тежъ декретовъ давныхъ и светое памети короля его милости, пана отца нашого, цалѐ и при зуполной моцы оные зоставуючи, ствержаемъ и на вѣчность умоцняемъ: ижъ и вѣчно и непорушно самымъ только братьямъ тымъ, которые только при церкви и манастыру светое Тройцы суть и будутъ, служатъ и служити маютъ, декляруемъ и тымъ листомъ привилеомъ нашимъ то все держати, заживати и справовати, одешлые одъ того манастыра и братства, альбо якимъ кольвекъ способомъ одъ кого кольвекъ затриманые, альбо задержаные, одыскивати и правомъ доходити, процесса, на якомъ кольвекъ бы стопню и терминѣ были, кончити и до экзекуціи и доскональого скутку приводити, такъ, абы въ жадной речи, въ жаднымъ пунктѣ, артикулѣ, наданью и належности правомъ и привилеемъ манастыра и брацтва менованого ни-

чего се не дерокговало, ани умнѣйшало, позволяемъ, моцъ даемъ и зоставуемъ, а жадному имъ въ томъ перешкажати, трудности альбо пренагабанье якое чинити, не позваляемъ и боронимъ. Третяя, брацтва вси медовые помененые, на общій пожитокъ самыхъ законниковъ оборочатисе вѣчне маютъ, яко на власный манастырь святое живоначальное Тройцы належачіе, водлугъ привилею, одъ святобливой памети короля его милости, пана отца и добродѣя нашого, на то имъ даного, подъ датою у Вильни, лѣта Божого нароженья тысеча шестьсотъ одинадцатого, мѣсеца Августа первого дня, и подъ датою въ Варшавѣ року тысеча шестьсотъ чотырнадцатого, мѣсеца Августа семого дня. Которые тежъ во всихъ паракграфахъ и пунктахъ ихъ симъ привилеемъ нашимъ стверждаемъ и на вѣчность рефундуемо и даруемо. И на то дали есьмо тотъ листъ привилей нашъ законникомъ рекгулы святого Василія, въ едности светой зъ костеломъ римскимъ будучимъ, и манастырови светое живоначальное Тройцы вѣчно и непорушно. Писанъ у Вильнѣ, дня девятого мѣсеца Іюля, лѣта одъ нароженья Божого Сына тысеча шестьсотъ тридцать третего, панованья королевствъ нашихъ первого року. U tego przywileiu iego królewskiey mości, przy pieczęci wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, podpis ręki naiaśnieyszego króla imci temi słowy: Władysław rex; a przypisek z podpisem ręki pisarskiey w te słowa: Na monastyr Wileński świętey Tróycy unitom zakonnikom, także na bractwo świętey Tróycy y na bractwo miodowe ruskie, Марціанъ Трызна—писарь. A na drugiey stronie tego przywileiu od naiaśnieyszego króla imci Władysława czwartego y w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim danego, napis temi słowy: cancelariatu ducis Radziwił; reg. Isaykowski correctum. Który że to przywiley, za podaniem onego przez pana Samuela Koreywę do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1633 г. Іюля 17 дня.

Изъ книги № 6, за 1667 г., л. 1280.

39. Привилегія короля Владислава IV, которою утверждается фундушовая запись Браславскаго земскаго судьи Севастьяна Мирскаго на полъ-плаца въ г. Полоцкѣ, данная имъ Полоцкой Богоявленской церкви, съ правомъ постройки на немъ монастыря и церкви, школы и госпиталя; привилегія эта въ 1667 г. подтверждена королемъ Яномъ Казиміромъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ семого, мѣсеца Сентебра пятаго дня, у Вильнѣ.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ семый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Янъ Рынвидъ, именемъ въ Бозѣ велебныхъ ихъ милостей отцовъ базиліяновъ монастыра Полоцкого, оповѣдалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ привилей найяснѣйшого короля его милости, пана нашого милостивого, на речъ нижей въ немъ выражоную служачій, просечи абы принятъ и до книгъ инсерованый былъ; которого принявши а уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski król polski i t. d. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by o tem wiedzieć należało. Pokładany był przed nami list confirmacyiny, przywiley nasz, świętey pamięci króla imci Władysława czwartego, pana brata naszego, na pół-placu w pewnych granicach w mieście naszym Połocku na cerkiew świętego Bohoiawlenia religiey graeckiey, nie w uniey będącey, fundowanego przez urodzonego Sebestiana Hrehorowicza Mirskiego—sędziego ziemskiego Bracławskiego y wnosili do nas prośbę wielebni oycowie tegoż monastera y cerkwie, abyśmy mocą y powagą naszą królewską stwierdzili; który wpisuiąc słowo do słowa tak się w sobie ma:

Владиславъ четвертый, Божью милостью король польскій и т. д. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, кому вѣдать належитъ, нынѣшнимъ и напотомъ будучого вѣку людемъ, ижъ што урожоный Себестіянъ Мирскій—судья земскій Брацлавскій, ку розмноженью хвалы Божой, маючи въ вольномъ шафунку и владзы полъ-пляцу кгрунту подъ вольностью шляхецкою, въ мѣстѣ нашомъ Полоцкомъ, на улицы Великой лежачій, зъ одное стороны одъ улицы Великое, а зъ другое стороны одъ Двины, одъ полъ-пляцу Катарины Прилупкое Станиславовое Петровское, зъ третее стороны одъ полъ-пляцу мѣщанки Яковлевое Ходичиное, а зъ четвертое стороны одъ чверти полъпляцу Павла Невзора, на которомъ томъ пляцу дворъ его былъ, на монастырь церкви Богоявленія чернцомъ реліи кгрецкое, подъ послушенствомъ владыки Мстиславского не

въ уніи будучого, не зоставивши собѣ, малжонцѣ, дѣтемъ, потомкомъ и никому зъ близкихъ, повинныхъ своихъ ніякого приступу и права, даровалъ и на вѣчность записалъ, и тотъ листъ свой на врадѣ кгродскомъ Полоцкомъ въ року теперешнемъ тысеча шестьсотъ тридцать третьемъ, мѣсяца Іюня шостого дня сознаiъ. Затымъ, положивши передъ нами тотъ листъ фундушъ, били намъ господару чоломъ черницы помененого монастыря Полоцкого, абысмо ихъ при томъ пулъ-пляцу спокойне заховавши, онымъ то на вѣчные часы ствердили, за которыми панове рады и врадники нашіе, при боку нашомъ на тотъ часъ будучіе, прозьбу свою до насъ вносили; до которое ласкаве се склонивши, оныхъ при томъ пулъ-пляцу, одъ пререченого судьи земского Браславского, на церковь Богоявленія фундованого и дарованого, вѣчными часы зоставуемъ, оныхъ стверждаемъ, и на немъ церковь и монастырь будовати позволяемъ, не забраняючи и большъ пляцовъ тамъ для хованья тѣлъ змерлыхъ, яко и збудованья школы для науки дѣтемъ хрестіянскимъ и шпитали для убогихъ прикупити. Въ чемъ всемъ жаденъ зъ урядовъ нашихъ земскихъ, кгродскихъ тамошнихъ и иншихъ людей наймнейшой перешкоды имъ чинити не маютъ и мочи не будутъ, вѣчными часы. И на то дали есьмо сесь листъ привилей нашъ зъ подписомъ руки нашое, до которое и печать нашую великого князства Литовского привѣсить росказали есьмо. Писанъ у Вильни, лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцать третьяго, мѣсяца Іюля двѣнадцатого дня, панованья королевствъ нашихъ польского першого, а шведского второго году. U tego listu, przy pieczęci mnieyszey wielkiego xięstwa Litewskiego, podpis ręki samego króla imci Władysława czwartego, pana brata naszego, tymi słowy: Vladislaus rex. Osobliwie podpis pisarski w te słowa: Станиславъ Нарушевичъ—писарь великого князства Литовского. My tedy Jan Kazimierz król, do pomienioney prożby wielebnych oycöw monastera Połockiego, iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, ten list confirmacyiny, słowo w słowo inserowany, we wszystkich punktach, clausulach y paragraphach mocą y powagą naszą królewską stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy y przy tym placu y wolnościach, nadanych od naiaśnieyszych antecessorów naszych, wiecznie zachowuiemy y zostawuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, trzydziestego miesiąca Kwietnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, panowania królewstw naszych polskiego y szwedzkiego dziewiętnastego roku. У того привилею его королевское милости при печати привѣсистой, меньшой, великого князства Литовского подписъ рукъ тыми словы: Jan Kazimierz król; Andrzey Kazimierz Zawisza — pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Который тотъ привилей его королевское милости, за поданьемъ и прозьбою особы звышъ писаное, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1635 г. Октября 26 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 267.

40. Продажная запись отъ Кіевскаго митрополита Вельямина Рутскаго Ивану Булгаку на митрополичій фольварокъ Новгородовичи.

Roku tysiąc siedmset pięddziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset pięddziesiąt wtorym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Chmielewski—budowniczy Nowogrodzki, opowiadał, prezentował et ad acta podał list dobrowolny wieczysto przedażny zapis, po rusku pisany, adpraesens po polsku przetłumaczony, od iaśnie wielmożnego w Bogu przewielebnego imć xiędza Osifa Wielamina Ruckiego—archiepiskopa, metropolity Kiiowskiego, Halickiego y całey Rusi—na rzecz w nim niżey wyrażoną, imć panom Janowi y Hannie Bułhakom—małżonkom dany, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznany, in rem vero et partem wielmożney ieymć pani Barbary z Mysztołtów Surynowey—oboźniney woiewodztwa Mścisławskiego służący y należący; który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili. A że w takowym zapisie przy konkluzyi onego ob vetustatem temporis w dacie obliteracya znayduie się, więc na takowym mieyscu spatium zostawione y zakrześlone, a takowego zapisu tenor sequitur estque talis:

Я Осифъ Велявинъ Руцкій, милостью Божею архіепископъ, митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Руси, зо всею капитулою нашою чинимъ явно и сознаваемъ симъ нашимъ листомъ, добровольнымъ вѣчистымъ продажнымъ записомъ: ижъ мы, видечи зъ добрымъ и пожитечнымъ церкви Божое нашимъ и наступцовъ нашихъ архіепископовъ митрополитовъ Кіевскихъ, по насъ будучихъ, жесьмо нѣкоторые фольварки и селы, до нихъ належачіе, до митрополіи прислухаючіе, а черезъ рожные припадки, неурожаи и частого жолнера знищоные и зъубожоные, одны вѣчностью продать, а другіе у суммахъ пѣнежныхъ завести, а у одномъ мѣстцу добрую и пожиточную, спокойную и простронную маетность до мѣшканья и выхованья нашого способную, купить постановили. Якожъ, за благословенствомъ Божимъ, чинечи досыть тому постановенью нашому, на церковь Божую и на митрополію Кіевскую будучую, намъ и наступцомъ нашимъ хотечи купить вѣчностью, правомъ выдеркафовымъ, учинили

есьмо контрактъ и постановенье зъ ясне вельможнымъ паномъ его милостью паномъ Янушомъ Кишкою—воеводою Полоцкимъ, и маентность его милости вѣчистую, названную Долгиновъ, добра певные, въ повѣтѣ Ошмянскимъ лежачіе, за двадцать тысечи копъ грошей литовскихъ, на которые выжъ мененные маетности, на заплаченье и на задатокъ того контракту нашого взяли есьмо готовую рукодайную сумму пѣнезей дванадцать тысечей золотыхъ польскихъ у его милости пана Яна Булгака и у пани молжонки его милости пани Ганны Ярошанки, ихъ милости обудвухъ спольную сумму пѣнезей, за которую то ихъ спольную сумму пѣнезей поменен-нымъ особомъ обу-двумъ, его милости пану Яну Булгаку и малжонцѣ его милости, продали и вѣчнымъ неодзовнымъ правомъ пустили есьмо за консенсомъ и позволеньемъ его королевское милости, пана нашого милостивого, и заразъ въ моцъ, въ держанье и спокойное вѣкуистое уживанье урадовне черезъ енерала воеводства Новгродского Адама Тараевича поступили и подали есьмо фольваркъ нашъ, до митрополіи Кіевское церкви катедральное Новгородское прислухаючій, въ повѣтѣ Слонимскомъ лежачій, названый Новгородовичи, зъ церковью въ томъ фольварку, до которое церкви и грунту придано волокъ пулторы, то есть: подъ священникомъ волока одна, а подъ подданнымъ его полъ волоки, которая то церковь вѣчными часы зоставати маетъ, въ подобаныю ихъ милости яко державчихъ того фольварку Новгородовичъ, зъ дворомъ, зъ людьми, поддаными тяглыми и цыншовыми, особно на инвентарѣ нашимъ имены списаныхъ, зъ ихъ всякою и вшелякою повинностью, зъ послушенствомъ, зъ ставомъ, озерами и сажавками, также зъ грунтами дворными, зъ пашнею дворною, зъ сѣножатьми и гаями дворными, ово згола зо всими до того фольварку нашого и подданыхъ тамошнихъ Новгородовицкихъ меноваными и неменоваными власностями, шерокостями и пожитками, ничого зъ него на насъ и ни на кого не выймуючи, ани зоставуючи, продали есьмо вѣчнымъ и не одзовнымъ правомъ за выжъ помененую сумму пѣнезей, за дванадцать тысечей золотыхъ польскихъ, помененымъ его милости пану Булгаку и малжонцѣ его милости, тое имѣнье нашо Новгородовичи, зо всими его власностями, приналежностями и широкостями, даючи ихъ милостямъ а позволяючи вольность, тотъ фольварокъ нашъ самымъ на себе спокойне державчи, всихъ и всякихъ пожитковъ водлугъ воли и найлѣпшого уподобанья своего вынайдуючи, привлащати и заживати тымъ фольваркомъ, яко власностью своею шафовати и кому хотечи продать, даровать, записать, заставить и замѣнить всю огуломъ, або и по части. А мы архіепископъ самъ, а по насъ и наступцы наши, также и иншіе особы духовные, слуги и пріятели наши и нихто иншій въ тотъ фольваркъ Новгородовичи, въ дворъ, въ люди подданые, въ грунты, пожитки и во вси належности и власности и въ найменьшую часть его милости пану Яну Булгаку и малжонцѣ его милости и одъ нихъ кождому державчому, уступовать, зъ владзы и спокойного уживанья ихъ милости одыймовати и жадное переказы и перешкоды чинити не маемъ и мочи не будемъ вѣчными часы, подъ зарукою дванадцати тысячей золотыхъ польскихъ и подъ нагороженьемъ шкодъ и накладовъ, голымъ словомъ менованыхъ, але и овшемъ одъ кождого уступуючого и

переказу чинячого свымъ власнымъ грошомъ и накладомъ заступовать, боронить и очищать, за даньемъ собѣ знать черезъ листъ которого кольвекъ ураду и черезъ возного якого кольвекъ повѣту за недѣль чотыри передъ правомъ, а мы маемъ и повинни будемъ, ставши, во всемъ заступовать; поневажъ мы тую сумму пѣнезей дванадцати тысечей золотыхъ польскихъ одъ его милости пана Булгака и одъ малжонки его милости взятую, на власную маетьость церкви Божое и до митрополіи черезъ насъ ново-набываючи, названую Долгиновъ, въ повѣтѣ Ошмянскомъ лежачую, обернути и въ задатокъ дати, а подъ право нашое вѣчистое продажное маетности наши подъ вси варунки и обовязки яко Долгиновъ, также и всѣ маентности наши, до митрополіи Кіевское належачіе, подъ евикцію подаемъ и обовезуемъ. А если быхмо, пропомнявши сего листу нашего добровольного вѣчистого запису, сами, або наступцы наши, въ тое имѣнье Новгородовичи уступовали и переказу чинили, або очищати не хотѣли, тогды маемъ и повинни будемъ заруки заплатити дванадцать тысечей золотыхъ польскихъ и вси шкоды и наклады голымъ словомъ менованые. О которое нарушенье сего листу нашого, также и о заруку даемъ вольность и позволяемъ его милости пану Булгаку и малжонцѣ его милости и кождому держачому того имѣнья Новгородовичъ держачому, за каждый параграфъ, въ семъ листѣ нашомъ описаный, въ чомъ бы кольвекъ не досыть се стало, альбо нарушенье сего листу нашого, позвать насъ, а по насъ сукцессоровъ нашихъ, до суду земского, гродского и до суду головного трибунального въ якій кольвекъ повѣтъ и терминъ рокомъ статутовымъ; а мы за таковыми позвы маемъ и повинни будемъ сами, не вымовляючисе жадными причинами, бы направнѣйшими, стать, а ставши заруку дванадцать тысечей золотыхъ польскихъ, шкоды и наклады, голымъ словомъ менованые, заплатить и нагородить маемъ и скутечне во всемъ усправедливить повинни будемъ. А къ тому всему досыть учинивши, предся сесь листъ нашъ и тая продажа у кождого суду и права при зуполной моцы захована и держана вѣчными часы быти маетъ. И на то мы Осифъ Веляминъ Руцкій, архіепископъ, митрополитъ Кіевскій и Галицкій и всея Руси, дали есьмо сесь нашъ листъ добровольный, вѣчистый продажный записъ, подъ печатьми нашими и зъ подписомъ рукъ нашихъ, его милости пану Яну Булгаку и малжонцѣ его милости и подъ печатьми и зъ подписами рукъ людей зацныхъ ихъ милости пана Михала Коленды, пана Габріеля Корсака и пана Яроша Сороки. Писанъ у Вильни, лѣта одъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцать пятого.

U tego zapisu przy pieczęci, na kustodii wyciśnioney, podpisy rąk tak iaśnie wielmożnego imć xiędza metropolity Kiiowskiego y całey Rusi y drugich osób duchownych, tudzież imć panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Józeph Wielamin Rutski—metropolita Kiiowski, Halicki y wszytkiey Rusi; Eustachius Pieszkowski—ekonom imci oyca metropolity Kiiowskiego y wszytkich dobr iego ręką własną. Piotr Mimoński—zakonu świętego Bazylege przełożony kapituły Nowogrodzkiey, ręką swą. Paweł Kraskiewicz - prezbiter Nowogrodzki. Joan Bryczycz—prezbiter y pisarz kapituły Nowogrodzkiey. Stefan Żuczko—prezbiter Nowogrodzki. Ustnie proszony

pieczętarz Michał Kolenda ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz Gabriel Korsak ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu Jarosz Soroka własnym ad haec. U tego zapisu suscepta trybunalska z podpisem rąk iaśnie wielmożnego imć pana pisarza his verbis: Року тысеча шестьсотъ тридцать пятого, мѣсяца Октобра двадцать шостого дня Велебный въ Бозѣ его милость отецъ Осифъ веляминъ Рутскій -- архіепископъ метрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Руси, самъ зъ особы своее и зо всею капитулою своею, сесъ листъ свой вѣчистый передъ нами очевисто созналъ. Криштофъ Ходкевичъ—каштелянъ Троцкій, маршалокъ трибунальный. Криштофъ Володковичъ—писарь. Który to takowy zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, scilicet imć pana Jana Chmielewskiego—budowniczego Nowogrodzkiego do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1637 г. Іюля 7 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г., л. 1457.

41. Продажная запись Кронскаго монастыря земской судьинѣ Троцкой изъ Друцка Соколинской Раецкой на имѣніе Стравиники-Бакинскіе.

Архимандритъ Кронскаго монастыря Зеневичъ, съ вѣдома и разрѣшенія какъ митрополита, такъ и своей братіи и фундаторовъ, продалъ имѣніе, завѣщанное монастырю кн. Огинской въ Троцкомъ уѣздѣ, подъ названіемъ *Стриваники Бакинскія* Троцкой судьинѣ Раецкой (урожденной Друцкой Соколинской) за 7,500 зл. подъ такойже зарукой въ случаѣ нарушенія настоящей записи; для себя монастырь оставилъ только незначительный дворъ съ обветшалыми строеніями.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсяца Авкгуста петьнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевисто панъ Стефанъ Кеплевскій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ выпись съ книгъ головныхъ трибунальныхъ року, мѣсяца и дня, въ томъ выписѣ менованого, на речъ и особу въ томъ выписѣ ширей и достаточнѣй выражоную служачій, просечи, абы тотъ выпись былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ; который принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ. Выписъ съ книгъ головныхъ трибунаљ-

ныхъ, у Вильни отправованыхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцать семого, мѣсяца Іюля осьмнадцатого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ тридцать семый обраными, постановившисе очевисто велебный въ Бозѣ его милость отецъ Метрофанъ Зеневичъ— игуменъ монастера Кронского, своимъ и за зголнымъ позволеньемъ и злеценьемъ всее братьи монастыра Кронского имененемъ и за вѣдомостью и позволеньемъ велебного отца Самуеля Шитика-Залѣского—намѣстника метрополіи Кіевскоe, архимандрита Слуцкого, старшого монастера Виленского церкви светого Духа, оповѣдалъ и покладалъ листъ свой добровольный, вѣчисто-продажный записъ, водлугъ права справленый, належачій ей милости паней Раинѣ зъ Друцка Соколинской Ольбрихтовой Раецкой—судиной земской Троцкой, на речь въ немъ нижей меновите выражоную и ствердивши тотъ листъ устнымъ зознаньемъ своимъ, просилъ, абы до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ вписанъ; который мы судъ огледавши, дали есьмо его до книгъ вписать и вписуючи слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Metrofan Zieniewicz—ihumen monastyra Krońskiego, ia sam imieniem swym, za zgodnym pozwoleniem y zleceniem wszytkiey braciey monastyra naszego Krońskiego y imieniem ich, za wiadomością y pozwoleniem wielebnego oyca Samuela Szycika-Zaleskiego, namiestnika metropolii Kiiewskiey, archimandrity Słuckiego, a starszego monastera Wileńskiego cerkwie świętego Ducha, czynię iawno y zeznawam tym moim listem dobrowolnym, wieczysto-przedażnym zapisem, iż co maiąc ia Metrophan Zieniewicz, iako ihumen y wszytka bracia monastyra Krońskiego, pewną summę pieniędzy, od sławney pamięci nieboszczyka iegomości pana Bohdana Ogińskiego—podkomorzego Trockiego y paniey małżonki iegomości ieymości pani Reiny Wołowiczowny Ogińskiey—podkomorzyney Trockiey, na monaster nasz Kroński fundowaną y na sioło Musteniany, w Trockim powiecie leżące, wniesioną, po którego śmierci ieymość pani podkomorzyna Trocka wieś Musteniany uwalniaiąc, a summę fundowaną z pomienioney wsi znosząc y większe dobrodzieystwo monasterowi Krońskiemu oświadczaiąc, maiętność Strawiniki, w Trockim powiecie leżącą, u iegomości pana Jana Baki y pani małżonki iegomości nieboszczki ieymości paniey Krystyny Narkuskiey Baczyney, za pewną summę pieniędzy, w prawie od pana Baki y małżonki onego służącym opisaną, kupiwszy, na pomieniony nasz monaster Kroński wiecznemi czasy fundowała y ten list w przeszłym roku tysiąc sześćset trzydziestym trzecim, miesiąca Augusta piątego dnia, przed sądem głównym trybunalnym w Wilnie przyznała, warowawszy w tym liście dobrowolnym fundacyinym zapisie swym: Jeśli bym ia ihumen monastyra Krońskiego ze wszytką bracią tego zakonu y monastyru naszego, upatrzywszy co przyległeyszego y z lepszym pożytkiem monastyra naszego co kupić, daiąc wolność tę maiętność Strawiniki-Baczyńskie komu chcąc przedać y tę summę na pożytek monastyra Krońskiego obrócić; maiąc ia tedy Metrophan Zieniewicz, iako ihumen monastyra Krońskiego, za zgodnym zezwoleniem, radą y zleceniem wszytkiey braciey monastera naszego Kroń-

skiego, z wiadomością y pozwoleniem iako wielebnego oyca Szycika—starszego monastera Wileńskiego świętego Ducha, a na ten czas na mieyscu w Bodze wielebnego iaśnie wielmożnego imci oyca Piotra Mohiły—metropolity Kiiowskiego będącego, a maiąc osobliwe w tym pozwolenie imści paniey Reiny Wołowiczowny Ogińskiey — podkomorzyney Trockiey, iako fundatorki y panów synów ieymości ichmość panów Ogińskich, iako patronów y kolatorów naszych, wolność do przedania tey maiętności, nie z żadnego przymuszenia y namowy, ale z dobrey woli y pozwoleniem braci monastera naszego y tych wszytkich osób wyżey pomienionych, bacząc też wyż pomienioną maiętność od monastera naszego Krońskiego odległą, a w wszelkich szachownicach, z różnemi sąsiady tey maiętności, a nawięcey z gruntami ieymści paniey Raieckiey sędziney Trockiey będącą, skąd nie tylko do monastyra naszego przeiazd daleki, ale dla tak wielkich różnic y szachownic miedzy tak wielą sąsiad trudność, skąd nie tylko uymę pożytków, ale y wielką szkodę monastyrowi być bacząc; z tych wszystkich okoliczności y przyczyn tę wysz pomienioną maiętność Strawiniki-Baczyńskie, w powiecie Trockim leżące, przez pomienioną imść panią Ogińską—podkomorzynę Trocką, u iegomości pana Jana Baki y pani małżonki iegomości nabytą, a na monastyr nasz Kroński fundowaną, niczym niepienną, ale wolną y swobodną, ze wszytkiemi przynależnościami y pożytkami zdawna y teraz do tey maiętności należącemi, nic y namnieyszey rzeczy na monaster nasz Kroński nie zostawuiąc y niewymuiąc, iako się ta maiętność sama w sobie przedtym miała y teraz ma, y iako ieymość pani Ogińska—podkomorzyna Trocka, u imść pana Baki y paniey małżonki iegomości kupiwszy objeła y nam do posesyi naszey podała, wyiowszy tylko tych dwuch chłopów, których nam ieymość pani Ogińska—podkomorzyna Trocka, nie podała, ale zaraz po kupnie tey maiętności z niey do maiętności swey sprowadziła, mianowicie Marcina kowala y Andrzeia boiarzyna, potomstwo y maiętność ich ruchomą,—grunt iednak, na którym oni w tey maiętności Strawinikach-Bakinskich siedzieli, ten przy nas, iako był od ieymości paniey podkomorzyney puszczony, tak y teraz przy ieymści pani sędziney wiecznie zostawać ma, ale wszytko co nam od ieymości w dzierzenie podano iest, a mianowicie: dwor z budowaniem dwornym, dworcowym y gumiennym, barzo opadłym, ze zbożem w polu zasianym, z grunty oromemi y nieoromemi, pognoynemi y polmi prostemi, z sianożęciami murożnemi y błotnemi, z bory, gay, lasy, chmyzniakami, z ieziory y wstępy do nich wszytkimi, do tey maiętności zdawna y teraz należącemi, z stawami, sadzawkami, stawiszczami, z młynem na rzece Itawie y z karczmą, nad tąż rzeką na gościncu Wysokodworskim, przy tym młynie będącą, z poddanymi, do tey maiętności należącymi, z ich żonami, dziećmi, maiętnością, danią pieniężną, miodową, dziakłem, robotą y wszelaką powinnością, owo zgoła ze wszytkiemi a wszytkiemi przynależnościami y pożytkami, iako się wyżey pomieniło, na osobliwym inwentarzu, od nas przy tym prawie danym, szeroce opisaną, iako się ta maiętność zdawna przed tym miała y teraz ma, wiecznym a nigdy nie odzownym prawem, ia Metrofan Zieniewicz y z bracią moią konwentu Krońskiego, z wiadomością y pozwoleniem wszytkich osób, do tey sprawy należących, a wysz pomienionych, przedałem ieymści pa-

niey Rainie z Drucka Sokolińskiey Olbrychtowey Raieckiey — sędziney ziemskiey Trockiey, samey ieymości y successorom ieymości, za pewną do rąk moich y braci w monastyrze naszym Krońskim będących oddaną y odliczoną summę pieniędzy, to iest, za pół ośma tysiąca złotych polskich, którą summę pieniędzy ia Metrophan Zieniewicz z bracią monastyra naszego Krońskiego odebrawszy y odliczywszy, maiętność Strawinicką Baczyńską do posessyi urzędownie przez ienerała pomienioney ieymści paniey Raieckiey—sędziney ziemskiey Trockiey, podali y ustąpiliśmy. A iako ia Metrophan Zieniewicz—ihumien Kroński, sam, tak pogotowiu bracia moia monastyra Krońskiego y ze wszytkim stanem duchownym s tey maiętności Strawinik - Baczyńskich, wysz pomienionych, y ze wszystkich przynależności y prawa, do tey maiętności należących y należącego, na wieczne a nigdy nieodzowne czasy zrzekamy y to prawo na tę maiętność wyszpomienioną Strawiniki-Baczyńskie od imści pana Baki y paniey małżonki iegomości ieymości paniey Ogińskiey—podkomorzyney Trockiey, a od ieymć paniey Ogińskiey, podkomorzyney Trockiey, monastyrowi naszemu Krońskiemu służącego, z osób naszych w monastyrze Krońskim teraz y napotym mieszkaiących ziąwszy, na osobę ieymści paniey Raieckiey—sędziny ziemskiey Trockiey y successorów ieymści wlewamy y żadnego przystępu sobie samym, maiętności wszytkiey y namnieyszey cząstki y należności, teraz sobie samym y napotym następcom naszym monastyra Krońskiego y wszytkiemu duchowieństwu, na wieczne a nigdy nieodzowne czasy niezostawuiemy. Wolna y mocna będzie imść pani Raiecka—sędzina ziemska Trocka, potomstwo y successorowie ieymści tę maiętność Strawinicką-Baczyńską wysz pomienioną, bez żadney od nas y successorów naszych y żadney inszey osoby przeszkody, spokoynie trzymać, wszelakich pożytków z tey maiętności y poddanych przychodzących według woli y nalepszgo upodobania swego zażywać, poddanych precz rozeszłych, a do maiętności należących odyskiwać y tę maiętność Strawiniszki Baczyńskie wszytkie ogułem, abo po części komu chcąc przedać, darować, zamieniać y podług woli y nalepszego upodobania swego tą wszytką maiętnością, albo częściami iey szafować, a ia Metrophan Zieniewicz—ihumen monastyra Krońskiego, sam przez się, bracią tego monastera naszego y wszytkiego duchowieństwa, teraz y napotym następuiący naszy monastera naszego, sami przez się, ani przez insze subordynowane osoby w tę maiętność Strawinicką-Bakińską, ani w żadną namnieyszą część y należność iey wstępować y mocy, władzy, dzierzenia ieymość paniey Raieckiey, sędziney ziemskiey Trockiey, potomków y successorów ieymści odeymować, do prawa pociągać nie mamy, y na potym successorowie naszy mocy mieć nie będą na wieczne a nigdy nieodzowne czasy. A ieślibym ia Metrophan Zieniewicz—ihumen y bracia monastera Krońskiego, przepomniawszy tego listu, dobrowolnego, sposobnego y od tych braci monastyru Krońskiego pozwolonego zapisu naszego, sami przez się, lubo ktokolwiek z duchowieństwa naszego starszeństwa, albo y z inszego iakiego kolwiek pretextu przystęp sobie pretenduiąc y napotym następcy naszy tego monastyra w tę maiętność Strawinicką-Baczyńską, wszytkę y namnieyszą część y należność ieymości wstępowali, z mocy, władze, dzierzenia y spokoynego a wieczystego używania ieymo-

ści paniey Raieckiey — sędziney ziemskiey Trockiey, potomków y successorów ieymości, mieniąc sobie iakąż kolwiek należność y przystęp, odeymować, do prawa pociągać y w czym kolwiek ten list dobrowolny opis móy, ia sam abo bracia moia monastyra Krońskiego, teraz y napotem successorowie naszy naruszyli, abo naruszać chcieli, tedy za kóżde naruszenie y niedosyć temu listowi dobrowolnemu zapisowi naszemu uczynienie, ia sam y bracia moia monastera Krońskiego y następcy naszy mamy y powinni będziemy zaręki siedm tysięcy y pięćset złotych polskich ieymości pani Raieckiey—sędziney ziemskiey Trockiey y successorom ieymości zapłacić, ale owszem od każdego w tę maiętność Strawiniszki-Bakińskie od nas, iako duchownych ludzi lubo y świeckich, a osobliwie od ieymości pani Ogińskiey—podkomorzyney Trockiey, samey y panów synów ieymości ichmości panów Ogińskich w wszytką y namnieyszą, część y należność iey wstępuiących, trudność y przeszkodę w dzierzeniu ieymości pani Raieckiey—sędziney ziemskiey Trockiey, potomków y successorów ieymości czyniących, za obwieszczeniem siebie y następcom naszym od ieymości paniey sędziney, abo successorów ieymści, przed rokiem prawa przypadłym za niedziel dwie, my samy, a po nas następcy naszy monastyra Krońskiego u wszelkiego sądu, urzędu y prawa swym własnym kosztem y nakładem oczyszczać y zastępować y do końca oczyszczać mamy y powinni będziemy, tak iakoby ieymość pani Raiecka—sędzina ziemska Trocka y successorowie ieymości, żadney szkody nie ponieśli wiecznemi czasy. Pod którą evictią folwark nasz, do monastyru Krońskiego należący, to iest, mianowicie: Mężykowszczyznę y wieś do niego należącą Żydeykiszki, w powiecie Kowieńskim leżące, ze wszytkiemi do nich przynależnościami, tym listem dobrowolnym zapisem naszym podaiemy, waruiąc to sobie napotym, gdy ia Metrophan Zieniewicz — ihumen monastera Krońskiego y z bracią tego monastyra, albo potym successowie moi, iako maiętność prawem wiecznym za tę summę, którąśmy za maiętność Strawiniszki Baczyńskie od ieymości paniey sędziney ziemskiey Trockiey wzieli, to iest za półośma tysiąca złotych do monastera Krońskiego przykupiemy; tedy powinni będziemy na onczas tę evictią ieymości pani sędziney Trockiey na maiętność Strawiniki-Baczyńskie, od nas przedaną, służącą na te kupno, da pan Bóg maiętność, naszą wnieść y osobliwym listem dobrowolnym y przed którym kolwiek sądem przyznanym zapisem naszym ieymości paniey sędziney ziemskiey Trockiey asecurować. Przeciwnym sposobem ieymości pani sędzina, abo potomstwo y successorowie ieymości z tego folwarku naszego Mężykowszczyzny y wsi Żydeykan tę ewikcią naszą zapisem prawnym y przyznanym znieść y uwolnić maią y powinni będą, a wszelkie obwieszczenia pokładane być maią na tym folwarku naszym Mężykoszczyznie y wsi Żydeykiszkach w powiecie Kowieńskim leżącym, a o wszelkie naruszenie tego listu dobrowolnego zapisu naszego daię moc y tym listem dobrowolnym zapisem moim, pod który ia sam y bracia moia monastyra Krońskiego y pod wszytkie obowiązki y warunki w tym liście opisane podpadamy y napotym następcy naszy podlegać maią y powinni będą, siebie pozwać pozwalamy do wszelkiego sądu, urzędu y prawa, tak do sądu ziemskiego grodzkiego, iako y głównego trybunalnego, w który kolwiek powiat, wo-

iewodztwo y termin rokiem zawitym statutowym, pokładaiąc te pozwy na folwarku naszym Mężykowszczyznie y wsi Żydeykiszkach, w powiecie Kowieńskim leżącey. A ia Metrophan Zieniewicz y w osobach wszytkiey braci, za kożdym pozwem u wszelakiego sądu y prawa, a po mnie następcy moi w osobach braci monastyra Krońskiego stać, a stawszy pozwu y roku, nieburząc tego listu mego y obowiązkom w nim pomienionym y o forum nic nie mówiąc, przed kożdym sądem y prawem na żałobę ieymości pani sędziney Trockiey y successorów ieymości usprawiedliwić się mamy y powinni będziemy; a sąd y rząd kożdy, do którego o to pozwani będziemy, nie przymuiąc od nas y umocowanego naszego żadnych obron prawnych, a pogotowiu nieprawnych, tę zarękę wyżey mianowaną na nas samych y tym folwarkiem naszym, do monastyra Krońskiego należącym Mężykowszczyznie y wsi Żydeykiszkach wskazać y mocną odprawę udziałać ma y moc mieć będzie. A y po zapłaceniu zaręki wyszrzeczoney, by y niepoiednokroć, przecie ten list dobrowolny zapis nasz przy zupełney mocy y władzy zostawać ma wiecznemi czasy. To też tym listem dobrowolnego zapisu waruię, ieśli by kto z ludzi świeckich, mieniąc sobie iaki kolwiek przystęp y należność do tey maiętności wszystkiey, abo części iey, wstępował, z mocy, władzy y dzierzenia ieymości paniey Raieckiey, abo potomstwa ieymości odeymować, tedy w tym wszytkim nie my osoby duchowne, ale imć pan Baka y potomstwo iegomości, według zapisu swego przedażnego, ieymości paniey Ogińskiey—podkomorzyney Trockiey,—a od ieymości nam służącego y według wszytkich obowiązków y warunków y zaruk, w tamtym zapisie iegomości pomienionych, który do ręku ieymości paniey sędziney Trockiey oddaliśmy y wszytkie obowiązki y warunki w nim pomienione na samą ieymość y potomstwo ieymości wliwszy, sami się s tego prawa y należności iey zrzekszy na imię ieymości paniey sędziney Trockiey y successorii ieymości ta evictią od pana Baki y małżonki iego na tę maiętność Strawinicką Baczyńską służącą, ściągać y należeć ma do czasu w zapisie iegomości naznaczonego. I na to ia Metrophan Zieniewicz—ihumen monastyra Krońskiego y z bracią tego monastyra, daię ten nasz list dobrowolny spólny zapis ieymości paniey Raieckiey—sędziney ziemskiey Trockiey, pod pieczęcią monastyra naszego Krońskiego, z podpisem ręki mey y braci moiey tego monastyra, tak też s pieczęcią monastyra Wileńskiego y s podpisem ręki iegomości oyca Samuela Szycika-Zaleskiego—namiesnika metropolii Kiiewskiey, archymandryty Łuckiego, a starszego monastyra Wileńskiego cerkwie świętego Ducha, iako z tego, z którego wiadomością ta przedaża tey maiętności stała się. Przytym s pięczecią y s podpisem ręki wielmożnego imci pana Jana Ogińskiego—Kasztelana Mścisławskiego, iako patrona y collatora cerkwi naszey, tey sprawy dobrze wiadomego, od nas pieczętarzem do tego listu naszego uproszonym, tak też z pieczęciami y z podpisy rąk drugich ichmości, to iest: iegomości pana Krzysztopha Steckiewicza — podkomorzego Brasławskiego, iegomości pana Kazimierza Paca—woiewodzica Mińskiego a iegomości pana Tomasza Ostrowskiego, pieczętarzami do tego listu od nas ustnie oczewisto uproszonych, a tey sprawy y przedaży naszey dobrze wiadomych, a na podpisach rąk

ichmości, niżey imiony wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset trzydziestego siódmego, miesiąca Jula siódmego dnia. У того листу при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Metrophan Zieniewicz — ihumien monastyra Krońskiego ręką swą; Samuel Szycik Zalęski—archimandryta Słucki, namiestnik metropolii Kiiewskiey wielkiego xięstwa Litewskiego (sic), starszy monastera bractwa Wileńskiego, ręką własną; Piotr Siemienowicz—diakon monastyra Krońskiego ręką swą; Tomasz Punkiewicz—zakonnik monastera Krońskiego ręką swą; Jan Ogiński—kasztelan Mścisławski ręką swą; Krzysztoph Stetkiewicz—podkomorzy Brasławski ręką swą; Jan Kazimierz Pac mp.; Tomasz Ostrowski ręką swą. Который тотъ листъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть вписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью земскою, воеводства Виленского ей милости пани Реинѣ зъ Друцка Соколинской, Ольбрихтовой Раецкой—судиной земской Троцкой, есть выданъ. Писанъ у Вильни. U того экстракту при печати земской воеводства Виленского подписъ рукъ тыми словы: Mikołay z Ciechanowca Kiszka—kasztelan Trocki, starosta Wołkowyski, marszałek trybunalski; Daniel Bohusław—podstoli Upitski, deputat Wileński; Tomasz Ostrowski—deputat Oszmiański mp.; Marcian Owsiany—stolnik y deputat Lidzki mp.; Samuel Towiański—Wiłkomierski deputat; Marcian Kimbar — sekretarz iego królewskiey mości, deputat Brasławski; Piotr Byliński—xięstwa Żmóydzkiego deputat; Jan Pasek—horodniczy y deputat Smoleński mp.; Alexander Tyszkiewicz—sędzia ziemski y deputat Połocki, mp.; Haraburda—deputat woiewodstwa Mińskiego, Mikołay Bułhak—deputat Mozyrski; Jan Dowgiało Narbut, pisarz ziemski, deputat Trocki, dworzanin iego królewskiey mości; Mikołay Wizgird—deputat powiatu Upitskiego; Piotr Galenski - stolnik y deputat Orszański; Andrzey Szostowicki—deputat woiewodztwa Brzeskiego; Jan Kierdey Hreczyna—podsędek y deputat Piński; Alexander Irecki—skarbnik y deputat Rzeczycki; Енохъ Коленда—писарь трибунальскій. А за подписомъ писарскимъ коректа въ тые слова: Корикговалъ Стаховскій. Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оного чрезъ верху мененыхъ особъ до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ.

1637 г. Іюля 16 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г., л. 1465.

42. Определеніе по делу настоятеля Кронскаго монастыря съ судьиною Троцкою Раецкою.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсеца Августа петнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевисто панъ Стефанъ Коклевскій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ экстрактъ съ книгъ головныхъ трибунальныхъ въ справѣ и особѣ, въ немъ нижей помененой, служачій и належачій, просечи, абы тотъ экстрактъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ, который принявши а уписуючи слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Выпись съ книгъ головныхъ трибунальныхъ у Вильни отправованыхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцатъ осьмого, мѣсеца Іюля шестьнадцатого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ тридцатъ седмый обраными, кгды съ порядку реестрового ку суженью припала справа въ Бозѣ велебного отца Метрофана Зеневича—игумена Кронского и всихъ законниковъ того монастыра, зъ ей милостью панею Раиною зъ Друцка Соколинскою Ольбрихтовою Раецкою—судиною земскою Троцкою, за апеляціею отъ декрету враду кгродского Троцкого, ино за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права, отъ въ Бозѣ велебного отца Метрофана Зеневича—игумена Кронского, умоцованый его милости панъ Декаполитъ Малеевичъ, за моцью листовною правною собѣ до тое справы даною, становилъ, а ей милость пани Раецкая—судиная Троцкая, сама очевисто постановившисе, моць до мовенья речи умоцованому своему пану Павлу Даниловичу устне злетила. За тымъ умоцованые обудвухъ, сторонъ поступуючи въ право, покладали и читали декретъ враду кгродского Троцкого, въ датѣ року сего тысеча шестьсотъ семого, мѣсеца Апрѣля шостого дня, съ которого выводечи неправности умоцованый отца Метрофана, игумена Кронского, повѣдилъ: Была справа тамъ у того враду кгродского Троцкого ей милости пани судиное зъ отцомъ Метрофаномъ Зеневичомъ—игуменомъ Кронскимъ и всими законниками монастыра Кронского, за двоима позвы о неучиненье досыть интерцизѣ на продажу имѣнья Стравиникъ-Бакишокъ даного, за тымъ о заруку, кгдѣ тогды тамъ указывано то, ижъ отецъ Метрофанъ—игуменъ Кронскій, невѣдаючи о жадной фундаціи того мона-

стыра и тое маетности, яко тежъ безъ воли и вѣдомости старшихъ своихъ, то есть, его милости отца метрополиты Кіевского, не въ уніи будучого, и старшого монастыра светого Духа, у Вильни будучого, и иншихъ старшихъ до того належачихъ, яко тежъ и безъ вѣдомости братьи своей того монастыра Кронского, таковый торгъ о тую маетность зъ ей милостью пани Раецкою — судиною земскою Троцкою, учинивши, тую интерцизу наданье вѣчистого права на тую маетность далъ; о што на отца Метрофана протестацій колько отъ братьи отцовъ законниковъ Кронскихъ монастыровъ починены, зъ розныхъ урадовъ выписами покладали и домовлено се, абы тотъ врадъ ихъ милости отцовъ законниковъ отъ таковаго контракту его отца Метрофана зъ ей милостью пани судиною на вѣчность увольнилъ. Нижли тотъ врадъ, неслушне тую справу судечи, заруку на немъ отцу Метрофану, семь тысечей золотыхъ польскихъ ей милости пани судиной водлугъ интерцизы всказавши, той интерцизѣ досить чинить наказалъ; зачимъ указавши то, ижъ отецъ Метрофанъ до проданья тое маетности позволенья жадного старшихъ и братьи своей не мѣлъ, и того чинить не моглъ, кгдыжъ тая маетность большъ нижъ семитысечей, але и колькунадцати тысечей золотыхъ стоитъ, скасованья тогды того декрету, а вольности отъ тое жалобы потребовалъ. А умоцованый ей милости пани Раецкое—судиное земское Троцкое, повѣдилъ: Слушне и правне тотъ врадъ тую справу судилъ, альбовемъ довожу того интерцизою его отца Метрофана, которую передъ нами покладалъ, въ датѣ року тысеча шестьсотъ тридцать шостого, мѣсеца Октебра шестьнадцатого дня, съ подписомъ руки его и съ печатью конвенту ихъ, яко тежъ съ печатью и съ подписомъ руки его милости пана Яна Окгинского—каштеляна Мстиславского, сукцессора фундацыи того монастыра и тое маетности, ижъ отецъ Метрофанъ тую маетность съ позволеньемъ его милости отца Самуеля Шитика-Заленского, архимандрита Слуцкого, намѣстника въ Бозѣ превелебного его милости отца метрополиты Кіевского, не въ уніи будучого, старшого монастыра светого Духа у Вильни стоячого, и зъ позволеньемъ братьи своей законниковъ того монастыра Кронского, тую маетносяь Стравиники за семь тысечей золотыхъ польскихъ ей милости пани Раецкой — судиной земской Троцкой продавши, задатку тое суммы сто копъ грошей Литовскихъ до себе взялъ и водлугъ тое интерцизы право вѣчистое на тую маетность Стравиники справивши, признать мѣлъ, и листь на потверженье тое продажи его милости отца метрополиты Кіевского, не въ уніи, дать и печатарамъ того права продажного ихъ милости пановъ Окгинскихъ упросити мѣлъ, чому кгды досить не учинилъ, былъ о то позваный тамъ передъ тотъ врадъ о неучиненье досить той интерцизѣ и о заруки; тогды того врадъ слушне заруки на отцу Метрофанѣ Зеневичу семь тысечей золотыхъ польскихъ всказавши, той интерцизѣ досыть чинить, то есть, право справивши и, яко се описалъ, листъ на потверженье его милости отца метрополиты и вси справы, на тую маетность служачіе, дати и признать наказалъ, отъ чого и тутъ апелеція непотребне урощона есть. Зачимъ просилъ и домавялъ се, абыхмо мы судъ тотъ декретъ и тую интерцизу утвердивши, тому всему досыть чинить, то есть, право справивши правное дали

и тутъ передъ собою признали, листъ его милости отца метрополиты на потверженье того права дати и вси справы, листы, привилея и декретъ его королевской милости присуженья села Бузкганъ, до того имѣнья належачого, вернуть и оддати наказали. А такъ мы судъ, въ той справѣ велебного отца Метрофана Зеневича—игумена монастыра Кронского и всихъ законниковъ того монастыра, зъ ей милостью пани Реиною зъ Друцка Соколинскою Альбрихтовою Раецкою—судиною земскою Троцкою, за апеляцією отъ декрету враду кгродского Троцкого, въ которой справѣ зъ очевистого мовенья обѣюхъ сторонъ, ижъ се то показало, же маетность Стравиники помененый отецъ игуменъ монастыра Кронского зо всею братьею законниками того монастыра, за позволеньемъ старшихъ своихъ, ей милости пани судиной земской Троцкой за семь тысечей золотыхъ польскихъ на вѣчность продавши, интерцизою своею листъ вѣчистый продажный зъ обовязками и евикцією справивши, съ подписомъ руки своей и старшихъ тамошнего монастыра Кронского, упросивши печатарьми ихъ милости пановъ Окгинскихъ, отъ которыхъ родичовъ тая маетность на тотъ монастырь Кронскій фундована есть, дать въ судѣ головномъ признати, справы всѣ на тую маетность служачіе, декретъ его королевское милости присуженья села Бузкганъ, листъ отца метротрополиты Кіевского, не въ уніи будучого, позволенье тое имѣнье продать ей милости пани судиной вернуть подъ зарукою семи тысечей золотыхъ описалъ се. Чому кгды досыть не учинилъ, за припозвомъ ей милости пани судиное врадъ кгродскій Троцкій заруки на его милости отцу Метрофанѣ и законникахъ Кронскихъ всказавши, той интерцизѣ во всихъ пунктахъ, вышей менованыхъ, досыть чинити наказалъ. Мы теды судъ тотъ декретъ враду кгродского Троцкого втверjаныо тое интерцизы, яко слушный и правный, также и тую интерцизу во всемъ при моцы зоставуемъ и стверjаемъ, водлугъ которое абы отецъ Метрофанъ листъ вѣчистый порадне, зъ обовязками правными и евикцією справивши, печатарами ихъ милости пановъ Окгинскихъ для тымъ варовнѣйшое певности упросилъ и тотъ свой листъ тутъ передъ нами дня осмьнадцатого сего мѣсеца Іюля призналъ и справы всѣ, на тое имѣнье Стравеники служачіе, и декретъ его королевское милости присуженья села Бузкганъ и листъ отца метрополиты на потверженье того контракту ей милости пани судиной земской Троцкой, тогожъ часу при признаныо вернулъ; а ее милость пани судиная тогожъ дня, по признаныо листу и верненью тыхъ всихъ справъ, три тысечи копъ отцомъ законникомъ Кронскимъ абы оддала, наказуемъ; въ чомъ всемъ на спротивного трояkіе заруки водлугъ важности речи закладаемъ, а отца Метрофана и всихъ законниковъ отъ заруки, декретомъ враду кгродского Троцкого всказаной, на сесь часъ вольныхъ чинимъ. А кгды день признанья того листу отъ насъ зложоный припалъ, велебный въ Бозѣ отецъ Метрофанъ Зеневичъ, зъ отцами законниками монастыра Кронского, чинечи досыть наказови нашому, того листу ей милости пани судиной земской Троцкой, на вѣчность имѣнья Стравиникъ служачій, передъ насъ призналъ и справы всѣ на туюжъ маетность служачіе вернулъ; а ей милость пани Раецкая тогожъ часу при тысечи копъ грошей Литовскихъ его милости отцу Зеневичу и ихъ милостямъ

отцомъ законникомъ монастыра Кронского, всю сполна оддала. Которая справа до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть записана, съ которыхъ и сесь выпись подъ печатью земскою воеводства Виленского ей милости пани Ольбрихтовой Раецкой, судиной земской Троцкой, есть выданъ. Писанъ у Вильни. У того экстракту при печати земской Виленской подписы рукъ тыми словы: Mikołay z Ciechanowca Kiszka—kasztelan Trocki, starosta Wołkowyski, marszałek trybunalski; Daniel Bohusław—podstoli Upitski, deputat Wileński; Marcian Owsiany—stolnik y deputat Lidzki; Stanisław Dawidowicz—Wilkomirski deputat; Andrzey Szostowicki—deputat woiewodztwa Brzeskiego; Mikołay Bułhak—deputat Mozyrski; Troian Tołoczko—deputat Grodzieński; Rafał Żygmunt Skorulski—podczaszy y deputat Kowieński; Theodor Kryżan Żukowski—podwoiewodzi y deputat Witepski; Енохъ Коленда—писарь трибунальскій. А корекга подъ подписами тыми словы: скорикговалъ Спертинъ. Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ актыкованъ и уписанъ.

1640 г. Мая 29 дня.

Изъ книги № 46, за 1701 г., л. 45.

43. Мировая сдѣлка между митрополитомъ Антоніемъ Селявой и Гаинскимъ старостой Хребтовичемъ о землевладѣніи.

По взаимному соглашенію митрополичьей юрисдикии съ владѣльцемъ имѣнія Ваки Хребтовичемъ были приглашены *пріятели*, которые объѣхали границы митрополичьяго имѣнія, завѣщаннаго когда-то Огинскимъ Св.-Троицкой церкви и утвержденнаго потомъ Сапѣгой, въ Троцкомъ повѣтѣ, и составили протоколъ съ подробнымъ обозначеніемъ пограничныхъ примѣтъ имѣній сумежныхъ съ митрополичьимъ.

Roku tysiącznego siedmsetnego pierwszego, miesiąca Kwietnia dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny pierwszy obranemi, stanowszy personaliter u sądu in composito iudicio plenipotent pan Jerzy Woytkiewicz opowiadał, pokładał y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał dokument, na rzecz w nim niżey wyrażoną, iaśnie wielmożnemu w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Załęskiemu—metropolicie całey Rusi dany, służący y należący, który podaiąc do akt prosił

nas sądu, aby był przyięty y do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisany. Jakoż my sąd, przyiowszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma: My niżey mianowane, iako użyci przyiaciele zobopolnie od iaśnie wielmożnego imć xiędza Antoniego Sielawy—metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszytkiey Rusi pasterza, a od imć pana Adama Kazimierza Chreptowicza—starosty Haińskiego, na tenczas Wakę w possesyi trzymaiącego, na wyiazd użył nas ratione zamienionych y nadanych gruntów pomieszanych w szachownicach, do cerkwi w Wilnie fundowaney, quantum przez sławney pamięci Ogińskich przeczystey pannie Maryey zapisane, te grunty w szachownicach, a przez zeszłego sławney pamięci wielmożnego Thomasza Sapiehy, na Olszanach, sędziego Trockiego, przedtym y potym utwierdzone, w roku tysiąc sześćsetnym, iaśnie wielmożnemu a w Bogu przewielebnemu zeszłemu świętey pamięci imć xiędzu admodum Pocieiowi Ipaciuszowi—metropolicie Kiiowskiemu y wszytkiey Rusiey będącemu, na chwałę Bogu zawiedzione, leżące w woiewodztwie Trockim. po zeszłym Pocieiu teraz na imć xiędza Sielawę—metropolitę successie spadłą, do którey maiętności my u życi przyiaciele gdy ziechali, podług prawa nadanego y inwentarza xiędza Pocieia, a teraz służącego xiędzu Sielawie—metropolicie, na te grunty, na które grunty prawo zostaie u imć pana Kazimierza Chreptowicza—starosty Haińskiego, po zeszłym xiędzu Pocieiu nieoswobodzone, we dwudziestu talerów twardych zatrzymane, a zatym za rewizyą, od imć pana Sapiehy zesłaney rewizyi do Waki przez Jakuba Pusłowskiego, w roku tysiąc sześćsetnym ośmnastym, grunty nadane, inwentarzem przywłaszczone zostali; iednakże dochodząc tego, my przyiaciele wysadzeni, gdyśmy wyiechali: naprzód, z mostu na Wace stoiącym, z Wilna iadąc po lewey stronie od samego gościńca Grodzieńskiego zaczynaiące się, z karczemką, z łąką, z sadzawkami pustemi y szachownicami gruntu, leżącego nad rzeką Waką, aż w górę, po prawey ręce od kościołka nadane grunty y łąki metropolitańskie ciągną się mimo ogrodników y mimo dwór aż ku mostowi metropolity na Wace stoiącemu, który most przeszedszy, tak po prawey stronie, iako y po lewey stronie, idąc prosto granicą, która dzieli grunt pana Chreptowicza y xiędza metropolity do Kienskiey drogi, do kopca Kieńskiego, który dzieli granicę prosto przez drogę pod góry Ponarskie do kopców, a z tąd wróciwszy się zaś od kopca Kieńskiego, prosto do rzeki Waki, którą rzekę przestąpiwszy, zaraz granica na Skierdzimy, na pole, metropolity granica dzieli, z obuch stron Waki przez Skierdzimy, grunty imć pana Franciszka Jsaykowskiego—referendarza y pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego; z Skierdzimów uroczyszcza przychodzi granica w górę do kopca trzeciego, ciągnie do drogi do kopca, leżącego od włok, końcami leżących, pana Jsaykowskiego, z tamtąd prostą granicą od Antokola metropolity przyparta granica do ostatniego kopca, który dzieli grunt panów Masalskich y Chreptowicza, w prawo od Czarnoboli skończyło się tego wyiazdu, który iawnie y sprawiedliwie uznawszy my przyiaciele należące, xiędzu metropolicie należące przysądzili. Dat w Wace, roku tysiąc sześćset czterdziestego, Maia dwudziestego dziewiątego. U tego dokumentu przy pieczęci podpis rąk temi słowy: Gabryel Kimbar—pisarz skarbowy wielkiego xięstwa

Litewskiego mp. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu Samuel Sieklucki ręką swą. Jako przytomny pieczętarz do tego pomiarkowania miedzy ichmość, a od imć pana Kazimierza Chreptowicza—starosty Haińskiego, do tego listu o podpis uproszony, Samuel na Kniażyczach Hołowczyński—chorąży powiatu Orszańskiego. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu podpisał ręką swoią Kazimierz Zarzecki. Który dokument, za podaniem onego do akt przez wysz pomienioną osobę, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1642 г. Августа 6 дня.

Изъ книги № 27, за 1687 г., л. 1524.

44. Фундушовая запись на основаніе православнаго Марковскаго монастыря въ Витебскѣ, данная Самуиломъ Огинскимъ и его супругою.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ семого, мѣсеца Августа чотырнадцатого дня.

Передъ наши судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ осьмдесятъ семый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Матей Стемпковскій, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ копію выпису съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни одправованыхъ, съ права вѣчистофундацыйного, одъ въ Богу зошлыхъ вельможныхъ—его милости пана Льва Самуила Богдановича Окгинского—тивуна Троцкого и ей милости паней Зофіей Яновны Бѣлевичовны Окгинской—тивуновой Троцкой, въ Богу велебнымъ ихъ милостямъ отцомъ законникомъ рекгулы святого Василія великого монастыру Марковского, въ воеводствѣ Витебскомъ лежачого, служачого, просечи, абы тая копія до книгъ головныхъ трибунальныхъ была актыкована и уписана; которую уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ.

Выписъ съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни одправованыхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ сорокъ второго, мѣсеца Августа двадцать семого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ сорокъ вторый обраными, постановившисе очевисто у суду вельможный его милость панъ Левъ Самуель Богдановичъ Окгинскій—тивунъ Троцкій, и пани малжонка его милости, вельможная ей милости пани Зофія Яновна Бѣлевичовна Окгинска—тивунова Троцка, *субъ фиде, гоноре етъ консцыенцыа Деумъ тестандо*, же

таковую фундацію чинячи *де нова радице* зъ добръ своихъ власныхъ жадныхъ грошей ни одъ кого за оное не взявши, *сине улло кондиктамине, але ексъ пуро зело етъ проприа мере либералитате*, не чинечи *инъ фравдемъ* теперешней конституціи и права посполитого, листъ свой добровольный вѣчистый фундацыйный записъ на добра, въ немъ нижей выражоные, въ Богу велебнымъ отцомъ чернцомъ, закону светого Василія, не въ уніи зостаючимъ реліи кгрецкой, даный и належачій, признали и ку записанью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подали, просечи, абы тотъ листъ фундацыйвый записъ принятъ и до книгъ уписанъ былъ. Который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ: Я Левъ Самуель Бокгдановичъ Окгинскій—тивунъ Троцкій и я Зофія Яновна Бѣлевичовна—малжонка впродъ речоного его милости пана Окгинского - тивунина Троцкая, земяне его королевское милости воеводства Витебского, вызнаваемъ и чинимъ явно симъ листомъ нашимъ, добровольнымъ фундацыйнымъ вѣчистымъ записомъ, всимъ вобецъ и кождому зособна, кому бы о томъ вѣдать належало, теперь и на потомъ будучимъ людемъ, *субъ фиде, гоноре етъ консціенція Деумъ тестамуръ*, же таковую фундацію чинимъ *де нова радице* зъ добръ своихъ власныхъ, жадныхъ грошей за оные ни одъ кого не взявши, *сине улло кондиктамине*, але *ексъ пуро зело етъ проприя мере либералитате*, не чинечи *инъ фравдемъ* конституціей тысеча шестьсотъ тридцать пятого року и права посполитого, маючи мы имѣнье наше правомъ вѣчистымъ одъ земянъ его королевское милости воеводства Витебского, одну часть одъ пана Яна Киселя Загоранского и пани малжонки его, пани Зофіей Пипчанки и другую часть одъ пана Мартина Шидловского и пани малжонки его паней Марины Згаевское, нибы тые названые Марковскіе, не подалеку замковъ и мѣста Витебского у низъ рѣки надъ самою рѣкою Двиною лежачіе, гдѣ перво сего церковь черезъ пана Киселя поставлена была, а теперь черезъ насъ самихъ большая новая церковь и монастыръ заложоный есть, до которыхъ то церкви и монастыра одъ старшихъ и зверхнѣйшихъ пастырей реліи нашой старожитное греческое, а не унитовъ, мяновите въ Богу велебного преосвященного его милости Петра Могилы, митрополиты Кіевского, Галицкого и всее Руси, для одправованья хвалы Божое, Елисей игуменъ и зъ другою братею законниками, за жаданьемъ и потребованьемъ нашимъ зосланый есть. А такъ мы не зъ жадного примушенья, ани зъ намовы чіее, одно сами по своей доброй воли, вѣдаючи то, ижъ тая маетность одъ другихъ маетностей нашихъ намъ незручна и далеко одлегла, погледаючи на то, ижъ тамъ отецъ игуменъ зъ братьею своею спокойного выхованья, яко на станъ ихъ законный належитъ, мѣть не могутъ, намъ для пріѣзду нашого и для одправованья набоженства потребный есть и, хотячи оныхъ хутливыхъ и способнѣйшихъ до хвалы Божое мѣть и абы въ той маетности и монастыру нашомъ на вси потомные часы хвала Божая ширила и уставичне молитвы за насъ и потомки наши одправованы быть могли; теды заживаючи въ томъ права посполитого и вольности нашое шляхецкое, тымъ листомъ добровольнымъ записомъ нашимъ даемъ, даруемъ и на вѣчные часы записуемъ тую

всю маетность нашую Марковскую обѣ-двѣ части, зъ церквями, зъ монастыромъ, зъ дворомъ одъ пана Шидловского, гдѣ онъ самъ мѣшкалъ, зъ гумномъ, съ пашнями дворными и до монастыря приналежачими, зъ сады и городы, съ поли погнойными, оромыми и неоромыми, зъ боры, гаи, дубровами, зъ рѣками и рѣчками, зъ ловы рыбными, пташинными и звѣринными, зо всимъ навсе, яко се вси тые обѣдвѣ части сами въ собѣ, въ границахъ, пожиткахъ и обиходѣхъ своихъ мѣли и теперь маютъ, ничого на себе самыхъ и потомковъ, близкихъ, кревныхъ, повинныхъ нашихъ намнѣйшое части кгрунтовъ и никоторыхъ пожитковъ не выймуючи, ани зоставуючи, все огуломъ и въздоймомъ, на выхованья вышмененому игумену, теперешнему и по нимъ наступуючимъ зъ братьи ихъ законникомъ релiи старожитное греческое, подъ послушенствомъ светѣйшого вселенского патрiарха Константинопольского и одъ него намъ звыклымъ порадкомъ стародавнымъ преосвященнымъ митрополитомъ Кiевскимъ, Галицкимъ и всея Руси будучимъ, такимъ порадкомъ даемъ и записуемъ: ижъ если бы панъ Богъ смерть на теперешного отца игумена Марковского допустить рачилъ, теды другiе отцы законники, чернцы тогожъ монастыра, зъ нами яко фундаторами и зъ другими братьею шляхтою того воеводства Витебского и зъ инными людьми добрыми тоежъ релiи старожитной греческое, съ тогожъ монастыра законника на тотъ станъ игуменскiй годного и потомъ завсегды, яко мы, такъ и потомки наши релiи старожитной греческой оберать и подавать маемъ и маютъ; а ихъ милости теперешнiе его милости отецъ митрополита и по нимъ другiе митрополиты тоежъ релiи нашое старожитное греческое, одъ светѣйшого патрiархи Константинопольского будучiе, тыхъ таковыхъ игуменовъ на тотъ столецъ игуменскiй подавать и благославить маютъ, а жадной перешкоды, преказы въ той маетности, въ пожиткахъ, въ монастыру имъ игуменомъ и другимъ законникомъ чинить, ани инакшимъ способомъ порадку иншого, ани подаванья одъ себе иншого игумена и въ нивчомъ никоторое одмѣны чинить не маютъ, и отецъ игуменъ зъ братьею своею справовати се и заховати въ томъ монастырѣ порадкомъ общежительнымъ, водлугъ светого Василiя великого маютъ. А гдѣ бы се то показало, чого Боже уховай, жебы который отецъ игуменъ одъ тое релiи нашой старожитной греческой одступилъ, а до унiатской, яко се теперь вынайдуетъ, або якое иншое приступилъ, теды таковый одступца, не только одъ отца митрополиты, але одъ насъ самыхъ фундаторовъ, за згодою всее братiи законниковъ тогожъ монастыра Марковского, одлученъ и декградованъ быти маетъ, а на тое мѣйсце иншiй, водлугъ вышшого порадку альбо паракграфу, обранъ и поданъ быти маетъ и ужо не мы, але отецъ игуменъ зъ братьею своею за отцовъ нашихъ пана Киселя, пана Шидловского и малжонокъ ихъ водлугъ права до заступованья и евикцiей препозывать маютъ. Якожъ вжо есьмо тые обѣдвѣ части, альбо тую маетность нашую Марковскую, яко се вышей помѣнило, въ моцъ, въ держанье и въ спокойное уживанье врадовне черезъ генерала теперешному отцу игумену и братьи его подали, и всѣ справы певные, купли граничные до тое маетности належачiе,

до рукъ его милости отца игумена оддали и тые всѣ права на него вляли и симъ листомъ нашимъ влеваемъ, и вжо отъ сего часу и даты, въ семъ листу помененомъ, не мы, але отецъ игуменъ тое маетности Марковское самъ и зъ братьею своею всякихъ пожитковъ на себе уживать маютъ. Вольни будутъ церковь, монастырь будовать, дворъ ставить, пашни пахати, ставы, млыны, сажавки копати, подданныхъ осажати, судити и оными ронднти, винныхъ водле выступку карати, всимъ водлугъ воли и найлѣпшого пожиткy своего вшелякихъ пожитковъ вынайдуючи и прибавляючи на монастырь, на себе и на пожитокъ свой оборачати. А мы сами и по насъ потомки, кревные, близкіе нашіе, ніякимъ способомъ въ томъ держенью и спокойномъ уживанью отца игумена и братьи его, въ кгрунтахъ, у подданыхъ и ни въ которыхъ пожиткахъ, жадное перешкоды и переказы чинить не маютъ и овшемъ одъ потомковъ, близкихъ кревныхъ, повиноватыхъ нашихъ, если бы хто якую кривду, шкоду и переказу въ подданыхъ, до той маетности нашой належачихъ, въ кгрунтахъ, пожиткахъ, въ монастыру имъ отцу игумену и братьи его чинить, альбо до права позывать хотѣлъ, и якобы кольвекъ, хтожъ кольвекъ претекстъ до той фундацыи нашой и приступъ собе яковый слалъ; тогды о то все мы сами, отца игумена и братью его вездѣ у кождого суду и враду заступовать, боронить до животовъ нашихъ, а по животахъ нашихъ и потомки наши тоежъ реліи старожитное греческое подъ зарукою, въ правѣ посполитымъ описаною, маетъ и маютъ. И на томъ я Левъ Самуель Окгинскій—тивунъ Троцкій и я Зофія Бѣлевичовна, малжонкове, дали есьмо сесь нашъ добровольный вѣчистый фундацыйный листъ, записъ, подъ печатьми и съ подписами рукъ нашихъ, также подъ печатьми и съ подписами рукъ ихъ милостей пановъ пріятелей, меновите его милости пана Андрея Радиминского—стольника Жомоитского, его милости пана Дадзибокга Фронцкевича Радзиминского, его милости пана Петра Подлецкого, которые ихъ милости, за устною и очевистою прозьбою нашою, печати свое приложивши и руки подписать рачили. Писанъ у Вильни, року тысеча шестьсотъ чотырдесятъ второго, мѣсеца Августа шостого дня. У того листу при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Samuel Ogiński—ciwun Trocki ręką swą; Zophia Bilewiczowna Ogińska ręką swą. Pieczętarz od obu osób, ustnie proszony, przy pieczęci swey ręką moią podpisałem: Andrzey Radzimiński—stolnik Żmuydski. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu Dadzibog Fronckiewicz Radzimiński. Proszony pieczętarz do tego listu zapisu Piotr Podlecki ręką swą. Который же тотъ листъ фундацыйный записъ, за устнымъ и очевистымъ особъ верху мененыхъ признаньемъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть уписанъ.—Съ которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью земскою воеводства Виленского въ Богу велебному его милости отцу Елисею—игумену монастыра Марковского Витебского и цалому конвентови братьи того монастыра есть выданъ. Писанъ у Вильни. У тые копіи подписы рукъ тыми словы: Samuel Komorowski—podczaszy Wiłkomirski, marszałek trybunalski. Марціанъ Воловичъ писарь. А коректа тыми словы: скорикговалъ Тараевичъ. Ко-

торый же тотъ документъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть актыкованъ и уписанъ.

1643 г. Мая 5 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 644.

45. Дарственная запись отъ Мстиславскаго подкоморія Стеткевича Баркалабовскому православному женскому монастырю на огородный плацъ.

Roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego, miesiąca Februarii dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Theodor Szyszkowski—strażnik Piński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginale ad acta podał extrakt dokumentu, od wielmożnego imci pana Bohdana Wilhelmowicza Stetkiewicza, podkomorzego Mścisławskiego, na rzecz w nim exprymowaną, wielebnym pannom dyzunitkom monasteru Warkałabowskiego danego, y ad acta xiąg mieyskich Mohylowskich podanego, ac ex iisdem actis wydany in rem et partem tymże wielebnym pannom dyzunitkom monasteru Warkałabowskiego służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomienionego dokumentu extrakt ze wszytką w nim exprymowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowszy, w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy. Którego extraktu tenor sequitur estque talis.

Extrakt z akt mieyskich Mohylowskich prawa maydeburskiego, roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego, miesiąca Januarii dziewiętnastego dnia. Na urzędzie maydeburyi iego królewskiey mości Mohylowskiey comparendo personaliter w Bogu wielebna imci panna Apolinarya Korobankowna—ihumenia monasteru Barkałabowskiego, dokument cum tota eius sonantia ad acticandum do akt mieyskich Mohylowskich

podała, cuius tenor sequitur et est talis. Богданъ Вильгельмовичъ Стеткевичъ, подкоморій Мстиславскій, вѣдомо чиню тымъ моимъ писаньемъ такъ теперь будучимъ, яко и по мнѣ наступуючимъ, ижъ я видячи худость грунту паненъ Баркалабовскихъ, мною уфундованыхъ, за упрошеньемъ оныхъ, придалемъ плацъ на огородъ за Ревячкою по лѣвой рудѣ на Саващенцѣ, которого онымъ подавши обовязкомъ фундушовымъ варую, абы жаденъ не важилъ се онымъ перешкоды чинити, такъ теперь, яко и по мнѣ наступуючимъ; що для лѣпшой вѣры и певности далемъ скриптъ мой зъ подписомъ руки моей власной и притисненьемъ звыклой печати. Писанъ въ дворѣ Баркалобовскомъ, року тысяча шестьсотъ сорокъ третьего, мѣсеца Мая пятого дня. U tego dokumentu, przy pieczęci na laku czerwonym, podpis ręki temi słowy: Stetkiewicz Bohdan — podkomorzy Mścisławski manu propria. Któryż to dokument, za podaniem przez wyż mianowaną osobę do akt maydeburyi Mohylowskiey, iest przyięty y od słowa do słowa wpisany, z których y ten extrakt pod pieczęcią mieyską z podpisem rąk pana wóyta y pisarza mieyskich w Bogu wielebney ieymci pannie Korobankownie — ihumeni Barkałabowskiey, anno, mense et die ut supra iest wydany. U tego extractu, przy pieczęci mieyskiey miasta iego królewskiey mości Mohylowskiey na czerwonym opłatku wyciśnioney, podpis rąk wóyta y pisarza maydeburskich Mohylowskich, tudzież korrekta następuiącemi wyrażaią się słowy: Stefan Korobanko— wóyt miasta iego królewskiey mości Mohylowa; Jan Jaroszewski—pisarz maydeburyi Mohilowskiey. Correctum cum actis. Który to takowy extrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginale idque przez imci pana Theodora Szyszkowskiego, strażnika Pińskiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku expedyowanych, przyięty y wpisany.

1646 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 103, за 1745 г. л. 87.

46. Ассесорскій декретъ Альбрехта Радивила по спорному дѣлу о землѣ между Пинскимъ женскимъ монастыремъ и сосѣдными крестьянами села Ститичева.

По жалобѣ монахинь Пинскаго женскаго Варваринскаго монастыря на Ститичевскихъ крестьянъ о захватѣ ими монастырской земли, канцлеръ в. кн. Литовскаго Альбрехтъ Радивилъ посылалъ на спорное мѣсто своихъ коммиссаровъ и издалъ слѣдующій декретъ: Ститичевскіе крестьяне завладѣли островомъ Муравицкимъ въ Большомъ болотѣ самовластно и занимались разработкой земли; когда возникъ по этому дѣлу споръ у земянъ Головокъ съ крестьянами, то коммиссары признали землю помѣщичьей, принадлежащею къ имѣнію Завидчичамъ; крестьяне выпросили для себя только право имѣть на островѣ пастбища и валежникъ, не трогая бортныхъ деревъ и *кремовъ*. Такъ какъ Завидчичи перешли къ монахинямъ, то Радивилъ утверждаетъ за ними и право владѣнія островомъ.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego piątego, miesiąca Maia dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Stefan Koszecki — starosta Morowicki, opowiadał, prezentował et ad acta podał dekret assesorski między ichmość pannami bazyliankami konwentu Pińskiego z poddanemi iego królewskiey mości starostwa Pińskiego ferowany, na rzecz w nim wyrażoną, in rem et partem tychże w Bogu wielebnych ichmość panien bazylianek konwentu Pińskiego służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, aby pomieniony dekret ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału główwego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Albrycht Stanisław Radziwił, xiąże na Ołyce y Nieswiżu, kanclerz wielkiego xięstwa Litewskiego, Piński, Kowieński, Gniewski, Tucholski, Wieloński, Dawgowski y Gieranowski dzierżawca, oznaymuiemy tym listem dekretem naszym: Odprawowała się przed nami daty niżey pisaney sprawa w Bodze przewielebney ieymość panny Eufrozyny Tryznianki—ihumienii y wszytkiego konwentu monastera panieńskiego zakonu świętego Bazylego, przy cerkwi założenia świętey Barbary w Pińsku będącego, tudzież y uczęstników ichmościów, to iest, wielmożnych p. Romana Hołowka, pani Cypryanowey Lebiedziewskiey y pana Andrzeia Dubienieckiego, z poddanemi iego królewskiey mości starostwa Pińskiego sioła Stytyczowa, z wszytką wsią, o różnicę,

o przerobienie gruntów we własności maiętności aktorów Zawideckiey w ostrowie Murowickim, przez poddanych Stytyczowskich stałą. W którey sprawie za zesłaniem naszym komissarze ww. ichmość pp. Adam Brzeski—stolnik y podstarości, p. Filip Godebski — pisarz, urzędnicy ziemscy Pińscy, zieżdżali na tę różnicę, gdzie wysłuchawszy obudwuch stron mów, kontrowersyi, spraw, dokumentów, świadectw, termin stronom złożywszy, na terminie ninieyszym dnia dwudziestego Oktobra, roku teraznieyszego tysiąc sześćset czterdziestego szóstego, za przypozwem poddanych Stytyczowskich do skuteczney w tey sprawie rozprawy obiedwie strony: tak od ieymość pani ihumieni plenipotent pan Łukasz Kopieć, a uczęstnicy p. Hołowka, sami aktorowie, iako też y pozwani sami stanowili się. Gdzie za uczynieniem przez pomienionych panów kommissarzów przed nami relacyi, wyiazdu ich na tę różnicę sprawy dawney z listu kommissarskiego, że ieszcze roku tysiąc pięćset pięćdziesiąt siódmego, Maia siódmego dnia, za zesłaniem od swiątobliwey pamięci krolowey ieymość Bony, kommissarze osoby zacne, na tęż różnicę miedzy poddanemi Stytyczewskiemi dobrami, starostwa Pińskiego, a miedzy dobrami panów Hołowek ziemskiemi wyiezdżali, z którego to listu pokazało się: że to przed tym ieszcze granica między dobrami sioła Zawidczyc y Stytyczowem poczowszy od pięty od Pieszczanego brodu, smugą na Czarno łozę, zaymuiąc ten ostrów Murowicki wszytek do Zawidczyc, a idąc daley prostym trybem aż do błota Wielkiego, które błoto aż pod Pińsk podchodzi, założona była; a tylko ci poddani Stytyczowskie w tym ostrowie Murowickim szczegulne popasami, wiazdem po drwa, połozie, także drzewa mieć wstępowali się y granicę sobie, iako y teraz pretenduią do tego Piesczanego brodu, rzeką Stawiską na młynek y brod Zawidecki do błota Wielkiego mianowali. Więc ci panowie komisarze, przy prawach y przy świadectwach bliszszych panów Hołowek do przysięgi na tey granice uznawszy, za przysięgą ich tę gracę, poczowszy od Pieszczanego brodu, Smuhą na Czarnołozę, zaymuiąc do Zawidczyc ten ostrow Murowicki prosto aż do błota Wielkiego założyli, a żadnego w niczym wstępu Stytyczowcom do tego ostrowa Murowickiego, którego poddani Stytyczowscy teraz Medwieżym nazywaią, nie uznali byli. Więc na terminie wykonania przysięgi ci poddani z panami Hołowkami zgodzili się y bez przysięgi tę granicę poddani Stytyczowskie przyiowszy, ten ostrow Murowicki, z gruntem, z drzewem bartnym y ze wszytkim panom Hołowkom przyznali, a panowie Hołowkowie poddanym Stytyczowskim, sposobem sąsiedzkim, pozwolili tylko popasy w tym ostrowie do młynka Zawideckiego mieć, waruiąc, że do pewnego czasu, aby w zbożu y sianożęciach Zawideckich popasami szkody nie czynili. Do tego pozwolili w tymże ostrowie tym poddanym Stytyczewskim chróstu, a kłodę drzewa leżącego, a nie więcey brać, ale drzewa bartnego, kremów y wszelakiego drzewa stoiącego brac, także gruntów żadnych Stytyczowcom w tym ostrowie za granicą mieć zabroniono, iako to szeroce w tey komissyi iest opisano, która komissya przed unią lat dwanastą staneła. Po którey kommissyi lat ośmdziesiąt panowie Hołowkowie—dziedzice maiętności Zawidczyc, za różnych starostw Pińskich, antecessorów naszych, dzierżącemi tego ostrowa gruntów spokoynie byli y im tylko panom Zawideckim tam w tym ostrowie, tak drzewa bartne, grunty,

sianożęci przerabiać y wszelakie pożytki mieć należało, a Stytyczowscy, iako żadnych gruntów w tym ostrowie za tą pomienioną granicą nie mieli, tak mieć, rozrabiać nie mogli; iakoż y w regestrach dawnych y teraznieyszych starostwa Pińskiego, aby iakie grunty Stytyczewcy w tym ostrowie mieli nie masz, ale ci poddani Stytyczewscy od lat kilkunastu niesłusznie w tym ostrowie Murawickim y Medweżym gruntu poprzerabiawszy, a oddawszy pisarzom naszym za dwoie do regestrów nowo y to kilką a nie wszytką wieś wpisali się. Bacząc tedy to, że ta komissya przed unią kilkunastu lat y na koronacyi teraznieyszego króla imci Władysława czwartego konfirmowana iest, a konstytucyą też na unii y statutem wszytkie kommissye, zamiany, frymarki są konfirmowane y warowane, że kto kolwiek co przed unią trzymał, tak kożdy przy dzierżeniu wiecznym zostawać ma; z tych tedy wszytkich przyczyn tę komissią z datą wyż wyrażoną y granicę tę założoną we wszytkim approbuiemy, a ten ostrów Murawicki y Medweży, ze wszytkiemi gruntami, niwami, przerobkami, z drzewem bartnym y niebartnym, sianożęciami y ze wszytkiemi y wszelakiemi iego pożytkami y przynależnościami, nie wyimuiąc żadnych gruntów, nowin y należności Stytyczowcom, krom co tylko popasów według kommissii tamtey do Zawidczyc, maiętności monastera przy cerkwi założenia świętey Barbary w Pińsku będącego ichmć pannom zakonu świętego Bazylego greckiey religii, w unii świętey będącym, także y częstnikom ichmościom Zawideckim na wieczność przysądzamy; a poddani Stytyczowskie w tym ostrowie żadnych gruntów zaymować, granice przechodzić nie maią, oprócz popasów y to do pewnego czasu, iako w tey kommissyi wyrażono, do świętego Jerzego ruskiego święta, a w iesieni po zięciu y sprzątnieniu zboża, iednak aby szkody w zbożu, w sianożęciach Stytyczowcy Zawidczanom nie czynili. W czym wszytkim zaruki sto kop groszy, połowicę na zamek, a połowicę stronie żałobney zakładamy. Jakoż ww. p. Adam Brzescki—stolnik y pan Filon Godebski—pisarz, urzędnicy ziemscy Pińscy, będąc powtóre od nas zesłanemi, tę granicę poczowszy od Pieszczanego brodu, smuhą tą w kommissyi opisaną, idąc na Czarną łozę mimo Stare-sieliszcze Stytyczowskie, aż do błota Wielkiego, które pod Pińsk idzie, ponowili, kopcami osypali y dostatecznie ograniczyli, a na dalsze ugruntowanie y umocnienie tego dekretu naszego o approbacyą iego królewskiey mości starać się pozwalamy. Na co daiemy ten nasz dekret, do którego przy podpisie ręki naszey pieczęć naszą przycisnąć rozkazaliśmy. Pisan w zamku Pińskim, dnia dwudziestego Pazdziernika, roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego szóstego. U tego dekretu, przy pieczęci, podpis iaśnieoświeconego kanclerza his exprimitur verbis: Albrycht Stanisław Radziwił, kanclerz wielkiego xięstwa Litewskiego mp. Który to takowy assessorski dekret, za podaniem onego przez wyż wyrażonego partrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1646 г. Декабря 17 дня.

Изъ книги № 103, за 1745 г., л. 113.

47. Привилегія короля Владислава IV, подтверждающая декретъ Пинскаго старосты Альбрихта князя Радивила, данный Пинскому женскому монастырю на право владѣнія спорной землей.

Король Владиславъ IV настоящимъ декретомъ утверждаетъ постановленіе Пинскаго старосты Альбрихта Радивила по поводу спорной земли между королевскими крестьянами съ одной стороны, и женскимъ монастыремъ и разными земянами съ другой. На основаніи этого декрета королевскіе крестьяне села Ститичева были устранены отъ правовладѣнія островомъ Муравицкимъ, находящимся въ большомъ Пинскомъ болотѣ; имъ предоставлены были на островѣ только пастбища.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego piątego, misiąca Maia dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Giedeon Jeleński—podczaszy Mozyrski, opowiadał, prezentował et ad acta podał przywiley konfirmacyiny nayiaśnieyszego króla imci Władysława czwartego, na rzecz w nim wyrażoną imć pannom bazyliankom konwentu Pińskiego, z kancellaryi wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego wydany, in rem et partem tymże ichmościom pannom bazyliankom służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, aby pomieniony przywiley konfirmacyiny, ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Władysław czwarty, z Bożey łaski król polski, i t. d. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy. Pokładany był przed nami dekret pod pieczęcią y podpisem ręki w. Albrychta Stanisława Radziwiła, xiążęcia na Ołyce y Nieswiżu, kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, Pińskiego, Gniewskiego, Tucholskiego, Gieranowskiego, Lipniskiego starosty, Kowieńskiego, Wieleńskiego, Dawgowskiego y Przełayskiego dzierzawcy naszego, de data w zamku Pińskim roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego szóstego, miesiąca Oktobra dwudziestego dnia miedzy wielebną panną Eufrozyną Tryznianką—ihumienią y wszytkim konwentem monastyru panieńskiego zakonu świętego Bazylego przy cerkwi założenia świętey Barbary w Pińsku, in unione sancta z kościołem rzymskim będącego, y uczęstnikami ich, urodzonym Romanem Hołowką, Cypryano-

wą Lebiedziewską y Andrzeiem Dubienickim z iedney, a z drugiey strony miedzy poddanemi naszemi starostwa Pińskiego sioła Stytyczowa o przerobienie gruntów we własnym maiętności aktorów Zawideckiey ostrowie Murawickim przez poddanych Stytyczowskich stałe, z oczewistey rozprawy uczyniony. Którym to dekretem swoim w. kanclerz wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, starosta nasz Piński, po wysłaniu komissarzów urodzonych Adama Brzesckiego stolnika y podstarościego, Filona Godebskiego — pisarza ziemskiego, urzędników Pińskich, na mieysce różnicom podległe, za pokazaniem od aktorów komissyi, przed unią odprawowaney, one przy mocy zachowawszy, ostrów Murawicki y Medweżą że wszytkiemi przynależnościami y pożytkami do Zawidczyc, maiętności pomienionego monastyra panieńskiego Pińskiego y uczęstników wyżey wyrażonych wiecznością przysądził y granicę przez komissarzów zwyż mianowanych, poczowszy od Pieszczanego brodu, smuhą komissyi dawney opisaną, idąc na Czarnołożę, mimo stare sieliszcze Stytyczowskie, aż do błota Wielkiego, które pod Pińsk idzie, ponowił y kopcami zasypał, a poddanym naszym Stytyczowskim tylko wolne popasy w tym tam ostrowie podług przerzeczoney komissyi na wiosnę do ś. Jerzego ruskiego, a w iesieni po sprzątnieniu zboża, zaręki sto kop litewskich, aby szkod nie czynili założywszy, zostawił. Wniesiona zatym była do nas prośba od wielebnych panien zakonnych zwyż rzeczonego klasztoru Pińskiego y od uczęstników ich, abyśmy takowy dekret authoritate nostra regia approbowali, stwierdzili y umocnili. My tedy, za intercessyą niektórych panów rad y urzędników naszych dwornych, do tey ich łaskawie skłoniwszy się prośby, zwyż mianowany dekret w. kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, starosty naszego Pińskiego, bacząc bydź słuszny y prawny, vigore komissyi przed unią odprawowaney uczyniony, we wszytkich onego punktach, kondycyach, klauzulach y paragrafach, iakoby tu słowo w słowo wpisany był, mocą y powagą naszą królewską approbuiemy, stwierdzamy y umacniamy na wszytkie przyszłe wieczne czasy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia siedmnastego miesiąca Decembra, roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego szóstego, panowania królewstw naszych polskiego czternastego, a szwedzkiego piętnastego roku. U tego przywileiu konfirmacyinego, przy pieczęci wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, podpis ręki nayiaśnieyszego króla imci, także konnotacya y podpis wielmożnego imć pana referendarza y pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego his exprimuntur verbis: Vladislaus xex. Konfirmacya dekretu w. kanclerza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, starosty Pińskiego, miedzy dobrami monastyra panieńskiego Pińskiego sioła Stytyczów uczynionego: Franciszek Jsaykowski—referendarz y pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Który to takowy konfirmacyiny przywiley, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1648 г. Января 30 дня.

Изъ книги № 62, за 1717 г., л. 1029—1032.

48. Фундушовая запись отъ Григорія Володковича Грозовскому православному монастырю на имѣніе Новый Дворъ.

Землянинъ Пинскаго повѣта, владѣтель имѣнія Грозова, Володковичъ, для поддержанія древней православной вѣры основалъ въ своемъ имѣніи Грозовъ же монастырь; на содержаніе монаховъ онъ записываетъ два отдѣльныхъ участка земли, изъ которыхъ состояло имѣніе его Новый Дворъ, купленное у двухъ помѣщиковъ Щепы и Маскевича. Монастырь и имѣніе онъ подчиняетъ вѣдѣнію Виленскаго Св. Духовскаго монастыря.

Roku tysiąc siedmsetnego siedmnastego, miesiąca Augusta dwunastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny siedmnasty obranemi, stanowszy oczewisto u sądu patron imć pan Michał Kopeć—podczaszy Oszmiański, prezentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał extrakt ziemski Piński przy samym oryginale zapisu wieczystego, od zeszłego w Bogu imci pana Hrehorego Wołodkiewicza w Bogu wielebnym ichmościom oycom bazylianom Hrozowskim danego, a teraz w Bogu wielebnemu imci oycu Łaryonowi Sawiczowi — ihumenowi Nowodworskiemu y wszystkim ichmościom oycom bazylianom Nowodworskim służącego, prosząc, aby był przyięty y do xiąg wpisany. Jakoż my sąd mianowany zapis oglądawszy do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisać roskazaliśmy; który de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Выпись съ книгъ судовыхъ земскихъ повѣту Пинского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ сорокъ осьмого, мѣсяца Генвара тридцать первого дня. На рокахъ судовыхъ земскихъ о трехъ кролехъ римскомъ святѣ припалыхъ и въ Пинску судовне отправованыхъ, передъ нами Владиславомъ Протасовичемъ — судьею, Филономъ Кгодебскимъ — подсудкомъ а Казимеромъ Войною—писаромъ, врадннками судовыми земскими повѣту Пинского, постановившисе очевисто его милость панъ Грегорей Володковичъ, положивши листъ добровольный вѣчистый записъ свой, отцомъ законникомъ монастыря Грозова, на речь, въ томъ листѣ описанную, даный и служачій, которого во всемъ устнымъ и очевистымъ сознаньемъ своимъ ствердивши, просилъ, абы тотъ листъ его милости принятъ и

до книгъ земскихъ повѣту Пинского уписанъ былъ. Мы врадъ, того листу оглѣдавши и читаного выслухавши, до книгъ уписать есьмо велѣли, и слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Hrehory Wołodkowicz—ziemianin iego kr. mości woiewodztwa Nowogrodzkiego, powiatu Pińskiego, zeznawam y wiadomo czynię tym moim dobrowolnym wieczystym zapisem, przywodząc to do wiadomości kożdemu, komu by o tym wiedzieć należało, teraz y na potym będącym ludziom: iż maiąc ia w spokoynym dzierżeniu moim imienie moie, y pana Heliasza Sczepy—ziemianina ikmci powiatu Pińskiego, na wieczność kupione, włok pięć z poddanemi przy wsi Nowym Dworze, w powiecie Pińskim leżącego, z gruntami pasznemi y na pasznie zgodnemi, z sianożęciami popławnemi y błotnymi, z ieziorem przy teyże wsi Nowym Dworze będącym, z wolnym łowieniem ryb niewodem, iako zdawna przodkowie pp. Sczepów y oni sami y iam sam zażywał, z borami, lasami, dąbrowami, nowinami, a zgoła wszelkiemi gruntami, suchemi y wodnemi, z rzeczkami, błotami, bagnami, s poddanemi, na tych piąciu włokach będącemi, z ich służbami, y powinnościami, z czynszami, z danią miodową, z drzewem bartnym y na barci zgodnymi, a zgoła ze wszelakiemi pożytkami poddanych, ieziora, z łowieniem ryb y wiunów, z łowy zwierzynnemi, ptaszemi, z gony bobrowemi, cokolwiek z dawnych czasów do tych piąciu włok do pana Heliasza Sczepy, przeze mnie na wieczność kupione, należało y należy, nic a nic namnieyszych pożytków nie wyimuiąc, ani na kogo nie zostawuiąc, z dobrey woli moiey, na chwałę Bożą prawem wieczystym, a nieodzownym na monaster, w maiętności moiey oyczystey w imieniu moim Hrozowie, w woiewodztwie Nowogrodskim leżącym, gdzie ciała przodków y rodziców moich leżą, zapisuię y zakonnikom w tym monasterze w dzierżenie wieczyste podaię, y zaraz od daty tego zapisu mego urzędownie do possessyi tam mieszkaiącym zakonnikom, pod posłuszeństwom starszego naszego w wierze starożytney ruskiey, nie w unii będącym, podaię y zapisuię, waruiąc to tymże zapisem: że ten monastyr móy Hrozowski, iakom ony zapisami memi pierwszemi pod władzę y obronę poddał pod monaster bractwa Wileńskiego świętego Ducha, tak y teraz z tymi dobrami poddaię y zapisuię. Wolni będą pomienieni zakonnicy, w tym monasterze mieszkaiący, tymi poddanemi rządzić y pożytki wszelakie na siebie wybierać, iakoby porządniey chwała naywysszemu Panu Bogu od zakonników, w tym monasterze mieszkaiących, była oddana, a za mnie grzesznego Pana Boga prosili. Osobliwie w tym że imieniu moim Nowym Dworze, w powiecie Pińskim będącym, com też kupił na wieczność u iegomości pana Dadziboga Maskiewicza — sędzica ziemskiego Pinskitgo, poddanych z gruntami dwornemi y poddanemi będącemi za wszelaką władzą y państwem y s pożytkami wszelakiemi, w liście przedażnym mnie od imci pana Maskiewicza danym opisanemi y wyrażonemi, z budowaniem dwornym y przysiedleniem, z sadami, ogrodami y z wolnym łowieniem ryb w tym że iezierze Nowodworskim niewodami, y ze wszelkiemi przynależnościami y pożytkami tey maiętności; tedy tę maiętność moią Nowy Dwór, od pana Maskiewicza przeze mnie wiecznością nabytą, do żywota mego przy sobie w

dzierżeniu moim z zażywaniem wszelakich pożytków zostawuię, a po żywocie moim to imienie Nowy Dwór, z tym wszytkim, iakom u pana Maskiewicza kupił, z poddanymi y s pożytkami, z nich przychodzącemi, zapisuię imci panu Wołodkowiczowi—pisarzowi ziemskiemu Mińskiemu, synowcowi moiemu prawem dożywotnym. Ma y wolen będzie iegomość pan pisarz ziemski woiewodztwa Mińskiego zaraz po żywocie moim tę maiętność moię Nowy-Dwór do possesyi swey wziąwszy, tego imienia z poddanemi y ze wszelkiemi pożytkami spokoynie zażywać aż do żywota swego, a po żywocie imci te imienie Nowy-Dwór, tak samy dwór z budowaniem wszelakim, z boiary, poddanemi y ze wszelakiemi pożytkami, iakom od imci pana Maskiewicza na wieczność kupił, nic nie wymuiąc, na tenże monaster w maiętności moiey Hrozowie, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżący, także na chwałę Bożą zakonnikom, w tym monasterze mieszkaiącym, nie w unii będącym, na wieczność wiecznym prawem zapisuię. Do którego imienia Nowego-Dworu do obudwu części, com kupił u imci pana Maskiewicza y pana Heliasza Sczepy wiecznością, na tych żaden z panów synowców, krewnych y powinnych moich namnieyszego przystępu mieć y przeszkody naymnieyszey w dzierżeniu ichmciów panów oyców zakonników, w tym monasterze Hrozowie residuiących, czynić nie maią, iako by w tym monasterze zawsze chwała Boża przystoynie y porządnie odprawować się mogła, a przy ofierze świętey za duszę moię Pana Boga błagali, gdyż ia zażywaiąc prawa pospolitego y wolności szlacheckiey, wolny będąc, według nalepszego upodobania swego maiętnością moią szafować y na chwałę Bożą zapisać, żeby y po żywocie moim od każdego do dóbr moich succeduiącego żadney krzywdy y turbacyi o te dobra maiętności moiey, na chwałę Bożą zapisaney, zakonnicy w tym monasterze będące ni od kogo nie mieli y turbowani nie byli, pod łaską y błogosławieństwem Pana Boga Wszechmogącego y pod zaręką iedynastu tysięcy złotych polskich, który by się śmiał ważyć turbować y przeszkodę zakonnikom czynić. A po zapłaczeniu takowey zaręki, przedsię ten móy list we wszystkich paragrafach przy zupełney mocy u każdego sądu y prawa na wieczne czasy zostać y naruszony być nie ma, iakoby y po żywocie moim ta wola moia, tak iako się wyżey wyraziło, wypełniona była. Na co dla lepszey wiary daię zakonnikom tego monasterza Hrozowa ten móy list z pieczęcią moią y z podpisem ręki mey własney, także pod pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów przyiaciół moich, ode mnie ustnie y oczewisto proszonych, niżey na podpisach rąk, imiony wyrażonych y podpisanych. Pisan w Żabczycach, maiętności moiey w powiecie Pińskim leżącey, dnia trzydziestego miesiąca Januaryi, roku tysiąc sześćset czterdziestego ósmego. У того листу при печатяхъ подписы рукъ тыми словы: Hrehory Wołodkowicz ręką swą. Za ustną prożbą od osoby w tym liście mianowaney Heronim Protasewicz; za ustną prożbą od osoby w tym liście mianowaney Łukasz Solimonowski ręką własną; za ustną y oczewistą proszony pieczętarz od iegomości pana Hrehorego Wołodkiewicza do tego zapisu Jacek Zakrzewski. Который тотъ листъ, за признаньемъ и прозьбою его милости пана Грегорія Володковича, до книгъ земскихъ повѣту Пин-

скою есть уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ нашими печатьми и съ подписомъ руки мене писара ихъ милостямъ отцомъ законникомъ монастыря Грозова есть выданъ. Писанъ у Пинску. U tego extraktu ziemskiego Pińskiego przy pieczęciach przyciśnionych podpisy rąk takowe: Казимеръ Война—писаръ земскій Пинскій. Скорикговалъ Стояновичъ. Który to extrakt przy samym oryginalnym zapisie, za podaniem onego do akt przez wyżey wyrażonego patrona, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1651 г. Марта 6 дня.

Изъ книги № 4, за 1665 г., л. 1116.

49. Фундушовая запись на придѣлъ въ церкви Виленскаго св. Троицкаго монастыря, подъ названіемъ трехъ Святителей, отъ Стаховскаго и его супруги, на 2000 злот. польскихъ.

Супруги Стаховскіе, сдѣлавшись наслѣдниками послѣ Ошмянской подкоморины Исайковской, имѣнія Осуковщизны, приняли на себя обязательство уплачивать ежегодно 150 зл. процентовъ съ 2000 капитала, завѣщаннаго подкомориной на придѣлъ трехъ святителей при церкви Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря; въ свою очередь монастырь обязывается предъ подкомориной и ея наслѣдниками заботиться о поддержаніи и благолѣпіи вышепомянутаго придѣла.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятаго, мѣсяца Іюля десятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Миколай Жоховскій, покладалъ и ку активованью подалъ листъ добровольный записъ, отъ его милости пана Миколая Кароля Стаховскаго и пани малжонки его милости, на речь въ немъ нижей помененую, ихъ милостямъ въ Бозѣ велебнымъ отцомъ базиліяномъ, при церцви Святой Троицы въ Вильнѣ будучимъ, служачій и просилъ, абы тотъ листъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ, актикованъ и уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Mikołay Karol Stachowski, a ia Maryna Szostakowna Stachowska, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, zeznawamy tym naszym assekuracyinym listem, iż co w Bogu zeszła iey

mość pani Maryna Szostakowna Janowa Dołmatowa Isaykowska—podkomorzyna Oszmiańska, z pobożności swoiey na kaplicę świętey Tróycy założenia trzech doktorów świętych Bazylego, Grzegorza, Chryzostoma, przez zeszłą nieboszczkę wystawioną, ichmościom oycom zakonnikom świętego Bazylego cerkwie świętey Tróycy dwa tysiące złotych polskich zapisała y na maiętność swą Merecz, Osukowszczyznę, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, wniosła y do prawa u sądu głównego trybunalnego w roku przeszłym tysiąc sześćset czterdziestym, miesiąca Julii dwunastego dnia przyznała, od którey summy po żywocie swym pożytek roczny od sta złotych po ośmiu złotych, co uczyni summę złotych sto sześćdziesiąt, aby sukcessorowie imści, dzierżący tey maiętności Osukowszczyzny, w każdy rok płacili, naznaczyła, o czem szeroce na tym liście ichmość służącym opisano y wyrażono iest. Po którey śmierci my osoby wyżey pisane, sukcessorami y tey maiętności za prawem zapisowym y testamentowym dzierżącemi zostawszy, tym listem dobrowolnym zapisem naszym ichmości upewniamy y assekuruiemy, iż mamy y powinni będziemy, według zapisu y testamentu zeszłey ieymość pani podkomorzyney Oszmiańskiey y dobrodzieyki naszey, we wszystkim dosyć czynić, a ten pożytek od dwu tysięcy złotych, złotych sto sześćdziesiąt ichmościom oycom zakonnikom przy cerkwi świętey Tróycy oddawać takowym sposobem: teraz przy pogrzebie zeszłey ieymości pani podkomorzyney Oszmiańskiey ad rationem onego pożytku sta sześciudziesiąt złotych za potrzebowaniem ichmościów daliśmy złotych sześćdziesiąt, na co y kwit ichmościów iest; ostatek pożytku, za ten rok przychodzącego, złotych polskich sto, mamy ichmościom oddać w roku da Pan Bóg przyszłym tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtórym, w dzień świętego Kazimierza święta rzymskiego, na mieyscu pewnym w monastyrze ichmościów przy cerkwi świętey Tróycy, a potym da Pan Bóg za drugi rok mamy y powinni będziemy zupełną złotych sto sześćdziesiąt, w roku przyszłym tysiąc sześćset pięćdziesiąt trzecim w tenże dzień świętego Kazimierza, w monastyrze ichmościów przy cerkwi świętey Tróycy oddać, a potym rok po roku w tenże dzień świętego Kazimierza święta rzymskiego ichmościom oycom zakonnikom my sami, a po nas sukcessorowie nasi oddawać mamy y będziemy powinni, iako by się dosyć woli zeszłey ieymości podkomorzyney Oszmiańskiey dosyć stało, pod zapłaceniem zaręki, w zapisie zeszłey ieymości pani podkomorzyney Oszmiańskiey ichmościom służącego, na nas successorów opisano. A ichmość oycowie zakonnicy ten pożytek, od nas albo successorów naszych, licząc quitacye pewne nam, albo successorom naszym dawać y w odprawowaniu nabożeństwa y opatrowania tey kaplicy, iakoby się żadne spustoszenie nie działo, według osobliwey assecuracii ichmościów zeszłey nieboszce ieymości pani podkomorzyney Oszmiańskiey, a po zeyściu z tego świata ieymości nam, iako successorom po ieymości należącey, dosyć czynić maią y będą powinni. Y na toś my dali ten nasz list dobrowolny zapis z pieczęciami naszymi y z podpisem ręki mnie Stachowskiego, także z podpisem y z pieczęciami rąk ichmościów panów przyiacioł, od nas oczewisto proszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt pierwszego, Marca szóstego dnia. У того листу при печати подпись рукъ тыми словы: Stachowski Mikołay własną ręką. Proszony

pieczętarz od imci pana Stachowskiego y samey ieymci, iako pisma nieumieiętney, do tego listu Bohdan Narkuski mp. Ustnie proszony pieczętarz od obudwuch osób w liście mianowanych, Jan Proksza—ieneral ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz od osób wysz mianowanych Matyasz Sawaniewski—ieneral ręką swą. Который же тотъ листъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1658 г. Апрѣля 1 дня.

Изъ книги № 13, за 1673 г., л. 97.

50. Фундушовая запись на церковь въ Девятковичахъ, данная стольникомъ Ошмянскимъ Александромъ Слизнемъ.

Ошмянскій стольникъ Слизень и его жена, движимые религіозными побужденіями, записываютъ на церковь въ своемъ Слонимскомъ имѣніи Девятковичахъ незначительный фундушъ (10 боч. хлѣба, 5 ф. воску, 1 гарнецъ вина, 1/2 Слонимскаго шанка пшеничной муки на просфоры и 1 ф. ладону) съ обязательствомъ, чтобы священники еженедѣльно служили акаѳисты и поминали въ своихъ молитвахъ фундаторовъ и ихъ родственниковъ какъ живыхъ, такъ и умершихъ; въ случаѣ отсутствія священника наслѣдники должны отдавать этотъ фундушъ на Девятковскій госпиталь.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ третего, мѣсяца Мая четвертого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семдесятъ третій обраными, постановившисе очевисто у суду его милость панъ Александеръ Слизень—стольникъ повѣту Ошменского, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный, вѣчистый фундацыйный записъ на речь въ немъ нижей мененую, велебному отцу Лукашу Афанасовичу—презбитеру церкви Девятковской и на вступъ до листовъ ей данный и належачій, просечи, абы тотъ листъ фундацыйный, вѣчистый записъ, былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ; который вписуючи такъ се въ собѣ маетъ:

Alexander Slizień—stolnik Oszmiański, sekretarz iego królewskiey mości, oznaymuię tym moim confirmacyinym wiecznenego funduszu zapisem, iż będąc wdzięczen dobrodzieystw Boskich, które już od

lat kilka w spólnym na tym świecie pożyciu naszym z dzisieyszą małżeństwa wtórego ieymością panią Heleną Filipowiczowną hoynie odbieramy, a nie tylko uymować nie życząc, ale y owszem o augment chwały świętey maiestatu Boskiego starać się chcąc, ponieważ nas pan Bóg ubłogosławił, aby y powtórnego małżeństwa tym ściśley dziatki nasze fundusz iuż z łaski Bożey od lat kilkunastu sprawiony y do executiey przywiedziony obserwowali, we wszystkich iego punktach approbuiąc, przez zeyście z tego świata godney pamięci oyca Jana Kuncewicza—prezbitera Dziewiątkowskiego, ponieważ się stary fundusz, nieboszczykowi dany, w niepokoie lat przeszłych zawieruszył, teraz do tey cerkwi Dziewiątkowskiey iuż z łaski Bożey za praesentą moią poświęcony y wprowadzony wielebny oyciec Łukasz Affanasowicz—prezbiter Dziewiątkowski, teyże quoty coroczney, iako miał antecessor iego, aby tym pewnieyszy był z terminu pierwiey danego funduszu do tego konfirmacyinego powtórnie wpisuię, który tak się w sobie miał:

Alexander Alexandrowicz Slizień—stolnik Oszmiański, sekretarz, strukczaszy iego kr. mości, y Theodora Chryzostomowna Mieleszkowna Slizniowa — stolnikowa Oszmiańska, małżonkowie, czyniemy iawno y zeznawamy tym listem dobrowolnym wieczystey fundatiey naszey zapisem, iżeśmy z dobrey woli, a z szczyrey ku panu Bogu w Tróycy świętey iedynemu naszey miłości na cześć y na chwałę imieniowi naysłodszemu Jezus, w niebie y na ziemi króluiącemu panu, y naświętszey nigdy niepokalaney naymilszey iego matce przenaydostoynieyszey Bogarodzicy Maryey fundowali y tym listem naszym na cerkiew w miasteczku Dziewiątkowiczach, w powiecie Słonimskim leżącym, będącą, dla wybawienia zeszłych przodków naszych w panu Bogu zeszłych y zmarłych (ieśliby ieszcze dotąd w mękach czyscowych zostawali) y dla zbawienia nas, którzy ieszcze za wolą Bożą żyiemy na tym świecie dusz, wiecznemi czasy funduiemy: zboża rozmaitego, iakie pan Bóg zrodzi, beczek dziesięć, pszenicy na proskury pół szanka miary Słonimskiey, przy tym wina do służby Bożey garniec, kadzidła funt, wosku na świece funtów pięć, my sami a po nas sukcessorowie y potomkowie nasi, choćby napotym ta maiętność na różne części y różne ręce ludziom w dzierzenie poszła, żadnemi nie wymawiaiąc się przyczynami, dwiema ratami, to iest: pierwszą na Boże narodzenie święta rzymskiego połowica, a druga rata w dzień niedzieli świąteczney podług starego kalendarza do rąk świeszczennika Dziewiątkowskiego, oyca Jana Kuncewicza teraz mieszkaiącego y na potym oycom świeszczennikom Dziewiątkowskim, successorom po nim następuiącym y przy tey Dziewiątkowskiey cerkwi obecnie mieszkaiącym, w kożdy rok niepochybnie oddawać mamy y po nas potomkowie, albo successorowie nasi powinni będą. Z dokładem tego, uchoway Boże, ieśliby który rok tak był nieurodzayny, iżby żeby tak wiele zboża oddawać niemożono, tedy gotowemi pieniędzmi za to zboże, wino, kadzidło y wosk po złotych pięćdziesiąt, także w każdy rok płacić dwiema ratami tym się wieczystym fundacyinym zapisem naszym obowiązuiemy. Jakową tedy iałmużnę teraznieyszy y napotym będący świeszczennicy, przy tey cerkwi Dziewiątkowskiey mieszkaiący, od nas y od successorów naszych biorąc za wybawienie przesz-

łych przodków naszych w Panu Bogu zmarłych z mąk czyscowych y za zdrowie nasze, którzy ieszcze na tym świecie żyiemy, a potym błagaiąc za grzechy nasze maiestat Pański y nayświętszey Panny opiekunki nas grzesznych o przyczynę prosząc, aby Zbawiciel, nie pomniąc na ciężkie nieprawości nasze, y dusze nasze do chwały swey świętey przyiąwszy w poczet wybranych swoich policzyć raczył, przed obrazem Panny nayświętszey do ołtarza wielkiego, idąc po lewey ręce w kącie będącym, kędy przez nas teraz ołtarz nowo wystawiony, w subotę w każdy tydzień przez rok cały rano po siódmey godzinie akafist y moleben o nayświętszey Pannie śpiewany, z przypominaniem wszystkich żywych nas y przyiacioł naszych, potym zaraz służba Boża śpiewana być ma, przypominaiąc imiona Alexandra y Theodory y potomków ich y zmarłych Alexandra, Kondrata, Chryzostoma, Urszuli, Krystyny, Michała, Ewy, Marianny, Heleny, Heliasza, Woyciecha, pana Boga prosząc, tak za nas żywych ieszcze na tym świecie, iako y za dusze zmarłych rodziców y przyiacioł naszych, także y poddanych, a osobliwie za wszystkich tych, którzy w czyscowych mękach zostaiąc z pamięci ludzkiey wypadli. A ktoby się za nich modlił nie maiąc podług imion w tym funduszu pomienionych, odprawowano być ma. A iesliby abo za chorobą świeszczennika, abo za odiazdem onego gdzie w pilnych sprawach, albo z iakich wielu ważnych przyczyn akafist, moleben y służba Boża dnia sobotniego odprawić się nie mogła, tedy w pierwszą środę zaraz po tey sobocie następuiącą wszystko to nabożeństwo odprawowano być ma, w czasie iako świeszczenników Dziewiątkowskich w odprawowaniu tego nabożeństwa w każdy tydzień rok po roku, tak potomków y successorów naszych y każdego tę maiętność naszą Dziewiątkowicze, na którą te legaty wnosimy, dzierżącego w oddaniu tego wszystkiego, iako się wyżey pomieniło, w kożdy rok na wysz pomienionych terminach sumiennie ich przed maiestatem Bożym obowiązuiemy, aby to co rok wiecznemi czasy dochodziło. Którzy też successorowie nasi, aby to nabożeństwo zawżdy się odprawowało y ta chwała Boża w cerkwi Dziewiątkowskiey podług fundaciey naszey nigdy nie ustawała, tego doglądać maią, wolność iednak potomków y successorów im zostawuiemy: iesliby chcieli całą tę Dziewiątkowskę maiętność, temu funduszowi y ciężarowi czasy wkazanemi podlegaiącą, oddawania, co należy do ołtarza albo świeszczennikowi, uwolnić, aby summę przynaymniey złotych pięćset złożywszy one na pewnym mieyscu collocowali, iakoby w rok to wszystko lubo pieniędzmi lubo zbożem dochodziło. Y to też waruiąc: iesliby po zeyściu tego świeszczennika następcy onego takowego nabożeństwa odprawować nie chcieli, a niżeli się takowy obierze, któby się ten akafist, moleben y służbę Bożą w sobotę odprawować obowiązał y w pobliższey parafiey, gdyż ten fundusz do dawnego funduszu cerkiewnego nic niema, dla czego do ołtarza naszego y apparat osobny daiemy, tedy ta wszystka legatia nasza, lub zbożem, lubo pieniądzmi złotych pięćset przez ten czas nieodprawowania nabożeństwa ubogim w szpital, przy teyże cerkwi Dziewiątkowskiey od nas zbudowany, oddawana być ma, a zosobna na ubogich trzech ułomnych, na pamiątkę Tróyce przenayświętszey, na prowisią onych,

póki my żywi, na każdego z nich po beczce zboża s teyże maiętności Dziewiątkowskiey tym funduszem naszym w każdy rok dawać obowiązuiemy się. A tych ubogich za wiadomością tegoż świeszczennika s podania successorów naszych Dziewiątkowskich z włoki naszey brać maią. Którę tę wolą naszą wyraźnie y rozmyslnie postanowiwszy, my sami za pomocą Bożą póki żyiemy, a po nas potomkowie nasi y każdy te maiętności dzierżący nieodmiennie y nienarusznie dzierżać mamy y powinni będą wiecznemi czasy. Y na tośmy dali oycu Janowi Kuncewiczowi—teraźnieyszemu świeszczennikowi y napotym następuiącym świeszczennikom Dziewiątkowskim, w iedności z kościołem powszechnym rzymskim pod posłuszeństwem zwierzchności rzymskiego kościoła będącymi, ten nasz dobrowolny wieczystey fundatiey zapis, z pieczęciami y podpisami rąk naszych, także pod pieczęciami y podpisami rąk ichmościów panów przyiacioł, od nas pieczętarzami ustnie uproszonych. Pisan w Dziewiątkowiczach, dnia pierwszego Stycznia, roku tysiąc sześćset pięddziesiąt ósmego. U tego funduszu przy pieczęciach podpisy rąk temi słowy:

Alexander Slizień — stolnik Oszmiański, podczaszy y sekretarz iego królewskiey mości. Theodora Mieleszkowna — stolnikowa Oszmiańska ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz Stephan Kędzierzawski — sędzia ziemski Słonimski. Jako pieczętarz Michał Slizień. Który to fundusz, we wszystkich punktach, klauzulach za ważny maiąc y wieczny mieć życząc, przy confirmacyi onego nowo poświęconemu kapłanowi daiąc, ręką się moią podpisuię. Działo się w Dziewiątkowiczach, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt wtórego, miesiąca Maia czwartego dnia. У того запису при притисненныхъ печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Alexander Slizień—stolnik Oszmiański, sekretarz iego królewskiey mości. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu od osoby wyż mianowaney Heronim Piasecki—podkomorzy Słonimski. Proszony pieczętarz do tego funduszu od wyż mianowaney osoby ręką się moią podpisuię: Samuel Bychowski—podstarości Słonimski. Jako ustnie proszony pieczętarz do tego funduszu ręką własną podpisuię się: Stephan Jan Slizień ręką swą. Который же тотъ записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ уписанъ.

1659 г. Ноября 20 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 1200.

51. Фундушовая запись Молдавской господаровны княгини Радивиловой Маріи на Заблудовскій монастырь и Виленскіе монастыри при Св. Духовской церкви.

Княгиня Марія Радивиловна, жена Радивила Януша, исполняя волю своего мужа и желая выразить къ памяти его уваженіе за пожертвованныя имъ ей 600,000 злотыхъ, выдаетъ настоящую фундушовую запись настоятелю Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Нелюбовичу-Тукальскому въ томъ, что она, во исполненіе воли своего мужа, записываетъ фольварокъ Жуковщизну въ 150,000 злот. на содержаніе Заблудовскаго монастыря, монаховъ и коллегіи русскихъ и латинскихъ школъ на вѣчныя времена; при этомъ находится посвидѣтельствованіе вознаго, что архимандритъ Тукальскій дѣйствительно былъ введенъ во владѣніе этимъ фольваркомъ со всѣми принадлежащими къ нему селами.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ вторый обраными, постановившися очевисто панъ Станиславъ Подолецъ, именемъ высоце въ Бозѣ превелебного его милости отца Іозефа Нелюбовича Тукальскаго — архимандриты Лещинскаго, старшаго монастыря Виленского, покладалъ и ку активованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ листъ запись отъ въ Богу змерлой ясне освѣцоной княжны ей милости Маріи, господаровны земль Молдавскихъ, Янушовой Радивиловой—воеводиной Виленской, гетмановой великой великого князства Литовскаго, на признанье листу запису фундаційнаго, его милости отцу Тукальскому даного и служачого, и просилъ, абы тотъ листъ принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ былъ. Мы судъ, того листу огледавши и читаного выслухавши, до книгъ вписати есьмо велѣли, который слово одъ слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Maria, xiężna hospodarowna ziem Mołdawskich, Januszowa Radziwiłowa, woiewodzina Wileńska, hetmanowa wielka wielkiego xięstwa Litewskiego, Kazimierska, Borysowska, Seyweyska, Wilkiyska, Rethowska, Bystrycka starościna, wiadomo czynię y zeznawam tym listem dobrowolnym zapisem moim, komu o tym wiedzieć należało: iż co maiąc podług pospolitego prawa swoią iako chcąc disponować własnością wolność, a postrzegaiąc, aby dobra wola y świątobliwe przedsięwzięcie godney pamięci iaśnie oświeconego xięcia imści Janusza Radziwiła—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana małżonka y dobrodzieia mego, skuteczny swóy na czasy wieczne wzieła effekt, monaster w mieście Zabłudowiu, przy cerkwi pod tytułem Przeczy-

stey Panny zaśnienia (który ieszcze za żywota swego xiąże imć pan małżonek dobrodziey móy pod władzę y posłuszeństwo bractwa monasteru przy cerkwi świętego Ducha nie w unii w Wilnie będącego, poddawszy, w tem mieście Zabłudowiu założył zakonników reguły świętego Bazylego, a przy tym dla większey rozmnożenia się chwały Bożey w ćwiczeniu y zaprawowaniu do nauk chrześciańskich dziatek świętey prawosławney greckiey wiary, szkoły ruskie y łacińskie, to iest, collegium z moiey własney summy, mnie od zeszłego xięcia imci pana małżonka y dobrodzieia mego zapisem, prawnie sprawionym y zeznanym, sześciukroć sta tysięcy złotych polskich na maiętnościach pomienioney Zabłudowiu w Grodzieńskim, a Bielice w Lidzkim powiatach leżących, wniesioney y zapisaney, fundowałam; a półtora kroć sta tysięcy złotych z tey pomienioney sześciu kroć sta tysięcy złotych polskich summy na zwyż pomieniony monaster Zabłudowski y szkoły, które przy nim będą. Także na cerkiew świętego Ducha Wileńską y monastery dwa, zakonników y zakonnic przy niey będących, wnosząc tę summę półtora kroć sto tysięcy na folwark móy, Żukowszczyzna nazwany, ze wsiami do Zabłudowskiey maiętności należący, także na wieś, folwarki Mieyskie nazwane, włok sto pod sobą maiące, od maiętności Zabłudowia wyięte y wyłączone, wiecznemi czasy zapisałam, y osobliwy na to wysoce przewielebnemu w Bodze imci oycu Jozephowi Nielubowiczowi Tukalskiemu—archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu Wileńskiemu, y następcom imci, list dobrowolny wieczysty fundacyiny zapis, na którym wszelka rzecz szerzey y rzetelniey wyrażona iest, od siebie dałam. Który tam ten list wieczysto fundacyiny zapis tym ninieyszym listem na przyznanie onego danym zapisem zapisuię się y obowiązuię: iż w roku da pan Bóg przyszłym tysiąc sześćset sześćdziesiątym przed sądem ziemskim Nowogrodzkim w Nowogródku na rokach trzechkrólskich po trzecim wołaniu nazaiutrz dnia sądowego, a za niedoyściem tych roków, tedy na drugich naypierwiey po tych w Nowogródku odprawuiących, także w trzecim wołaniu nazaiutrz personaliter stawszy, zeznać mam y powinna będę, pod zapłaceniem półtora kroć sta tysięcy złotych polskich y nagrodzeniem gołem słowem mianowanych szkod. A gdzie bym ia xiężna woiewodzina Wileńska, hetmanowa wielka wielkiego xięstwa Litewskiego, lubo przepomniawszy tego listu dobrowolnego zapisu mego, lubo też z iakich kolwiek przyczyn tam tego fundacyinego zapisu mego na pomienionych terminach nie zeznała y one pochibiła, tedy za to wysz mianowaną zarękę y gołym słowem mianowane szkody, bez żadnego dowodu y przysięgi, imci oycu starszemu Wileńskiemu teraznieyszemu, następcom imci, y każdemu należnie tam ten fundusz móy maiącemu, nagrodzić mam y powinna będę, o które to niezeznanie listu fundacyinego zapisu mego, a za tym o zaręki y szkody imci oycu Tukalskiemu, teraznieyszemu Wileńskiemu starszemu, y po imci następuiącym successorom daię wolność y pozwalam, mnie do wszelkiego którego kolwiek woiewodztwa, ziem y powiatu ziemskiego y grodzkiego, tudzież głównego trybunalnego, koronnego y litewskiego, iako też y zadwornego assesorsskiego sądu, rokiem prawnym zapozwać. A ia za takowym zapozwem przed wszelkim sądem y urzędem,

żadnemi prawnemi, pogotowiu nieprawnemi, nie zasłaniaiąc się odmowami, personaliter stanąwszy, bez wszelkich obron, exceptii, dilacii, prolongacii y appellacy iusprawiedliwić się mam y powinna będę. A sąd y urząd wszelki, tak za staniem, iako y w niestaniu moim, w ten tylko weyrzawszy list, tam ten fundacyiny zapis zeznać, nakazać, a za niezeznaniem onego na terminie zarękę y szkody na wszelkich dobrach moich leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, wzkazawszy, odprawę skuteczną, krom składania rat statutowych, uczynić ma y mocen będzie. A y po uczynieniu zaręki y szkody odprawy przecie tam ten móy fundusz, pod tak wielkiemi, iako dekretem wskazano będzie, zarękami, bez żadney, tak sądu o nieprawny sąd, iako y strony o zaoczny przewod prawa, turbacyey zeznać mam y powinna będę. Y na tom dała ten móy list z pieczęcią y podpisem ręki mey, także z pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów moich, odemnie ustnie y oczewisto proszonych, na podpisach niżey mianowanych, wysoce przewielebnemu w Bodze imci oycu Josephowi Nielubowiczowi Tukalskiemu — archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu Wileńskiemu monastera świętego Ducha. Pisan w Zalesiu, dnia dwódziestego miesiąca Nowembra, roku Pańskiego tysiąc sześćset piędziesiąt dziewiątego.

У того листу запису при печатяхъ подписъ руки тыми словы: Marya xiężna Radziwiłowa. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie oświeconey xiężny imci pani Radziwiłowey — woiewodziny Wileńskiey rękę podpisuię: Jerzy Protasowicz — pisarz ziemski Nowogrodzki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie oświeconey xiężny ieymci pani Radziwiłowey — woiewodziney Wileńskiey moią ręką podpisuię: Hieronim Władysław Sołtan — podkomorzy Starodubski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie oświeconey xiężny ieymości paniey Radziwiłowey — woiewodziney Wileńskiey, Samuel Godebski — podstoli Piński, ręką swą.

А затылокъ на томъ листѣ въ тые слова писаный: List ode mnie Maryey xiężny hospodarowny ziem Mołdawskich xiężny Januszowey Radziwiłowey, woiewodziney Wileńskiey, hetmanowey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, dany imci oycu Józephowi Nielubowiczowi Tukalskiemu — archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu monastera Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącemu, na przyznanie listu osobliwego funduszu ode mnie monasterowi Zabłudowskiemu y monasterom Wileńskim, przy pomienioney cerkwi będącym, na rzecz w nim pomienioną danego. Który ten list fundusz, w roku da pan Bóg przyszłym tysiąc sześćset sześćdziesiątym przed sądem ziemskim Nowogródzkim, na rokach trybunalskich w Nowogródku po trzecim wołaniu nazaiutrz dnia sądowego, a za niedoyściem tych roków, tedy na drugich napierwiey po tych w Nowogródku odprawuiących, także po trzecim wołaniu, nazaiutrz przyznać mam, pod zarękami y obiązkami w tym liście moim wyrażonymi.

А суспента на томъ листѣ въ тые слова писана: Roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego, miesiąca Januarii dwudziestego czwartego dnia wielebny w Bodze imci oyciec Antoni Wasilewicz Kamiński — zakonnik Wileński, namiestnik monastera brackiego Pińskiego, ten list do akt podał. Przyioł Stephan Sto-

ianowicz, na tenczas namiestnik grodu Pińskiego.

Который тотъ листъ записъ, за поданьемъ и прозьбою до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1659 г. Ноября 25 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 1198.

52. Вводный актъ въ имѣніе Жуковщизну, записанное княгиней Маріей Радивиловой на св. Духовскій Виленскій и Заблудовскій монастыри.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Августа двадцать шостого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ вторый обраными, постановившисе очевисто панъ Станиславъ Подолецъ, именемъ въ Бозѣ велебнаго его милости отца Юзефа Нелюбовича Тукальскаго—архимандрита Лещинскаго, старшаго монастыра братского Виленского, покладалъ выписъ съ книгъ кгродскихъ воеводства Новгородского посессіи отъ въ Богу змерлой ясне освецоной княжны ей милости Маріи, господаровны земль Молдавскихъ, Янушовой Радивиловой, воеводиной Виленской, гетмановой великой великого князства Литовского, фундушу монастыря, церкви и школъ въ мѣстѣ его королевской милости Вильнѣ и у мѣстѣ Заблудовью будучихъ, и просилъ, абы тотъ выписъ кгродскій воеводства Новкгородского принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ былъ. Мы судъ того выпису огледавши и читаного выслухавши до книгъ уписать есьмо велѣли, который слово отъ слова такъ се въ собѣ маетъ.

Выписъ съ книгъ кгродскихъ замку господарского воеводства Новкгородского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ пятьдесятъ девятого, мѣсяца Ноября двадцать пятого дня. На врадѣ кгродскомъ, въ замку господарскомъ Новкгородскомъ передо мною Яномъ зъ Харлежа Харлинскимъ — подвоеводимъ Новкгородскимъ, отъ вельможного пана его милости пана Криштофа Володковича—воеводы Новкгородскаго, ставши очевисто на врадѣ енералъ господарскій воеводства Новкгородскаго Янъ Янцелевичъ, призналъ квитъ свой реляцiйный интромиссіи въ справѣ нижей мененой, въ тые слова писаный.

Ja Jan Jencelewicz—ieneral iego król.

mości woiewodztwa Nowogrodzkiego, zeznawam tym moim intromissyinym quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset piędziesiąt dziewiątym, miesiąca Nowembra dwódziestego dnia, za użyciem y wezwaniem mnie od imci pana Andrzeia Towarnickiego, sługi y starosty maiętności iaśnie oświeconey xiężny ieymci paniey paniey Mariey, hospodarowny ziem Mołdawskich, Januszowey Radziwiłowey, woiewodziney Wileńskiey, hetmanowey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, nazwaney Lubecza, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącey, maiąc przy sobie stronę trzech szlachciców: pana Jana Stephanowicza, pana Krzysztopha Mikołaiewicza, a pana Jakóba Wróblewskiego; gdzie tego roku, miesiąca y dnia, zwysz pisanego, xiężna ieymć, według listu dobrowolnego zapisu swego fundacyinego, folwark, nazwany Żukowszczyznę, przy maiętności Zabłudowiu, w powiecie Grodzieńskim leżący, xiężney ieymci od godney pamięci xięcia imci pana Janusza Radziwiła—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, w summie pewney za prawem słusznym należący, ze wsiami do tego folwarku y ze wsią, nazwaną folwarki Mieyskie, z poddanemi ciągłemi, ziemiany, boiary, ich żonami, dziećmi, maiętnością y powinnością, z gruntami wszelakiemi y z połowicą puszczy Zabłudowskiey, a ze wszystkiemi y wszelakiemi pożytkami y przynależnościami, iako o tym wszytkim dostaczniey samy fundusz opiewa, dołączywszy od pomienioney maiętności Zabłudowskiey, we stu pięciudziesiąt tysięcy złotych polskich do oddania tey summy, prawem zastawnym monasterowi Zabłudowskiemu y oycom zakonnikom, zakonu świętego Bazylego wielkiego tamecznym, monasterom dwum zakonników y zakonnic, teyże reguły przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie będącym, a na ten czas starszemu tych monasterów imci oycu Jozephowi Nielubowiczowi Tukalskiemu, archimandricie Leszczyńskiemu, y następcom imci, w moc y w intromissyą przez mię ienerała podała y postąpiła. Za którym takowym dobrowolnym xiężny ieymci podaniem imci oyciec Tukalski w osobie tych pomienionych monasterów zakonników przerzeczonego folwarku Żukowszczyzny y wsi do niego naznaczonych, possessorem zostawszy, mną ienerałem y stroną szlachtą, przy mnie byłą, oświadczył. I na tom ia ienerał, com widział y słyszał, to wszystko na ten móy intromisyiny kwit spisawszy pod moią pieczęcią y s podpisem ręki moiey, także pod pieczęciami strony szlachty, przy mnie byłey, ku zapisaniu do xiąg grodu Nowogrodzkiego podałem. Pisan roku miesiąca y dnia zwysz pisanego.

У того квиту интромисийнаго при печатяхъ подпись руки енерала тыми словы:

Jan Jencelewicz — ienerał, ręką swą. Который тотъ квитъ интромиссійный, за сознаньемъ его енеральскимъ, до книгъ кгродскихъ Новгородскихъ есть уписанъ; съ которыхъ и сесь квитъ подъ моею врадовою печатью его милости отцу Юзефу Нелюбовичу - Тукальскому, архимандритѣ Лещинскому, старшому монастыра братскаго Виленскаго светого Духа церкви есть выданъ. Писанъ у Новогородку. У того выпису кгродскаго Новкгородскаго печать притисненая одна, а подпись руки тыми словы: Jan z Charleża Charliński, łowczy y podwoiewodzi woiewodztwa Nowogrodzkie-

go, w niebytności imci pana pisarza. Который выписъ кгродскій Новокгородскій за поданьемъ и просьбою пана Подольца до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1660 г. Мая 7 дня.

Изъ книги № 5, за 1666 г., л. 59.

53. Реестръ пожертвованій на монастыри Виленскій, Минскій и др., сдѣланныхъ Виленскимъ, Минскимъ, Мстиславскимъ и Пустынскимъ архимандритомъ Варлаамомъ Козинскимъ.

Виленскій и Минскій архимандритъ Варлаамъ Козинскій, чувствуя приближеніе смерти, приводитъ на память свое имущество, заключающееся по преимуществу въ самомъ разнообразномъ и довольно богатомъ облаченіи и серебряной церковной утвари и записываетъ на образа пресвятой Богородицы Минской, Жировицкой, Новогрудской и Пустынской; денегъ на долгахъ записываетъ 650 зл., наличныхъ же насчитываетъ столько, что едвали хватитъ ихъ на погребеніе; экипажи и упряжныхъ лошадей отказываетъ монахинямъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божаго тысеча шестьсотъ шестьдесятъ шестого, мѣсяца Мая деветнадцатаго дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ шестый обраными, постановившися очевисто Миколай Володка подалъ до актъ съ книгъ кгродскихъ Городенскихъ екстрактъ при самомъ оригиналѣ въ способъ переносу вписанья въ немъ реестру черезъ зошлого его милости ксендза Барлаама Козинскаго въ речи нижей мененой учиненый, просечи, абы тотъ екстрактъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Выписъ съ книгъ кгродскихъ повѣту Городненскаго. Лѣта отъ нароженья Сына Божаго тысеча шестьсотъ шестьдесятого, мѣсяца Мая семого дня. На врадѣ господарскомъ кгродскомъ Городенскомъ, передо мною Альбрихтомъ Мицутою—подстаростимъ Городенскимъ, будучи отъ вельможнаго его милости пана Андрея Котовича, писаря великого князства Литовскаго, старосты Городенскаго, городничаго и деревничаго Виленскаго, постановившися очевисто панъ Андрей Стрѣлковскій покладалъ и ку актикованью подалъ реестръ списанья вшелякихъ речей

по зошломъ зъ сего свѣта въ Бозѣ превелебномъ его милости ксендзу Барлааму Козинскому—архимандритѣ Минскомъ и Мстиславскомъ, належачій въ Бозѣ превелебной ей милости панѣ Катеринѣ Сапежанцѣ—игумени Виленской и Минской, до актъ гроду Городенскаго подалъ, потребуючи, абы тотъ реестръ былъ призванъ и активованъ до книгъ; который уписуючи слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Barłaam Koziński—Wileński, Miński, Mścisławski, Pustyński archimandryta, ten regestr wszystkich rzeczy mych ręką moią spisany, w tym roku tysiąc sześćset sześćdziesiątym, miesiąca Septembra ósmego dnia y tak one sporządzam, ieśliby Naywyższy na mnie śmierć dopuścił. Naprzód lichtarzów mych śrebrnych wielkich cztyry, mnieyszych dwa stołowych, krzyż wielki śrebrny, z relikwią niemałą świętego męczennika Józephata, drugi złocisty mnieyszy naprestolny, kilichów dwa złocistych z patinami, gwiazdami, łyżeczką, z anpułkami, miseczką złocistą, do obrazu z ołtarza nayświętszey Panny w Mińsku, kadzildenicę śrebrną, oświasnik śrebrny na post wielki do używania; a na obraz nayświętszey Panny, gdzie śrebra około głowy niemasz, tedy nalewkę y missę mnieyszą naznaczam; a na lampę przed obraz nayświętszey Panny miednicę większą z nalewką, czarę niemałą, puhar y garnuszek śrebrny, aby ieymość panna ihumienia, albo li panna Nastazyia Kotłowna dała to do złotnika, y iako należy gdy będą odrobione, aby tak obraz nayświętszey oprawiła y lampę zawiesić dała, proszę. Z aparatów mych do tego ołtarza z obrazu nayświętszey Panny, ryzy w pawie piora, ryz dwie taletowych białych: ryzy zielone tabinowe haftowane czerwone na atłasie, dwa stychary dyakońskie tabinowe we złote kwiaty, ryzy czarne tabinowe we złote kwiaty, a dwie czarnych bliszczących złotemi potrzebami y stychar, kobierców cztyry nowych, do tegoż obrazu naświętszey panny Mińskiego; czym wszystkim ichmość panny zakonne maią zawiadywać y czasu potrzeby wydawać Lisztwy haftowane tamże y mitra moia z wozduszkami, policami do ryz należącemi, do obrazu nayświętszey panny Żurowickiey; ryzę złotem y śrebrem haftowaną, z wozduszkami do obrazu nayświętszey panny Wileńskiey; ryzy na atłasie białym haftowane ze wszystkim do obrazu nayświętszey Nowogrodzkiey; ryzy białe tabinowe we złote kwiaty ze wszystkim do Pińska do cerkwie świętey Barbary; ryzy czerwone tabinowe we złote kwiaty do monastera Pustyńskiego, ieśliby nasi trzymali, a nie dyzunici, tedy kielichów dwa śrebrnych częścią złocistych, trzecia monstrancya śrebrna, krzyż śrebrny biały, kadzielnica śrebrna. Ryzy tabinowe czerwone we złote kwiaty, ryzy białe atłasowe, ryz dwie adamaszkowych czerwonych, ryz dwie adamaszkowych zielonych, z antepediami y strychami. Jeśli po mnie ryzy atłasowe czarne, drugie tabinek czarny lekki, ewangelie com w Brześciu kupił, druga Mścisławska, trzecia oszarpana co może być, tuwaleniek y stycharów pannę Nastazyą proszę, aby dała do kapliczki panien zakonnych obraz Panny nayświętszey, co w Pustynkach był, bom go ia oprawił, ewangelia moia podrożnia y druga ewangelia wielka w czarnym aksamicie, także y trebnik wielki z ewangeliami y służebnik za iedno w aksamicie czerwonym. Tuwalnie haftowane, a

czasu nabożeństwa w kaplicy Pustyńskiey, tedy śrebra iako y apparatów co do nayświętszey Panny opisałem, wolno zażywać pannom zakonnym. Cyn y miedź przez Moskwę zabrano. Oblig na pana Jana Bychowca y na panią Bychowcową na złotych pięćset, drugi na złotych pięđziesiąt, trzeci na pana Bazylego Bychowca na złotych sto, te pieniądze odyskawszy na ołtarz nayświętszey Panny obrócić; konie z karetą, konie z lektyką, rydwan z klaczami, kolasa z końmi, ponieważ ieymość pannę starszą z pannami z Mińska wziął, tedy tak konie, iako y wozy pannom zakonnym y ieymości zapisuię, żadnego prawa y przystępu nie zostawuię nikomu; także ieymości pannie starszey koneweczkę złocistą, parę kubeczków złocistych y łyżkę z solniczką zapisuię. Względem czeladzi osobliwy regestr będzie, a ten regestr móy skoro po śmierci mey ma panna Nastazya Kotłowna do xiąg duchownych, lubo naszych, lubo rzymskiego nabożeństwa oddać, a ieśliby nie było pobliżu duchownych, tedy do xiąg grodzkich bliższych do akt dać, żeby się każdy upomniał. A na ten czas dla lepszey wiary ręką moią podpisuię. Pisan w Ławney, roku, miesiąca y dnia wyż pisanego.

А по написанью того реестру, приписокъ тыми словы: Pieniędzy żadnych nie zostaie, day Boże, aby ciało grzeszne mogło pogrześć za nie. У того реестру подпись руки тыми словы: Barlaam Koziński, Wileński, Miński archimandryta. Который тотъ реестръ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ кгроду Городенскаго, есть уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью врадовою и съ подписомъ руки писарское въ Бозѣ превелебной ей милости паннѣ Катеринѣ Сапѣжанцѣ—подканцлеранцѣ великого князства Литовскаго, игуменьи Виленской и Минской есть выданъ. Писанъ у Городнѣ. У того екстракту при печати подпись руки тыми словы: Александръ Сопоцко—писарь. Который тотъ екстрактъ, за поданьемъ онаго черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ.

1660 г. Сентября 8 дня.

Изъ книги № 5, за 1666 г., л. 17.

54. Фундушовая запись Виленскаго, Минскаго, Мстиславскаго и Пустынскаго архимандрита Варлаама Козинскаго на Минскій св. Духовскій монастырь.

Архимандритъ Козинскій, принимая во вниманіе убожество Минскаго св. Духовскаго монастыря, завѣщаетъ ему 15000 зл. на вѣчныя времена съ тѣмъ, чтобы изъ °/₀ содержалось 7 монаховъ, долженствовавшихъ ежедневно совершать обѣдни въ монастырской церкви, гдѣ находится чудотворный образъ Богоматери.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ шестого, мѣсяца Мая чотырнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ шестый обраными, постановившися очевисто у суду панъ Стефанъ Аврицкій до актъ подалъ листъ добровольный вѣчистый записъ отъ вельможнаго въ Бозѣ велебнаго. его милости ксендза Барлаама Козинскаго—Виленскаго, Минскаго, Мстиславскаго, Пустынскаго архимандриты, въ Бозѣ велебнымъ ихъ милостямъ отцомъ законнымъ светого Духа монастыря Минскаго, на речь нижей мененую даный и належачій, просечи, абы тотъ листъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ уписанъ и актикованъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Barlaam Koziński -- Wileński, Miński, Mścisławski, Pustyński archimandryta, czynię wiadomo tym moim wieczystym listem, komuby to wiedzieć należało: oznaymuię, iż pogłądaiąc na częste odmiany zdrowia swego, a wiedząc, że każdy dług śmiertelności ma zapłacić y s tym światem pożegnać, nic z sobą nad dzieła dobre niewziąwszy, przeto na ubłaganie za ciężkie obrzydłe grzechy moie uważaiąc szczupłość dochodów monasteru Mińskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącego, dla którey y osob zakonnych liczba musiała być mała, a tym bardziey pogłądaiąc y na obraz nayświętszey Panny cudowney, przed którym nie codziennie nabożeństwo odprawowało należyte: tedy chcąc w potomne czasy, aby w cerkwi Świętego Ducha przed obrazem nayświętszey Panny nabożeństwo należyte w kożdy dzień z służbami Bożemi porządnie odprawowało, summę moią, ode mnie nieboszczykowi panu Janu Bychowcowi y małżonce iego ieymość pani Krystynie Woyniance Bychowcowey, na folwark Kowalewski y na wieś Kościnki y na karczmę Tołkaczewską piętnaście tysięcy złotych, na za-

stawę w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt wtórym daną, tedy tę summę wszystką piętnaście tysięcy złotych na monastyr Miński do obrazu nayświętszey Panny wiecznie zapisuię po śmierci mey, takim iednak sposobem, że każdy archimandryta abo starszy, wybieraiąc pożytki z tamtey maiętności, ma siedmiu kapłanów dla odprawowania nabożeństwa w cerkwi y przed obrazem nayświętszey Panny chować wiecznie, tak iakoby liczba ich nie umnieyszała nigdy. A ieśliby archimandryta, abo starszy tego monasteru, wybieraiąc pożytki, kapłanów niechował, tedy iaśnie oświeconego imci xiędza metropolitę upraszam, aby tego z miłościwey pańskiey swey łaski y powinności pasterskiey doyrzał y aby siedm kapłanów zakonników skoro po śmierci mey byli do monastyra Mińskiego naznaczeni, tak iakoby y w potomne czasy w teyże liczbie znaydowali, wiecznie błagaiąc maiestat Boski za grzechy moie y starania przykładaiąc, aby w kożdych dwuch dniach siedm służb Bożych na siedm radości nayświętszey Panny odprawić mogły, codzień po iedney śpiewaney ranniey, a drugiey czytaney, ponieważ nazwyczaili; a wina do służb Bożych ieymość panna ihumenia teraźnieysza y następca ieymości rozumiem, że się nie będą zbraniać dawać, iakoż proszę. A ieśliby tę maiętność Kowalewicze ieymości pani Bychowcowa po śmierci mey okupiła, tedy wielebny oyciec archimandryta, abo starszy monastera Mińskiego te pieniądze wziowszy, ma za wiadomością oświeconego w Bodze przewielebnego imci xiędza metropolity na inszą dobrą maiętność dać, iakoby czynsz należyty na siedm kapłanów co rok dochodził wiecznie. Y na tom dał ten móy list z podpisem ręki mey, y z podpisami rąk ichmościów ode mnie uproszonych. Pisan w Ławney, roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego, Septembra dnia ósmego. У того листу при печати подписъ руки тыми словы: Barlaam Koziński—Wileński, Miński archimandryta. Который тотъ листъ, за поданьемъ онаго черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ.

1665 г. Апрѣля 3 дня.

Изъ книги № 4, за 1665 г., л. 223.

55. Привилегія короля Яна Казиміра Варлааму Козинскому на Смоленскую архіепископію.

Король Янъ Казиміръ, принимая во вниманіе особыя заслуги и способности Варлаама Козинскаго, назначаетъ его Смоленскимъ и Черниговскимъ архіеепископомъ; вслѣдствіе сего и повелѣваетъ митрополиту Колендѣ сдѣлать зависящее по сему дѣлу распоряженіе.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятого, мѣсяца Мая деветнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными духовными и свѣцкими, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто передъ нами судомъ умоцованный въ Бозѣ превелебного его милости ксендза Барлаама Козинскаго — архіепископа Смоленскаго панъ Станиславъ Подолецъ, покладалъ и подалъ до актъ привилей съ канцеляріи его королевское милости большой выданый, належачій помененому въ Бозѣ превелебному его милости ксендзу архіепископу Смоленскому на речь въ немъ менованую, просечи, абы тотъ привилей до книгъ судовъ нашихъ актикованъ и уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Jan Kazimierz z Bożey łaski król polski etc. Gabryelowi Kolendzie — archiepiskopowi Połockiemu, administratorowi metropoliey Kiiowskiey, Halickiey y wszytkiey Rusi, uprzeymie nam miłemu, łaskę naszą królewską. Wielebny w Bogu uprzeymie nam miły! Miedzy innemi poważnemi o głowę naszą królewską opieraiącemi się sprawami y trudnościami nieposledniеysze znayduie się functiey cerkiewnych distributio et dispositio; zaczym gdy po zeyściu s tego świata wielebnego oyca Andrzeia Kwaśnińskiego-Złotego archiepiskopia Smoleńska, Czernihowska, z archimandryą y protopopią tameczną, do dispositiey naszey przypadła, upatrywaliśmy godnego na taką eminentią duchowną successora, iakoż maiąc zaleconą pobożność, umieiętność, życie przykładne y bogoboyne wielebnego Barlaama Kozińskiego, na przyczynę panów rad, urzędników naszych dwornych, umyśliliśmy mu pomienioną archiepiskopią Smoleńską, Czernihowską, z archimandryą y protopopią tameczną, prawem dożywotnim dać y conferować, iakoż y niniеyszym listem naszym ze wszytką kapitułą, monasterami y cerkwiami, daiemy y conferuiemy y onego pro iure patronatus nostri, quod nobis desuper competit, uprzeymości waszey presentuiemy, chcąc to mieć po uprzeymo-

ści waszey, abyś pomienionego wielebnego Barlaama Kozińskiego, a nie kogo inszego, na przerzeczoną archiepiskopią Smoleńską y Czernihowską, z archimandryą y protopopią tameczną, inwestiował y instituował; archiepiskopiey pomienioney, tudzież archimandryey y protopopiey Smoleńskiey y Czernihowskiey władzę, zwierzchność y moc, za przywileiami od naiaśnieyszych antecessorów naszych nadanemi służącą, także świeckich wszelakich rzeczy, rząd y dozor onemu cale poruczył, iako to wszystko do urzędu pasterskiego uprzeymości waszey należy. Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia trzeciego miesiąca Kwietnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt piątego, panowania naszego polskiego y szwedzkiego ośmnastego roku. У того привилею при печати большой великого князства Литовскаго подписъ руки найяснѣйшого короля его милости пана писаря великого князстса Литовского тыми словы: Andrzey Kotowicz—pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego, starosta Grodzieński mp. Который тотъ привилей вышемененый до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть уписанъ.

1667 г. Октября 5 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г., л. 1025.

56. Дарственная запись отъ Регины Швейковской Виленскому св. Духовскому монастырю на полторы тысячи злотыхъ.

Регина Швыковская записала вышепомянутому монастырю 1500 зл. на слѣдующихъ условіяхъ: монастырь обязывается давать ей въ своемъ каменномъ домѣ на Субочей улицѣ пожизненное помѣщеніе, отправлять еженедѣльно церковную заздравную службу, а послѣ смерти заупокойную; въ свою очередь Швыковская обязывается за себя и своихъ потомковъ сохранить монастырь при его правѣ подъ зарукой 1,500 злотыхъ въ случаѣ несоблюденія этой записи.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсяца Іюля одинадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевисто у суду ей милость пани Раина Быховцовна Тобіашова Швыковска, оповѣдала, покладала и признала листъ свой добровольный, вѣчистый записъ, на рѣчь нижей въ немъ мененую, въ Бозѣ велебнымъ ихъ милостямъ отцомъ закон-

никомъ монастыра брацкого Виленского церкви Святого Духа даный и належачій, просечи, абы тотъ листъ принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Regina Bychowcowna Tobiaszowa Szwykowska—zeznawam tym moim listem dobrowolnym wieczystym zapisem teraz y na potem będącego wieku ludziom każdemu, komu by o tem wiedzieć należało: iż ia z własney woli mey, z dóbr mnie do szafunku dożywotnego od pana Boga powierzonych, chcąc dobrze duszom w Bogu zeszłych panów rodziców moich y pokrewnych moich uczynić, także za żywota moiego stanowiąc porządek po zeyściu z tego świata, gdzie ciało moie grzeszne odpoczywać będzie, y kto za duszę moią pana Boga prosić ma, dałam, darowałam y zaraz gotowemi pieniędzmi odliczyłam pewną summę pieniędzy na monaster bracki Wileński, przy serkwi świętego Ducha będący, do rąk w Bogu przewielebnego iego mości oyca Daniela Dorophieiewicza—starszego tegoż monastera Wileńskiego, to iest: półtora tysiąca złotych polskich, którą summę odebrawszy przewielebny wysz pomieniony iegomość oyciec starszy, pozwoliwszy mi w kamienicy monasterskiey, nazwaney Krzysztofowskiey, na ulicy Subaczey będącey, dożywotne mieszkanie, względem dania y darowania ode mnie tey summy: iż w każdym tygodniu, w dzień piątkowy, służba Boża rannia w cerkwi brackiey Wileńskiey świętego Ducha odprawować się ma, y aż póki żywa codziennie pana Boga prosić maią; po smierci zaś moiey za duszę moią y za dusze zeszłych rodziców y pokrewnych moich wielebni ichmość oycowie zakonnicy służbę Bożą maią odprawować wiecznie; a cialo moie w sklepie naszym, przez rodziców moich y mnie samą zobopolnym kosztem wymurowanym, złożyć maią, siebie samego, następców swoich y wszytką bracią zakonną, assecurował y list swóy sprawiwszy na to wszytko mnie do rąk oddał. Z tych miar ia iuż Tobiaszowa Szwykowska, iakom raz tę summę półtora tysiąca złotych na monaster Wileński przy cerkwi świętego Ducha dała, darowała, tak tym listem zapisem moim waruię: iż ia sama, po mnie potomkowie moi y z innych krewnych powinnych moich, pogotowiu żaden z obcych, tey summy ode mnie daney, darowaney, u przewielebnego w Bogu iego mości starszego teraznieyszego, następców iego mości zakonników monastera Wileńskiego cerkwi świętego Ducha, upominać się, turbować, pozywać nie mam, nie maią y mocy mieć nie będziemy, nie będą, pod zaręką tak wielkiey tey summy półtora tysiąca złotych polskich; którą summę każdy wzruszaiący y ten list zapis mój na pierwszym terminie u każdego sądu y prawa będąc zapozwanym, przewielebnemu iego mości oycu starszemu, zakonnikom monastera Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha, nie schodząc z prawa zapłacić powinien będzie. Na co wszytko dla wiekuistey pamięci daię ten list dobrowolny zapis mój w Bogu przewielebnemu iego mości Dorophieiewiczowi—starszemu monastera Wileńskiego y wszytkiey braci zakonney, z podpisem ręki mey własney y pieczęcią moią, także pod pieczęciami y s podpisami rąk ichmościów panów przyiaciół moich, odemnie ustnie uproszonych, na podpisach imiony y nazwiski wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra piątego

У того листу запису при печатяхъ подписы рукъ тыми словы: Regina Bychowcowna Szwykowska. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu od iey mości pani Reginy Bychowcowny Tobiaszowey Szwykowskiey, matki dobrodzieyki mey: Jan Szwykowski—podstoli Mścisławski, pisarz grodzki powiatu Wilkomirskiego ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz od osoby wysz mianowaney do tego listu podpisałem się: Kazimierz Stanisław Dąbrowski—czesznik Wileński. Pieczętarz według prawa do tego listu, od osoby zwysz mianowaney ustnie y oczewisto proszony, Andrzey Kołodzieżyński *mp*. Который же тотъ листъ добровольный вѣчистый записъ, за очевистымъ признаньемъ и прозьбою особы звышмененое, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть уписанъ.

1667 г. Октября 5 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г., л. 1029.

57. Обязательство настоятеля Виленскаго Св. Духовскаго монастыря, данное Регинѣ Швыковской на пожизненное помѣщеніе въ монастырскомъ домѣ.

Настоятель св. Духовскаго монастыря Дорофеевичъ выдаетъ настоящее свое обязательство Регинѣ Швыковской въ томъ, что монастырь за 1,500 злотыхъ, записанныхъ ему Швыковскою, долженъ дать ей пожизненное помѣщеніе въ своемъ каменномъ домѣ на Субочъ улицѣ и совершать по пятницамъ раннюю службу,—при жизни заздравную, а послѣ смерти заупокойную.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого, тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого мѣсяца Іюля одинадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевисто велебный въ Бозѣ его милость отецъ Даніель Дорофеевичъ—старшій монастыра брацкого Виленского, при церкви светого Духа будучого, самъ отъ себе и именемъ братіи своей законной, въ томъ монастырѣ Виленскомъ будучой, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный записъ ей милости паней Реинѣ Быховцовнѣ Тобіяшовой Швыковской, на речь въ немъ нижей выражоную даный и служачій, просечи, абы тотъ листъ добровольный записъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ и уписанъ, который принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Daniel Dorofiewicz, starszy monastyra brackiego Wileńskiego, przy cerkwi

świętego Ducha, sam od siebie y imieniem braci moiey zakonney, w tym monastyrze Wileńskiem będącey, zeznawam tym listem zapisem moim: iż co ieymość pani Regina Bychowcowna Tobiaszowa Szwykowska, z gorliwego nabożeństwa swego, chcąc sposobniey w blizkim mieszkaniu przy cerkwi panu Bogu usługować, starała się o kamienicę albo dom iaki, nieopodal cerkwi naszey brackiey Wileńskiey świętego Ducha; iakoż upatrzywszy sobie kamienicę, nam wiecznością za pewną summę przypadłą, z długów od różnych creditorów opłaconą, nazwaną Krzysztophowską, na Subaczey ulicy leżącą, za którą kamienicę, iż mnie Danielowi Dorofieiewiczowi—starszemu, monastyrowi y bractwu cerkwi Wileńskiey ś. Ducha, przerzeczona ieymść pani Szwykowska, dobroczynnościami swemi dosyć uczyniła, z których ukontentowany będąc, a zniosszy się z bracią moią zakonną y wszytkim bractwem świeckim, za spólnym wszytkich zezwoleniem, ieymości paniey Szwykowskiey tę kamienicę Krzysztophowską do żywota ieymści pusczamy, waruiąc ieymści sam za siebie, bracią zakonną y świecką y następców naszych: iż ieymść pani Szwykowska w dożywotnym mieszkaniu swoim, nie płacąc niiakich podatków, w tey kamienicy żadney przeszkody ni od kogo z nas, pogotowiu obcych mieć nie będzie, obowiązuiąc się y powinni będąc, ia y następcy moi, bracia zakonna y bractwa świeckie, kto by się w tą kamienicę ustępował y przeszkodę w dożywotnym mieszkaniu ieymości czynił, swym kosztem u każdego prawa prawo oczyszczać mamy y powinni będziemy, pod zaręką tysiącem złotych polskich; a y tę zaręką zapłaciwszy, przecie ten list nasz u kożdego sądu y prawa aż do naydłuższego da pan Bóg życia ieymści przy zupełney mocy zostawać ma. Po długim zaś pożyciu ieymści, tedy ta kamienica znowu, niczym nie obciążona, podług prawa naszego, przy nas zakonnikach y monastyrze tuteyszym brackim Wileńskim ma zostawać wiecznie, w dyspozycyi mnie albo następców moich. A że iesczce taż ieymość pani Szwykowska, umyśliwszy za żywota swego dobrze uczynić duszom zeszłym ichmościów panów rodziców y pokrewnych swoich y żeby tak za dobre zdrowie ieymści dokąd ieszcze żyie, po zeyściu z tego świata za duszę ieymści pana Boga zakonnicy, przy teyże cerkwi brackiey Wileńskiey mieszkaiące, prosili, gotową summę pieniędzy do rąk moich, to iest półtora tysiąca złotych dała y wiecznie tę summę darowała; tedy y za to w kożdym tygodniu w dzień piątkowy służba Boża rannia mere za ieymść samą y zeszłe dusze ichmościów panów rodziców y pokrewnych ieymści, a potym po zeyściu ieymści za duszę ma być odprawowano ieymości wiecznie, w co mnie samego, a po mnie następców moich starszych monastyra tuteyszego y wszytką bracią zakonną obowięzuię. Do tego y to ieymości pani Szwykowskiey, iako ia od siebie, tak y od wszytkich braci zakonney y następców moich, aby po długim życiu ieymści, iako Pan naywyższy ieymści do chwały swey świętey powołać raczy, ciało w sklepie własnym ichmościów panów rodziców ieymści y ieymści samey zobopólnym kosztem murowanym położone było. Na co dla wieczney pamięci daię ten list dobrowolny zapis móy z podpisem ręki moiey y pieczęcią monastyrską. Działo się w monastyrze brackim Wileńskim przy cerkwi świętego Ducha, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra piątego dnia. У того ли-

сту, добровольнаго запису, при печати конвентовой и при печатяхъ пановъ печаторовъ подписы рукъ тыми словы: Daniel Dorofieiewicz—starszy monastyra brackiego Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha, ze wszytką bracią. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu od w Bodze wielebnego imści oyca Daniela Dorofieiewicza — starszego cerkwi świętego Ducha, Hrehory Chomiński ręką swą. Proszony pieczętarz od osoby w tym liście mianowaney do tego listu, Mateusz Chomiński ręką swą. Pieczętarz listu tego według prawa ustnie y oczewisto proszony od osoby w nim wyrażoney, Andrzey Kołodzieżyński mp. Который тотъ листъ добровольный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ.

1668 г. Апрѣля 19 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г., л. 1031.

58. Баниційный листъ короля Яна Казиміра на изгнаніе Кіевскаго воеводы Михаила Станиславскаго и жены его Анны Потоцкой за неисполненіе трибунальнаго декрета въ пользу Кіевскаго митрополита Гавріила Коленды.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсяца Іюля одинадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Стефанъ Авдицкій оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью подалъ листъ баницыйный, съ канцеляріи его королевское милости мнѣйшое великого князства Литовского, презъ ясне вельможного въ Бозѣ превелебного его милости ксендза Кгабріеля Коленду, метрополиту Кіевского, на ясневельможного его милости пана Михала Станиславского, воеводы Кіевского, и пани малжонку его милости вынесеный, просечи, абы тотъ листъ принять и до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписаный былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Янъ. Казимеръ зъ Божой ласки король польскій и т. д. Всимъ вобецъ и кождому зособна всякого достоенства, враду и стану людемъ духовнымъ и свѣцкимъ, обывателемъ панствъ нашихъ, ознаймуемъ: Маемъ тую вѣдомость зъ декрету и отосланья до насъ одъ суду головнаго трибунального, ижъ передъ тымъ же судомъ въ року теперешнемъ тысеча

шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ, мѣсеца Генвара четвертого дня, у Минску агитовала се справа въ Бозѣ превелебного ксендза Кгабріеля Коленды, метрополиты Кіевского, Галицкого и всея Руси, зъ вельможнымъ Михаломъ Станиславскимъ, воеводою Кіевскимъ, взглядомъ старшенства малженского, а малжонкою его вельможною Анною зъ Потока Потоцкою Станиславскою, воеводиною Кіевскою, яко самою акторкою, за позвомъ о спротивенство декретови суду головного трибунального Виленского въ непоступенью враду чините одправы на имѣньяхъ, назваными Воложинѣ и Саковщизнѣ, въ повѣтѣ Ошменскомъ лежачихъ, за сумму пѣнезей двакротъ сто тысечей двадцать чотыри тысечи и пять золотыхъ польскихъ, декретомъ тогожъ суду Виленского всказаную, за тымъ о вины выволанья; въ которой справѣ судъ, за нестаньемъ позваныхъ до права, яко въ року завитомъ, на упадъ въ речи здалъ, а водле права на конституціи трибунальское, за явное тому суду головному трибунальному декретови спротивенство, который се передъ тымъ же судомъ зъ листу поѣздджого врадового показало, преречоного вельможного воеводу Кіевского и малжонку его вельможную Анну съ Потока Потоцкую Станиславскую, воеводиную Кіевскую, яко права и зверхности нашой королевской непослушныхъ и спротивныхъ, на выволанье всказалъ и на одерженье того выволанья до насъ короля отослалъ; а за сумму вышъ мененую, декретомъ суду головного всказаную, на тыхъ же маетностяхъ ихъ Воложинѣ и Саковщизнѣ, на которыхъ о то первей того и теперь позвы покладано, всказы пали и поѣздъ одправованый былъ и на иншихъ всякихъ маетностяхъ ихъ лежачихъ, рухомыхъ, суммахъ пѣнежныхъ, гдѣ кольвекъ будучихъ, въ Бозѣ превелебному ксендзу метрополитѣ Кіевскому черезъ дворанина нашого до одправы порадкомъ правнымъ приходити вольность зоставилъ, яко о то достатечнѣй въ декретахъ трибунальскихъ выражоно и описано есть. А такъ мы король, на инстанцію преречоного въ Бозѣ превелебного ксендза метрополиты Кіевского, выконываючи дальшій поступокъ срокгости права посполитого, надъ преречонымъ вельможнымъ Станиславскимъ, воеводою Кіевскимъ, и малжонкою его вышъ менованою, велѣли есьмо ихъ зо всихъ земль и панствъ нашихъ выволать; якожъ и симъ листомъ нашимъ баницыйнымъ оныхъ выволанцами чинимо и отъ сполку и обцованья людей почтивыхъ выймуемъ и вылучаемъ; а затымъ приказуемъ, абы кождый, о томъ вѣдаючи, зъ оными, яко выволанцами, ніякого сполку и обцованья мѣть, рады и помочи додавати, ани ихъ въ домахъ своихъ переховывати, подъ винами, въ правѣ посполитомъ описаными, не важилъ се. Ажебы то всимъ ку вѣдомости пришло, врадомъ земскимъ, кгродскимъ и иннымъ всякимъ судовымъ приказуемъ, абы сесь листъ нашъ баницыный вездѣ за поданьемъ оного до книгъ пріймованъ, актыкованъ, публикованъ и обволанъ былъ конечно. Писанъ въ канцеляріи нашой, дня деветнадцатого мѣсяца Априля, року тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, панованья нашого польского и шведского двадцатого року. У того листу баницыйного печать меньшая великого князства Литовского притиснена, а подписъ руки ясне-вельможного его милости пана подканцлерого великого князства

Литовского тыми словы: Александръ Нарушевичъ—подканцлерій великого князства Литовского. Который же тотъ листъ баницыйный, за поданьемъ оного через особу верху мененую, данъ, принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1637 г. Апрѣля 6 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г., л. 1475.

59. Декретъ Троцкаго городскаго суда по жалобѣ Троцкой земской судьины Раины Раецкой на игумена Кронскаго монастыря Митрофана-Зеневича по поводу неисполненія послѣднимъ интерцизной записи на продажу первой монастырскаго имѣнія Стравиникъ-Бакишекъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсеца Августа петнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ княжествѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевисто панъ Стефанъ Коплевскій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ екстрактъ съ книгъ кгродскихъ Троцкихъ въ справѣ и особѣ въ немъ нижей помененой служачій и належачій, просечи, абы тотъ екстрактъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ, который принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ. Выписъ съ книгъ кгродскихъ замку господарского воеводства Троцкого. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцать семого, мѣсяца Апрѣля шостого дня. На рочкохъ априлевыхъ, на датѣ звышъ писаной, судовне тутъ у Трокахъ одправованыхъ, передъ нами врадниками судовыми кгродскими Троцкими будучими, отъ ясне-вельможного пана его милости пана Януша Скумина Тишкевича, воеводы Троцкого, Браславского, Юрборского и Ново-Вольского старосты, на справы судовые высажоными, Енохомъ Колендою—подвоеводимъ, Яномъ Кгабріелемъ Кгротовскимъ – судьею кгродскимъ, старостою Цыринскимъ, а Криштофомъ Тишкевичомъ—писаромъ, гды съ порадку реестрового ку суженью припала справа ей милости пани Раины зъ Друцка Соколинской Ольбрихтовой Раецкой, судиной земской Троцкой, зъ велебнымъ въ Бозѣ отцомъ Метрофаномъ Зеневичомъ, игуменомъ монастыра Кронского, и всею братьею его законниками, иноками того монастыра Кронскаго реліи греческое, за двоима позвы: однимъ на имѣнью Стравиникахъ-Бакишкахъ, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачомъ, по его отца Метрофана и всю братью его

чернцовъ монастыра Кронскаго положонымъ, а другимъ ему отцу Метрофану очевисто въ руки поданымъ до интерцизіи ей милости пани судиной однихъ на продажу вѣчистую имѣнья Стравиники - Бакишокъ, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачого, даное. Ино за приволаньемъ черезъ енерала Якуба Грегоровича сторонъ до права одъ ее милости пани судиное, умоцованый ей милости панъ Петръ Покирскій, за моцью листовною, до тое справы собѣ даною, а отъ отца Метрофана и всей братьи его законниковъ монастыра Кронского Лаврентія Стремелецкого, Ѳеофана Еліашевича и Корнѣя Козырского за моцью листовною панъ Давидъ Дойновскій очевисто постановили. За тымъ умоцованый ей милости пани судиной, доведши положеня позвовъ, водлугъ права, одного на имѣнью Стравиникахъ-Бакишкахъ по отца Метрофана и по всю братью его законниковъ монастыра Кронского, а другого отцу Метрофану—игумену Кронскому, очевисто въ руки поданого, жаловалъ съ того позву о томъ: Штожъ дей твоя милость за вѣдомостью всее братьи монастыра Кронского, вѣдомостью всего духовенства, особливе велебного отца Самуеля Шицика-Залѣского, яко на мѣстцу въ Бозѣ велебного его милости отца метрополиты Кіевского будучого, также за позволеньемъ ее милости пани Реины Воловичовны Богдановое Окгинское, подкомориное Троцкое, и ихъ милости пановъ сыновъ ее милости, яко патроновъ и колятор овъ монастыру вашого Кронского, въ року прошломъ тысеча шестьсотъ тридцать шостомъ, мѣсеца Октебра шестьнадцатого дня, при бытности на тотъ часъ велю ихъ милости пановъ пріятель вашихъ зобопольныхъ, учинили дей есте зъ ее милости пани судиною земскою Троцкою таковое постановенье: ижъ маетность свою, названую Стравиники - Бакишки, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачую, черезъ ее милость пани Богдановую Окгинскую—подкоморину̀ю Троцкую, у пана Яна Баки и у паней малжонки его купленую, на монастырь вашъ Кронскій вѣчными часы записаную, зъ вольнымъ шафункомъ дать, продать; которую маетность ее милости пани Рацкой, судиной земской Троцкой, за певную сумму пѣнезей, то есть, за семь тысечей золотыхъ польскихъ правомъ вѣчнымъ и неотзовнымъ продавши, опрочъ подарковъ, которые еси, ты отче Метрофане, не малые отъ ее милости пани судиное побралъ и вжо съ позволеньемъ старшихъ своихъ на задатокъ на тую маетность сто копъ грошей литовскихъ до рукъ своихъ отличивши и отъ ее милости пани судиной взявши, постановили дей есте межи собою постановенье, ижъ въ томъ же року прошломъ тысеча шестьсотъ тридцать шостомъ, мѣсеца Декабра шостого дня всѣ справы, порадне и достаточне на продажу тое маетности Стравиникъ Бакишокъ спорадивши, до рукъ ее милости пани судиной отдать, а тую маетность урадовне въ держанье ее милости въ интромисію подать и поступить; гдѣ тогожъ часу при уступенью маетности тогожъ мѣсяца Декабра шостого дня ей милости, сумму пѣнезей семь тысячей золотыхъ польскихъ всю сполна до рукъ вашихъ отдати мѣла, на што для певности тое справы интерцизію порадную и правную межи собою дали есте, описавшисе тому всему на терминѣ вышъ мененомъ досыть чинить, заложивши межи собою на обѣ-двѣ сторонѣ, которая бы тымъ пунктомъ и намнѣйшому паракграфови въ интерцизіи межи вами даной описаному, досыть чинить не хотѣла, заруки семь ты-

сечей золотыхъ польскихъ заплатить и шкоды нагородить, яко то ширей на интерцизіи описано и доложоно есть. Якожъ дей ее милость пани судиная, чинечи досыть тому интерцизыйному записови своему, въ року прошломъ тысеча шестьсотъ тридцать шостомъ, мѣсеца Декабра шостого дня, въ день светого Миколая свята римского водлугъ нового календара, въ мѣстѣ господарскомъ Виленскомъ, въ замку, при книгахъ кгродскихъ, такъ тежъ въ каменицы его милости пана Еноха Коленды, подвоеводего Троцкого, гдѣ се завартье тое справы дѣело и въ монастырѣ Светого Духа въ Вильнѣ зъ енералами отданья тое суммы, вамъ належачое, одъ поранку ажъ до вечора пильность чинила, будучи готова листови интерцизійному досыть чинити. Нижли дей твоя милость, отче игумене монастыра Кронского, яко тыхъ справъ порадне справленыхъ и споражоныхъ до рукъ ее милости пани судиное Троцкое не отдалъ, только цедулку якуюсь черезъ енерала подалъ, въ которой описалъ еси: же тому всему досыть чинить не хотѣлъ, такъ и тое суммы семь тысечей золотыхъ польскихъ отъ ее милости пани судиной отобрать и принять не хотѣлъ, и нѣтъ вѣдомо зъ яковыхъ причинъ, приведши ее милость пани судиную до великихъ шкодъ, накладовъ и утратъ, до сего часу примовати интерцизіи своей и паракграфомъ въ нимъ описанымъ досыть чинити не хочешь, зачимъ въ плаченье зарукъ водлугъ интерцизіи своей платить попалъ, яко то ширей жалоба въ томъ позвѣ описана и доложона есть. По прочитанью того позву умоцованый законниковъ монастыра Кронского, панъ Давидъ Дойновскій, показавши позовъ отъ отца Метрофана Зеневича, игумена монастыра Кронского, по ей милости пани судиную на роки троецкіе въ семъ року тысеча шестьсотъ тридцать семомъ у Трокахъ припадаючіе, безъ жадного назначенья врадового доводечи выписомъ съ книгъ кгродскихъ Виленскихъ зъ напису того позву, зъ датою того року тысеча шестьсотъ тридцать семого, мѣсеца Апрѣля первого дня выданымъ, и стоечи въ обмовѣ, положивши тежъ передъ нами выписъ съ книгъ кгродскихъ Ковенскихъ и безъ подпису руки писарской, зъ датою року тысеча шестьсотъ тридцать шостого, мѣсеца Ноебра деветнадцатого дня, оповѣданья ей милости пани Раины Воловичовны Богдановой Окгинской—подкомориной Троцкой, оповѣданья одъ ей милости самое, которая и именемъ потомства своего на звышъ речоного Метрофана Дементіановича Зеневича—игумена Кронского, чинить мѣла: ижъ бы безъ вѣдомости ее милости пани подкомориной и потомства ее милости и старшій отецъ игуменъ Кронскій, за живота ей милости, яко фундаторки тое маетности, имѣнья Стравиникъ-Бакишокъ продавать никому не маетъ, ажъ зъ вѣдомостью ей милости пани подкомориное; абовемъ водле тестаменту небощика годное памети зошлого его милости пана Богдана съ Козельска Окгинского — подкоморого Троцкого, малжонка своего, пети тысечахъ золотыхъ на церковь и монастыръ Кронскій сумму зъ доброе воли своей для хвалы Божое двѣ тысечи золотыхъ аллекговала, а зносечи тую сумму зъ села Мустенянъ тое имѣнье Стравиники-Бакишки у пана Яна Ивановича Баки и у пани малжонки его пани Катерины Наркуской купила и имъ на тотъ монастырь мѣсто тое суммы въ семи тысечахъ золотыхъ на церковь и монастыръ Кронскій надала и записала, а продавать жадному игумену не позволи-

ла, яко то ширей въ той протестаціи описано есть. До того покладалъ выпись съ книгъ кгродскихъ Ошменскихъ, также безъ подпису его милости пана писара Ошменского и безъ корикгаціи подписка Ошменского, оповѣданья отца Метрофона, игумена Кронского, зъ датою року тысеча шестьсотъ тридцать шостого, мѣсеца Декабра двадцать шостого дня чиненую: ижъ былъ онъ отецъ Метрофанъ великого налеганья одъ ей милости пани судиное тую маетность имѣнье Стравиники - Бакишки, не будучи вѣдомый справъ фундаційныхъ того монастыра, за приведеньемъ того одъ ей милости пани судиной продалъ и интерцизу ей милости на то далъ. Къ тому покладалъ выпись съ книгъ кгродскихъ Виленскихъ зъ датою року тысеча шестьсотъ тридцать семого, мѣсеца Марца дванадцатаго дня, безъ печати врадовой и безъ подпису его милости пана писара Виленского, оповѣданья отца Самуеля Шицика-Залѣского, старшого монастыра Виленского, намѣстника метрополиты Кіевского: ижъ бы за взятьемъ вѣдомости звышъ речоный отецъ Метрофанъ, безъ позволенья всего конвенту и его самого тое имѣнье Стравиники-Бакишки ей милости пани судиной продать мѣлъ; также выпись съ книгъ кгродскихъ Ковенскихъ, съ датою року тысеча шестьсотъ тридцать семого, мѣсеца Марца семнадцатого дня, также безъ подпису его милости пана писара и печати врадовой, безъ корикгаціи подписка Ковенского, оповѣданья законниковъ того монастыра Кронского отца Лаврентія Стременецкого, отца Ѳеофана Геліяшевича и отца Корнеля Козырского: ижъ бы тежъ отецъ Метрофанъ безъ вѣдомости ихъ тое имѣнье ей милости пани судиной продавать мѣлъ, яко то ширей во всихъ тыхъ покладаныхъ выписехъ описано есть. Которые выписи всѣ мы врадъ, за просьбою умоцованого, ей милости пани судиной назначили. По прочитанью тыхъ выписовъ умоцованый звышъ речоныхъ законниковъ панъ Дойновскій повѣдилъ: ижъ дей съ тыхъ покладаныхъ выписовъ значне се показуетъ, же отецъ Метрофанъ, игуменъ Кронскій, не маючи жадное владзы, безъ поволенья старшихъ, а меновите въ Бозѣ велебного его милости отца Петра Могилы, метрополиты Кіевского, и всего конвенту старшихъ реліи греческое и братьи своей въ манастыру Кронскомъ законниковъ будучихъ, также безъ воли фундаторовъ ей милости пани подкоморинное Троцкое и сыновъ ее милости, отецъ игуменъ Кронскій тое маетности Стравиникъ-Бакишокъ, на церковь и монастырь Кронскій на хвалу божую фундованой, продавати не моглъ, и если интерцизу ей милости пани судиной на проданье того имѣнья далъ, то учинилъ яко безъ вѣдомости старшихъ, такъ и не будучи вѣдомъ фундаціи одъ фундаторовъ наданое, и тая справа у суду вашихъ милостей форумъ мѣти не можетъ, съ тыхъ причинъ, ижъ по ей милости пани судиную позовъ до суду земского Троцкого въ той справѣ отъ отца Метрофана до той интерцизы внесеный есть. Прошу тогды и домавляюсе, абы тая справа до суду земского Троцкого на розпартье правное отослана была, кгдыжъ за интерцизами а иле о маетности судъ земскій, а не судъ вашой милости кгродскій розсудокъ чинити маетъ. А умоцованый ей милости пани судиной земской Троцкой панъ Покирскій покладалъ передъ нами интерцизу звышъ речоного отца Метрофана, зъ датою року тысеча шестьсотъ тридцать шостого, мѣсеца Октебра шестнадцатого дня съ подпи-

сомъ руки его отца Метрофана Зеновича, игумена Кронского, который се самъ и именемъ брати своей до той интерцизіи подписалъ, также съ подписомъ вельможного его милости пана Яна Окгинского, каштеляна Мстиславского, и на имене Еноха Коленды, подвоеводего, имене Яна Кгабріеля Кгротовского, судьи, съ печатью того монастыра Кронского и съ печатью его милости пана Мстиславского, которую передъ нами прочитавши и вси обовязки, въ той интерцизѣ описаные, показавши и широкими словы выводечи, форумъ той справѣ передъ нами судомъ водлугъ той интерцизіи, ижъ звышъ реченый отецъ игуменъ Кронскій до всякого суду за невыполненье оное себе позвать описалъ и обовезалсе усправедливить, чого тою интерцизіею передъ нами пробовалъ и домавялъ се, абы отецъ Метрофанъ водле той интерцизіи и права артыкулу семого зъ роздѣлу семого передъ нами усправедливялъ и абы далей въ право поступовать наказано было. А такъ мы врадъ, прихиляючисе до права и самое слушности, бачечи то съ той интерцизіи передъ нами Колендиное, же отецъ Метрофанъ, давши тую интерцизу ей милости пани судиной земской Троцкой, за невыполненьемъ и досыть неучиненьемъ оное, передъ кождымъ судомъ усправедливитьсе обовезалъ, про то мы врадъ сторонамъ далѣй справу поступовать наказали есьмо. А за наказомъ нашимъ въ дальшомъ поступку, умоцованый ей милости пани судиной, далѣй въ право поступуючи, съ тоежъ интерцизіи указовалъ: ижъ отецъ игуменъ Кронскій, за позволеньемъ старшихъ и всего конвенту реліи своей греческое, метрополиты и законниковъ, тое имѣнье Стравиники - Бакишки вѣчностью за сумму пѣнезей се́мь тысечей золотыхъ продавши и задатку одъ ей милости на тую маетность сторгованую до рукъ своихъ одъ ей милости пани судиной сто копъ грошей Литовскихъ взялъ и одъ ей милости пани судиной водле постановенья и той интерцизіи на часѣ певномъ въ року прошломъ тысеча шестьсотъ тридцать шостомъ, мѣсеца Декабра шостого дня въ мѣстѣ Виленскомъ зъѣхавшисе на светый Миколай, сумму за тое имѣнье взявши, тое имѣнье Стравиники-Бакишки въ держанье и въ интромисію ей милости пани судиной врадовне пустить и листы вѣчистые водлугъ права справивши, на вѣчистую продажу и на признанье давши, у суду тое имѣнье Стравиники - Бакишки признать, также для певности отъ его милости отца метрополиты и конвенту своего греческого и одъ фундаторки того имѣнья ее милости пани Окгинской—подкомориной Троцкой, на признанье того имѣнья одержавши, до рукъ ей милости пани судиной подъ зарукою, въ той интерцизѣ описаною, отдать описалъ. Чого доводечи покладалъ передъ нами два выписы съ книгъ тутошнихъ кгродскихъ Троцкихъ сознанья двохъ енераловъ воеводства Виленского—Юрья Петровича и Мартина Янковского, реляцій ихъ передъ подстаростимъ Виленскимъ признаныхъ, а потомъ до книгъ тутошнихъ кгродскихъ Троцкихъ актыкованыхъ, пильности ее милости пани судиное-же ей милости досыть чинечи той интерцизѣ о постановенью, водле той интерцизіи въ мѣстѣ Виленскомъ на трохъ мѣстцахъ, въ замку его королевской милости Виленскомъ, на другомъ мѣстцу въ каменицы моей мене

подвоеводего въ мѣстѣ Виленскомъ, идучи до Збору евангелицкого лежачомъ, а до того и въ монастырѣ тыхъ же законниковъ, и тоежъ рекгулы ихъ греческое въ монастырѣ светого Духа, въ мѣстѣ Виленскомъ лежачомъ: одинъ выписъ датою року тысеча шестьсотъ тридцать шостого, мѣсеца Декабра одинадцатого дня, сознанья енерала Мартина Янковского, ижъ онъ въ той каменицы у Вильни у мене подвоеводего черезъ весь увесь день пильность чинилъ и до того монастыра светого Духа у Вильни конвенту ихъ врадовне зъ стороною ходилъ и о отцу Метрофанѣ пыталъ, гдѣ отецъ Шитикъ, старшій того монастыра, о немъ Метрофанѣ не повѣдаючи, а противъ тое продажи того имѣнья ничого не мовилъ; другій выписъ сознанья енерала Ошменского Юрья Петровича при слузѣ ей милости пани судиной, также черезъ тотъ увесь день въ замку его королевской милости Виленскомъ готовъ будучи одъ ее милости пани судиной тую сумму за тое имѣнье Стравиники-Бакишки отдать, абы тые вси листы одъ отца Метрофана—игумена Кронского, водле интерцизіи принять готовъ былъ. До того покладалъ выписъ съ книгъ тутошнихъ кгродскихъ Троцкихъ, зъ датою року тысеча шестьсотъ тридцать шостого, мѣсеца Декабра одинадцатого дня, оповѣданья ей милости пани судиной земской Троцкой на отца Метрофана игумена Кронского, о неучиненье досыть той интерцизіи, а также о шкоды и заруки, яко то ширей въ тыхъ выписѣхъ речь и пильность ее милости пани судиной описана есть. По прочитаню тыхъ выписовъ, умоцованый ей милости пани судиной повѣдилъ: Значне се дей у суду вашмости показало, же отецъ Метрофанъ, зъ позволенья всихъ старшихъ тое имѣнье Стравиники - Бакишки ей милости пани судиной вѣчностью продавши, той интерцизѣ на проданье того имѣнья до оного досыть не чинилъ, бо и съ подпису его на той интерцизѣ, яко се подписалъ, оказуетъ, ижъ зо всею братьею того монастыра Кронского тое имѣнье продаютъ; другая, ижъ печать тогожъ конвенту ихъ до той интерцизы притиснена есть и подписъ его милости пана Мстиславского, который яко фундаторомъ ижъ былъ о томъ не вѣдалъ, вымавляютъ; третяя, ижъ великое подобенство и напрощшому чоловѣку зрозумено быть можетъ, гдѣ тое постановенье дѣелосе въ Вильни, гдѣ старшіе его мѣшкаютъ, а онъ отецъ Метрофанъ не индей, одно въ манастырѣ светого Духа, Вильнѣ, яко инокъ того конвенту былъ; четвертая, ваша милость врадъ въ тотъ часъ у Вильни будучи за прошеньемъ до той интерцизіи подписали и тое постановенье справедливе съ позволеньемъ старшихъ его отца игумена стало, а и што теперь якіе шпаркгалы, термины безъ подписовъ врадовыхъ, менечи ихъ оповѣданьями противъ тое интерцизіи одъ ее милости пани подкомориной, отъ старшихъ и отъ отца Метрофана и его самого чиненые, то ясне указуетъ, ижъ ку шкодѣ ее милости пани судиной чинятъ, то тые термины за выписы врадовые передъ вашую милостью врадомъ покладаные, жадное воли у суду вашей милости мѣти и тому постановеню шкодити не могутъ. А ижъ отецъ Метрофанъ, якъ се передъ судомъ вашей милости показало, съ позволеньемъ своихъ старшихъ ей милости пани судиной тое имѣнье Стравиники - Бакишки продалъ, а задатку сто

копъ грошей своими руками отличивши, взялъ и на то интерцизу далъ, который не чинечи досыть, а користечи и въ томъ задатку сту копахъ, собѣ даныхъ, ни въ чимъ той интерцизѣ досыть не учинилъ, а ей милость пани судиная, готова будучи той интерцизѣ и постановенью досыть чинить, зъ великимъ утрудненьемъ и шкодою сумму семь тысечей золотыхъ способять и зъ великимъ накладомъ и коштомъ на терминѣ постановеномъ зъ готовою суммою ставали, зъ ушкоженьемъ маетности своей и поднятьемъ шкодъ и немеаньемъ и иншихъ справъ и потребъ своихъ и накладовъ правныхъ. А отецъ Метрофанъ, приводечи ей милости пани судиную до великихъ шкодъ и накладовъ, тому постановенью и интерцизѣ своей досыть чинити не хотѣлъ и теперь непотребныхъ зволокъ о оборонѣ неправныхъ противъ тое интерцизѣ своей заживаетъ, вымовляючисе братьею своею, и старшіе якобы на то позволять не мѣли; што ясне и явне съ тое интерцизіи показало, же за позволеньемъ старшихъ тое имѣнье Стравиники-Бакишки ей милости пани судиной продалъ, и задатокъ на то взялъ, а хотечи и тотъ задатокъ скористить, непотребныхъ и неправныхъ оборонъ заживаетъ. Зачимъ домавялъ се, абы обороны его яко неправные на сторону ухилены были, а зарука, въ той интерцизѣ описаная, семь тысечей золотыхъ на томъ имѣнью Стравиникахъ-Бакишкахъ, на которомъ позвы покладано и о которую весь фундаментъ той справы зачалъ и ей милость пани судиная вельце шкодуетъ, сказано было. А такъ мы врадъ, въ той справѣ ее милости пани судиной земской Троцкой зъ отцомъ Метрофаномъ Зеневичомъ, игуменомъ Кронскимъ, и братьею его черницами монастыра Кронского, за двоима позвы, одними на имѣнью Стравиникахъ-Бакишкахъ, по его отца Метрофана и всихъ законниковъ положоными, а другими очевисто въ руки подаными, ижъ се то показало зъ покладаныхъ документовъ, одъ умоцованого ее милости пани судиное и зъ интерцизіи одъ отца Метрофана—игумена Кронского, которую за позволеньемъ старшихъ и намѣстниковъ метрополиты ихъ дана есть до того, ижъ его милость панъ Янъ Огинскій—каштелянъ Мстиславскій, при томъ постановенью былъ и руку свою яко фундаторъ и коляторъ до той интерцизіи подписалъ и печать конвенту ихъ у тое интерцизы притиснена есть, показало и тое постановенье и торгъ за вѣдомостью старшихъ и братьи своее отецъ Метрофанъ—игуменъ Кронскій, зъ ее милостью пани судиною Троцкою, проданье того имѣнья учинилъ и задатокъ сто копъ на тую продажу того имѣнья Стравиникъ - Бакишокъ надъ подарки собѣ даные взялъ и будучи старшій надъ братьею своею черницами того конвенту ихъ, тую интерцизу далъ, которой яко съ пильности и покладаныхъ документовъ одъ умоцованого ее милости пани судиная оказала, же кгды до манастыра ихъ въ мѣстѣ Виленскомъ заложенья светого Духа енерала посылала, гдѣ старшій ихъ и намѣстникъ метрополиты ихъ отецъ Шитикъ-Залѣскій до тое интерцизіи ничого не мовилъ, только о томъ отцу Метрофанѣ въ манастыру Вильнѣ быть не повѣдилъ. И то се тежъ оказало: же ей милость пани судиная пильность на трехъ мѣстцахъ у Вильни, въ замку Виленскомъ, въ каменицы моей, мене подвоево-

дего и въ томъ монастыру ихъ пильность чинила и тую сумму водлугъ торгу за тое имѣнье отдать готова была, лечъ отецъ Метрофанъ, не чинечи той интерцизѣ досыть, зъ суммы сторгованое за тое имѣнье Стравиники - Бакишки брать не хотѣлъ и только цедулою безъ подпису руки своей вымавлялъ и ей милость пани судиная до шкодъ, накладовъ за мѣшканьемъ иншихъ пильныхъ справъ своихъ пришла. Хотяжъ умоцованый отца Метрофана и братьи его выписы безъ подписовъ ихъ милости пановъ писаровъ и подписковъ ихъ показовалъ, менечи, ижъ бы отецъ Метрофанъ безъ вѣдомости старшихъ своихъ и не вѣдаючи о фундаціи, тое имѣнье продавать мѣлъ; про то мы врадъ, обороны отца Метрофана—игумена Кронского, и тые покладаные выписы на сторону ухиливши и прихиляючисе до справедливости светой и той интерцизіи, тую интерцизу во всемъ яко правную ствержаемъ, водле которой на томъ имѣнью Стравиникахъ - Бакишкахъ заруку, въ той интерцизѣ описаную, семь тысечей золотыхъ, на которомъ позвы покладано, всказуемъ и на отправу порадкомъ правнымъ отправить присужаемъ.—Отъ которого декрету нашого умоцованый, стоечи въ обмовѣ до суду головного трибунального, апелевалъ и мы врадъ тое апеляціи допустили; которое апеляціи въ семъ року тысеча шестьсотъ тридцать семомъ въ терминѣ суженья справъ воеводства Троцкого на мѣстцу певномъ въ замку его королевской милости столечномъ Виленскомъ обѣ-двѣ стороны повинни быти маютъ. Которая справа, яко се точила, есть до книгъ кгродскихъ Троцкихъ справъ судовныхъ уписана,—съ которыхъ и сесь выписъ подъ нашими врадовыми печатями ее милости пани Реинѣ зъ Друцка Соколинской Ольбрихтовой Раецкой, судиной земской Троцкой, есть выданъ. Писанъ у Трокахъ. У того екстракту при печатяхъ врадовыхъ подписъ руки его милости пана подвоеводего тыми словы: Na mieyscu iego mości pana pisarza grodzkiego Trockiego Enoch Kolęda—podwoiewodzy; а корректа тыми словы: Скорикговалъ Станкевичъ. Которыйжъ тотъ екстрактъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ.

1637 г. Сентября 1 дня.

Изъ книги № 7, за 1668 г. л. 1479.

60. Разрѣшеніе Кіевскаго митрополита Петра Могилы игумену Кронскаго монастыря Митрофану Зеновичу на продажу монастырскаго имѣнія Стравиникъ-Бакишекъ Троцкой земской судьинѣ Раинѣ Раецкой.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсяца Августа петнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевисто панъ Стефанъ Коклевскій оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписати далъ листъ апробацыйный зошлого зъ сего свѣта въ Бозѣ превелебного его милости отца Петра Могилы — метрополиты Кіевского, до велебного отца Метрофана Зеновича, игумена Кронскаго, писаный, просечи, абы тотъ листъ принятъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ: которого мы судъ принявши и уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Петръ Могила, милостію Божіею архіепископъ митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Россіи, экзарха святого трону апостольского, архимандритъ Печерскій. Пречестному господину отцу Метрофану Зеновичу—игумену монастыра Кронского, благословеніе наше архіерейское препосылаючи, доброго здоровья одъ Господа Бога зычимъ! Дошло насъ вѣдати, же честность твоя, мимо вѣдомость нашу и намѣстника въ великомъ князствѣ Литовскомъ нашого велебного Самуеля Шитика-Залѣского—архимандрита Слуцкого, старшого монастыра братского Виленского, смѣлъ и важился не только маетность Бакишки до монастыра Кронского одъ вельможное ее милости пани Раины Воловичовны Огинской, подкоморином Троцкой, Кормяловской и Дорсунской старостиной, подлугъ воли годное памети его милости пана малжонка фундованой, одъ церкви Божой оддалити и ее милости панѣ Раинѣ зъ Друцка Соколинской Раецкой—судиной земской Троцкой запродати; але и потомъ застановеную южъ при велебномъ архимандритѣ Слуцкомъ, гдѣ ее милость пани судиная часть суммы, на маетность собѣ винной, сумы одъ малжонка своего внесла была, новыи якись контракты становити, што намъ зъ великимъ подивеньемъ приходитъ, иле же такъ тотъ монастырь Кронскій мере до метрополіи нашой Кіевской есть инкорпорованый; и любо бысмы такъ тамъ тотъ контрактъ записъ инвалидовати и взрушити и самую честность твоей особы пеновати бысьмо могли, на инстанцію еднакъ многихъ особъ, при насъ на тотъ часъ найдуючихся и на заслуги честности твоей погладаючи, отцовско то пребачаемо и тую честности твоей

продажу аппробуемо съ тымъ еднакъ варункомъ, абы честность твоя суммы принципальной, за тую маетность взятой, наймнѣй рушити и любо на свой, любо на монастырскій пожитокъ оборочати подъ неблогословеніемъ и утраченіемъ мѣстца неважилъ ся, але одъ даты сего листу нашого заразъ инклюдиве постарался конечне, якобы тая сумма на маетность земскую на вѣчность, або на заставу вся зуполне, съ которой бы братія живитися и набоженство пристойное одправовати могла, оддана была; жебы зась радъ монастырскій въ добромъ зоставалъ за строенія честности твоей дозорѣ, пильно того постерегати будете, если и о ласку Божую и благословеніе смиренія нашого (чого обойга отцовско зычимо) одержати прагнете. Данъ зъ монастыра Печерского Кіевского, року тысеча шестьсотъ тридцать семого, мѣсяца Сентебра первого дня. У того листу аппробацыйного подписъ руки тыми словы: рукою власною. — Который же тотъ листъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ.

1668 г. Октября 25 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 165, во 2 ч.

61. Квитанціонная запись, выданная Кіевскимъ митрополитомъ Гавріиломъ Колендою и Виленскимъ св. Троицкимъ монастыремъ подканцлериной Ѳеодорѣ Нарушевичевой въ полученіи отъ нея 3500 злотыхъ.

Коронная конюшина Вишневецкая, урожденная Тышкевичъ, пожертвовала Св.-Троицкому монастырю 15,000 зл. съ обезпеченіемъ этихъ денегъ на двухъ имѣніяхъ Можейковъ-Великій и Дзекушки (въ Лидскомъ уѣздѣ). Имѣнія эти перешли потомъ во владѣніе Нарушевича, подканцлера в. кн. Литовскаго, а деньги не выплачивались. Св.-Троицкій монастырь завелъ процессъ, по которому ему достался Малый Можейковъ; часть же денегъ 3500 зл. обязался уплатить А. Нарушевичъ. По смерти его обязательство это исполнено было его супругой Ѳедорой ур. Сапѣжанкой, въ чемъ и выдана была ей настоящая квитанціонная запись.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсяца Марца двадцать шостого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацыйного въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившисе очевисто у суду въ Бозѣ велебный его милость ксендзъ Янъ Малаховскій, закону светого Базилего великого секретаръ, старшій монастыра при церкви светой Троицы у Вильнѣ

будучого, самъ зъ особы своей и именемъ всихъ того монастыра законниковъ оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ, добровольный записъ, ясневельможного его милости ксендза Кгабріеля Коленды— зъ ласки Божой и столицы апостольской метрополиты Кіевского, Галицкого и всей Руси, ясневельможной ей милости паней Теодорѣ Сапѣжанцѣ, воеводиной Виленской, Александровой Нарушевичовой, подканцлериной великого князства Литовского, весполъ собою даный, на речь въ немъ нижей выражоную служачій, просечи, абы тотъ листъ, добровольный записъ, былъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Gabryel Kolęda—z łaski Bożey y stolice apostolskiey metropolita Kiiowski, Halicki y wszytkiey Rusi, proto-archimandryta wszystkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, y ia Jan Małachowski, zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz, starszy klasztoru Wileńskiego świętey Tróycy, swoim y wszystkiego konwentu Wileńskiego reguły świętego Bazylego wielkiego imieniem y consensem onych, zgromadzenie iednostayne uczynionym, wiadomo czyniemy y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zapisem o tym: iż co godney pamięci w Bogu zeszła iaśnie oświecona xiężna ieymość pani Ewgienia Katarzyna Tyszkiewiczowna Wiszniewiecka — koniuszyna koronna, pewną summę pieniędzy, to iest piętnaście tysięcy złotych polskich na maiętność, nazwaną Możeyków Wielki y Dziekuszki, w powiecie Lidzkim leżącą, od niemałego czasu prawem wyderkafowym w Bodze wielebnym oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiącym, wniosła, którą summę iaśnie oświeceni xiążęta ichmość obadwa Dymitri, Konstanty Korybutowie Wiszniewieccy, panowie synowie imści płacić powinni byli; względem którey summy w Bodze wielebni ichmość oycowie bazyliani Wileńscy cerkwi świętey Tróycy, iuż maiętność Skrybowszczyznę, alias Możeyków Mały, także w Lidzkim powiecie leżące, sobie zawiedzioną maiąc, którą maiętność nieboszczyk imć pan Alexander Tyszkiewicz, a po nim w ręce ieymć pani Tyszkiewiczowa małżonka, z panami synami swoiemi od ichmościów dzierżącemi zostaiąc, a że iuż w Bodze wielebni ichmość oycowie bazylianie, niechcąc się kontentować tą maiętnością Skrybowszczyzny pierwiey xiążąt ichmościów Wyszniewieckich, a potym iaśnie wielmożnego iego miłości pana Alexandra Naruszewicza—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego y iaśnie wielmożną ieymść panią Theodorę Sapieżankę, woiewodzianką Wileńską, panią małżonką imści, iako iuż za prawem od iaśnie oświeconego xięcia imści pana Dymitra Korybuta Wyszniewieckiego, woiewody Bełzkiego, Białocerkiewskiego starosty, służący, wieczystych panów o tę summę piętnaście tysięcy złotych do różnych sądów pozywali, w którey sprawie iaśnie wielmożny imść pan podkanclerzy wielkiego xięstwa Litewskiego, pani małżonka imści, iako sami aktorowie, nie przypuszczaiąc nas oyców bazylianów Wileńskich do dalszego zapędu prawnego, za pomiarkowania zobopólnych ichmościów panów przyiacioł nas pogodzili, pomiarkowali. I lubo dekretem sądu głównego trybunalskiego pewną summę pieniędzy nam oycom bazylianom Wileńskim z oczewistey kontrowencyi wyż ferowaney, to iest trzy tysiąca złotych na pomienionym terminie oddać nakazano; iednak

ponieważ iaśnie wielmożny imść pan podkanclerzy wielkiego xięstwa Litewskiego, nie czekaiąc tego terminu, nas y oyców bazylianów s konsensem wszystkiego zgromadzenia reguły świętego Bazylego totale uspokoił y zagodził y tę summę trzy tysiąca piętset złotych polskich spełna do ręki oyców konwentu Wileńskiego świętey Tróycy miał oddać y zapłacić, więc za dyspozyciią Boską nie wypłaciwszy nam pomienioney summy z tego świata zszedł, na którego mieyscu zostawszy przerzeczonych dóbr dziedziczną possesorką iaśnie wielmożna ieymść pani podkanclerzyna wielkiego xięstwa Litewskiego tę wysz mianowaną summę pieniędzy trzy tysiąca pięćset złotych polskich spełna do ręku oyców naszych konwentu Wileńskiego oddała. A co z dawnych fundacyi z części iaśnie wielmożnego imści pana podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego Możeykowa Wielkiego collatią podawanie kapłana cerkwi murowaney Możeykowskiey na imści należało, tedy y tę kollatią na nas bazylianów Wileńskich, ponieważ za zeyściem s tego świata godney pamięci iaśnie wielmożnego imci pana podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego do tego nie przyszło, summę ieymość pani podkomorzyna wielkiego xięstwa Litewskiego na nas wlać ma, iakoż y wlewa; także ta kollatia nam oycom bazylianom klasztoru Wileńskiego bez żadney przeszkody tak od ieymości pani podkanclerzyney wielkiego xięstwa Litewskiego, iako y successorów ieymości od tego czasu successivis temporibus należeć ma. Na którey ugodzie ia metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, s konsensem iednostaynym całego zgromadzenia naszego reguły świętego Bazylego wielkiego, przy tey maiętności Skrzybowszczyznie y temi trzema tysiącmi y pięciąset złotych kontentowałem się. A że na tenczas do ręku wielebnych oyców konwentu Wileńskiego iegomość pan podkanclerzy wielkiego xięstwa Litewskiego nie oddał y nie odliczył, teraz po śmierci iego mości, ieymość pani podkanclerzyna tę summę pieniędzy odliczyć kazała, iakoż y spólnie od iegomości odliczyli y odebraliśmy tym listem dobrowolnym kwitacyinym zapisem iaśnie wielmożną ieymość panią podkanclerzynę, iako possesorkę tych dóbr dosyć sobie uczynienia kwituiemy, ten wyderkaf summę piętnaście tysięcy, na maiętności Możeykowie Wielkim y Dziekuszkach będącey, znosimy, kassuiemy y wniwec obracamy y tę maiętność Możeyków Wielki y Dziekuszki od tego ciężaru uwalniamy. Jakoż y sprawy wszystkie, przy tym procesa, zapozwy, dekreta y przewody prawne do ręku ieymści pani podkanclerzyney oddaliśmy, y iuż od daty tego listu mego my sami y successorowie nasi iaśnie wielmożną ieymość panią podkanclerzynę wielkiego xięstwa Litewskiego y succesorów ieymości, także panów xiążąt ichmościów Wyszniewieckich obudwuch o to wszystko, co się wysz pomieniło y o summę wyderkafową piętnaście tysięcy złotych turbować, do prawa pozywać nie mamy y nie będziemy mogli wiecznemi czasy, pod zapłaceniem zaręki tak wielkiey, iako ważność rzeczy wynosi. O którą zarękę, także o naruszenie tego listu naszego kwitacyinego zapisu, daiemy moc y pozwalamy nas samych pozwać do wszelkiego sądu y prawa, ziemskiego, grodzkiego y sądu głównego trybunalnego, w który chcąc termin, powiat y woiewodztwo, a my nie wymawiaiąc się żadnemi przyczynami, by nayprawnieyszemi, tę zarękę zapłacić mamy, a po zapłaceniu oney by pokilka krotnie, przecie

ten list zapis nasz przy zupełney mocy w swoim walorze wiecznie zostawać ma. Y natośmy dali ten nasz list z podpisem ręki mnie metropolity, a oraz zakonu świętego Bazylego wielkiego proto-archimandryty y mnie Jana Małachowskiego, zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarza, starszego konwentu Wileńskiego świętey Tróycy, y nas bazylianów klasztoru Wileńskiego, także z podpisem rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie uproszonych, a na podpisie rzetelnie ichmościów wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ośmego, miesiąca Oktobra dwudziestego piątego dnia. У того листу при печатяхъ подписъ рукъ въ тые слова: Gabryel Kolęda, archiepiscopus, metropolita y proto-archimandrytą zakonu świętego Bazylego wielkiego. Jan Małachowski—sekretarz zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Wileńskiego. Proszony pieczętarz od pomienionych osób, Kazimierz Stankiewicz, czesznik Żmuydzki; proszony pieczętarz od pomienionych osób, Jan Kazimierz Hicicki. Proszony pieczętarz do tego listu od iaśnie wielmożnego imści xiędza metropolity, Mikołay Żuchrowski, koniuszy Połocki. Который тотъ листъ добровольный записъ, за признаньемъ оного черезъ особы верху мененые, есть до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ.

1668 г. Ноября 12 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 3.

62. Ремиссійный декретъ Виленскаго каптуроваго суда по жалобѣ Московскаго подъячаго Семена Рѣпинскаго на настоятеля Виленскаго св. Духовскаго монастыря Дороѳеевича, который насильственнымъ образомъ завладѣлъ его денежными суммами, дѣлалъ ему разныя обиды и угрожалъ его здоровью.

Року тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсеца Ноебра дванадцатого дня.

Въ справѣ пана Семена Репинского зъ велебнымъ отцомъ Даніелемъ Дорофеевичомъ, старшимъ законниковъ монастыра русского дизуницкого, при церкви светого Духа у Вильни будучого, и зо всими того монастыра законниками, за позвомъ менечи о неслушне черезъ велебного отца Дорофеевича и всихъ черцовъ того монастыра его Репинского, который передъ тымъ того за подъячого у цара его милости Московскаго на фортецы Виленской зостаючи, на име его королевское милости и речи посполитой зъ замку Виленского, зъ немалою сумою пѣнезей передалъ, и яко цудзоземецъ, маючи зъ нимъ отцомъ Дорофеевичомъ знаемость, до манастыра ихъ зо

всею субстанцiею своею пригорнулъ былъ, примушене, кгвалтомъ въ томъ монастырѣ до принятья габиту, и о вымушенье у него рознымъ везаньемъ, битьемъ и мореньемъ голодомъ не малые суммы, такъ готовое; яко въ золотѣ, серебрѣ на тридцать два тысечи осьмсотъ тридцать и три золотыхъ польскихъ, о скорыстанье, а ему жалуючому за непооднокротною его реквизицiею неодданье и неверненье тое суммы и отбiянье и одганянье одъ оное жалуючого; а за высыланьемъ оного зъ Вильни до розныхъ монастыровъ, а на остатокъ и до Москвы, данье оному противо праву и конституцiомъ соймовымъ, безъ вѣдомости и безъ консенсу речи посполитой, переѣжджого до Москвы пашпорту, о заступенье оному черезъ чернцовъ двухъ, отца Бѣлецкого и отца Кожуховского, и велю людей чоловѣка до кольконадцати, арматно при броняхъ, отъ велебного отца Дорофеевича и всихъ того манастыра законниковъ посланыхъ, на добровольной дорозѣ вжо по абдыкацiи его королевское милости зъ монастыра Касуцкого тутъ до Вильни ѣдучому, о взятье челядника его Андрея Буткевича и пограбенье коней двухъ и съ коляскою и съ трема сты золотыхъ польскихъ, а запроваженье того всего до помененого монастыра, и ему жалуючому на одданье и неверненье, затымъ о одповѣдь и похвалку на здоровье его пана Репинского черезъ велебного отца Дорофеевича и всихъ того монастыра законниковъ учиненую, о шкоды и о вины правные. Въ которой справѣ мы судъ обмову, стоечи при конфедерацiяхъ и конституцiяхъ соймовыхъ, а. меновите: року тысеча пятьсотъ осьмдесятъ семого, шестьсотъ тридцать второго и тысеча шестьсотъ сорокъ осьмого року, ексципуючи той справѣ форумъ отъ велебного отца Данiеля Дорофеевича и конфратровъ его, яко противо выразному праву и тымъ же звыжъ менованымъ, также велю иншимъ констытуцiомъ соймовымъ, водле которыхъ духовенство русское дизуницкое въ колѣ великого суду головного трибунального о кривды, черезъ себе станови шляхетскому сталые, справовать, а подъ теперешнiй часъ интересный не гдѣ индей, одно тутъ у суду нашого каптурового, а иле въ справѣ и акцыи о учинокъ вжо по абдыкацiи его королевское милости сталой, а и тую о належитое форумъ быть маетъ. Поневажъ тая обмова на щекгульную зволоку справедливости светой, которая каждому укривжоному, а особливе чужоземцови якъ найпрутшая неотволочне чинена быть повинна, до насъ суду на письмѣ неслушне ку шкодѣ жалуючого подана есть, на сторону ухиляемъ и заразомъ обу-двумъ сторонамъ далей въ право поступовать и розправоватьсе наказуемъ. А въ дальшомъ поступку правномъ мы судъ, неякого на сесь часъ розсудку не чинечи, за потребованiемъ черезъ пленипотента стороны позваное пана Александра Чемпковского, на прибытье до тое справы велебного отца Дорофеевича, на тотъ часъ якобы на конвокацiи въ Варшавѣ будучого, тую справу для принятья межи сторонами, которымъ мы судъ вси обороны правные вцале заховуемъ, скуточне въ самой речи розвой передъ насъ же судъ, до пришлыхъ дастъ Богъ юридики судовъ нашихъ, то есть, до дня семого мѣсеца генваря въ пришломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятомъ року наступуючого, рокомъ завитымъ откладаемъ; варуючи симъ декретомъ нашимъ безпечность здоровья его пана Репинского, ижъ помененый отецъ Дорофеевичъ и вси взвышъ менованого монастыра законники, такъ сами черезъ себе,

яко и ни черезъ кого, жадныхъ насильствъ и импетицій ему пану Семену Репинскому, подъ винами, въ правѣ посполитомъ и листахъ заручныхъ описаными, чинить не маютъ.

1669 г. Января 8 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 261 во 2 ч. кн.

63. Жалоба Кіевскаго митрополита Гавріила Коленды на Виленскій магистратъ по поводу неуваженія и нарушенія послѣднимъ правъ Виленскихъ митрополичьихъ юрисдичанъ.

Митрополитъ Гавріилъ Коленда приноситъ жалобу на Виленскій магистратъ по слѣдующему поводу: митрополитъ получилъ извѣстіе отъ Виленскихъ священниковъ, что магистратъ отдаетъ каптуровымъ судьямъ квартиры въ домахъ митрополичьихъ юрисдичанъ; а въ дѣлѣ мѣщанина Василія Яцынкевича позволилъ себѣ грубое насиліе и произволъ. Яцынкевичъ на церковномъ плацѣ нашелъ много цынку. Члены митрополичьей капитулы узнавши объ этомъ, наложили свои печати на дверяхъ того помѣщенія, гдѣ оный хранился. Члены же магистрата, пытаясь насильно завладѣть вышепомянутымъ цынкомъ, позволили себѣ сорвать эти печати, сказавши при этомъ, что поповская печать для нихъ ничего не значитъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Генвара осьмого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацiйного, въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, iaśnie wielmożny w Bodze przewielebny iegomość xiądz Gabryel Kolęda, z łaski Bożey y stolice apostolskiey metropolita wszytkiey Rusi, żałuie y opowiada na szlachetny magistrat stołecznego miasta Wileńskiego, iako wprzódy na iegomość pana Pawła Boima, sekretarza iego królewskiey mości, wóyta tego miasta Wileńskiego, także na ichmościów panów magistrat przeszłoroczny y tegoroczny, o to y takowym sposobem, iako wziął pewną y doskonałą wiadomość iaśnie wielmożny iegomość xiądz metropolita od wielebnych oyców kapitulnych, tu w mieście Wileńskim przy cerkwiach swoich mieszkaiących, mianowicie oyca Romana Rożyca—protopopy Wileńskiego, y oyca Mikołaia Rybińskiego, pisarza kapitulnego, iż ichmość panowie magistrat, nic nie dbaiąc na srogość prawa pospolitego y na listy upominalne, iuż sobie zadane y winy w nim opisane, aby w żadną rzecz sądy y urzędy iuryzdyki iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity nie wstępowali, przeszkod niiakowych nie czynili y pożytków żadnych nie odeymowali; co wszytko pominowszy, mimo ten list upominalny y winy, w nim opisane, iako w

przeszłym roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego, per vim gospody na stantią ichmościom panom sędziom kapturowym w iuryzdice metropolitańskiey porozdawali, o co iest process osobliwy do xiąg urzędowych zaniesiony. A mało ieszcze na tym maiąc y niwczym nie przestaiąc, iako podatki różne niesłuszne, tak y podymne ciężkie wybieraiąc, a insze na swóy pożytek obracaiąc z umysłu to czyniąc, iż iaśnie wielmożny iegomość xiądz metropolita, traktuiąc y bywaiąc na publikach, gdzie idzie o chwałę Bożą y całość rzeczy pospolitey, a że iaśnie wielmożny iegomość xiądz metropolita często tu bywać y tu rezydencią swoią, iako pan y pasterz, iako się wyżey pomieniło, odprawować nie może, tedy z tych, a nie inszych przyczyn obżałowani ichmość z umysłu czyniąc, czynić nie przestaią. Gdzie y roku niedawno przeszłego tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego miesiąca Nowembra dwudziestego ósmego dnia, na własnym gruncie cmentarnym cerkiewnym cerkwi zmartwychwstania Pańskiego Wasyl Jacynkiewicz—rymarz, kamieniczkę na ulicy Szklaney nabył y kupił, w którey w przeszłym roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym, na tyle tey swey kamieniczki restawruiąc mieszkanie, według potrzeby swey, nalaz w gruncie tym cerkiewnym nie mało różney cyny robioney y nierobioney, tak prostey iako y angelskiey, którey nie chowaiąc nigdzie do sklepu gmachu swego zniosł był, a czeladnia domowa, którey we wszytkim wierzono, domyśliła się znać z namowy ludzkiey roznosić tę cynę kradnąc przedawała, a także wiele oney poszkodziła, a gdy z licem była poymana y dowiedziona była, posadzono y pytano: skąd by tą cynę rosprzedawałę, powiedziała, że tey cyny wiele pan móy nalaz; o czym, gdy się dowiedzieli oycowie kapitulni, wziowszy ienerała zeszli do tey kamieniczki Bazylego rymarza y znoszoną znalazszy z sklepu do piwnicy tę cynę, przy ienerale na drzwi s podwórza do tey piwniczki pieczęć przyłożywszy odeszli. A w tym czasie zesłani od całego magistratu iegomość pan Gawłowicki—ławnik, z panem Piotrem Szostakiem y s pisarzem panem Symonem Piotrowiczem y z czeladzią urzędu swego, przytym y inszych wielu, miedzy inszemi y pan Zaleski—praktyk był, skoro przyszli, obacyli, że pieczęć u drzwi była, y pytali się u gospodarza: kto to zapieczętował? Gospodarz powiedział, że oycowie kapitulni imieniem iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity pana y pasterza swego zapieczętowali przy ienerale, pan Piotrowicz—pisarz, powiedział: żechmy od całego magistratu iesteśmy posłani y pieczęć kazał sługom odedrzeć, mówiąc: że ia o popowską pieczęć nic niedbam. W tym wszedszy do piwnicy z panem kommisarzem, kazali sobie cynę ważyć. Oycowie, gdy usłyszeli y powtórnie przybyli z tymiż ienerałami, obaczyli, że pieczęć oddarta, weszli do piwnicy y naleźli cynę ważących, a gdy zważona była, do niey się przypowiadali nieiakieś niewiasty y chcieli zaraz na ratusz wziąć, ale oycowie powiedzieli: że ten grunt cerkiewny, a nie mieyski iest, zaczym domawiali się imieniem pana y pasterza swoiego iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity, aby żadna wiolencia czyniona nie była. Gdzie urząd odchodząc, tę cynę pieczęcią mieską kazali zapieczętować; a oycowie kapitulni pieczęcią iegomości pana y pasterza swego, przy tychże sługach zapieczętowali. Potym tegoż dnia Nowembra dwudziestego ósmego, popołudniu, przyszedszy pan pisarz Piotrowicz z panem Szosta-

kiem—ławnikiem y z czeladzią przyiachali byli z parą wozów po tę cynę; a gdy gospodarz chciał dać znać do wielebnych oyców, tamże pan Piotrowicz kazał słudze mieyskiemu tego czeladnika rymarzowskiego obuchem postraszyć, że nie móg dać wiedzieć. Zatym tenże pomieniony gospodarz y rymarz wzięcia tey cyny bronił y wziąć oney nie dopuścił, powiadaiąc to: iż ia tey cyny bez woli y wiadomości wielebnych oyców y samego iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity wydać nie mogę; tedy pomienieni pan pisarz y pan Szostak, odpowiedzi y pochwałki czyniąc różne y obiecuiąc tego pomienionego rymarza niewinnie turbować, na ratusz nie wiedzieć z iakiego aktoratu pozywać, do szkod przywodzić y iuryzdykę iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity niszczyć y wniweć obracać, nic nie dbaiąc na list upominalny y zarękę w nim założoną. O co wszystko iaśnie wielmożny imć xiądz metropolita chcąc z ichmość panami magistratem prawem czynić, wszystkiego tego dowodzić y dochodzić pod tenczas sądów kapturowych, podał to opowiedanie swe ku zapisaniu do xiąg sądów kapturowych Wileńskich.

1669 г. Января 19 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 95, во 2 ч. кн.

64. Угодливо-квитанцiонная запись отъ б. Московскаго подьячаго Семеона Рѣпинскаго настоятелю Виленскаго св. Духовскаго монастыря Доровеевичу о неимѣнiи претензiи къ нему за причиненные убытки и оскорбленiя.

Бывшiй подъячiй Московскаго царя Рѣпинскiй перешелъ на сторону польскаго короля; во время Московскаго нашествiя онъ поступилъ въ монахи Св.-Духовскаго монастыря, а по удаленiи изъ Вильны Московскихъ войскъ опять перешелъ въ свѣтское званiе, отдавшись подъ покровительство Виленскому римско-католическому бискупу; противъ Св.-Духовскаго же монастыря учинилъ искъ на 30,000 зл., будто отданныхъ на храненiе монастырю и имъ присвоенныхъ. Вслѣдствiе вмѣшательства бискупа и католическихъ священниковъ, онъ наконецъ помирился съ Св.-Духовскимъ монастыремъ, въ чемъ, по полученiи отъ него надлежащаго удовлетворенiя, и выдаетъ ему настоящую квитанцiю.

Року тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Януарiя дня двадцать первого.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацiйного, въ року прешлымъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившисе очевисто панъ Семенъ Рѣпинскiй, подъячiй некгдысь царя его милости Московского, оповѣдалъ и призналъ листъ свой добровольный квитацыйный записъ въ Богу велебному его

милости отцу Даніелю Дорофіевичу—старшому монастыря братского Виленского, при церкви светого Духа зостаючому, и цѣлому конвентови тогожъ монастыра братского Виленского, при той же церкви светого Духа будучому, на речь въ томъ листѣ нижей выражоную служачій, просячи, абы тотъ листъ принятъ и до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского былъ уписанъ, который отъ слова до слова такъ ся въ собѣ маетъ:

Ja Siemion Repiński, niegdyś bywszy cara iego mości Moskiewskiego poddiaczy, a teraz za zdaniem się podczas oblężenia zamku Wileńskiego, dobrowolnie królowi iego mości polskiemu, wielkiemu xiążęciu Litewskiemu, y za wykonaniem temu państwu na wieczną życzliwość przysięgi, ziemianin iego królewskiey mości wielkiego xięstwa Litewskiego, czynię wiadomo y zeznawam tym moim ugodliwym kwitacyinym wieczystym zapisem każdemu, komu by o tym teraz y napotym tak duchownym, iako y świeckiego stanu ludziom wiedzieć należało: iż ia Siemion Repiński, poddawszy się z fortecy zamku Wileńskiego na imię iego królewskiey mości y rzeczypospolitey z ciężkiego oblężenia, y mieszkaiąc w świeckim stanie lat z półtora, z pewnych moich respektów wstąpiłem był do zakonu reguły świętego Bazilego wielkiego do klasztoru świętego Ducha, cerkwie disunickiey Wileńskiey, y tam w zakonie będąc, cokolwiek miałem wyniesionego zbioru swego z zamku Wileńskiego, to wszystko oddałem był sam dobrowolnie na ten że klasztor y monaster świętego Ducha; a potym nie podobawszy sobie residentiey w tym zakonie, a znowu do świeckiego stanu powróciwszy y pod wysoką protektię iaśnie wielmożnego w Bodze przewielebnego iego mości xiędza Alexandra Sapiehi—z łaski Bożey biskupa Wileńskiego, pana dobrodzieia y protectora mego, poddawszy, doniosłem był do grodu Wileńskiego process na w Bodze wielebnego imści oyca Daniela Dorofieiewicza—starszego monastera brackiego Wileńskiego, y wszystkich oyców, w tym monastéru mieszkaiących, także y bractwo Wileńskie, mieniąc: iakoby o przymuszenie mię gwałtownie do przyięcia w tym monasteru habitu, y o wzięcie u mnie sposobem wymównym na trzydzieścia y dwa tysiąca złotych, tak w gotowiznie, iako y w inszych rzeczach ruchomych y o inne w tym processie wyrażone praetensie; za którym processem przyszło było do zapozwania pomienionego iego mości oyca Dorophieiewicza y wszystkich monastera tego zakonników przed sąd teraznieyszy kapturowy, a za tym y do otrzymania in accessorii u tegoż sądu kapturowego dekretu. W którey sprawie, nie wkraczaiąc ia z wielebnym imścią oycem Dorofieiewiczem y całym bractwem duchownym y świeckim pomienionego monastera, do dalszych zapędów prawnych, a za wiadomością samego iegomości xiędza biskupa Wileńskiego y za włożeniem się między nas zobopolnych ichmościów panów przyiacioł naszych, przewielebnych w Bogu ichmościów xięży kanoników Wileńskich, mianowicie imści xiędza Simona Młyneckiego y iego mości xiędza Benedicta Zuchorskiego, wieczniem się zgodził o wszytkie moie przez mię do ichmościów uroszczone praetensie takowym sposobem: iż przerzeczony imć ociec Dorofieiewicz y wszystek tego monastera konwent, za wszytkie moie praetensie o zupełną y dostateczną uczynił mnie satisfactią. Zaczym y ia Siemion Repiński, za dosyć sobie uczynieniem ze wszystkim od w Bodze wieleb-

nego imści oyca Dorofieiewicza—starzego monastera Wileńskiego y od wszystkiego konwentu y od całego bractwa duchownego y świeckiego monastera tego processu wszelkie, tak w tey sprawie, iako y o iakowe kolwiek inne praetensie do którego kolwiek sądu y urzędu, przed datą tego mego listu zapisu doniesione relacye, zapozwy wyniesione, dekret in accessoriis w sądzie kapturowym ferowany, tym moim listem ugodliwym kwitacyinym kassuię, umarzam y annihiluię, nie zostawuiąc mnie samemu, successorom moim do imści oyca Dorofieiewicza—starszego pomienionego monastera, następców imści, także zakonników y do całego duchownego y świeckiego tego monastera bractwa y do mieszczan miasta Wileńskiego, do których ieno przed tym o pożyczone pieniądze accye różne y praetexta sobie stałe, y czym kolwiek samego iegomości oyca starszego y wszystek konwent powinił, iuż teraz tego odstępuię y napotym żadnego przystępu, prawa, praetextu y odezwy wiecznemi, nigdy nieodzownemi czasy niemam y mieć niepowinien będę, pod zaręką dziesięciu tysięcy złotych polskich y nagrodzeniem wszelkich szkod, nakładów. Jakoż przedtym ia Repiński wielebnego imci oyca Dorofieiewicza—starszego pomienionego monastera y następców imści, starszych tey cerkwie świętego Ducha y kogoż kolwiek chciał turbować, do prawa pozywać, albo na to moc albo plenipotentie swoie komu dawać ważył, mam za każde takowe moie niedotrzymanie punktu y paragraphu zaręki dziesięć tysięcy złotych polskich zapłacić, y szkody, nakłady gołosłownie mianowane nagrodzić, o które naruszenie tego listu mego kwitacyinego ugodliwego y o zarękę y szkody, nakłady, daię moc y wolność imści oycu Dorofieiewiczowi—starszemu teraznieyszemu cerkwie świętego Ducha y na potym będącym starszym y oycom tamecznym y inszym należnym do tego osobom, mnie samego ze wszelkich dóbr moich, a osobliwie osoby moiey pozwać do wszelakiego sądu y prawa, to iest, grodzkiego, ziemskiego y trybunalskiego, zadwornego, assesorskiego, podczas interregnum kapturowego y do inszych wszelakich sądów y prawa, w który chcąc termin, woiewodztwo y powiat rokiem by y niestatutowym; a choć y po zapłaceniu tey zaręki, by y niepoiednokroć, przecie ten list móy kwitacyiny ugodliwy przy zupełney mocy y walorze u każdego sądu y prawa czasy wiecznemi stawać ma. Y na tom ia Siemion Repiński dał ten móy list kwitacyiny, wieczysty dobrowolny zapis, imści oycu Danielowi Dorofieiewiczowi—starszemu monastera brackiego Wileńskiego, przy cerkwie świętego Ducha disunickiey zostaiącemu, y całemu conventu tegoż monastera, z podpisem ręki moiey, tudzież z podpisem rąk przewielebnych w Bogu ichmościów xięży kanoników Wileńskich, wyżey mianowanych, także też y z podpisem rąk ichmościów panów pieczętarzów, do listu tego oczewisto o podpis uproszonych. Dan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Januarii dnia dziewiętnastego. У того листу при печатехъ подписы рукъ тыми словы: Symeon Repiński ręką swą. Symon Woyciech Młynecki—kanonik Wileński. Benedikt Zuchorski—kanonik Wileński. Proszony ustnie pieczętarz od osoby wysz mianowaney, Eustachi Łubiański Jhnatowicz—podstarości powiatu Oszmiańskiego *mp*. Ustnie proszony pieczętarz do tey ugody y kwitacyi od pana Symona Repińskiego, Hrehory Chomiński—podstarości Wileński.

Proszony pieczętarz od osoby wysz pomienioney Jerzy Łubiański Ihnatowicz. Который же тотъ листъ за сознаньемъ пана Семена Репинского до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского есть уписанъ.

1669 г. Февраля 2 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 129, во 2 ч. кн.

65. Продажная запись отъ Виленскаго св. Духовскаго монастыря Виленскому іезуитскому новиціату на имѣніе Судервы.

Настоятель Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Дороѳеевичъ отъ имени всего св. Духовскаго братства выдаетъ настоящую продажную запись Виленскому іезуитскому новиціату на имѣніе Судервы, за которое онъ получилъ отъ іезуитовъ 2000 злотыхъ. Имѣніе это находилось въ Виленскомъ воеводствѣ; оно было подарено въ 1594 году Новгородскимъ каштелянамъ Полубинскимъ Виленскому св.-Троицкому братству, отъ котораго послѣ отошло къ братству св. Духовскому.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Марца двадцатъ второго дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацiйного, въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившися очевисто у суду въ Бодзѣ велебный его милость отецъ Даніель Дорофеевичъ оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный вѣчистый записъ, его милости ксендзу Владиславу Рудинскому—ректорови новиціяту Виленского социетатисъ Езу и всему тому конвентови даный, служачій и належачій, просячи, абы тотъ листъ записъ былъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ ся въ собѣ маетъ:

Ja Daniel Dorofieiewicz—starszy monastera Wileńskiego Ducha świętego religiey graeckiey, y my niżey na podpisie mianowani wszystkie osoby za iednę y iedna za wszytkie poczytaiąc, imieniem naszym y imieniem całego zgromadzenia tak naszego duchownego, iako y świeckiego, mianowicie imieniem wszytkiego bractwa pod titułem Tróycy święty, przy cerkwi naszey będącego, czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym wieczystym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, teraznieyszych y potomnych czasów ludziom, iż co godney pamięci wielmożny imć pan Alexander Połubiński—kasztelan Nowogrodzki, y wielmożna ieymość pani Zophia Juriewna, xiężna Holszańska, Alexandrowa Połubińska, kasztelanowa Nowogrodzka, małżonkowie, z po-

bożności swey y z gorącości ku rozmnożeniu chwały Bożey folwark swóy, w woiewodztwie Wileńskim leżący, Suderwią nazwany, bractwu naszemu religiey graeckiey pod titułem świętey Tróycy zgromadzonemu, żadnego accessu y prawa do niego nikomu z blizkich krewnych y powinnych swoich wiecznemi czasy nie zostawuiąc, zapisali y w trybunale Nowogrodzkim roku tysiącznego pięćsetnego dziewiędziesiątego czwartego, miesiąca Septembra dnia trzydziestego, oczewisto stanowszy, ten swóy dobrowolny wieczysty zapis, bractwu naszemu dany, przyznawszy, tegoż roku y miesiąca zwysz mianowanego, w moc w władzę, w spokoyne dzierżenie, wolny szafunek, w realną possessią, ze wszytkiemi przynależnościami y powinnościami przez ienerała woiewodztwa Wileńskiego ten folwark bractwu naszemu podali. Którego to folwarku bractwo nasze przez iurisdiczną intromissią zostawszy possessorem, według woli swoiey onym przez starszych dorocznych disponuiąc y wszelkich pożytków z niego według inwentarza, przy prawie danego, y intromissiey ieneralskiey zażywaiąc y w spokoynym dzierżeniu bez żadney ni od kogo przeszkody aż do przedaży naszey roku teraznieyszego tysiącznego sześćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego, miesiąca Januarii dnia dziewiętnastego zostawaiąc, ten że folwark nasz wyżey pomieniony my niżey na podpisie mianowani, z konsensem całego bractwa naszego tym że prawem wieczystym, z gruntami oromemi y nieoromemi, z zasiewkiem dwornym, z oborą, z sianożęciami murożnemi y błotnemi, z rzeczkami, sadzawkami, lasami, gaiami, borami, zaroślami, z poddanemi rozeszłemi, z karczmą, która podczas Moskiewsczyzny zruinowana została, y z budynkiem dwornym, nowo post hostilitatem wystawionym, owo zgoła ze wszytkiemi, iako się w sobie zdawna miał, w granicach, miedzach y obrębiech swoich, y bractwu naszemu podany iest y teraz w sobie zostaie, przynależnościami, pilno będąc potrzebni pieniędzy na gwałtowną tegoż bractwa naszego potrzebę, puściliśmy wieczystym przedażnym prawem za dwa tysiące złotych polskich (któreśmy iuż spełna do rąk naszych odebrali) wielebnemu w Bogu imci xiędzu Władysławowi Rudzińskiemu — rektorowi nowiciatu Wileńskiego societatis Jesu, y po nim następuiącym successorom, także całemu domowi ichmościów oyców iezuitów Nowiciackiemu y prawo nam, od godney pamięci iaśnie wielmożnego iegomości pana kasztelana Nowogrodzkiego y małżonki iegomości, na ten folwark służące, z intromissią podania tego folwarku prawnie sprawione y inne sprawy na ten że folwark służące, które by się na ten czas znaleźć mogły, do rąk wielebnemu w Bogu iegomości xiędzu Władysławowi Rudzińskiemu, rektorowi nowiciatu Wileńskiego societatis Jesu, oddawszy w moc, spokoyne y wieczyste tak iemu samemu, iako y successorom iego używanie, przez ienerała woiewodztwa Wileńskiego roku, miesiąca y dnia niżey mianowanego tenże folwark, żadney y naymnieyszey rzeczy z niego na naszą nieo dłączaiąc, ani oddzielaiąc potrzebę, podaliśmy. Od którego tedy podania naszego wielebny w Bogu iegomość xiądz Władysław Rudziński, rektor teraznieyszy nowiciatu Wileńskiego societatis Jesu, y po nim następuiący successorowie tego folwarku Suderwi wieczystym panem y dzierzawcą zostawać ma y poddanych przychożych osadzać, grunty rozrabiać, budynki stawiać, stawy y sadzawki zaymować, młyny budować, owo

zgoła podług woli y upodobania swego wszelkie pożytki wynaydować y tym folwarkiem iako chcieć rządzić, szafować, przedać, zamienić, zastawić, arędować, iako się będzie podobało, dysponować wolen iest y będzie. A my, tak sami niżey na podpisie y w konsensie specificowane osoby ordinis equestris et civilis, iako starsi duchowni y świetcy bractwa tego, teraz y napotym będący y żaden z braciey tego bractwa żadnego pretextu y prawa do tego folwarku Suderwi wiecznemi czasy więcey mieć nie mamy y nie możemy y naymnieyszey w spokoynym dzierżeniu ichmościów oyców iezuitów przeszkody czynić y turbować nie będziem mogli. Y owszem, ieśliby ktokolwiek z strony dzierżeniu iegomości xiędza rektora iakową czynił wiolentią, albo do prawa iakowym sobie służącym sposobem do tego folwarku, odzywaiąc się do prawa imści, albo successorów, albo któż kolwiek na potym będący dzierżawcą tego folwarku, od ichmościów będzie pociągał, bezprawie y przeszkodę iakową czynił, tedy my za daniem sobie znać od ichmościów przez list otworzysty przed rokiem, prawu przypadaiącym za niedziel dwie, u wszelkiego sądu y prawa naszym własnym kosztem y nakładem, wnosząc na wszelkie dobra nasze ruchome y nieruchome, summy pieniężne, gdziekolwiek będące, ewictią pod zaręką summy, iaką ważność rzeczy wynosi, oczyszczać y zastępować mamy y powinni będziemy. A za naruszeniem którego kolwiek punktu y paragrafu tak od nas, iako successorów naszych, w tym zapisie naszym opisanego, pod zapłacenie zarąk dwuch tysięcy podpadamy, o którą daiemy moc wielebnemu xiędzu rektorowi y successorom iegomości, nas samych y successorów naszych y całe bractwo pozwać do wszelkiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, w który chcąc powiat y woiewodztwo, tak też do sądu iego królewskiey mości assessorskiego, kapturowego, rokiem by naykrótszym, bez składania rat statutowych, a nie tylko pozwać ale y zakazać; a my lub successorowie nasi, będąc pozwanemi, albo zakazanemi o takowe naruszenie przed sądy wyżey specifikowane, albo inne, które na ten czas być mogą, nie wymawiaiąc się żadnemi w prawie pospolitym, constitutiach seymowych opisanemi (których się tym listem naszym dobrowolnie wyrzekamy) obronami y exceptiami, by nayprawnieyszemi, stanąć, a stanowszy roku, pozwu, zakazu nieznosząc, na munimenta, copie y plenipotenta nie biorąc y żadnych innych, które by beneficium iuris użyczało, dilaciy nie czyniąc, usprawiedliwić się powinni będziemy. Sąd zasie wszelki, przed który się ta wytoczy sprawa, natychmiast weyzrzawszy w ten list nasz dobrowolny wieczysty zapis, zaręką wyżey pomienioną wskazawszy y to, co przeciwna strona będzie sobie praetendowała, przysądziwszy, skutecznie wyroku swego na wszelkich dobrach monastera bractwa naszego leżących y ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, które my równo z datą tego listu naszego wieczystego pod ewictią daiemy, uczynić executią, waruiąc tym zapisem naszym, że successorowie, po nas następuiący, we wszystkim temu dobrowolnemu wieczystemu zapisowi naszemu podlegać powinni będą. Y natośmy ten list dobrowolny wieczysty zapis nasz z podpisami rąk naszych y pieczęcią bractwa naszego, także z pieczęciami y podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych, dali. Działo się w Wilnie, roku ty-

siącznego sześćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego miesiąca Februarii dnia wtórego. У того листу запису при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Daniel Dorofieiewicz—starszy monastera Wileńskiego. Яковъ Авдицкій—намѣстникъ. Zosima Podosinowski — kaznodzieia, manu propria. Anufrius Belecki—kaznodzieia manu propria. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu wieczystego od iegomości oyca Daniela Dorofieiewicza—starszego monastyra Wileńskiego y od całego konwentu, y bractwa przy cerkwie Ducha świętego, Stanisław z Bratoszyna Zenowicz—podkomorzy Wiłkomirski, leśniczy Wilkiyski ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz od wszytkich osób wyżey mianowanych y od całego konwentu y bractwa — Hrehoriy Chomiński — podstarosta Wileński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iegomości oyca starszego y całego konwentu y bractwa Wileńskiego przy cerkwi świętego Ducha podpisałem—Dominik Alexander Giedroyć ręką swą. Который тотъ листъ записъ, за сознаньемъ оного черезъ особу выжей мянованую, есть до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ.

1669 г. Марта 10 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 163 во 2 ч. кн.

66. Квитанціонная запись, данная настоятельницею Виленскаго Св. Троицкаго женскаго монастыря Ѳеодорѣ Сапѣжанкѣ Нарушевичевой въ полученіи отъ нея 1000 зл.

Настоятельница Виленскаго женскаго Св.-Троицкаго монастыря, Анастасія Котловна, выдаетъ настоящую квитанціонную запись Ѳеодорѣ Сапѣжанкѣ Нарушевичовой въ томъ, что она сполна получила отъ нея 1000 зл., завѣщанныхъ Св.-Троицкому монастырю Евгеніей Катериной Тышкевичовной-Вишневецкой подъ залогъ имѣнія Дзикушекъ, перешедшаго потомъ къ Ѳеодорѣ Сапѣжанкѣ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Марца двадцать шостого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацыйного въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ, згодне обраными, постановившиеся очевисто у суду въ Бозѣ превелебная ей милость панна Анастазія Котловна, старшая кляштору паненъ законныхъ рекгулы светого Базылего кляштору, при церкви святой Троицы, у Вильни будучого, сама именемъ своимъ и именемъ усихъ паненъ законныхъ тогожъ кляштору оповѣдала, покладала и признала листъ свой добровольный квитацый-

ный записъ ясне вельможной ей милости Теодорѣ Сапѣжанцѣ—воеводянцѣ Виленской Александровой Нарушевичовой, подканцлериной великого князства Литовского, на речь въ немъ нижей выражоную даный и служачій, просечи, абы тотъ листъ былъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Anastazyia Kotłowna, starsza klasztoru Wileńskiego panien zakonnych reguły świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętey Tróycy, swoim y wszystkiego konwentu Wileńskiego panieńskiego reguły świętego Bazylego imieniem wiadomo czynię y zeznawam tym moim listem dobrowolnym, wieczystym kwitacyinym zapisem, o tym: iż co godney pamięci w Bogu zeszła iaśnie oświecona xiężna iey mość pani Ewgienia Katarzyna Tyszkiewiczowna Wiszniewiecka, koniuszyna koronna, pewną summę pieniędzy piętnaście tysięcy złotych polskich na maiętność, nazwaną Możeyków Wielki y Dzikuszki, w powiecie Lidskim leżące, od niemałego czasu prawem wyderkafowym w Bodze wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiącym, także y klasztorowi naszemu panieńskiemu, przy tey że cerkwi będącemu, wniosła y zapisała, s którey summy tysiąc złotych klasztorowi naszemu należało, którey maiętności godney pamięci iaśnie wielmożny imść pan Alexander Naruszewicz, podkanclerzy wielkiego xięstwa Litewskiego, y z iaśnie wielmożną panią Theodorą Sapieżanką, woiewodzianką Wileńską, panią małżonką imści, za prawem od iaśnie oświeconego xięcia imści pana Dymitra Korybuta Wiszniewieckiego—woiewody Bielskiego, starosty Białocerkiewskiego służącym, wieczystym possessorem został. Chcąc tedy wielmożna ieymść pani podkanclerzyna wielkiego xięstwa Litewskiego, pozostała po małżonku swoim maiętności Możeykowa Dzikuszek sukcessorka, nieobciążoną mieć według legacyi iaśnie oświeconey ieymści paniey koniuszyney na klasztor nasz panieński, przy cerkwi świętey Tróycy będący, do mnie Anastazyi Kotłowny, iako starszey, tysiąc złotych z wysz mianowaney summy odliczyć y oddać rozkazała, iakoż zupełnie od ieymści odliczyłam y odebrałam, zaczym tym listem dobrowolnym kwitacyinym zapisem iaśnie wielmożną ieymść panią podkanclerzynę, iako sukcessorkę tych dobr, z dosyć sobie uczynienia kwituię, ten wyderkaf summy tysiąca złotych, na maiętności Możeyków Wielki Dzikuszki będący, znoszę, kassuię y wniwecz obracam y tę maiętność Możeyków Wielki y Dzikuszki od tego ciężaru uwalniam, iakoż y sprawy wszystkie, processa, zapozwy, dekreta y przewody prawne do ręku ieymści oddałam y iuż od daty tego listu mego ia sama y successorowie moi iaśnie wielmożną ieymści panią podkanclerzynę wielkiego xięstwa Litewskiego y successorów ieymości, także xiążąt ichmościów panów Wiszniewieckich o summę tysiąc złotych wyderkafową y o namnieyszą rzecz turbować, do prawa pociągać niemam y nie będę mogła wiecznemi czasy, pod zaręką tysiąca złotych; o którą zarękę, szkody, nakłady, gołosłownie rzeczone, daię wolność y pozwalam, mnie samą y po mnie następuiących pozwać do wszelakiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego y sądu głównego trybunalnego, w który chcąc termin, powiat y woiewodztwo, a ia, nie wymawiaiąc się żadnemi przyczynami, by nayprawnieyszemi, tę zarękę zapłacić mam, a

po zapłaceniu oney by y po kilkakrotnie, przecie ten list zapis móy przy zupełney mocy w swym walorze wiecznie zostawać ma, pod który to list teraz będący y na potym następuiące wszystkie panny zakonne klasztoru Wileńskiego świętey Tróycy podlegać maią. Y na tom dała ten list móy s podpisem ręki mey, iako starszey, pieczęcią klasztorną, także s podpisem y pieczęćmi ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie uproszonych, niżey na podpisach mianowanych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Marca dziesiątego dnia. У того листу запису при печати кляшторной и иншихъ ихъ милостей поднисъ рукъ въ тые слова: Anastazyia Kotłowna—starsza klasztoru Wileńskiego panieńskiego ręką swą. Fewronia Zieniewiczowna—zakonnica świętego Bazylego ręką swą. Helena Koncewiczowna—zakonnica świętego Bazylego wielkiego ręką swą. Proszony pieczętarz od pomienionych osób Kazimierz Stankiewicz—czesznik Żmuydski. Proszony pieczętarz do tego listu od pomienionych osób Jan Kazimierz Niesiecki. Proszony pieczętarz do tego listu od pomienionych osób w tym liście Nikołay Żochowski, koniuszy Połocki.

Который тотъ листъ, добровольный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ.

1669 г. Марта 10 дня.

Изъ книги № 8, 1668—1669 г., л. 181, во 2 ч. кн.

67. Письменное обязательство отъ Виленскаго мужскаго Св. Троицкаго монастыря Виленскому же Св. Троицкому женскому монастырю на уплату послѣднему 1000 зл.

Секретарь Виленскаго Св.-Троицкаго мужскаго монастыря выдаетъ настоящее обязательство женскому монастырю на 1000 злотыхъ по слѣдующему поводу: коронная конюшина княгиня Вишневецкая (урожденная Тышкевичовна) записала мужскому Троицкому и женскому монастырямъ 15000 зл., обезпечивъ ихъ на своихъ имѣніяхъ. Такъ какъ одно изъ имѣній Можейковъ Малый перешелъ уже въ полное владѣніе мужскаго монастыря, то этотъ послѣдній и выдаетъ отъ себя обязательство женскому монастырю на причитающуюся ему часть отъ вышепомянутаго пожертвованія.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Марца двадцать семого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацыйного въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившисе очевисто у суду велебный въ Бозѣ его милость отецъ Янъ Малаховскій — секретарь закону светого

Базилего великого, старшій кляштору Виленского светой Троицы будучого, самъ презъ себе и именемъ всихъ того кляштору законниковъ оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный записъ въ Бозѣ велебнымъ ихъ милостямъ паннонъ законнымъ при церкви светой Тройцы въ кляшторѣ будучимъ, на речь нижей мененую даный, служачій, просечи абы тотъ листъ былъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ia Jan Małachowski—sekretarz zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Wileńskiego świętey Trócy, oraz ze wszytkiemi oycami konwentu Wileńskiego, wiadomo czynię y zeznawam tym moim listem dobrowolnym zapisem o tym: iż co godney pamięci w Bogu zeszła iaśnie oświecona księżna ieymość pani Eugenia Katarzyna Tyszkiewiczowna Wiszniewiecka, koniuszyna koronna, pewną summę pieniędzy, to iest, piętnaście tysięcy złotych polskich na maiętność, nazwaną Możeyków Wielki y Dzikuszki, w powiecie Lidzkim leżącą, od niemałego czasu prawem wyderkafowym w Bodze wielebnym oycom bazylianom Wileńskim, ichmościom pannom zakonnym przy tey że cerkwi będącym wniosła, z którey summy mianowanym pannom zakonnym tysiąc złotych należało, tedy tę summę iaśnie oświeceni xiążęta ichmość obadwa Dymitr y Konstanty Korybutowie Wiszniowieccy, synowie ieymości spłacić powinni byli, względem którey summy w Bodze wielebni oycowie bazylianie konwentu Wileńskiego, antecessorowie moi, iuż maiętność Skrybowszczyznę alias Możeyków Mały, także w powiecie Lidzkim leżącą, sobie zawiedzioną maiąc, lecz że tęż maiętność od xiążąt ichmościów w pewney summie prawem zastawnym niebosczyk iegomość pan Alexander Tyszkiewicz, a po nim ieymość pani Tyszkiewiczowa, małżonka onego, s panami synami swoiemi dzierżącemi zostaią, aż do oddania y okupienia ichmość przez nas w prawie ichmościów mianowaney pewney summy pieniędzy; tedy ia Jan Małachowski—starszy klasztoru Wileńskiego, a po mnie następcy, za oswobodzeniem y cale do possesyiey przyściem wysz wianowaney maiętności Skrybowszczyzny, alias Możeykowa Małego, względem legacii xiężney ieymość paniey koniuszyney koronney tysiąca złotych, a iuż na wysz mianowaną maiętność zaciągnioney, powinien będę ichmość pannom zakonnym klasztoru Wileńskiego świętey Trócy tysiąc złotych po obięciu maiętności wysz mianowaney, zaraz, niczym nie excypuiąc, za pierwszym upomnieniem oddać y zapłacić. A ieśli by, obiąwszy w possessią swą maiętność, przepomniawszy tego listu mego, z iakowych przyczyn tego tysiąca złotych ia sam, a po mnie successorowie ichmościom pannom zakonnym oddać nie chcieli, tedy tym listem moim daię wolność y pozwalam siebie y każdego pozwać do wszelakiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego y głównego trybunalnego, w który chcąc termin, powiat y woiewodztwo; a ia y następcy moi, nie wymawiaiąc się żadnemi przyczynami, w prawie pospolitym opisanemi, usprawiedliwić się będę powinien. Pod który ten list aż do dosyć uczynienia wespół ze mną y wszyscy zakonnicy klasztoru Wileńskiego podlegać maią. Na to dałem ten móy list s podpisem ręki mey y wielebnych oyców tu mieszkaiących przy pieczęci klasztorney. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Marca dziesiątego. У

того листу при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Jan Małachowski—zakonnik ś. Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Wileńskiego świętey Tróycy. Josaphat Klimowicz—vicarius. Theofilus Chomiński—zakonnik świętego Bazylego wielkiego. Proszony do tego listu pieczętarz do tego obligu Hylariusz Czyż Mintoft—podkomorzy Wileński. Который тотъ листъ добровольный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху вышъ менованую, есть до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского уписанъ.

1669 г. Марта 28 дня.

Изъ книги № 8, 1668—1669 г., л. 208 во 2 ч. кн.

68. Уступочная запись отъ Мстиславской старостины Анастасіи Петровской Виленскимъ Св.-Духовскому и женскому монастырямъ на сумму 1000 червонныхъ злотыхъ.

Анастасія Тризнянка Петровская, Мстиславская старостина, дала взаймы своему родственнику Тризнѣ 1,000 зл. золотой монетой на определенный срокъ; не получивши въ свое время этого долга и чувствуя приближеніе смерти, Анастасія Тризнянка завѣщаетъ эти деньги Виленскому Св.-Духовскому монастырю съ тѣмъ, чтобы онѣ были раздѣлены по поламъ между мужскимъ монастыремъ и женскимъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Марца двадцать девятого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ сеймику конвокацiйного въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившисе у суду вельможная пани Анастазія Тризнянка Станиславова Піотровская, старостиная Мстиславская, оповѣдала, покладала и признала листъ свой добровольный, влевковый записъ, велебному въ Бозѣ его милости отцу Даніелю Дорофіевичови—старшому на тотъ часъ монастыра братского Виленского, при церкви светого Духа зостаючому, также и цалому конвенту тогожъ монастыра братского Виленского, при церкви светого Духа будучому, на речь ве срединѣ въ томъ листѣ влевковомъ выражоную, служачій и належачій, просячи, абы тотъ листъ влевковый, добровольный записъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленскаго былъ уписанъ. Который уписуючи въ книги слово до слова такъ ся въ собѣ маетъ:

Ja Anastazya Tryznianka Stanisławowa Piotrowska—starościna Mścisławska, czynię wiadomo y zeznawam tym moim listem

dobrowolnym, wlewkowym zapisem, każdemu, komu by o tym wiedzieć należało: Iż co mnie Anastaziey Tryzniance Piotrowskiey—starościney Mścisławskiey, został winien iegomość pan Kazimierz Krzysztoph na Oldowie y Dziedzielowiczach Tryzna na list swóy dobrowolny oblig, według prawa sprawiony, zapis złotych tysiąc czerwonemi złotemi, którą to summę tysiąc złotych czerwonemi złotemi opisał się tym listem swoim takąż monetą czerwonemi złotemi, w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartym w dzień Nowego lata święta rzymskiego, według nowego kalendarza, na mieyscu pewnym przy księgach grodzkich Wileńskich oddać. Na którym to terminie, że mnie starościney Mścisławskiey, tego długu, mnie należnego, nię oddał, listu swego dobrowolnego zapisu nie oswobodził, a w tym mnie z nawiedzenia Boskiego niesposobność zdrowia do odyskania tey summy tysiąca złotych zakroczyła, w którey to niesposobności zdrowia mego czuiąc się być ia bliższą śmierci, a niżeli żywota, a chcąc aby tak za duszę moią po śmierci, iako y za duszę rodzoney moiey zeszłey w Bogu wielebney ieymości panny Elizabety Tryznianki Kiersnowskiey pana Boga proszono, tedy ten oblig niewypłacony od iegomości pana Kazimierza Krzystopha Tryzny na tysiąc złotych czerwonemi złotemi mnie dany, w Bogu wielebnemu iegomości oycu Danielowi Dorofieiewiczowi—starszemu monastera brackiego Wileńskiego, przy cerkwie świętego Ducha zostaiącemu, połowicę tey summy, a drugą połowicę tey summy wielebnym w Bogu ii. pannom zakonnym, przy tey że cerkwi brackiey Wileńskiey Ducha świętego zostaiącym, leguię y zapisuię, y do odyskania tey summy pieniędzy, tak ichmościom oycom bazylianom, przy cerkwie świętego Ducha brackiey Wileńskiey zostaiącym, iako y ichmościom pannom zakonnym, przy tey że cerkwie świętego Ducha nayduiącym się, moc zupełną u wszelakiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głównego trybunalnego, assesorskiego, zadwornego, a podczas interregnum y kapturowego daię y pozwalam. Wolni tedy ichmość y mocni będą, za tym listem moim wlewkowym, dobrowolnym zapisem, ichmościom, ode mnie starościney Mścisławskiey danym, tey wysz mianowaney summy, mnie na oblig winney, u iegomości pana Kazimierza Krzysztopha Tryzny, u wszelakiego sądu y prawa, iako się wyżey pomieniło, dochodzić y pozyskiwać. A pozyskawszy y doszedszy summy wysz mianowaney, według woli y upodobania swego oną summą szafować y na swóy pożytek monasterski obracać. Y na tom ia Anastazya Tryznianka Piotrowska—starościna Mścisławska, dała ten móy list, wlewkowy dobrowolny zapis, w Bogu wielebnemu iegomości oycu Danielowi Dorofieiewiczowi—starszemu na tenczas monastera brackiego Wileńskiego, przy cerkwie świętego Ducha zostaiącemu, y całemu konwentowi tegoż monastera brackiego Wileńskiego, tudzież y wielebnym w Bogu ichmościom pannom zakonnym, przy tey że cerkwie świętego Ducha będącym, z pieczęcią y podpisem ręki mey własney, także z pieczęciami y podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych, niżey na podpisach rąk ichmościów mianowannych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Marca dwudziestego ósmego dnia. У того листу доброво льного, влевкового запису, при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Anastazya Tryznianka Stanisławowa Piotrowska—starościna Mścisławska

ręką swą. Ustnie y oczewisto do tego listu wlewkowego od ieymości paniey Anastazyey Tryznianki Stanisławowey Piotrowskiey—starościny Mścisławskiey, iako od chorey, do gospody uproszony pieczętarz, Hrehory Chomiński—podstarości Wileński. Pieczętarz listu tego ustnie proszony od ieymości pani starościney Mścisławskiey Samuel Kazimierz Jarcewicz—skarbnik Słonimski. Proszony oczewisto pieczętarz do tego listu od ieymości paniey Piotrowskiey, starościney Mścisławskiey, Wawrzyniec Chrzanowski mp. Который тотъ листъ, за сознаньемъ особы вышей менованое, до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского есть уписанъ.

1669 г. Іюля 10 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 322.

69. Закладная запись отъ Самуила Каминскаго Бытенскому монастырю на село Дѣтковичи въ суммѣ пять тысячъ злотыхъ.

Земянинъ Слонимскаго повѣта Самуилъ Каминскій, нуждаясь въ деньгахъ для частныхъ своихъ интерессовъ, занялъ у Бытенскаго монастыря 5,000 зл. срокомъ на одинъ годъ, подъ залогъ одной части своего Слонимскаго имѣнія—Дѣтковичъ, на условіяхъ, практиковавшихся въ тогдашнее время во всемъ княжествѣ,—т. е. съ предоставленіемъ монастырю правовладѣнія землей и крестьянами, съ зарукой и обязательствомъ, въ случаѣ неустойки, добровольно отказаться отъ правъ на имѣніе.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Septembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, na repartycyą ruską obranemi y aktualnie w mieście i. król. mości Grodnie zasiadaiącemi, stanowszy osobiście u sądu trybynału głównego w. x. Lit. patron w. i. pan Józef Niemorszański—rotmistrz woiewodztwa Wileńskiego, prawo zastawne od Samuela Krzysztofowicza Kamińskiego w Bogu przewielebnemu imć x. Stephanowi Martyszkiewiczowi Buszyńskiemu—starszemu klasztoru Byteńskiego, y wszytkim konwentu bazylianom wydane, ad acta podał, oraz prosił nas sądu, ażeby takowe prawo, ze wszelką w nim inserowaną rzeczą, było do xiąg spraw wieczystych trybunalskich przyięte y wpisane; iakoż my sąd one przyiąwszy, wpisać w xięgi zalecilişmy, które słowo w słowo wpisuiąc w takim iest wyrażeniu:

Ja Samuel Krzysztofowicz Kamiński—ziemianin i. k. mci woiewodztwa Nowogrodzkiego, powiatu Słonimskiego y Wołkowyskiego, czynię wiadomo y wyznawam tym mo-

im dobrowolnym zastawnym zapisem wszystkim wobec, iż będąc ia pilno potrzebny summy pieniędzy, wziołem y pożyczyłem u w Bogu wielebnego imci xiędza Stephana Martyszkiewicza Buszyńskiego — starszego klasztoru Byteńskiego y wszytkiego konwentu tego zakonu ś. Bazylego wielkiego gotowego grosza, rękodayney summy, niekontraktowey, pięć tysięcy złotych monety dobrey, takowey, iaka w wielkim xięstwie Litewskim bez braku idzie; w którey tey summie, odłączywszy od maiętności moiey Rudziewicz, w powiecie Wołkowyskim leżącey, wieś nazwaną Dzietkowicze, w powiecie Słonimskim, nad rzeką Szczarą leżącą, tak, iako się na część moią y na rodzoną siostrę moią ieymość pannę Rozalią Kamińskę dostała, dziedzicznym prawem po rodzicielce naszey ieymość paniey Izabelli Pukszciance Krzysztofowey Kamińskiey spadłą, a na tenczas do possessyi moiey od dobrodzieia rodzica mego imci pana Krzysztofa Kamińskiego—miecznego Nowogrodzkiego z opieki swey, za przyiściem lat moich y przyznanym prawem ustąpioną, ze wszystkiemi gruntami, włokami, oromemi y nieoromemi, sianożęciami mu'rożnemi y błotnemi, sadami owocowemi y chmielowemi, z lasami, gaiami, dąbrowami, zaroślami, z drzewem bartnym, z rzekami, rzeczkami y zatokami, z wolnym łowieniem ryb, z gony bobrowemi y zwierzynnemi, z łowy ptaszemi, owo zgoła ze wszystkim, z żonami poddanych, dziećmi y wszelką ich ruchomością, nic a nic nie wyimuiąc, ani wyłączaiąc, iakoby mianowane niemianowanemu, a niemianowane mianowanemu nieoddzieławało się ze wszystkim, iako ta wieś z dawna w miedzach, granicach, szerokościach miała, y teraz ma, ze wszelką powinnością, robotą, która na osobliwym inwentarzu iest opisana. W którey to pomienioney summie pięciu tysięcy złotych zawodzę y zostawuię na rok cały, poczynaiąc termin od dnia świętych apostołów Piotra y Pawła według starego kalendarza, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątym do takowegoż dnia y święta w przyszłym tysiąc sześćset siedmdziesiątym roku przypadaiącego święta, a za nieoddaniem takowąż monetą, która będzie w w. x. Lit. szła bez żadnego braku, y nieokupieniem na tym terminie, tedy od roku aż do okupienia, y spełna oddania wszystkiey tey summy pięciu tysięcy, monetą dobrą, zażywać tey wsi aż do oddania wszystkiey zupełney summy, a przed terminem okupna tey wioski, mam imści listem obwieszczonym przez ienerała za niedziel sześć obwieścić. Którą to wyż mianowaną wieś zastawiwszy y prawo te moie zastawne dawszy, zarazem w intromissyą urzędownie do possessyi ichmościom przez ienerała poddaię y postępuię. Y iuż za podaniem takowym wolni y mocni ichmość oycowie Byteńscy tey wsi y poddanych wszystkich, z ich robotą, powinnością, według inwentarza, ode mnie na to danego, y wszelaką przynależnością, iako swoiey własności zażywać y pożytków przymnażać, poddanych sądzić, rządzić, winnych winami, a występnych, by y na gardle karać, wolni y mocni będą, bez żadney do mnie appellacyi y przeszkody ode mnie samego, osobliwie od ieymość panny siostry mey, w panieńskim stanie na tenczas będącey, a za doyściem lat, y poyściem za mąż od pana małżonka y samey ieymości, także y od każdego sukcessora, ieżeliby kto kolwiek do tey wioski Dzietkowicz wszystkiey ogułem, iako się na inwentarzu namieniło, przystęp sobie mienił, y każdego wstępu-

iącego y przeszkodę czyniącego, y wyż mianowanych osób ichmość oyców Byteńskich u każdego prawa, za oznaymieniem mnie przez list otworzysty we dwie niedziele, zastępować y oczyszczać powinien będę, tak wiele, ile będzie potrzeba tego ukazowała, swym własnym kosztem. A przy okupnie tey maiętności przeze mnie, ze wszytkiego spustoszenia y wszystkiey pretensyi, ieśliby były, kwitować prawnie mam; osobliwie ieśliby w tym roku z uchwały powiatowey, albo seymowey uchwalono było pospolite ruszenie, tedy to przy głównieyszey maiętności ia sam odprawować mam, tak za podatek do skarbu rzeczy-pospolitey, ieśliby był uchwalony, tedy ichmość wybrawszy od poddanych do mnie oddać maią, a ia sam przy głównieyszey maiętności do skarbu wnosić będę. A ieślibym ia, przepomniawszy tego listu zastawnego zapisu mego, ichmościom oycom bazylianom w dzierżaniu przeszkodę czynił, sam przez kogo inszego, blizkich krewnych moich, osobliwie od panny siostry mey wyż mianowaney, y od każdego wstępuiącego y przeszkodę czyniącego nie zastępował, tedy mam zapłacić zaręki złotych pięć tysięcy, pod którą zarękę y obowiązki wszystkie podaię pod ewikcyą, y na maiętność Rudziewicze y wszystkie maiętności moie wnoszę. O którą zarękę daię moc pozwać siebie do wszelakiego prawa, sądu ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego y kapturowego, w który chcąc termin, powiat y woiewodztwo, rokiem statutowym y niestatutowym, by naykrótszym, a ia tam stanąwszy, żadnych dobrodzieystw prawnych, pogotowiu nieprawnych, y rozumem ludzkim wynaydzionych, zażywać niemam, ale skutecznie zapłaciwszy zarękę y szkody kromia cielesney przysięgi usprawiedliwić się mam, na plenipotenta, na kopią, na munimenta nie biorąc, y nic do tego listu mego zastawnego nie mówiąc, by y pokilkakroć razy zapłaciwszy zarękę, przecie ten móy list zastawny zapis z podpisem ręki mey przy pieczęci, także z podpisem rąk ichmościów panów przyiacioł, ustnie o podpis rąk y przyłożenie pieczęci uproszonych, ichmości oycom bazylianom konwentu Byteńskiego.... Pisan w Byteniu, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Julia dziesiątego dnia według nowego kalendarza. U tego prawa zastawnego przy wyrzniętey kustodyi podpis ręki tak samego aktora, iako też wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów, temi się wyraża słowy: Samuel Kamiński ręką swą. Proszony pieczętarz do tego listu Krzysztof Kamiński m. W. mp. Proszony pięczętarz do tego listu Michał Jundził—stolnik Witebski mp. Proszony pieczętarz do tego listu, od osoby wyż mianowaney, Jan Michał Kalusowski. Które to prawo, za podaniem przez wyż wyrażoną osobę wielmożnego iegomości pana Józefa Niemorszańskiego—rotmistrza Mińskiego do akt, iest do ksiąg spraw wieczystych trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyięte y wpisane.

1669 г. Августа 28 дня.

Изъ книги № 8, 1668—1669 г., л. 350.

70. Ремиссійный декретъ каптуроваго суда по дѣлу Кіевскаго митрополита Гавріила Коленды съ Виленскимъ магистратомъ.

Между юрисдикой митрополита Коленды и городской возникъ споръ по поводу квартирной повинности и незаконныхъ поборовъ *подымнаго* и *поворотнаго* съ митрополичьихъ юрисдичанъ и разныхъ другихъ притѣсненій; магистратъ перевелъ это дѣло въ королевскій судъ, но митрополитъ добивался разрѣшенія его въ воеводскомъ *Каптуровомъ* судѣ; тѣмъ не менѣе судъ отослалъ обѣ тяжущіяся стороны въ королевскій судъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсеца Августа двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми воеводства Виленского, на зъѣздѣ соймику конвокацiйного, въ року прошломъ тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, кгды съ порадку реестрового ку суженью припала справа ясне вельможного въ Бодзѣ превелебного его милости ксендза Кгабріеля Коленды, зъ ласки Божое и апостольской столицы метрополиты всее Руси, зъ шляхетнымъ магистратомъ мѣста Виленского, за позвомъ менечи о неналежное, безправное черезъ шляхетный магистратъ мѣста Виленского, мимо права, привилея, одъ наяснѣйшихъ королевъ ихъ милостей польскихъ и великихъ княжатъ Литовскихъ, на юриздику антецессоровъ въ Бодзѣ велебного его милости ксендза метрополиты капитулѣ духовенства мѣйского Виленского, въ уніи светой зостаючихъ, побожне конферованые, также мимо листъ упоминальный противо собѣ черезъ жалуючого правне вынесеный, втручанье се въ юриздику жалуючого и чиненье розныхъ перешкодъ, а то такъ въ записованью и роздаванью у мѣщанъ, подъ юриздикою его милости ксендза метрополиты у Вильнѣ мѣшкаючихъ, на станціи ихъ милостямъ паномъ судьямъ каптуровымъ воеводства Виленского, на суды каптуровые господъ, яко и выбираньемъ подымного, поворотного и складанокъ зъ утяженьемъ великимъ тыхъ же жалобливыхъ мѣщанъ, а по большой части тыхъ податковъ, такъ публичныхъ, яко и приватныхъ оборочаньемъ на власный свой пожитокъ, тудежъ въ нахоженью кгвалтовномъ на каменичку мѣщанина на име Базылего рымара, на плацу церковномъ ерикгованую, а подъ юриздикою тогожъ актора теперешнего зостаючую, отдартьемъ печати капитульное одъ дверей пивнички, въ которой цына черезъ преречоного Базылего рымара подчасъ ерикгованья тое каменички, на власномъ церковномъ церкве Змартвыхвстанья Панского плацу

знайденую въ даванью до прибытья теперь жалуючого зложоная знайдовала, и о иншіе, въ жалобѣ выражоные претенсіе; затымъ о заруку, въ листѣ заповѣдномъ противо шляхетному магистратови Виленскому вынесеномъ, а врадовне ихъ милостямъ поданымъ, специфице описаную, о шкоды, вины правные. До которое справы за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права одъ актора пріятель его милости за моцью, правне собѣ до тое справы даною, его милость панъ Миколай Жоховскій—конюшій Полоцкій, секретарь его королевское милости, войтъ метрополичей Виленской юриздики, очевисто становилъ, и кгды поданого по ихъ милости магистратъ Виленскій на ратушу въ избѣ судовой позву черезъ енерала воеводства Виленского Мартина Кгадянского сознаньемъ того позву очевистымъ передъ его милостью паномъ Миколаемъ Франтишкомъ Росохацкимъ—писаромъ земскимъ Виленскимъ, слушне, правне доведши и жалобу зъ него о речь вышъ мененую, а ширей въ томъ позвѣ описаную, предложивши, далей въ право поступовать хотѣлъ, тогды отозвавши се одъ шляхетного магистрату мѣста Виленскаго панъ Янъ Баркяновичъ—райца мѣста Виленского, а не припущаючи пріятеля актора до дальшого поступку правного, подалъ до насъ суду на письмѣ ексцепцію, ексцыпуючи оную у суду нашого форумъ, стоечи при зашлыхъ мандатахъ по въ Бодзѣ превелебного его милости ксендза метрополиты въ претенсіяхъ ихъ, а афектуючи оную, отосланья тое справы до суду его королевское милости задворного ассесорского, обмову въ тые слова писаную: Jaśnie wielmożni mści panowie sędziowie kapturowi woiewodztwa Wileńskiego, nam wielce mści panowie! Podany nam iest przed poważny w. m. naszych mściwych pp. sąd z instanciey w Bodze przewielebnego iego mości xiędza Gabryela Kolendy—metropolity wszytkiey Rusi, pozew o naruszenie listów iego królewskiey mości upominalnych, ratione iuryzdyki zapisania gospod na stantią dla wielmożnych naszych mściwych panów, wybieranie podymnego y powrotnego z gruntów cerkiewnych y o extensią maydeburskich na tychże gruntach sądów, która sprawa iż nie tylko y z natury swey y z procesu prawnego przed sądem wielce miłościwych naszych mości panów podług dawnych y przeszłey osobliwie konfederaciey ieneralney Warszawskiey forum niema, ale też y iegomość xiądz metropolita, z instancyi naszey, iako o przeszkodę iuryzdykciey iego królewskiey mości maydeburskiey tak y o różne pretensie ma nieiedne do sądu iego królewskiey mości zadwornego asessorskiego, zadane sobie mandaty, za któremi iuż y sprawa na decizyey sądów iego królewskiey mości zostaie, tedy przez tą excepcią pokornie upraszamy, abyście w. m. m. panowie w dyskwizycyą oney, która za sobą cognitionem iurium pociąga, wstępować nie raczyli, z uniżonemi zatym usługami, naszemi w łaskę w. m. naszych mści panów oddaiemy. Wielmożnych naszych mści panów uniżeni słudzy: wóyt, burmistrze y rayce miasta iego królewskiey mości Wilna. А по прочитаню тое ексцепціи тотъ же панъ Баркяновичъ принятья оное, несуженья тое справы, лечъ отосланья тое справы до суду его королевское милости задворного ассессорского потребовалъ. А пріятель актора ухиленья тое, яко неслушне на зволоку справедливости светой, а ку шкодѣ актора поданую ексцепцію узнанья въ той справѣ у суду нашого форумъ и

-суженья заразомъ въ той справѣ у насъ суду просилъ и домовялъ. А такъ мы судъ въ той справѣ ясне вельможного въ Бодзѣ превелебного его милости ксендза Кгабріеля Коленды—зъ ласки Божой и апостольской столицы метрополиты всее Руси, зъ шляхетнымъ магистратомъ мѣста Виленского, за позвомъ менечи о неналежное безправное черезъ шляхетный магистратъ мѣста Виленского, мимо право, привилея, одъ найяснѣйшихъ королевъ ихъ милостей польскихъ и великихъ князей Литовскихъ, на юриздику антецессоромъ въ Бодзѣ велебного его милости ксендза метрополиты и цалой капитулѣ духовенства уніи светой русской Виленской побожне конферованые, также мимо листъ упоминальный, противо собѣ черезъ жалуючого правне вынесенымъ, втручанье се въ юриздику жалуючого и чиненье розныхъ перешкодъ, а то такъ въ записованью и роздаванью у мѣщанъ, подъ юриздикою его милости ксендза метрополиты Виленского мѣшкаючихъ, на станціи ихъ милостямъ паномъ судьямъ каптуровымъ воеводства Виленского, на суды каптуровые господъ, яко и выбираньемъ подымного, поворотного и складанокъ зъ утяженьемъ великимъ тыхъ же жалобливыхъ мѣщанъ, а по большой части тыхъ податковъ такъ публичныхъ, яко и приватныхъ, оборочаньемъ на власный свой пожитокъ; тудежъ въ нахоженью кгвалтовномъ на каменичку мѣщанина на име Базилего рымара, на плацу церковномъ ерикгованую, а подъ юриздикою тогожъ актора теперешнего зостаючого, отдартье печати капитульное одъ дверей пивнички, въ которой цына черезъ пречечоного Базилего рымара подчасъ ерикгованья тое каменички на власномъ церковномъ церкве Змартвыхвстанья Панского пляцу знайденую, въ схованье до прибытія теперь жалуючого зложоная знайдовала, и о иншіе въ жалобѣ выражоные претенсіе; за тымъ о заруку въ листѣ заповѣдномъ противо шляхетному маистратови Виленскому вынесеномъ, а врадовне ихъ милостямъ поданымъ специфице описаную, о шкоды и вины правные. Въ которой справѣ мы судъ ексцепцію отъ шляхетного магистрату Виленского, стоечи при зашлыхъ мандатахъ, по въ Бодзѣ превелебного его милости ксендза метрополиту въ претенсіяхъ, такожъ о перешкоду и втручанье се въ юриздику майдебурскую Виленскую передъ судъ его королевское милости ассессорскій вынесеныхъ, водле которыхъ на децизіи судовъ его королевское милости до сихъ часъ тая зостаетъ справа, до насъ суду, на письмѣ поданую, водле права примуемъ; а затымъ ніякого на сесь часъ въ той справѣ не чинечи розсудку, а на обѣ двѣ стороны всѣ обороны правные вцале заховавши, до тогожъ его королевское милости пана нашого милостового задворного ассессорского суду, гдѣ вжо тая справа и початокъ свой взяла, рокомъ завитымъ одсылаемъ. Которая справа до книгъ каптуровыхъ Виленскихъ есть записана.

1670 г. Февраля 4 дня.

Изъ книги № 33, 1691 г., л. 811.

71. Консенсъ отъ Виленскаго Св. Духовскаго монастыря Виленскому мѣщанину и купцу Василію Сергіевичу па монастырскій плацъ въ г. Вильнѣ на Субочъ улицѣ.

Настоятель Виленскаго Св.-Духовского монастыря Дороѳеевичъ отъ имени всей братіи выдаетъ настоящій консенсъ Виленскому купцу Сергѣевичу на право владѣнія церковнымъ плацомъ на слѣдующихъ основаніяхъ: Сергѣевичъ долженъ ежегодно платить аренды (чиншъ) по 5 копъ въ день Св. Юрія; ему разрѣшается строить постройки и продавать ихъ, но только съ вѣдома и согласія монастыря; въ случаѣ пожара или другого несчастія Сергѣевичъ и его потомки должны считаться первыми претендентами на правовладѣніе этимъ плацомъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветьдесятъ первого, мѣсеца Іюля двадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ деветьдесятъ первый обраными, постановившисе очевисто у суду пленипотентъ панъ Михалъ Богдановичъ оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ подалъ листъ, добровольный записъ, одъ въ Богу велебного его милости ксендза Даніеля Дорофеевича—старшого монастыру Виленского закону светого Базылего, при церкви светого Духа въ Вильнѣ будучихъ, и одъ всихъ тогожъ конвенту Виленского, на речь въ немъ нижей помененую пану Базылему Сергеевичу—мѣщанину и купцу Виленскому даный и теперь его милости пану Базылему Антонему Версоцкому служачій и належачій, который подаючи до актъ просилъ насъ суду, абы былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ; якожъ принявши, а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Daniel Dorofieiewicz—starszy monasteru Wileńskiego zakonu świętego Bazylego, przy cerkwi świętego Ducha, tu w Wilnie będącego, y ze wszytkim konwentem oycόw do tego monastera należących, czynię wiadomo y dobrowolnie wyznawam tym moim pismem: Iż co niegdy zeszły pan Samuel Boczeczka ostatniey woli swey testamentem zapisał y legował na cerkiew y konwent pomieniony świętego Ducha plac swόy własny, nikomu niezawiedziony, ani żadnemi długami, albo przewodami prawnemi nie obciążony, ale czysty y wolny, za Subacz bramą, tu w Wilnie, w zaułku idąc do cerkwie mieyskiey leżący, w pewnych granicach y mieyscach stoiący, na którym placu za consensem klasztornym y za pewnym postanowieniem czynszu z tego placu

w rok przychodzić maiącego, pan Piotr Omelianowicz—mieszczanin Wileński budować się obiął był, iakoż izbę, piekarnią z sienią, nad piecem starym słodowym w sieniach teraz będącym, postawił y w używaniu tego placu za pomienionym prawem przy powinności czynszowey poziemney, od conventu sobie służącym, przez lat kilka aż do teraznieyszego zostawał czasu. A że przez te lata mieszkanie y placu używania wszytkiego nie mógł doskonale wypłacić czynszu, y na dalszy czas deklarował, iż wydołać w płaceniu nie może, a co większa po uczynionym rachunku za niewypłacony czynsz poziemny w niedostatku gotowych pieniędzy, nie tylko placu, ale y budynku zrzekł się, to iest pomienioney piekarnie y sieni ustąpił; tedy ia Daniel Dorofieiewicz—starszy y z całym conventem, wziąwszy y odliczywszy pewną summę pieniędzy od pana Bazylego Serhieiewicza—mieszczanina y kupca Wileńskiego, przy pomienioney piekarni y sieniach, w pewnym czynszu y plac pozwoliłem iemu samemu do spokoynego używania, potomkom y successorom iego, y tym pismem ze wszystkimi oycami conventu tegoż, do spokoynego używania podaię takowym sposobem: Naprzód wolno będzie panu Bazylemu Serheiewiczowi samemu, potomkom y successorom iego na pomienionym placu, iako chcąc, według naylepszego upodobania budować, pożytków zażywać, przymnażać, poczynaiąc od roku teraznieyszego niżey na dacie położonego, od świętego Jerzego święta y dnia według starego kalendarza, aż w potomne czasy, z tym iednak dokładem: że co rok poziemu abo czynszu od placu tego pan Serheiewicz y kożdy po nim za iego tym prawem trzymaiący, albo za wlewkiem, ma płacić do conventu naszego po kop pięciu litewskich; druga: wolno będzie panu Bazylemu Serheiewiczowi, potomkom y successorom iego, pomieniony budynek y co przybuduie na tym że mieyscu stoiący, komu chcąc przedać, iednak z tą condicią, ieżeli ia, albo successorowie moi starsi y cały convent według czynszu postanowionego z kim kolwiek zachcą summę odłożyć panu Bazylemu Serheiewiczowi, tedy bliżsi do tego będą, by za gotowym targiem, a dla tego takowa przedaża ma być za wiadomością y consensem klasztornym conventu tegoż; trzecia: uchoway Boże ognia przypadłego, albo spustoszenia y conflagraty przez nieprzyiaciela postronnego, tedy lubo by ten plac ogołoconym został, iednak za przyściem do pokoiu, niemam go oddalać y komu inszemu zawodzić, tylko tym że possessorom, zatym albo wlewkowym salva praemissa conditione prawem przy wolności znowu budowania zostawuiemy y przy pomienionym, ani powyższaiąc, ani zmnieyszaiąc, w pięciu kopach litewskich dorocznego czynszu przy expirowaniu kożdego roku oddawać powinnego. Na co dla lepszey wiary etc. Działo się w Wilnie, roku tysiąc sześćset siedmdziesiątego, miesiąca Februaryi czwartego dnia. У того листу запису при печати подписы рукъ тыми словы: Daniel Dorofieiewicz—starszy monastera Wileńskiego, и Яковъ Авдыцкій, на тотъ часъ намѣстникъ. Platon Łukianski. Который же тотъ листъ записъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ верху мененую особу, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ, актыкованъ и у книги уписанъ.

1671 г. Марта 10 дня.

Изъ книги № 22, за 1682 г. л. 139.

72. Запись Кіевскаго митрополита Гавріила Коленды, которою онъ отказывается отъ суммы въ полтораста тысячъ злотыхъ, пожертвованной княгиней Радивиловой на Заблудовскую церковь.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осмьдесятъ второго, мѣсеца Апрѣля двадцать пятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ осмьдесятъ вторый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Александеръ Еско, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью подалъ листъ квитацыйный зречоный записъ, отъ зошлого въ Богу превелебного его милости ксендза Кгабріеля Коленды — метрополиты Кіевского и всее Руссіи, архимандриты Супрасльского, на речь въ немъ нижей помененую, ясне освѣцонымъ, вельможнымъ ихъ милостямъ паномъ опекуномъ и экономомъ добръ ясне освѣцоное княжны ей милости панны Людовики Каролины Радивиловны — конюшанки великого князства Литовского, даный и належачій, просечи, абы тотъ листъ записъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Gabryel Kolenda—metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, archymandryta Supraski, czynię wiadomo tym moim listem dobrowolnym zapisem, komu by o tym teraz y na potomne czasy wiedzieć należało, iż co się pokazał u dizunitów nieiakiś testament zeszłey w Bogu xiężny ieymości Maryey, hospodarowny Wołoskiey, Januszowey Radziwiłowey—woiewodziney Wileńskiey, którym na cerkiew Zabłudowską, od ś. p. Hrehorego Chodkiewicza—kasztelana Wileńskiego, na unią fundowaną, y po wielu zawodach prawnych teraz dekretem sądu głównego trybunalnego do uniey przysądzoną, miała zapisać półtorakroć sto tysięcy złotych polskich, o którą nie zawodząc się w terminy prawne, ponieważ za włożeniem się w to ichmość panów przyiaciół, z produkowanych dokumentów dowodnie się pokazało, iż przerzeczona xiężna ieymość summę sześć kroć sto tysięcy złotych, które miała sobie zapisane, na maiętności Bielicy w Lidzkim, a na Zabłudowiu w Grodzieńskim powiatach, zeszłemu ś. p. xięciu iegomości Januszowi Radziwiłowi—woiewodzie Wileńskiemu, małżonkowi swemu, odeznała y zapisała, przyznawszy ten swóy zapis u sądu ziemskiego Oszmiańskiego, mimo które odeznanie powtórnie iuż dysponować tą summą nie mogła; zaczym ia metropolita z tey summy półtora kroć stu tysięcy złotych, na cerkiew Zabłudowską zapisaney, wiecznie się zrzekam y o nie żadnego sobie samemu, sukcessorom moim, ani świeszczennikom, przy tey cerkwi Zabłudowskiey teraz y napotym będącym, żadnego namnieyszego przystępu nie zostawuię wiecznemi czasy, y o to ia

sam y sukcessorowie moi, także świeszczennicy Zabłudowscy y nikt inszy z unitów, iako teraz xiężniczki ieymości, tudzież ichmościów panów opiekunów y ekonomów xiężniczki ichmość, tak y napotym sukcessorów xiężniczki pozywać y turbować niemam y nie będą mogli wiecznemi czasy. Y na to ia metropolita daię ten list mόy dobrowolny zrzeczony zapis z podpisem ręki mey y z pieczęcią moią, także z podpisami rąk y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie uproszonych. Działo się w Wilnie, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca dziesiątego dnia. У того листу зречоного запису при печатѣхъ подписъ рукъ тыми словы: Gabryel Kolenda—archiepiscopus, metropolita wszystkiey Rusi. Ustnie proszony pieczętarz od osoby zwysz pomienioney Michał Constanty Kolenda — podsędek woiewodztwa Wileńskiego mp. Według prawa proszony pieczętarz od osoby wysz pomienioney Jan Waleryan Kuncewicz—starosta Koniawski y Dubicki mp. Proszony pieczentarz od osoby w tym liście mianowaney Andrzey Odlaniski Poczobut—podsędek Oszmiański. Который же тотъ листъ зречоный записъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1671 г. Іюня 21 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г. л. 185.

73. Протестація генеральнаго викарія всѣхъ Литовскихъ базиліанскихъ монастырей Пахомія Огилевича противъ митрополита Коленды и его предшественниковъ по поводу незаконнаго присвоенія ими четырехъ фундушевыхъ имѣній и денежной суммы, записанныхъ Волынскою каштеляновою въ 1517 году на сооруженіе и содержаніе новаго Тороканскаго монастыря и церкви.

Генеральный викарій всѣхъ базиліанскихъ монастырей Пахомій Огилевичъ приноситъ жалобу на митрополита Коленду и его предшественниковъ по слѣдующему поводу: Каштелянша земли Волынской Агафія Пясечинская записала на устройство и содержаніе Тороканскаго монастыря 100 копъ и 4 деревни, поручивши привести въ исполненіе это дѣло митрополиту Солтану; но митрополитъ взялъ деньги себѣ, а монастыря не построилъ, а намѣстникъ его Паисій деревни присоединилъ къ Жидичинской архимандріи. Потомъ епископъ Луцкій, Красинскій, чтобы получить Жидичинскую архимандрію, деревни подарилъ подканцлеру Воловичу. Позднѣйшіе митрополиты выхлопотали для себя у королей особыя привилегіи на эти же имѣнія, но совершенно незаконно, потому что имѣнія были земскія и не подлежали коляторству королей. Такъ велось это дѣло до Коленды, который, получивши митрополію, не забылъ завладѣть и вышеназванными имѣніями. Такъ какъ монастырь Тороканскій не былъ построенъ, то Огилевичъ и заявляетъ о необходимости исполнить завѣщаніе покойной Пясечинской.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Julii trzynastego dnia. Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z woiewodztw, ziem y po-

wiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron w. i. p. Andrzey Malczewski—komornik w-a Smoleńskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał extrakt manifestu nomine w Bogu wielebnego imci xiędza Pachomiusza Ohilewicza—zakonnika reguły świętego Bazylego, wikaryusza generalnego wszystkich monasterów, imieniem swoim y wszystkiego swego zakonnego zgromadzenia na i. x. Kolendę—metropolitę, circa acta grodu w-a Nowogrodzkiego, pod datą w nim wyrażoną zaniesionego, ac ex iisdem actis per extractum wydanego, in rem et partem i. xx. Bazylianów służącego y należącego, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony extrakt grodzki Nowogródzki manifestu, superius rzeczonego, ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, na kadencyi Wileńskiey expedyowanych, przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy, w xięgi wieczyste trybunalskie de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego sonantia sequitur estque talis:

Выпись съ книгъ кгродскихъ замку господарского воеводства Новогородского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ первого, мѣсеца Іюня двадцать первого дня. На врадѣ кгродскомъ въ замку господарскомъ Новогородскомъ передо мною Криштофомъ Керсновскимъ — подвоеводимъ Новгородскимъ, отъ вельможного пана его милости пана Дмитра Самуеля Полубинского—воеводы Новгородского, żałował y opowiadał w Bodze wielebny imć xiądz Pachomiusz Ohilewicz—zakonnik reguły świętego Bazylego, wikaryusz generalny wszystkich monasterów, imieniem swoim y wszystkiego swego zakonnego zgromadzenia, iż w panu Bogu zeszła świętey pamięci ieymć pani Ahafia Piaseczyńska—kasztelanowa ziemi Wołyńskiey, chcąc, aby w maiętności iey Torokaniach, Czykinie, Łosincach, Ciotkowiczach y Rzeczycy, monastyr dla zakonników reguły świętego Bazylego na chwałę pana Boga był zbudowany, też sioła na zakonników wyżywienie oddała, a na wybudowanie cerkwi y monastyra sto kop pieniędzy białych groszów litewskich imci xiędzu świętey pamięci Jozefowi Sołtanowi—metropolicie całey Rusi, y wielebnemu oycu Payzemu—namiestnikowi iego, archimandrycie Żydyczyńskiemu wyliczyła; iako o tym wszytkim świadczy ieymć paniey kasztelanowey Wołyńskiey list na pargaminie z pieczęcią w roku od stworzenia świata siedm tysiącznym dwudziestym piątym, miesiąca Apryla dwudziestego dnia, indykta piątego, y wyraziła w tymże liście, aby ani xiądz metropolita, ani ociec namiestnik, archymandrita Żydyczyński, tego monastyra sobie nie przyłączali, y żeby w tym monastyrze zakonnicy ihumena sobie obierali. Ale imć xiądz Józef Sołtan—metropolita wziąwszy pieniądze, klasztoru nie postanowił, a ociec Payzy—namiestnik iego, archimandryta Żydyczyński, czyli za życia imci xiędza Józefa metropolity y za wiadomością iego, czyli po śmierci te sioła, przeciwko woli ieymć paniey kasztelanowey z ciężką krzywdą chwały pana Boga y zakonu, do swoiey archimandryi Żydyczyńskiey przyłączył, a potym przewielebny ociec Krasiński—episkop Łucki, żeby sobie otrzymał archimandryą Żydyczyńską przez wielmożnego imci pana Eustachiego Wołowica—podkanclerzego Litewskiego, temuż panu podkanclerzemu pomienione sio-

ła Torokanie, Czykin, Łosince, Ciołkowicze y Rzeczycę oddał, a pan podkanclerzy też same sioła ustąpił imci panu Myszce—staroście Owruckiemu, o których odebranie prawował się w Pińsku przewielebny ociec Bałaban—episkop Lwowski, archimandryta Żydyczynski, niby o swoie; poślednicy postrzegszy się ichmość xięża metropolitowie całey Rusi, iako to: świętey pamięci imć xiądz Hypatiusz Pociey, wyprawił przywiley od nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta trzeciego, aby te sioła należały do monastyra Brzeskiego reguły świętego Bazylego, potym na Arkudyusza Greka—kapłana świeckiego z Rzymu sprowadzonego, aby uczył młodź zakonną przy monastyrze Brzeskim; Józef świętey pamięci Welamin Rucki—metropolita, otrzymał przywiley na klasztor Wileński, potym na nowicyat; Rafał świętey pamięci Korsak—metropolita, przez wzięty przywiley na Torokanie oddał one na nowicyat, iako się pokazuie z przywileiów. Lubo zaś ci ichmość xięża metropolitowie otrzymali przywileie na te dobra, które bez tego były własne zakonne, to iednak nie należycie czynili, że na te dobra ziemskie, w których powinni byli cerkiew y monastyr postanowić, brali przywileie, a te sioła nigdy do kollatorstwa nayiaśnieyszych królów nie należały y nie należą. Teraznieyszy zaś imć xiądz Gabryel Kolenda — metropolita, otrzymawszy przywiley na metropolią y wraz na pomienione sioła, udawszy, że do metropolii należą, gwałtownie zaiachał. O co wszytko, iako o krzywdę Bogu y zakonowi uczynioną, żałuiąc, w Bodze wielebny imć xiądz Pachomiusz Ohilewicz—wikaryusz generalny, na ichmościów xięży metropolitów, a osobliwie na żyiącego teraz imci xiędza Kolendę, a chcąc prawem czynić, dał ten process do xiąg urzędowych zapisać, co iest zapisano, съ которыхъ и сесь выписъ подъ моею врадовою печатью въ Бозѣ велебному отцу Похомію Огилевичу—викарому енеральному всѣхъ монастыровъ есть выданъ въ Новгородку. U tego extraktu grodzkiego woiewodztwa Nowogródzkiego manifestu, supra de data et actu wyrażonego, przy pieczęci grodzkiey Nowogródzkiey na białey massie wyciśnioney, podpis ręki wielmożnego imci pana pisarza, y korrekta his exprimuntur verbis: Владыславъ Вольскій—писарь; въ небытности пана подписка скорыкговалъ Сивинскій. Który to takowy extrakt grodzki woiewodztwa Nowogródzkiego manifestu nomine w Bogu wielebnego imci xiędza Pachomiusza Ohilewicza—zakonnika reguły świętego Bazylego, wikaryusza generalnego wszystkich monasterów, na imci xiędza Kolendę—metropolitę, zaniesionego, z originałami ruskiemi, ad praesens na polskie pisma przełożonemi, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych w Wilnie expedyowanych przyięty y wpisany.

1672 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 13, за 1673 г., л. 1517.

74. Квитанціонная запись отъ Виленскаго женскаго монастыря, что при церкви Св.-Троицы, Михаилу и Даніилу Рогинскимъ на прекращеніе спорнаго дѣла.

Виленскій архимандритъ Корсакъ занялъ у св.-Троицкаго женскаго монастыря 3000 зл., а за него поручился земянинъ Рогинскій, заложивши свое имѣніе Погольшу; такъ какъ самъ Рогинскій оказался неисправнымъ заемщикомъ и умеръ, а дѣти его совершенно отказались отъ уступки имѣнія, на томъ основаніи, будто оно записано имъ ихъ бабкой, то монастырь завязалъ процессъ; вслѣдствіе вмѣшательства пріятелей монастырь помирился съ наслѣдниками Рогинскаго, въ чемъ и выдаетъ имъ настоящую квитанцію.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ третего, мѣсеца Августа пятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ третій обраными, постановившися очевисто у суду, въ Бозѣ велебная ей милость панна Анастазія Текля Котловна—старшая законница светого Базылего великого манастыра Виленского, при церкви святой Троицы будучого, и инные панны тогожъ манастыру оповѣдали, покладали и признали листъ свой добровольный вѣчистый квитацыйный записъ ихъ милостямъ пану Михалу и Даніелю Рогинскимъ, на речь въ немъ ниже мененую даный и належачій, просечи насъ суду, абы тотъ записъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ былъ, который уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Anastazya Tekla Kotłowna—starsza ze wszystkiemi pannami zakonnemi świętego Bazylego wielkiego monastyra Wileńskiego, przy cerkwi Trócy świętey w uniey będącego, czyniemy iawno y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym wieczystym kwitacyinym zapisem, co w roku przeszłym tysiąc sześćset pięćdziesiąt wtórym godney pamięci w Bodze wielebny imć xiądz Mikołay Korsak—archimandryta Wileński, wzioł y pożyczył u nas rękodayney gotowey summy trzy tysiące pięćset złotych polskich ieszcze w Bodze wielebney ieymć panny Eufemiey Suzinowney, starszey na tenczas manastyra naszego Wileńskiego, którą summę imć pan Andrzey Rogiński, iako szwagier rodzony nieboszczykowski, spólnie z małżonką swoią zeszłą ieymość panią Halszką Korsakowną, z miłości swey przeciwko nieboszczykowi imć xiędzu archimandrycie Wileńskiemu, gdyś my nieboszczykowi tey wyżpomienioney summy na oblig czekać nie chcieli, wnieśli byli prawem zastawnym wyderkafowym majętność Poholsza, w powiecie Oszmiańskim

leżącą, z płaceniem zwyczayney na każdy rok od tey summy kwoty, którey kwoty gdy nam ichmości nie chcieli ieszcze ante hostilitatem y potym post hostilitatem płacić y oddawać, także maiętności wyż pomienioney ustąpić nie chcieli, przyszło nam było z imć panem Andrzeiem Rogińskim o tę summę y o kwotę od niey należącą do zawodów prawnych, do dekretów ziemskich trybunalskich, a potym w roku teraznieyszym tysiąć sześćset siedmdziesiąt trzecim, po zeyściu imci pana Andrzeia Rogińskiego, poczęliśmy się byli prawować o tę summę z pany synami imć, ichmościami pany Michałem y Danielem Rogińskimi, którzy dowodzą, na różnych sądach, że ta maiętność Poholsza zapisana iest testamentem od zeszłey z tego świata ieymości pani Zophiy Oswotrskiey Krzysztofowey Rogińskiey, babki ichmci, y iuż dekretami oczewistemi trybunalskiemi zostaie ochroniona. A zatem, że tego długu nieboszczykowie rodzice onych na tę ich własną maiętność zaciągać nie mogli, prawnie dowodząc, bronili; gdzie potym za włożeniem się ichmć pp. przyiacioł zobopolnych w tę sprawę, ia Anastazya Tekla Kotłówna—starsza ze wszystkiemi pannami zakonnemi reguły świętego Bazylego wielkiego monastyru Wileńskiego, processa, zapozwy, dekreta y wszytek progres prawny, tak z pany rodzicami ichmość, iako y z ichmość w tey sprawie uroszczony, annihiluiemy, osobliwie prawo wyderkafowe, od zeszłych panów rodziców ichmości nam, które pod czas inkursyey nieprzyiacielskiey Moskiewskiey zginęło, a ieśli by się gdzie pokazało, kassuiemy y wiecznie ze wszystkiego zrzekamy się processu; zapozwy, dekreta ex nunc do rąk ichmci oddaliśmy, nie zostawuiąc sobie samey y całemu monastyrowi naszemu Wileńskiemu, teraz y na potym będącemu, żadnego do ichmci o to prawa y przystępu wiecznemi czasy, owszem od każdego, kto by ichmć w tey sprawie turbować y do prawa pociągać chciał, mamy y powinni będziemy, za daniem sobie znać od ichmściów, zastępować y ewinkować, z maiętności naszey Oszmianki Dziagidowskiey, Namszewkowskiey, w powiecie Oszmiańskim leżącey, którą pod ewikcią ichmci poddaiemy, własnym swoim kosztem y nakładem u każdego sądu y prawa, pod zapłaceniem zaręki trzech tysięcy złotych polskich, o którą zarękę daiemy wolność ichmościów pozwać y zakazać, ia Kotłowna, siebie samą y sukcessorek moich do wszelakiego sądu y prawa rokiem iako naykrótszym statutowym, tyle razy, ileby było tego potrzeba, co wszystko zyscić y strzymać mamy y powinni będziemy, pod wyż mianowaną zaręką. Y na tom ia Anastazya Tekla Kotłowna—starsza ze wszystkiemi siostrami pannami zakonnemi reguły świętego Bazylego wielkiego monastyru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy w uniey będącego, dali ten nasz list dobrowolny wieczysty kwitacyiny zapis ichmościom panom Michałowi y Danielowi Rogińskim, z podpisem rąk naszych y z pieczęcią naszą klasztorną, także z pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów pp. przyiacioł, od nas ustnie uproszonych, niżey na podpisach imionami y nazwiskami wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt wtórego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia. У того листу квитацыйного вѣчистого запису при печатехъ подписы рукъ тыми словы: Anastazya Kotłowna—starsza zakonu świętego Bazylego wielkiego monastyru Wileńskiego imieniem całego zakonu ręką swą. Ustnie y oczewisto uproszony do te-

go listu kwitacyinego zapisu pieczętarz od w Bodze wielebney ieymć panny Anastazyey Kotłowny—starszey y wszystkich panien zakonnych świętego Bazylego wielkiego monastyru Wileńskiego, Andrzey Talwoysz Stankiewicz—mieczny Oszmiański. Proszony pieczętarz według prawa do tego zapisu od osoby w nim mianowaney ieymć pani starszey monastyru Wileńskiego Jan Wróblewski—skarbnik Smoleński. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu kwitacyinego od osób wyż pomienionych Dawid Floryan Tupalski. Который же тотъ листъ, за признаньемъ оного черезъ особъ верху мененыхъ, есть до книгъ головныхъ трибуральныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1673 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 13, за 1673 г. л. 1519.

75. Выкупная запись, выданная земянами Рогинскими Виленскому Св.-Троицкому женскому монастырю на имѣніе Погольшу.

Ошмянскіе земяне, братья Рогинскіе, нуждаясь въ деньгахъ, заняли у Виленскаго женскаго монастыря 3,000 зл. подъ залогъ своего имѣнія—Погольши, доставшагося по наслѣдству отъ бабушки, съ условіемъ платить по 210 злотыхъ % впредь до возвращенія долга; въ случаѣ же неустойки Рогинскіе отказываются отъ своихъ правъ на владѣніе имѣніемъ впредь до уплаты долга.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ третего, мѣсеца Августа пятого дня.

Передъ нами судьями головными на трибуналъ у великомъ князстве Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ третій обраными, постановившисе очевисто у суду ихъ милости панове Михалъ и Даніель Рокгинскіе, оповѣдали, покладали и признали листъ свой доброволный выдеркафовый записъ, въ Бодзѣ велебной ей милости паннѣ Анастазіи Теклѣ Котловнѣ—старшей монастыра светой Тройцы регулы светого Базылего и всимъ ихъ милостьямъ паннамъ тогожъ монастыру, на речь въ немъ ниже мененую данный и належачій, просечи суду, абы до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ былъ уписанъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ.

Ja Michał y ia Daniel Rogińscy—ziemianie iego królewskiey mości w. x. Lit., bracia rodzeni, wiadomo czyniemy y zeznawamy tym listem dobrowolnym wyderkafowym zapisem naszym, iż, będąc my pilno potrzebnemi summy pieniędzy na własną potrzebę naszą, wzięliśmy, pożyczyliśmy y rękoma naszemi do rąk naszych odliczyliśmy

gotową rękodayną summę pieniędzy trzy tysiące złotych polskich u wielebney w Bodze ieymości panny Anastazyi Tekli Kotłówny — starszey panny monasteru przy cerkwi świętey Tróyce reguły świętego Bazylego wielkiego w Wilnie będącego y u wszystkich ichmość panien zakonnych klasztoru tego, w którey to summie trzech tysięcy złotych polskich maiętność naszą, nazwaną Poholszę, w powiecie Oszmiańskim leżącą, a nam po nieboszczce godney pamięci ieymość paniey Zophiey Ostrowskiey Krzysztophowey Rogińskiey, babce naszey, successive należącey y odnieyże osobliwym testamentem ostatniey woli ieymości nam legowaney, a dekretami różnemi trybunalskiemi z oczewistey kontrowersy ferowanemi przysądzoney y zaprzysiężoney, prawem przyznanym zapisowym wyderkafowym ichmościom pannom zakonnym zawiedliśmy y urzędownie przez ienerała w intromissyę równo z datą tego listu wyderkafowego zapisu naszego podaliśmy. To iednak waruiąc sobie, że docześnie my sami tę maiętność Poholszę w posessyi naszey maiąc, kwotę od tey summy trzech tysięcy złotych w kożdy rok po expirowaniu roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego od dnia świętego Jerzego, święta rzymskiego, aż do roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątego takowegoż miesiąca, święta y dnia, wyż pisanego wyderkafu przez dwie lecie płacić ichmościom niemamy, ale aż po wyiściu dwóch lat toż dopioro wyderkaf pomieniony płacić ichmość w każdy rok dwieście dziesięć, oddaiąc w klasztorze ichmość panien zakonnych, przy teyże cerkwi świętey Tróycy będącego, a potym rok po roku consequenter póty ten wyderkaf płacić ieden drugim nie wymawiaiąc się mamy, póki ichmość tey summy wszystkiey spełna nieoddamy. A gdzieby ichmość tey summy swey u nas na wyderkafie mieć nie chcieli, tedy wolno będzie ichmość każdego roku, kiedy chcąc, obwieszczeniem nam podać, pokładaiąc się na teyże maiętności Poholszy. A my lubo którzy kolwiek z nas po położeniu obwieszczenia w niedziel sześć tę wszystkę summę trzy tysiące złotych spełna monetą taką, któraby żadnego braku y nieiakiey na ten czas wątpliwości w koronie Polskiey y wielkim xięstwie Litewskim nie miała, w klasztorze tym że ichmość oddać mamy y powinni będziemy. A gdziebyśmy, przepomniawszy lubo zaniedbawszy tego dobrowolnego wyderkafowego zapisu naszego, przy zaczęciu którego roku, tego czynszu rocznego alias kwoty ichmościom pannom zakonnym oddać nie chcieli y nie oddali, tedy skoro po ominieniu tego wyż mianowanego terminu, zarazem w tydzień, albo gdy ichmość zechcą, wolno będzie ichmć pannom zakonnym, wziowszy woźnego którego kolwiek powiatu, chociaż bez strony szlachty y bez przydania urzędowego, tę maietność Poholszę zaiachać y w possessyą swoią obiąć y aż do oddania y spełna od nas zapłacenia czynszu rocznego, za któryby kolwiek rok my osoby wyż mianowane ichmość pannom zakonnym nie oddali y do oddania wszystkiey spełna summy trzech tysięcy złotych originalney summy, maią ichmość panny zakonne spokoynie bez żadney od nas y ni od kogo innego przeszkody, trzymać, wszelakich pożytków z tey maiętności Poholszy przychodzących, iako swey własności, używać, a choćby się y spustoszenie za dzierżenia ichmość iakowe kolwiek w tey maiętności stało, wtedy my wyż rzeczeni Rogińscy o żadną rzecz ichmość prawnie y nieprawnie turbować y żadney akcyi uraszczać nie mamy,

ale y owszem ieszcze prawnie ichmość ze wszelakiego spustoszenia kwitować mamy. Którę summę trzy tysiące złotych polskich my Rogińscy u ichmość panien zakonnych wziowszy y na maiętność Poholszę wniosszy, strzeż Boże z iakowych kolwiek okazyi, abyśmy one stracić mieli; tedy wszystkie dobra nasze leżące, ruchome, summy pieniężne, gdziekolwiek będące, tak te, które teraz mamy, albo napotym za pomocą Bożą mieć będziemy, pod ewikcyę poddaiemy, a iako o samą iściznę, tak o zaręki pod takąż summę podlegaiąc y o wszystkie punkta y paragrafy, które byśmy tylko naruszyli, od tey maiętności Poholszy co upuścili, albo upuszczonego, zastawionego, przedanego nie oswobodzili, daiemy wolność y tym że zapisem naszym pozwalamy, siebie przed wszelki sąd ziemski, grodzki, trybunalski, assessorski, zadworny, 'kapturowy rokiem iako naykrótszym, by y niestatutowym, pozwać, albo zakazem zakazać. A my będąc pozwani, albo zakazani, ieden drugim nie wymawiaiąc się, do wszelkiego sądu y prawa stanowić się, iako na roku zawitym mamy y powinni będziemy, stanowszy nic przeciwko temu zapisowi naszemu nie mówiąc, ani mu żadney nieprawności nie zadaiąc, na kopią z niego z pozwu, z zakazu na plenipotenta, na godziny, na munimenta nie biorąc, ani żadnych dyllacyi prawnych y nieprawnych nie zażywaiąc, pomienioną zarękę nie schodząc z sądu y wszystkie szkody, nakłady, krom cielesney przysięgi, zapłacić mamy tyle razy, yle tego potrzeba ukaże y powinni będziemy. A y po zapłaceniu tey zaręki, przecie ten list dobrowolny zapis nasz, u wszelkiego sądu y prawa przy zupełney mocy, aż do dosić za nim uczynienia, zostawać ma. Y natośmy dali ten nasz list dobrowolny wyderkafowy zapis z podpisem rąk y z przyciśnieniem pieczęci naszych, tak też pod pieczęciami y z podpisami rąk ichmość panów przyiacioł naszych, na podpisach rąk niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia. У того листу запису при печатехъ подписи рукъ тыми словы: Michał Rogiński ręką swą, Daniel Rogiński ręką swą. Ustnie y oczewisto uproszony pieczętarz od ichmość pp. Michała y Daniela Rogińskich do tego listu zapisu: Andrzey Talwoysz Steckiewicz—mieczny Oszmiański. Proszony pieczętarz według prawa do tego zapisu od obudwu ichmościów panów Rogińskich Jan Wróblewski—skarbnik Smoleński. Ustnie proszony pieczętarz od ichmościów panów Rogińskich do tego zapisu wyderkafowego Dawid Florian Tupalski ręką swą. Который же тотъ листъ, за признаньемъ оного черезъ особы верху мененые, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1676 г. Мая 23 дня.

Изъ книги № 15, за 1676 г., л. 439.

76. Квитаціонная запись отъ Виленскаго св.-Троицкаго женскаго монастыря Олешкевичамъ въ полученіи 100 копъ.

Ошмянская подкоморина Исайковская завѣщала Виленскому Св.-Троицкому женскому монастырю 100 копъ, обезпечивши ихъ на имѣніи Осоковщизнѣ. Наслѣдники ея Олешкевичи уплатили монастырю слѣдуемую ему сумму, вслѣдствіе чего и выданъ имъ настоящій квитанціонный листъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ шостого, мѣсеца Іюня пятого дня.

Передъ нами судьями, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ шостый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу велебная ея милость панна Анастазія Котловна—старшая закону светого Базылего при церкви светой Тройцы въ Вильнѣ будучой, ей милость панна Еуфрозина Протасевичовна и ей милость панна Февронія Зеневичовна — законнички того помененого закону, своимъ именемъ, также и именемъ паненъ сестръ своихъ, въ томъ законѣ у Вильни будучихъ, покладали и очевисто предъ нами зезнали листъ свой добровольный вѣчисто квитацыйный записъ на речь въ немъ нижей мененую, е. м. пану Маріянови Сущевскому и пани малжонцѣ его милости, ей милости паней Катаринѣ Стаховской Сущевской даный и належачій,—просечи насъ суду, абы тотъ листъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ и уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Anastazya Kotłowna—starsza, imieniem moim y imieniem siostr moich w zakonie świętego Bazylego, przy cerkwi świętey Trόycy w Wilnie będącey, mieszkających, z consensem wszystkich siostr moich, czynię wiadomo y zeznawam tym listem dobrowolnym wieczysto kwietacyinym zapisem, iż zeszła z tego świata godney pamięci ieymć pani Maryanna Szostakowna Janowa Dałmatowa Isaykowska — podkomorzyna Oszmiańska, zchodząc z tego świata, testamentem ostatniey woli swoiey nam zakonnicom y klasztorowi naszemu sto kop groszy Litewskich legowała y na maiętności nazwaney Osokowszczyzna, w woiewodztwie Wileńskim leżącey, zapisała, ktόrą legatią imci panu Marcyanowi Suszczewskiemu y pani małżonce imci, ieymci paniey Katarzynie Stachowskiey, iako wieczystym possessorom tey maiętności Osokowszczyzny, wnosić y wypłacić należy. Jakoż iegomość pan Suszczewski y pani małżonka imć, znosząc

ciężary z tey maiętności y uspokaiaiąc nas, ani przywodząc nas do powodów y progressów prawnych, mnie y siostry moie zagodzili y tę summę legacyiną przez ręce imci pana Eustachego Oleszkiewicza—skarbnika Mozyrskiego y paniey małżonki imci, ieymć paniey Aleksandry Bykowskiey, wszystko spełna do rąk naszych oddali y wypłacili, y myśmy te pieniądze od ichmci odebrali y odliczyli. Którego dosić uczynienia y oddania nam tey summy pieniędzy i. p. Suszczewskiego y paniey małżonki imci tudzież i. p. Oleszkiewicza — skarbnika Mozyrskiego y paniey małżonki iegomci, iako dzierżących maiętność Osokowszczyznę, ia z siostrami moiemi kwituiemy, nie zostawuiąc sobie samym y na potym sukcessorkom siostrom naszym do ichmci y do tey maiętności Osokowszczyny o tę wyż mianowaną legatią żadnego przystępu, prawa y należności, y iuż o to ia y siostry moie teraz będące y na potym zostaiące ichmć y każdego tey maiętności w potomne czasy dzierżącego pozywać y turbować nie mamy wiecznemi czasy, pod zaręką tak wielką, iako ważność samey rzeczy wynosi, o którą zarękę y o naruszenie tego listu wieczystego kwietacyinego zapisu daiemy prawo siebie y sukcessorki nasze pozwać do wszelakiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego y głównego trybunalnego świeckiego y duchownego; a tę zarękę by nieraz zapłaciwszy, przecie ten nasz list dobrowolny kwietacyiny zapis u wszelakiego sądu y prawa, przy zupełney mocy zachowany być ma wiecznemi czasy. Y natośmy dali ten nasz kwietacyiny list, z podpisem rąk ichmć panów pieczętarzów, niżey na podpisie rąk mianowancyh, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisach rąk ichmć mianowanych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia. У того листу, при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Anastazya Kotłowna—starsza konwentu Wileńskiego, reguły świętego Bazylego wielkiego ręką swą; Eufruzya Protasewiczowna—zakonnica świętego Bazylego wielkiego ręką swą; do tego podpisuię się Febronia Zenowiczowna—zakonu świętego Bazylego wielkiego, ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do tey kwietacyi od ichmć panien zakonnych reguły świętego Bazylego wielkiego, Dawid Floryan Tupalski. Za ustną y oczewistą prozbą od wyż mianowanych osób ręką moią podpisuię, Jan Michał Sochowski—pieczętarz do tego listu mp. Ustnie proszony od osób w tym liście wyrażonych pieczętarz Aleksander Hordziewski mp. Которыйжъ тотъ листъ квитацыйный записъ, за сознаньемъ черезъ вышъ помененыхъ ихъ милостей паненъ законныхъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1673 г. Іюня 5 дня.

Изъ книги № 16, за 1676 г., л. 693.

77. Квитанціонно-изрекательная запись отъ Виленскаго св.-Троицкаго монастыря Ошмянскому маршалку Николаю Праздецкому на прекращеніе спорнаго дѣла объ имѣніи Спяглѣ.

Дворянинъ Ошмянскаго повѣта Кевличъ завѣщалъ св.-Троицкому монастырю имѣніе *Спягу*; наслѣдники его отняли у монастыря имѣніе и владѣли имъ до Праздецкаго, не смотря на постановленія разныхъ правительственныхъ учрежденій возвратить оное монастырю. Наконецъ Праздецкій вступилъ въ соглашеніе съ монастыремъ, уплатилъ ему 9000 зл. и монастырь отказался отъ имѣнія на вѣчныя времена.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ шестого, мѣсеца Іюля двадцать девятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ шостый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Бозѣ велебный его милость ксендзъ Іозефъ Петкевичъ—закону светого Базылего старшій монастыру светое Троицы Виленского, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный вѣчистый, зречоный, квитацыйный, водлугъ права справленный записъ вельможному его милости пану Миколаю Владиславу Праздецкому—маршалку Ошменскому и пани малжонцѣ его милости, на речь въ немъ нижей помененую даный и належачій, которого устнымъ сознаньемъ своимъ ствердивши, просилъ, абы до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ былъ, якожъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja xiądz Józeph Pietkiewicz — zakonu świętego Bazylego starszy monasteru świętey Tróycy Wileńskiego y my wszyscy oycowie y bracia pomienionego monastyra, czyniemy iawno y zeznawamy sami na siebie tym naszym listem dobrowolnym, ugodliwym wieczystym zrzeczonym, kwietacyinym zapisem, donosząc wszytkim wobec y kożdemu zosobna, komu by tego wiedzieć potrzeba teraznieyszego y napotym będącego wieku ludziom do wiadomości, iż co zeszły godney pamięci nieboszczyk imć pan Krzysztoph Kiewlicz, zchodząc z tego świata, ostatniey woli swey testamentem zapisał y fundował maiętność, nazwaną Spiahła, w powiecie Oszmiańskim leżącą, ze wszytkiemi do niey należącemi przynależnościami, do cerkwi naszey świętey Tróycy Wileńskiey, na sześciu czernców, którzy, zostaiąc w tey maiętności, w cerkwi tameczney Spiahelskiey parafialney nabo-

żeństwo odprawować y sześciu żaczków uczyć mieli, iako szerzey pomieniony testament w sobie wyraża. Po śmierci tedy nieboszczyka imci pana Krzysztopha Kiewlicza, gdy za takową dyspozycyą y fundacyą antecessor móy imć xiądz Mikołay Korsak—archimandryta na tenczas klasztoru Wileńskiego świętey Tróycy y wszyscy wielebni oycowie bazylianie tego klasztoru, zostali tey maiętności possessorami, a potym nieboszczykowie ichmci panowie Mikołay y Stanisław Kiewliczowie, zniosłszy się z zeszłym z tego świata imć panem Adamem Macieiem Sakowiczem—na onczas starostą Oszmiańskim, tę maiętność Spiahłę, ścieląc sobie do niey prawem przyrodzonym, wieczystą sukcessyą y należność, zaiechali y oney dzierżącym imć pan Sakowicz zostawał, o co ten że antecessor oney, y wszyscy wielebni oycowie nieboszczyków ichmć panów Kiewliczów przed sąd główny trybunalny koła compositi iudicii, na rok tysiąc sześćset pięćdziesiąt czwarty do Wilna zapozwali, a za remissyą do sądu głównego grodu Trockiego na dwóch roczkach ta sprawa bywszy, y po różnych assessoryach, przez sług imci pana starosty Oszmiańskiego zażywanych, wytoczyła się powtórnie przed sąd główny trybunalny w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt piątym do Wilna, gdzie w niestaniu dekret z niemałym wskazem summy z różnemi penami na ichmć panach Kiewliczach, bez żadney scrutiniey, y przysądzeniem tey maiętności konwentowi naszemu Wileńskiemu otrzymali y zaprzysięgli. Po takowych dekretach nastąpiła hostilitas y woyna Moskiewska, względem czego do executiey te decreta przywiedzione być nie mogły, po odwoiewaniu zaś xięstwa Litewskiego z rąk nieprzyiacielskich Moskiewskich, tak po różnych subsellyach, to iest, przed iaśniewielmożnym w Bodzie przewielebnym imci xiędzem ninieyszym, od stolice apostolskiey zesłanym za wyniesionemi obżałowanych ichmość xięży antecessorów moich cytatiami po wielmożnego imci pana Mikołaia Władysława Przezdzieckiego—naprzód stolnika Upitskiego, potym chorążego, teraz marszałka Oszmiańskiego, y po ichmość panów braci, a od ichmość po antecessorów moich, także na seym mandatami y za różnemi kommissyami ta się sprawa agitowała y różne osoby gwałtownie się w tę maiętność nienależnie wdzieraiąc, dzierzącemi oney byli y wniwecz ią spustoszyli; iednak że po długich turbacyach y prawnych zawodach dostała się w possessyą realną pomienionemu iegomości panu marszałkowi Oszmiańskiemu, z którym to imć mieniąc iakoby o expulsyą antecessorowie moi y wszytek konwent Wileński, pominąwszy dekreta legackie, za pozwem przed sąd główny trybunalny tu do Wilna podanym, naprzód w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym, a potym w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt pierwszym, po różnych dylacyach y po przyłączeniu pozwu od imci pana marszałka do zniesienia wyż mianowanych niestannych dekretów, ante hostilitatem na ichmościach panach Kiewliczach otrzymanych, mieli sprawę. Którym dekretem sąd główny trybunalny z oczewistey kontrowersyey, nie uznawaiąc imci panu marszałkowi przysięgi, ale imci xiędzu Anzelmowi Czyżowi—starszemu konwentu Wileńskiego, samotrzeciemu przysiądz nakazał, y te dekreta, ante hostilitatem ferowane, utwierdziwszy, do executiey przywodzić pozwolił. O który to dekret imć pan marszałek mieniąc, iż przeciwko prawu był ferowany, chcąc ony znosić, zaraz wyniosł mandaty

po iegomości xiędza Czyża, iako starszego y cały konwent Wileński, zatrzymuiąc przysięgę, Jednak że y mimo takowe mandaty iurament wykonali, a zatym po odprawieniu do tey maiętności urzędowego poiazdu, gdym ia xiądz Pietkiewicz — iako starszy konwentu Wileńskiego, imieniem wszytkich wielebnych oyców zakonników o sprzeciwieństwo temu dekretowi w teraznieyszym tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzecim roku przed sąd główny trybunalny tu do Wilna imci pana marszałka Oszmiańskiego zapozwał y iuż w odkładzie była sprawa, tedy za poważną instancyą zacnych ludzi ichmć panów przyiacioł naszych zobopólnych, osób duchownych y świeckich, także zniosszy się z przewielebnym w Bogu iegomość xiędzem Cypryanem Żochowskim, episkopem Wileńskim y Mścisławskim, koadiutorem metropoliey całey Rusi, y archiepiskopiey Połockiey, od iaśniewielmożnego w Bogu przewielebnego iegomości xiędza Gabryela Kolendy—metropolity Kiiowskiego y Halickiego y wszytkiey Rusi, archiepiskopa Połockiego, protoarchimandryty zakonu świętego Bazylego wielkiego, do tey sprawy zesłanym y wysadzonym, także przewielebnym w Bogu iegomość xiędzem Pachomiuszem Ohilewiczem — świętey teologii magistrem, zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincialem y ze wszytkiemi ichmość oycami zakonnikami konwentu Wileńskiego, dobrze się namówiwszy y naradziwszy, a niechcąc w dalsze zapędy prawne zawodzić się y udawać, do tego widząc być z lepszym skutkiem chwały Bożey, maiąc też osobliwy respekt na tak wielką winę przez nieprzyiaciela Moskwicina y różnych possessorów w tey maiętności uczynioną, y z wielu inszych przyczyn y wątpliwości z wielmożnym iegomości panem Przezdzieckim—marszałkiem Oszmiańskim, wiecznieśmy się pogodzili, za pewną summę pieniędzy, to iest, dziewięć tysięcy złotych polskich, którą exnunc iegomość konwentowi naszemu Wileńskiemu gotowymi pieniędzmi zapłacił, y zaraz równo z datą tego zapisu naszego wiecznie iegomości pana marszałka z oddania tey summy kwituiemy, żadnego przystępu sobie samym, całemu konwentowi naszemu, następcom, successorom naszym y nikomu inszemu do samego iegomości pana marszałka y ieymości pani małżonki iegomości, potomków y successorów ichmość nie zostawuiemy. Tak że do tey maiętności Spiahły względem pomienioney legacyey y mniemanego fundušzu, a oraz y ten paragraf w tym testamencie wyraźny, a za nim wszytkie wyż mianowane processa, zapozwy, mandaty y iakie kolwiek uroszczone niestanne y z oczewistey kontrowersiey w trybunale y w różnych subselliach ferowane wyrażonym, wszytkie a wszytkie do ręki iegomości pana marszałka Oszmiańskiego oddawszy, kassuiemy, unarzamy y wniwecz obracamy. Także z osób naszych y całego konwentu Wileńskiego zrzekszy się na osobę iegomości wiecznie wlewamy, a nieoddane za nieważne mieć chcemy y wiecznie być maią. Którey to maiętności Spiahły z poddanemi, mieszczany, boiarami, teraz będącemi y precz rozeszłemi y ze wszytkiemi do niey przynależnościami w spokoynym wiecznemi czasy bez żadney od nas, całego konwentu, następców y sukcessorów naszych praepeditii ma zostawać w dzierżeniu y używaniu. Wolen y mocen będzie iegomość pan marszałek Oszmiański, sama ieymość, potomkowie y sukcessorowie tą maiętnością, iako swoią własnością szafować, komu chcąc dać, darować, zapisać, zamienić, zastawić, na wieczność przedać y

według woli y naylepszego upodobania swego dysponować; a ia xiądz Pietkiewicz y my zakonnicy, a po nas następcy y sukcessorowie nasi żadnego wiecznemi czasy przystępu do tey maiętności względem tey legatiey, ponieważ się iuż nam we wszytkim dosyć stało, mieć nie mamy y nie będziemy mogli, pod zapłaceniem zaręki dziewięciu tysięcy złotych polskich, którą zarękę wnosimy na wszelakie dobra nasze, do cerkwie Wileńskiey święto Troieckiey należące, to iest maiętności leżące, ruchome y summy pieniężne, gdzie kolwiek będące. A ieśli byśmy, ia xiądz Pietkiewicz y my wszyscy oycowie zakonnicy klasztoru Wileńskiego, przepomniawszy tego dobrowolnego listu wieczystego zrzecznego ugodliwego kwitacyinego zapisu, iakowy kolwiek ratione tey legatiey od iegomości pana marszałka Oszmiańskiego y samey ieymości, także do tey maiętności Spiahły y do inszych dobr ścieląc sobie przystęp, ichmość turbowali, do prawa pociągali y iakową kolwiek ichmościom czynili przeszkodę, tedy mamy y powinni będziemy, za naruszeniem tego zapisu, wyż mianowaną zarękę dziewięć tysięcy złotych polskich zapłacić y wszystkie podięte szkody, gołosłownie rzeczone, krom cielesney przysięgi y żadnego dowodu nagrodzić. O które naruszenie tego zapisu y pomienione zaręki daiemy iegomości panu marszałkowi y samey ieymości y sukcessorom ichmościów, mnie xiędza Pietkiewicza, następców moich y na wszytkich zakonników klasztoru Wileńskiego, przy cerkwie świętey Tróycy będących, pozwać do wszelkiego sądu, prawa y urzędu grodzkiego, ziemskiego, do sądu głównego trybunalnego, w który chcąc termin, powiat, woiewodztwo, także do sądu zadwornego, assessorskiego, relacyinego, seymowego, marszałkowskiego, a pod czas interregnum do sądu kapturowego y gdzieby ichmość nayskuteczniejszą y nayprędszą mogli otrzymać sprawiedliwość, rokiem zawitym—iednak statutowym, pokładaiąc takowe pozwy na wszelakich dobrach naszych klasztornych, leżących y ruchomych summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, lubo oczewisto więcey, a zakazem za trzy dni, za dwa, lubo y za ieden dzień zakazać; a my będąc zapozwani, lubo zakazani, żadnemi, lubo nayprawnieyszemi nie wymawiaiąc się przyczynami, forum nigdzie u żadnego sądu y urzędu nie excypuiąc, mamy y powinni będziemy personaliter stanąć, a stanowszy roku, pozwu, zakazu y ienerała nie burząc, żadnych by nayprawnieyszych delacyi nie zażywaiąc, mianowicie na plenipotenta, na kopiie, z pozwu, z zakazu y z tego zapisu, także na munimenta nie potrzebuiąc, usprawiedliwić się y zarękę wyż mianowaną zapłacić, osobliwie szkody, nakłady prawne, gołosłownie rzeczone, krom żadnego dowodu nagrodzić mamy y powinni będziemy. A sąd y urząd każdy, tak za staniem, iako y w niestaniu naszym, nie przymuiąc od nas, przyiacioł, plenipotentów y posłańców naszych, żadnych obmów y obron, na żadne dobrodzieystwa prawne y dylacye nam nie dopuszczaiąc y nie pozwalaiąc, ieno weyrzawszy w ten nasz dobrowolny zapis, pomienioną zarękę y szkody, nakłady, na nas samych y na dobrach naszych wszelakich leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, wskazać y mocną odprawę, krom składania rat statutowych, uczynić wolen y mocen będzie. A my tak sądu y urzędu o zły wskaz, iako strony o zły przewod prawa

nie pozywać, do wyższego sądu appellować y tego dekretu żadnemi sposobami znosić nie mamy y nie będziemy mogli, pod tąż zaręką wyż mianowaną; którą by y nieraz zapłaciwszy, przecie ten nasz wieczysty ugodliwy zapis przy zupełney mocy, wiecznemi czasy ma zostawać. Który ten zapis nasz wieczysty wolno będzie imci panu marszałkowi Oszmiańskiemu na przyszłym da Bóg seymie, lubo na którym kolwiek gdy ieno zechce ichmość constitutią przed całą rzeczypospolitą approbować, a my żadnym sposobem prepediować, pod tąż wyż mianowaną zaręką, niemamy y nie będziemy mogli. Y natośmy dali ten nasz list dobrowolny wieczysty ugodliwy kwietacyiny zapis, pod pieczęcią konwentu naszego Wileńskiego y z podpisem rąk naszych, także pod pieczęciami y z podpisy rąk w Bodzie przewielebnych ichmość xięży y ichmość panów przyiacioł, ustnie y oczewisto od nas uproszonych, a na podpisach rąk ichmość niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego, miesiąca Junii piątego dnia. У того листу добровольного угодливого вѣчистого зреченого квитацыйного запису при печати подписъ рукъ тыми словы: Józeph Pietkiewicz — zakonnik świętego Bazylego wielkiego, starszy Wileński imieniem swoim y całego monasterza świętey Tróycy ręką. Do tey kwietacyi podpisuię się imieniem moim y imci xiędza metropolity oyca mego Cyprian Żochowski—episkop Witebski, Mścisławski, koadiutor metropoliey y wszystkiey Rusi y archiepiskopiey Połockiey. Do tey kwietacyi podpisuię się Pachomiy Ohilewicz—s. teologii doktor, oyców wielkiego Bazylego vicarius generalis. Proszony pieczętarz do tey kwietaciey podpisuię Kazimierz Mintowt Czyż—podkomorzy Wileński, Benedikt Żochowski — kanonik Wileński, dziekan y prałat Żmudzki. Ustnie proszony pieczętarz od osob wyżey pomienionych Samuel Heronim Kocioł—podkomorzy Oszmiański. Который же тотъ листъ добровольный угодливый вѣчистый зречоный квитацыйный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую есть до актъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1673 г. Іюня 13 дня.

Изъ книги № 13, за 1673 г., л. 717.

78. Миролюбивая сдѣлка между Виленскимъ св.-Троицкимъ монастыремъ и Ошмянскимъ маршалкомъ Николаемъ Праздецкимъ о прекращеніи спорнаго дѣла по имѣнію Спяглѣ.

Между Виленскими св.-Троицкими монахами и наслѣдниками Ошмянскаго земянина Кевлича тянулся довольно длинный процессъ изъ за права обладанія имѣніемъ „*Спяглы*", которое было завѣщано Спягловскимъ монахамъ. Наконецъ обѣ спорящія стороны обратились къ содѣйствію пріятельскаго суда, подъ вліяніемъ котораго и состоялась настоящая миролюбивая сдѣлка. Въ силу ея Ошмянскій маршалокъ Прездецкій взялся заплатить монастырю 9000 польскихъ злотыхъ, а монастырь навсегда отказался отъ правъ на имѣніе.

Лѣта отъ нароженія Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ третьего, мѣсеца Іюня тринадцатого дня.

Передъ нами судьями головными духовными и свѣцкими, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ третій обраными, постановившися очевисто у суду въ Бозѣ велебный его милость ксендзъ Іозефъ Петкевичъ, закону светого Базылего великого—старшій монастыру Виленского при церкви светое Тройцы, въ уніи зъ костеломъ римскимъ зостаючей будучого, самъ особою своею и именемъ всихъ законниковъ того монастыру, при бытности вельможного въ Богу превелебного его милости ксендза Цыпріяна Жоховскаго — епископа Витебского и Мстиславского, коадъютора метрополіей Кіевской и всея Руси и архіепископіи Полоцкой, также при бытности въ Бозѣ велебного его милости ксендза Пахоміуса Огилевича—светое теологіи доктора, закону светого Базилего викарого енеральнаго, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой интерцизыйный, аліасъ пункта вѣчистое угоды вельможному его милости пану Миколаю Владиславу Праздзецкому—маршалку повѣту Ошменского, на речь въ нихъ меновите описаную служачій, просечи, абы тая интерцызія аліасъ пункта вѣчистое угоды приняты и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ были уписаны; которые принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маютъ:

Puncta wieczney ugody miedzy nami, to iest: xiędzem Józefem Pietkiewiczem—zakonu świętego Bazylego wielkiego—starszym monasteru Wileńskiego y wszystkiemi oycami y bracią tego monasteru z iedney, a miedzy mną Mikołaiem Władysławem Przezdzieckim—marszałkiem powiatu Oszmiańskiego z drugiey strony, ratione

maiętności Spiahły, w powiecie Oszmiańskim leżącey, od zeszłego z tego świata godney pamięci iegomości pana Krzysztofa Kiewlicza do cerkwie świętey Tróycy Wileńskiey na sześciu kapłanów, którzy nabożeństwo w cerkwi Spiaholskiey odprawować mieli, testamentem zapisaney y legowaney. Jako o tym pomieniony testament, a za nim processa prawne y dekreta sądu głównego trybunalnego na nieboszczykach ichmościach panach Kiewliczach, ante hostilitatem, a potym y na mnie marszałku Oszmiańskim ex partium controversyi otrzymane y po dwakroć przez ichmościów oyców bazylianów zaprzysiężone, szérzey y dostateczniey w sobie wyrażaią, za włożeniem się w to zobopólnych ichmościów panów przyiaciół naszych, ludzi zacnych, osób duchownych y świeckich, w Wilnie w roku teraznieyszym tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzecim, miesiąca Junii piątego dnia namowioney y skończoney. *Nayprzód*: ia marszałek Oszmiański względem takowey legacyi, przez nieboszczyka imci pana Krzysztofa Kiewlicza—wuia moiego, uczynioney, oswobodzaiąc maiętność Spiahłę, zagodziwszy ichmość oyców bazylianów Wileńskich na wieczne a nieodzowne czasy, za dziewięć tysięcy złotych polskich, mam y powinien będę tę summę pieniędzy imci xiędzu Pietkiewiczowi y wszystkim ichmościom oycom bazylianom monasteru świętey Tróycy Wileńskiego oddać y spełna zapłacić, monetą bez braku w wielkim xięstwe Litewskim idącą, w roku da pan Bóg przyszłym tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartym, w dzień świętego Jana Chrzciciela, święta rzymskiego, według nowego kalendarza, na mieyscu pewnym w Wilnie w mieście iego królewskiey mości stołecznym, w kancelaryey przy xięgach grodzkich Wileńskich, ni czym tego terminu nie pochybiaiąc. A ia xiądz Pietkiewicz y my wszyscy oycowie y bracia zakonu świętego Bazylego wielkiego monasteru świętey Tróycy Wileńskiego, z uznania ichmościów panów przyiaciół zobopólnych y z pewnych consideracyi, widząc też z lepszym być chwały Bożey skutkiem, kontentowawszy się tą summą dziewięcią tysięcy złotych polskich, tak tey testamentowey legacyey, przez nieboszczyka iegomości pana Krzysztopha Kiewlicza zapisaney, ustąpiwszy, wiecznieśmy się oney zrzekli, nie zostawuiąc sobie samych y nikomu inszemu do iegomości pana marszałka Oszmiańskiego, samey ieymci y successorów ichmć, także do maiętności Spiahły y do inszych dóbr ichmościów żadnego prawa, przystępu y odezwu wiecznemi czasy, iako też processa, zapozwy, dekreta niestanne y oczewiste w różnych subselliach, na ichmościach panach Kiewliczach ante hostilitatem, a potym y po iegomości panu marszałku Oszmiańskiemu pootrzymywane y zaprzysiężone, wiecznie pokasowawszy, do rąk imci pana marszałka na pomienionym terminie, za oddaniem nam przerzeczoney summy, wrócić deklaruiemy. Na co y kwitacyę naszą ugodliwą napisaną y przez nas oyców bazylianów, także ichmościów panów przyiaciół naszych tychże zobopolnych podpisaną, na ręce przewielebney kapituły Wileńskiey do wyżey pomienionego terminu daiemy, którą kwitacyą, po wyliczeniu nam od iegomości pana marszałka przerzeczoney summy dziewięciu tysięcy złotych polskich, eliberowawszy z rąk u przewielebney kapituły Wileńskiey y zaraz tegoż czasu u sądu głównego trybunalnego w Wilnie przyznawszy, zarówno z przewodami prawnemi wyżey specifikowanemi, iegomości panu marszałkowi Oszmiań-

skiemu, pod zarękę niżey pomienioną, oddać powinni będziemy. Na którym terminie ia marszałek Oszmiański, przy oddaniu tey summy ichmościom oycom bazylianom, a za odebraniem od ichmośció wspraw y wszystkich progressów prawnych mam też moie wszystkie uroszczone processa, zapozwy y mandaty wiecznie pokasowawszy, do rąk ichmościów oyców bazylianów Wileńskich oddać. A ieślibym ia marszałek Oszmiański na tym wyżey wspomnionym terminie summy pomienioney dziewięciu tysięcy złotych polskich ichmościom oycom bazylianom monasteru świętey Tróycy Wileńskiego nie oddał, nie zapłacił y tym punktom wieczystey ugody dosyć nie uczynił, tedy nie tylko w zarękę mam popadać y tę summę iuż z zaręką sowitą, to iest, ośmnaście tysięcy złotych polskich ichmościom zapłacić powinien będę, ale wszystkie progressa prawne y dekreta, na nieboszczykach ichmość panach Kiewliczach y na mnie pootrzymywane, niwczym nie naruszone, przy swey mocy zostawać maią, a iako onych żadnym wymysłem y sposobem znosić niemam y nie będę mógł, ale owszem, po ominieniu tamtego terminu, za nieoddaniem przezemnie wyżmianowaney summy wszytek ichmość proces prawny, dekreta y ten testament nieboszczyka iegomości pana Krzysztopha Kiewlicza wespół z legacyą utwierdzam, tak y ta pomieniona kwietacya, od ichmościów oyców bazylianów mnie służąca, podpisana y na ręce przewielebney kapituły Wileńskiey oddana, żadnego waloru mieć niema y na żadney pomocy mnie być nie może, ale według postępku prawnego wolno będzie ichmościom pomienione dekreta do executiey przywodzić y tę maiętność Spiahłę, za temiż wskazami w dekretach wyrażonemi w possessyą swoią obiąć, a ia marszałek Oszmiański imieniem swoim y compraetendentów, iakimże kolwiek tytułem, lubo successyi, lubo consuccessyi niwczym ichmościom contradicować niemam y niebędę mógł. Wczym wszystkim, upewniaiąc siebie za nieuczynienie tym punctom dosyć y niedotrzymanie ugody, zakładamy na nas obie stronie zarękę tak wielką, iako ważność rzeczy w tych punctach opisaney, wynosi; o co daiemy wolne forum do zapozwania siebie przed sąd główny trybunalny do Wilna, gdzie żadnych dylacyi nie zażywaiąc y do inszego prawa y sądu nie zrywaiąc się, skuteczną z obu stron przyiąć mamy y powinni będziemy rozprawę y zarękę wyżmianowanym za słusznym dowodem zapłacić. Do których punctów, przy pieczęciach klasztorney y moiey mnie marszałka Oszmiańskiego ręce śmy nasze podpisawszy, ichmościów panów mediatorów, przyiacioł naszych zobopólnych, osób duchownych y świeckich o podpisy rąk y przyłożenie pieczęci uprosiliśmy. Działo się w Wilnie roku, miesiąca y dnia wyż mianowanego. У тое интерцызіи аліасъ пунктовъ вѣчистой угоды при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Jozeph Pietkiewicz — zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy Wileński, imieniem moim y całego monasteru świętey Tróycy, manu propria; Mikołay Władysław Przezdziecki — marszałek Oszmiański, ręką swą.—Do tey intercyzyi y ugody podpisuię się: Pachomius Ohilewicz—świętey theologii doktor, ordinis sancti Basilii magni vicarius generalis. Do tey intercyzyi y ugody nomine meo y iegomości xiędza metropolity oyca mego podpisuię się: Cypryan Żochowski—episcopus Witebski y Mścisławski, coadiutor metropoliey wszystkiey Rusi y archiepiskopiey Połockiey. Ustnie proszony pieczętarz y zażyty mediator od obu ichmość podpisuię:

Kazimierz Minthowth Czyż—podkomorzy Wileński. Benedikt Żuchowski — kanonik Wileński, dziekan Żmudzki. Ustnie proszony pieczętarz iako zażyty mediator z obudwu stron w tym liście pomienionych Samuel Hieronim Konett—podkomorzy Oszmiański.

Который же тотъ листъ интерцызiйный, алiасъ пункта вѣчистое угоды, за признанiемъ оныхъ черезъ вышъ менованыхъ особъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1678 г. Мая 20 дня.

Изъ книги № 29, за 1687 г., л. 1560.

79. Уступочная запись начальницы Виленскаго женскаго св.-Духовскаго монастыря, Елисаветы Василевичовны племяннику ея, Мстиславскому подстолему Осипу Лядинскому на имѣнiя Погостъ, Люлинъ и прочее имущество.

Настоятельница Виленскаго женскаго св.-Духовскаго монастыря Василевичовна заявляетъ слѣдующее: родной братъ ея, Бѣлорусскiй епископъ Ѳеодосiй Василевичъ, владѣлъ вышепомянутыми имѣнiями Друцкаго-Любецкаго по закладному праву и умеръ. Въ этихъ имѣнiяхъ осталось разнаго движимаго его имущества и денежныхъ бумагъ болѣе нежели на 200,000 злотыхъ, которыми воспользовались опекуны Друцкаго-Любецкаго и наслѣдники. Настоятельница и выдаетъ настоящее полномочiе своему родственнику, пограничному судьѣ Лядинскому, на право возвращенiя расхищеннаго имущества своего брата.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ семого, мѣсеца Августа чотырнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешнiй тысеча шестьсотъ осьмдесятъ семый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу велебная ей милость панна Елизабета Василевичовна—старша кляштору Виленского паненъ закону Базилего светого, оповѣдала, покладала и признала листъ свой добровольный, водлугъ права справленый, влевковый записъ, на речь въ немъ нижей мененую, его милости пану Езофу Лядзинскому—подстолему Мстиславскому, судьи пограничному великого князства Литовского, даный и належачiй, который устнымъ своимъ сознаньемъ ствердивши просила, абы тотъ листъ записъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ былъ принятъ и уписанъ. Якожъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Elizabeta Wasiliewiczowna—starsza klasztoru Wileńskiego panien zakonu Ba-

żylego świętego, czynię wiadomo tym moim wlewkowym listem, zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, iż gdy po zeyściu z tego świata w Bodze przewielebnego imci oyca Teodozego Wasilewicza—episkopa Białoruskiego, archimandrity Słuckiego, rodzonego brata mego, który w maiętności swey, nazwaney Pahostin y Lulin, w powiecie Pińskim leżącey, w roku przeszłym tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dwudziestego pierwszego dnia z woli y dispositiey Bożey śmiercią z tego świata zszedł, na które te dwie maiętności Pohost y Lulin dał był gotowey summy imci panu Mikołaiowi Druckiemu-Lubeckiemu y pani małżonce ieymci paniey Krystynie Statkiewiczownie — kasztelance Nowogródzkiey, w monecie dobrey piąciudziesiąt tysięcy złotych polskich, w których to maiętnościach, maiąc w Bogu zeszły imć xiądz episkop splendory swoie: złoto, śrebro, gotowe summy pieniążne, szaty, rysie, sobole, lisy, aparaty cerkiewne, cynę, miedź, cugi, konie iezdne, stada, karety, bydło różne, krescencie wszelkiego zboża, iedno z drugim wszytkiego tego na dwakroć sto tysięcy złotych polskich, także sprawy wszelkie na wieczyste, zastawne y arendowne maiętności, testamenta różnych lat y przed śmiercią ieszcze czynione obligi na summy niemałe, na różne osoby służące assecuratie, cerografy na kupców Wileńskich, Słuckich y innych, przywileia cerkiewne y na osobę zeszłego imci oyca episkopa służące y inne różne; tedy to wszytko od mała do wiela, co się wyżey pomieniło, we cztyry dni po śmierci zeszłego imci oyca episkopa Białoruskiego, rodzonego brata, nienależnie y niesłusznie iaśniewielmożni ichmość panowie opiekunowie pozostałego potomstwa imci pana Lubeckiego, to iest ichmościów panów Symona y Bohdana Druckich-Lubeckich, z wiadomością ieden drugiego zabrali y na swóy pożytek spólnie z ichmość panami Lubeckiemi, maiąc go u siebie, obrócili. Co ia uboga zakonnica, postradawszy miłego brata mego y tak wiele summy y splendorów, iako się wyżey pomieniło, na dwakroć sto tysięcy złotych polskich y swoich summ pieniężnych posagowych, od rodziców moich do klasztorów należących, a u zeszłego imci oyca episkopa pozostałych, nie mogąc tego doyść, wlewam tedy to wszytko na osobę imci pana Józepha Ladzińskiego—podstolego Mścisławskiego, sędziego pogranicznego wielkiego xięstwa Litewskiego, iako siestrzańca mego, imci pana Stanisława Piotrowskiego—podczaszego Trockiego, pisarza grodzkiego Mozyrskiego, y panią małżonkę imci panią Mariannę Ladzińską, sietrzennicę moią, od których ponieważ mi się we wszystkim dosyć stało, daiąc wolność imć y pozwalaiąc w osobie mey z imścią prawnie lub też przez complenatią, iako krewnym moim tego wszytkiego u ichmców panów Lubeckich, a przez rozkazanie i. w. ichmciów panów opiekunów ichmców panów Lubeckich, to iest przez iaśniewielmożnego imci pana Alexandra Hilarego Połubińskiego—marszałka wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, wielmożnego imci pana Marciana Ogińskiego y krayczego wielkiego xięstwa Litewskiego wielmożnego imci pana Michała Druckiego-Sokolińskiego—pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego y samych ichmościów panów Symona y Bohdana Lubeckich, przez przyiaciół y sług z woli iegomość zabranych, dochodzić. W czem wszytkim, iako ichmć panowie krewni moi wyż pomienieni terminem prawnym lub ugodą zadosić uczynieniem postanowią, wszytko pro rato et grato przyiąć

deklaruię y iuż osoba imć w osobie mey u kożdego sądu y prawa poczytana y rozumiana być ma y prawa forum od imienia mego moc daiąc, ten móy wlewkowy list, ręką moią podpisawszy, ichmościów panów pieczętarzów ustnie y óczewisto o podpis rąk uprosiłam. Dat w Wilnie, w klasztorze panieńskim zesłania Ducha świętego, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia dwudziestego dnia. У того листу добровольного влевкового запису при печатяхъ подписы рукъ тыми словы: Elizabeta Wasilewiczo—wnastarsza monastyru panieńskiego Wileńskiego, reguły świętego Ducha. Proszony według prawa od osoby wyż wyrażoney do tego zapisu wlewkowego, pieczętarz Bogusław Uniechowski — pisarz ziemski Nowogrodzki. Proszony pieczętarz od osób wyż pomienionych do tego wlewkowego zapisu, Michał Łosowski—łowczy Słonimski. Proszony pieczętarz do tego listu od osoby wyż mienioney oczewisto, Roman Szyszka—skarbnik woiewodztwa Połockiego. Который сесь листъ влевковый записъ, за устнымъ и очевистымъ черезъ особу вверху мененую сознаньемъ оного, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1678 г. Іюня 30 дня.

Изъ книги № 18, за 1678 г., л. 959.

80. Заставная запись отъ настоятеля Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Климента Тризны крестоносному братству, состоящему при церкви тогожъ монастыря, на фольварокъ Хотяновичи и села Козляны, Ходоровцы и Сѣрки.

Настоятель св.-Духовскаго монастыря Клементій Тризна занялъ у св.-Духовскаго братства 26,000 зл. на собственныя свои нужды подъ залогъ фольварка Хотяновичъ и трехъ селъ имѣнія Лебеды подъ условіемъ, что имѣніе должно находиться въ вѣдѣніи братства до тѣхъ поръ, пока онъ Тризна, или его наслѣдники не уплатятъ долга. Воинскія повинности Тризна беретъ на себя, но другія предаетъ временнымъ владѣльцамъ-братчикамъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ осьмого, мѣсеца Іюля двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесять осьмый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Бозѣ велебный его милость отецъ Клеменсъ на Ольдовѣ и Лебедѣ Тризна—законникъ закону светого Базылего великого, старшій законниковъ тогожъ закону манастыра, при церкви светого Духа брацкой у Вильнѣ будучо-

го, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный заставный записъ, ихъ милостямъ паномъ старостамъ и екзекуторомъ тогорочнымъ брацтва Крестоносного, то есть его милости пану Яну Софроновичу—секретару и дворянину его королевское милости, его милости пану Андрею Колодежинскому — регентови земской Виленской канцелярiей, пану Захарiяшу Лункевичу и пану Кгабрiелю Хилимоновичу, на речь въ немъ нижей помененую даный и належачiй, просечи абы тотъ записъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ былъ уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Klemens na Ołdowie y Lebiodzie Tryzna—zakonnik zakonu ś. Bazylego wielkiego, starszy zakonników tegoż zakonu monastera, przy cerkwi świętego Ducha brackiey w Wilnie będącego, czynię iawno tym listem, dobrowolnym zastawnym zapisem moim każdemu, teraz y napotym potrzebuiącemu wiedzieć, ku wiadomości przywodząc, oznaymuię o tym, iż co ia, będąc gwałtownie potrzebnym na zniesienie y ufacilitowanie własnych ciężarów, trudności y pilno gwałtownych teraznieyszych moich potrzeb, wziołem, pożyczyłem wszystkiego ogułem duchownego y świeckiego, szlacheckiego stanu y mieyskiey conditii ludzi bractwa Krestonosnego, przy pomienioney cerkwi świętego Ducha w Wilnie będącego, pod posłuszeństwem patryarchy Konstantynopolskiego y starostów exactorów tegorocznych pomienionego bractwa, to iest u imci pana Jana Sofronowicza—sekretarza y dworzanina iego królewskiey mości, pana Andrzeia Kołodzieżyńskiego — regenta ziemskiey Wileńskiey kancellaryey, pana Zacharyasza Lunkiewicza y pana Gabryela Chilimonowicza, gotowey rękodayney summy cerkiewney dwadzieście sześć tysięcy zł. pol. spełna odliczywszy odebrałem. W którey to summie pieniędzy dwudziestu sześciu tysięcy złotych folwark móy, nazwany Chocianowicze, y wieś Kozlany, wieś Chodorowcy, wieś Sierki, od maiętności moiey nazwaney Lebiody, w powiecie Lidzkim leżącey, odłączony, w wolney władze y dispozitiey moiey będący y na tenczas ode mnie za prawem arendownym w dzierżeniu imci paniey Krystyny Prokopowiczowny—Aleksandrowey Tyszkiewiczowey zostaiącey, ale innym żadnym pierwszą, ani poślednieyszą datą, niiakowym prawem, ani komu niezawiedziony y nieobciążony, wolny, swobodny, to iest: dwór we wsi Chocianowiczach, z budowaniem dwornym y gumiennym, z ogrodami, sadami owocowemi y chmielowemi, wsiami nazwanemi Chocianowiczami, Kozlanami, Chodorowcami y wsią Sierkami y w nich domami mieszkaiącemi, ziemianami, boiarami, na czynszu będącemi, poddanemi ciahłemi, z ich żonami, dziećmi, maiętnościami y ich wszelakiemi powinnościami, gruntami pognoynemi y prostemi, dwornemi y chłopskiemi, oromemi y nieoromemi, dyrwanami, odłogami, przerobkami, pasiekami, trzebieżami, zasiewkami ozimnemi y iarzynnemi, bydłem rogatym y nierogatym, według osobliwego inwentarza odemnie danego, z sianożęciami murożnemi y błotnemi, sadzawkami, stawami, osobliwie stawem na rzece Lebiedzie, z młynem y iego wymiołkami, z rzekami, rzeczkami, zatokami, z wolnym w nich łowieniem ryb, z gony bobrowemi y łowy wydrzanemi, z lasami, borami, gaiami, zaroślami, chróstami, wolnym w nich łowieniem y biciem wszelakiego zwierza y ptastwa, z wolnym na budynek y

na wszelaką potrzebę wypuszczeniem drzewa, pogotowiu rąbaniem y wywożeniem na opał drzew, owo zgoła ogulnie tę pomienioną maiętność, ze wszystkiemi y wszelakiemi do niey in genere et specie pożytkami y przynależnościami, tak iż mianowana rzecz niemianowaney, a niemianowana mianowaney w żadney przekazie y przeszkodzie być nie może—nic z tego folwarku Chocianowicz y pomienionych wsi na mnie samego, bracią, siostr, blizkich krewnych y powinnych moich y ni na kogo nie wymuiąc y nie wyłączaiąc, tak, iako się maiętność przed tym tego miała y teraz w granicach, miedzach, kopcach y obychodziech swoich ma, według osobliwego, ode mnie danego ograniczenia y obodnicy, zwysz rzeczonym ichmość panom starostom tegorocznym y y całemu duchownemu y świeckiemu bractwu Krestonosnemu, przy cerkwi ś. Ducha religiey graecoruskiey prawosławney, prawem zastawnym do oddania y wszystkich spełna zapłacenia przeze mnie pożyczoney summy pieniędzy dwudziestu sześciu tysięcy zł. zawiodłem, postąpiłem, w moc, władzę y possessyą urzędownie przez ienerała podałem, na lat trzy, nierozdzielnie po sobie idące, których termin zacząć się ma w roku, da Pan Bóg, przyszłym tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym, na dniu y święta świętego Jerzego święta rzymskiego podług nowego kalendarza, na wiosnę przypadaiącego, a kończyć się ma w roku, da Pan Bóg, przyszłym tysiąc siedmset ośmdziesiątym wtórym, w takowyż dzień ś. Jerzego święta rzymskiego, przed którego przypadnieniem terminu okupna, gdy tę maiętność u ichmość okupić zachcę, mam niedziel dwónastą ichmość drzierżących przez list móy otworzysty obwieszczy, pokładaiąc ony na teyże maiętności, urzędowie przez ienerała obwieścić, a po położeniu tego obwieszczenia na terminie na mieyscu pewnym, to iest, w pomienionym brackim Wileńskim monasterze, tę summę wszystką spełna dwadzieścia sześć tysięcy zł. wraz a nieporóżnie monetą dobrą, beż żadnego braku, w koronie polskiey y w w. x. Lit. idącą, oddać, nie trudniąc y nie hamuiąc tey summy żadnym iakoby się iakowe z nawiedzenia Bożego w budynkach dwornych, lub przez głód, nieurodzaie, mrozobicie, gradobicie y przez żołnierza albo zwykłą chłopską swawolą w rozeyściu poddanych spustoszenie pokazało za dzierżenia ichmość, lecz z tego to wszytkiego prawnie ichmość kwitować mam y we wszytkim w poddaniu tey summy zadosyć uczynić ichmość mam, a po mnie successorowie dóbr moich temu wzyskaniu dosyć czynić powinni. A za nieoddaniem tey summy na terminie, tedy od terminiu zwysz mienionych trzech lat, do trzech lat nieodmiennie po sobie idących, aż do oddania y spełna ichmość panom bractwu tey summy wypłacenia. Maią tedy, wolni y mocni będą ichmość pomienione bractwo Wileńskie wysz rzeczony folwark z pomienionemi wsiami, w roku, da Pan Bóg, przyszłym tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym w dzień ś. Jerzego święta rzymskiego, po expirowaniu arendy, prawu ieymci paniey i.-w. Tyszkiewiczowey, do którego terminu expirowania od pomienioney summy zastawney ia zwysz rzeczona osoba przychodzącą kwotę bractwu, wysz mianowanemu zapłaciłem, krom żadnego ode mnie, od ieymość paniey Tyszkiewiczowey y niodkogo zatrudnienia, impedimentu y przeszkody do realney possessyey y dzierżenia swego obiąć, a obiąwszy spokoynie do zwysz rzeczonego terminu y aż do oddania y spełna sobie tey

summy dwudziestu sześciu tysięcy złotych w dzierżeniu y używaniu zostawać, poddanych tamecznych sądzić, rządzić, zbiegów tam należących, gdzie y u kogo kolwiek pokazali by się, odyskiwać, ukrzywdzonym sprawiedliwości dochodzić y z onych każdemu czynić, a winnych według występków by y na gardle karać, wolni y mocni będą; y tychże często rzeczonych poddanych do wszelkich robocizn y powinności pełnienia, według inwentarza sobie danego, używać, intraty y prowenta roczne, z tey maiętności przychodzące, wybierać y pożytki wszelakie, według woli y naylepszego upodobania swego wynayduiąc, na swoie własne potrzeby obracać y komu chcąc takowym że prawem zastawnym zawieść, bądź prawem arendowym, do oddania sobie spełna ode mnie albo od successorów dóbr moich mianowaney summy ichmość zastawney zaarendować. W czym ia Klemens Tryzna nietylko ichmość bractwu Krestonosnemu y aktorom teraznieyszym, zwyż rzeczonym y następcom ichmość y każdemu od ichmość tey maiętności dzierżącemu, żadney namnieyszey w spokoynym dzierżeniu y używaniu przeszkody czynić nie mam, lecz y owszem ieżeliby od kogo kolwiek innego, a osobliwie od ieymości paniey Tyszkiewiczowey po expirowaniu terminu arendy lokować, albo iaka kolwiek przy obięciu tey maiętności ichmość bractwu pomienionemu zachodziła trudność y turbacya, tedy za oznaymieniem mnie od ichmość y od każdego dzierżącego przez list otworzysty obwieszczony, pokładaiąc ony na główney moiey maiętności Lebiodzie, w powiecie Lidzkim leżącey, to iest, na wieczność oney, którą pod evictią tey summy zastawney poddaię y obciążam, albo oczewisto w ręce podaiąc urzędownie przez ienerała u każdego sądu, prawa y urzędu, moim własnym groszem, kosztem y nakładem ichmość pomienione bractwo Krestonosne y każdego od ichmość dzierżącego zastępować, oczyszczać y do końca oczyścić mam y powinien będę, y tym listem dobrowolnym moim zapisem obowiązuię się; a gdziebym ia nieiako przepomniawszy tego moiego listu na terminie zwyż mianowanym, po expirowaniu arendy, prawa urzędownie ieymości paniey Tyszkiewiczowey obięcia do realney possessyey tey maiętności, sam przez siebie lub przez osoby inne subordynowane, albo też samą osobę ieymość paniey Tyszkiewiczowey y synów ieymości ichmość bronił, albo od ieymości y od każdego tak na tym terminie iako y potem nie ewinkował y nie oczyszczał, lub po obięciu do possessyey, nie podawszy obwieszczenia y nie obwieściwszy ichmość przed terminem albo między rokami y po terminie tę summę ichmość oddawać chciał, bądź bez oddania summy ichmość z władze, dzierżenia y possessyey ichmość dzierżących odeymować usiłował, y którego kolwiek czasu sam przez się, lub przez kogo kolwiek w spokoynym dzierżeniu y używaniu tey maiętności ichmość samym y każdemu dzierżącemu przeszkodę czynił, albo od wstępuiącego y przeszkodę czyniącego nie zastępował, nie oczyszczał y do końca nie oczyścił, tedy zarękę takowey że summy dwadzieścia sześć tysięcy złotych, także szkody y nakłady gołosłownie mianowane nagrodzić ichmość y każdemu od ichmość dzierżącemu zapłacić powinien będę. O którą zarękę, także szkody, nakłady, gołosłownie mianowane, za naruszenie przez mię w którym kolwiek punkcie y paragrafie tego moiego listu zapisu, albo w czym kolwiek niedosyć onemu uczynienie, do zapozwania mnie do

wszelakiego sądu, prawa y urzędu grodzkiego, ziemskiego y do sądu głównego trybunalnego, w które kolwiek woiewodztwo, termin y powiat, a czasu interregnum y do sądu kapturowego ichmość zwyż mianowanemu bractwu y kożdemu od ichmość dzierżącemu, terminem by naykrótszym, y niestatutowym wolne zostawuię forum. To też ichmość dzierżącym tego folwarku y pomienionych wsi do niego należących waruię, iż ieśliby ichmość za dzierżenia swoiego co kolwiek nowego w budynkach dwornych pobudowali, albo stare restaurowali y na zapomogę poddanych co kolwiek kosztów łożyli; tedy przy okupnie wszystko, co będzie łożono, to z uznania przyiacielskiego przeze mnie y przez successorów dóbr moich zapłacono y nagrodzono być powinno. Waruię ieszcze y to, iż pospolite ruszenie, gdyby z ufały seymowey, albo przez laudum powiatowi w. x. Lit. ufalone było, tedy ia sam własnym kosztem y groszem moim, a po mnie successorowie należące dóbr moich, przy głównych maiętnościach moich Lebiedzie y Ołdowie odprawować, a ichmość dzierżących tamtey maiętności zastępować będziemy powinni. Podatki zaś, ieśliby iakowe seymem uchwalone były, sami ichmość iako dzierżące, u poddanych tamecznych wybrawszy, do skarbu rzeczy-pospolitey wnosić y oddawać, y iuxty na imię swoie otrzymywać, resztę zaś pozostałą na się obracać wolni y mocni będą, krom żadney w tym ode mnie y successorów moich przeszkody, pod tąż zwyż mianowaną zaręką, którą by y niepoiednokroć za naruszeniem tego zapisu zapłaciwszy, przecie ten mój list zapis aż do dosyć onemu we wszytkim uczynienia u każdego sądu przy zupełney mocy y wadze ma zostawać. Y na to ia Klemens Tryzna — starszy zwyż rzeczonego brackiego Wileńskiego monastera, dałem ten mój list dobrowolny zastawny zapis ichmość panom exactorom starostom tegorocznym, wyżey mianowanym y następcom ichmć y wszystkiemu duchownemu y świeckiemu bractwu przy cerkwi ś. Ducha w Wilnie będącey zostaiącemu, z pieczęcią y z podpisem ręki mey, tudzież z pieczęciami y z podpisami rąk ichmość panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto do tego listu zastawnego zapisu uproszonych, na podpisach rąk ichmość imionami y nazwiskami specifice wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Junii trzydziestego dnia. У того запису при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Klemens Tryzna — starszy Wileńskiego conwentu przy cerkwi świętego Ducha monastera, mp. Ustnie proszony pieczętarz od imci xiędza Tryzny do tego zapisu ręką się moią podpisuię, Stanisław Dominik Porębski—podstoli Wołkowyski. Ustnie proszony pieczętarz od osoby wyż mianowaney Szumski Jerzy Konstanty—czesnik. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu od osoby wyż mianowaney Jerzy Kościałkowski—strażnik Wiłkomirski. Который же тотъ листъ добровольный заставный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1678 г. Декабря 8 дня.

Изъ книги № 9, за 1670 г., л. 308.

81. Консенсъ братства Виленскаго св.-Духовскаго монастыря на продажу имѣнія Судервъ.

Виленское Св.-Духовское братство настоящимъ документомъ удостовѣряетъ, что оно разрѣшаетъ настоятелю Св.-Духовскаго монастыря продать или отдать въ арендное содержаніе фольварокъ Судервы, записанный братству Полубинскимъ, тому лицу, которое найдется съ деньгами; деньги же эти оказались нужными для пріобрѣтенія другого лучшаго имѣнія.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятого, мѣсеца Мая десятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Михалъ Константиновичъ оповѣдалъ и до актъ подалъ консенсъ, межи ихъ милостями отцами религіей грецкой подъ титуломъ светой Троицы, при церкви светого Духа у Вильнѣ зостаючихъ, постановленный, на рѣчь въ томъ консенсѣ нижей спецификованую, просечи, абы тотъ консенсъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ актыкованъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

My niżey na podpisach specyfikowane tak stanu rycerskiego, iako y mieyskiego osoby, przełożeni y bracia bractwa religiey greckiey pod tytułem świętey Tróycy, przy cerkwie świętego Ducha w Wilnie założonego zgromadzeni, czyniemy wiadomo, komu by o tym wiedzieć należało, teraz y napotym będącego wieku ludziom, iż przełożywszy nam wielebny w Bogu oyciec Daniel Dorofieiewicz — starszy monastera świętego Ducha y bractwa naszego, imieniem swym y całego zgromadzenia swego monasterskiego w roku teraźnieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Decembra dnia ósmego, iednę pilną y gwałtowną bractwa potrzebę ku większemu onego dobra y Boskiey chwały roszczeniu, żądał od nas, abyśmy necessitatem rei przeniknąwszy, sposób iakowy do zasięgnienia na tę gwałtowną bractwa potrzebę pieniędzy wynaleźli y sam między innemi śrzodkami ten sposób do prętkiego nabycia onych podał, abyśmy folwark, nazwany Suderwą, w woiewodztwie Wileńskim leżący, prawem wieczystym od godney pamięci iaśniewielmożnego iegomości pana Aleksandra Połubińskiego — kasztelana Nowogrodzkiego y wielmożney ieymć

paniey Zophiey Juriewny xiężney Holszańskiey Alexandrowny Połubińskiey—kasztelanowey Nowogrodzkiey, małżonków, bractwu naszemu w roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiątym trzecim, miesiąca Septembra dnia trzydziestego zapisany y w intromissyą podany tymże prawem wieczystym, kto by się z pieniędzmi odezwał, puscić zezwolili. Zważywszy my tedy tę proponowaną od iegomości oyca starszego bractwa potrzebę być wielce słuszną y sposobnieyszego śrzodku do zasiągnienia summy na tę gwałtowną potrzebę nad podany od iegomości oyca starszego sposób nie upatruiąc y wiedząc, iż przez alienatią tego folwarku od bractwa nie tylko szkoda iakowa, albo uyma bractwa nie dzieie się, ale owszem pożytek większy ztąd rości, (ponieważ że ta summa, która się wziąć może za ten folwark, na pożytecznieyszą wnosi maiętność), unanimi na to zezwoliliśmy consensu y moc iegomości oycu starszemu y całemu konwentu na to daliśmy, aby ichmć, imieniem wszystkich nas do tego bractwa należących, ten folwark bracki Suderwą, tymże wieczystym prawem za proporcyonalną tego folwarku summę, iako z naylepszym bractwa dobrem być może, temu, kto się odezwie z pieniędzmi, puścili. Który konsens nasz słówny, aby na potem iegomość oyciec starszy, albo konwent (gdyby na potym iakową od kogo względem tey przedaży turbacyą ponosili) mieli się czym zasłonić, tym pisaniem naszym corroboruiemy. Do którego consensu przy pieczęciach, podpisy rąk naszych przyłożyliśmy. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym ósmym, dnia ósmego Decembra. У того консенсу при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Marcian Ogiński—krayczy wielkiego xięstwa Lit., Rohaczowski, Mścibohowski, Dorsuński starosta iako syndyk bractwa; Hrehory Chomiński—podstarości Wileński; Symon Konstantynowicz—na tenczas dozorca bractwa tego; Bazyli Misiewicz, brat tegoż bractwa; Krzysztoph Sokołowski—na ten czas dozorca bractwa tego; Bazyli Siergieiewicz, iako na tenczas dozorca bractwa tego. Которыйжъ тотъ консенсъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененную до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ.

1679 г. Августа 17 дня.

Изъ книги № 19, 1679 г., л. 1207.

82. Квитанціонная запись отъ земянина Рыпинскаго братству Виленскаго св.-Духовскаго монастыря въ удовлетвореніи послѣднимъ его претензій.

Семенъ Рыпинскій вчинилъ противъ Св.-Духовскаго монастыря процессъ на 30,000 злотыхъ, задержанныхъ монастыремъ, и выигралъ его въ трехъ судебныхъ инстанціяхъ, вслѣдствіе чего и присужденъ былъ ему монастырскій фольварокъ Войдатишки; но, благодаря посредничеству разныхъ высокопоставленныхъ лицъ, Рыпинскій вошелъ въ соглашеніе съ монастыремъ, получилъ отъ него удовлетвореніе, въ доказательство чего и выдалъ настоящій квитаціонный листъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ девятого, мѣсеца Августа двѣнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ девятый обраными, постановившисе очевисто у суду его милость панъ Симонъ Рыпинскій оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ добровольный вѣчистый угодливый квитацыйный записъ свой на речь въ немъ нижей поменену, велебному въ Богу его милости отцу Клеменсу Тризнѣ—номинату епископіей Бѣлорусской, старшому звышъ мененого монастыря брацкого Виленского належачій, просечи насъ суду, абы тотъ квитацыйный записъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Symon Rypiński—ziemianin iego król. mości w. x. Lit. iawno czynię y zeznawam tym moim dobrowolnym listem wieczystym ugodliwym kwitacyinym zapisem kożdemu potrzebuiącemu wiedzieć o tym, iż co ia, dochodząc swego depozitu trzydziestu tysięcy y kilkuset złotych polskich, przez w Bodze wielebnych oyców zakonników reguły świętego Bazylego brackiego, przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie będącego, zahamowanego y mnie nie oddanego, także o insze moie pretensye po wyniesioney przez constitucyą rzeczyposplitey za mną, iako cudzoziemcem, commissyey z w Bodzie przewielebnym imci oycem Klemensem Tryzną — nominatem episkopiey Białoruskiey, starszym zwyż mianowanego monastyra brackiego Wileńskiego, z całym konwentem y z całym bractwem krestonosnym szlacheckiego stanu y mieyskiey condycyey w tychże moich pretensyach dekreta, ieden w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, różnych dni miesiąca Oktobra ichmość panów kommissarzów, dru-

gi sądu iego kr. mości zadwornego assessorskiego, trzeci ichmość panów kommissarzów w teraznieyszym tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym, miesięcy y dni w nich specyfikowanych, o czym dostateczniey w sobie też opiewaią dekreta, otrzymawszy y iuramentem moim oneż comprobowawszy, vigore tychże dekretów folwark nazwany Woydaciszki, w woiewodztwie Wileńskim leżący, wielebnym ichmość oycom bazylianom zwyż mianowanym konwentu Wileńskiego należący, do dzierżenia mego prawnie obiowszy, onego zaś do daty tego listu zapisu mego dzierżącym byłem, a że w tey sprawie poważna między nas wysokich ichmość panów mediatorów naszych zobopolnych interponowała perswazya, zaczym, ia Symon Rypiński, z wynalazku poważney tychże ichmość panów mediatorów naszych perswazyey, zwyż mianowane moie do całego bractwa duchownego y świeckiego uroszczone w tey sprawie pretensye, wynoszoną kommissyą otrzymane dekreta y wszystek proceder prawny, w tey actii zaszły, kassuię y annihiluię wiecznie, nie zostawuiąc mnie samemu, nikomu z blizkich krewnych moich, pogotowiu osobom obcym, teraz y w czasy potomne żadnego przystępu, prawa, praetextu y odezwu do w Bodze wielebnych ichmość oyców bazylianów, monasteru świętego Ducha, do całego duchownego y świeckiego in genere bractwa y do dobr ichmość żadnych leżących, ruchomych, a osobliwie do folwarku wyż mianowanego Woydaciszek y do żadney onego należytości, który ze wszystką do niego należytością równo z datą tego listu zapisu mego ichmość oycom zakonnikom zwyż miawowanego monastyra, przy cerkwi świętego Ducha, do należytey ichmość rezignuię y przywracam posessyi, nie zostawuiąc wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy, pod zaręką trzydziestu tysięcy złotych polskich; o którą zarękę za naruszeniem przez mię tego listu moiego dobrowolnego zapisu, do zapozwania mię do wszelkiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, do sądu głównego trybunalnego, w którym chcąc woiewodztwie, termin, powiat, lub do stanów rzeczypospolitey na seym, in casu interregni do sądów kapturowych, partykularnego y generalnego, także do sądów iaśniewielmożnych ichmość panów marszałków w koronie, w. xięstwa Litewskiego wolne forum ichmość zostawuię, a y zapłaciwszy tę zarękę by y nie poiednokroć, gdyby do tego przyszło, iednak ten list dobrowolny zapis móy wieczysto ugodliwy kwitacyiny u każdego sądu, prawa y urzędu przy zupełney mocy y wadze zostawać ma wiecznemi czasy. Y na tom ia Symon Rypiński dałem ten móy list wieczysty kwietacyiny zapis, pod moią pieczęcią y z podpisem ręki mey, także pod pieczęciami rąk ichmość panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto do tego listu uproszonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątego, siedmnastego dnia miesiąca Augusta. У того запису при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Symon Rypiński ręką swą własną. Według tey kwitacyi dosyć się stało me praesente panu Symonowi Rypińskiemu, do którey ręką moią podpisuię się Michał Pac—woiewoda Wileński, hetman w. x. Lit. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż mianowaney do tey kwitacyi podpisuię Piotr Rudomina Dusiacki—starosta Starodubowski. Ustnie proszony od osoby wyż mianowaney do tego listu kwitacyinego pieczętarz Bogusław Uniechowski—pisarz ziemski Nowogrodzki. Который же тотъ

листъ добровольный вѣчистый угодливый квитацыйный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1681 г. Мая 15 дня.

Изъ книги № 21, 1681 г., л. 791.

83. Упоминальный листъ короля Яна III, данный въ защиту Полоцкаго православнаго монастыря и православныхъ мѣщанъ.

Полоцкій православный монастырь, братство и всѣ православные мѣщане обратились къ королю Яну III-му съ жалобою о томъ, что митрополитъ Кипріанъ Жоховскій и Полоцкій іезуитскій колегіумъ дѣлаютъ имъ великія притѣсненія: препятствуютъ открытому отправленію богослуженія, хожденію съ святыми дарами къ больнымъ и вообще всякимъ благочестивымъ дѣламъ, угрожая насильственнымъ образомъ завладѣть самымъ монастыремъ. Усматривая, что таковыя незаконныя дѣйствія митрополита и іезуитовъ противны духу и основаніямъ всѣхъ древнихъ королевскихъ привилегій, что, опираясь на позднѣйшихъ привилегіяхъ, добытыхъ путемъ обмана (ad male narrata), онѣ служатъ „*къ явному соблазну всего христіянства*“, король Янъ III-й настоящимъ листомъ своимъ строго напоминаетъ какъ митрополиту, такъ и іезуитамъ оставить въ покоѣ Полоцкій православный монастырь, братство и мѣщанъ и никоимъ образомъ не касаться ихъ правъ, освященныхъ древностью, и закономъ, подъ зарукою 10,000 литовскихъ копъ въ пользу казны и обиженной стороны.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осемьдесятъ перваго, мѣсеца Іюля пятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній вышъ писаный обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Александеръ Гордеевскій покладалъ передъ нами судомъ и читалъ листъ его королевской милости, пана нашого милостивого, упоминальный до вельможного въ Богу превелебного его милости ксендза Ципріана Жоховского — метрополиты Кіевского, архіепископа Полоцкого, также до въ Бозѣ велебныхъ ихъ милостей ксенжи соціетатисъ Езу колекгіумъ Полоцкого писаный, на речь въ немъ специфице выражоную, велебнымъ въ Богу ихъ милостямъ отцомъ законникомъ закону светого Базилія великого монастыра брацкого, въ мѣстѣ Полоцку будучого, цалому духовенству и поспольству брацтва Полоцкого религіи русской, не въ уніей съ костеломъ

Божиймъ римскимъ будучой, даный, просечи, абы тотъ листъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ былъ уписанъ. Который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Jan trzeci, z Bożey łaski król Polski etc. Wielebnemu Cypryanowi Żochowskiemu—metropolicie Kiiowskiemu y wszystkiey Rusi, nunc et protempore existenti, także wielebnym oycom societatis Jesu collegium Połockiego y innym obywatelom łaskę naszą królewską. Wielebni, wierni, nam mili! Doniesiona nam iest supplika imieniem zakonników Bazylego wielkiego całego konwentu, tudzież pospólstwa y bractwa, mieszczan miasta naszego Połocka o to: iż wierność wasza, nie tylko sami przez się, lecz y przez różne osoby przeciw wolnościom, prawom, swobodom, tak od nayiaśnieyszych antecessorów naszych, iako y od nas samych ludziom y duchowieństwu religiey greckiey nie w uniey będącey nadanym, approbowanym, aby w odprawowaniu nabożeństwa, publicznych cum Venerabili do chorych processyi et in omnibus piis liberisque exercitiis ni od kogo przeszkody nie mieli, wierność wasza różne dla iakich ci przywileiów, ad male narrata otrzymanych, które pro irritis censemur, violenti modo pomieniony monaster Połocki indebite et illegitime odebrać przechwalacie, zakonnikom y mieszczanom praeiudicium y bezprawia czyniąc, na drodze do chorych cum Venerabili idącym zastępuiecie, umarłych do grobu prowadzić nie dopuszczacie y inne ciężkie gravamina, nasyłaiąc na monaster, czynicie, cum scandalo totius christianitatis, da y zdrowia swego pomienieni na każdym mieyscu nie są bezpieczni. Co my król uważywszy, iż to tak przeciw prawu pospolitemu, wolnościom, iako y wszelakiemu dzieie się bezpieczeństwu, wierność waszą upominamy, abyście wierność wasza, tych violentii, bezprawia, przeszkod, tak sami przez się, iako y subordynowane osoby we wszelkich nabożeństwach y ceremoniach onych czynić nie ważyli się, a in quantum by wierność wasza temu listowi naszemu upominalnemu która strona sprzeciwiła, vadium contraventionis dziesięć tysięcy kop groszy Litewskich zakładamy; iakoż y ninieyszym listem naszym, obwieściwszy w grodzie, roskazuiemy, aby medietas vadii fisco nostro regio, druga zaś obrażoney zapłacona była. O co y powtóre wierność wasza, aby żadney violentiey pomienionemu monastyrowi, zakonnikom y mieszczanom nie czynili, inaczey nie czyniąc z powinności swey dla łaski naszey. Dla lepszey wiary y powagi ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć, roskazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia piętnastego miesiąca Maia, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszego, panowania naszego siódmego roku. У того листу при печати подпись наяснѣйшого короля его милости, пана нашого милостивого, тыми словы: Jan Król. Который же тотъ его королевской милости упоминальный листъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу въ верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ.

1682 г. Мая 22 дня.

Изъ книги № 22, за 1682 г., л. 447.

84. Духовное завѣщаніе Трокскаго архимандрита Вонифатія Янушковскаго, въ которомъ онъ отписываетъ тысячу злотыхъ на сооруженіе алтаря во имя св.-Василія В. въ Виленской св.-Троицкой церкви.

Троцкій архимандритъ Янушковскій далъ взаймы Вилкомирскому земскому писарю Костялковскому 1000 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Куркле, съ условіемъ, чтобы Костялковскій ежегодно выплачивалъ по 80 зл. % съ капитала по жизнь Янушковскаго, а послѣ смерти передалъ эту сумму Троицкому монастырю на устройство особаго алтаря во имя св. Василія Великаго; при этомъ завѣщатель обязываетъ монастырь ежегодно служить по немъ 5 заупокойныхъ литургій.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осмьдесятъ второго, мѣсеца Іюня пятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній вышъ писаный обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу велебный его милость ксендзъ Базилій Бонифаціушъ Янушковскій—законникъ рекгулы светого Базылего великого, архимандрита Троцкій оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный записъ на речь въ немъ нижей помененую, ясне вельможному въ Богу превелебному его милости ксендзу Марціяну Бялозору—бискупу Пинскому, архимандритѣ Виленскому даный и належачій, и просилъ насъ суду, абы тотъ листъ записъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ былъ принятъ и уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ.

Ja Bazyli Bonifaciusz Januszkowski—zakonnik reguły świętego Bazylego wielkiego, archimandryta Trocki, czynię wiadomo y iawno zeznawam tym moim dobrowolnym listem zapisem, komu by o tem teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż co iegomość pan Jan Kościałkowski — pisarz ziemski Wiłkomirski y pani małżonka iegomości pani Konstancya Puciacianka Kościałkowska—pisarzowa ziemska Wiłkomirska, summę tysiąc złotych polskich mnie Januszkowskiemu—archimandrycie Trockiemu, zostali winni y tę summę złotych tych tysiąc listem zapisem swoim ieszcze w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartym, miesiąca Oktobra piątego dnia danym, a w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt piątym, miesiąca Januaryi dwunastego dnia przed urzędem ziemskim Wiłkomirskim na rokach trzykrólskich przyznanym, na maiętność swoią nazwaną Kurkle, w powiecie Wiłkomirskim leżącą, wniosszy, kwotę od

tey summy po złotych ośmdziesiąt co rok aż do żywota mego płacić, a po żywocie moim tę samą, realną summę złotych tysiąc temu, komu by przeze mnie legowana, abo zapisana była, z tey że maiętności Kurklów oddać y wypłacić obowiązali się. Którą to summę moią, maiąc ia w wolney swey dyspozycyi, a doznawszy wielkiey łaski Bożey przez przeświętego Bazylego— patryarchy zakonu mego, przez wszystek czas w tym zakonie zostaiąc y iuż dopędziwszy szędziwych lat moich, życząc aby w potomne wieki Panu Bogu w Tróycy świętey iedynemu, naświętszey Pannie Maryey, matce Bożey y temu świętemu patryarsie zakonu mego chwała nie ustawała: tedy tę pomienioną summę moią złotych tysiąc u imci pana Kościałkowskiego—pisarza ziemskiego Wiłkomirskiego y pani małżonki iegomości, na maiętności Kurklach, w powiecie Wiłkomirskim leżącey, będącą, z dobrey woli, miłości y wdzięczności mey przeciwko zakonowi memu świętego Bazylego, a nie z żadney namowy y przymuszenia do cerkwi świętey Tróycy, w Wilnie będącey, na wystawienie ołtarza ś. Bazylego wielkiego, po żywocie moim wiecznemi czasy zapisuię, waruiąc to tym zapisem moim, iż do żywota mego kwota od tey summy tysiąca złotych co rok po złotych ośmdziesiąt do rąk moich przez iegomości pana Kościałkowskiego, panią małżonkę iegomości abo maiętność Kurkle dzierżącego oddawana być ma. Którą do wolnego sobie zostawuię szafunku, a samą realną summę złotych tysiąc, aby iaśniewielmożny iegomość xiądz Marcyan Białozor—biskup Piński, archimandryta Wileński, iako osobliwy dobrodziey móy, po śmierci moiey od imci pana Kościałkowskiego, pani małżonki iegomości, albo maiętność Kurkle dzierżącego, odyskawszy, na wystawienie ołtarza ś. Bazylego wielkiego w cerkwi świętey Tróycy, w Wilnie będącey, obrócił uprosiłem. Ma tedy, wolen y mocen będzie iaśnie wielmożny iegomość xiądz biskup Piński, archimandryta Wileński, po żywocie moim, tey summy tysiąc złotych, na maiętności Kurklach będącey, od którey wszystkich blizkich krewnych y powinnych moich oddalam, y żadnego przystępu niezostawuię, tak według iegomości pana Kościałkowskiego y pani małżonki iegomości, iako y teraznieyszego mego zapisu,—u iegomości pana Kościałkowskiego — pisarza ziemskiego Wiłkomirskiego, pani małżonki iegomości, abo maiętność Kurkle dzierżącego dochodzić, a doszedszy za tę summę ołtarz ś. Bazylego w cerkwi świętey Tróycy, w Wilnie będącey, nigdzie indziey tey summy nie obracaiąc, bez żadney prolongaty wystawić rozkazać. Przy którym ołtarzu ś. Bazylego, aby za duszę moią w kożdy rok po pięć mszy świętych w potomne czasy odprawowano, kożdego z ichmość xiędzy archimandrytów Wileńskich pokornie upraszam. A ieślibym ia Januszkowski, archimandryta Trocki, tego dobrowolnego zapisu mego przepomniawszy, tęż samą summę inszym zapisem, abo testamentem komu inszemu legował, abo zapisał, tedy takowy zapis abo testament żadnego waloru nigdzie mieć niema. Y na tom dał ten móy list dobrowolny wieczysty zapis, z pieczęcią y z podpisem ręki mey, także z pieczęciami y z podpisami rąk ichmość panów pięczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórego, miesiąca Maia dwudziestego wtórego dnia. У того листу добровольного запису, при печатяхъ подписы

рукъ тыми словы: Bonifacy Januszkowski, archimandryta Trocki o. świętego Bazyl. w. Ustnie proszony pieczętarz od osoby wyż mianowaney do tego zapisu Michał Marcyan Białozor. Za wolną y oczewistą prożbą od w Bogu wielebnego iegomości xiędza Januszkowskiego, archimandryty Trockiego, do tego listu zapisu pieczętarz Hrehory Rowieński. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż pomienioney do tego listu Jakub Białozor. Который же тотъ листъ добровольный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1682 г. Іюня 10 дня.

Изъ книги № 22, 1682 г., л. 534.

85. Вводный актъ въ имѣніе Плещеницы, служащій Минскому женскому монастырю.

Возный Жинза симъ листомъ свидѣтельствуетъ, что по требованію сторонъ, онъ присутствовалъ при передачѣ имѣнія Плещеницы Друцкою - Горскою Минскому женскому монастырю на десятилѣтній срокъ, въ обезпеченіе взятыхъ Друцкою у монастыря денегъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ второго, мѣсеца Іюня десятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній вышъ писаный обраными, ставши очевисто у суду енералъ его королевской милости воеводства Виленского Петръ Жинза, квитъ свой реляцыйный интромиссыйный въ справѣ нижей мененой призналъ, въ тые слова писаный:

Piotr Żynza—ienerał iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, czynię wiadomo tym moim intromissyinym kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórym, miesiąca Junii dziewiątego dnia, będąc ia użytym od ieymości paniey Barbary Konstancyi Kawaczyńskiey Samuelowey Druckiey-Horskiey — wóytowey Mińskiey, a maiąc przy sobie stronę trzech szlachciców, pana Stefana Przyałgowskiego, pana Mikołaia y Jana Woyszwiłów, po przyznanym prawie u sądu głównego trybunalnego, podałem y intromittowałem et ad realem et actualem possessionem przewielebney w Bogu ieymć pannie Joannie Rogińskiey — starszey konwentu Mińskiego reguły ś. Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętego Ducha w uniey bę-

dącey, y wszytkim ichmć pannom zakonnym tegoż konwentu, maiętność nazwaną imieniczem Pleszczenice, w Mińskim woiewodztwie leżącey, z budowaniem dwornym y gumiennym, z gruntami oromemi y nieoromemi, y ze wszytkiemi wsiami, do tey maiętności Pleszczenic zdawna należącemi, z poddanemi, z ich wszelką powinnością, robotą, daniną, puszczami, lasami, borami, gaiami, sianożęciami murożnemi y błotnemi, rzekami, rzeczkami, zatokami, młynami, sadzawkami, z wolnym w puszczach wszelkiego zwierza y ptastwa biciem, y ze wszelką do tey maiętności Pleszczenic przynależnością, iako w prawie zastawnym y osobliwym inwentarzu szerzey y wyraźniey opisano y dołożono iest. Którey to zastawy termin zaczął się, to iest od roku teraznieyszego tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórego, od dnia ś. Jerzego, miesiąca Aprÿla dwudziestego trzeciego dnia, podług nowego kalendarza przypadaiącego, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt pierwszym, takowegoż dnia y święta świętego Jerzego święta rzymskiego. Którą tę maiętność Pleszczenice, za podaniem y intromittowaniem moim, ieymć pannie Joannie Regińskiey—zakonnicy świętego Bazylego wielkiego klasztoru Mińskiego y wszytkim ichmć pannom zakonnym tegoż klasztoru, ze wszytkiemi do niey przynależnościami, według prawa zastawnego y inwentarza, do spokoynego używania y dzierżenia swego obięli. Y na tom ia ieneral dał ten móy quit intromissyiny z podpisem ręki mey. Pisan w Wilnie, roku, miesiąca y dnia wyż mianowanego ut supra. У того квиту интромиссыйного подписъ руки енерала въ тые слова: Piotr Żynza—ieneral iego król. mości woiewodztwa Wileńskiego, manu propria. Который же тотъ квитъ интромиссыйный реляцыйный, за очевистымъ сознаньемъ верху мененого енерала, есть до книгъ головныхъ трубунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1682 г. Августа 20 дня.

Изъ книги № 22, за 1682 г., л. 1084.

86. Инвентарь Купятицкой церкви и Купятицкаго монастыря.

Аполонія Воловичовна Войнина, передавая Купятицкій монастырь въ вѣдѣніе Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, представила настоящій инвентарь какъ монастырской церкви, такъ и всего движимаго и недвижимаго имущества. Изъ него видно, что церковь была деревянная, обнесенная деревянной же стѣной; церковная утварь по преимуществу была серебряная, книги рукописныя и печатныя, какъ мѣстныхъ западно-русскихъ, такъ и московской типографіи; монастырскія зданія были деревянныя и довольно запущенныя; земли принадлежало 6 уволокъ; она находилась въ чиншевомъ владѣніи у крестьянъ, отбывавшихъ обычныя въ тогдашнее время повинности.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ второго, мѣсеца Августа дванадцатаго дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ

теперешній вышъ писаный обраными, постановившисе очевисто у суду пленипотентъ панъ Александеръ Ордѣовскій оповѣдалъ, покладалъ и до актъ книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ подалъ инвентарь списанья церкви и монастыру, также аппаратовъ церковныхъ, грунтовъ, подданныхъ, въ маетности Купятицкой зостаючихъ, а презъ ей милость паню Полонію Воловичувну съ Соколова Войнину до монастыру Виленского прилучоныхъ, велебному отцу Филяретови Городельскому—на тотъ часъ игуменови монастыру Купятицкого даный, и належачій, просечи насъ суду, абы тотъ инвентарь былъ до книгъ головныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Inwentarz spisania cerkwi y monastyru, także apparatów, w tey cerkwi będących, y gruntów z poddanemi, do tego monastyru należących, w maiętności Kupiatyckiey, mnie prawem dożywotnym służącey, przez mię Polonią Wołowiczownę Sokołownę Woyninę, podaiąc we władzę oycom zakonnikom porządku świętego Bazylego monastyru y bractwa świętego Ducha, w Wilnie będących, mianowicie oycu Filaretowi Horodelskiemu, na tenczas ihumiennemu w monastyru Kupiatyckim będącemu, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset trzydziestym pierwszym, miesiąca Stycznia dwudziestego ósmego dnia. *Nayrzód*: Monastyr y cmentarz, w koło parkanem ogrodzony według potrzeby. Wchodząc do tego monastyru brama zbudowana z drzewa okrągłego, w niey wrota na biegunach, zdołu y wierszchu blachi żelazne, przy biegunach deski u tych wrót, żelaznemi goździami poprzybiiane, w samych wrotach fórtka na dwu zawiasach żelaznych, z klamką y antabą, u wierey na dwu skoblach pręt żelazny dla zamykania. Na tey bramie dzwonnica, dranicami z stron y zwierzchu pobita; dzwonów cztyry, krzyż nad dzwonnicą żelazny. Po prawey ręce wszedszy na cmętarz cerkiew Ofiarowania Naświętszey Panny Bogarodzice, z dawnych czasów fundowana y budowana z drzewa okrągłego, gontami pokryta, na tey cerkwi wieżyczka blachą białą obita, krzyż na niey złocisty, a nad ołtarzem także wieżyczka blachą białą obita y krzyż żelazny; drzwi do tey cerkwi stare na trzech zawiasach, z hakami żelaznymi, zamek wnętrzny wrzeciąc o trzech ogniwach, skoble dwa do zamykania y łańcuch przeze drzwi do zamykania, kłodek wielkich dwie. Przy tey cerkwi kapliczka gontami pokryta, wieżyczka blachą białą obita y krzyż na niey żelazny; drzwi do tey kapliczki na dwu zawiasach, zamek wnętrzny, hantaba żelazna pobielana, okien w tey cerkwi dwie, w tych obudwu oknach kraty żelazne, trzecie okno nade drzwiami, a czwarte w ołtarzu. W kaplicy okien dwie, błony szkłanne we wszytkich oknach. Przy tey cerkwi ochędóstwo: w ołtarzu kielich stary śrebrny złocisty, waży grzywien dwie, skoycy ośm; drugi kielich śrebrny biały, waży grzywień cztyry, łot ieden. Patyna rysowana Moskiewskiey roboty, waży grzywnę iedną y skoycy dziesięć y pół, druga patyna waży skoycy dwadzieścia, trzecia patyna waży skoycy piętnaście, przystawka do noszenia proskór śrebrna, waży grzywień dwie y skoycy trzy, łyżek śrebrnych trzy, ważą skoycy trzynaście y pół, gwiazdy dwie, z których iedna waży skoycy sześć, a druga waży skoycy sześć y pół, trzecia gwiazda nowo robiona waży skoycy sześć. Arka śrebrna

nowo robiona do chowania sakramentu, waży grzywień dwie, skoycy piętnaście, krzyż śrebrny złocisty ze czterma kamuszkami, (ten z tych miar nieważony, iż na drzewie robiony), panagia śrebrna złocista, waży grzywnę iedną, skoycy dwa, druga panagia śrebrna Moskiewskiey roboty, waży grzywnę iedną, skoycy dwa. Lichtarzyków małych śrebrnych dwa, ważą grzywnę iedną y skoycy sześć. Lampa iedna, waży grzywień trzy, skoycy siedm. Kadzielnica śrebrna iedna, waży grzywień cztyry. A nadto w grzywieńkach, w krzyżykach, w sztuce odlaney panny Maryey, także w nodze zawieszoney, w którey, osobno ważąc, niemasz tylko skoycy pięć y pół, summa czyni grzywień dwie, skoycy trzy. Summa ważonego śrebra czyni grzywień trzydzieście y skoycy czternaście, łót ieden. Na ewanieliach, które są między xięgami, pomienione śrebro nieważone, także na obrazach, niżey są opisane, śrebro poprzybiiane y te nieważone. A nadto w roku teraz przeszłym tysiąc sześćset trzydziestym, na święto naświętszey Panny dano śrebra subtelnych z hrywienek trzy, tabliczkę iedną y pierścionków trzy, y to nieważone natenczas. Wozduch na czerwonym polu, kitayki czerwoney, aftowany złotem, ieden; wozduch na błękitney kitayce, złotem haftowaney; trzeci wozduch czarnego aksamitu z blaszką szyty. Małych wozduszków płóciennych szytych dwa, granatowych trzy, a blaszkowego płótna cztyry, płócienek starych złocistych dwie, towalnia iedwabna iedna, towalnia białym szyciem robiona iedna. *Xięgi* w tey cerkwi. Ewangelie pisane, śrebrem oprawne; drugie ewangelie druku Moskiewskiego, śrebrem oprawne, na niey czerwony aksamit; a na to mieysce zostawuią ieymć ewangielią śrebrem oprawną wiszniowy aksamit na niey; czasownik druku Wileńskiego ieden; psałterz druku Wileńskiego, y trzy pisanych starych; oktoychów dwa, ieden druku Dermańskiego, a drugi pisany stary; miniey dwanaście, prolohów cztyry pisanych; apostołów dwa, ieden drukowany, a drugi pisany; biblia słoweńska. Ustaw pisany, ewangelie z wykładem pisane, stare, triodey dwie, postna y kwietna, pisane stare. Trzebnik pisany stary, służebnik drukowany, barzo poszarpany, xiążka mała, kanony o naświętszey Pannie, xięga proroków pisana stara, xięga, w niey troie czasy carskie. *Ubiór świeszczennicki*: Rezy aksamitu czarnego, obłożone złotogłowem; rezy adamaszku czerwonego, rezy dwoie bracikowe, rezy białe muchoiarowe; stychar dyakoński kitayki błękitney, y oraz złotogłowy stary; stycharów płociennych trzy; stychar podiacki atłasowy biały stary; petrachelów dwa buracikowych na czarnym dnie ieden, a drugi zielony stary; zarękawie dwoie; pas biały móy pleciony. Tamże flasza do wina cynowa w pół garnca, iedna stara; flaszek dwie cynowych na mirę y oley święty, stare. *Ochędóstwo* w samey cerkwi: Obraz cudowny naświętszey Panny, oprawny z obu stron śrebrem, złocisty, z kamieńmi, przy nim zawieszonych czerwonych złotych czterdzieście dwa, y potróyny ieden złocisty, krzyżyk ieden złoty ze czterma kamuszkami, waży ze wszytkim czerwownych złotych dziewięć, łańcużek złoty pancerowaty, waży czerwonych złotych trzy y trzy czwierci, pierścionków rozmaitych złotych siedmnaście, niektóre między niemi z kamuszkami, ze wszytkim ważąc czerwonych złotych dwanaście, koraliki, między któremi są y perła, grzywienka śrebrna złocista iedna. Obraz wstania zmartwych Pańskiego, na nim

przybitych grzywienek śrebrnych siedm. Obraz zaśnienia Naświętszey Panny, na nim grzywienek śrebrnych dwadzieścia trzy. Z Bielice przywiezionych obrazków Moskiewskich trzy, śrebrem oprawne, złoczite Moskiewskim złotem; czwarty obrazek nieoprawny z dwiema grzywienkami śrebrnemi. Obraz ofiarowania panny Maryi, na nim grzywienek śrebrnych iedynaście. Obraz niewielki Naświętszey Panny, na nim grzywienek śrebrnych cztyry. Obraz także niewielki Zbawicielów, śrebrem oprawny, ze trzema grzywieńkami kręconemi. Obraz wielki Zbawicielów, na nim grzywienek trzy śrebrnych. Obraz mały Naświętszey Panny, na nim grzywienek śrebrnych dwie. Obraz wielki przeczystey Bogarodzice, na nim grzywienek śrebrnych trzynaście, kamuszków pięć, sam obraz miedzią oprawny, złocisty malarskim złotem; na obrazie narodzenia panny Maryey małym grzywienka iedna śrebrna. Moskiewskich obrazków małych, co na piersiach noszą, siedm, a ósmy krzyżyk śrebrem oprawny złocisty z pięcią kamuszków. Lichtarz stary mosiądzowy, pośrzód cerkwie zawieszony, z sześcią lichtarzyków. Kobierców nadobnych starych dwa. W drugim ołtarzu świętego Mikoły aksamitu czarnego nad grobem slawney pamięci Hrehora Woyny—kasztelana Brzeskiego wszerz sążeń ieden, zszyty we troie, a na nim krzyż szyty złotem y śrebrem; chorągiew czarney kitayki tegoż nieboszczyka pana Brzeskiego, na nim krucifix y osoba iego. A od tey cerkwi, która się opisała, na tym że cmętarzu, odstąpiwszy dom nowy okrągłego drzewa zbudowany, dranicami pobity, izb dwie, do którego domu wchodząc do sieni z cmętarza, drzwi na biegunach, na prawą stronę wchodząc do izby drzwi na dwu zawiasach z hakami, klamka u drzwi żelazna. W tey izbie ław trzy, okień dwie, błony szklanne, na drzewo robione, z tey izby komora, drzwi do niey na zawiasach, zamek wnętrzny, w komorze okno iedno, błona szklanna w drzewie, z tych że sieni na tył drzwi na dwu zawiasach, a od izby przeciwney także drzwi na dwu zawiasiach żelaznych, klamka u drzwi, wrzeciąc ze trzech ogniw y skobel. W tey izbie ław dwie, okien trzy, błony szklanne w drzewie, piece w tych obudwu izbach białe bez polewy, tak też y kominy w obu izbach y w sieniach z pręciem z gliny lepione przez dach wywiedzone. Przy tym domie piekarnia y izba biała; przeciwko niey z sienią stare budowanie zgniłe, opadłe y odarte; w końcu tego domu piwnica y swirenek, na niey nowozrobiony z drzewa, którą piwnicę y swirenek za oddaniem drzewa, oyciec Filaret, iako starszy na ten czas tego monastyru, mianował, iż swym kosztem budował. Przy tym że swirenku znowu drugi swirenek stary dla chowania zboż, tamże niepodaleku łazieńka z drzewa okrągłego zrobiona według potrzeby. Na tymże cmętarzu domek, w którym domku cel trzy dla mieszkania zakonników, drzwi, okna, tak też y kominy według potrzeby sporządzone y piece. Tamże przy tym monastyru gumno, płotem ogrodzone, stodoła dla chowania y młócenia zboża zamczysta, słomą okryta, według potrzeby. *Grunty* do tego monastyru należące: od miedze gruntu dwornego we wszytkich polach, zdawna nadanych y fundowanych, włok dwie, a teraz imć pan syn o miedzę tychże włok znowu włok dwie nowo nadaie osiadłych.

Poddani na tych nowo nadanych włokach: pierwszy Hrydź Makarowicz włoki czwierć, ten ma wołu iednego, drugi y trzeci Paszko Apian Lenkowicy—włoki czwierć, te obadwa maią woły dwa, czwarty Sawka Czortkowicz, włoki czwierć, ten ma synów trzech: Konstantego, Demida y Jaromieia, piąty Borys Czortkowicz—włoki czwierć, ten ma wołów dwa, koni także dwa, synów czterech: Filipa, Kornieia, Siedora, Hawryła Borysowicza, szósty, a na drugiey włoce Żdan Popieka—włoki czwierć, ten ma synów piąciu: Iwana, Chwiedora y znowu Chwiedora, Chomę y Cimochę Zdanowiczy, wołów czterech, koni trzech y insze bydło według potrzeby. Siódmy Marcin Popieka—włoki czwierć, ten ma synów dwuch, Trochima, Łukasza Marcinowicza, wołów trzy, koni dwa źrzebce, ósmy Onisko Dawszkiewicz—włoki cwierć, ten ma synów dwu, Stanisława y Hryca Oniszkowicza, z którym na tymże gruncie mieszka wdowa Stackowiczowa, ta ma syna Iwana Stackiewicza, maią wołu iednego, klaczy dwie. Dziewiąty y dziesiąty Muś Nielepowicz a Hawryło Chwiedkiewicz—włoki czwierć, ten Nielepowicz ma syna iednego Sebestyana Musiewicza, u tych obudwu gospodarzów wołów cztyry, koni dwa y insze bydło według potrzeby. *Powinności tych poddanych*, iako y drudzy poddani Kupiatyckie odprawuią, według zwyczaiów. Do teyże cerkwi y monastyru za rzeką Jasołdą iazów dwa, pierwszy uroczyszczem przezywanym na-Jakszy, a drugi nazwany uroczyszczem na-Kaliwey, a nadto w siele Wolce za rzeką Jasołdą bez poddanych na zarobienie paszni do tey że cerkwi y monastyru Kupiatyckiego włok dwie, a sianożęci, tak też bartne drzewo, drzewa na opał według dawnych zwyczaiów do monastyru Kupiatyckiego maią należeć. Na tom dała zwysz mianowanym oycom zakonnikom bractwa Wileńskiego, oycu Filaretowi Horodelskiemu, ten inwentarz pod pieczęcią, z podpisem ręki mey własney. Pisan w Kupiatyczach, roku, miesiąca y dnia wyż pisanego. У того инвентаря при печати подписъ руки тыми словы: рука власна. Который же тотъ инвентарь, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1684 г. Марта 18 дня.

Изъ книги № 46, за 1701 г., л. 785.

87. Обязательная запись, по духовной данной Фейданскимъ старостою Воловичемъ Брестскому монастырю на 20,000 злотыхъ.

Фейданскій староста Воловичъ и жена его Катерина (изъ рода Нарушевичей) завѣщали Брестскому монастырю Св. Спаса 20,000 злотыхъ, обезпечивши ихъ на своемъ имѣніи Междулѣсьѣ; въ свою очередь и монастырь опредѣленно выражаетъ въ 5 пунктахъ свои обязательства, когда, гдѣ, сколько разъ въ году и какія именно молитвы будетъ отправлять монастырь при жизни и по смерти фундаторовъ.

Roku tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Junii siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi duchownemi y świeckiemi koła compositi iudicii, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny pierwszy obranemi, stanowszy oczewisto u sądu patron pan Samuel Koreywo opowiadał, pokładał y do akt podał pewny dokument, od oyców bazylianów konwentu Brzeskiego, na rzecz w nim niżey wyrażoną, wielmożnemu imci panu Janowi Kazimierzowi Wołowiczowi—staroście Feydańskiemu y Lubonickiemu, półkownikowi iego królewskiey mości, y wielmożney ieymści paniey Katharzynie Naruszewiczownie Wołowiczowey—podkanclerzance wielkiego xięstwą Litewskiego, starościney Feydańskiey y Lubonickiey służący y należący, który podaiąc do akt prosił, aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Lubo sam każdy dobry uczynek, iako w głowach iest iałmużna święta, a tey nayprzednieyszemi aktami są pobożne legacye y fundacye, zamyka w sobie dostateczną zasługę łaski Bożey y odpłaty niebieskiey, wszakże iż ci, co odbieraią takowe dobroczynności od swych dobrodzieiów, z samey wdzięczności powinni są z swey strony swemi modłami y innemi dobremi uczynkami przykładać się do zasługi dobrodzieiów; tedy y my będąc praesenti osobliwą łaską, szczodrobliwością y dobroczynnością wielmożnego imci pana Iana Kazimierza Wołowicza—starosty Feydańskiego y Lubonickiego, półkownika iego królewskiey mości, y wielmożney ieymci pani Katharzyny Naruszewiczowny Wołowiczowey—podkanclerzanki wielkiego xięstwa Litewskiego, starościney Feydańskiey y Lubonickiey, małżonków, funduiących się na samey w Bogu zapłacie, z powinney wdzięczności naszey wzaiemnie bierzemy na się obligacyą wypłacać się ichmć, a zapatruiąc się na dawnieysze czasy y cięższkie obligacye, któremi zwykli byli

aż nad miar fundatorowie kościołów y klasztorów obciążać kapłany, przez co albo im wydołać nie mogli y musieli z Rzymu prosić o dispensę y reductią, albo aegre barzo y nie czuiąc duchowney w sobie dewocyey, włożone na nich obligacye, iakoż kolwiek odprawowali, albo opuszczali, zkąd stolica święta apostolska przez osobliwe dekreta takowe dyspensyi zniosła y obligacye umoderowała, stanowiąc, aby obyczaynie przyimowane były takowe obligacye nie zawodząc fundatorów, czego y my postrzegaiąc pilno, z uwagi całego consultorium zakonu świętego oyca naszego Bazylego wielkiego, te powinności na oyców klasztoru naszego Brzeskiego y ich successorów in vim debitae iustae gratitudinis ku wielmożnym, wyżey mianowanym, ichmościom dobrodzieiom naszym, za zapisane na maiętności ichmościów, Miedzylesiu nazwanym, a w woiewodztwie Brzeskim leżącym, dwadzieścia tysięcy złotych polskich moneta currenti, z uprzeymą chęcią y należytą submissyą przyimuiemy: *Primo*, w klasztorze Brzeskim będzie ołtarz z obrazem nayświętszey Panny Żurowickiey, przed którym na każde święto naświętszey Panny, to iest, na Poczęcie, Narodzenie, Ofiarowanie, Zwiastowanie, Oczyszczenie albo gromnice, Wizytacyą, Uspenie, Pokrow y Sobor albo festum puerperii nayświętszey panny, będzie się odprawował solenniter akaphist albo laudes nayświętszey Panny z dwunastu himnów y dwunastu także strzelistych afektów, w których kożdym dwanaście titułów albo pozdrowień naświętszey Panny zawiera się, które nabożeństwo iest bardzo piękne y wszystkich ludzi do nabożeństwa pociąga in ecclesia orientali. *Secundo*, w kożdy tydzień dwie mszy święte według intencyi ichmościów, tak za żywota, iako y potym odprawowane będą. *Tertio*, post sera fata ichmość z frequencią kapłanów, tak naszych, iako y rzymskich, którzy na to zaproszeni będą, exequie pomienionym ichmościom dobrodzieiom swoim solennie odprawować będą wielebni oycowie Brzescy zakonu naszego, a bracia koronki do nayświętszey Panny. *Quarto*, każdego zaś roku aniwersarz ze mszą świętą śpiewaną y dzwonieniem za dusze ichmościów odprawią w tym dniu, którego dusze ichmość do Boga się przeniosą. *Quinto*, w codziennych in officiis fundatorów y dobrodzieiów commemoriaciach, które w naszym nabożeństwie tak śpiewanym, iako y czytanym currunt, y ichmość wspominani będą, ad maiorem Dei gloriam et animarum suarum salutem. Dla lepszey pewności przy pieczęci zakonu naszego rękoma się naszemi podpisuiemy. Dat w monastyrze Żurowickim, dnia ośmnastego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego ośmdziesiątego czwartego. U tego dokumentu, przy pieczęci klasztorney, podpisy rąk temi słowy: Stephanus Martiszkiewicz Bieryński—proto-archimandrita ordinis divi Basilii magni. Pachomius—consultor. Josephus Bierkiewicz—secretarius ordinis divi Basilii magni, superior Bithenensis mp. Symeon Cypryianowicz—consultor ordinis divi Bazilii magni, superior Minscensis mp. Bonifacius Paszkowski—ordinis divi Basilii magni proconsultor mp. Który to ten dokument, za podaniem onego przez osobę wyż wyrażoną do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1685 г. Мая 23 дня.

Изъ книги № 25, за 1685 г., л. 383.

88. Квитаціонная запись отъ Виленскаго св.-Духовскаго монастыря наслѣдникамъ Швейковской въ порученіи двухъ съ половиной тысячъ злотыхъ, записанныхъ монастырю.

Виленскій Св.-Духовскій монастырь выдаетъ настоящую квитанцію наслѣдникамъ Швейковскихъ въ томъ, что онъ получилъ отъ нихъ 2,500 злотыхъ, завѣщанныхъ монастырю покойными жертвователями; изъ этихъ денегъ 1000 злотыхъ должно идти на самую церковь, а 1500 зл. на монастырь.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ пятого, мѣсеца Мая тридцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ осьмдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто у суду нашого всѣ особы, въ семъ листѣ нижей помененые, оповѣдали, покладали и признали добровольный квитацыйный листъ, записъ, даный и належачій вельможному его милости пану Миколаю Быховцу — хоружому Троцкому и ей милости пани Геленѣ Быховцовнѣ Волминской—судиной Упитской, на речь въ ней нижей мененую. Который за признаньемъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Klemens Tryzna — starszy klasztoru Wileńskiego cerkwi świętego Ducha, imieniem swoim y imieniem wszytkich zakonników, w tym klasztorze będących, iako też y my bracia bractwa Krestonosnego stanu świeckiego, zostaiący przy teyże cerkwi, wiadomo czyniemy y zeznawamy tym naszym listem kwitacyinym zapisem, iż co w Bogu zeszła ieymość pani Regina Bychowcowna Tobiaszowa Szweykowska, schodząc z tego świata, testamentem ostatniey woli swoiey nam zakonnikom y nam bractwu wyż pomienionemu, aby za duszę oney maiestat boski wiecznemi czasy błagano, według obligatiey naszey dawney, co piątek w tydzień odprawuiąc służbę Bożą, pewną summę, to iest: półtrzecia tysiąca złotych polskich legowała y zapisała. Według którego testamentu, czyniąc dosyć pozostali successorowie dobr ieymości, to iest, wielmożny iegomość pan Mikołay Bychowiec—chorąży Trocki y ieymość pani Helena Bychowcowna Wołmińska — sędzina Upitska, rodzeni brat y siostra nieboszczki ieymości pani Szweykowskiey, pomienioną summę wszytką spełną półtrzecia tysiąca złotych polskich, monasterowi naszemu y nam bractwu świeckiemu należącą, do rąk naszych spełna oddali y wyliczyli. Którą

tę summę wnaszamy na kamienicę pewną niepienną, nazwaną Mnieysza Giełda. Stosuiąc się do woli w Bogu zeszłey ieymości pani Reginy Bychowcowny Tobiaszowey Szweykowskiey, aby y w potomne czasy chwała Boża za duszę ieymości w Bogu zeszłey nie ustawała, to iest, z tysiąca złotych na poprawę, albo inszą potrzebę tey świętey cerkwi Wileńskiey brackiey Ducha świętego, a z półtora zaś tysięcy złotych do monastera, przy teyże cerkwi nam zostaiącym oddawano, według postanowioney kwoty w prawie w potomne czasy zawsze dochodziła y płacona co rok była, z którego oddania ichmości zwysz przerzeczonych osób tym naszym listem, kwitacyinym zapisem, wiecznie kwituiemy, y iuż od daty tego zapisu naszego żadnego prawa y przystępu o tę legatię do ichmości zwysz mianowanych successorów y do dóbr po ieymości pani Szweykowskiey pozostałych, sobie samym, następcom y successorom naszym nie zostawuiemy, pod zaręką półtrzecia tysiąca złotych polskich. A tey summy wiecznemi czasy ruszać nie powinniśmy, iedno potrzebom naszym kwotę według legatiey ieymości pani Szweykowskiey zabiegać mamy, pod takowąż zaręką półtrzecia tysiąca, o którą zarękę, za naruszeniem przez nas tego listu zapisu naszego y legatiey imści daiemy wolność y onym pozwalamy nas samych pozwać do wszelakiego sądu, prawa, urzędu ziemskiego, grodzkiego, sądu głównego trybunalnego y innych wszelkich należnych subselliy. A my, będąc o to pozwani, u wszelakiego sądu y prawa skutecznie się we wszytkim usprawiedliwić mamy. Y na to śmy dali ten nasz list kwitaciyny zapis z pieczęcią naszą konwentową y z pieczęcią bracką, także z pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, iako z podpisem rąk braci bractwa Krestonosnego, także podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto do tego listu uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Maia dnia dwudziestego trzeciego. У того листу печатей притисненыхъ двѣ, а подписъ рукъ тыми словы: Klementy Tryzna — episkop Białoruski nominat, starszy konwentu Wileńskiego przy cerkwi świętego Ducha imieniem wszytkiey braci. Hektory Kożuchowski — kaznodzieia, y duchowny ociec Jan Dziahilewicz ręką własną. Ustnie proszony pieczętarz od osób, w tem liście mianowanych, Władysław Alexander Ciwiński—deputat powiatu Wołkowyskiego. Makary Sobolewski—namiestnik. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tey kwitacyi od ichmościów oyców zakonników reguły Bazylego świętego cerkwi świętego Ducha Wileńskiey, od ichmościów panów bractwa teyże cerkwi, Eustachi Oleszkiewicz—skarbnik powiatu Mozyrskiego. Andrzey Kołodzieżyński—starosta tegoroczny bractwa Krestonosnego Wileńskiego własną ręką. Jan Bielmacewicz Życzewski—starosta tegoroczny ręką swą. Daniel Paszkiewicz Tołokoński — starosta tegoroczny. Andrzey Szulżyc Cekałowicz—starosta tegoroczny ręką swą. Который же тотъ листъ, за очевистымъ верху помененыхъ особъ признаньемъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1686 г. Іюня 20 дня.

Изъ книги № 29, за 1687 г., л. 284.

89. Закладная запись отъ Ѳеклы Вислоуховой Кутеинскому Оршанскому монастырю на 12.000 злотыхъ.

Ѳекла Вислоухова, жена Оршанскаго писаря, заняла у Кутеинскаго игумена Волчацкаго 12,000 зл. подъ залогъ своего имѣнія Нореекъ съ обязательствомъ выплатить этотъ залогъ сразу въ условленный срокъ; въ противномъ же случаѣ она отказывается отъ своего имѣнія въ пользу монастыря. При этомъ она дѣлаетъ оговорку, что въ случаѣ бѣгства крестьянъ, или разоренія имѣнія жолнерами, монастырь за эти убытки отвѣчать не будетъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осмьдесятъ семого, мѣсеца Мая семнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній вышей выражоный обраными, постановившисе очевисто у суду пленипотентъ панъ Матей Стемпковскій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью въ способъ переносу до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ подалъ, при самомъ орикгиналѣ, екстрактъ съ книгъ кгродскихъ Оршанскихъ уписанья въ немъ листу добровольного, заставного запису, на речь нижей въ немъ выражоную, одъ зошлое зъ сего свѣта ей милости пани Текли Ломское Людвиковое Вислоуховое—писаровое земское Оршанское, въ Богу велебнымъ ихъ милостямъ отцемъ законникомъ базиліяномъ монастыру Кутеенского даного, у кгродѣ Оршанскомъ заразъ по смерти ей милости актыкованого, просечи насъ суду, абы тотъ екстрактъ былъ принятъ и до книгъ уписанъ. Мы судъ, оный принявши, до книгъ уписать есьмо казали, и слово до слова такъ се въ собѣ маетъ. Выписъ съ книгъ кгродскихъ староства Оршанского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ семого, мѣсеца Февраля семого дня. На рокахъ судовыхъ февралевыхъ, передъ нами Геронимомъ Романомъ Бучацкимъ - Творовскимъ—подстолимъ и подстаростимъ, Станиславомъ Миколаемъ Кгалинскимъ—судьею и Александромъ Лядинскимъ—чешникомъ и писаромъ, врадниками судовыми кгродскими повѣту Оршанского, одъ вельможного его милости пана Мартина Криштина-Кершенштейна—старосты Оршанского и Плонкгянского, будучи установленными, постановившисе очевисто у

суду панъ Базилій Занкевичъ, оповѣдалъ и ку актыкованью уписати подалъ, листъ добровольный, водлѣ права спораженый, заставный записъ, отъ зошлое зъ сего свѣта ей милости пани Текли Ломской Вислоуховой—писаровое земское Оршанское даный и належачій въ Бозѣ велебнымъ отцомъ монастыря Кутеенского Оршанского, на речь въ немъ нижей выраженую, просечи, абы тотъ листъ записъ до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ актыкованъ и уписанъ былъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ.

Ja Tekla Łomska, pierwszego małżeństwa Dmitrowa Meszczerynowa—stolnikowa Smoleńska, a wtórego—Ludwikowa—pisarzowa ziemska Orszańska, czynię wiadomo y zeznawam sama na siebie tym moim zastawnym, dobrowolnym listem, przywodząc wszytkim wobec y zosobna potrzebuiącym o tym wiedzieć: Iż ia, będąc potrzebna summy pieniędzy, wzięłam y pożyczyłam y do ręku mych odebrawszy odliczyłam gotową, rękodayną summę pieniędzy dwanaście tysięcy złotych polskich u wielebnego w Bogu iegomości oyca Sylwestra Wołczackiego—ihumena monastyra Kuteieńskiego y wszytkich tegoż monastyra oyców zakonników, w którey to summie maiętność moią wieczystą, nazwaną Noreyki, w powiecie Orszańskim leżącą, z poddanemi y ze wszytkiemi przynależnościami w inwentarzu opisanemi, z gruntami, gaiami, borami, z zaściankami y poddanemi, włokami, morgami pasznemi y niepasznemi, sianozęciami, pustowszczyznami, siedliszczami y podatkami, do tey maiętności Noreiek należącemi, pomienionemu iegomości oycu ihumenowi y wszytkim ichmościom oycom zakonnikom monastyra Kuteieńskiego prawem zastawnym w tey summie pieniędzy dwunastu tysięcy złotych polskich zawiodłam, y zarazem w moc, w dzierżenie y w spokoyne ichmościom używanie urzędownie przez ienerała iego królewskiey mości powiatu Orszańskiego Mikołaia Milkiewicza podałam y postąpiłam na lat trzy po sobie idących, to iest: począwszy od roku teraznieyszego tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, od dnia y święta świętych apostołów Piotra y Pawła, miesiąca Junii dwudziestego dziewiątego dnia według starego kalendarza, aż do roku da pan Bóg przyszłego tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego, do takowegoż dnia y święta ruskiego świętych apostołów Piotra y Pawła Junii dwudziestego dziewiątego dnia przypadaiącego, a za nieokupieniem na tym terminie y daley od trzech do trzech lat po sobie idących, aż do zupełnego oddania y spełna zapłacenia tey summy wszytkiey pieniędzy dwunastu tysięcy złotych polskich ogułem, a nie poróżnie, którey summy na roku, a nie między rokami oddania mieysce naznaczam, przy księgach grodzkich Orszańskich, monetą dobrą, taką, iaka na tenczas w wielkim xięstwie Litewskim bez braku brana będzie; a przy okupnie by co dla nieurodzaiu, albo żołnierskiego uciążenia, rozeyścia poddanych okazało się, albo iakowe kolwiek spustoszenie stało, z tego kwitacyą prawną kwitować mam y powinna będę, a o oddanie tey summy pieniędzy, także o okupnie tey zastawy moiey mam y powinna będę ichmościom oycom Kuteieńskim oznaymić przez list móy otworzysty obwieszczony przed rokiem okupna przypadaiącym za niedziel dwanaście, pokładaiąc go przez ienerała na tey maiętności Noreykach. Maią tedy y wolni będą ichmościowie oycowie Kute-

ieńscy tę zastawną maiętność, sobie zawiedzioną, odemnie dzierżąc, wszelakich pożytków z niey używać, z poddanemi we wszytkich dochodach swoich według inwentarza zachować się, poddanych sądzić y rządzić, winnych y nieposłusznych winami, a występnych, gdzie by szło o gardło, y na gardle karać; a ia sama przez siebie, blizkich krewnych, sług, boiar y poddanych naszych, pogotowiu przez obcych ludzi, żadney przeszkody y w naymnieyszey cząstce w spokoynym dzierżeniu y używaniu ichmościom oycom Kuteieńskim czynić nie mam y nie będę mogła, y owszem od każdego wstępuiącego się albo przeszkodę czyniącego, za daniem sobie o tym wiedzieć, przez list obwieszczony przed rokiem prawa za niedziel trzy swym własnym kosztem, groszem y nakładem oczyszczać y zastępować y do końca wolnymi czynić, tak iakoby żadney naymnieyszey szkody ichmość oycowie Kuteieńscy na samey summie, iako y na pożytkach nie ponosili. Podymne, pogłówne, poselszczyzny, albo insze iakie seymowe y seymikowe podatki uchwalone gdy będą, maią iegomość oyciec ihumen y successorowie iego, sami z poddanych wybrawszy, do poborców według kwitów oddawać y dosyć czynić, a reszty nie maią się wyliczać, ale na swóy monastyrski pożytek obrócić maią, popisy albo pospolite ruszenie, ieśliby były uchwalone, ia sama mam y powinna będę przy głównieyszych maiętnościach moich odprawiać y ichmościów oyców zakonników Kuteieńskich zastępować. Co wszystko zdzierżeć mam y powinna będę pod zarękami dwunastu tysięcy złotych polskich za każdą przeszkodą. A ieśli by o iakie kolwiek niedosyć uczynienie któremu kolwiek punktowi y paragrafowi, w tym liście zapisie pomienionemu była pozwana, ia Tekla Łomska Wisłouchowa — pisarzowa ziemska Orszańska, tak o zaręki, szkody, nakłady, daię moc, wolność y pozwalam siebie pozwać do wszelakiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego y głównego trybunalnego, w termin y powiat choć nienależny rokiem statutowym; a ia przed tym sądem, do którego będę pozwana, sama osobą swoią, nie zażywaiąc żadnych dylacyi y nie prolonguiąc, mam stanąć, a stanowszy pozwu y roku niczym nie burząc, ani iakowych excepcyi nie czyniąc, nie zasłaniaiąc się obronami prawnymi, a pogotowiu nieprawnymi, we wszytkim na żałobę strony powodowey usprawiedliwić się, według obowiązków moich dosyć czynić powinna będę ichmościom oycom Kuteieńskim; iakoż sąd y urząd każdy, tak za staniem, iako y w niestaniu moim to wszytko, o co ia będę pozwana, roskazać y mocną odprawę uczynić wolen y mocen będzie. Któremu roskazowi ni w czym nie sprzeciwiaiąc się y owszem onemu podlegaiąc, płacić powinna będę; a y po zapłaceniu takowych zarąk y szkod, nakładów by nie poiednokroć, przecie ten list móy dobrowolny zapis aż do zupełnego dosyćuczynienia iegomości oycu Sylwestrowi Wołczackiemu y successorom ichmościom y wszytkim zakonnikom monastyra Kuteieńskiego, przeze mnie samą albo successorów moich, ze wszytką w nim opisaną rzeczą przy zupełney mocy y władzy chowan y dzierżan bydź ma; przydaiąc y to, ieżeliby na tęż maiętność moią zastawną Noreyki prawo iakie, tak przed datą tego opisu mego, iako y po dacie pokazało, tedy one iako niesłuszne y nieprawne u każdego sądu y prawa kassuię y annihiluię, a teme, dane w Bogu wielebnemu imć oycu

Sylwectrowi Wołczackiemu, successorom iego wszytkim ichmościom oycom zakonnikom monastyra Kuteieńskiego we wszytkich punktach, klauzulach y paragrafach aż do oddania spełna summy pieniędzy dwunastu tysięcy ichmościom oycom zakonnikom monastyra Kuteieńskiego zmacniam y corroboruię. Na com dała ten móy dobrowolny zapis w Bogu przewielebnemu imci oycu Sylwestrowi Wołczackiemu—ihumenowi monastyru Kuteieńskiego, z podpisem ręki przy pieczęci moiey, także pod pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych, na podpisach rąk mianowanych. Działo się w Romanowie roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Junii dwudziestego dnia. У того листу доброволього, водле права споражоного, заставного запису, при печатѣхъ притисненыхъ подписъ рукъ тыми словы: Tekla Łomska Wisłouchowa—pisarzowa ziemska Orszańska. Proszony do tego prawa od osoby wyżey mianowaney pieczętarz Aleksander Ladziński—czesznik y pisarz grodzki Orszański. Proszony iako pieczętarz od osoby wyż mianowaney Kazimierz Eyśmont—podczaszy Orszański mp. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od ieymci paniey Tekli Łomskiey Wisłouchowey — pisarzowey ziemskiey Orszańskiey, do tego zapisu Alexander Czechowski—komornik Brzeski. Который же тотъ листъ заставный записъ есть до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху менованую ку актыкованью уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ нашими врадовыми печатьми и съ подписомъ руки моей писарское въ Бозѣ велебнымъ ихъ милостямъ отцомъ и законникомъ монастыра Кутеенского есть выданъ. Писанъ у Орши. У того екстракту при печати врадовой подписъ руки писарское и корректа въ тылѣ тыми словы написаные, Александеръ Лядинскій—писарь. Скорикговалъ съ книгами Чеховскій. Который же тотъ екстрактъ, за поданьемъ оного до актъ и просьбою особы верху писаное, есть принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1686 г. Августа 20 дня.

Изъ книги № 28, за 1686 г., л. 1047.

90. Охранный листъ короля Яна III, данный дворянину Өомѣ и его женѣ Раинѣ Старосельскимъ противъ Кіевскаго митрополита Кипріяна Жоховскаго.

По жалобѣ супруговъ Старосельскихъ на Кіевскаго митрополита Жоховскаго, что онъ нападаетъ на ихъ имѣнія, производитъ разныя насилія и посягательства на ихъ жизнь, король Янъ III выдаетъ Старосельскимъ настоящій охранный листъ подъ зарукой 10,000 копъ литовскихъ за его нарушеніе.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ шостого, мѣсеца Августа тридцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ осьмдесятъ шостый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Матей Стемпковскій оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати далъ листъ его королевское милости заручный въ справѣ его милости пана Томаша Старосельского и пани малжонки его милости противко въ Богу велебному его милости ксендзу Ципріану Жоховскому—метрополитѣ рускому выданый, просечи, абы тотъ листъ его королевское милости заручный до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ былъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ.

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc. W Bogu wielebnemu xiędzu Cypryanowi Żochowskiemu—metropolicie Kiiowskiemu, Halickiemu y wszytkiey Rusi, uprzeymie, wiernie nam miłemu, łaskę naszą królewską. Urodzony, uprzeymie y wiernie nam miły! Oznaymuiemy wierności twoiey, iż urodzony Tomasz Harasimowicz Starosielski, małżonka onego Raina Pawłowiczowna Arciemowiczowna Starosielska donieśli nam przez panów urzędników naszych, przy boku naszym residuiących, na wierność waszą skargę, że wierność wasza sam przez się, sług, czeladź na zdrowie urodzonego Starosielskiego y małżonki iego następuiąc, na dobra y substantią onych, różnych lat, miesięcy y dni y przed różnemi ludźmi, iako eo nomine protestacya zaniesiona fusius obloquitur, odpowiedzi czynisz y czynić nie przestaiesz; zaczym urodzony Starosielski y małżonka iego uciekli się do nas króla y żądali, abyśmy onych w protekcyą naszą królewską wziąwszy, przeciwko wierności waszey od takowey impeticyi na bezpieczność zdrowia, substancyi, list zaręczny wydali. My tedy

król, stosuiąc się do prawa pospolitego, urodzonego Tomasza Starosielskiego y małżonkę onego, sług, czeladź y dobra ich w protectią naszą wziąwszy, ten list zaręczny na bezpieczność zdrowia y substancią onych z kancelaryi naszey wielkiego xięstwa Litewskiego wydać rozkazaliśmy. O którym wierność wasza wiedząc, żebyście żadnego żałuiącym osobom samym, sługom, czeladzi y poddanym ich bezprawia, sami przez się, sług, czeladź, ziemian y poddanych swych, ani przez żadną subordynowaną osobę czynić y na zdrowie onych insidiari nie ważył się; w czym zakładamy winy in contravenientem temu listowi naszemu zaręcznemu dziesięć tysięcy kop groszy liczby Litewskiey, którey winy za naruszeniem tego listu naszego zaręcznego do skarbu naszego medietas, a stronie ukrzywdzoney totidem należeć będzie. A inquantum by wierność wasza iakowe praetensie do urodzonego Starosielskiego y małżonki onego miał, tedy nie violenter, ale prawnie o to z nimi rozprawował się. Dan w kancelaryi naszey wielkiego xięstwa Litewskiego, dnia dwudziestego miesiąca Augusta, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, панowania naszego trzynastego roku. У того листу его королевское милости заручного, при печати великой великого князства Литовского притисненой, подписъ руки ясне вельможного его милости пана канцлера великого великого князства Литовского тыми словы: Marcyan Ogiński—kanclerz wielki wielkiego xięstwa Litewskiego. Который же тотъ листъ его королевское милости заручный, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу вверху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть уписанъ.

1686 г. Октября 6 дня.

Изъ книги № 35, за 1711 г., л. 975.

91. Долговая запись отъ Виленскаго мѣщанина Михаила Сергѣевича Виленскому Св.-Духовскому монастырю на сумму сто битыхъ талеровъ.

Земянинъ Сергѣевичъ, очень нуждаясь въ деньгахъ, занялъ на одинъ годъ у Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря 100 битыхъ талеровъ, считая каждый талеръ по 6 злотыхъ, подъ залогъ своихъ имѣній въ Вильнѣ, Ковнѣ и Полоцкѣ, съ обязательствомъ общепринятымъ въ тогдашней юридической практикѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Julii ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z wo-

iewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny iedynasty obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Michał Kopeć—podczaszy Oszmiański, praesentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał list obligowy zapis, od zeszłego pana Michała Sierhieiewicza — obywatela Wileńskiego, na rzecz w nim wyrażoną zeszłemu w Bogu przewielebnemu imści oycu Piotrowi Paszkiewiczowi—starszemu Wileńskiemu y wszystkim ichmościom oycom bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącym, dany, a teraz w Bogu przewielebnemu imści oycu Methodemu Oleszkiewiczowi—starszemu y wszystkim oycom bazylianom monastera Połockiego brackiego służący y należący, prosząc, aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; który przyiąwszy do xiąg wpisać kazaliśmy y słowo w słowo tak się w sobie ma:

Ja Michał Kazimierz Serhieiewicz—obywatel miasta i. kr. mości stołecznego Wilna, wiadomo czynię y wyznawam sam na siebie tym moim dobrowolnym obligacyinym zapisem kożdemu, komu by o tym wiedzieć należało: Yż ia Serhieiewicz ku pilney potrzebie a gwałtowney mey wziołem, pożyczyłem y spełna do rąk moich własnych odliczywszy odebrałem, gotowey rękodayney, a nie kontraktowey summy pieniędzy, toiest: sto talarów bitych śrebrney talarowey monety, kożdy talar bity rachuiąc po złotych sześciu, u w Bogu przewielebnego imści oyca Piotra Paszkiewicza—starszego Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego y wszystkich ichmościów oyców bazylianów tegoż monasteru Wileńskiego, przy cerkwi przenaświętszego Ducha zostaiących, którą to summę mam y powinien będę ichmościom bez żadney odwłoki w roku przyszłym tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmym, w dzień świętego Jerzego święta ruskiego, na mieyscu pewnym w tymże klasztorze świętego Ducha w Wilnie będącym, lub też za wlewkiem ten obligowy zapis móy maiącemu, oddać y spełna wypłacić, pod którą summę wyżey wyrażoną dobra moie wszelkie leżące, iako to, w miastach iego królewskiey mości Wilnie, Połocku będące, iako wszelkie leżące, ruchome, które teraz mam y napotym mieć będę, podaię y oneruię. A ieżelibym ia Serhiewicz, przepomniawszy tego zapisu mego obligowego y zarąk w nim założonych, na pomienionym terminie y mieyscu złożonym mianowaney summy nie oddał, nie wypłacił, tedy daię moc, wolność y tym zapisem moim pozwalam mnie samego, a po mnie successorów dóbr moich, do wszelkiego sądu y urzędu ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, zadwornego, asessorskiego, kapturowego, prawa Magdeburskiego pozwem pozwać, zakazem zakazać, gdzie ia Serhieiewicz sam stanowszy zarękę sowitą przy samey kapitalney summie zapłacić, szkody na prawo spendowane nagrodzić y we wszystkim temu zapisowi memu dość czynić mam y successorowie dóbr moich powinni będą. A sąd y urząd kożdy, przed którym się ta sprawa przytoczy, tak za staniem, iako y w niestaniu moim, nie przyimuiąc ode mnie y successorów moich żadnych, by naysprawnieyszych obron y apellacyi do innych sądów, których wszystkich dylacyi generaliter zrzekam, samą kapitalną summę z sowitościami, zarękami na dobrach moich, mianowicie, w miastach iego królewskiey mości Wilnie, Kownie y Połocku y innych wszelkich ruchomościach, teraz y napotym

nabytych, wskazać y skuteczną, a nieodwłóczną na tych że dobrach moich urzędową executią udziałać wolen y mocen będzie, którego sądu y urzędu o zły sąd, a strony o zaoczny przewód prawa nigdzie nie pozywać y owszem takowemu wskazowi y dekretowi, maiąc ony za oczewisty, podlegać ia mam y successorowie dóbr moich maią, y powinni będą. Za którym to dekrem a choćby y bez dekretu za nieoddaniem tey summy sta talarów przezemnie lub successorów dobr moich na terminie, pozwalam dobra moie, w pomienionych miastach Wilnie, Kownie y Połocku leżące, y inne wszelkie zaiachać y w swoią possessyą temuż imści oycu starszemu Wileńskiemu y następcom onego obiąć, czego ia sobie y successorowie moi za żadną violentię y expulsyę poczytać nie będę, pod zaręką sta talarów bitych, którą y nieraz zapłaciwszy przy pełney mocy y wadze do dość temu zapisowi uczynienia zostawać ma. Y nato daię ten dobrowolny obligowy zapis wielebnemu imści oycu starszemu Wileńskiemu y wszystkim oycom tegoż klasztoru, z podpisem ręki mey własney y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewiście uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Oktobra szóstego dnia. U tego listu dobrowolnego obligacyinego zapisu podpisy rąk temi słowy: Michał Kazimierz Sierhieiewicz—reką swą własną. Ustnie y oczewiście proszony pieczętarz od imci pana Michała Serhieiewicza do tego obligu podpisuię się Konstanty Mickiewicz mp. Podług prawa proszony pieczętarz od osoby w tym obligu wyrażoney podpisuię się Stanisław Roszczewski—skarbnik Smoleński. Proszony pieczętarz do tego obligu od osoby wysz mianowaney podpisuię się Michał Wróblewski mp. A zatyłek na tym liście zapisie obligowym w te słowa pisany: List ode mnie Michała Kazimierza Serhieiewicza—obywatela miasta iego królewskiey mości Wilna, dany wysoce w Bogu przewielebnemu imci oycu Piotrowi Paszkiewiczowi—starszemu Wileńskiemu y wszystkim wielebnym ichmościom oycom bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącym, na to: iż ia, będąc pilno potrzebnym summy pieniędzy, wziołem, pożyczyłem y do rąk moich spełna u imści oyca Paszkiewicza—starszego y wszystkich ichmościów odebrałem gotowey rękodayney a niekontraktowey summy pieniężney, to iest: talarów sto bitych dobrey śrebrney talarowey monety, kożdy talar bity rachuiąc po złotych sześciu; którą tę summę mam y powinien będę imci oycu Paszkiewiczowi starszemu Wileńskiemu y wszystkim ichmościom oycom bazylianom, w roku, da pan Bóg, przyszłym tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmym, w dzień świętego Jerzego święta ruskiego, na mieyscu pewnym, w tym klasztorze świętego Ducha w Wilnie będącym, albo też y za wlewkiem od ichmościów komu inszemu, ten obligowy zapis maiącemu, oddać y spełna zapłacić, pod któremi dobra moie wszelkie leżące, mianowicie w miastach iego królewskiey mości w Wilnie, Kownie y Połocku będące, y inne wszelkie, leżące, ruchome, które teraz mam y potym mieć będę, podaię y oneruię, niczym tego terminu, święta y dnia nie pochibiaiąc, pod troiakiemi zarękami, warunkami y obowiązkami szerzey we srzedzinie y dostatecznie tego obligowego zapisu mego opisanemi y doło-

żonemi. Który to list obligowy zapis y zatyłek na nim napisany, za podaniem onego przez osobę wyżey wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1687 г. Апрѣля 22 дня.

Изъ книги № 46, за 1701 г., л. 787.

92. Удостовѣренie отъ Брестскаго Петро-Павловскаго монастыря Ивану Воловичу и женѣ его Екатеринѣ въ полученiи отъ него 252 злот. на ризу для образа Пресв. Богородицы.

Хвейданскій и Любоницкій староста Воловичъ и жена его Екатерина Роза (Нарушевичовна) пожертвовали Брестскому Петро-Павловскому монастырю 252 злотыхъ серебряной монетой съ тѣмъ, чтобы изъ нихъ была сдѣлана риза на образъ Богоматери; за этотъ даръ настоятель обязывается служить каждую недѣлю первую раннюю обѣдню за жертвователей.

Roku tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Junii siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi duchownemi y świeckiemi koła compositi iudicii, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny pierwszy obranemi, stanowszy oczewisto u sądu patron pan Samuel Koreywo, opowiadał, pokładał y do akt podał pewny dokument, od ichmościów xięży bazylianów Brzeskich na rzecz w nim niżey wyrażoną wielmożnemu imci panu Janowi Kazimierzowi Wołowiczowi, Chweydańskiemu, Lubonickiemu staroście, y samey ieymości służący y należący, który podaiąc do akt prosił, aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż przyiąwszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja niżey na podpisie ręki mey mianowany czynię wiadomo tym moim pismem, iżem odebrał od wielmożnego imci pana Jana Kazimierza Wołowicza—Chweydańskiego, Lubonickiego starosty, y od wielmożney ieymości paniey Katharzyny Rozy Naruszewiczowny Wołowiczowey—Chweydańskiey, Lubonickiey starościny, małżonków, złotych polskich dwieście pięćdziesiąt dwa, tak na srebro grzywien sześć, iako y na robotę złotnikowi, a to na sukienkę do obrazu naświętszey Panny, od ichmość samych nam conferowanego, do cerkwi naszey konwentu Brzeskiego świętych apostołów Piotra y Pawła—zakonników świętego Bazylego wielkiego; gdzie oraz obli-

guię się w każdą niedzielę pierwszą mszę świętą ranną śpiewaną ofiarować za ichmość dobrodzieiów. Do którego scriptu ręką się moią podpisuię. Dat w Sielcu, anno tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Apryla dwudziestego wtórego dnia. A przypisek na tymże dokumencie z podpisem ręki imci xiędza Mora przy pieczęci przyciśnioney w te słowa: którą obligacyę w katalogu napisanym nietylko za mego przełożeństwa, ale y potomnemi czasy successorowie moi tego odprawować powinni będą y postrzegać, aby ta służba Boża nie ustawała, iako teraz za żywych, ale y po długim życiu za duszę ichmościów, obliguiąc iegomości pana Jana Kazimierza Wołowicza, starosty Chweydańskiego y ieymości pani Katharzyny Rozy Naruszewiczowny Wołowiczowey—staròściney etc., dobrodzieiów naszych, do czego się ręką mą podpisuię. Procopius Mor—oyców bazylianów Brzeskiego monastyru starszy, official dyecezyey monasteru Brzeskiego świętych apostołów Piotra y Pawła. Na drugiey zaś stronie napis temi słowy: Assekuracya dana imci panu y dobrodzieiowi naszemu wielmożnemu imci panu staroście Chweydańskiemu y samey ieymości od oyców bazylianów Brzeskich, aby msza święta była odprawiona pierwsza śpiewana co niedzieli, tak za żywych, iako y w potomne czasy po długim życiu za zmarłych. Który to ten dokument, za podaniem onego przez osobę wyż wyrażoną do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1689 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 31, 1689 г., л. 1243.

93. Запись отъ Виленскаго св.-Троицкаго монастыря Новогородскому каштеляну Александру Ясенецкому-Войнѣ на отдачу ему въ арендное содержаніе имѣнія Жулова или Мицянъ.

Настоятель Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря Огурцевичъ далъ взаймы Новогородскому каштеляну Ясенецкому Войнѣ 1,325 зл. подъ залогъ имѣнія Жулова на слѣдующихъ условіяхъ: каштелянъ обязанъ выплатить эту сумму въ теченіи 3-хъ лѣтъ: въ случаѣ неуплаты имѣніе должно остаться въ распоряженіи монастыря, но съ условіемъ, что при отдачѣ имѣнія въ аренду Новогородскій каштелянъ долженъ считаться первымъ кандидатомъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмьдесятъ девятого, мѣсеца Августа осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на

рокъ теперешній звышъ писаный обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу превелебный его милость ксендзъ Симеонъ Огурцевичъ, старшій кляштору отцовъ базиліяновъ, самъ одъ себе и именемъ всѣхъ ихъ милости ксендзовъ тогожъ кляштору Виленского, при церкви светое Троицы резидуючихъ, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой доброво льный записъ на речь въ немъ нижей выражоную ясне вельможному его милости пану Александру Войнѣ Ясенецкому, каштеляну Новгородскому, даный и служачій, которого устнымъ своимъ передъ нами судомъ ствердивши сознаньемъ, просилъ, абы былъ принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ; якожъ мы судъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja xiądz Symeon Ohurcewicz, starszy klasztoru Wileńskiego przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie będącego, zakonu świętego Bazylego wielkiego, y imieniem mym y imieniem wszystkich zakonników, w tym klasztorze będących, czynię wiadomo tym moim listem arendownym zapisem, iż maiąc w possessyi mey za prawem zastawnym maiętnosć, nazwaną Żułów alias Miciany, w woiewodztwie Wileńskim y w powiecie Oszmiańskim leżącą, od iaśnie wielmożnego imci pana Alexandra Jasienieckiego Woyny—kasztelana Nowogrodzkiego, sobie puszczoną, niwczym prawu zastawnemu non derogando, y onę przez to żadney wątpliwości nie przywodząc, pogotowiu żadne kontrakty y wyderkafy nie odmieniaiąc, ale one przy zupełney mocy y walorze zachowuiąc, osobliwie kiedy mi tym prawem zastawnym zupełna moc y władza puszczona y zachowana iest, pomienioną maiętność komu chcąc prawem zastawnym lub arendownym puścić, tę tedy wyż mianowaną maiętność Żułów ze wszytkim tym, iako mnie samemu y całemu conventowi iest puszczona, temuż iaśnie wielmożnemu imci panu Alexandrowi Jasienieckiemu Woynie—kasztelanowi Nowogrodzkiemu, za pewną summę pieniędzy, to iest, za tysiąc trzysta dwadzieścia pięć złotych polskich arendowałem na lat trzy po sobie idących, którey arendzie termin zaczyna się w roku teraznieyszym tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątym, w dzień świętego Jerzego święta rzymskiego podług nowego kalendarza, a kończyć się ma w roku da Bóg przyszłym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtórym, takowegoż dnia y święta świętego Jerzego święta rzymskiego, którą tą summę wyż mianowaną trzema ratami od pomienionego iaśnie wielmożnego imci pana kasztelana Nowogrodzkiego, albo od kożdego tę maiętność Żułów od imci dzierżącego, na każdy rok po złotych czterysta cztyrdzieści pięć na dniu dziesiątym Decembra, niczym tego terminu nie pochybiaiąc, do siebie odbierać y karty z odebrania każdey raty dawać powinniśmy, a oddanie tey każdey raty na mieyscu pewnym przy xięgach grodzkich Wileńskich niwczym nienamienionego terminu, dnia y raty nie pochybiaiąc; na których terminach y ratach ieśliby mnie pomienionemu starszemu, successorom moim pro tempore będącym y konwentowi naszemu Wileńskiemu ratatim arendowna summa nie doszła, tedy za nieoddaniem którey kolwiek raty ten list arendowny nullitati ma subesse. Prawo zaś imci pana kasztelana Nowogrodzkiego zastawne na pomienioną maiętność Żułów, Miciany, dane in suo esse et robore u każdego sądu y prawa ma

zostawać. A ieśliby w oddaniu pomienioney arendowney summy skuteczna stała się satisfactia y po wyściu namienionych trzech lat, namieniona maiętność z prawa zastawnego oswobodzona nie była, która ieśli byśmy sami po expiratiey trzech lat y prawa swego zastawnego zażyć y prawem zastawnym trzymać nie mieli, ale onę komu kolwiek arendować umyślili, wiecznie tedy waruiemy y assecuruiemy iaśnie wielmożnemu imci panu kasztelanowi Nowogrodzkiemu, iż nikomu innemu, ieno za takowąż summę y takowym że sposobem temuż iaśnie wielmożnemu imci panu kasztelanowi Nowogrodzkiemu y successorom imci arendować powinni będziemy, co wszytko zyścić y dotrzymać pod zaręką ważności rzeczy mamy. Ma tedy y wolen będzie iaśnie wielmożny imć pan kasztelan Nowogrodzki od daty tego listu mego arendownego do pomienionego terminu tą maiętnością Żułową, Miciany, iako swoią własnością, według nalepszego upodobania swego szafować, pożytków wszelakich wynaydować ma, w czym ia starszy klasztoru Wileńskiego y wszytek nasz zakon świętego Bazylego wielkiego żadney y namnieyszey przeszkody iaśnie wielmożnemu imci panu kasztelanowi Nowogrodzkiemu y od ieymości dzierżącemu czynić nie mam, nie maią y nie będą mogli, pod zaręką takowąż według ważności rzeczy y pod nagrodzeniem szkod podiętych. O którą zarękę o naruszenie w naymnieyszym punkcie y paragraphie, w tym prawie naszym arendownym opisanych, iako też y szkody y nakłady, daię wolne forum siebie y cały konwent nasz pozwać do wszelkiego sądu y prawa y urzędu, od naywyższego aż do namnieyszego, kładąc takowe pozwy na wszelkich dobrach naszych leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących. To ieno sobie waruiąc y dokładaiąc wyraźnie, iż po wyściu trzech lat, ieśliby namieniona maiętność z prawa zastawnego oswobodzona nie była y oney prawem arendownym puścić nie chcieliśmy, tedy podług prawa zastawnego mnie danego, od imci pana kasztelana Nowogrodzkiego postąpić wolno będzie, bez żadney przeszkody, contradictiey y przeciwnego tłumaczenia. Y na to ia starszy Wileński dałem ten list arendowny zapis iaśnie wielmożnemu imci panu Alexandrowi Jasienieckiemu Woynie— kasztelanowi Nowogrodzkiemu, z pieczęciami y s podpisem rąk ichmościów panów pieczętarzów niżey wyrażonych, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Apryla dnia dwudziestego trzeciego. У того листу добровольного запису при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Symeon Ohurcewicz— ord. d. B. m. consultor super. m. Vilnen. ss. Th. D. Marcyan Kulczycki ord. d. B. m. vicarius. Ustnie proszony pieczętarz od wzwyż mianowanych osób do tego prawa arendownego ręką mą podpisuię Hieronim Lacki—ciwun Eyragolski. Ustnie proszony pieczętarz do tego prawa arendownego od osob wyż mianowanych ręką swą podpisuię się Stanisław Szołkowski mp. Proszony ustnie pieczętarz od osób wyż mianowanych do tego prawa arendownego ręką się moią podpisuię Maciey Kazimierz Jeleński— skarbnik Brasławski. Который же тотъ листъ добровольный записъ, за устнымъ и очевистымъ сознаньемъ верху писаное особы, есть принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1689 г. Іюня 23 дня.

Изъ книги № 31, за 1689 г., л. 459.

94. Квитанціонная запись отъ настоятеля Виленскаго св.-Троицкаго монастыря Симеона Огурцевича Витебскому подскарбію Пашковскому въ полученіи отъ него 2000 зл.

Ошмянская подкоморина Марина Далматова Исайковская завѣщала Троицкому монастырю 2000 злотыхъ, обезпечивъ эту сумму на своемъ имѣніи Мечечѣ-Остиковщизнѣ съ тѣмъ, чтобы % съ нея и самый капиталъ обязательно были выданы ея наслѣдниками. Такъ какъ монахи, начиная отъ времени завѣщанія, молились за душу Исайковской и ея родственниковъ, то наслѣдникъ ея Пашковскій и уплатилъ монастырю 2000 злотыхъ; вслѣдствіе этого и монастырь выдаетъ настоящую квитанцію подъ зарукой 2000 злотыхъ за ея нарушеніе.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятъ девятого, мѣсеца Іюня двадцать пятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ осьмидесятъ девятый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу превелебный его милость отецъ Симеонъ Огурцевичъ, старшій монастыра Виленского закону святого Базылего при церкви светой Троицы, самъ одъ себе и именемъ всихъ велебныхъ отцовъ, въ томъ монастырѣ зостаючихъ, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ доброволъный, вѣчисто квитацыйный записъ свой на речь нижей въ немъ выражоную его милости пану Сильвестрови Пашковскому — подчашому Витебскому даный и належачій, которого со всимъ устнымъ своимъ сознаньемъ ствердивши, просилъ насъ суду, абы тотъ записъ его милости былъ принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ. Якожъ мы судъ оный принявши до книгъ уписать есьмо казали и слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Symeon Ohurcewicz, starszy monastera Wileńskiego cerkwi świętey Tróycy, z iednostayney zgody y namowy z sobą, czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym, wieczysto kwitacynym zapisem o tym, iż co zeszła z tego świata świętey pamięci imść pani Marina Szostakowna Janowa Dałmatowa Isaykowska— podkomorzyna Oszmiańska, maiąc kaplicę swoią własną wymurowaną, przy cerkwi świętey Tróycy konwentu naszego w Wilnie będącey, z pobożności swoiey nadawszy niemało na tę kaplicę y ufundowawszy ią porządkiem należnym, osobliwie ieszcze summy gotowey dwa tysiąca złotych polskich na tey kaplicy zapisała, y tę summę wiecznymi czasy, aby kwota od niey co rok po złotych sto sześćdziesiąt płacona była na maiętność swoią wieczystą, nazwa-

ną Merecz-Ościkowszczyznę, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, prawem wyderkafowym wniosła y zapisała, obowiązawszy siebie samą y successorów swoich, tudzież dzierżących tey maiętności, aby co rok kwotę pomienioną z tey maiętności do klasztoru naszego płacono, abyśmy za duszę ieymości y za duszę krewnych ieymości, których ciała w tey kaplicy odpoczywaią, wiecznemi czasy maiestat Boży błagali y służbę Bożą na kożdy tydzień w sobotę odprawowali, iako szyrzey y dostateczniey w naszym zapisie iest opisano. Jakoż ieymość pani Isaykowska—podkomorzyna Oszmiańska, gdy z tego świata śmiercią zeszła, po śmierci successorowie ieymości, mianowicie imć pan Mikołay Stachowski—podstarości Wileński, imć pan Bohdan Narkuski, imć pan Marcian Suszczewski, a potym gdy imć pan Suszczewski tę maiętność puscił był Ościkowszczyznę, imć pan Eustachi Oleszkiewicz—skarbnik Mozyrski, a teraznieyszy iuż wieczysty possessor tey maiętności imć pan Sylwester Paszkowski—podczaszy Witebski, kwotę wyderkafową od zaczęcia terminu, aż do daty tego listu zapisu naszego antecessorom naszym y nam samym, iako o tym kwity antecessorów naszych y nasze, u imci pana Paszkowskiego będące, wyrażaią, zupełnie płacili y dość czynili. My też, stosuiąc się do pomienionego zapisu, nabożeństwo obligowane, przed woyną Moskiewską y po odwoiewaniu, za duszę zmarłey ieymości pani podkomorzyney Oszmiańskiey y za dusze zmarłych osób, których ciała w tey kaplicy odpoczywaią, odprawowali, a ponieważ ieymość pani Isaykowska—podkomorzyna Oszmiańska, w tymże zapisie swoim, iż po śmierci iey każdemu dzierżącemu tey maiętności Ościkowszczyzny, ten ciężar znosić y summę nam do konwentu naszego oddać, abyśmy ią odebrawszy na folwark iaki, abo na kamienicę w Wilnie będącą, żeby wiecznymi czasy kwota wyderkafowa dochodziła, dali, wolno warowała, tedy do tego zapisu funduszowego conformuiąc się, imć pan Paszkowski—podczaszy Witebski y ieymość pani małżonka imść, wieczyści possessorowie tey maiętności Ościkowszczyzny Merecza, z perswasiy ichmościów panów przyiacioł, ludzi zacnych, tę summę wszytką spełna samą kapitalną, dwa tysiąca złotych nam czerncom klasztoru Wileńskiego cerkwi świętey Tróycy odliczyli y oddali, y myśmy tę summę od imci pana Paszkowskiego—podczaszego Witebskiego, y ieymość pani małżonki imci do rąk naszych odebrali. Z którey oddania tym naszym listem dobrowolnym zapisem imci pana Sylwestra Paszkowskiego—podczaszego Witebskiego, y ieymość pani Katharzynę Bołbasownę Paszkowską, podczaszynę Witebską, małżonków, potomków y successorów ichmościów kwituiemy, y iuż iako tey summy dwuch tysięcy złotych, tak kwoty, która nam za wszytkie lata aż do daty tego listu naszego klasztorowi naszemu z tey maiętności Merecza-Ościkowszczyzny upominać się, ani o to, ani o żadną rzecz ichmościów turbować, pozywać my y successorowie nasi następuiący nie mamy y nie maią wiecznymi czasy, pod zaręką dwóch tysięcy złotych polskich, poddaiąc pod evictią maiętność naszą, nazwaną Swirany, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, żeby iuż o to żadney szkody y trudności ichmościowie nie ponosili. Waruiemy też to tym naszym listem dobrowolnym zapisem, iż według listu fundacyinego ieymości paniey Isaykowskiey—podkomorzyney Oszmiańskiey, we wszytkim zachować

się mamy, y te dwa tysięca złotych na kamienicę iaką, albo na folwark, żeby kwota wiecznymi czasy nam dochodziła, dać powinni będziemy y nabożeństwo, iako należy, y iako w tymże zapisie opisano iest, za duszę zmarłey w tey kaplicy ieymość pani podkomorzyney Oszmiańskiey odprawować obliguiemy y assecuruiemy się. Czego imć pan Paszkowski—podczaszy Witebski, y ieymć pani małżonka imci, iako kollatorowie, potomkowie y successorowie ichmościów doyrzeć maią, a my tego wszytkiego dotrzymać mamy, pod tąż zaręką wyż mianowaną. O którą zarękę y o naruszenie tego listu naszego dobrowolnego, wieczystego kwitacyinego zapisu daiemy sobie samych y successorów naszych wolność pozwać do wszelakiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, a my, lubo też successorowie naszy, niczym się nie wymawiaiąc, zarękę zapłacić y szkody y nakłady nagrodzić imci panu Paszkowskiemu — podczaszemu Witebskiemu y samey ieymości lubo potomkom successorom ichmości y dzierżącym tey maiętności Merecza Ościkowczczyzny powinni będziemy; a zapłaciwszy tę zarękę by y nieraz, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis przy zupełney mocy zachowany być ma wiecznemi czasy. Y na tośmy dali ten nasz list wieczysto kwitacyiny dobrowolny zapis z podpisem rąk naszych, pod pieczęcią klasztorną y podpisami y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisach rąk ichmościów mianowanych. Pisan w Wilnie, tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego roku, miesiąca Junii dwudziestego trzeciego dnia. У того листу добровольного вѣчисто квитацыйного запису при печати кляшторной и при печатехъ ихъ милостей пановъ печатаровъ подписъ рукъ тыми словы: Symeon Ohurcewicz — zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy monastera świętey Tróyce Wileński; Marcyan Kulczycki—ordinis d. B. m. wikary świętey Tróyce oyców bazylianów; January Ohurcewicz—z. ś. B. w. kaznodzieia; Mauritius Bacewicz—ord. s. Basiliim. magister novitiorum. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu kwitacynego, od w Bogu przewielebnego imci xiędza Ohurcewicza—starszego konwentu świętey Tróycy y innych wielebnych oyców w tym konwencie residuiących, Michał Koszczyc—pisarz ziemski Wileński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu wieczystego kwitacynego od wyż mianowanych osób Eustachi Oleszkiewicz—skarbnik powiatu Mozyrskiego. Jako proszony według prawa pieczętarz do tego zapisu podpisuię Kazimierz Kozakiewicz. Который же тотъ листъ добровольный, вѣчисто квитацыйный записъ, за устнымъ и очевистымъ признаньемъ верху писаныхъ особъ, есть принятъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1690 г. Августа 7 дня.

Изъ книги № 175, за 1787—1789 г., л. 501.

95. Мировая сдѣлка между Минскимъ архимандритомъ Вознесенскаго монастыря Гедеономъ Шумлянскимъ и Минскимъ деканомъ и плебаномъ Яномъ Савгиномъ касательно установленія границы ихъ владѣній и совмѣстнаго поддержанія гребли и пруда въ городѣ Минскѣ.

Между юрисдикой Минскаго Вознесенскаго монастыря и Минскаго декана происходили частыя недоразумѣнія по поводу поземельныхъ владѣній. Въ настоящемъ документѣ обѣ спорящія стороны заключили между собой мировую сдѣлку на слѣдующихъ основаніяхъ: поставить на границѣ на половинныхъ издержкахъ копецъ; въ прудѣ ловить рыбу и дѣлить по-поламъ, когда ловля будетъ совершаться на половинныхъ издержкахъ; точно также на половинныхъ издержкахъ содержать возлѣ мельницы на Свислочи греблю.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Decembra czternastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmym obranymi, na kadencyą ninieyszą Wileńską y aktualnie w mieście ikmci Wilnie zasiadaiącymi y sądzącymi, stawaiąc obecnie u sądu patron w. imć pan Jan Krzykowski—dworzanin iego królewskiey mości, dokument wieczysto ugodliwy między Gedeonem Szumlańskim—archimandrytą Mińskim Wozniesieńskim y ś. Ducha, a Janem Jurewiczem Sawginem—kanonikiem Smoleńskim, dziekanem y plebanem Mińskim, nawzaiem zawarty do akt podał w te słowa pisany:

Ja Giedeon Szumlański—archimandryta Miński Wozniesieński y ś. Ducha y ia Jan Jurewicz Sawgin—kanonik Smoleński dziekan y pleban Miński, czyniemy wiadomo y zeznawamy to sami na siebie tym listem naszym dobrowolnym wieczystym ugodliwym zapisem każdemu o tym wiedzieć należącemu, teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom, iżeśmy ab utrinque między sobą mieli różne pretensye, o rzeczy niżey specyfikowane; tedy ponieważ nie wchodząc w dalsze diskwizycye prawne za interpozycyą y perswazyą ichmć panów przyiaciół zobopolnych, a konsensem naszym między nami wieczysta staneła ugoda, z iedney strony przy zesłanych ex medii sacrae congregationis w Bodze przewielebnych imci x. Symeonie Cypryanowiczu—proto-konsultorze ordinis divi Basilii magni, starszym Żyrowickim, i. x. Stefanie Martyszkiewiczu Buzinskim — archimandrycie Połockim y i. x. Józefie Pietkiewiczu—starszym Byteńskim, konsultorach zakonu ś. Bazylego w., a

ex parte mnie kanonika Smoleńskiego przy imci panu Raphale Kostrowickim —pisarzu grodzkim Mińskim, dnia dzisieyszego na dacie pomienionego, iż naprzód: co się tknie granic iuryzdyki, tedy podług wynalazku przyiacielskiego, iako dotąd bona iurisdictionis trzymaliśmy, tak nieodmiennie in futurum wiecznymi czasy w zobopolnym pokoiu, nie czyniąc ieden drugiemu, ani sukcessorowie nasi sobie in contrarium żadney prepedycyi, in possessione y w graniczeniu trzymać mamy y maią, a dla lepszego tey medyacyi dotrzymania y zachowania od tego czasu kopiec ab utrinque łożonym kosztem wysypać powinniśmy. Druga, ratione młynów w mieście Mińsku na rzece Swisłoczy zbudowanych, te iako są z obudwuch ex opposito sobie postawione brzegów, ia archimandryta y ia kanonik Smoleński, dziekan y pleban Miński, viceversa ieden drugiego, a nawet y po nas następuiących sukcessorów naszych prawem obowiązuiemy y necessytuiemy vi contractus moderni do spólnego grobli, przy tych młynach będącey, opatrowania, naprawowania y czasu każdey potrzeby za oznaymieniem ieden drugiemu restaurowania. A ieśliby która strona, za daniem sobie wiedzieć, nie chciała zepsowaney groble do tych młynów należącey naprawować, restaurować spólnym kosztem y stałaby się przez to, uchoway Boże, szkoda dalsza, tedy tę szkodę parti pretenduiącey rfeundere proprio sumptu powinna będzie. A że przy tych młynach y rzece Swisłoczy staw po wielkiey części zarosł, tedy iako było ab utrinque controversum, ten staw spólnym wyszlamowawszy kosztem, ryby spólnie łowić y onymi, tak my sami, iako y po nas następuiący sukcessorowie nasi (w tenczas kiedy spólnym niewodem y równą ludzi liczbą łowienie będzie) per paritatem dzielić się powinniśmy y powinni będą, bez żadney kontradykcyi. Co wszystko z obu stron firmiter, nieodzownie y nieporusznie mamy y sukcessorowie nasi maią dotrzymać y spełnić. A inquantum by która z nas osoba, przepomniawszy albo zaniedbawszy tego listu naszego ugodliwego zapisu, onego w którym kolwiek punkcie, klauzule y paragrafie sama przez się, lub też przez subordynowanego naruszyć ważyła, albo który którego sukcessor nasz nie zachował y nie wypełnił w tym liście dołożonego punktu y condycyi, tedy za każdym naruszeniem, podług ważności w samey rzeczy, pretenduiącemu vadium ma zapłacić, O co daiemy moc y pozwalamy ieden drugiego ad competens forum pozwać y dekreta otrzymawszy ad efectum przywodzić, a sąd y urząd de iure należyty, tak za staniem naszym, iako y w niestaniu mocen y wolen będzie, vadia pomienione na nas wskazać y rigorem iuris exekwować, a convicta z nas osoba, albo z sukcessorów naszych, iak urzędu o zły sąd, tak y strony o niesłuszny przewod prawa zaoczny turbować y pozywać actoream partem nie ma, y po nas następuiący successores nie maią y nie będą mogli wiecznemi czasy. Y na to ia Giedeon Szumlański—archimandryta Miński Wozniesieński y ś. Ducha y ia Jan Jurewicz Sawgin—kanonik Smoleński, dziekan y pleban Miński daiemy ten list nasz ugodliwy wieczysty zapis wzaiemnie ieden drugiemu, pod pieczęciami y z podpisami rąk naszych, tudzież z podpisami rąk w Bodze przewielebnych ii. xx. do tey medyacyi za konsensem naszym deputowanych praelatos y ex altera parte uproszonego i. pana pisarza grodzkiego Mińskiego. Pisan w

Mińsku, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego, miesiąca Augusta siódmego dnia. U tego wieczysto ugodliwego dokumentu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też przyiaciół temi wyrażaią się słowy: xiądz Giedeon Szumlański—ordinis s. Basilii magni archimandryta y official Miński mp. Symeon Cyprianowicz—protoconsultor z. ś. B. w. starszy Żyrowicki mp. Stefan Martyszkiewicz Buziński—konsultor zakonu ś. Bazylego wielkiego Połocki, archimandryta mp. Josephus Pietkiewicz—ordinis s. Basilii magni consultor, superior Bytenensis. Jan Jurgewicz Sawgin—kanonik Smoleński, dziekan y pleban Miński mp. Rafał Kostrowicki—pisarz grodzki Miński mp. Który to takowy dokument, przez wyż wyrażonego patrona do akt podany, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Wileńskiey przyięty y wpisany.

1694 г. Іюня 10 дня.

Изъ книги № 37, за 1694 г., л. 737.

96. Охранная грамота короля Яна III, данная Виленскимъ базиліанамъ на защиту отъ Лаврентія и жены его Маріанны Моксевичей.

Настоятель Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря Гуторовичъ обратился къ королю Яну III съ жалобой на супруговъ Моксевичей, что они присвоиваютъ себѣ часть монастырскаго имѣнія, доставшагося монастырю отъ Кулей, нападаютъ на крестьянъ и грабятъ ихъ, вырубываютъ лѣсъ, уничтожаютъ пограничные знаки и вообще дѣлаютъ другія насилія; король Янъ III, считая себя, послѣ Бога, первымъ защитникомъ духовенства, выдаетъ настоящую грамоту Троицкому монастырю, и подъ зарукой 10000 Литовскихъ копъ повелѣваетъ Моксевичамъ воздержаться на будущее время отъ насилій.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветьдесятъ четвертого, мѣсеца Іюля дванадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ деветьдесятъ четвертый обраными, постановившисе у суду пленипотентъ панъ Матеушъ Бронецъ, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати далъ листъ его королевское милости заручный, зъ канцеляріи его королевское милости вынесе-

ный, презъ велебного ксендза Іозефата Гуторовича—старшого и цѣлого конвенту Виленского отцовъ базиліановъ, при церкви светой Троицы будучихъ, на его милость пана Вавринца Моксевича—подстолего Венденского и малжонку оного, который подаючи просилъ насъ суду, абы тотъ листъ его королевское милости заручный былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ; якожъ мы судъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc. Urodzonemu Wawrzyńcowi Moksiewiczowi—podstolemu Wędeńskiemu y małżonce Maryannie Kossakowskiey bywszey Rogińskiey, a teraznieyszey Moksiewiczowey, iako w spólney radzie y namowie będącym osobom, oznaymuiemy. Urodzeni y wiernie nam mili! Doniesiona nam iest solenna quaerimonia przez panów rad y urzędników naszych, przy boku naszym residuiących, imieniem wielebnego xiędza Jozephata Hutorowicza—starszego y całego konwentu Wileńskiego oyców bazylianów, przy cerkwi świętey Tróycy będących, iż wierność twoia pod praetextem iakiegoś nabytego niesłusznego prawa na część gruntów w Kulowszczyznie, w woiewodztwie Wileńskim, a w maiętności żałuiących oyców bazylianów Swiranach po zeszłym urodzonym Janie Marcinowiczu Kulu pozostałych, interesuiąc się tamże do kilku części oycom bazylianom tak po urodzonych Kulach, iako też y po urodz. Stanisławie Ptaszyńskim należących y osobliwie do części metropolitańskiey tamże przy Kulach będącey, wiele gruntów, sianożęci żałuiącym pozabierałeś y miedzy w iedno pospuszczawszy niesłusznie sobie przywłaszczyłeś, wycinaiąc co rok szachownice lasami zarosłe, nie tam gdzie by należało, ale według upodobania y iakiegoś uformowanego procederu prawnego: a żebyś y całą conditią mógł osiągnąć sobie różnemi krzywdami, naiazdami, boiem, poddanych zabieraniem, bydła onym y gruntów odeymowaniem, iako ludzi tam mieszkaiących uciskasz, tak y drugich garnących się od przymowania w Kulach osiadłości, odradzasz, garncarzowi na imie Krzysztophowi, nie dawno w Kulach na pustce Stasiukowszczyznie alias Walentynowszczyznie pobudowanemu, na zdrowie odpowiadasz y do dalszego budowania się przeszkodę czynisz, zabieraiąc mu sianożęci do tey pustki należące, a nadto wszystko cały konwent Wileński oyców bazylianów słowy uszczypliwemi despektuiąc, na zdrowie oyca Jana Oleszewskiego—prokuratora konwentu Wileńskiego usadziwszy się, umyśliłeś onego zgładzić z tego świata, zawziowszy ztąd rankor, że się o dobra zakonne zastanawia y bronić onych chce prawnym terminem; na którego, iako też y na zawiadowców y poddanych Swirańskich publiczne odpowiedzi y pochwałki czyniąc, na zdrowie onych czuwasz, w którym niebespieczeństwie, ucieкszy się do nas króla, prosili o list zaręczny, abyśmy, pod protekcią naszą królewską onych wziowszy, zdrowie ich y dobra zakonne od dalszych impetycyi obwarowali y obespieczyli. My tedy król, na instantią panów rad y urzędników naszych, przy boku naszym będących, łaskawie do wniesioney prożby wielebnego xiędza Jozephata Hutorowicza—starszego y całego konwentu Wileńskiego oyców bazylianów skłoniwszy, a postrzega-

iąc tego, aby za szczęśliwego panowania naszego nikomu żadne się bezprawie niedziało, pogotowiu stanu duchownego, których po panu Bogu naywyższemi tu iesteśmy obrońcami y protektorami, ten list nasz zaręczny pomienionemu xiędzu Hutorowiczowi—starszemu, y całemu konwentowi oyców bazylianów Wileńskiemu wydać roskazaliśmy. Którym tak ich samych, iako y dobra zakonne wyżey mianowane, a osobliwie oyca Jana Oleszewskiego—prokuratora konwentu Wileńskiego y po nim następuiących prokuratorów w protekcyą naszą królewską wziowszy, przykazuiemy y oraz pod zaręką dziesięciu tysięcy kop groszy litewskich mieć chcemy, abyście wier. wasza sami przez się, braci, krewnych, przyiacioł, czeladź y poddanych swoich subordynowane osoby y ni przez kogo inszego na zdrowie oyców bazylianów Wileńskich, a osobliwie oyca prokuratora tamecznego, zawiadowców y poddanych Swirańskich odpowiedzi y pochwałki czynić, na zdrowie onych następować, po drogach czuwać, ani iakiego niebespieczeństwa zadawać nie ważyli się; także od aggravatiey dalszey tamecznych poddanych Swirańskich, violentii y zabierania onym gruntów y naiazdu na sianożęć Starinkowszczyznę supersedowali, pod zaręką wyżey mianowaną y dalszemi paenami, w prawie pospolitym opisanemi. Lecz ieżeli w. w. iakie praetensie do oyców bazylianów być usurpuiecie, tedy nie violenter, ale prawnie z niemi postępować macie. Pisan w kancellaryi naszey wielkiego xięstwa Litewskiego, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt czwartym, miesiąca Junii dziesiątego dnia, panowania naszego dwudziestego pierwszego roku. У того листу его королевское милости заручного при печати великого князства Литовского подпись руки ясне освецоного кнежати его милости подканцлерого великого князства Литовского тыми словы: Кароль Станиславъ ксіонже Радивилъ—подканцлерій великого князства Литовского. Который же тотъ листъ его королевское милости заручный, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1695 г. Января 5 дня.

Изъ книги № 38, за 1695 г., л. 411.

97. Квитанціонная запись отъ Кронскаго монастыря Троцкому подкоморію Укольскому въ полученіи отъ него части долга.

Настоятель Кронскаго монастыря Исаакъ Васинкевичъ выдаетъ настоящую квитанцію Троцкому подкоморію Укольскому въ томъ, что этотъ послѣдній добровольно записалъ Кронскому монастырю 6,900 польскихъ зл., съ условіемъ, что впредь до уплаты завѣщанной суммы, онъ будетъ уплачивать %; что со времени завѣщанія уже уплачено Кронскому монастырю 4,900 зл. съ %, и остается только получить 2,000 злотыхъ; въ случаѣ нарушенія монастыремъ настоящей квитанціи онъ долженъ уплатить заруки 2,000 злотыхъ и подчиниться выраженнымъ въ ней условіямъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветьдесятъ пятого, мѣсеца Іюня третьего дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ деветьдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу велебный его милость отецъ Исаакій Васинкевичъ—старшій монастыру Кронского, закону светого Базилего великого, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ свой добровольный, вѣчистый квитацыйный записъ, на рѣчь нижей мененую, вельможному его милости пану Яну Владиславу Укольскому—подкоморому воеводства Троцкого даный, служачій и належачій; который устнымъ своимъ сознаньемъ ствердивши просилъ, абы до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ былъ, якожъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja Isaak Wasińkiewicz—starszy monasteru Krońskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, ze wszytką bracią moią zakonną, oznaymuię tym moim listem dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zapisem o tym: iż co wielmożny imć pan Jan Władysław Ukolski—podkomorzy woiewodztwa Trockiego, zostawszy nam do monasteru Krońskiego winnym pewną summę, to iest, sześć tysięcy dziewięćset złotych polskich, opisał się y obowiązał zapisem swoim przyznanym wypłacić tę summę, a do oddania samey summy generalney, tedy kwotę doroczną w kożdym roku oddawać, wypłacać na terminach y specifice w tymże zapisie opisaną assekurował się. O czym wszytkim tenże samy zapis przyznany dostateczniey w sobie wyraża. Jakoż takowemu swoiemu zapisowi czyniąc dosyć, wielmożny imć pan Ukolski, podkomorzy Trocki, pierwszą ratą samey summy iścizny półtrzecia tysiąca złotych zeszłemu nieboszczykowi wielebnemu imci oycu Martinianowi Wołosowiczowi, a

potym powtórnie czterysta złotych nieboszczykowi imci oycu Janusowi Dubińskiemu—starszym Krońskim, antecessorom moim, oprócz kwoty roczney, która zawżdy dochodziła, wypłacił y kwity z oddania na to otrzymał. Po wypłaceniu tedy tych dwuch tysięcy y dziewięciu set złotych iuż nic więcey, ieno cztyry tysiące złotych spełna samey realney summy monasterowi naszemu Krońskiemu winney przy imci panu podkomorzym Trockim do tychczas zostawało, od którey summy kwota należąca nam dotąd w kożdym roku na terminie w dzień nowego-lata, święta rzymskiego dochodziła. A że y teraz wielmożny imć pan podkomorzy Trocki, inhaerendo temuż zapisowi swoiemu, znowu na potrzeby monasteru naszego połowę tey summy winney iścizny czterech tysiący zostałey, to iest, dwa tysiąca złotych polskich gotowemi pieniędzmi do ręku moich własnych monasterowi naszemu oddał y wypłacił, y iuż nie więcey tylko także dwa tysiące złotych przy imci winnego nam zostało, y od tego ieno iuż quota postanowiona coroczna od imć (aż do oddania samey summy dwuch tysięcy) ma dochodzić; zaczym ia Wasińkiewicz—starszy Kroński, imieniem całego monasteru z oddania tych dwuch tysięcy złotych wielmożnego imci pana podkomorzego Trockiego y successorów imci wiecznemi czasy kwituiąc, żadnego sobie, monasterowi naszemu, ani też następcom y braci zakonney monasteru Krońskiego, po nas następuiącym, prawa, przystępu y odezwu do samego imci pana podkomorzego, successorów imci, ani też maiętności imci, nazwaney Poporcie alias Podole, w woiewodztwie Trockim leżącey, a pod tę summę zapisem przyznanym nam poddaney, nie zostawuiemy y mieć nie powinni będziemy, (excepto iednak dwóch tysięcy złotych, reszty samey summy y kwoty od niey nam należącey). A to wszytko pod zaręką dwóch tysięcy złotych, o którą zarękę daię wolność pozwać siebie y następców moich o tę summę imć pana podkomorzego y successorów imści, turbuiących, do wszelakiego sądu y urzędu ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, assesorskiego y kapturowego, w który kolwiek termin y powiat rokiem zawitym statutowym, a sąd y urząd kożdy, przed który się ta sprawa wytoczy, tak w staniu, iako y w niestaniu naszym, a po mnie następcy moiego zarękę wyżey mianowaną wskazać y na wszelkich dobrach monasteru Krońskiego mocną odprawę udziałać, y od impeticie prawney imci pana podkomorzego y successorów imści uwolnić mocen będzie. A my sądu mieniąc o zły wskaz, a strony o zły przewód prawa do żadnego sądu pociągać nie mamy, pod tąż zarękę wyżey mianowaną. A y po zapłaceniu tey zaręki tyle razy, ile tego potrzeba będzie, przecie ten list kwitacyiny przy zupełney mocy zostawać ma wiecznemi czasy. Y na tom dał ten móy list kwitacyiny wieczysty zapis z podpisem ręki moiey y pod pieczęcią, także z podpisami rąk y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, odemnie podług prawa uproszonych. Pisan w Poporciach, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Januarii piątego dnia. У того листу добровольного, вѣчистого, квитацыйнаго запису при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Isaak Wasińkiewicz—starszy monasteru Krońskiego zakonu reguły świętego Bazylego wielkiego mp. Leontius Gruszkowski—zakonnik Kroński. Według prawa proszony pieczętarz ustnie G. K. Bokum G. M. wielkiego xięstwa Litewskiego. Podług prawa ustnie proszony pieczętarz rę-

ką moią podpisuię Dominik Masalski—skarbnik Wołkowyski. Podług prawa oczewisto proszony pieczętarz od imci oyca Wasińkiewicza—starszego monasteru Krońskiego, do tego listu kwitacyinego zapisu podpisuię się Marcyan Pohoski—regent woiewodztwa Trockiego. Который же тотъ листъ добровольный, вѣчистый, квитацыйный записъ, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1695 г. Іюня 6 дня.

Изъ книги № 38, за 1695 г., л. 996.

98. Угодливо-квитанціонная запись Виленскаго Троицкаго монастыря, данная Венденскому подчашему Моксевичу по дѣлу о прекращеніи поземельныхъ споровъ.

Между Виленскимъ Св.-Троицкимъ монастыремъ и помѣщиками Моксевичами возникъ споръ о границахъ двухъ неравныхъ частей имѣнія Кули, изъ которыхъ меньшая часть была въ вѣдѣніи Моксевичей, а большая—монастыря; послѣ продожительнаго процесса о поземельномъ захватѣ, розбояхъ, насиліяхъ и угрозахъ, обѣ спорящія стороны при содѣйствіи пріятелей окончили это дѣло полюбовно, въ чемъ монастырь и выдаетъ настоящую квитанцію подъ зарукой 1000 зл. въ случаѣ нарушенія этой квитанціи.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветьдесятъ пятого, мѣсеца Іюля тридцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ деветьдесятъ пятый обраными, постановившисе очевисто у суду въ Богу велебный его милость ксендзъ Януарій Огурцевичъ — старшій монастыра светое Троицы Виленского рекгулы светого Базилего великого, кумъ ассистенція усихъ въ Богу велебныхъ отцовъ базиліановъ монастыра тогожъ святой Троицы Виленского, на сесь часъ подъ его милости старшенствомъ будучихъ, не только своимъ и цѣлого конвенту, венцъ и вельможного въ Богу превелебного его милости ксендза Марціяна Михала Бялозора—епископа Пинского и Туровского, архимандриты Виленского, на тотъ часъ въ тыхъ краяхъ не будучого, именемъ, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ добровольный, вѣчисто угодливый квитацiйный записъ на речь въ немъ нижей выражоную, его милости пану Вавринцу Моксевичу — подстолему Венденскому даный и належачій. Который уст-

нымъ и очевистымъ своимъ сознаньемъ ствердивши, просилъ насъ суду, абы тотъ листъ добровольный, вѣчисто угодливый записъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

Ja xiądz January Ohurcewicz—starszy monastyra świętey Tróycy Wileńskiego, reguły świętego Bazylego wielkiego, cum assistentia wszystkich w Bogu wielebnych oyców bazylianów monastyra tegoż świętey Tróycy Wileńskiego, na ten czas pod moim starszeństwem będących, nie tylko swoim y całego konwentu, więc y wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiędza Marciana Michała Białozora—episkopa Pińskiego y Turowskiego, archimandryty Wileńskiego, na tenczas w tych kraiach niebędącego, imieniem ręcząc y obowiązuiąc, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym listem dobrowolnym, wieczysto ugodliwym kwitacyinym zapisem, komu by o tym teraznieyszego y potym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż co pierwiey z zeszłym imci panem Krzysztofem Moksiewiczem y panią małżonką imci ieymość panią Katarzyną Sablińską Moksiewiczową, antecessorowie nasi oycowie bazylianie, przy świętey Tróycy cerkwi Wileńskiey residuiące, osobliwie wielmożny imć xiądz Marcian Białozor—episkop Piński y Turowski, archimandryta Wileński, a potym z imci panem Wawrzyncem Moksiewiczem—podstolim Wendeńskim, my sami y w Bogu wielebny imć xiądz archimandryta Wileński, mieniąc o niesłuszne gruntów Kulowskich y Swirańskich, w woiewodztwie Wileńskim leżących, przez imci pana Moksiewicza zabranie y onych sobie przywłaszczenie, mnieyszą od nas część Kulowszczyzny maiąc, większey pretendowanie, w różnych kapturowych, podkomorskich, trybunalskich y assesorskich sądach prawem czyniliśmy, do tego o różne krzywdy potoczne, wiolentie, gwałty, boie w żałobach, gdziekolwiek zaniesionych, processach wyrażone popełnenie, dekretami y przewodami prawnemi aggrawowanie, processa pozanosiwszy, prawem czynić usiłowaliśmy. Więc gdy za włożeniem się ichmościów panów przyiacioł naszych, z obudwu stron użytych, interpositi przyszło nam nie podług dekretu podkomorskiego przez imci pana Krzysztofa Moksiewicza y panią małżonkę imci na nas w niestaniu otrzymanego y innego procederu prawnego, ale słusznemi tych że ichmość panów przyiacioł naszych konwentować się, namowionemi conditiami y na tym przestać, że iako przedtym antecessorowie nasi byli Kulowszczyzny possessorami, tak y teraz przy teyże possessyi swoiey części y miedzach, szachownicach y ograniczeniach zostawać, iako o tym y wzaiemna kwitacia, od imci pana Moksiewicza nam dana, w sobie opiewa, zaczym nie wchodząc w dalsze terminy prawne y nie obciążaiąc sumnienia z obudwu stron przez przysięgi, to co komu z gruntów należało, dostatecznie śmy się z sobą pomiarkowali y iako my przy częściach gruntu w Kulowszczyznie według praw nam służących, tak imć pan Moksiewicz maiętności Kulów, Duynów nazwaney, mamy być possessorami. Do czego wszytkie pretensie nasze umarzaiąc, wyż rzeczone protestacie, ieneralskie relacie, zapozwy, dekreta z listem iego królewskiey mości zaręcznym y wszytek od mała do wiela uroszczony proceder prawny o żadną naymnieyszą rzecz samym sobie y successorom naszym do Kulowszczyzny Duynowa, którego zdawna antecessorowie imci pana

Moksiewicza byli dzierżącemi, a po ichmość sam imć został possessorem, nie zachowuiąc pretensiy, imieniem swoim, braci moiey zakonney y oraz wielmożego, w Bogu przewielebnego imci xiędza Białozora—episkopa Pińskiego, Turowskiego, archimandryty Wileńskiego, na wieczne potomne czasy, równo z datą tego swoiego wieczysto-ugodliwego, kwitacyinego zapisu imci pana Moksiewicza—podstolego Wendeńskiego, ponieważ imć wzaiemnym sposobem y nas od przewodów swoich prawnych uwolnił, kwituię; do gruntów, lasów, sianożęci y wszytkich należytości, do maiętności imci pana Moksiewicza Kulow - Duynowa przysłuchaiących, sobie samemu, konwentowi świętey Tróycy y kożdemu zosobna żadney naymnieyszey należności y salwy nie zachowuię y w niedotrzymaniu iakiego kolwiek tey ugody punktu zaręki na siebie samego y konwent świętey Tróycy reguły świętego Bazylego wielkiego tysiąc złotych polskich zakładam. O którą zarękę, szkody, nakłady y w czym kolwiek temu zapisowi dość nieuczynienie daię wolność y pozwalam samego siebie, konwent świętey Tróycy Wileńskiey, successorów moich do kożdego sądu y prawa urzędu grodzkiego, ziemskiego, głównego trybunalnego, iego królewskiey mości zadwornego assessorskiego, a podczas interregnum kapturowego, w który chcąc sądzenia termin, woiewodztwa y powiatu, rokiem zawitym, nakrótszym, pozwem pozwać, gdzie ia sam, a po mnie successorowie moi starsi Wileńscy y cały konwent, będąc pozwanymi, bez żadnych zwłok, dylacyi y excepcyi prawnych y rozumem ludzkim wynaydzionych usprawiedliwić się, zarękę zapłacić y wszytkie szkody, nakłady prawne ex nunc nagrodzić. Także ieśliby wielmożny imć xiądz Białozor, abo successorowie imci, lubo kto inszy tę ugodę wzruszać y trudność w czym kolwiek czynić, abo do gruntów, uroczyszcz y szachownic różnych do Kulow-Duynowa imci panu Moksiewiczowi należących, interes słać usiłował, u wszelkiego sądu y prawa zastępować, oczyszczać, ochraniać y ewinkować tyle razy, ile tego potrzeba ukazowała, powinien będę, a po mnie starsi successorowie moi y cały conwent świętey Tróycy mam y maią; a y po zapłaceniu zaręki, by y nie poiednokrotnie, przecie ten móy list dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zapis przy zupełney mocy y walorze wiecznie zostawać ma. Y na tom dał ten móy list dobrowolny wieczysto-ugodliwy, kwitacyiny, prawnie sprawiony zapis, z podpisami ręki swey y z podpisami rąk ichmość panów pieczętarzów, ode mnie y od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc... dziewięćdziesiąt piątym, miesiąca Junia szóstego dnia. У того листу добровольного, вѣчистого запису при печатѣхъ подписъ рукъ тыми словы: Januarius Ohurcewicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy monastyra Wileńskiego świętey Tróycy, imieniem swoim y imieniem całego konwentu do tego zapisu ręką własną podpisuię się. Ustnie y oczewisto proszony według prawa pieczętarz podpisuię się Theofil Kołodzieżyński—skarbnik Czernihowski. Ustnie y oczewisto proszony do tego zapisu kwitacyinego pieczętarz od wielebnego w Bogu imci xiędza Januaryusza Ohurcewicza zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego monastyra Wileńskiego świętey Tróycy imieniem imci y całego konwentu proszony Jan Michał z Chrzanowa Chrzanowski—czesznik powiatu Lidzkiego mp. Proszony według prawa pieczętarz do tey kwitaciey podpisuię się Kazi-

mierz Kozakiewicz mp. Который тотъ листъ, добровольный, вѣчистый, угодливый квитацiйный записъ, за очевистымъ и устнымъ оного черезъ особу верху мененую признаньемъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ и уписанъ.

1695 г. Іюля 18 дня.

Изъ книги № 41, за 1698 г., л. 1055.

99. Квитанціонно-изрекательная запись отъ настоятельницы Виленскаго св.-Троицкаго монастыря Осипу Стецкевичу въ полученіи отъ него 1000 р.

Настоятельница женскаго Свято-Троицкаго монастыря Констанція Студницкая отъ имени всего монастыря выдаетъ настоящую квитанцію Осипу Стецкевичу въ томъ, что племянница его, Ева Стецкевичовна, вступивши въ монастырь, получила отъ своего дяди 1000 р. и движимое имущество, причитавшееся на ея долю послѣ смерти брата.

Roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmego, miesiąca Julii dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmy obranemi, personaliter stanowszy u sądu wielebna ieymć panna Konstancya Studnicka—zakonnica zakonu świętego Bazylego wielkiego, starsza na tenczas będąca konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy będącego, y inne panny tegoż conwentu list swóy dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zrzeczony zapis na rzecz w nim niżey pomienioną iego mości panu Józephowi Steckiewiczowi y pani małżonce iegomości ieymość pani Katharzynie Rogińskiey Józephowey Talwoyszowey Steckiewiczowey dany y służący przyznali; który to zapis ustnym przyznaniem swym stwierdziwszy, prosili nas sądu, aby ze wszystką w nim opisaną rzeczą do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany był; iakoż przyiowszy a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Konstancia Studnicka—starsza zakonu świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy będącego, y my wszyscy zakonnice tegoż konwentu czyniemy wiadomo y zeznawamy na siebie tym naszym listem, dobrowolnym zrzeczonym kwitacyinym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało teraznieyszego wieku ludziom y napotym będącym: iż co z woli Boskiey y natchnienia Ducha świętego wstępuie do zakonu naszego ieymść panna Ewa Talwoyszówna Steckiewiczówna, a iegomość pan Józeph Talwoysz Steckiewicz, iako brat rodzony zeszłego z tego

świata imci pana Kazimierza Talwoysza Steckiewicza, a stryi ieymści panny Ewy Steckiewiczowny, dosyć czyniąc ostatniey woli testamentowey pomienionego zeszłego imści pana rodzonego swego y z miłości swoiey stryiowskiey oddał do nas y konwentu naszego tysiąc złotych polskich y ruchomość, które pieniądze z ruchomością my odebrawszy, według regestru z podpisem rąk ichmościów wiecznemi czasy imści pana Józepha Steckiewicza y panią małżonkę iegomości ieymość panią Katharzynę Rogińską z takowego dosyć uczynienia kwituiemy, zrzekaiąc się ze wszelkich dóbr oyczystych, macierzystych, spadkowych, kupnych, summ pieniężnych, gdzie kolwiek y u kogo kolwiek będących y o żadną rzecz namnieyszą ichmościów nie mamy turbować, do żadnego sądu y prawa pozywać, pod zaręką według ważności summy tysiąca złotych, o które naruszenie w naymnieyszym punkcie y paragrafie tego listu zapisu kwitacynego zrzeczonego, daiemy moc y pozwalamy samych siebie y cały konwent nasz pozwem pozwać y zakazem zakazać do sądu głównego trybunalnego, ziemskiego, grodzkiego, marszałkowskiego, zadwornego assessorskiego, a podczas interregnum y do sądu kapturowego, w który chcąc powiat y woiewodztwo, terminem statutowym y niestatutowym; a my sądu o zły wskaz, a stronie o zły przewód prawa nie mamy niwczym być sprzeciwnymi, ale pod wszelakie paeny prawne mamy podlegać y we wszystkim się usprawiedliwić. A dla lepszey pewności daiemy ten nasz list kwitacyiny zrzeczony zapis, z podpisem rąk naszych y pod pieczęcią naszą klasztorną y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, dnia ośmnastego Julii, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt piątego. U tego zapisu wieczysto kwitacynego zrzeczonego, przy pieczęciach podpisy rąk temi słowy: Konstancya Studnicka—zakonu świętego Bazylego wielkiego ręką swą. Benedykta Ohurcewiczowna—zakonu świętego Bazylego wielkiego ręką swą. Katharzyna Piotrowska— zakonu świętego Bazylego wielkiego, wikaria konwentu Wileńskiego ręką swą. Teressa Dzierszkowna — zakonu świętego Bazylego wielkiego ręką swą. Apollinara Horainowna — zakonu świętego Bazylego wielkiego ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego listu, zapisu kwitacynego zrzeczonego, od ieymość panny Konstancyi Studnickiey—zakonnicy zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszey natenczas będącey konwentu Wileńskiego świętey Tróycy, y od całego konwentu Wileńskiego ichmościów ręką moią podpisuię Kazimierz Jan z Roginicz Rogiński. Podług prawa proszony pieczętarz do tego zapisu kwitacynego od osób wysz mianowanych podpisuię się Matheusz Stanisław Broniec—strażnik woiewodztwa Wileńskiego. Który to dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zrzeczony zapis, za zeznaniem onego przez osoby wysz mianowane, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1697 г. Мая 5 дня.

Изъ книги № 41, за 1698 г., л. 519.

100. Реестръ имущества Мерецкой Кирдѣевской церкви, принятаго Виленскимъ протоіереемъ Владиславомъ Сушицкимъ.

Вслѣдствіе преклонныхъ лѣтъ Мерецкаго священника отца Василевскаго, а ровно и отдачи въ арендное содержаніе церковнаго имѣнія, былъ назначенъ Кіевскимъ митрополитомъ Леономъ Заленскимъ особый депутатъ, Виленскій протопопъ Бобръ, для составленія описи церковнаго имущества. Въ церкви этой найдена была въ цѣлости довольно богатая церковная утварь, пожертвованная Кирдѣями,—серебряная посуда, бархатныя облаченія, и оправленныя въ серебро книги; колоколовъ не было, а самая церковь находилась уже въ запущеніи. Послѣ протопопа Бобра ѣздилъ въ Меречъ еще другой протопопъ Сушицкій, который принялъ движимость этой церкви и передалъ ее митрополиту Заленскому, который и выдалъ по сему случаю квитанцію.

Roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmego, miesiąca Junii wtórego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy wyż pisany obranemi, personaliter stanowszy u sądu patron pan Michał Bohdanowicz, opowiadał, pokładał przy samym oryginale y ten extrakt regestru alias kwitacii od imci xiędza Władysława Suszyckiego — protopopy Wileńskiego, Mścibowskiego, Wileńskiego prezbitera, przed sądem konsystorskim metropolii Wileńskiey przyznany, w sposób przenosu na rzecz w nim niżey mianowaną, imci panu Janowi Michałowi z Chrzanowa Chrzanowskiemu—czesznikowi Lidzkiemu, dany y należący, który podaiąc do akt prosił, aby do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych był przyięty y wpisany; który przyiowszy a wpisuiąc ad acta ad verbum de verbo tak się w sobie ma:

Przed sądem consistorskim metropolitańskim Wileńskim personaliter stanowszy w Bogu wielebny imć xiądz Władysław Suszycki—protopopa Wileński, Mścibowski, Wileński prezbiter, opowiadał, pokładał y przyznał regestr, alias kwitacyą z odebrania apparatów cerkwi Mereckiey Kierdeiowskiey, samey cerkwie, folwarku, gruntów, iako to ten regestr szerzey w sobie wyraża, dany, służący y należący imci panu Janowi Michałowi z Chrzanowa Chrzanowskiemu—czesznikowi Lidzkiemu, który ustnym przyznaniem swym in praesentia samego iaśnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Leona z Szlubic Załęskiego—arcybiskupa, metropolii wszytkiey Rusi arcypasterza, stwierdziwszy ad acta xiąg metropolitańskich Wileńskich w te słowa pisany, podał: Regestr spisania apparatów cerkwie Mereckiey Kierdeiowskiey. Za ziachaniem moim protopopińskim Wileńskim we władzy do tych czas oyca

Jana Wasilewskiego — prezbitera Mereckiego będącey, który w szędziwości lat zostaiąc kapłańskiey powinności dość czynić niemógł, dla tego do rąk moich odebrawszy in praesentia imci pana Chrzanowskiego, czesznika Lidzkiego, iako dzierżącego maiętności Merecza, w woiewodztwie Wileńskim leżącey, w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt szóstym, miesiąca Februarii dziewiętnastego dnia, weryfikowanych y przy imci zostawionych: Skrzynka z apparatem biała, kielich śrebrny, we śrzodku złocisty, z herbem ichmościów panów Kierdeiów, patyna śrebrna nie maiąca pozłoty, gwiazda śrebrna bez pozłoty, łyżeczka śrebrna we śrzodku złocista, ewangelia drukowana ruska w axamit czerwony y we śrebro oprawna, także herbowna, krzyż śrebrny daty pod rokiem tysiąc sześćset dziewiędziesiątym, miesiąca Maia piętnastego dnia, herbowny, ryza axamitna czerwona z połą y dwiema manipularzami tegoż koloru examitnego, antepedium poławatne w prążki z galonem śrebrnym, alba iedna, towalń dwie, velum białe w kwiaty, drugie velum czarne stare, velum trzecie ze śrebra czepcowate, velum czwarte płócienne iedwabiem szyte, pólka płócienna iedwabiem szyta, dzwonek maleńki, antimins podróżny Sielawiński, korporał ieden stary, mirnica cynowa w cerkwi, ryza żałobna ztruchlała z kołnierzem adamaszkowym karmazynowym, antepedium małe atłasu białego stare iedwabiem y złotem szyte, lichtarzów drewnianych dwa starych z wierzchami mosiężnemi, lichtarzów dwa wielkich przed ołtarzem stoiących, obrus ieden stary na ołtarzu będący. Xięgi cerkiewne ruskie: Trefoloy wielki, postyla ruska, testament ruski, służebnik, achtay wielki podarty ieymości podarty stary, kopia funduszu tey cerkwie y protestacya. Cerkiew sama zruynowana stara, naprawy potrzebuiąca, wielce okna potłuczone, okiennica iedna, wszedszy do cerkwi po lewey stronie, druga w cerkwi, drzwi z zamkiem wnętrznym z kluczem y klamką; sklepów dwa, ieden po prawey ręce wszedszy do cerkwi, w którym w Bogu zeszłych ichmciów panów Kierdeiów (ciała) leżą; drzwi do niego zepsowane stare; drugi sklep po lewey stronie drzwi nie maiący, posadzka zielona zruynowana y potłuczona, chór bez schodów. Plebania: izba czarna z oknami szklannemi, w drzewo oprawionemi, z piecem czarnym, stół, ławy, przy piekarni sień słomą kryta, drzwi u piekarni z klamką żelazną; świren z zasiekami słomą kryty, z zaszczepką żelazną, drzwi na biegunach; browar z łaznią, w łazni drzwi z zaszczepką żelazną y z proboiem, przy tymże browarze izdebka z sieńmi słomą kryta, chlewna, bydło y chlewek mały, przy nim gumno słomą kryte, wrota z zamkiem drewnianym, przepłotów sześć z podpierciami starych. Metryki szlubów, iako y chrzstów, nie znalazłem nic więcey nad to. Do którego ręką moią podpisuię się. Działo się w Mereczu, ut supra anno et mense. U tego regestru podpis ręki w te słowa: xiądz Jan Bobr, protopopa Wileński, prezbiter świętego Mikołaia w Wilnie. A przypisek u tego regestru ręką własną tegoż imości xiędza Bobra w te słowa: Klucze od cerkwie, iako od skrzynki, w którey apparat złożony, zostały przy mnie. A to się działo y spisało in praesentia samego oyca Jana Wasilewskiego—bywszego prezbitera cerkwie uniatskiey Mereckiey. Benevole te wyż mianowane apparata są oddane władzy iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity wszytkiey Rusi. Przy którey cerkwie dzwonów

nie masz. A na drugiey stronie kwitacya w te słowa: Anno tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego, miesiąca Maii piątego dnia. Czynię wiadomo tym moim kwitacynym piśmem, iż za wolą iaśnie wielmożnego iegomości xiędza Szlubic Załęskiego—metropolity wszytkiey Rusi, arcypasterza y dobrodzieia mego, ia niżey na podpisie mianowany, według tego regestru antecessora mego zeszłego z tego świata imci xiędza Jana Bobra — protopopy Wileńskiego ziachałem do maiętności Merecza Kierdeiowskiego, w Wileńskim woiewodztwie leżącey, w zastawie będącey u iegomości pana Jana Michała Chrzanowskiego—czesznika Lidzkiego, dla odebrania śrebra, apparatów, plebanii y gruntów, do niey należących, według którego to regestru in toto odebrałem to wszystko, co iest specificatum, z czego kwituię, y iuż kapituła Wileńska o to z imcią trudnić ma. A iż było snopowe za rok tysiąc cześćset dziewięćdziesiąt szósty, tedy za chorobą y ślepotą wielebnego oyca Jana Wasilewskiego na iegoż prowizią wyszło; do czego się dla lepszey wiary podpisuię. Działo się w Mereczu, roku y dnia y miesiąca wyż pisanego. U tey kwitacyi podpis ręki imci xiędza protopopy Wileńskiego w te słowa: xiądz Władysław Suszycki — protopopa Wileński, Mścibowski, Wileński prezbiter. A confirmacia u tego regestru alias kwitacyi iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity wszytkiey Rusi w te słowa: Ten regestr, że przewielebny ociec protopreswiter Wileński, wyżey podpisany, z władze naszey ziachawszy in fundum cerkwie Mereckiey Kierdieiowskiey spisał y podług niego ad conservationem meliorem et dispositionem tak nostram ac si pastoralem, iako należącego collatora wszytkie mobilia cerkiewne tu do katedry Wileńskiey metropolitańskiey świętey Przeczystey zabrał, tym podpisem moim testor et affirmo. Pisan w pałacu metropolitańskim Wileńskim, anno tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, die dwudziestego pierwszego Maii iuxta novum. Leon Szlubic Załęski—archiepiscopus metropolita Kiioviensis, Haliciensis totiusque Russiae. Który to regestr alias kwitacyą za przyznaniem oczewistym przez osobę wyż mianowaną, iest do xiąg konsistorskich metropolitańskich Wileńskich przyięty y wpisany, z których y ten extrakt pod pieczęcią metropolitańską, z podpisem ręki pisarskiey imci panu Janowi Michałowi z Chrzanowa Chrzanowskiemu—czesznikowi powiatu Lidzkiego, iest wydan. Pisan w konsistorze metropolitańskim Wileńskim. U tego extraktu przy pieczęci metropolitańskiey podpis ręki pisarskiey temi słowy: Ex libris officii consistorii metropolitani extraditum et sigillo eiusdem officii communitum. Franciscus Casimirus Rymonowicz—officii consistorialis metropolitani assumptus, iurisdictionis vero ratus notarius. Który to extrakt, za podaniem onego w sposób przenosu, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1697 г.. Августа 19 дня.

Изъ книги № 40, 1696—1697 г., л. 642.

101. Ремиссійный декретъ каптуроваго суда по дѣлу между Сурожами и Виленскими св.-Троицкими базиліанами о захватѣ первыми грунтовъ и разныхъ насиліяхъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шесть сотъ деветьдесятъ семого, мѣсеца Августа деветьнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными каптуровыми воеводства Виленского, по смерти наяснѣйшого короля его милости Яна третьего на сеймику антеконвокацiйнымъ згодне обраными, кгды съ порадку реестрового ку суженью припала справа ей милости пани Маріанны Станкевичовны, Миколаевой Сурожовой, его милости пана Михала Сурожа, сына ей милости и пани малжонки его милости, пани Еуфрозины Войнюшовны Михаловой Сурожовой, также ей милости пани Кристины Шимановичовны, Станиславовой Суражовой и пановъ сыновъ ей милости, ихъ милости пановъ Казимера и пани малжонки его милости (и сыновъ ихъ) Андрея, Петра, Яна и Якуба Сурожовъ, особливе его милости пана Андрея Сурожа, его милости пана Яна Фронцкевича Сурожа—коморника Мстиславского, его милости пана Яна Саваневского и пана Симона Юдзевича, яко поссессоровъ маетности, названой Войчанъ, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, зъ въ Богу велебнымъ его милостью ксендзомъ Януарымъ Огурцевичомъ—старшимъ закону светого Базылего великого, монастыра церкви светой Троицы въ Вильни будучого, зъ его милостью ксендзомъ Яномъ Олешевскимъ и его милостью ксендзомъ Адріаномъ Фабрицымъ и всими ихъ милостями ксенжою базиліанами тогожъ монастыра, за позвомъ у речи нижей мененой вынесенымъ, по взятью одъ обжалованыхъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ Виленскихъ на дню тринадцатомъ, мѣсеца Августа, на пленипотента и по приданью нашомъ ихъ милостей, пана Стефана Авдыцкого, потомъ на дню чотырнадцатомъ тогожъ мѣсеца Августа на копію зъ позву презъ тыхъже позваныхъ особъ; а противнымъ способомъ зъ другого впису ихъ милости ксенжи базиліановъ Виленскихъ зъ поменеными ихъ милостями паны Сурожами учиненымъ, по взятью одъ ихъ милостей пановъ Сурожовъ на дню шестнадцатомъ мѣсеца Августа на копію зъ позву, а потомъ одъ тыхъже ихъ милостей пановъ Сурожовъ на дню семьнадцатомъ мѣсеца Августа и на копію зъ протестацій и поданью зъ обудвохъ сторонъ тыхъ копій по зашлыхъ одкладахъ, и декретахъ нашихъ. До которое справы за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ

до права одъ акторовъ ихъ милостей пановъ Сурожовъ патронъ ихъ милостей панъ Юрей Войткевичъ, а одъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ такожъ патронъ, одъ насъ суду приданый, панъ Стефанъ Авдыцкій, очевисто становили, и кгды патронъ ихъ милостей пановъ Сурожовъ, такъ поданого очевисто въ руки тутъ у Вильни ихъ милостью ксенжи базиліаномъ Виленскимъ черезъ енерала Яна Якгвиловича позву признаньемъ оного очевистымъ передъ его милостью паномъ писаромъ земскимъ Виленскимъ и кола судовъ нашихъ учиненымъ, яко тежъ и термину той справы припалого декретами суду нашого одкладовыми слушне, правне доведши, кгды за жалобою ихъ милостей пановъ Сурожовъ о найстье на кгрунтъ ихъ милостей названый Кгайе на пескахъ черезъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ кгвалтомъ, о роскиданье корчмы и забранье дерева, о похвалку и иные претенсіе, въ жалобѣ позовной выражоные, патронъ ихъ милостей процедовать и росправовать се хотѣлъ; тогды одъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ Виленскихъ патронъ ихъ милостей панъ Авдыцкій отозвавшисе вносилъ то: ижъ акторовъ моихъ есть подписанъ вписъ въ реестрахъ судовъ вашмостей зъ ихъ милости паны Сурожами, зачимъ приволанья и зъ того впису у насъ суду просилъ. Якожъ за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до росправы, тотъ же патронъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ Виленскихъ панъ Авдыцкій очевисто становилъ, а оразъ поданого и положоного на маетности ихъ милостей пановъ Сурожовъ, названой Войчаны въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, позву признаньемъ енеральскимъ правне учиненымъ доведши, жалобу акторовъ своихъ пропоновать хотѣлъ. Одъ ихъ милостей пановъ Сурожовъ патронъ ихъ милостей отозвавшисе вносилъ то, ижъ акторове мои готови скуточную росправу за позвомъ своимъ зъ ихъ милостью ксенжою базиліанами Виленскими принять, а за жалобою ксенжи базиліановъ Виленскихъ тутъ у суду вашмостей тая справа форумъ яко о границу и о кгрунта агитуючая мѣть не можетъ; а до того и позовъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ неслушный, бо въ нимъ имя ей милости пани Сурожовой не таковое есть, яко отцове написали, мѣнечи Катериною, але Кристиною называетсе. За чимъ водле права статутового позву за неслушный узнанья, а зъ акторату ихъ милостей пановъ Сурожовъ тутъ у суду нашого процедовать и росправоватьсе наказанья у насъ суду просилъ. А умоцованый ихъ милостей ксенжи базиліановъ Виленскихъ панъ Авдыцкій отозвавшисе вносилъ то: ижъ поневажъ ихъ милость панове Сурожове въ своей справѣ росправоватьсе у суду вашмостей хочутъ, а чемужъ на жалобу акторовъ моихъ мѣнятъ быть позовъ неслушный, которого збіянье у суду вашмости уходить не можетъ, звлаща кгды ихъ милость акторату своего неодступуючи, на жалобу акторовъ моихъ отповѣдать не хочутъ. А поневажъ теперь такъ кгродскіе, яко и земскіе у суду вашмостей о субселія завертаютсе, на штожъ ихъ милость гдѣ индей ексцыпуютъ форумъ; за чимъ той противной сторонѣ неслушной илляціи на сторону ухиленья за позвы акторовъ моихъ, за слушного узнанья и далей въ право поступовать и росправоватьсе наказанья у насъ суду аффектовалъ. А такъ

мы судъ, въ той справѣ ей милости пани Марьянны Станкевичовны, Миколаевой Сурожовой и его милости пана Михала Сурожа—сына его милости и пани малжонки его милости пани Еуфрозины Войнюшовны Михаловой Сурожовой, также ей милости пани Кристины Шимановичовны Станиславовой Сурожовой и пановъ сыновъ ей милости пановъ Казимера и пани малжонки его милости, Андрея, Петра, Яна и Якуба Сурожовъ, особливе его милость пана Андрея Сурожа, его милости пана Яна Фронцкевича Сурожа, коморника Мстиславского, его милости пана Яна Саваневского и его милости пана Сымона Юдзевича, яко поссесоровъ маетности Войчанъ, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, зъ въ Богу велебнымъ его милостью ксендзомъ Януарымъ Огурцевичомъ—старшимъ закону светого Базылего великого монастыря церкви светой Тройцы, у Вильни будучой, зъ его милостью ксендзомъ Яномъ Олешевскимъ и его милости ксендзомъ Адріаномъ Фабрицымъ и всими ихъ милости ксенжою базиліанами того монастыра, за декретами и одкладами нашими и за жалобами обудвухъ сторонъ до принятья скуточное роспровы, то естъ, за жалобою ихъ милостей пановъ Сурожовъ зъ въ Богу велебными ихъ милостями ксенжою базиліанами Виленскими, при церкви светой Тройцы мѣшкаючими, за вынесеннымъ по ихъ милости позвомъ, менечи о неслушное черезъ обжалованныхъ велебныхъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ Виленскихъ, маючи добра свое земскіе, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачіе, меновите: маетность Свираны, о границу зъ жалуючими именича ихъ милости названого Войчаны, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачого, субъординовавши подданыхъ своихъ помененой маетности Свиранъ, розныхъ лѣтъ, великихъ кривдъ, прикростей, кгвалтовъ, боевъ, експульсій и утеменженья въ забранью кгрунтовъ, лѣсовъ и сѣножатей дѣдичныхъ зъ давныхъ жалуючему належачихъ, чиненье и уставичне привлащаючи кгрунта жалуючихъ, о неслушное черезъ обжалованныхъ ихъ милости въ семъ року тысеча шестьсотъ деветьдесятъ семомъ Апрѣля деветьнадцатого дня, зобравши немалую громаду людей, подданныхъ своихъ и инныхъ, приставивши до нихъ урядника своего Криштофа Мелера, зъ рознымъ оружьемъ, до бою належачимъ, зе стрѣльбою огнистою, зъ кіями, шаблями, на власные кгрунта жалуючихъ, названые Кгайе на пѣскахъ, кгвалтомъ найстье и тамъ корчмы, де ново будовать зачатой, пороскиданье и дерева забранье, челяди роботниковъ, коло корчмы робячихъ, порозганянье, а за взятьемъ о томъ вѣдомости и упоминаньемъ се, пришовши о то, мало и самыхъ на смерть не позабиванье, срокгихъ одповѣди и похвалокъ на здоровье жалуючихъ учиненье, зъ тыхъ кгрунтовъ власныхъ жалуючихъ зогнанье и о неслушное черезъ тыхъже обжалованыхъ ихъ милостей отцовъ базиліановъ Виленскихъ, въ семъже року тысеча шестьсотъ деветьдесятъ семомъ, мѣсеца Юля осьмого дня, зобравши собѣ немалую громаду людей подданныхъ, зъ рознымъ оружьемъ, до бою належачимъ, зъ косами, шаблями, зе стрѣлбою огнистою, до колько десятъ чоловѣка, на сѣножать власную жалуючихъ надъ рѣкою Кецкою аліасъ Бородая, на томъ же урочищу будучую, кгвалтомъ наѣханье и тамъ зъ мушкетовъ стрѣлянье, той сѣножати ско-

шенье и заразъ тогожъ часу того сѣна въ сѣножати зъ травою на возовъ двадцать забранье и до двора своего Свиранъ запроваженье и експульсіи зъ той сѣножати жалуючимъ учиненье, шкоды презъ то на злотыхъ осьмдесятъ жалуючимъ и тогожъ часу повторной срогой одповѣди и похвалки на здоровье жалуючихъ ихъ милости позабіяньемъ на смерть, и помененой корчмы, если бы будована была, огнемъ спаленьемъ, удѣланье, затымъ о вины правные и шкоды. А за жалобою въ Богу велебного его милости ксендза Януаріуша Огурцевича, — старшого, его милости ксендза Яна Олешевскаго — прокуратора и его милости ксендза Адріана Фабриціуша и всихъ въ Богу велебныхъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ, рекгулы светого Базылего великого манастыра Виленского, при церкви светой Тройцы мѣшкаючихъ, зъ ихъ милостями паны Казимеромъ, Петромъ, Яномъ Сурожами, братью рожоною, самыми принципалами, зъ докладомъ ей милости пани Катерины Шимановичовны Станиславовой Сурожовой, родительки ихъ милости, яко въ спольной радѣ и намовѣ зъ собою будучими, такъже зъ его милостью паномъ Матеемъ Сурожомъ, менечи о неслушное черезъ ихъ милости пановъ Сурожовъ зъ гнѣву и ранкору ку ихъ милости ксенжи базиліановъ добръ духовныхъ, хвалѣ божой посвенцоныхъ, законови светого Базылего, до церкви светой Тройцы монастыру Виленского записаныхъ и фундованыхъ, хотечи оные собѣ привлащить, а светое мейсце оголотить, розныхъ способовъ вынайдованье, и одъ немалого часу, што разъ то большъ, въ маетности жалуючихъ названой Свираны, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, кгвалтовъ и ексцесовъ, боевъ, мордерства, находечи не разъ на корчму и млынъ ихъ милости ксенжи базиліановъ, чиненье, во млынѣ жалуючихъ не чекаючи черги кгвалтомъ собѣ молоть росказыванье и примушанье, о неслушное черезъ тыхъ же ихъ милости пановъ Сурожовъ, чинечи до маетности жалуючихъ ихъ милости названой Свиранъ приступъ, розныхъ лѣтъ, мѣсецы и дни, до власныхъ кгрунтовъ и лѣсовъ жалуючихъ, меновитѣ при урочищу Мокрины, аліасъ Шлопены, до пущи розными часы въѣзжаючи, ляда и дерева на будынокъ его милости вытинанье и што разъ за границу стародавную поступуючи, кргунтовъ немало жалуючимъ безправне, кгвалтомъ забранье, дерева зъ натесами граннчного повытинанье; и кгды жалуючіе своей власности боронить хотѣли, на здоровье законниковъ, до маетности Свиранъ зъѣзджаючи, срогой одповѣди и похвалки чиненье, завѣдовцы и подданымъ тамочнымъ, абы границу выводить не важили се смертью гроженье, зъ самопалами и ручницами, шаблями, для одстрашенья одъ границъ, по границахъ хоженье и погрозокъ, показуючи боязливымъ людемъ стрѣльбу, чиненье, трунъ за вчасу собѣ на смерть готовить росказыванье, въ ставку жалуючихъ ихъ милости ксенжи базиліановъ, названомъ Наборовой, кгвалтовнымъ способомъ уставичне находечи розными приправами рыбъ выловенье и до руины приведенье и въ томъ на золотыхъ пятьсотъ шкоды учиненье, и о неслушное черезъ тыхъ же обжалованыхъ ихъ милости въ року прошломъ тысеча шестьсотъ деветьдесятъ четвертомъ подданыхъ двохъ жалуючихъ ихъ милости, на имя Видута и Базуля, на добровольной дорозѣ, зъ засадзокъ выпавши,

перенятье и тамъ обухами тыхъ подданыхъ збитье, змордованье, рукъ онымъ поперебиванье, урядника жалуючихъ пана Явгкеля, кгды бы на тотъ часъ зъ Мѣдникъ до Свиранъ не ушолъ, мало о смерть неприправенье. И кгды о тотъ збытокъ и ексцесъ до суду головного трибунального обжалованые были припозваными, на тотъ часъ съ прозьбою усильною жалуючихъ уведенье, а о забраные кгрунта одъ урочища Мокрыни выѣзду пріятельского назначенье, на который кгды жалуючіе для покою сусѣдского позволили, въ року тысеча шестьсотъ деветьдесятъ четвертомъ на томъ кгрунтѣ Мокрыняхъ былъ спольный выѣздъ и на тотъ часъ жалуючій отецъ прокураторъ, старожитностью давныхъ межъ и копцовъ на деревахъ націосами, а при томъ и документами и пр. такожъ свядецтвомъ подданыхъ доведши, кргунтовъ забраныхъ, до Свиранъ належачихъ, за якимъ бы правомъ обжалованые собѣ тые кгрунта привлащали, пыталъ, презъ обжалованыхъ его милости пана Казимера Сурожа и пани матку его милости, на тотъ часъ жадного доводу и документовъ на тые кргунта непоказанье; и на показанье документовъ до недѣль шести упрошенье се и одроченье, подъ которымъ претекстомъ пріятельского выѣзду презъ лѣтъ двѣ тоею угодою жалуючихъ уведенье, и еще мѣсто верненья забраныхъ кгрунтовъ, кгды жалуючіе на Русь до маетности своей Залѣся абсентовалисе, подъ небытность его милости ксендза старшого въ року прошломъ тысеча шестьсотъ деветьдесятъ шостомъ розными часы на урочищу жалуючихъ Дубровнахъ надъ ставомъ самымъ Наборовой, мимо старожитное право и посесію жалуючихъ, кгвалтовнымъ способомъ дерева на будынокъ згодного не мало вытятье и немало лѣсу выпустошенье и до того урочища Боровой и сѣножатей неслушный приступъ стелючи, надъ самыми сѣножатьми и луками жалуючихъ, зъ вѣковъ до маетности Свиранъ належачими, корчмы на кгрунтѣ Свиранскомъ будованье; а за реквизиціею пріятельскою, абы тамъ будовать корчмы не хотѣли, черезъ обжалованыхъ на другій выѣздъ пріятельскій, якобы о тые обадва урочища мѣли восполъ успокоить, взявши, мѣсто успокоенья жалуючихъ, дерева въ томъже лѣсѣ на колько копъ вытятье и вжо если бы мѣлъ хто на тое розграниченье кгрунтовъ и на кгрунтъ Дубровну выѣзджать на забитье стрѣльбы розной и иного оружа, до бою належачого, приготованье, одповѣди и похвалки срогой на здоровье жалуючихъ позабіяньемъ на смерть удѣланье, а за прибытьемъ жалуючого его милости ксендза старшого зъ Руси, въ семъ року тысеча шестьсотъ деветьдесятъ семомъ, мѣсеца Априля деветьнадцатого дня, кгды жалуючій его милость ксендзъ старшій, хотечи самъ въ тыхъ границахъ, кргунтахъ, информовать обжалованую сторону, потомъ иллюминовать на тые кгрунта, о што съ порадку идетъ, самъ зъ отцомъ Яномъ Олешевскимъ и ксендзомъ Фабриціушомъ, законниками тогожъ конвенту, зъ маетности Свиранъ выѣхалъ, и за собою колько людей старушкомъ, абы могъ мѣть информацію, ити росказалъ, тамъ же черезъ обжалованыхъ ихъ милостей пановъ Сурожовъ, маючи пана Петра, рожоного брата своего на засадцѣ и шпекгахъ въ корчмѣ жалуючихъ мурованой, а постерегши жалуючихъ, спокойне безъ жадного оружа ѣдучихъ, высыпавшисе гур-

момъ до кольконадцати чоловѣка, зе стрѣльбою огнистою, кіями, шаблями, зъ рознымъ оружьемъ, жалуючихъ ксенжу базиліановъ невинне на добровольной дорозѣ оскоченье, и мимо боязнь божую, не респектуючи на станъ капланскій, зъ набитыхъ кулями стрѣльбъ до ксенжи поодкладывавши курки до боковъ и перси прикладаючи стрѣлять усилованье, шаблями сѣчъ хотечи, на контемптъ стану капланского, коло губы ширмованье, словами непристойными диффамованье, подданыхъ старушковъ обухами невинне збитье, змордованье, подданого на имя Базуля сѣкерами руки потовченье и поперебіянье, и черезъ самого его милость пана Казимера Сурожа до того подданного, якъ до пня стрѣлѣнье и мало незабитье, шапки и волосовъ опаленье, урадника жалуючого пана Мелера, кгдыбы на коню не умкнулъ, мало шаблями нерозсѣканье, самихъ жалуючихъ контемптомъ и страхомъ набавенье, срогихъ одповѣди и похвалокъ на здоровье самихъ жалуючихъ, урадника и подданыхъ ихъ милости ксенжи базиліановъ Виленскихъ, позабіяньемъ на смерть и корчмы мурованой жалуючихъ огнемъ спаленьемъ удѣланье, и ледво на тотъ часъ отъ смерти у обжалованыхъ ихъ милости жалуючіе упросили се, затымъ о вси претенсіе, достаточне зъ обу сторонъ въ жалобахъ позовныхъ выражоные, о вины правные и шкоды. Въ которой справѣ зъ очевистой обудвохъ сторонъ контроверсіи, мы судъ за позовомъ велебныхъ ихъ милостей ксенжи базиліановъ Виленскихъ по ихъ милости пановъ Сурожовъ, передъ насъ судъ о рѣчъ выжей мененую вынесеной, за слушный и правный узнавши и заразомъ тогожъ часу обудвомъ сторонамъ далей въ право поступовать наказавши, въ дальшомъ поступку правномъ мы судъ форумъ въ той, яко принципалитеръ о дифференціе кгрунтовъ и границу, межи и сѣножати, агитуючой справѣ передъ собою судомъ не узнаваемъ и тую справу такъ зъ акторату ихъ милости пановъ Сурожовъ, яко тежъ зъ акторату ихъ милости ксенжи базиліановъ Виленскихъ, за жалобами обудвухъ сторонъ для принятья межи сторонами, которымъ обороны правные вцале заховуемъ, скуточное росправы до належного суду и права рокомъ завитымъ симъ декретомъ нашимъ одсылаемъ. Которая справа естъ до книгъ головныхъ каптуровыхъ Виленскихъ записана.

1697 г. Августа 20 дня.

Изъ книги № 41, за 1698 г. л. 335.

102. Фундушовая запись Николая Песляка Борунской церкви.

Фундаторъ Борунскаго монастыря священникъ Песлякъ дѣлаетъ слѣдующее завѣщаніе: на устройство каменной церкви въ Борунахъ, гдѣ явился чудотворный образъ, и на содержаніе монаховъ записываетъ свое имѣніе, домъ въ Ошмянахъ и имѣніе, записанное пфальцъ - графиней Нейбургской; опекунамъ послѣ своей смерти завѣщаетъ сдѣлать подробную опись всего церковнаго имущества и коляторство передать его племяннику; при церкви викаріемъ назначаетъ римско-католическаго ксендза съ тѣмъ, чтобы въ православные праздники ксендзы, а въ католическіе праздники—уніатскіе монахи не дѣлали другъ другу препятствій; при совершеніи церковныхъ службъ должны быть заведены музыка и органъ. Самъ Песлякъ тоже сдѣлался уніатскимъ священникомъ изъ римско-католиковъ.

Roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, miesiąca Maia szesnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmy obranemi, personaliter stanąwszy u sądu pan Paweł Zieńko opowiadał, pokładał y w sposób przenosu, przy samym oryginale, do akt głównych trybunalnych spraw wieczystych podał extrakt z xiąg grodzkich Wileńskich funduszu zeszłego w Bogu z tego świata imci xiędza Mikołaia Pieślaka, fundatora cerkwie Boruńskiey, na rzecz niżey mienioną, pomienioney cerkwi Boruńskiey służący y należący. Który podaiąc do akt prosił nas sądu, aby przyięty y wpisany był; iakoż przyiąwszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma: Выписъ зъ книгъ кгродскихъ справъ вѣчистыхъ воеводства Виленского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветьдесятъ семого, мѣсеца Сентября двадцать второго дня. На врадѣ господарскомъ кгродскомъ Виленскомъ, передо мною Михаломъ Рафаломъ Шумскимъ, подстолимъ и подвоеводимъ Виленскимъ, постановившисе очевисто его милость панъ Янъ Песлякъ — коляторъ церкви Борунской, по смерти зошлого зъ того свѣта его милости ксендза Миколая Песляка—фундатора церкви Борунской, фундушъ оного до актъ кгроду Виленского подалъ, просечи, абы былъ принятъ и до книгъ вѣчистыхъ уписанъ. Которого я подвоеводій огледавши и читаного передъ собою вы-

слухавши, велѣлъ есьми принять и до книгъ уписать. Якожъ уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja xiądz Mikołay Pieślak, fundator cerkwie Boruńskiey, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym listem zapisem teraznieyszego y napotym będącego wieku ludziom ku wiadomości podaiąc o tym, iż co z woli Boga Oyca, Syna y Ducha świętego w Tróycy świętey iedynego, w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtórym, stał się cud wielki w maiętności mey wieczystey, nazwaney Koziakowszczyznie - Karmanowszczyznie, w powiecie Oszmiańskim leżącey, przy obrazie nayświętszey panny Maryey Bogorodzicy, na krzyżu przy gościńcu z Wilna do Mińska idącym, przez mię wystawiony, z którego obrazu wiele ludzi różney kondycyi, tego cudu w chorobach y w różnych dolęgliwościach swych uznawali y za protectią tey Panny dobrodzieystwa, zdrowie, ulżenie odbierali, y ia od urodzenia po wszytkie czasy życia mego teyże Matki Bożey łaski uznawałem y po dziś dzień uznawam. Gdzie ia, maiąc takową łaskę od Boga, Twórcy moiego, sobie daną, z dobrey intencyey moiey ku tey Pannie błogosławioney, wystawiłem wprzód cerkiew drewnianą, a potym w Oszmianie wniosszy ten cud przez suplikę moią, przed wszytkim powiatem na dwóch seymikach antecomicyalnych, aby do instructii było włożono, upraszałem, y tę moią fundacią na chwałę Bożą y wystawienie tego cudu seymem approbowano, czyniłem staranie. A zatym cerkiew Bożą murować zaczołem y aby się chwała Boża tym gorątsza w potomne czasy w tey cerkwi moiey odprawować się mogła, umyśliłem zakon świętego Bazylego wielkiego, za wiadomością y daniem zaraz imci xiędza Jana Morotego za wikarego przez iaśniewielmożnego imości xiędza Konstantego Kazimierza Brzostowskiego—biskupa Wileńskiego dla odprawowania msze świętey, krztu y dawania szlubów, także y dwóch czernców przez nieboszczyka świętey pamięci iaśniewielmożnego imci xiędza Cypriana na Żochach Żochowskiego—metropolity Kiiowskiego, Halickiego, Mścisławskiego y wszytkiey Rusi, archimandrity Połockiego, władyki Witebskiego, y teraznieyszego też iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity y archimandryty całey Rusi, iako y z woli wszytkiego duchowieństwa tey religii, cerkiew w Borunach, pod unią świętą z kościołem rzymskim ziednoczoną, pod tytułem Nawiedzenia naświętszey panny Maryey, matki Bożey, dnia wtórego Julia święta rzymskiego przypadaiącym, także świętego Piotra ruskiego y świętego Mikołaia patrona mego, założywszy tym moim funduszem tych zakonników funduię. Do którey to cerkwi kapłanów, to iest sześciu czerneców tego zakonu, a siódmego dyakona naznaczam, a na prowizią onym oprócz siedmiu placów z ogrodami y domu z placem y ogrodem Piotra Audyckiego y małżonki onego, na ulicy Smorgońskiey będącego, sobie do wolney dyspozycyi wyiętych, miasteczko moie, w powiecie Oszmiańskim leżące, nazwane Boruny, z mieszczanami, na gruncie od maiętności mey wysz mianowaney odłączonym, nowo teraz budowanemi, z powinnością onych, przez mię osobliwym listem ustanowioną y onym daną, z placami, z budynkami, ogrodami, także z gruntem, przez iaśnie oświeconego xięcia imci Karola Filipa—falcgrabia Reńskiego, xięcia imci Neyburskiego, y iaśnie oświeconey xiężny

ieymci w Bogu zeszłey Ludowiki Karoliny Radziwiłówny—koniuszanki wielkiego xięstwa Litewskiego, falcgrabiney Reńskiey, xiężny Neyburskiey, dziedziczki maiętności, nazwaney Żupran, w powiecie Oszmiańskim leżącey, do tey cerkwi Bożey, nazwaney Boruny, darowanym, y zapisem pewnym, przez imci pana Andrzeia Poemana Pożarskiego—sekretarza iego królewskiey mości, dzierżawce tey maiętności przez imci pana Jana Władysława Wiszniewskiego — rewizora dobr xiężny ieymci, y przez imci pana Jana Władysława Hromykę—czesznika Oszmiańskiego, zawiadowcy spraw xiężny ieymci wymienionym, kopcami y pewnemi granicami ocyrklowanym y przyłączonym, na którym staw y sadzawkę kosztem moim niemałym wyrobiono. Przy tym dla paszy y wypustu łoh, nazwany Monwidowy, od teyże wysz mianowaney maiętności mey odłączony, y kopcami od maiętności mey okopany, z tym wszytkim (prócz pomienionych placów siedmiu y ósmego domu Audyckiego, które do wolney dyspozycyi moiey wymuię y wyłączam) pomienionym oycom bazylianom y diakonowi tym moim wieczystym fundacyinym zapisem zapisuię. A summy przez mię na prawa zastawne y na obligi różnym ichmościom panom creditorom pożyczone y gotowe u mnie będące, także maiętność moią wieczystą Koziakowską y wysz mianowane ośm placów w Borunach excypowane, do wolney mey ostatniey dyspozycyey zostawuię. Przy tym waruię to, że ia sam aż do śmierci moiey tey cerkwi Bożey, mieszczan, gruntów y wszytkich przynależytości, także iałmużn, przychodów z łaski dobrodzieiów obrazowi cudownemu Pannie przenaświętszey matce Bożey władarzem dawaiących być mam. A ieżeli bym ia cerkiew Bożą, którą zaczoł murować, niedokończywszy, z tego świata zszedł, tedy po śmierci moiey synowiec móy pan Jan Pieślak, na mieyscu moim zostawszy, którego za collatora tey cerkwi naznaczam, zaraz tę cerkiew Bożą, w którey obraz cudowny z kleynotami, z złotemi łancuszkami, perłami, kanakami, portugałami, pierścieniami na tym obrazie cudownym, tabliczkami śrebrnemi, małemi y wielkiemi, dla ozdoby w tey cerkwi Bożey zawieszonemi, a przez dobrodzieiów tego mieysca nadanemi, z kielichami, patynami, z puszką wielką, z aparatami, ornatami, ryzami, y ze wszystkim tym, co teraz iest, y na onczas będzie y z miasteczkiem w swą possessią obiąć y o śmierci mey ichmościom panom opiekunom y executorowi, w ostatniey dispozycyi mey mianowanym, dać znać, aby ichmość zrewidować, spisać y regestr z podpisem rąk swoich panu Janowi Pieślakowi—synowcowi moiemu, przy którym po śmierci mey collatorstwo, władza miasteczka, mieszczan, wszytkich przychodów y rozchodów, y on póty władarzem być ma, aż poko cerkiew Bożą, ieżelibym ia za żywota mego nie skończył, domuruie, ołtarz wielki wystawi, y we wszytkim iako należy skonczy, a po dokonczeniu tey cerkwi zaraz do possessyi, władzy cerkiew Bożą, y co ienokolwiek w niey będzie, według zinwentowania ichmościów panów opiekunów, wespół miasteczko, mieszczan ichmościom oycom bazylianom Boruńskim y starszemu, (kogo pan Jan Pieślak y drudzy panowie synowcowie moi, którzy, poko linii stanie, collatorami być maią, obiorą), podać powinni będą, y list rewersalny na dotrzymanie y wypełnienie temu moiemu funduszowi od ichmościów xięży bazylia-

nów, y starszego onych ichmość panowie opiekunowie y synowcowie moi otrzymać maią,—doglądaiąc tego, aby po śmierci mey mszy święte odprawowane były, to iest: w poniedziałek za rzecz-pospolitą, aby ią pan Bóg błogosławił y dopomagał przeciwko wszytkim nieprzyiaciołom oyczyzny naszey, we wtorek za wszytkich dobrodzieiów tego mieysca, tak żywych, iako umarłych, żywym aby pan Bóg stokrotną, a umarłym żywotem wiecznym był nagrodą; we śrzodę za duszę moią y małżonki mey, ieymci paniey Konstancyi Steckiewiczowny Mikołaiowey Pieślakowey, także za duszę rodziców, braci, siostr, krewnych bliskich y dalekich moich; we czwartek za więzniów, w tureckiey niewoli będących, aby ich pan Bóg przez mszy y przyczynę naświętszey Panny wyswobodzić raczył; w piątek za dusze wszytkich in genere, w czyscu będące; w sobotę za duszy tych, którzy podczas woyny tureckiey pobici są. Drugie mszy codzienno odprawuiąc, maiestat boski błagali za grzechy moie y wysz mianowanych osób, także dobrodzieiów tego mieysca offiarami swemi. A ten dzień, którego mię pan Naywyższy z tego mizernego świata do chwały swey świętey powołać będzie raczył, w obserwancyey rok po roku wiecznemi czasy, aby tego dnia katafalk był wystawiony, służby y mszy świętych requialnych iak naywięcey odprawowano, ile w ten dzień Boży przy cerkwi Bożey będzie nakarmiono, y onym pieniędzmi według przemożenia, aby pana Boga za duszę moią prosili, iałmużna dana była, mieć chcę. To też waruię tym moim zakonnikom y po nich następuiącym, aby po zeyściu moim także nabożeństwo rzymskie y greckie, iakie y za mnie fundatora w tey cerkwi postanowione, z śpiewaniem, muzyką kościelną, na pozytywie graniem, z wystawieniem codziennie naświętszego sakramentu. Jeśli przypadnie święto rzymskie, xięża bazyliani w ten dzień nabożeństwu rzymskiemu, a ieśli greckie—tedy ichmość xięża rzymscy także nabożeństwu greckiemu (ale zgodnie, bez żadney sprzeczki, nie czyniąc ohydy temu świętemu mieyscu) przeszkadzać nie maią, sumiennie przełożonego y collatorów obowiązuię y na sąd Boży pozywam. Osobliwie waruię y to w potomne czasy każdemu przełożonemu tey cerkwie Bożey y collatorom, aby w te dni y uroczystości, wyżey namienione, gdy się lud pospolity na nabożeństwo do cerkwi zbierać y do Borun ziezdżać będzie, tedy ci przyiezdże z różnemi towarami, każdy iakiey kolwiek kondycyi człowiek, krom żydów, wszelakim towarem handlować y wszelakim przywoznym trunkiem szynkować, bez żadnego datku y targowego do klasztoru, y nikomu dawać nie maią y brać ichmość niepowinni. A żydzi, aby mieli tu w Borunach domy mieć y fundować się y handle prowadzić, tedy tym moim funduszem nie pozwalam wiecznemi czasy. Przy tym waruię to sobie y successorom moim, iż ieśli by iaśnie wielmożny iegomość xiądz metropolita Kiiowski y całey Rusi, y ichmość xięża bazylianie tą moią ubogą fundacią Boruńską, iako się wyżey namieniło, miasteczkiem y gruntami należącemi, mieli gardzić, mieniąc sobie szczupłą y takiego nabożeństwa, według wyżey namienionego punktu, czynić y odprawować te obligi y rewersału dać nie chcieli, tedy ichmość panowie opiekunowie, executor y collatorowie, zniosszy się z sobą, inszy zakon, któryby się takową moią

fundacią konwentował y te obligi wypełniał, fundować wolni y mocni będą. Y na tom dał ten mόy wieczysty fundacyiny zapis, z podpisem ręki mey własney y z podpisami rąk ichmościόw panόw przyiacioł, odemnie uproszonych, niżey na podpisach rąk ichmościόw wyrażonych. Działo się w Borunach, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siόdmego, miesiąca Augusta dwudziestego dnia. У того фундушу при печати подписъ рукъ тыми словы: Do tego listu funduszu mego xiądz Mikołay Pieślak ręką swą własną podpisuię. Ustnie proszony pieczętarz od iegomości xiędza Mikołaia Pieślaka—fundatora Boruńskiego, do tego wieczystego funduszu przy pieczęciach Jan Władysław Hromyka—czesznik Oszmiański. Ustnie proszony pieczętarz od osoby wysz mianowaney Jan Józeph Skrycki. Ustnie proszony pieczętarz od iegomości xiędza Mikołaia Pieślaka—fundatora Boruńskiego, do tego wieczystego funduszu przy pieczęci mey Dominik Markowicz ręką swą. Который же тотъ фундушъ, за поданьемъ оного черезъ верху мененую особу, есть до книгъ кгродскихъ Виленскихъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью врадовою и подписомъ руки писарское его милости пану Яну Песляку—коляторови церкви Борунской есть выданъ. Писанъ у Вильни. U tego listu wieczystego fundacynego zapisu extractu, w sposób przenosu do akt podanego, przy pieczęci podpis ręki iegomości pana pisarza grodzkiego Wileńskiego z correctą temi słowy: Янъ Вольскій—войскій, писарь кгродскій Виленскій. Въ небытности его милости пана реента скорыкговалъ Тарашкевичъ. Есть у книгахъ. Który ten extract funduszu, za podaniem onego w sposób przenosu przez osobę wysz mianowaną do akt, iest do xiąg trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1698 г. Іюня 24 дня.

Изъ книги № 41, за 1698 г. л. 848.

103. Реверсальная запись отъ Кревской старостины Леоноры Марсоновой Виленскому св.-Духовскому монастырю, по поводу принятія ею въ заставу монастырскаго фольварка Войдацишекъ или Ракишекъ (*).

Кревская старостина Леонора Марсонова ссудила св.-Духовскій монастырь деньгами въ количествѣ 15,500 польскихъ злотыхъ на опредѣленный срокъ подъ залогъ монастырскаго фольварка Войдацишекъ или Ракишекъ; условія этой сдѣлки выражены въ обыкновенной юридической формѣ для подобныхъ дѣлъ; назначена также и зарука въ случаѣ неисполненія условій.

Roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmego, miesiąca Junia dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmy obranemi, stanowszy personaliter ieymość pani Leonora Ezdorfowna bywsza Danilewiczowa—sędzicowna ziemska Wileńska, teraznieysza Marsonowa—starościna Krewska, u sądu opowiadała, pokładała list swóy

---

*) *Примѣчаніе.*

1698 г. Іюня 24 дня.

Изъ книги № 41, за 1698 г., л. 841.

Заставная запись отъ Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Кревской старостинѣ Леонорѣ Марсоновой на фольварокъ Войдацишки или Ракишки.

Roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, miesiąca Junia dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmy obranemi, personaliter stanowszy

dobrowolny rewersalny zapis na rzecz w nim opisaną, ichmość oycom bazylianom monasteru brackiego Wileńskiego cerkwi świętego Ducha dany, przyznała, prosząc aby do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany był, na wszytką w nim opisaną rzecz, zezwoliwszy ku zapisaniu, podała; iakoż my sąd, przyiowszy a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Leonora Ezdorfowna bywsza Danilewiczowa—sędzicowna ziemska Wileńska, teraznieysza Marsonowa—starościna Krewska, czynię wiadomo y zeznawam sama na siebie tym moim listem dobrowolnym rewersalnym zapisem, przywodząc do wiadomości kożdemu, komu by wiedzieć należało o tym, iż co ia Marsonowna, starościna Krewska, folwark nazwany Woydaciszki Rakiszki, w woiewodztwie Wileńskim leżący, z dworem, młynem, stawem, poddanemi, gruntami y wszytkiemi pożytkami y przynależnościami prawem wlewkowym zastawnym, od wielebnego w Bogu imci oyca Piotra Paszkiewicza Tołokońskiego—starszego y wszytkich ichmościów oyców bazylianów cerkwi świętego Ducha monasteru brackiego Wileńskiego religiey greckiey nieunickiey, za summę pieniędzy, to iest piętnaście tysięcy y pięćset złotych polskich currenti moneta nabyłem y ten folwark do possessyi moiey zastawney obiołem, na co y list wlewkowy zastawny zapis, we wszytkim prawnie sprawiony, w którym kożda rzecz dostatecznie iest opisana y dołożona z warunkami w nim opisanemi, od ichmościów oyców bazylianów monastera brackiego Wileńskiego, na osobę moią wlanemi, otrzymałem y wszytkie sprawy, listy, zapisy zastawne, inwentarze, ograniczenia y kwity, skarbowe, na ten folwark do tąd ichmościom służące, a teraz iuż za

---

u sądu wielebny ociec imć xiądz Piotr Paszkiewicz Tołokoński—starszy monastyra Wileńskiego y wszytkich klasztorów w wielkim xięstwie Litewskim starożytney Rusi zostaiących zakonu świętego Bazylego przy cerkwi ś. Ducha mieszkaiących, opowiadał, pokładał list dobrowolny wlewkowy zapis, imieniem swoim y wszytkiey braci y zakonników, w tym że monasterze mieszkaiących, na rzecz w nim niżey pomienioną, wielmożney ieymości pani Leonorze Ezdorfownie bywszey Danilewiczowey, teraznieyszey Marsonowey—starósciney Krewskiey, służący y należący przyznał, który to zapis, ustnym przyznaniem swym stwierdziwszy, prosił nas sądu, aby ze wszytką, w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd przyiowszy, a wpisuiąc ony w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Piotr Paszkiewicz Tołokoński—starszy monastyra Wileńskiego y wszytkich klasztorów w w. x. Litewskim starożytney Rusi zostaiących zakonu świętego Bazylego, przy cerkwi świętego Ducha mieszkaiących, imieniem swoim y wszytkiey braci y zakonników, w tymże monasterze mieszkaiących, za wolą y przyzwoleniem stanu duchownego utriusque status szlacheckiego y mieyskiego stanu bractwa, czynię iawno, zeznawam tym moim listem dobrowolnym wlewkowym zapisem, iż co nasz monaster Wileński prawosławney Rusi, maiąc folwark, nazwany Woydaciszki Rakiszki, w woiewodztwie Wileńskim leżący, z poddanemi do tego folwarku należącemi, od zeszłego z tego świata imci pana Dawida Steckiewicza y ieymć paniey Heleny Szwabowny—starościanki Szmeltyńskiey, Dawidowey Steckiewiczowey, małżonków, ieszcze w roku tysiąc sześćset trzydziestym dziewiątym w summie pół trzynastu tysięcy zastawiony y w intromissią podany, podług którego zapisu zeszli antecessorowie nasi bez żadney przeszkody byli dzierżącemi, a potym imść xiądz Adam—zakonnik świętego Dominika zakonu y ichmość panowie Władysław y Kasper Dawidowiczowie Stec-

wlewkiem prawnym mnie należące, do ręku moich od ichmościów spełna odebrałem, a że osobliwy folwark, nazwany Lawdańszczyzna, za osobliwym legacyinym prawem przez zeszłych niegdyś antecessorów ichmościów oyców bazylianów pomienionych Wileńskich, do tego folwarku Woydaciszek zastawnego, z wioską, poddanemi, gruntami, lasami, borami, puszczą y sianożęciami, bez żadnego iednak budynku dwornego, ale szczegulnie względem przyległości mieysca do Woydaciszek przyłączony, w dzierżeniu ichmościów zostawał y teraz wiecznością zostaie, do którego tego folwarku Lawdańszczyzny ia Marsonowa bynamniey należeć niemam, lecz wzaiemnym tym moim rewersalnym zapisem sama po sobie zapisuię się y obowiązuię, iż zaraz po dacie miedzy nami tych naszych listów zapisów, mnie od ichmościów zastawnego, wlewkowego, a ode mnie ichmościom teraznieyszego rewersalnego y oraz po przyznaniu onych miedzy nami, zniosszy się z sobą o czasie y terminie, mam y powinna będę ia sama, do tego folwarku Woydaciszek ziechawszy y tam dokumenta słuszne podług uwagi przyiacielskiey y ichmość panów sąsiadów okolicznych, tudzież w granice y obodnice w starowieczne weyrzawszy, grunta y sianożęci, ieśliby dotąd pomieszane były, bynamniey żadney rzeczy do Woydaciszek nie przywłaszczaiąc, nie usurpuiąc y nie zabieraiąc, lecz to wszytko, co przed tym zdawna do Lawdańszczyzny należało, ichmość maią trzymać y żadney przeszkody w dzierżeniu tego folwarku Lawdańszczyzny samym ichmościom y kożdemu od ichmość iakowym kolwiek prawem dzierżącemu, czynić, ani gruntów zabierać niepowinna będę; tylo ieżeliby miedzy gruntami tego folwarku pokazały się grunta, lasy, sianożęci, pu-

---

kiewiczowie, bracia rodzeni, synowie imść pana Dawida Steckiewicza y pani małżonki ieymści zostawszy possessorami, a także będąc pilno potrzebnemi summy pieniędzy, nie okupuiąc tego folwarku, lecz summy trzy tysiące złotych polskich u tegoż conventu naszego Wileńskiego monastera świętego Ducha na ten wysz mianowany folwark pożyczywszy, osobliwie prawo stosuiąc się do zapisu ichmościów panów rodziców swoich na takowyż termin y stwierdzaiąc ony z dokładem tey clausuli, gdyby była potrzeba naszemu zakonowi takowey że summy pieniędzy, w którey zastawiony iest za nieokupnym na terminie przez samych ichmościów, tedy wolność daiąc w pomienioney summie w piętnastu tysięcy y w pięciu set złotych zastawić. Jakoż my będąc pilno potrzebnemi na własną potrzebę monastyru tuteyszego Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącego, pomienioną summę piętnaście tysięcy pięćset złotych currenti moneta u wielmożney ieymści pani Leonory Ezdorfowny, bywszey Danilewiczowey, teraznieyszey Marsonowey, starościney Krewskiey, odebraliśmy y rękoma naszemi gotowey rękodayney a nie kontraktowey odliczyli, w którey to summie pomieniony folwark Woydaciszki, alias Rakiszki, ze wszytkimi do niego przynależnościami, prawem wlewkowym, iako to szyrzey tak w prawie zastawnym imci pana Dawida Steckiewicza y ichmościów panów synów ieymości nam służących wyrażono iest, prawem wlewkowym puściliśmy y zawiedli, w moc, dzierżenie y spokoyne używanie przez ienerała woiewodztwa Wileńskiego urzędownie, oraz równo z datą tego naszego zapisu do possessyi y dzierżenia ieymości podali y ustąpili, nie zachowuiąc do tego folwarku Woydaciszek żadnego przystępu y prawa, mnie samemu y wszytkim zakonnikom, pogotowiu świeckim do bractwa naszego świętego Duskiego należącym osobom, ale owo zgoła ze wszytkim a wszytkim, iako się ten folwark Woydaciszki y Rakiszki maią y mieli, z poddanemi, daiąc y te zapisy nam służące wespół z inwenta-

szcza, do folwarku Woydaciszek należące, tedy ichmość maią mnie one bez żadney przeszkody ustąpić. Tudzież y ia wzaiemnie, in quantum by się pokazali grunty, sianożęci y lasy miedzy gruntami Woydaciskiemi Lawdaczyńskie, do possessyi przywrócić mam. A co się tknie zasiewku iarzynnego przez ichmość na ten rok sobie należącego, w tym folwarku Woydaciszkach zasianego, okrom żyta, które mnie należy, tudzież koni, bydła, pszczoły, sprzętu wszelakiego domowego, ichmość swoim kosztem sprawionego, a do zapisu mnie danego bynamniey nie należących; tedy wolno będzie ichmość, y ia Marsonowa pozwalam te wszytkie zboża w tymże samym dworze Woydaciszkach, tylo swemi poddanemi y robotnikami, a nie memi teraz zwieźć, zabrać y przez dozorcę od ichmość, na to zesłanego, da Bóg w iesieni wymłócić y one w całości gdzie chcąc sprowadzić. Tudzież y paszy dla bydła y koni, bynamniey w polu y lasach tamecznych y wszytkich pszczoł ztamtąd wyprowadzić, bronić nie mam, dla czego iednak y terminu nie daley, ieno do świętego Symona Judy—święta rzymskiego, w roku teraznieyszym przypadaiącego y excypuiącego, użyczam. A że y podatki do skarbu wielkiego xięstwa Litewskiego zaiedno podług zaprzysiężonych dymów, tak z Woydaciszek-Rakiszek, iako y od poddanych Lawdańskich przez ichmość oyców płacone y oddawane były y te kwity do mnie ichmość powrócili, zaczym y ichmość nie więcey sobie, ieno z dymu iednego z Lawdańszczyzny do Woydaciszek przykładać się y podatki do skarbu rzeczy-pospolitey wnaszać powinni będą. Co wszystko, iako się wyżey pomieniło, mam dotrzymać y dość czynić, pod zaręką według ważności rzeczy, to iest, piętnastu tysięcy y pięciu set złotych. O którą zarękę y szkody daię moc

---

rzem y ograniczeniem tey maiętności wielmożney ieymści pani Marsonowey—starościney Krewskiey, którym to folwarkiem wielmożna ieymść pani starościna Krewska szafować, pożytkować, wszelkich wynaydować pożytków, poddanych na robotę podług inwentarza, ieszcze antecessorom naszym danego, pędzić, rozeszłych z gruntów, puszczy podług ograniczenia, u kogo by się per potentiam zabrane pokazały, odyskiwać, bez żadney przeszkody od nas zakonników y całego bractwa święto-Duskiego ruskiego Wileńskiego. A co się tknie folwarku, nazwanego Laudańszczyzny, osobliwie wiecznością nam należącego, a do tego wlewku nie inkluduiącego, ten w possessiy naszey podług osobliwego rewersału, od ieymści danego, wiecznością zostawać ma, wolna y mocna będzie. A ieślibym ia Piotr Paszkiewicz Tołokoński—starszy monastyra Wileńskiego ś. Duskiego y wszyscy zakonnicy, przepomniawszy ten list nasz dobrowolny, wlewkowy, zastawny zapis, w ten folwark Woydaciszki, grunta, sianożęci, las, puszcze, poddane, iakowy przystęp słał, lub słali y przeszkodę w dzierżeniu czynili, tedy mamy y powinni będziemy y następcy nasze zaręki według ważności rzeczy piętnaście tysięcy pięćset złotych polskich zapłacić. O które naruszenie tego zapisu y zarękę daiemy moc y pozwalamy mnie y wszytkich oyców, w tym monastyrze mieszkaiących, do wszelkiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, świeckiego y duchownego y innego, w które chcąc woiewodztwo, powiat y termin zapozwać, lub zakazem zakazać. A my będąc zapozwanemi lub zakazanemi, nie zażywaiąc żadney dilacyi, forum nie excipuiąc y nie wymawiaiąc się żadnemi prawnemi, a pogotowiu nieprawnemi obmowami y obronami, mamy stanąć, a stanowszy nic do tego zapisu nie mówiąc, u którego kolwiek sądu lub urzędu, skoro tylko weyrzawszy w ony, nie schodząc z sądu, zarękę wyż mianowaną płacić mamy. A sąd y urząd każdy, tak za staniem, iako y niestaniem naszym, podług tego zapisu zarękę

y pozwalam siebie ze wszytkich maiętności y dóbr moich, terminem iako naykrótszym, lubo niestatutowym, do wszelakiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głównego trybunalnego, a in casum interregni y kapturowego pozwać y zakazać; gdzie ia stanowszy bez wszelakich zwłok, obmów y dylacyi prawnych, iako w sprawie zapisowey skutecznie usprawiedliwić się y we wszytkim wskazom sądowym podlegać y dość czynić powinna będę, pod tąż zaręką, zwysz opisaną. Y na to ia Marsonowa—starościna Krewska, dałam od siebie ten móy list rewersalny zapis ichmć oycom bazylianom monasteru brackiego Wileńskiego cerkwi świętego Ducha, przy pieczęci z podpisem ręki moiey y ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto podług prawa uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmego, miesiąca Junii dwudziestego czwartego dnia. U tego zapisu przy pieczęciach podpisy rąk tymi słowy: Leonora Ezdorfowna Marsonowa, starościna Krewska ręką swą. Karol Jan Korsak. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ieymć pani Leonory Ezdorfowny Marsonowey—starościney Krewskiey, do tego zapisu ręką moią podpisuię Stephan Audycki—skarbnik Krewski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż mianowaney do tego zapisu podpisuię się Stephan Taraszkiewicz. Który ten zapis rewersalny przez osobę wyż mienioną, za przyznaniem, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

---

wskazać ma y mocną a nieodwłóczną na dobrach monastyrskich naszych, nie oglądaiąc się na żadne bronienia, od nas zakonników y bractwa, executią udziałać, wolen będzie. A my sądu o zły sąd a strony o przewód prawa pozywać y turbować niemam y niemaią, a choć by y po wypłaceniu tey zwyż mianowaney zaręki, przecie ten móy list wlewkowy przy zupełney mocy y walorze aż do oddania summy zostawać ma. Y na tom dał ten wlewkowy zapis móy, przy pieczęci klasztorney, z podpisem ręki mey y innych oyców y ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisach rąk wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, miesiąca Junia dwudziestego czwartego dnia. U tego listu wlewkowego zapisu przy pieczęci wyrzniętey, także osobliwey pieczęci klasztorney, podpisy rąk tak samego aktora, iako y ichmościów panów pieczętarzów temi słowy: Piotr Paszkiewicz Tołokoński—starszy Wileński y innych monasterów; Josephus Jurczewski—vicarius; *mp.* Josaphat Toporowski—secretarius. Ustnie proszony pieczętarz od i. xiędza Piotra Paszkiewicza Tołokońskiego—starszego monasteru Wileńskiego zakonu świętego Bazylego, przy cerkwi świętego Ducha, do tego listu wlewkowego podpisuię się Kazimierz Wołowicz—sędzia ziemski woiewodztwa Wileńskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyżey mianowaney podpisuię się Władysław Alexander Ror—podstoli Trocki. Ustnie proszony pieczętarz do tego prawa wlewkowego podpisuię się ręką własną Jerzy Czochanowski—sekr. iego królewskiey mości. Który zapis, za ustnym przez osobę wyż mianowanę zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1698 г. Сентября 1 дня.

Изъ книги № 41, за 1698 г. л. 341.

104. Фундушовая запись Николая Песляка, данная Борунскому монастырю и церкви при немъ.

Фундаторъ Борунской церкви священникъ Николай Песлякъ (изъ римско-католиковъ) слѣдующимъ образомъ выражаетъ свою послѣднюю волю: тѣло свое завѣщаетъ похоронить въ церкви; на похороны пригласить священниковъ уніятскихъ и римско-католическихъ (францишканъ, доминиканъ); священникамъ выдать по 1 злоту. Имѣніе, довольно значительное, раздѣляетъ между родственниками, но часть отписываетъ и на Борунскую церковь; сыну завѣщаетъ 2000 зл. и плацъ въ городѣ Вильнѣ; другіе же плацы въ Ошмянахъ и Борунахъ—разнымъ родственникамъ, викарію и священнику Шостаку; завѣщаетъ своему племянику достраивать новую каменную церковь; по окончаніи оной содержать шесть уніятскихъ монаховъ и діакона. Дѣла еще не оконченныя поручаетъ привести въ исполненіе своимъ опекунамъ.

Roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, miesiąca Maia szesnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmy obranemi, personaliter stanowszy u sądu pan Paweł Zieńko, opowiadał, pokładał y w sposób przenosu do akt głównych trybunalnych spraw wieczystych extrakt z xiąg grodzkich Wileńskich testamentem zeszłego z tego świata imci xiędza Mikołaia Pieślaka—fundatora cerkwi Boruńskiey, przy samym oryginale podał, który podaiąc prosił nas sądu, aby do akt wysz mienionych przyięty y wpisany był; iakoż przyiąwszy à wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma: Выпись съ книгъ кгродскихъ справъ вѣчистыхъ воеводства Виленского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ деветьдесятъ семого, мѣсеца Сентября двадцать второго дня. На врадѣ господарскомъ кгродскомъ Виленскомъ, передо мною Михаломъ Рафаломъ Шумскимъ, подстолимъ и подвоеводимъ Виленскимъ, постановившисе очевисто его милость панъ Янъ Песлякъ—коляторъ церкви Борунской, тестаментъ зошлого зъ сего свѣта его милости ксендза Миколая Песляка—фундатора церкви Борунской, до актъ кгроду Виленского подалъ, просечи, абы былъ принятъ и до книгъ вѣчистыхъ уписанъ; которого я подвоеводи огледавши и читаного передъ собою выслухавши, велѣлъ есьми принять и до книгъ уписать; якожъ уписуючи у книги, слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

W imię Oyca y Syna y Ducha świętego, Boga w Tróycy świętey iedynego, niech się wola iego święta stanie ku wieczney pamięci. Amen. Ja xiądz Mikołay Pieślak—fundator Boruński y stróż obrazu cudownego przena-

świętszey Matki Bożey, w cerkwi Boruńskiey ostaiącego, a przez mię wprowadzonego, poglądaiąc na odmienność czasu y niepewność wieku naszego na tym świecie, iż każdy człowiek będąc zdrowym ma się spodziewać choroby, a chory—śmierci; ia tedy, będąc od Pana Naywyższego, temi niedawnemi czasy chorobą ciężką złożony, y iuż byłem cale umarły, kiedy przez cztyry godziny tchu żadnego u siebie nie czuiąc, aż potym za protekcią Panny przenaświętszey y obrazu cudownego, w cerkwi moiey ostaiącego, znowu do zdrowia przyszedszy, będąc z łaski Bożey przy dobrym zdrowiu, baczeniu y pamięci doskonałey, a bacząc, że wszelka sprawa pismem nieobwarowana w prętkie zapomnienie y w różne trudności przychodzi, y według prawa mocy swey niema, czynię iawno tym moim ostatniey woli testamentem: Naprzód gdy mię Stworzyciel móy do chwały swoiey świętey powołać będzie raczył, duszę moią w opatrzność iego Boską do żywota wiecznego poruczam, którego za wiarą y niewątpliwą nadzieią za łaską iego świętą oczekiwam. Ciało moie grzeszne, które swóy początek z ziemi, ziemi też ma być oddane, y przez ichmość xiężą moią: przez imci xiędza Jana Morata—wikarego Boruńskiego y oyca Szostaka y dwóch ichmościów zakonników czerncòw mnie, iako przez iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego, tak y iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity Kiiowskiego danych y ieymść panią bratową, panów synowców y syna mego w sklepie moim w cerkwi Boruńskiey, pod unią świętą będącey, z kościołem rzymskim ziednoczoney, według obrzędów wiary świętey katolickiey rzymskiey, w którey żyię y umrzeć chcę, iako nayporządniey z nabożeństwem zaciągnąwszy, z różnych klasztorów, iako to oyców dominikanów Oszmiańskich y Ostrowieckich, xięży franciszkanów Olszańskich y Oszmiańskich, pochowane być ma, y iałmużnę ubogim, ile ich będzie przy cerkwi Boruńskiey, według przemożenia danę, y stypę uczynić dla ichmościów xięży, którzy na ten czas przybędą y dla moich miłych przyiaciol y sąsiad. Upraszam pani bratowey y synowca mego pana Jana Pieślaka, aby temu pilno doyrzeli, a każdemu xiędzu, który będzie miał mszę świętą podczas pogrzebu mego, po złotemu dać naznaczam y ten dzień zeyścia mego w potomne czasy w cerkwi moiey według osobliwego funduszu mego, który we wszystkich punktach tey ostatniey woli moiey testamentem stwierdzam, samych że panów synowców moich, iako collatorów, y imci xiędza Moratego—wikarego mego, aby był obserwowany, upraszam y sumiennie panów synowców moich y successorów po nich następuiących obowiązuię. A co się tknie maiętności moiey ruchomey, złota, srebra, cyny, miedzi, ochędostwa,—koni, bydła, zboża, sprzętu domowego y maiętności mey leżącey, nazwaney Koziakowszczyzna, Usanowszczyzna, Kurmanowszczyzna, Muchowszczyzna y Abrahimowszczyzna, w powiecie Oszmiańskim leżącey, przeze mnie prawem wieczystym kupnym, naprzód u ziemian iego królewskiey mości powiatu Oszmiańskiego, u ichmościów panów Stanisława Demiana y Piotra Stanisławowiczów Grodkowskich, braci rodzoney, u imci pana Jerzego Kiiańskiego, także y od Tatar kniazia Samuela y od Szahunia Tursiewicza Koziakowskich nabytey, przytym też przez mię samego nabytey z ieymć panią Konstantią Steckiewiczowną Mikołaiową Pieślakową—małżonką moią, po Tatarach — zdraycach rzeczy-pospolitey, po Samuelu Muchowskim y po Szahunie Abrahimowiczu, Nursiewi-

czach, u iego królewskiey mości, pana mego miłościwego, Jana trzeciego wyprawioney; tedy tę maiętność, iako się wyżey namieniło, niepienną, żadnym prawem tak nieboszczce małżonce mey ieymci paniey Konstancyey Steckiewiczownie Mikołaiowey Pieślakowey (bo żadnego wniesienia za mię idąc nie powniosła, y posagu swego należącego urodzoney braci swey u ichmościów pana Alexandra y Pawła Steckiewiczów nie odebrała, ale y do tych czas u nich w położeniu zostaie), iako też y nikomu nie zawiedzioną, y nie onerowaną, ieymości paniey Eufrozynie Laudańskiey Stephanowey Pieślakowey—bratowey moiey y synowi ieymci, to iest, panu Janowi Pieślakowi starszemu, (którego za collatora y do skończenia tey cerkwi moiey na mieyscu mym władarza naznaczam), z budowaniem dwornym y gumiennym, z poddanemi wieczystemi y nowo teraz osiadłemi, z powinnością onych, zasiewkiem żytnym y iarzynnym, w polu zasianym, w gumnie złożonym y w swirnie zsypanym; z końmi, bydłem rogatym y nierogatym, z sprzętem domowym y ze wszelką ruchomością moią, co ienokolwiek tylo iest teraz, do żywota ieymości pani bratowey moiey, przy tym y plac w Borunach, w rynku będący, gdzie teraz dom wiezny przez mię y panią bratową moią wybudowany, na przyiazd moich krewnych y przyiacioł, a po długim życiu iegomości synom paniey bratowey moiey, a synowcom moim miłym panom Janowi, Alexandrowi, Piotrowi, Bazylemu, Jakubowi Stephanowiczom Pieślakom, iako collatorom cerkwi Boruńskiey, wiecznemi czasy w równy dział do wieczney y wolney ich dyspozyciey leguię y zapisuię. A na żałobę paniey bratowey synowi memu y panom synowcom moim miłym, na każdą osobę z pozostałey niżey mianowaney summy po złotych piąciudziesiąt, a muzykantom y inszey czeladzi, według przemożenia, przez pana Jana Pieślaka—synowca mego dać naznaczam. Synowi zaś moiemu miłemu Janowi Mikołaiowiczowi Pieślakowi, iako ieszcze lat zupełnych nie maiącemu, nagradzaiąc za to, że mu z dobr moich wieczystych maiętności wyż pisaney (obawiaiąc się niezgody miedzy bracią) nic nie zapisałem, tedy dwa tysiące złotych polskich gotowey summy leguię, którą tę summę złotych dwa tysiące polskich po śmierci moiey successorowie moi, tak z pozostałey summy, u mnie teraz będącey, lub też odyskawszy u ichmościów panów creditorów moich, mnie na obligi y zastawy winne, za doyściem lat onego oddać. A nim to onemu dóydzie wprzódy pan Jan Pieślak — synowiec móy, do skończenia cerkwi, a potym ieżeli nie będzie oddana, tedy ichmość xięża bazylianie Boruńscy kwotę od tey summy po sto czterdzieście złotych, co rok aż do oddania wysz mianowaney summy, onemu płacić powinni będą. Przy tym temuż synowi memu plac z ogrodem y z gruntem na ulicy Wileńskiey, wedle domu Jana Rożyckiego, gdzie teraz na imię Michał zięć Jackowskiego mieszka, y oprócz samego gospodarza (iako człowieka wolnego y nowo osiadłego) daruię, y tym testamentem onemu samemu do wolney iego dispozicyi y successorów iego wiecznie zapisuię. Trzeci plac z ogrodem iegomość xiędzu Janowi Moratemu — wikaremu memu Boruńskiemu, przeciw domu wiezdnego paniey bratowey moiey przez ulicę po prawey ręce, idąc do stawu y sadzawki. Czwarty plac też z ogrodem oycowi Janowi Szostakowi y izbę wystawioną do żywota ich z wolnym mieszkaniem zapisuię, a po dłu-

gim życiu iegomości xiędza, na imci xiędza Moratego, także na drugiego xiędza, od iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego przysłanego, a po oycu Szostaku na klasztor oyców bazylianów spadać ma. Piąty plac w rynku samym, gdzie teraz Jana Rożyckiego kromka y budynki stoią, panu Janowi Pieślakowi—synowcowi memu y sucessorom iego wiecznie daruię. A place, to iest, szósty y siódmy w funduszu mym excipowane, te dwa place, takoż z ogrodami przeciw krzyża przez drogę Wileńską, na ulicy Wileńskiey na probostwo szpitalne ubogich y chorych naznaczam, gdzie po śmierci mey ichmość panowie opiekunowie, zniosszy się według upodobania swego y szpital założywszy z pozostałey sumki moiey ubogiey prowizią tym ubogim obmyślić maią, aby tak za duszę moią, krewnych y przyiacioł moich, iako też za dobrodzieiów tego mieysca y za samych ichmościów panów opiekunów, executora y collatorów, tu mieszkaiąc, pana Boga prosili y maiestat iego święty modłami błagali y cerkwi posługa być mogła. Plac zaś z ogrodem y budynkiem na nim będącym Piotra Audyckiego, na ulicy Smorgońskiey, iakom raz onemu samemu y małżonce iego do żywota ich darował, tak y teraz tym moiey ostatniey woli testamentem daruię; prawo moie onym dane utwierdzam, a po długim życiu ich na cerkiew obracać się ma y należeć będzie. Summy żadney gotowey nie zostawuię, oprócz sześciu set talerów bitych, którą summę synowiec móy pan Jan Pieślak po śmierci mey odebrawszy, ma tym władać, cerkiew Bożą, sklep y ołtarz wielki (na który ia sam, zmówiwszy rzemieśnika za summę w kontrakcie wyrażoną, y ad rationem tego kontraktu zadatek dałem) kończyć; a ieśliby taką iaką odyskawszy sumkę od ichmościów panów kreditorów, także y przychodów, ieśliby iakie z łaski dobrodzieiów temu mieyscu dawaiących, tey cerkwi Boruńskiey murować, sklepu y ołtarza wielkiego skonczyć nie mógł, tedy pan Jan Pieślak—synowiec móy, z ichmościami pany opiekunami zniosszy się, za wiadomością ichmościów z kleynotów, złota, śrebra, szat y inney ruchomości, w cerkwi będącey, sprzedać y omyślić, iakom y ia sam kleynoty, śrebro, szaty przedaiąc na mury obracałem y on na mury obracać, cerkiew Bożą, sklep y ołtarz wielki kończyć, a poko skończy póty miasteczkiem, wszelką summą z przychodami y rozchodami władać y nie więcey, ieno imci xiędza Morata—wikarego mego, oyca Szostaka y dwóch czerncÓw zakonników wysz mianowannych chować. Którym to ichmościom, w klasztorze y przy cerkwi Boruńskiey mieszkaiącym, na suknią y sutanny po stu dwudziestu złotych oprócz wychowania pan Jan Pieślak, synowiec móy, płacić y onym według przemożenia prowidować ma. A szkończywszy te mury, cerkiew, sklepy, ołtarz wielki, tedy przy ichmościach panach opiekunach y exekutorze, niżey ode mnie wyrażonych, wprzódy mieysce obebrawszy, cerkiew starą drewnianą ze srzodka murowaney cerkwi wybrać y oną postawić y nakryć, aby w niey także chwała Boża odprawowana była, a potym tę cerkiew skończoną murowaną według zinwentowania y miasteczko z mieszczanami, z gruntami y powinnością ichmościów, z inwentarzem, przy funduszu moim zastawionym, oprócz placów wysz mianowanych, w funduszu excypowanych, do possessyi ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, których po dokończeniu cer-

kwi, nie dwóch, ale sześciu czerńców zakonników, a siódmy dyakon według funduszu mego być powinno, y z ichmość starszego, od panów synowców moich uproszonego y przez iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolitę całey Rusi naznaczonego, podać, fundusz móy y sprawy to iest, prawo na włok dwie od xięcia imci Filipa Karola falcgrabia Reńskiego y Neyburskiego, y samey xiężny ieymość, pani małżonki, ichmościów iegomości pana Andrzeia Romana Pożarskiego—sekretarza iego królewskiey mości, dzierżawcy Żuprańskiego, y imci pana Wiszniewskiego—rewizora dóbr xiężny imci zregestrowawszy, także summy, ieżeli co po dokończeniu cerkwi y po oddaniu dwóch tysięcy złotych synowi moiemu Janowi Pieślakowi gotowey, lub na obligach nieodyskane u ichmościów panów creditorów zostanie, do ręku ich oddać, y reversale od ichmościów xięży bazylianów otrzymać powinien będzie. A sprawy na maiętność Koziakowszczyznę, Kurmanowszczyznę służące, do równego działu z bracią swoią u siebie chować ma. Ratione odmiany gruntów, lasów y sianożęci z ieymość panią Katharzyną Kotłowną, Kazimierzową Piotrowiczową y synem ieymości imci panem Janem Piotrowiczem, a mną Pieślakiem uczynioney, że nie przyszło mi pismem z imć y synem imci skończyć, trzymam po łasce imci, iż się imć przy słowie swym zostać, a z panią bratową y synowcami memi skończyć y pismem zawarszy, przyznać zechce, uniżenie o to upraszam. Dałem też imci na to wszytko więcey dwóch set złotych polskich dla przyległości sianożęci błotney, a góry dla żwiru y kamienia wapnistego; ratione zaś ziemie niesłusznie nieboszczyk imć pan Stanisław Grodkowski, przedaiąc swoią maiętność Koziakowszczyznę, a pierwiey tego małżonce swey wniesienie wniosł y mnie imć pan Stanisław Trzaskowski, imieniem potomstwa swego w sądzie ziemskim Oszmiańskim, wpisawszy w regestr sprawę, nie podawszy żadnego pozwu y w niestaniu dekret otrzymawszy, na banicią wzdał y wyiazd odprawił, y ia, rad nie rad, musiałem iegomości godzić, y z wynalazku ichmościów panów przyiaciół za to złotych sto dałem y kwitacyą otrzymałem, a sprawy wszytkie, zapis, pozew, banicią, proces imci pana Pożarskiego — sekretarza iego królewskiey mości odyskać pozwolił. Których ia spraw dla ciężkich zabaw moich, a często dla odiazdu imci pana sekretarza iego królewskiey mości odyskać nie mogłem, w tym aby ichmość panowie opiekunowie y exekutor, z łaski swey, dla odyskania raczyli położyć starania, uniżenie upraszam. Przy tym sprawę moią nieskończoną, z imć panem Michałem Sawiczem Zabłockim—podkomorzym Wendeńskim y panią małżonką imci, także z imci panem Piotrem Łucznickim, o złotych sześćset pięćdziesiąt, na których ichmościów dekret w sądzie głównym trybunalnym y w Oszmianie kapturowym wzdaniem na banicią wieczną otrzymałem; tedy ten proces prawny synowie moi, podług dekretu kapturowego, y inne summy, na obligach y zastawach będące, odyskiwać y na cerkiew y klasztor Boruński obracać pozwalam. A com się ia był zgodził z imci panem Janem Kazimierzem Dąbrowskim — miecznikiem Wołkowyskim, o wieczność maiętności Sławowszczyzny y inne przykupli, w powiecie Oszmiańskim leżące, za summę sześć tysięcy y sto złotych polskich, y dałem nieboszczykowi samemu ad rationem tego kontraktu złotych sto ośmnaście, prawo wie-

czyste z listem na przyznanie y sprawy niektóre przy prawney assekuraciey od iegomości otrzymałem, a potym y samey ieymci paniey Domiceli Górskiey Janowey Kazimierzowey Dąbrowskiey — miecznikowey Wołkowyskiey, za listem do mnie pisanym, na żałobę y inne potrzeby ichmciów w Wilnie na gospodzie mieszkaiącey, przez ręce i. pana Jana Władysława Hromyki—czesznika Oszmiańskiego y pana synowca mego Jana Pieślaka, złotych sześćdziesiąt, a samem dał złotych dwa na wyięcie tego dekretu y na inne wydatki kancelaryi więcey dwudziestu złotych wydałem; tedy upraszam imć pana Jana Władysława Hromyki—czesznika Oszmiańskiego, osobliwego dobrodzieia mego y tego mieysca, aby z panem Janem Pieślakiem, synowcem moim, podług danego mnie prawa wieczystego y kontraktu, a ode mnie imci panu Hromyce—czesznikowi Oszmiańskiemu y panu Janowi Pieślakowi—synowcowi memu danego, który we wszytkich punktach utwierdzam, z imci panią Dąbrowską — mieczną Wołkowyską, iako succesorką po małżonku iegomości, tę sprawę według upodobania swego kończyli. A za opiekunów y protektorów tego mieysca uniżenie upraszam iaśnie wielmożnych ichmościów panów Michała Kazimierza Kotła—kasztelana Wileńskiego, Krzysztopha Zienowicza—marszałka Oszmiańskiego y imci pana Stephana Kazimierza Sulistrowskiego—podsędka Oszmiańskiego, aby ichmość chcieli być dobrodzieiami y nie chcieli dać krzywdzić komu tego świętego mieysca, a iaśnie wielmożnych, tak iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego, iako też iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolitę całey Rusi, dobrodzieiów moich, aby tę cerkiew moią w łasce swoiey mieć raczyli, uniżenie upraszam, y po skończeniu murów cerkwi y ołtarza wielkiego, aby imć xiądz metropolita chciał sześciu czerncòw do tey cerkwi Boruńskiey naznaczyć, y onych wprowadzić proszę, aby według funduszu moiego ta cerkiew zostawała, za co ichmościom wszytkim pan Naywyższy odpłatą będzie. Tudzież za exekutora tego testamentu moiego imci pana Jana Władysława Hromykę—czesznika Oszmiańskiego, iako osobliwego dobrodzieia mego y tego mieysca, który imść przez te wszytkie czasy we wszytkich desideriach moich radą y pomocą był, naznaczam. Upraszam aby y po śmierci moiey nie odstępuiąc tego świętego mieysca dobrodzieiem być raczył. Przy którym funduszu y ten móy testament zostawuię, których nie ma nikomu oddawać, aż podczas pogrzebu moiego do ichmościów panów opiekunów y pana synowca mego oddać proszę. A że mi nie przyszło w żadnym sądzie funduszu moiego przyznać, consideruiąc w tym odmianę y zawziętości, ażebym miasto podziękowania na swoich dobrach nie szkodował y turbacyi nie ponosił, dla tegom to uczynił. Kończąc tedy ten móy ostatniey woli testament, żegnam syna mego miłego Jana Mikołaiewicza Pieślaka, na którego wszelkie błogosławieństwo wlewam, niech go pan Naywyszszy w dobrym zdrowiu długoletnie chować raczy. Żegnam panią bratową moię y synów iey panów Jana, Piotra, Alexandra, Bazylego, Jakuba Pieślaków — synowców moich miłych, niech ich pan Naywyższy w dobrym zdrowiu przy błogosławieństwie swoim świętym zachowa; a proszę onych, aby w miłości między sobą iako bracia żyli, żadnych poswarków nie czynili, rodzicielkę swą w poszanowaniu mieli, y ni wczym oną nie urazili. A ieśliby który takowy był wy-

stępny, niechciał statkować, bez boiaźni Bożey y wstydu napomnienia ichmościów panów opiekunów żyć, tedy za dowodem od tey mey legacyi odpadać, a iego część na bracią spadywać ma. Żegnam y ten mizerny świat, sąsiad, krewnych y przyiacioł, ieślibym kogo na tym świecie uraził, o wybaczenie upraszam, mianowicie potomstwo Stephana Pilnika, których przy zesłanym od imci pana Pożarskiego—sekretarza iego królewskiey mości, pogodziłem, ieno reszty przy mnie złotych trzydzieście zostało, które pan Jan Pieślak, synowiec móy, oddać onym ma. A że przy sprawowaniu tego mego ostatniey woli testamentu nie mogąc mieć na ten czas ichmościów panów urzędników, ziemskich, ani grodzkich do podpisu, tedy ichmościów panów obywatelów powiatu Oszmiańskiego uprosiłem, którzy ichmość na prośbę moią uczynić y ręce swe podpisać raczyli. Pisan w Borunach, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego, miesiąca Septembra pierwszego dnia. У того тестаменту при печати подписъ рукъ тыми словы: xiądz Mikołay Pieślak, do tego testamentu ostatniey woli mey ręką swą własną. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Mikołaia Pieślaka — fundatora cerkwi Boruńskiey, do tego testamentu Dominik Narkowicz. Proszony pieczętarz od imci xiędza Mikołaia Pieślaka, fundatora cerkwi Boruńskiey, do tego testamentu podpisuię się, Jan Skrycki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Mikołaia Pieślaka, fundatora cerkwi Boruńskiey, do tego testamentu Krzysztoph Hromyka. Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ верху мененую особу, есть до книгъ кгродскихъ Виленскихъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ. Съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью врадовою и съ подписомъ руки писарское его милости пану Яну Песляку—колятору церкви Борунской, есть выданъ. Писанъ ў Вильни. U tego extractu przy pieczęci podpis ręki pisarskiey z correctą temi słowy: Янъ Вольскій—войскій, писаръ кгродскій. Въ небытности его милости пана реента скорикговалъ Тарашкевичъ. Есть у книгахъ. Który extract, za podaniem onego w sposób przenosu przez osobę wysz mienioną do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1698 г. Сентября 4 дня.

Изъ книги № 117, 1754—1755 г., л. 376.

105. Жалоба Лидскаго старосты kn. Яна Радивила и Цеперскихъ базиліанъ, перешедшихъ въ унію, на своихъ товарищей православныхъ и лицъ свѣтскаго званія по поводу недопущенія ихъ пользоваться монастырскими имуществами.

Лидскій и Юрбургскій староста князь Иванъ-Александръ Радивилъ и настоятель Цеперскаго базиліанскаго монастыря Сильвестръ Кочарскій внесли въ Новгородскій гродскій судъ жалобу на Новодворскаго игумена Θеодора Коховскаго и настоятеля Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Петра Пашкевича Толоконскаго и всѣхъ дизунитовъ слѣдующаго содержанія: Цеперскіе базиліане, осѣненные наитіемъ св. Духа, познали въ 1696 г. свои еретическія заблужденія и перешли подъ послушенство римскаго папы, въ формѣ уніатскаго исповѣданія. Когда узнали объ этомъ дизуниты, то силою отняли у Цеперскаго монастыря все принадлежащее ему недвижимое и движимое имущество; силою же и съ оружіемъ въ рукахъ они не допустили исполненія декрета Пинскаго гродскаго суда, состоявшагося въ 1698 г. и присудившаго возвратить монастырю отнятое ими имѣніе Новый Дворъ; кромѣ того, они, безъ подачи позва, въ этомъ же 1698 г. выхлопотали въ главномъ Литовскомъ трибуналѣ на Цеперскихъ базиліанъ заочный декретъ. Въ виду всѣхъ сихъ правонарушеній, Цеперскіе базиліане вносятъ въ судъ настоящую жалобу, чтобы повести дѣло законнымъ путемъ и добиться исполненія вышепомянутаго рѣшенія Пинскаго гродскаго суда.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Februaryi trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset pięćdziesiąt czwartym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Ignacy Jakowicki—rotmistrz powiatu Orszańskiego, opowiadał, presentował et ad acta podał proces na urzędzie grodzkim woiewodztwa Nowogrodzkiego zaniesiony, in rem et partem imć xięży bazylianów Ceperskich służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony proces cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg grodzkich woiewodztwa Nowogrodzkiego. Roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, miesiąca Septembra czwartego dnia. Na urzędzie grodzkim, w zamku iego królewskiey mości Nowogrodzkim, przede mną Janem Woyniłowiczem—podwoiewodzim Nowogrodzkim od iaśnie wielmożnego imci pana Stephana Tyzenhawza, woiewody Nowogrodzkiego, opowiadali y protestowali iaśnie oświecony xiąże imć pan Jan Alexander Radziwił, Lidzki

y Jurborski starosta, także w Bogu wielebni imci xięża bazylianie Ceperscy, mianowicie imć xiądz Sylwester Koczarski—starszy monastyru Ceperskiego, na ichmościów oyców Theodorego Kochowskiego—ihumena Nowodworskiego, Piotra Paszkiewicza Tołokońskiego—starszego monastyru Wileńskiego y wszytkich dyzunitów o to y takowym sposobem: iż ichmość bazylianie Ceperscy w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt szóstym, za oświeczeniem Ducha świętego poznawszy błąd wiary syzmatyckiey, przez pochodzenie Ducha świętego nieposłuszeństwo kościołowi rzymskiemu, namiesnikom y successorom ś. Piotra, y innych nie mało błędów y errorów, a idąc drogą, od pana Boga sobie przeznaczoną, wszyscy żałuiący zakonnicy monastyru Ceperskiego, dobrowolnie odrzuciwszy z serc swoich błędliwą y złą wiarę syzmatycką, a prawdziwą rzymską ritus graeci-unitorum wiarę świętą wyznawszy, posłuszeństwo oycowi świętemu y iego namiesnikom przyięli y do kościoła świętego rzymskiego incorporowali się. O czym dowiedziawszy się ichmość disunici, a zawziowszy z tey przyczyny zły y niepohamowany swóy rankor, dobra y dochody wszystkie, monastyrowi protestuiących należące, mianowicie: Nowy Dwór, folwark, grunta, wieś y poddanych ze wszystkiemi przynależnościami, w powiecie Pińskim leżące, odebrali; w zbożu, oborze, ruchomości y różnym sprzęcie domowym na cztyry tysiące złotych zabrali, żadnych prowentów protestuiącym nie postąpili, gwałty, boie, expulsyą z Nowego Dworu y wiele krzywd różnych poczynili. A niedość na tym maiąc, targneli się na honor iaśnie oświeconych xiążąt ichmość panów Radziwiłów, w Bogu zeszłego kanclerza wielkiego wiel. x. Litew. y teraznieyszego starosty Lidzkiego, o to tylko, że protestuiących na swoią wzięli prowizyą, iako każda rzecz w processach, żałobach y dekrecie grodu Pińskiego iest wyrażona. Którym to dekretem sąd grodzki Piński, na dniu dziesiątym Junii w roku teraznieyszym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmym ferowanym, po zażywanych od dyzunitów dylacyach z oczewistey obustron controwersyey, po uczynioney inquizycyi przez imci pana Michała Orzeszka—sędziego grodzkiego Pińskiego, którey ichmość dyzunici słuchać nie chcieli, ale się w samey rzeczy wzdać dopuścili, folwark w Nowym Dworze będący, z poddanemi y wszystkiemi antiquitus do niego należącemi przynależnościami, in possessione przedtym protestuiących zostaiący, ichmościom xięży bazylianom Ceperskim przysądził, za szkody, gwałty, boie y expulsią ośm tysięcy trzysta pięćdziesiąt złotych polskich na dobrach obżałowanych dizunitów Nowym Dworze, w powiecie Pińskim leżących, y na inszych wszelkich wskazał, a na mocną za tę summę odprawę y na reindukcyą do Nowego Dworu imci xiężom Ceperskim przed urząd grodzki Piński odesłał, a samych według prawa pospolitego na wieczną banicyą wzdał. Gdy tedy imć pan Orzeszka—sędzia grodzki Piński, insistendo pomienionemu dekretowi, po podanym obwieszczeniu za niedziel cztyry, to iest, dnia dwudziestego miesiąca Julii w roku teraznieyszym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmym, na uczynienie exekucyi do dobr Nowego Dworu ziachał, tedy obżałowany Kochowski z dizunitami czerncami y ludźmi świeckiemi, na to zebranemi, ze strzelbą y różnym rynsztunkiem, lekce sobie poważaiąc prawo pospolite y dekreta sądowe, forti manu reindukcyi y odprawy bronili; a na ostatek, nie dbaiąc

na paeny prawne, w prawie pospolitym y konstytucyach seymowych opisane, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ośmym, miesiąca Augusta czternastego dnia w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego w Wilnie sądzącym się, bez podania pozwu, dekret in contumaciam z niemałym wskazem na xięcia imci y bazylianach unitach Ceperskich otrzymali. O wszystkie tedy krzywdy y pretensye swoie, o contraventią dekretowi grodzkiemu Pińskiemu y o dekret trybunalny, podstępnie in contumaciam otrzymany, wyżey wyrażony, chcąc ichmć żaluiące osoby z dizunitami obżałowanymi prawem czynić, z osób y dóbr swoich znosić, a dekret grodzki Piński ze wszystkim wskazem w nim wyrażonym utwierdzić y do mocney exekucyi przywieść, dali tę swą protestacyą, zostawiwszy sobie, ieśliby tego potrzeba była, salvam oney meliorationem, do xiąg grodzkich Nowogrodzkich zapisać, co iest zapisano. Z których y ten wypis pod pieczęcią moią urzędową i. xięciu imci panu staroście Lidzkiemu y imci xięży bazylianom Ceperskim iest wydan. Pisan w Nowogrodku ut supra. U tego processu przy pieczęci grodzkiey Nowogrodzkiey podpis ręki pisarza, tudzież correcta y na ostatniey stronicy konnotacya sequentibus exprimuntur verbis: Władysław z Przeradowia Przeradowski—podstoli, pisarz grodzki woiewodztwa Nowogrodzkiego. Correxit Chełchowski; iest w xięgach. Który to takowy proces, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyięty y wpisany.

1698 г. Декабря 18 дня.

Изъ книги № 44, за 1700 г., л. 255.

106. Фундушовая запись отъ Андрея Каминскаго Виленскому св.-Троицкому монастырю на основаніе въ немъ новиціата.

Земянинъ Виленскаго воеводства Андрей Каминскій получилъ по наслѣдству имѣніе Дайново, пограничное съ базиліанскимъ имѣніемъ Свиранами; движимый желаніемъ распространенія уніи, онъ записываетъ Виленскому Св.-Троицкому монастырю фольварокъ съ однимъ крѣпостнымъ крестьяниномъ собственно на Св.-Троицкій новиціатъ, имѣвшій въ виду образованіе и развитіе свѣдущихъ и ученыхъ уніатовъ.

Roku tysiącznego siedmsetnego, miesiąca Maia iedynastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi duchownemi y świeckiemi koła compositi iudicii,

na trybunał wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny obranemi, postanowiwszy się oczewisto u sądu imć pan Jan Ancuta opowiedziawszy pokładał y do akt podał list dobrowolny, fundacyiny wieczysty zapis od imci pana Andrzeia Kamińskiego, na rzecz w nim wyżey pomienioną wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącym, dany, służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, aby ten zapis fundacyiny, ze wszystką rzeczą w nim wyrażoną, był do xiąg głównych duchownych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Andrzey Kamiński—ziemianin iego kr. mości woiewodztwa Wileńskiego, wiadomo czynię tym moim listem dobrowolnym funduszowym wieczystym zapisem, komu o tym teraz y w potomne następuiące czasy wiedzieć będzie należało, iż ia Kamiński, maiąc intencią do pomnożenia chwały Boskiey, abym za żywota moiego mógł iaką przysłużyć się fundacią klasztorowi wielebnych ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, w iedności świętey z świętym kościołem rzymskim przy cerkwi świętey Tróycy będących, z kąd by ten klasztor dla promociey iedności świętey mógł mieć początek nowicyatu w klasztorze swoim, przyimuiąc do niego godne y uczone osoby: przeto nabywszy ia wieczystym prawem maiętność, nazwaną Kulowszczyznę-Doynowo, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, od imci pana Wawrzynca Moksiewicza—podstolego Wendeńskiego, w położeniu w różnych szachownicach, między gruntami tych że ichmościów oyców bazylianów Wileńskich Kulowskiemi, do maiętności ichmościów Swiran należącemi, będącą, wespół z zastawnemi sianożęciami tatarskiemi za dwa tysiące dwieście złotych polskich, z obowiązkiem takim, abym nie wprzód przychodził do possessiey tey maiętności, aż summa zastawna półtora tysiąca złotych polskich imci panu Michałowi Iwaszkiewiczowi, podług prawa imci pana Wawrzynca Moksiewicza, onemu służącego, oddana będzie; a czyniąc ia Kamiński dosyć memu przedsięwzięciu y intencią moią pobożną samym skutkiem chcąc wypełnić, z miłości moiey ku zakonowi świętego Bazylego wielkiego y osobliwego ku pomnożeniu chwały Boga wszechmogącego y iedności świętey, iakoby się w potomne czasy taż iedność święta krzewić mogła, pomienioną maiętność moią Kulowszczyznę-Doynowo nazwaną, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, na którą pierwiey tego listu dobrowolnego funduszowego, wieczystego zapisu, zaszło ode mnie wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiąym, zastawne służące prawo, wiecznemi y nieodzownemi czasy na klasztor ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy będących, de nova radice, funduię y z pobożności moiey na nowiciat Wileński, aby mógł wziąć początek, zapisuię, to iest: samy folwark z budowaniem w nim będącym, dwornym y gumiennym, z iednym poddanym, do tego folwarku należącym, z gruntami, oromemi y nie oromemi, dwornemi y chłopskiemi, w różnych szachownicach między gruntami ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy będących, Kulowskiemi znayduiącemi się, w zaroślach, przerobkach y lasach będącemi, z borami, lasami, rzeczkami, y ze wszyst-

kiemi a wszytkiemi do tey Kulowszczyzny przynależnościami y pożytkami, tak, iako mam od imci pana Wawrzyńca Moksiewicza—podstolego Wendeńskiego wiecznym prawem nabytą, nic z oney naymnieyszey części na siebie samego y zgoła ni na kogo inszego nie excypuiąc, ani wyłączaiąc, wiecznie z tey maiętności zrzekam y na osoby teraznieyszych ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy będących, y successorów ichmościów y cały zakon transfunduię y wlewam, prawa wieczyste, zapisy y insze teyże maiętności dokumenta y zrzeczenia służące, do rąk wielebnych ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy będących, oddawszy, tegoż samego imienia Kulowszczyzny w wieczność, w moc, w dzierżenie y pokoyne używanie wieczyste, urzędownie przez ienerała podałem y intromitowałem, nie zostawuiąc braci, siostrom, bliskim krewnym moim, y nikomu zgoła inszemu z obcych ludzi do tey maiętności y folwarku Kulowskiego żadnego przystępu y należności. Maią tedy y wolni będą ichmość oycy bazyliane Wileńscy, w iedności świętey z kościołem świętym rzymskim przy cerkwi świętey Tróycy zostaiący, y cały zakon ichmościów tą Kulowszczyzną, ode mnie na nowiciat Wileński zapisaną, iako swoią własnością szafować y disponować wiecznemi czasy, pożytków z niey wszelkich zażywać, y przysposabiać y, iak się będzie tym że wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy będącym, a w iedności świętey z świętym kościołem rzymskim zostaiącym, zdało, ku naylepszemu pożytkowi zakonnemu obrócić, bez żadney odemnie samego, bliskich krewnych y successorów moich przeszkody y prepeditiey. Y na to ia Kamiński dałem ten móy list, fundacyiny wieczysty zapis, z podpisem ręki mey własney y z podpisami rąk ichmościów panów przyiacioł, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych, niżey na podpisach mianowanych. Pisan w Kulach, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmego, miesiąca Decembra dnia ośmnastego. U tego listu fundacyinego przy pieczęci podpis ręki aktora y ichmościów panów pieczętarzów tymi słowy:

Andrzey Kamiński ręką swoią. Za ustną y oczewistą proźbą od imści pana Andrzeia Kamińskiego do tego zapisu fundacyinego za pieczętarza podpisuię się: Jan Michał z Chrzanowa Chrzanowski—czesznik powiatu Lidzkiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od imści pana Kamińskiego podpisuię się: Jan Pawłowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż mianowaney do tego zapisu podpisuię się: Stephan Taraszkiewicz. Któryż to ten list, fundacyiny zapis, za podaniem onego przez wierzchu mianowaną osobę, iest do xiąg głównych duchownych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1699 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 43, за 1699 г., л. 529.

107. Квитанціонная запись отъ настоятельницы Минскаго св.-Духовскаго монастыря Стефану Слизню въ уплатѣ имъ сестрѣ его, монахинѣ Юдиѳѣ, суммы, причитающейся ей въ качествѣ приданаго.

Настоятельница Минскаго монастыря Анна Кантакузина отъ имени всего монастыря выдаетъ настоящую квитанцію Ошмянскому писарю Стефану-Яну Слизню въ томъ, что часть приданаго, назначеннаго покойнымъ Слизнемъ своимъ дочерямъ, въ числѣ которыхъ была Юдиѳь, поступившая въ Минскій женскій монастырь, настоятельницей получена отъ опекуна сполна; что же касается разнаго платья и уборовъ, захваченныхъ сестрами Юдиѳи, то Кантакузина оставляетъ за собой право начать по этому дѣлу искъ, когда ей будетъ угодно.

Roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Julii dwudziestego trzeciego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiąty obranymi, stanowszy oczewisto u sądu w Bogu przewielebna imć panna Hanna Kanthakuzianka — xieni zakonnica panien zakonnych reguły świętego Bazylego wielkiego konwentu Mińskiego, w uniey świętey będąca, opowiadała, pokładała y przyznała dobrowolny, kwitacyiny zrzeczenia wieczysty zapis, na rzecz w nim niżey opisaną, wielmożnemu imci panu Stefanowi Janowi Slizniowi — pisarzowi ziemskiemu Oszmiańskiemu dany, służący y należący; który to dobrowolny kwitacyiny zrzeczenia wieczysty zapis, ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem, prosiła nas sądu, aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd przyiowszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Hanna Kanthakuzianka—xieni zakonnica panien zakonnych reguły swiętego Bazylego wielkiego konwentu Mińskiego, w uniey świętey przy cerkwi Ducha świętego klasztor swóy maiących, swym y całego konwentu panien starszych imieniem, osobliwie iednak imieniem panny Judythy Slizniowny—siostry naszey zakonney, tegoż klasztoru profeski, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym quitacyinym zrzeczenia wieczystym zapisem, iż co godney pamięci imć pan Alexander Slizień—stolnik Oszmiański, rodzic siostry zakonney panny Judythy Slizniowny, schodząc z tego świa-

ta, na posag piąciu siostrom testamentem iako ociec córkom legował maiętność Kostyki, w powiecie Oszmiańskim leżącą, których posagów wszytkim córkom swym opłacenie zlecił imci panu Stephanowi Janowi Slizniowi—pisarzowi ziemskiemu Oszmiańskiemu, synowi swemu, z pierszego małżeństwa spłodzonemu, którego y opiekunem y exekutorem testamentem swym zostawił. Tedy gdy miedzy inszymi siostrami, które za wolą Bożą świecki sobie stan obrały, siostra nasza zakonna panna Judytha Slizniowna obrała sobie stan zakonny y służbę Boską y iuż to z nami, uczyniwszy solenną professią, panu Bogu służy, imć pan Stephan Jan Slizień — pisarz ziemski Oszmiański, nie tylko iako brat iey rodzony, ale y iako opiekun przyrodzony y testamentowy, czyniąc dosyć woli rodzica swego, naprzód na młodość iey, którą w klasztorze trawiła, ważąc zawsze y koszt daiąc, potym na wyprawę zakonną, na sprawienie obłoczyn y według honoru domu swego należytą uczynił expensę y co nie tylko powinność kazała, na wyprawę złotych sześćset, ale, co miłość braterska kazała, y więcey wydał. A zatym sprawiwszy professią y obłoczyny, y wydawszy wyprawę, w odzieży, pościołce, chustach y innych zakonnych potrzebach przez lat kilka, kwotę nam od posagu, pannie Judycie należącego, płacił. A na ostatek teraz trzy tysiąca moneta currenti do rąk moich, mnie Hanny Kanthakuzianki—xieni klasztorney, przy obecności wielebnych panien zakonnych wyliczył. Zaczym ia Hanna Kanthakuzianka—klasztoru pomienionego xieni, moim y panny Judythy Slizniowny—zakonnicy, y całego konwentu imieniem, iegomości pana Stephana Jana Sliznia—pisarza ziemskiego Oszmiańskiego, z odebranego posagu wiecznie kwituię. A że imć pan pisarz ziemski, czyniąc dosić woli rodzica swego, summę tę wypłacaiąc, oraz pannę Judythę Slizniownę z piątey części Kostyk opłacił, ponieważ według woli testamentowey do spłacenia Kostyk naybliższym iest aktorem; tedy iako się xieni imieniem klasztoru całego y panny Judythy Slizniowny z summy posagowey wiecznie zrzekam, tak piątey części Kostyk, nigdy, ani ia, ani po mnie następuiące xienie y starsze, pogotowiu cały konwent u i. p. pisarza ziemskiego Oszmiańskiego, ani u successorów iegomości upominać się nie będziemy, y upomnienia się mocy mieć nie możemy; ale iuż ta piąta część Kostyk, według woli testamentowey rodzicielskiey nam spłacona, wiecznie imci panu Stephanowi Janowi Slizniowi—pisarzowi ziemskiemu Oszmiańskiemu ma należeć. Y my, ani następce po mnie starsze xienie konwentu tego, pod zapłaceniem zaręki ważności summy, upominać się y dochodzić piątey części Kostyk na klasztor, względem panny Judythy Slizniowny, mocy mieć nie będę. A co się tknie kleynotów, które świeckie panie siostry cztyry miedzy się rozebrały, mieniąc, że zakonnicy kleynotów nie trzeba, a po rodzoney matce swey z ichmościami według prawa równie y panna Judytha do swey cząstki tych kleynotów należeć by miała, tedy iegomości pana pisarza Oszmiańskiego, iako oycowskiemu testamentowi dosyć czyniącego, którym rozkazał, iż cokolwiek z ochędóstwa starsze zażyią y wezmą, to potym młodszym z posagów swych nagrodzić powinne starsze; iegomość zaś pan pisarz iuż dorosłym pannom musiał dodawać, y iedne pogubiły,

drugie sobie pobrały, iako na to karty y dokumenta od ichmościów produkował; zaczym my y tę cząstkę kleynotów, na pannę Judythę należących, iako cały klasztor, tak ia xieni salwę sobie do ichmości pań siostr panny Judythy, siostry naszey zakonney, to iest, do ieymość paniey Theodory Slizniowey, ieymość paniey Dominikowey Puciaciney, ieymości paniey Janowey Kiersnowskiey, ieymości paniey Theresy Swiechowskiey—sędziney ziemskiey Oszmiańskiey Slizniowień, siostr rodzonych, zachowuię. A iegomości pana pisarza ziemskiego Oszmiańskiego, iako nic niewinnego y kwity na pogubione y pobrane kleynoty produkuiącego, wiecznie swym y imieniem całego konwentu kwituię. Ten tedy list zrzeczenia zapis daiąc iegomości panu Stephanowi Slizniowi—pisarzowi ziemskiemu Oszmiańskiemu y wiecznie iegomości ze wszytkiey praetensyey siestrzyńskiey, imieniem panny Judythy Slizniowny—zakonnicy świętego Bazylego wielkiego kwituiąc, piątą część Kostyk na osobę iegomości wiecznie wlewaiąc, z całego klasztoru do niey praetensyey zrzekaiąc się, o niedotrzymanie y naruszenie w czymkolwiek listu tego zrzecznego zapisu kwitacyinego, zakładam na siebie y na cały konwent klasztoru zakonu naszego, w Mińsku będącego, zaręki trzy tysiące pieniędzy moneta currenti y złotych sześćset. O którą zarękę ieślibym ia, albo konwent w czymkolwiek naruszył tę kwitacyią, daię moc pozwania siebie do wszelakiego sądu y prawa w wielkim xięstwie Litewskim będącego, rokiem krótkim, kładąc pozwy na wszelakich dobrach leżących klasztornych, summach pieniężnych, gdziekolwiek będących, które y pod ewikcyią poddaiemy. A sąd każdy, za pozwaniem nas o naruszenie tego listu pomienioną zarękę wskazać mocen y wolen będzie, którą my, by y po kilkakrotnie zapłaciwszy, przecie, aby ten list nasz kwitacyiny w nieporuszonym swym walorze zostawał na wieki, mieć chcemy. Y na to ia Hanna Kanthakuzianka—xieni klasztoru Mińskiego zakonnic świętego Bazylego wielkiego, swym y całego klasztoru imieniem dałam ten móy list zapis z podpisem ręki mey y ichmościów panów przyiacioł za pieczętarzów uproszonych. Działo się dnia wtórego Apryla, roku Pańskiego sześćsetnego dziewięćdziesiątego tysiącznego dziewiątego. U tego dobrowolnego kwitacyinego zrzeczenia wieczystego zapisu podpisy rąk tak samey aktorki, iako y ichmościów panów pieczętarzów tymi słowy: Anna Kantakuzinówna—zakonnica ś. Bazylego w ielkiego, xieni klasztoru Mińskiego iako konsultorka konwentu Mińskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, Krystyna Raczkiewiczówna. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebney imci panny Anny Kantakuzianówny—xieni conwentu Mińskiego zakonu wielkiego Bazylego świętego, w uniey świętey zostaiącego, y od imci panny Krystyny Raczkiewiczówny, iako konsultorki, do tego zrzecznego y kwitacyinego listu podpisuię się Andrzey Michał Szyrwiński — sędzia ziemski Wilkomirski. Według prawa proszony pieczętarz od osób wyż pomienionych do tego zrzeczonego y kwitacyinego listu podpisuię się: Hector Władysław Karęgo—podstoli Wiłkomirski. Ustnie proszony od wysz mianowanych osób do tego listu kwitacyinego ręką swą własną podpisuię się: Marcin Jelec. Który to ten dobrowolny kwitacyiny zrzeczenia wieczysty zapis, za

przyznaniem onego przez osobę wierzchu pisaną, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1700 г. Января 25 дня.

Изъ книги № 45, за 1702 г., л. 69.

108. Продажная запись отъ Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Леону Бруцкому Стемпковскому на фольварокъ Лявданщизну или Войдацишки.

Виленскій Св.-Духовскій монастырь, нуждаясь въ деньгахъ на свои монастырскія потребности, продаетъ одно изъ своихъ имѣній, именно фольварокъ Войдатишки или Лявданщизну, за 7,000 польскихъ злотыхъ земянину Бруцкому-Стемпковскому, на вѣчныя времена. Имѣніе это было подарено монастырю земянкой Лявданской и находилось въ его пользованіи болѣе 50 лѣтъ.

Roku tysiącznego siedmsetnego, miesiąca Julii trzeciego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny obranemi, stanowszy oczewisto u sądu wielebny w Bogu iegomość ociec Jzaak Wasińkiewicz—starszy monastyru Wileńskiego, reguły świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętego Ducha będący, opowiadał, pokładał y przyznał list dobrowolny wieczysty przedażny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, imci panu Leonowi Bruckiemu Stempkowskiemu dany y służący, który zapis ustnym y oczewistym zeznaniem swoim stwierdziwszy, prosił nas sądu, aby był przyięty y do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy, a wpisuiąc w xięgi, słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Jzaak Wasińkiewicz—starszy klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha graeco-ruskiey będący, za zgodną wolą y wiadomością wszystkich wielebnych braci całego konwentu Wileńskiego, zakonu świętego Bazylego wielkiego, przy teyże cerkwi zostaiącego, wiadomo czyniemy y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym, wieczystym przedażnym zapisem, komuby o tym teraz y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało: iz co od niemałego czasu zeszła z tego świata godney pamięci ieymość pani Barbara Karpiówna Samuelowa Lawdańska—ziemianka iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, maiąc sobie folwark, nazwany

Lawdańszczyzna alias Woydaciszki, w woiewodztwie Wileńskim leżący, od zeszłego godney pamięci imci pana Samuela Władysława Lawdańskiego—małżonka swoiego, zapisami prawnie sprawionemi y w sądzie głównym trybunalnym przyznanemi, wiecznością zapisany y testamentem ostatniey woli tegoż imci pana małżonka swego utwierdzony, za temi tedy prawami, będąc pomieniona nieboszczka wieczystą tego folwarku Woydaciszki nazwanego possessorką y w swoim ony przez czas niemały po śmierci imci pana małżonka swoiego maiąc dzierżeniu, zchodząc z stego świata, ten folwark Woydaciszki, Lawdańszczyzną nazwany, konwentowi naszemu przy cerkwi świętego Ducha graeco-ruskiey, w Wilnie będącey, zostaiącemu, legowała, wiecznością zapisała y, wszystkie prawa, zapisy wieczyste y inne dokumenta klasztorowi naszemu oddawszy, w wieczystą nam ten folwark podała possessią. Za którym takowym prawem, prawnie sprawionym, pomieniony folwark Lawdańszczyzna, alias Woydaciszki nazwany, obiąwszy, onego, ze wszystkiemi iego przynależnościami, przez lat kilkadziesiąt antecessorowie nasi y my sami spokoynemi aż dotąd, bez żadney ni od kogo przeszkody, possessorami zostawaliśmy; więc że teraz będąc pilno a gwałtownie potrzebnemi summy pieniędzy na całą naszą publiczną klasztorową potrzebę, tedyśmy wzieli gotowey rękodayney symmy pieniędzy, to iest, siedm tysięcy złotych polskich, u ziemianina iego królewskiey mości woiewodztwa Wołyńskiego y Wileńskiego imci pana Leona Bruckiego Stempkowskiego, za którą tą summę siedm tysięcy złotych polskich, pomieniony folwark Woydaciszki Lawdańszczyzną nazwany, w woiewodztwie Wileńskim leżący, wieczysty ziemski, nikomu pierwszym, ani pośledniejszym prawem niezawiedziony, niepienny, niewinny, nieonerowany długami, ani przewodami prawnemi nieobciążony, ale wolny y swobodny, z budowaniem, w inwentarzu specifikowanym, z gruntami oromemi y nieoromemi, pognoiami, nawozami, nowinami, sadami, pasiekami, ogrodami, lasami, borami, gaiami, sianożęciami murożnemi y błotnemi, rzekami, rzeczkami, zatokami, iazami, z wioską Downaryszkami, nad rzeką Wilią będącą, z poddanemi w niey mieszkaiącemi, boiarami, z ich żonami, dziećmi, ruchomościami, powinnościami, czynszami, dziakłami, daninami pieniężnemi, miodowemi, z wolnym łowieniem w rzekach ryb y biciem w puszczy zwierza, z pożytkami, intratami, z tego folwarku przychodzącemi quocunque titulo rzeczonemi, owo zgoła ze wszystkim a wszystkim, tak iako się ten folwark zdawna w swoim miał ograniczeniu y w possessiey naszey aż dotąd zostawał, nic a nic z onego sobie y nikomu inszemu nie-wyimuiąc, ani wyłączaiąc, lecz wszystko ogulnie prawem wieczystym pomienionemu imści panu Leonowi Bruckiemu Stempkowskiemu ustępuiemy, przedaiemy, w moc, dzierżenie y spokoyne używanie urzędownie przez ienerała iego królewskiey mości y stronę szlachtę w intromissią podaiemy y postępuiemy. Iakoż oraz wszystkie sprawy, listy, zapisy kupne, przedażne, testamenta, intromissie, inwentarze, ograniczenia, kwity skarbowe, płacenia podatków y wszelkie sprawy y dokumenta, na osoby klasztoru naszego dotąd tylko służącego, a teraz iuż na osobę imci pana possessora y aktora teraznieyszego należące, do ręku imci oddawszy y powróciwszy, wszystką naszą należność y possessią na osobę samego y successorów imci wle-

wamy y ustępuiemy. Ma tedy, wolen y mocen będzie imć pan Leon Stempkowski pomieniony folwark Woydaciszki, Lawdańszczyzna nazwany, w woiewodztwie Wileńskim leżący, wieczystym prawem na siebie obiąwszy, spokoynie dzierżeć, używać, pożytków z niego wszelkich wynaydować, komu chcąc dać, darować, przedać, zapisać, legować, zamienić, poddanemi rządzić, winnych sądzić, występnych by y na gardle karać, służbę woienną z tego folwarku służyć, podatki rzeczy-pospolitey, ieżeliby uchwalone były, od poddanych wybrawszy, do skarbu rzeczy-pospolitey wnosić, kwity na swoie imię brać, y tym folwarkiem, iako swoią własnością, według woli y upodobania swoiego, disponować, szafować. A my Jzaak Wasińkiewicz—starszy y my zakonnicy klasztoru Wileńskiego, teraznieysi y następcy successorowie nasi, żadnego sobie do tego folwarku y należności onego przystępu, praetextu y odezwu czasy wiecznemi nie zostawuiąc, żadney w dzierżeniu imci pana Stempkowskiego y successorów imci przeszkody czynić nie mamy y owszem od każdego wstępuiącego y przeszkodę czyniącego zastępować y ewinkować mamy y powinni będziemy, wnaszaiąc evictią na wszelkie nasze monasterskie dobra y maiętności, teraz y napotym będące. A to wszystko pod zaręką takowey że summy, to iest, siedmiu tysięcy złotych polskich y nagrodzeniem szkod, słównie mianowanych, o którą zaręke, za naruszeniem przez nas samych, lub też następców y successorów naszych tego naszego listu dobrowolnego, wieczystego przedażnego zapisu, daiemy moc y pozwalamy siebie samych y successorów naszych do wszelakiego sądu y prawa, urzędu ziemskiego, grodzkiego, sądu głównego trybunalnego, iego królewskiey mości zadwornego assessorskiego y kapturowego pozwem pozwać, lub zakazem zakazać; gdzie my stanowszy, nie mówiąc nic do tego listu zapisu moiego, nie wymawiaiąc się żadnemi obmowami y obronami prawnemi, pogotowiu nieprawnemi nie zasłaniaiąc się, forum nie excypuiąc, do inszego sądu nie zrywaiąc się, sami oczewisto stanąć, skutecznie usprawiedliwić y zaręke pomienioną zapłacić mamy, a po nas następcy y successorowie nasi, powinni będą; a y po zapłaceniu zaręki, by y nie poiednokrotnie, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysty zapis u kożdego sądu y prawa przy zupełney mocy, wadze y walorze zostawać ma czasy wiecznemi. Y na to my wyżey mianowane osoby imci panu Leonowi Bruckiemu Stempkowskiemu daiemy ten nasz list, dobrowolny wieczysty przedażny zapis, z pieczęciami y z podpisami rąk naszych, także z pieczęciami, s podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego, miesiąca Januarii dwudziestego piątego dnia. U tego listu wieczystego przedażnego zapisu, przy pieczęci podpisy rąk temi słowy: Jzaak Wasińkiewicz—starszy monasteru Wileńskiego przy cerkwi świętego Ducha, y innych do niego należących ręką swoią. Ustnie proszony pieczętarz od wielebnego w Bogu oyca Jzaaka Wasińkiewicza, starszego monasteru Wileńskiego świętego Ducha, do tego wieczystego zapisu podpisuię się; Stanisław Szołkowski—pisarz ziemski Wiłkomierski. Według prawa proszony pieczętarz od osób wysz wyrażonych do tego prawa wieczystego podpisuię się: Stephan Mikołay Szwykowski—sędzia grodzki Wileński, Oniski starosta mp. Ustnie oczewisto

proszony pieczętarz do tego prawa wieczystego od osoby wyżey wyrażoney podpisuię się: Piotr Danilewicz mp. Który ten list dobrowolny wieczysty przedażny zapis, za ustnym y oczewistym zeznaniem przez osobę wysz mianowaną, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych iest wpisany *).

*) При этой записи на лл. 71—72 находится инвентарь этого фольварка, составленный въ этомъ же году.

1700 г. Сентября 5 дня.

Изъ книги № 45, 1700 г., л. 1325.

109. Квитаціонная запись отъ настоятеля Виленскаго св.-Троицкаго монастыря Литовскому обозному Ивану Воловичу въ полученіи отъ него 5000 золотыхъ.

Настоятель Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря Кульчицкій заявляетъ, что покойный Виленскій земскій писарь Марціанъ Воловичъ—занялъ было у монастыря 25,000 зл. подъ залогъ своего имѣнія Жорновокъ и потомъ умеръ; родственникъ его, обозный в. кн. Литовскаго Янъ Воловичъ, какъ наслѣдникъ, обязался уплатить этотъ долгъ въ 5 сроковъ; первый срокъ уже выполненъ, и выдана настоящая квитанція.

Roku tysiącznego siedmsetnego, miesiąca Septembra iedynastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny obranemi, stanąwszy oczewisto imć pan Jakub Czerniewski, opowiadał, pokładał y do akt podał list quitacyiny zapis, od w Bogu wielebnego imci xiędza Marcyana Kulczyckiego—konsultora zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszego klasztoru Wileńskiego cerkwie przenayświętszey Tróyce, y wszytkich wielebnych oyców tegoż klasztoru wielmożnemu imci panu Janowi Kazimierzowi Wołowiczowi—oboznemu wielkiego xięstwa Litewskiego, staroście Chweydańskiemu, Luboszańskiemu y Lubowickiemu y wielmożney ieymości pani Rozy Naruszewiczownie—podkanclerzance y obozniney wielkiego xięstwa Litewskiego Wołowiczowey, na rzecz w nim niżey wyrażoną dany, który podaiąc do akt, prosił, aby był do xiąg trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego przyięty y wpisany, iakoż przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja xiądz Marcyan Kulczycki—konsultor zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Wileńskiego cerkwi przenay-

świętszey Tróycy, imieniem swoim y imieniem wielebnych oyców y braci, w pomienionym monastyrze zostaiących, wiadomo czynię tym moim quitacyinym listem zapisem, komu by teraz y napotym wiedzieć należało, o tym, iż co summa dwadzieścia pięć tysięcy złotych, przez zeszłego z tego świata godney pamięci imci pana Marcyana Wołowicza—pisarza ziemskiego Wileńskiego, na maiętność Żarnowki, w woiewodztwie Mińskim leżącą, wniesiona, a przez wielmożnego imci pana Jana Kazimierza Wołowicza—oboznego wielkiego xięstwa Litewskiego, starostę Chweydańskiego, Luboszańskiego y Lubienickiego, y wielmożną ieymość panią małżonkę imci ieymość panią Rozę Naruszewiczownę—podkanclerzankę y obozniną wielkiego xięstwa Litewskiego Wołowiczową, iako successorów y possessorów tych dobr Żarnowek, pięcią ratami nowicyatowi Wileńskiemu oyców bazylianów wypłacić deklarowaną, pierwsza rata, to iest, pięć tysięcy złotych polskich, według zapisu wyż mianowanych ichmościów intercyzyinego na terminie świętego Jana chrzciciela, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym podług nowego kalendarza przypadaiącego, klasztorowi naszemu nie doszła była, tedy o te pochybienie terminu wkroczywszy wprawo z tymże wielmożnym imci panem oboznym wielkiego xięstwa Litewskiego y samą ieymością u sądu głównego trybunalnego koła compositi iudicii, condemnatę otrzymali byli y po zaaresztowaniu oney, sam wielmożny imć pan obozny wielkiego xięstwa Litewskiego nadiechawszy, nie przywodząc do dalszych terminów prawnych, summę pięć tysięcy złotych, to iest pierwszą ratę klasztorowi naszemu, podług wysz specifikowaney intercisy należącą, integerrime oddał y wypłacił. Tedy ia xiądz Kulczycki, imieniem swoim y imieniem całego konwentu moiego Wileńskiego, za dosyć uczynieniem y wyliczeniem piąciu tysięcy złotych polskich, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym tą ratą pierwszą, na święty Jan przypadaiącą, assecurowanych, wielmożnego imci pana Kazimierza Wołowicza — oboznego wielkiego xięstwa Litewskiego y wielmożną ieymość panią małżonkę imci wiecznie quituię, samemu sobie y successorom moim y całemu klasztorowi Wileńskiemu o tę wysz pomienioną ratę y summę żadnego accessu y należności do ichmościów y do dóbr Żarnowek nie zachowuię y przy tym dekret wysz mianowany w sądzie trybunalskim koła compositi iudicii w roku teraznieyszym wypadły, ze wszytkim w tey sprawie uroszczonym procederem prawnym umarzam, kassuię y annihiluię in integro. Jednak względem dalszych rat następuiących wszelki proceder prawny y zapisy ichmościów zachowawszy, w naruszeniu zaś tego zapisu quitacyinego na siebie y successorów tego konwentu Wileńskiego zarękę według ważności rzeczy założywszy, forum o tę zarękę y o naruszenie quitacyi ubiquinarium przyimuiąc, dla lepszey pewności dałem ten móy zapis, przy pieczęci y z podpisem ręki mey y ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie roku tysiącznego siedmsetnego, miesiąca Septembra piątego dnia. U tego listu quitacyinego zapisu podpisy rąk, przy pieczęci temi słowy: xiądz Marcyan Kulczycki—ordinis divi Basilii magni consultor, superior monasterii Vilnensis, patrum basilianorum ad aedem sanctissimae Trinitatis. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od przewielebnego imci xiędza Kul-

czyckiego—konsultora zakonu świętego Bazylego y starszego klasztoru Wileńskiego cerkwi przenaświętszey Tróycy, do tego zapisu quitacyinego Michał Koszczycz—ziemski Wileński pisarz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wysz mianowaney do tego quitacyinego listu podpisuię się ręką swą Daniel Skinder. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wysz mianowaney, do tego quitacyinego listu popisuię się Franciszek Jozeph Filk Nidzgorski. Który to list quitacyiny zapis, za podaniem onego przez wyszmianowaną osobę do akt, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1702 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 723—742.

110. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Борунскихъ базиліанъ на племянниковъ основателя Борунской церкви, Николая Песляка, по поводу произведенныхъ ими насилій и грабежей относительно Борунской церкви.

По жалобѣ Кіевскаго митрополита Леона Заленскаго отъ имени Борунскаго настоятеля и монаховъ на родственниковъ основателя Борунской церкви—Яна, Петра, Василія и Якова Песляковъ, Литовскій трибуналъ разбиралъ одно изъ замѣчательнѣйшихъ дѣлъ, какія когда либо встрѣчались въ его юридической практикѣ, по своей неслыханной наглости и дикости. Не смотря на то, что дѣло разбиралось въ Ошмянскомъ гродскомъ судѣ и рѣшено было въ пользу базиліанъ, тѣмъ не менѣе Песляки не исполнили судебнаго приговора и дѣло пришлось возобновлять въ трибуналѣ.

Трибуналомъ назначена была особая коммиссія для изслѣдованія подробностей дѣла на мѣстѣ. Допрошены были свидѣтели съ той и другой стороны. Двадцать четыре свидѣтеля со стороны базиліанъ (8 дворянъ и 18 мѣщанъ) показали между прочимъ слѣдующее:

Борунская церковь стоитъ на частной землѣ, купленной когда-то священникомъ Песлякомъ у частныхъ лицъ и завѣщенной церкви. Хотя Песлякъ не оставилъ послѣ себя формальнаго завѣщанія, тѣмъ не менѣе на основаніи письменно выраженныхъ имъ желаній ясно были обозначены какъ права наслѣдства его родственниковъ Песляковъ, такъ и право владѣнія Борунскаго монастыря; послѣ смерти фундатора начались недоразумѣнія между Песляками и монахами: Песляки стали присвоивать себѣ коляторскія права, вмѣшиваться въ управленіе монастыремъ и его имуществами; монахи стали противиться и отстаивать свою самостоятельность. Такъ какъ на сторонѣ Песляковъ была сила и шляхетскія права, то притязанія ихъ и дѣйствія стали принимать все болѣе и болѣе крутой оборотъ, пока наконецъ не превратились въ самое наглое и грубое насиліе надъ монахами и церковью. Такимъ образомъ они стали грабить церковное имущество, деньги и драгоцѣнности и обращать на свои частные интересы, нерѣдко безнравственные; такъ они изъ церковнаго серебра выдѣлывали себѣ оружіе, изъ цер-

ковныхъ жемчуговъ украшенія на туфли для своихъ любовницъ; за церковный воскъ покупали себѣ вино и т. д. Горе было тѣмъ лицамъ, которыя осмѣливались замѣчать имъ что нибудь по этому дѣлу, или же противиться. Такъ они безчеловѣчно избили монаха Павловскаго; до смерти засѣкли розгами дворянку Свидзинскую; окровавили даже церковь, преслѣдуя въ дракѣ своего сотоварища шляхтича. Когда пріѣзжалъ въ Боруны митрополитъ, то, съ вѣдома Виленскаго бискупа, предалъ одного изъ Песляковъ за эти беззаконія церковному проклятію; но онъ неоднократно пріѣзжалъ изъ своего фольварка и срывалъ его съ церкви; послѣдній разъ изорвалъ его въ клочки и роздалъ нищимъ вмѣсто милостыни. Выведенные изъ терпѣнія монахи, при содѣйствіи мѣщанъ, связали его пьянаго въ кузницѣ, заковали въ цѣпи и въ такомъ видѣ препроводили въ Вильну.

На другомъ разслѣдованіи 50 свидѣтелей изъ шляхты показали, что въ этомъ дѣлѣ виноваты больше всего базиліане. Только одинъ ксендзъ Морати показалъ, что между Песляками и базиліанами всегда существовалъ антагонизмъ, часто проявлявшійся въ видѣ нападеній и насилій со стороны Песляковъ; что онъ самъ укрывалъ у себя отъ преслѣдованій уніята Павловскаго; что послѣ митрополичьей анаѳемы дѣло приняло самый острый характеръ; другіе же свидѣтели только и видѣли нападенія и наѣзды на Песляковъ со стороны базиліанъ; о продѣлкахъ же Песляковъ ничего не знали и неслышали.

Послѣ судебныхъ препирательствъ адвокатовъ обѣихъ тяжущихся сторонъ, трибунальскій судъ постановилъ слѣдующій приговоръ:

Землю, на которой построена Борунская церковь и мѣстечко, считать церковной; права коляторскія отъ Песляковъ отнять и предоставить имъ фольварокъ Козяковщизну, если на владѣніе его будутъ представлены надлежащіе документы; церковныхъ имуществъ въ другія мѣста не вывозить и самую церковь окончить какъ можно скорѣе.

А что касается взаимныхъ жалобъ на проторы и убытки (базиліане до 300,000 Песляки до 7,000 зл.) то таковые оставить безъ послѣдствій и заложить троякую заруку на сторону, которая осмѣлится нарушить молчаніе.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmego miesiąca Junii siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym ósmym obranemi, comparendo personaliter w trybunałe głównym w. x. Lit. patron i. p. Jerzy Pomarnacki—czesznik Wiłkomirski, opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret trybunalski między i. w. w Bogu przewielebnym imci xiędzem Leonem z Szlubic Zaleńskim — metropolitą Kiiowskim, Halickim y całey Rusi, episkopem Włodzimirskim y Brzeskim, archimandrytą Kobryńskim, imieniem całey kapituły zakonu Bazylego ś. y imieniem i. xiędza Jana Szostaka — zakrystyana cerkwi Boruńskiey, czyniącym z imci pp. Janem, Piotrem, Bazylim y Jakubem Pieślakami y innemi wespół kompryncypałami, na kadencyi Nowogrodzkiey w roku tysiąc siedmsetnym wtórym, miesiąca Februaryi ósmego dnia ferowany, cum intro expressis iudicatis, in rem et partem tychże pomienionych stron służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dekret ze wszelką w nim intus wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg głównego tryb. w Nowogrodzie odpwawuiącego się roku tysiąc siedmsetnego wtórego, miesiąca Februaryi ósmego dnia. Przed nami sędziami głównemi, na

trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok przeszły tysiąc siedmsetny pierwszy obranemi, gdy s porządku regestrowego ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa iaśnie wielm. przewielebnego imci xiędza Leona z Szlubic Zalenskiego, archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, episkopa Włodzimirskiego y Brzeskiego, archimandryty Kobryńskiego y Czerniehowskiego, imieniem całey kapituły zakonu Bazylego ś. wielkiego, także imieniem w. i. x. Jana Szostaka — zakrystyana cerkwi Boruńskiey z i. pp. Janem—samym pryncypałem, Piotrem, Bazylim y Jakubem Pieślakami, ichmościów kompryncypałami, także imci panią Paraskowią Eufrozyną Laudańską Stephanową Pieślakową y świaszczennikową Doszycką, rodzicielką obżałowanych ichmość panów Pieślaków, y z i. p. Pawłem Zieńką, w iednostayney radzie y namowie z sobą będącemi, za przypozwem tu przed nas sąd do Nowogrodka wyniesionym, mieniąc o to, o co agitowała się przed sądem głównym trybunaluym żałuiących aktorów sprawa z obżałowanemi ichmciami pp. Pieślakami o popełnione dekretowi sądu naszego głównego trybunalnego w roku tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Februaryi pierwszego dnia ferowanemu, sprzeciwieństwo w niepostąpieniu urzędowi grodzkiemu Oszmiańskiemu za summę w dekrecie wyrażoną w maiętności Koziakowszczyznie, w powiecie Oszmiańskim leżącey, czynić odprawy. Gdy zapisem aktorów była sądzona sprawa, tedy obżałowani ichmość panowie Pieślakowie, do zniesienia tey na obżałowanych otrzymaney kondemnaty, uczyniwszy wypis do regestrów sądowych y pozew swóy do zniesienia kondemnaty przyłączyli y tę kondemnatę pod przysięgą, chorobą iednego obżałwanego p. Pieślaka znosili; a po zniesieniu, gdy do przyięcia w samey rzeczy skuteczney rozprawy przypadła sprawa, tedy sąd główny trybunalny, iako w sprawie kryminalney, na inkwizycyą odesłał; według którego dekretu żałobliwi aktorowie sprawiąc się, inkwizycyą wyprowadzili. Chcąc tedy aktorowie swoiey krzywdy dowodzić y w samey rzeczy finalną rozprawę przyiąć, do położenia tedy dekretu sądu głów. trybunalnego w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym pierwszym w Wilnie z oczewistey kontrowersyi ferowanego, którym na inkwizycyą odesłano, który to dekret podczas odprawowania inkwizycyi, że przygodnie zginoł, za którym by teraz po odprawioney inkwizycyi żałuiącym sprawy attentować potrzeba, nie mogąc onego na ten czas mieć y wielkiey krzywdy y opressyi według zaczętego procederu prawa y żałoby w dekretach trybunalskich, Wileńskim y Mińskim, dostatecznie opisaney dochodzić y do przysłuchania odprawioney inkwizycyi, iako też y do przyięcia w samey rzeczy skuteczney o wszystkie pretensye, rozprawy, do nagrodzenia wszelkich szkod y nakładów prawnych pozwem, w którym wszystka rzecz dostatecznie opisana y wyrażona iest, aktorowie obżałowanych ichmć tu przed nasz sąd przypozwali. Do którey sprawy po wzięciu od pozwanych osób na dniu dziesiątym miesiąca Decembra roku przeszłego tysiącznego siedmsetnego pierwszego na kopią z pozwu na dniu dziesiątym miesiąca Januaryi roku tysiącznego siedmsetnego wtórego, po wzięciu od samych aktorów na kopią z dekretu remissyinego Wileńskiego sądu naszego in anno tysiąc siedm-

setnego pierwszego miesiąca Maia ośmnastego dnia, z oczewistey kontrowersyi ferowanego, którym ta sprawa na inkwizycyą odesłana, ex quo samy extrakt dekretu przygodnie podczas odprawowaney inkwizycyi zginoł y po oddaniu tych kopii do kancellaryi naszey; na dniu zaś dwudziestym siódmym tegoż miesiąca Januaryi, po wzięciu od pozwanych ichmościów na patronów y po przydaniu naszym ichmościom onych, to iest, panów Pawła Tonkowida y Jerzego Liborczaia na terminie ninieyszym, to iest, dnia ósmego miesiąca Februaryi anni praesentis za przywołaniem przez ienerała stron do prawa od i. w. w Bogu przewielebnego x. metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi i. pp. Samuel Koreywo y Mateusz Broniec, a od ichmców pp. Pieślaków i. pp. Paweł Tonkowid—skarbnik Brzeski, p. Jerzy Liborczay y p. Jan Ancuta, patronowie ichmciów obydwuch stron, za mocami sobie prawnemi do tey sprawy danemi, ku oczewistey rozprawie stawali y prawnie się z sobą rozprawowali. Zatym patron aktorów podanego obżałowanym i. pp. Janowi, Piotrowi, Bazylemu y Jakubowi Pieślakom, i. p. rodzicielce ichmć, także i. p. Pawłowi Zieńkowi oczewisto w ręce tu w mieście ikmci Nowogródku natenczas będącym, przez ienerała Jana Jenulewicza pozwu zeznaniem onego oczewistym przed w. i. panem Woyniłowiczem—pisarzem koła sądów naszych uczynionym, słusznie, prawnie dowiodłszy y pilność tróyga wołania strony swey na tym pozwie napisaną okazawszy y żałobę z niego o rzecz wyż mianowaną, a szerzey w tym pozwie spisaną przełożywszy, w dalszym postępku prawnym pokładał, czytał przed nami sądem dekret sądu głównego trybunalnego w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Maia ośmnastego dnia z aktoratu obżałowanych ichmość panów Pieślaków z załuiącym imci w. w Bogu przewielebnym imci x. Leonem z Szlubic Zalenskim—archiepiskopem metropolitą Kiiowskim, Halickim y wszystkiey Rusi, Włodzimirskim, Brzeskim y Kobryńskim archimandrytą y w Bogu wiel. i. xx. bazylianam zakonu ś. Bazylego wielkiego, y z drugiemi obżałowanymi osobami w Wilnie z oczewistey kontrowersyi ferowany, którym ta sprawa ratione zachodzących pretensyi, do sądów duchownych należących, do sądu duchownego odesłana iest. A względem pretensyi obudwuch stron, ad causam facti zciągaiących się, ww. i. pp. kolegów naszych z pośrzodka siebie naznaczywszy, na inkwizycyą odesłała, insistendo któremu dekretowi naszemu, aby i. pp. kollegowie nasi inkwizycyą odprawioną na piśmie tu do sądu naszego oddali y z odprawienia oney relacyą nam sądowi in accluso rothulo uczynili, u nas sądu dopraszali się. Jakoż ww. i. pp. Konstanty Koncewicz — stolnik Latyczowski, Michał Lenkiewicz Ipohorski—podkomorzyc Mozyrski, kollegowie nasi, od nas sądu na odprawienie tey inkwizycyi delegowani, inkwizycyę na piśmie obudwóch stron napieczętowawszy, do nas sądu w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym wtórym miesiąca Februarii ósmego dnia oddali, którego wpisuiąc de verbo ad verbum tenor sequitur talis:

Inkwizycya w sprawie wielm. oyców bazylianów Boruńskich ritus graeci z i. pp. Pieślakami, za dekretem trybunału głównego w. x. Litew. przez nas Konstantego Kuncewicza—stolnika y deputata p-tu Lidz-

kiego, Michała Ipohorskiego Lenkiewicza—podkomorzyca y deputata p-tu Mozyrskiego, odprawiona w roku tysiącznym siedmsetnym pierwszym dnia dwudziestego siódmego miesiąca Września w Borunach.

Pierwszy—i. x. Jan Szostak—zakrystyan ordinarius cerkwi Boruńskiey, iuratus zeznał pod sumieniem kapłańskim: że post fata nieboszczyka pana Mikołaia Pieślaka i. pan Jan Pieślak z bracią swą w possessyą swoią tak cerkiew, iako y wszystkie kleynoty, złoto, śrebro y pieniądze, które iuż w depozycie leżały w szkatule nieboszczykowskiey, to wszystko zabrali; summy realney sześć tysięcy, u mieszczanina Boruńskiego Piotra Audyckiego, która położona była od nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka—stryia imci y te post fata odebrali et in proprium usum obrócili; puszkę z perłami nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka, z tey że cerkwi Boruńskiey zabranemi y temu mieszczaninowi do schowania danemi, odebrali: kleynoty zaś cerkwi Boruńskiey za proźbą p. Bykowskiey, które były dane na chwałę Bożą od p. Branickiey—stolnikowey koronney, pożyczył na akt weselny według osobliwego regestru y karty, daney sobie od p. Bykowskiey, mimo wiadomości xiędza zakrystyana p. Jan Pieślak, te y dotychczas zostaią nie odebrane. Tenże i. x. zakrystyan zeznał: że gdy się nie mogli pomiarkować bracia między sobą summą cerkiewną, p. Jan Pieślak chlubił się, że mam w depozycie ieszcze pięddziesiąt tysięcy w Wilnie, będzie dość ze mnie. Tenże zeznał, że także kubki śrebrne, aparat axamitny, szyty y ryty złotem, kielichów dwa złocistych z patynami, miedź, cynę oddali szwagrowi swemu popowi na Ruś, z złotnikiem przychodząc do cerkwi często, które się im votum z tablic wiszących upodobało, to sobie chcieli brać na rzędy, szable, ałem ia ich wypędzał z cerkwi y kiedym nie mógł resistere, musiałem superswadować, bronić, niczego nie mogłem czynić, bo u nich klucze były przez cały rok.

Drugi—i. p. Konstanty Chomiński—podczaszy Oszmiański, zeznał pod sumnieniem: że nieboszczyk p. Mikołay Pieślak cerkiew fundował w Borunach na gruncie imć p. Popławskiego, który natenczas w zastawie był u p. Grodkowskiego, z tego świata zszedł bez testamentu p. Mikołay Pieślak, zostawiwszy punkta tylko niektóre do testamentu; po śmierci imci, synowcowie, osobliwie p. Jan Pieślak z bracią swoią, obieli w possessyą swoią tak cerkiew, iako y wszystkie skarby cerkiewne; p. Jan Pieślak subministrował się przed i. x. metropolitą, że miał przyiąć habit Bazylego ś. któremu pozwolił i. x. metropolita rządów, dla tego, aby cerkiew mógł iak nayprędzey wystawić ze skarbu cerkiewnego,. w czym ubezpieczony będąc pan Jan Pieślak, poczoł srodze szafować skarbem matki Bożey, vivendo luxuriose, swoiey potrzebie więcey wygadzaiąc, niż chwale Bożey, któremu gdy oycowie bazylianie, będąc praesentes, dysswadowali, aby sobie tak licentiose nie postępował y skarbem nie tak rozrzutnie matki Bożey szafował, xiędza Pawłowskiego za tę admonicyą obuchem stłukł, któregom nawiedzał, leżącego y zbitego. Kleynoty, konferowane na obraz matki Bożey od i. p. stolnikowey koronney, które warte były kilkunastu tysięcy, tych pan Jan Pieślak pożyczał p. Bykowskiey na wesele, które y dotychczas zostaią nie odebrane. Ratione więzienia p. Jana Pieślaka słyszałem, że oddarszy exkomunikę ode drzwi cerkiewnych, wszedł sam do kowala, mie-

szczanina Boruńskiego, za którym oycowie bazylianie wtropy, nalazłszy go, wzieli y okowali, do Wilna mimo dwór móy prowadzili; okazyey więcey niewiem żadney; oycowie bazylianie mi powiedzieli, że to uczynili za dekretem trybunału Mińskiego kontumacyinym. Ratione naiazdu na folwark pp. Pieślaków, gdy w Borunach postrzelili mieszczanina iednego, na gorącym uczynku chcąc ich połapać, oycowie bazylianie, iako iuż exkomunikowanych, kazali ludziom przydanym od i. p. kasztelana Wileńskiego, dla obrony zdrowia swego, za odpowiedziami pp. Pieślaków, chcąc onych połapać y do sądu odesłać, którzy iuż będąc przestrzeżeni wyprowadzili się byli ze wszystkim z folwarku do różnych siąsiad swoich, tam żołnierze, mimo wiadomość oyców bazylianów przypadłszy do folwarku, spodziewaiąc się zastać kryminalistów, nie naleźli nic, tylko kilkanaście sztab żelaza cerkiewnego y niektórą ruchomość, ktorą oni byli wyprowadzili z cerkwi Boruńskiey.

Trzeci—i. p. Michał Popławski—podstoli Krzemieniecki, zeznał pod sumnieniem: że origo pp. Pieślaków z greckiey religii, iak nieboszczyk p. Mikołay Pieślak, tak y teraznieysi synowcowie iego są popowiczowie; mieysce zaś, na którym cerkiew stoi, iest kupione przez i. p. Mikołaia Pieślaka od p. Kiiańskiego, potym wiecznością ode mnie nadane, za co y obligi wniosłem w tydzień. Ratione excessów pozostałych synowców pana Pieślaka, ci, obiowszy w possessyą swoią cerkiew y skarby wszystkie, dość sobie licentiose postępowali, kiedy y kapłanów, będących przy cerkwi Boruńskiey, bili y mordowali, kleynoty na akty weselne osobom nieprzystoynym dzielili y rozdawali. Ratione naiazdu folwarku, tam się domyślili ludzie i. p. kasztelana Wileńskiego będący, pro conservatione Boruńskiey cerkwie; gdzie leżeli, iaką szkodę uczynili, nie wiem. Ratione więzienia niewiem.

Czwarty—i. p. Rafał Omuciański zeznał pod sumnieniem: że słyszał od nieboszczyka pana Mikołaia Pieślaka, że ten grunt, na którym cerkiew stoi, własny nieboszczykowski wieczysty. O więzieniu p. Jana Pieślaka zeznał pod sumnieniem, żem słyszał, iako pana Jana Pieślaka, złapawszy w miasteczku Boruńskim, związali, a potym okowawszy, do Wilna zaprowadzili. O naiazdach od oyców bazylianów na folwark pp. Pieślaków nie słyszałem; o kleynotach, złocie, śrebrze, iakoby miał rozpraszać y na swoią potrzebę obracać p. Jan Pieślak, y tego nie słyszałem.

Piąty—pan Józef Jasiewicz zeznał pod sumnieniem: że grunt ten, na którym cerkiew stoi, wiecznością służący p. Popławskiemu, był w zastawie u p. Kiiańskiego, a potym u p. Grodkowskiego, potym nieboszczyk p. Mikołay Pieślak nabył u pana Popławskiego, za co y obligę wniosł na tę cerkiew p. Popławski. Okazya niechęci pp. Pieślaków z oycami bazylianami: nayprzód po śmierci nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka—stryia swego, odebrawszy rządy wszystkie cerkiewne, p. Jan Pieślak poczoł sobie licentiose postępować, kapłanów bić y skarby cerkiewne rozpraszać, iakoż wprzód y iednego kapłana zbili, który, roku nie doczekawszy, z tego świata zszedł; drugiego xiędza Popławskiego p. Bazyli Pieślak obuchem stłukł; śrebro cerkiewne zabrawszy, uprosił mnie samego, abym doyrzał, kiedy złotnik spuszczał, którego zlewku nie mała sztuka była. Tenże złotnik, poniechęciwszy się z p.

Janem Pieślakiem, poczoł mówić, że ia wydam, gdzie są skarby z obrazu Matki Bożey, którego złotnika, wkrótce zaprowadziwszy do Wilna, czeladnikowi swemu zabić kazał. O kleynotach wiem to dowodnie, że na kilku mieyscach różnym osobom są rozdane. Widząc takie exorbitancye, oo. bazylianie pisali do i. x. metropolity, aby chciał wiedzieć o cerkwi Boruńskiey y że się takie excessa dzieią. Który przybywszy do Borun, czynił we wszystkim inkwizycyią, a pp. Pieślacy nie chcieli comparere przed i. x. metropolitą y sami od cerkwi nocą się wyprowadzili do folwarku swego; żelazo, które było kupione za pieniądze cerkiewne, odbiwszy świren, do swego folwarku zaprowadzili. Widząc takie excessa i. x. metropolita y nie posłuszeństwa onych, klątwę na nich wydał, w którey y teraz ieszcze zostaią; tę, przylepioną do drzwi cerkiewnych, kilka razy oddzierali, na ostatek p. Bazyli Pieślak na koniu przybiegłszy oddzierał y sam na koniu uiechał, a p. Jan Pieślak pieszo będąc do kościoła wszedł, tam, wypadłszy, oycowie bazylianie, na ten hałas, kazali p. Jana Pieślaka wziąć y okować.

Szósty—p. Jan Jasiewicz pod sumnieniem zeznał, in toto omnia, quae supra.

Siódmy—i. p. Jerzy Mitkiewicz—ienerał ikmci powiatu Oszmiańskiego pod sumnieniem zeznał: że cerkiew na gruncie p. Popławskiego, za który obliga iest wniesiona na cerkiew. O kleynotach słyszałem, że rozdane są niektórym osobom; z xiężą częste utarczki bywały, o boiach y naiazdach słyszałem, że z obu stron bywały.

Ósmy—i. p. Sabiński—regent grodzki Miedzielski powiatu Oszmiańskiego, zeznał pod sumnieniem: że grunt, na którym cerkiew stoi, iest kupiony od p. Mikołaia Pieślaka u tatarzyna Kowika. Ratione naiazdów, hałasów, to zeznał: iż okazyą wszystkiego są pp. Pieślacy. Skarby, kleynoty z obrazu matki Bożey świeckim osobom rozdawali y na swe pożytki obracali, oyców bazylianów, przy cerkwi będących, bili, naieżdżali, konfundowali, o co się uioł imci x. metropolita y rządy wszystkie od nich odebrał. Po odebraniu cerkwi, razy kilka naieżdżali cerkiew, oddzieraiąc exkommuniką ode drzwi cerkiewnych, zaco iest wzięty p. Jan Pieślak, okowany y do Wilna zaprowadzony. Na ostatek tak duchowni, iako y świeccy zeznali pod sumnieniem: że podczas bytności i. x. metropolity pp. Pieślacy zranili na ulicy p. Pieskwicza—szlachcica, który okrwawiony wpadł do cerkwi ku ołtarżowi matki Bożey y cerkiew skrwawił, y że i. x. metropolita kazał cerkiew zamknąć y też nazaiutrz rekoncyliował.

Inkwizycya z mieszczan Boruńskich, którzy wprzód poklęknowszy przed krucyfixem, na stole będącym, według roty, sobie spisaney, podniosłszy dwa palce, tym porządkiem przysięgali y co widzieli zeznawali.

Pierwszy—Jerzy Laudański, wóyt praevio corporali solenni iuramento zeznał: że cerkiew Boruńska stoi na gruncie zkupionym od różnych przez nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka. P. Jan Pieślak po śmierci p. Mikołaia Pieślaka, obiowszy cerkiew z skarbami y pozostałe pieniądze, które przede mną we złocie y śrebrze pokazował, za które miał nieboszczyk kupić u pani Sulistrowskiey maiętność, te wszystkie dostały się pp. Pieślakom po śmierci nieboszczykowskiey. Kleynoty cerkiewne, pozostałe po nieboszczyku, różnym osobom porozdawali y na swoie potrzeby obracali; x. Pawłowskiego niemiłosierdnie zbił Bazyli Pieślak. Okazya wzięcia p. Jana Pie-

ślaka w kaydany ta była, że p. Bazyli Pieślak, służąc pod chorągwią i. p. referendarza x. Lit., nabrawszy z sobą towarzystwa, rzucił się na cerkiew, gdzie była klątwa na drzwiach cerkiewnych na Pieślaków wydana od i. x. metropolity, którą przypadłszy oddarł y poszarpawszy ią na kawałki, ubogim za iałmużnę po papierku dzielił y sam odiechał. Boiąc się xięża bazylianie, aby się drugi raz na cerkiew nie rzucili, przechodzaiącego po miasteczku p. Jana Pieślaka wzieli do siebie, nie kuiąc do Wilna odprowadzili.

Drugi—Piotr Audycki pod przysięgą zeznał: że słyszał z ust nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka, nieraz mówiącego na synowców swoich, że z folwarkiem niech się sobie wiedzą, a do cerkwi y miasteczka, żeby żaden nie należał, y to zeznał, że nieboszczyk p. Mikołay Pieślak dał był do mnie do schowania skrzynkę z pieniędzmi, w którey mienił być sześć tysięcy; te leżały u mnie przez czas nie mały, y iaszczyczek niewielki z perłami, którą skrzynkę dwoma dniami przed śmiercią nieboszczyka Mikołaia Pieślaka odebrał pan Jan Pieślak; tey nie niosąc do klasztoru, słyszałem, że zakopana była u chłopa w folwarku, któremi się po śmierci dzielił. Były też y sprawy z workiem przy teyże skrzynce; iaszczyczek z perłami potym odebrał ode mnie p. Jan Pieślak. Tenże p. Jan dał był do mnie do schowania rząd nienasadzany, nowy y szabel dwie oprawne, które powróciwszy z pospolitego ruszenia odebrał; x. Pawłowskiego widziałem poszarpanego y skrwawionego. O kleynotach y złocie cerkiewnym, słyszałem że rozdawał osobom różnym p. Jan Pieślak po wzięciu cerkwi w possessyą. Od i. x. metropolity słyszałem, że pp. Pieślacy ze wszystkim wyprowadzili się do folwarku. O wzięciu do więzienia p. Jana Pieślaka słyszałem, że go wzięto u kowala.

Trzeci—Jakub Grygrowicz zeznał pod przysięgą: że cerkiew Boruńska stoi na gruncie Pieślakowskim, należącym do folwarku, y to wiem, że nieboszczyk Mikołay Pieślak miał gotowych pieniędzy dwanaście tysięcy y garniec pereł y drugi kopieiek, o których sam powiadał, że miał haftować ornat rzymski y ryzy perłami. To wszystko po śmierci iego p. Janowi Pieślakowi dostało się, któremi szafował, różnym osobom rozdaiąc y na swoią potrzebę obracaiąc dobra cerkiewne, excessa różne popełniaiąc cum variis mulieribus; x. Pawłowskiego razy kilka zbił. In aliis punctis, to co wyżey specifikowano confirmavit y to przydał, że krzyżyk dyamentowy, teraz po odebraniu rządów cerkiewnych, zastawił, także y guzików dyamentowych dwanaście z obrazu matki Bożey niewiem gdzie podział. Pantofle dla iedney damy perłami cerkiewnemi haftować kazał.

Czwarty—Jan Chwiedziuk pod przysięgą in omnibus punctis supra specificatis concordat, to przydaiąc: że po śmierci nieboszczyka dał był do mnie do schowania p. Jan Pieślak worek zamszowy, w którym było dwadzieście y ieden dukatów wielkich y małych; krzyżyk dyamentowy od i. p. Chotkiewiczowey y talarów trzydzieście, to wszystko leżało u mnie przez czwierć roku, te rzeczy potym do siebie odebrał p. Jan Pieślak. O gruncie zeznał: żę Pieślaków. Excessa różne cum variis mulieribus perpatraverunt i. pp. Pieślacy spólnie. O wzięciu do więzienia i. p. Jana Pieślaka eadem ut supra confirmavit.

Piąty—Jan Rowycki, Mazur, zeznał pod przysięgą: żem z ust nieboszczyka Miko-

łaia Pieślaka słyszał nie raz, że cerkiew oo. bazylianom, a dla synowców folwark; tenże zeznał, że nieboszczyk Mikołay Pieślak w domu tym moim w tey izbie prezentował przed rożnemi panami szkatułę z kleynotami, perłami, których było niemało, mieniąc, że tego nie przedam, ale na chwałę Bożą obrócę, ornat rzymski y ryzę haftować każę perłami, to wszystko po śmierci iego zabrał p. Jan Pieślak; szlachciankę p. Swidzińską, przy cerkwi będącą, która przed ludźmi mówiła, że Pieślacy wiele tracą pieniądzy, za co ią rózgami tak długo bili, aż umarła. Y to zeznał, że z śrebra danego na chwałę Bożą, zaciągnowszy złotnika z Mińska, narobić kazał p. Jan Pieślak szabel, rządów, tym wszystkim kontentował swoich adherentów, rozdaiąc; na imię Maryi na obraz ofiarowane, według upodobania, rożnym osobom rozdawali. Tenże zeznał: że po śmierci nieboszczyka stryia swego dał był do mnie do schowania p. Jan Pieślak pudło zapieczętowane, obowiązuiąc mnie, abym nikomu o tym depozycie nie powiadał; co tam było niewiem, a potym do siebie odebrał. X. Pawłowskiego z p. Bazylim zbił, który we krwi do mnie przybiegł o północy. Excessy cum mulieribus confirmantur ut supra. O więzieniu pana Jana Pieślaka ut supra confirmavit. Tenże zeznał, że między sobą bracia hałasuiąc się więcey zwonili na gwałty, niż na nabożeństwo.

Szósty—Jakub Zenartowicz pod przysięgą zeznał, a ten malarz, który iuż po śmierci nieboszczyka Mikołaia Pieślaka do Borun na robotę przybył, iż iadąc z p. Janem Pieślakiem do Wilna, widział zlewek złota tak wielki, iak iaie kokosze, to wszystko ze skarbu cerkiewnego. Naiazdy, boie, rozlanie krwie y x. Pawłowskiego skrwawionego widziałem, y na gwałty zwonienia częste słyszałem, excessy cum mulieribus variis confirmavit, ut supra. Ratione więzienia p. Jana Pieślaka y matki confirmavit, ut alii supra.

Siódmy—Alexander Burmiński eadem confirmavit pod przysięgą, co y inni, to przydaiąc, że przed przyiazdem i. x. metropolity miał u siebie w schowaniu szkatułę przez trzy dni od pana Jana Pieślaka, w którey co było, niewiem; tę p. Paweł Zieńko odebrał; y to dołożył, że za cerkiewny wosk przywieziono pare antałów wina z Królewca, z śrebra cerkiewnego szable, rządy, kulbaki robić sobie kazali złotnikowi, to wszystko z świrna do folwarku wywieźli. Excessa, bicia confirmavit ut supra.

Ósmy—Józef Korniewicz pod przysięgą zeznał, że te wszystkie excessa, wyż specyfikowane były od panów Pieślaków, to przydaiąc, że p. Jan Pieślak przez moią małżonkę posłał pierścień do Wilna pannie Raczkiewiczównie. O bicie xięży, krwawienie confirmavit, quae supra. O więzieniu p. Jana Pieślaka zeznał, że byłem obecny przy tym, kiedy go wzieli u kowala, dla tego, że się bali oo. bazylianie inwazyey albo spalenia tak cerkwi, iako y miasteczka.

Dziewiąty—Marcin Bartoszewicz pod przysięgą zeznał: iżem słyszał o tym, iako p. Bazyli Pieślak oyca Pawłowskiego obuchem, a oyca Burkiewicza rózgami bił. O rozproszeniu kleynotów nie słyszałem, to przydaię, że p. Bazyli klątwę z drzwi zdrapał. W tym razie oo. bazylianie p. Jana Pieślaka u kowala wzieli, okowali, do Wilna zaprowadzili. Tenże zeznał, że go pp. Pieślacy na wylot przestrzelili y te-

goż dnia żołnierże, assystuiący oo. bazylianom, na folwark naszli y tam żelazo, z cerkwi wywiezione, nazad pobrali; o inszych rzeczach nie słyszałem.

Dziesiąty—Krzysztof Laudański pod przysięgą zeznał: iż niechęci między oo. bazylianami a pp. Pieślakami ztąd się wszczeły, że pp. Pieślacy xiężą bili, dobra cerkiewne rozpraszali; xięża tedy dali znać xiędzu metropolicie, który się o to wzioł y rzędy cerkiewne odebrał. Matka moia z rąk p. Jana Pieślaka z tego świata zeszła, który y po śmierci chować nie dopuścił przy cerkwi. O excessach cum mulieribus variis eadem ut supra confirmavit. O więzieniu p. Jana Pieślaka zeznał: że po oddarciu klątwy ode drzwi cerkiewnych przez pana Bazylego, którą na kawałki poszarpał y ubogim rozdawał po kawałku papieru y dzidą we drzwi cerkiewne uderzył, a potym oycowie obawiaiąc się dalszey wiolencyi p. Jana Pieślaka u kowala wziąć kazali y za ręce okowawszy do Wilna odesłali.

Jedynasty—Fiedor Plesnikowicz pod przysięgą zeznał: żem słyszał od ludzi o naiazdach, więzieniach, gwałtach, ut alii supra. O kleynotach nie słyszał.

Dwunasty—Marcin Lenartowicz pod przysięgą zeznał: iż i. pp. Pieślakowie zawsze się z oycami bazylianami wodzili et alia ut supra, to przydaiąc, że torbeczkę tabliczek z obrazu matki Bożey zawiozł do Lorenza—złotnika, do Wilna, y wosku okrąg. O excessach cum mulieribus eadem ut supra confirmavit. O więzieniu p. Jana Pieślaka zeznał, żem go ia z x. Bułhakiem okowanego za ręce odwoził do Wilna z drugiemi mieszczany.

Trzynasty—Michał Bordziukiewicz pod przysięgą zeznał: że po śmierci nieboszczyka Mikołaia Pieślaka co kolwiek zostało kleynotów, pieniędzy w depozycie, wszystko to pan Jan Pieślak zabrał, gdzie się podziało niewiem. O rozdawaniu kleynotów cerkiewnych nie słyszałem; o excessach cum mulieribus tak w klasztorze, iako gdzie indziey eadem, quae supra confirmavit. O więzieniu pana Jana Pieślaka, lubom sam nie był w domu, słyszałem, że go wzięto u kowala y związanego do Wilna xiądz Bułhak odprowadził.

Czternasty—Kazimierz Malinowski zeznał pod przysięgą, że gdy stał u niego p. Strunkowski gospodą, przyniosł p. Jan Pieślak zlewek złota, chcąc z nim na coś frymarczyć, tego niewiem, iak się rozeszli. O naiazdach, rabunkach, boiach z obu stron słyszałem, że były; o excessach cum mulieribus confirmavit ut supra; o więzieniu p. Jana słyszałem, że u kowala go wzięto.

Piętnasty—Michał kowal pod przysięgą zeznał o naiazdach, hałasach, strzelaniu przez i. pp. Pieślaków eadem, quae supra, confirmavit; tenże zeznał, że na ręce tylko okowy żelażne za rozkazem oo. bazylianów p. Janowi włożył. O rozdawaniu kleynotów nie słyszałem.

Szesnasty—Michał Somowski — złotnik, pod przysięgą zeznał: żem p. Janowi Pieślakowi rządziki z śrebra łamanego przerabiał, także tabliczek kilka ważyłem, za które pieniądze odbierał p. Jan; kędy podziewał, niewiem. O excessach różnych eadem, ut supra, in toto confirmavit. O biciu xiędza Pawłowskiego słyszałem, że w celi p. Bazyli obuchem go bił, skrwawił, daley nie słyszał. Tey inkwizycyi należycie na gruncie Boruńskim wysłuchawszy dnia y roku, iako wyżey, instrument oryginał do trybunału w. x. Litew. z podpi-

sami rąk naszych w kancellaryą w Nowogrodku oddaiemy. U tey inkwizycyi podpisy rąk temi słowy:

Konstanty Michał Kuncewicz—stolnik y deputat powiatu Lidzkiego; Michał Ipohorski Leńkiewicz—podkomorzyc y deputat powiatu Mozyrskiego.

Inkwizycya w sprawie i. pp. Pieślaków z ichmości oo. bazylianami Boruńskiemi ritus graeci za dekretem w trybunale głównym w. xięstwa Litewskiego przez nas Konstantego Kuncewicza—stolnika y deputata powiatu Lidzkiego, Michała Ipohorskiego Lenkiewicza—podkomorzyca y deputata powiatu Mozyrskiego, odprawiona w roku tysiącznym siedmsetnym pierwszym dnia dwudziestego siódmego miesiąca Września w Borunach.

Pierwszy—i. xiądz Marothi Jan, zesłany od i. w. i. x. biskupa Wileńskiego do administrowania świętych sakramentów religii rzymskiey do Borun, zeznał sumnieniem kapłańskim, że i. pp. Pieślakowie, po śmierci nieboszczyka Pieślaka—stryia swego, obieli w possessyą swoią wszystkie dobra cerkiewne nie przy bytności oo. bazylianów. O funduszu y testamencie nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka zeznał: że nieboszczyk p. Pieślak punkta do testamentu tylko zostawił, a nie sam testament, któremu się iednakowo nie dość stało, ponieważ obwarował był dobrze w punktach swoich, aby i. x. Marothowi wydzielono pewną płacę w Borunach, który zostawał na usłudze matki Bożey przy cerkwi y teraz proprio sumptu zostaie. Tandem poczeli się byli wadzić między sobą panowie Pieślakowie y z oo. bazylianami, których niepoiednokrotnie hałasowali panowie Pieślacy, osobliwie xiędza Romualda Pawłowskiego, który rany swoie pokazywał w głowie obuchem uderzone i. x. Marothowi, także i. x. Jan Szostak, z celi swoiey wypędzony przybiegł w kaftaniku do moiey gospody, za którym wtropy pp. Pieślacy z odpowiedzią na zdrowie onego, którego musiał przychować i. x. Marothi. Od tego czasu iuż się większy ogień szerzył między ichmościami, aż też i. x. metropolita, przybywszy do Borun, maiąc potestatem od i. x. biskupa Wileńskiego, odebrał rządy cerkiewne y samych pp. Pieślaków exkomunikował za popełnione excessa przy cerkwi Boruńskiey.

Drugi—pan Albrycht Mackiewicz zeznał pod sumnieniem: że i. pp. Pieślakowie należytemi są aktorami y kollatorami cerkwi Boruńskiey, succcessive po stryiu swoim; toż zeznał: że oo. bazylianie u kowala będącego p. Jana Pieślaka wzieli w Borunach y w kaydany okowali in assistentia mieszczan Boruńskich; także na folwark panów Pieślaków armata manu z ludźmi i. w. i. p. kasztelana Wileńskiego, którzy natenczas w Borunach stali, naiechali nazwany Koziakowszczyzna, który, mieniono, iako by miał być od p. Frąckiewicza—podskarbiego nadwornego x. Lit. dany w zasługach nieboszczykowi i. p. Mikołaiowi Pieślakowi.

Trzeci—imć. p. Stefan Odachowski zeznał pod sumnieniem: że nieboszczyk i. p. Pieślak, umieraiąc, kollatorem zostawił p. Jana Pieślaka, którego oo. bazylianie wypędzili y na folwark onych razy kilka naiezdżali, y matkę iego bili y więzili, samego pana Jana Pieślaka, okowawszy w kaydany, manowcami do Wilna odprowadzili. O obróceniu dobr cerkiewnych in proprium usum nie słyszał; grabieże bydła z obu stron, tak od oo. bazylianów, iako y pp. Pieślaków bywały.

Czwarty—i. p. Michał Rodkiewicz zeznał pod sumnieniem: że nieboszczyk p. Miko-

łay Pieślak synowca swego p. Jana Pieślaka kollatorem zostawił cerkwi Boruńskiey, przeciwko któremu, rankor zawziowszy, i. x. metropolita odebrał wszytkie rządy cerkiewne; podczas odbierania tych rządów wyprowadzili byli kilkadziesiąt sztab żelaza y innego sprzętu niemało do folwarku swego z Borun, oycowie bazylianie, przybrawszy sobie piechotę, wyż mianowaną, naiechali gwałtownie na folwark y te żelazo odebrali; matkę staruszkę do więzienia wzieli, potym samego p. Jana Pieślaka, iadącego gościńcem do Wilna, który sobie konia w Borunach u kowala kował, wziowszy, gwałtownie w kaydany okowali y do Wilna odprowadzili. O przedaniu dobr cerkiewnych nie słyszał.

Piąty—imć pan Michał Zabłocki zeznał pod sumnieniem, że słyszał, iako oycowie bazylianie na folwark naiezdżali y grabili, kollatora samego złapawszy okowali, matce rękę przebili y całą noc w więzieniu prywatnym trzymali; o biciu xięży y sprzedaniu dobr cerkiewnych nie słyszał.

Szósty—p. Michał Martuszewski zeznał pod sumnieniem, że cerkiew nieboszczyk p. Mikołay Pieślak na swoim gruncie fundował y kollatorem synowca i. p. Jana Pieślaka zostawił; o naiezdzie zeznał, że oo. bazylianie na folwark naiezdżali y bydło zabrali, matkę więzili, samego p. Jana Pieślaka u kowala spiącego w Borunach wzieli y w kaydany okowali; o sprzedaniu kleynotów y biciu kapłanów nie słyszał.

Siódmy—i. p. Jerzy Ihnatowicz zeznał pod sumnieniem: że słyszał iako p. Jana Pieślaka złapano, do Wilna zaprowadzono; o kleynotach, sprzedaniu y biciu kapłanów nie słyszał.

Ósmy—imć pan Jan Mackiewicz zeznał pod sumnieniem, że cerkiew stoi na gruncie i. p. Pieślaka kupionym od p. Grodkowskiego; o biciu y naiazdach tak p. Jana, iako y matki confirmavit ut supra; o biciu kapłanów y sprzedaniu kleynotów nie słyszałem.

Dziewiąty—imć pan Jan Gliński zeznał pod sumnieniem: że słyszałem, iako cerkiew na wieczystym gruncie pp. Pieślaków skupionym od różnych; o naiazdach, biciu, więzieniu pp. Pieślaków eadem confirmavit, ut supra; ratione kleynotów, srebra, złota słyszał, że oo. bazylianie skarżyli się, iakoby panowie Pieślacy nie mało kleynotów, srebra, złota z obrazu pozastawiali, czego maią dowodzić.

Dziesiąty—imć pan Jan Czyż zeznał pod sumnieniem: że był praesens przy tym, kiedy i. x. Bułhak y z oo. bazylianami, przybrawszy assystencyą, u kowala w Borunach i. p. Jana Pieślaka napadłszy wzad związali, a potym, w kaydany okowawszy, do Wilna odprowadzili; tenże iegomość słyszał, że potym w czwierć roku na folwark naiechawszy, matkę do więzienia wzieli y zabrawszy sprząt domowy zruinowali; o sprzedaniu kleynotów, biciu kapłanów nie słyszał.

Jedynasty—i. p. Michał Gabryałowicz zeznał pod sumnieniem: że cerkiew na gruncie p. Mikołaia Pieślaka nieboszczyka kupionym wprzód od Grodkowskiego y u Tatarów; o naiazdach, biciu, zabraniu bydła confirmavit ut supra; o niechęci p. Jana Pieślaka z xiędzem Pawłowskim słyszałem, że się wadzili.

Dwunasty—imć p. Lukasz Jankowski zeznal pod sumnieniem: żem słyszał, iako cerkiew Boruńska stoi na własnym gruncie pp. Pieślaków, kupionym od p. Grodkowskiego, a potym od Tatarzyna Tułbaia za złotych sześćset; o więzieniu, naiazdach

eadem ut supra; o sprzedaniu kleynotów nie słyszał.

Trzynasty—imć p. Alexander Czyż z Woronney pod sumnieniem eadem ut supra confirmavit.

Czternasty – imć p. Samuel Tupalski pod sumnieniem zeznał: żem słyszał o tym, że p. Pieślak na swoim gruncie fundował cerkiew; o naiazdach, gwałtach, więzieniach, boiach eadem confirmavit ut supra in toto.

Pietnasty—imć pan Piotr Żykowicz zeznał pod sumnieniem: iż grunt p. Pieślaka wieczysty, kupiony od p. Grodkowskiego y Kiiańskiego, na którym cerkiew stoi; o naiazdach, gwałtach, więzieniach tak p. Jana, iako p. matki confirmavit, eadem ut supra in toto.

Szesnasty—imć p. Kazimierz Kodłubay zeznał pod sumnieniem: że cerkiew na gruncie Pieślakowskim, kupionym od p. Grodkowskiego y innych; kollatorem iest naznaczony imć p. Jan Pieślak od stryia swoiego; o naiazdach, grabieżach, więzieniach eadem ut supra; y tom słyszał, że gdy wieziono p. Jana Pieślaka okowanego do Wilna, miał knebel w gębie; o kleynotach, śrebrze nie słyszał.

Siedmnasty—imć p. Samuel Romanowski zeznał pod sumnieniem: że cerkiew na gruncie pp. Pieślaków; o naiazdach, biciach ut supra; o kleynotach nie słyszał.

Ośmnasty—i. p. Samuel Koreywo zeznał pod sumnieniem eadem ut supra; o naiazdach, więzieniach pp. Pieślaków że słyszał, ale nie widział.

Dziewiętnasty — imć p. Woyciech Zabłocki zeznał pod sumnieniem o naiazdach, rabunkach, gwałtach eadem ut supra in toto.

Dwudziesty—imć p. Władysław Miecznikowski — czesznik Brzeski pod sumnieniem omnia confirmavit ut supra o naiazdach.

Dwudziesty pierwszy—imć pan Tomasz Sławkowski pod sumnieniem o naiazdach, więzieniu, biciu i. pp. Pieślaków ut supra in toto confirmavit.

Dwudziesty drugi—imć pan Alexander Pielecki pod sumnieniem eadem ut ali confirmavit o naiazdach, biciu, więzieniu.

Dwudziesty trzeci — imć. pan Andrzey Zabłocki pod sumnieniem o naiazdachi więzieniu, biciu tak p. Jana Pieślaka, iako p. matki in toto confirmavit.

Dwudziesty czwarty—imć p. Michał Szeptanowski zeznał pod sumnieniem: że słyszał, iż grunt, na którym cerkiew, wieczysty p. Pieślaka y że w drodze Wileńskiey będąc potkał p. Jana Pieślaka, maiące g na koniu nogi podwiązane; o naiazdach, rabunkach, więzieniach ut supra confirmavit.

Dwudziesty piąty—imć pan Paweł na Montwildowie Jerzykowicz zeznał pod sumnieniem: że grunt, na którym cerkiew, pp. Pieślaków; o naiazdach, rabunkach ut supra.

Dwudziesty szósty—imć pan Michał Siostrowicz zeznał pod sumnieniem: że grunt cerkiewny wieczysty pp. (Pieślaków), kupiony od dziada mego p. Grodkowskiego; o naiazdach, rabunkach ut supra confirmavit.

Dwudziesty siódmy—imć pan Dominik Czyż zeznał pod sumnieniem: żem słyszał, iako p. Jana Pieślaka u kowala wzięto, okowano y do Wilna zaprowadzono; o kleynotach, śrebrze nie słyszał.

Dwudziesty ósmy—imć. p. Jakub Michałowski zeznał pod sumnieniem: że na gruncie wieczystym pp. Pieślaków cerkiew stoi; o naiazdach, więzieniu, biciu p. Jana

y p. matki, o zabraniu bydła od oo. bazylianów confirmavit eadem ut supra.

Dwudziesty dziewiąty—i. pan Marcin Gabryałowicz zeznał pod sumnieniem, że w drodze w Grauszyszkach potkał p. Jana Pieślaka związanego y okowanego etc. etc. ut supra confirmavit.

Trzydziesty—imć pan Jakub Grewiński zeznał pod sumnieniem, że cerkiew na gruncie wieczystym pp. Pieślaków stoi, y że kollatorem nieboszczyk p. Jana uczynił; o wzięciu p. Jana u kowala, więzieniu, naiezdzie, zabraniu bydła ut supra alii confirmavit.

Trzydziesty pierwszy—pan Jan Jasiewicz zeznał pod sumnieniem: że słyszał, iako wzięty pan Jan u kowala ut supra.

Trzydziesty drugi—imć p. Jakub Wnarewski zeznał pod sumnieniem o gruncie, że p. Mikołay Pieślak od p. Grodkowskiego kupił, oo. bazylianie na folwark naieżdżali, p. Jana u kowala wzieli; alia ut supra confirmavit.

Trzydziesty trzeci—pan Adam Omuciański zeznał pod sumnieniem, że cerkiew na gruncie wieczystym pp. Pieślaków stoi; o naiazdach, biciu, więzieniu tak p. Jaua Pieślaka, iako y p. matki eadem confirmavit, quae supra; o kleynotach nie słyszał.

Trzydziesty czwarty—pan Jerzy Jerzykowicz zeznał pod sumnieniem, że u kowala wzięto pana Jana Pieślaka; folwark zrabowano, alia ut supra

Trzydziesty piąty—imć p. Józef Jastrzembski zeznał pod sumnieniem: że słyszał, iako p. Jana Pieślaka u kowala wzięto, związano, okowano etc. etc. alia ut supra; o kleynotach nie słyszał.

Trzydziesty szósty—imć p. Stanisław Kozłowicz zeznał pod sumnieniem, że grunt wieczysty pp. Pieślaków cerkiewny, że xiężа pana Jana Pieślaka u kowala wzieli; o kleynotach nie słyszał.

Trzydziesty siódmy—i. p. Wacław Zieńko zeznał pod sumnieniem, że cerkiew Boruńska na własnym gruncie pp. Pieślaków y że nieboszczyk Mikołay Pieślak p. Jana Pieślaka kollatorem y sukcessorem po śmierci swoiey uczynił. O rozproszeniu skarbów y kleynotów cerkiewnych nie słyszałem; y tom słyszał, że na folwark oo. bazylianie naieżdżali y samego p. Jana Pieślaka złapawszy w miasteczku Boruńskim okowali y do Wilna manowcami odesłali.

Trzydziesty ósmy—i. p. Samuel Kozieł, strażnik powiatu Oszmian. zeznał pod sumnieniem: że ichmść oo. bazylianie, mianowicie sam xiądz Bułhak, z pachołkami zaciągnionemi, naiechał na folwark z mieszczanami, mieniąc, iakoby żelazo cerkiewne było zabrane, przy którym żelazie wszystek sprząt pp. Pieślaków y zboże żołnierzom xiądz Bułhak zabrać kazał, gdziem widział grochem utorowaną drogę z folwarku aż do miasteczka. O rozproszeniu kleynotów, iakiem sam nie brał od p. Jana Pieślaka, tak też nie słyszałem, żeby gdzie co komu rozdawali; o więzieniu p. Jana Pieślaka słyszałem, że xiądz Bułhak z ludźmi przybranemi sobie w gospodzie u kowala w Borunach naszedłszy wzieli y okowali, do Wilna odprowadzili; więcey niewiem.

Trzydziesty dziewiąty—i. p. Jan Władysław Hromyko—czesznik powiatu Oszmiańskiego zeznał pod sumnieniem: iż cerkiew Boruńska mere na gruncie kupnym przez nieboszczyka p. Mikołaia Pieślaka od p. Kyańskiego y od pana Grodkowskiego. O gwałtach, naiazdach słyszałem, że oo. bazylianie, naiechawszy na folwark, zbo-

że, żelazo y inny sprzęt pozabierali, o co mi się skarżyła p. Pieślakowa stara; o kleynotach, złocie y śrebrze cerkwiewnym nie słyszałem, żeby mieli komu przedawać, chiba by za wiadomością xiędza Szostaka; o więzieniu pana Jana Pieślaka słyszałem, że go wzięto niewinnie y, okowawszy, niezwyczaynym gościńcem do Wilna odprowadzono.

Czterdziesty—i. p. Michał Swirski zeznał pod sumnieniem: o naiazdach, więzieniu p. Jana, kowaniu, biciu eadem omnia confirmavit, quae supra; o kleynotach nie słyszał.

Czterdziesty pierwszy—i. p. Jan Skrzycki zeznał pod sumnieniem: wiem zapewnie, że grunt, gdzie cerkiew stoi, pp. Pieślaków; o gwałtach, naiazdach, więzieniu p. Jana Pieślaka słyszałem, że to ponosił od oo. bazylianów.

Czterdziesty drugi—pan Alexander Zabuy zeznał pod sumnieniem: iż cerkiew na gruncie Pieślakowskim; o naiazdach, biciu, rabunkach eadem confirmavit, quae supra.

Czterdziesty trzeci—p. Dominik Narkowicz zeznał pod sumnieniem: żem słyszał, iako p. Jana Pieślaka oo. bazylianie wzieli, okowali ut supra.

Czterdziesty czwarty—i. p. Jerzy Pieszewicz zeznał pod sumnieniem: żem słyszał, iako pp. Pieślaków oo. bazylianie naiechali, więzili y matkę ichmć et alia ut supra in toto confirmavit.

Cztyrdziesty piąty—i. p. Antoni Rackiewicz zeznał pod sumnieniem: żem słyszał, iż oo. bazylianie folwark naiechali, zrabowali, zboże różne po podworzu rozsypuiąc, pierzyny powysypowane et alia ut supra cofirmavit.

Cztyrdziesty szósty—i. p. Stanisław Szymański—ziemianin Żuprzańskiey xiężniczki ieymci zeznał pod sumnieniem: yżem widział folwark pp. Pieślaków zrabowany, zboża pobrane y drugie porozsypowane; o więzieniu, biciu p. Jana Pieślaka confirmavit, quae supra; o rozproszeniu kleynotów nie słyszałem.

Czterdziesty siódmy—i. p. Wawrzyniec zeznał pod sumnieniem: że oo. bazylianie pp. Pieślaków naiechali, bili, wiązali, knebel w gębę p. Janowi kładli etc. alia in toto confirmavit.

Czterdziesty ósmy—i. p. Jerzy Juchniewicz zeznał pod sumnieniem: żem widział, kiedy p. Jana Pieślaka naiechali, bydło zabrali, gdyżem u wóyta na ten czas służył, żołnierze ruchomości, zboża zabrali, po drogach rozsypowali; o kleynotach, śrebrze nie słyszałem.

Czterdziesty dziewiąty—Jerzy Odaszkiewicz—ziemianin Żuprański zeznał: słyszałem, że p. Jana Pieślaka wzieli, folwark zrabowali, żelazo pobrali etc. alia ut supra confirmavit; o kleynotach nie słyszał.

Pięćdziesiąty—trzy ziemianie Żuprańscy xiężniczki imci Neyburskiey, których spotkaliśmy na drodze, zeznali pod przysięgą: że nieboszczyk Mikołay Pieślak za ten grunt, na którym cerkiew stoi, przed trzydziestą lat zapłacił p. Grodkowskiemu; o naiazdach, gwałtach, grabieżach słyszeliśmy, przy tych y nasze bydło zabrali oo. bazylianie.

Którą inkwizycyą, doskonale z obu stron wysłuchawszy w Borunach, rękoma naszemi podpisuiemy się y do kancellaryi trybunału w. x. Lit. w Nowogródku oddaiemy. U tey inkwizycyi podpis rąk temi słowy: Konstanty Michał Kuncewicz—stolnik y deputat powiatu Lidzkiego; Michał Ipohorski Lenkiewicz—podkomorzyc y deputat powiatu Mozyrskiego.

Po których to takowych obudwóch stron

w kole naszym zawartym przeczytanych inkwizycyach y po uczynieniu nam przez ichmościów panów kolegów naszych z odprawienia onych relacyi, ciż patronowie i. w. w Bogu przewielebnego i. x. metropolity Kiiowskiego stawaiąc, a idąc do samey rzeczy w kontrowersyią przywołania wpisu y aktoratu aktorów swoich z i.-w. i. p. Michałem Kazimierzem Kotłem—kasztelanem Trockim, iako opiekunem, a i.'pp. Pieślakami y i. p. rodzicielką ichmciów, iako samemi pryncypałami, y drugiemi osobami, w regestrach sądów naszych remissyinych, za przypozwem do dekretu remissyinego roku przeszłego tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Maia ośmnastego dnia w Wilnie z oczewistey kontrowersyi ferowanego uczynionego, którym żałoby obudwuch stron są złączone, u nas sądu dopraszali się. Którego wpisu z nakazu naszego, za przywołaniem przez ienerała stron do samey rzeczy y do prawa, patronowie i.-w. w Bogu przewielebnego i. x. metropolity Kiiowskiego y ichmciów xięży bazylianów Boruńskich, przystępuiąc do kontrowersyi: Naprzód czytali żałoby pryncypałów swoich, to iest ichmościów xx. bazylianów Boruńskich, iedno mieniąc o to: iż co pp. Pieślakowie umyślnie usiłuiąc chwałę Bożą, w Borunach rozmnażaiącą się, w niwecz zruinować, nie tylko że różnych nocy y dni różne czynili y czynią transakcye, wiolencye, exorbitancye, excessa, kryminały, naiazdy na cerkiew Bożą y na dobra cerkiewne Boruńskie, od dobrodzieiów przez dyspozycye różne na chwałę Bożą nadane, do tego ieszcze y mieszczan tamecznych wniwecz ruinuiąc, iako osobliwe na ichmciów o to są zaniesione processa; a nadto iż w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia, czyniąc iawny excess, zbytek pod sądami naszemi trybunalnemi, w Wilnie odprawuiącemi się, w przedsięwzięciu swoim nie ustaiąc, mieszczanina Boruńskiego, na imię Bartoszewicza, z listami y pewnemi sprawami z Borun do Wilna na trybunał do w Bogu w. imć x. Bułhaka—wikarego Boruńskiego posłanego, niewinnego na dobrowolney drodze y ulicy z gromadą ludzi gwałtownym sposobem wzieli, przyiowszy sprawy pewne y listy prywatne, sobie nie należące, odebrawszy, tegoż mieszczanina wyż pomienionego pod wartę trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego oddawszy, więzieniem, prowizyi y wiktu należytego podług prawa na więznia nie daiąc, usiłuiąc ciemiężyć, który mieszczanin ubogi przez takie niewinne więzienie na gospodarskiey ubogiey substancyi swoiey przez upuszczenie gospodarstwa wyżywienia przez cały rok mieć nie będzie y zruinować się musi; zatym tak o excess pod sądami popełniony, o exorbitancye, wiolencye, o więzienie gwałtownym sposobem tego mieszczanina, nic sobie niewinnego, dobrowolną drogą y ulicą idącego, iako też o peny prawne y inne pretensye. A drugą żałobę tegoż iaśnie-wielmożnego w Bogu przew. i. x. metropolity Kiiowskiego y ichmościów xx. bazylianów Boruńskich z temiż i. pp. Pieślakami, w dekrecie kontumacyinym Mińskim roku tysiącznego siedmsetnego pierwszego ferowanym, mieniąc o to: iż gdy w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtórym, z osobliwey łaski Bożey y prowidencyi iego nad upadłym y utrapionym narodem ludzkim przy obrazie nayświętszey Panny Boskim, niegdyś od zeszłego i. x. Brażyca Jozefata—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego y officyała Połockiego, w Bogu zeszłemu nieboszczykowi i. p. Mikołaiowi Pieślakowi

konferowanym, ziawiły się cuda nie małey łaski Boskiey w Borunach, w powiecie Oszmiańskim leżących, porządkiem y pasterstwem na tenczas w Bogu zeszłego i.-w. i. x. Cypryana Żochowckiego — archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, antecessora teraznieyszego żaluiącego aktora; gdzie zaś doznaniem tak wielu cudów y otwarcia, krynice łask Boskich tenże pomieniony i. p. Mikołay Pieślak, będąc dyspozytorem y dozorcą wielkich iałmużn, danin y offertów, wot bogatych y obfitych od różnych dobrodzieiów całego wielkiego xięstwa Litewskiego, wziowszy licencyą y błogosławieństwo od wyż pomienionego i. x. Cypryana Żochowskiego—metropolity Kiiowskiego, iako pasterza swego, zbudował cerkiew niewielką drewnianą na gruncie, częścią od o. i. x. imci Neyburskiey nadanym, częścią od imci pana Michała Popławskiego—podstolego Krzemienieckiego, za spłaceniem pewney summy aplikowanym, na którym mieyscu co daley tym w większe wsławiwszy się cuda potrzebowali ustawicznego nabożeństwa, tedy tenże pomieniony i. p. Mikołay Pieślak, uprosiwszy sobie u tegoż i.-w. i. x. metropolity, tudzież u przewielebnego i. x. Symona Ohurcewicza—prowincyała na tenczas zakonu świętego Bazylego wielkiego, zakonników teyże reguły Bazylego świętego, onych przy tym obrazie cudownym osadził y lokował y wszelki rząd w nabożeństwie onym polecił y pismem swoim stwierdził, sam też widząc siebie do takowych rzeczy śś. y czynienia porządku w świeckim stanie niesposobnym, skłoniwszy wolę swoię do stanu duchownego tego obrzędu greckiego, przyioł habit y poświęcenie na subdyakonstwo z ręku pomienionego i. x. metropolity wzioł, czyniąc rezygnacyą we wszytkim posłuszeństwa swego, iako należącego, pasterzowi swemu, za którego błogosławieństwem gdy się co raz większe otwarzały łaski Boskie u nayświętszey Panny, a ludzie pobożni co raz większe czynili konfluxie, ludzie z wiele ichmościów dobrodzieiów i. o. i. w. dygnitarzów, urzędników, szlachty, obywatelów różnych, tak w. x. Lit., iako też y Korony polskiey, którzy bogatemi iałmużnami, obfitemi ofiarami, nadaniem złota, śrebra, kleynotów, pereł, sztuk dyamentowych, różnych apparatów, splendorów te mieysce święte ubogaciwszy; na ostatek dla rozszerzenia tego mieysca ś. gruntami, ziemią nadali y darowali, iako to pomieniona i. xiężna Anna Ludowika Radziwiłówna — falcgrabina Reńska—włok dwie, tudzież i. p. Michał Popławski—podstoli Krzemieniecki, czyniąc naywiększy honor y utściwość nayświętszey Panny, dla większey pomnożenia chwały Bożey, tymże zakonnikom reguły Bazylego świętego zapisali; na których gruntach ta cerkiew, iako miasteczko Słoboda z kilką osadziwszy się, temu mieyścu ś. y zakonnikom applikowana została. A gdy za takim pomnożeniem tego mieysca ś. pomieniony p. Mikołay Pieślak, maiąc na to od i.-w. i. x. metropolity do szafowania y rozrządzenia skarbami cerkiewnemi pozwolenie, zamyślił z tych iałmużn, ofiar śś., od dobrodzieiów nadanych, cerkiew obszernieyszą zmurować, tedy przywodząc do samego skutku za błogosławieństwem tegoż i. w. i. x. metropolity, który naznaczywszy mieysce, y poświęciwszy naypierwszy fundament kamień rzucił y tę cerkiew, która teraz stoi, założył y nie z żadnych inszych fortun, szczegulnie z ofiar y nadania dobrodzieiów fundować zaczoł, który chcąc sobie z tąd wieczną ufundować pamiątkę y

dyspozycyą ostatniey woli swoiey na piśmie ugruntować, tychże zakonników reguły ś. Bazylego przy tym cudownym obrazie y przy mieyscu świętym funduszem wiecznie przy possessyi, tak cerkwi, klasztoru, iako miasteczka zachował y tenże fundusz ostatniey woli swoiey testamentem stwierdził, aprobował; w którym to testamencie y funduszu za radą, prozbą y powodem i. pp. Pieślaków, który w umyśle dawno miał, szkodzić mieyscu świętemu takie punkta niektóre, szkodzące prawu świeckiemu y duchownemu, położył, mianowicie: zapisuiąc funduszem cerkiew y miasteczko Boruny zakonu świętego Bazylego wielkiego y i. pana Pieślaka collatorem czyniąc, waruie w funduszu y testamencie, aby wolno onemu pod tytułem kollatorstwa obrazem nayświętszey Panny rządzić, kleynoty, złoto, śrebro y insze splendory, brać, przedawać, iako chcąc szafować y zakrystyanować y potym kollatorem być y dochodami cerkiewnemi dysponować, póki cerkwi murowaney nie zakończy. Druga, wnosząc iakoweś cieżary na zakon świętego Bazylego wielkiego y wszystkich dobrodzieiów tego mieysca ś. obowiązał testamentem, aby i. p. Janowi Pieślakowi—synowi nieboszczykowskiemu, nie wiedzieć quo iure et praetextu zakonnicy Bazylego ś. wypłacili z dochodów cerkiewnych, iałmużn świętych y ofiar dwa tysiące złotych, a w niewypłaceniu kwotę coroczną po dwieście czterdzieście złotych dawali. A takowy fundusz y testament sporządziwszy y ieżeli by tym punktom ww. oo. bazylianie dość nie uczynili, zakon inszy maiąc wprowadzać. Zaraz po śmierci nieboszczyka imci pana Pieślaka obżałowany imć pan Jan Pieślak summę zebraną, z łaski dobrodzieiów nadaną y na murowanie cerkwie od nieboszczyka zostawioną, dwanaście tysięcy złotych do siebie wzioł y niewiedzieć, gdzie y naco obrócił. Która summa gdzie się podziała, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dnia dziewiętnastego przed teraznieyszym żałuiącym i. x. metropolitą podczas wizyty od różnych ludzi y mieszczan Boruńskich inkwirowano, ale nic się nie powróciło, z którey pomienioney summy dwunastu tysięcy złotych, imć pan Pieślak, nie uczyniwszy wywodu, ani rachunku żadnego, wzioł na się rządy y promocyą do murowania cerkwie Boruńskiey na mieyscu stryia swego, od tegoż i.-w. imć x. metropolity, obiecuiąc y poprzysięgaiąc przed powagą pasterską publice być tymże zakonnikiem bazylianem, przyiowszy habit w nowicyacie zostawać miał y we wszytkim, iako nieboszczyk stryi imci posłusznym być. Któremu dufaiąc i. x. metropolita podczas wizyty swoiey w wyż pomienionym roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmym prowizorem do czasu przychodów tylko cerkiewnych y dla dokończenia cerkwie uczynił. A obżałowany i. p. Jan Pieślak, przepomniawszy wokacyey swoiey, boiaźń y srogość prawa duchownego y świeckiego postponowawszy, konstytucye seymowe y winy w nich na takowych ludzi występnych opisane, pogardziwszy, odległości natenczas i. x. metropolity, udał się do złych, a nieprzystoynych postępków, sprośny żywot swóy przy mieyscu świętym, z pogorszeniem drugich ludzi, prowadząc, różnych dni, miesięcy, przez te wszystkie lata, przeciwko wokacyey swoiey żył, złoto, śrebro, perła, łancuszki, złote sztuki, sztuczki, zausznice, trzęsawki y krzyżyki dyamentowe, rubinowe, z różnemi kamieniami, pierścienie dyamentowe y rubinami sadzone, obrączki złote z obrazu nayświętszey Panny, iako też tab-

liczki śrebrne, materye bogatė, które na apparaty nadane były, woski y inne do tey cerkwi Boruńskiey nadane, cokolwiek po śmierci w Bogu zeszłego i. x. Pieślaka zostało, iako za administracyi obżałowanego i. p. Jana Pieślaka tę cerkiew maiącego, bez zakrystyana y zakrystyaństwa w. i. x. Szostaka, maiąc klucze od tey cerkwie, świętokradzkim sposobem biorąc na marnotrawstwo, piiatyki y wszeteczeństwa y na swóy pożytek obracał, nawet co na mszy ś. w. o. Szostakowi — zakrystyanowi Boruńskiemu, od różnych osób dawano było, wrzekomo biorąc na cerkiewne potrzeby, za też pieniądze w dalszą rozpustę, na piiatyki y muzyki pieniądze obracaiąc; których pieniędzy u w. o. zakrystyana Boruńskiego różnemi czasy, podług osobliwego regestru na dziewięćset tysięcy sześćset cztery złotych wybrał, a mało w cerkwie za te pieniądze podmurował. Ciż wszyscy i. pp. Pieślakowie, gwałcąc prawo Boże, kanony cerkiewne postponuiąc, takimże świętokradzkim sposobem z teyże cerkwie Boruńskiey złoto, śrebro, perła, kleynoty, pierścienie, łancuszki, tabliczki brali, suknie sobie sprawowali, rządy osadzali, szable, obuchy, hamałyki śrebrem cerkiewnym oprawowali, mianowicie i. p. Piotr Pieślak, na służbę po kilka kroć wyprawuiąc się, więcey niż na kilka tysięcy złotych skarbów cerkiewnych [na porządek łożył, osobliwie i. p. Pieślakowa—świeszczennikowa Dowkszycka, matka obżałowanych, przez te wszystkie czasy, niemało rzeczy cerkiewnych na kilka tysięcy złotych w szatach, na apparata danych, kubkach śrebrnych, kleynotach różnych, materyach y płótnach y innych offertach z cerkwie zabrała, a obżałowany i. p. Pieślak, przed przyiazdem w. o. Szostaka na zakrystyaństwo cerkwie Boruńskiey, na te mieyśce święte od różnych dobrodzieiów pieniądze brał; tych było tysiąc ośmset trzydzieście dziewięć y groszy siedmnaście, które odebrawszy na też marnotrawne uczynki obrócił, a kapłanów, tam mieszkaiących, bardzo szczupłą sufficiencyą przez te wszystkie lata sustentował. Y gdy zeszły w. i. x. Bobrykiewicz—teolog zakonu świętego Bazylego, kapłan, w. i. x. Moyżesz Boksza, na tenczas kaznodzieia Boruński y teolog ś. Bazylego wielkiego, w. i. x. Gierwazy Kiszczyc, w. w. i. x. Julian y Kazimierz Zawadzcy, obżałowanych ichmościów panów Pieślaków niepoiednokrotnie upominali, aby więcey takowych zbytków, wiolencyi, wszeteczeństwa y swawoleństwa czynić poprzestali, tedy obżałowany i. pp. Pieślakowie, iako to: imć p. Piotr y Bazyli, różnemi czasy nachodząc na cele, pomienionych zakonników bili, mordowali, iako też zeszłego i. x. Bobrykiewicza, nie poważaiąc stanu kapłańskiego y owszem na dyshonor onego, rózgami zbili, zmordowali, że od takowego zbicia w desperacyą wpadłszy, mało co choruiąc, śmiercią z tego świata zszedł. Co większa w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Nowembra; dnia piętnastego, będąc niepohamowanemi w swey nieprzystoyney zawziętności, gdy żałuiący i. x. Romuald Pawłowski o takowe swawoleństwo obżałowanych i. pp. Pieślaków upominał, tedy i. pp. Jan y Bazyli Pieślakowie mocno, gwałtownie na celę i. x. Pawłowskiego naszedłszy, wprzód p. Bazyli Pieślak nadzagiem w głowę uderzył y ranę niemiłosierną zadał y okrwawił, po którego uderzeniu, gdy na ziemię upadł, tamże leżącego niemiłosiernie, a prawie tyrańsko na zabitą śmierć bili, mordowali; i. p. Bazyli Pieślak, pastwiąc się nad leżącym wielebnym oycem Pawłow-

skim, krew z rany onego ssał, y za nieżywego na ziemi porzuciwszy z odpowiedzią, ieżeliby od tego bicia żyć miał, za drugim razem naszedłszy na celę, albo też do cerkwi idącego przeiowszy, na śmierć zabić mieli. Jakoż w niedziel kilka po tym zbiciu, przyszedłszy do zdrowia, tenże żałuiący i. x. Pawłowski do cerkwi poszedł, tedy ciż i. pp. Pieślakowie z mieszkania swego do żałuiącego i. x. Pawłowskiego z pistoletów przez okna zmierzaiąc strzelać chcieli y gdyby ichmć xx. zakonnicy, natenczas będący, od tey imprezy obżałowanych ichmć pp. Pieślaków prozbą swoią nie hamowali, pewnie by na śmierć zabili. Y gdy iuż za takowemi częstokrótnemi wiolencyami y boiami pomienieni ww. i. x. zakonnicy zakonu Bazylego świętego, nie mogąc dalej wycierpieć, żałuiącemu i. w. i. x. metropolicie, lubo w odległych kraiach zostaiącemu, o takowych niezbożnych, nieprzystoynych, Panu Bogu y ludziom obrzydnych postępkach onych oznaymili, tedy żałuiący i. x. metropolita gdy pastersko onych listami swemi upominał y kommissarzów do Borun zesławszy, do upamiętywania przywieść obżałowanych usiłował, i. p. Jan Pieślak, nie tylko upominania i. x. metropolity nie przyioł, życia swego nie poprawił, ale na większy kontempt żałuiącego i. x. metropolity kommissarzów konfuzyą nakarmiwszy, listy upominalne publice w rynku palić kazał, a potym dowiedziawszy się, iż i. x. metropolita do Wilna przyiechał y do Borun iachać miał, tedy cokolwiek w gotowey summie na cerkiew nadanych pieniędzy było y że wszelką ruchomością za cerkiewne pieniądze sporządzoną, tudzież zabrawszy obligi na różne summy różnym osobom z skarbu nayświętszey Panny pożyczone, iako też y sprawy wieczyste, fundusze gruntów y ograniczenia dwóch włok, od i. x. imci Neyburskiey cerkwie Boruńskiey nadanych, także fundusz żałuiących o. o. bazylianów na Boruny służący, sam oryginał z sobą wziowszy, to wszystko do folwarku swego Koziakowszczyzny, niedaleko Borun będącego, ciż ichmość panowie Pieślakowie wyprowadziwszy się, nawet tę xięgę zeszłego w. i. x. Pieślaka—dyaryusz początków cudów nayświętszey panny Boruńskiey y approbacyą onych przez żałuiącego metropolitę, tudzież świadectw różnych kapłanów y i. p. senatorów y innych w tey xiędze wypisanych ludzi, aby pamiątkę nayświętszey Panny wygładzić mogli, niesłusznym sposobem uwiedli się; a gdy y sam wielebny i. x. metropolita, przybywszy do Borun, dnia czterdziestego Marca, roku przeszłego tysiąc siedmsetnego, o postępkach obżałowanych ichmć panów Pieślaków w okolicy tameczney y u mieszczan tamecznych Boruńskich inkwizycyą czynił, tedy różnie ludzie y mieszczanie tego miasta różne y niewypowiedziane ichmościów panów Pieślaków występki, a niektórzy co mogli wiedzieć, wiele czego z cerkwi wzięto, donieśli y powiedzieli, skargi wielkie, boie, krzywdy y uciemiężenia przełożyli swoie. Do tego mieszczanin Boruński na imię Jan Rougiało świadczył: iż zaraz po śmierci i. x. Pieślaka nazaiutrz obżałowany imć pan Jan Pieślak worek duży zamszowy z portugałami, dukatami, czerwonemi złotemi y z krzyżykiem dyamentowym od i. w. i. p. Maryanny Naruszewiczowny — podskarbianki wielkiego xięstwa Litewskiego, Pacowey—staróściney Żmóydzkiey na obraz nayświętszey Panny danym, który iako powiedaią dwadzieścia y pięć tysięcy złotych polskich szacowano; także z drugim krzyżykiem dyamentowym

nowym mnieyszym do schowania dał temuż Rougiale, a potym w czwierć roku znowu do siebie odebrał. Tenże i. p. Pieślak kleynotów sztuk dwie, od w. i. p. Katarzyny Sapieżanki—woiewodzianki Wileńskiey Branickiey—stolnikowey koronney w dwanaście tysięcy złotych szacowane, i. p. Bykowskiey na wesele siostry imci, to iest i. p. Domicelli Niemierzanki—chorążyney Derpskiey, z obrazu nayświętszey Panny przez tegoż obżałowanego i. p. Pieślaka pożyczonych, co mnieysze na obraz powracała, sztuczki dyamentowey, w którey było dyamentów trzydzieście y dziewięć, trzęsawka dyamentowa, w niey było sporych dyamentów dziesięć, osobliwie teyże imci pożyczonych. pierścienia dyamentowego, w którym było dyamentów siedm, manele złote, łancużek złoty grochowy, pereł iak grochowe ziarno sznurów pięć, dotychczas nie oddał. Znowu u i. w. i. p. Sapiehy—woiewody Trockiego, od niego do lampy daney złotych dwieście pięδziesiąt na łóy; te pieniądze u siebie zatrzymał, łoiu do lampy nigdy nie dawał. Iegomość p. Krzysztof Sulistrowski dał sahaydak staroświecki na kielich y patynę, na którym sahaydaku było sztuk sto pięć; ten sahaydak z cerkwi wziowszy iegomość pan Pieślak, rząd sobie zrobić kazał. Lichtarze cynowe, z cerkwi pozabierawszy, z nich sobie na stołowę potrzebę talerze porobił y one do folwarku swego Koziakowszczyzny przy wyiechaniu z Borun wywiozł. Tenże i. p. Jan Pieślak wina kupiwszy kuf dwie, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiątym, za sto talerów bitych za cerkiewne pieniądze, zbieraiąc do siebie swoich krewnych y różney kondycyi ludzi, z niemi te wino wypił; a tylko w powszedni dzień na iedną mszę dawał y codzień po iedney mszy odprawować kazał; gdzie ww. i. x. bazylianie, widząc iawną uymę chwały Bożey, u różnych dobrodzieiów wina upraszaiąc, należyte nabożeństwo odprawowali. Ciż obżałowani i. pp. Pieślakowie, nie hamuiąc się w swym złym, nieprzystoynym pożyciu, gdy w cerkwi nabożeństwo odprawowało się, niepoiednokrotnie, kotły do siebie z cerkwi przywieść, muzyce y śpiewakom do siebie przyść kazawszy, z temiż osobami y z p. Zieńkiem, konsyliarzem swoim, dobrey myśli zażywali; a często bywało, że w cerkwie dla odebrania muzyki y śpiewaków tylko sami i. xx. bazylianie mszy święte, bez muzyki, odprawować musieli y nie mało przeszkody w nabożeństwie cierpieli. Szkod mnieyszych potocznych, tak zaraz po śmierci nieboszczykowskiey bez zakrystyana, iako y za zakrystyaństwa o. Szostaka, na mszy ś. y na murowanie cerkwie corocznie ichmć dobrodzieie dawali bez wiadomości zakrystyańskiey, ani w regestr wpisuiąc do siebie zabierali, o czym żałuiący wyraznie, iak wiele szkody te mieysce ponosiło, wiedzieć nie mogą. Naostatek nie kontentuiąc się tym wszystkim, ciż obżałowani i. pp. Pieślakowie, zapomniawszy cale boiaźni Bożey y prawa pospolitego, popełniaiąc iawne zbytki y swawoleństwa, iuż podczas bytności i. w. i. x. metropolity w Borunach, ze dnia piętnastego na dzień szesnasty miesiąca Marca roku tysiąc siedmsetnego, w same pierwospy, zebrawszy niemałą gromadę ludzi, a cicho podiechawszy, w miasteczku Borunach świren niedaleko cerkwie będący odbili y żelaza, na cerkiew nagotowanego, sztuk dwieście trzydzieście gwałtownie zabrali. Tudzież do piwnicy murowaney klasztorney w nocy wdarszy się, zamek skręciwszy, słoniny, mięsa, syrów, masła, krup,

soli, różnego prowiantu, z żelazem kładąc plus minus na złotych dwa tysiące, raptowym sposobem wzieli, do tegoż folwarku Koziakowszczyzny zaprowadzili, cerkiew y klasztor cale spustoszyli, iż ww. oo. bazylianie sustentować się czym zgoła nie mieli. W czym wszystkim, iako się wyż pomieniło, tak w zabranych y gotowych pieniędzach, z iałmużny ś. cerkwie nadanych, iako też w rozproszonych skarbach, nayświętszey Pannie ofiarowanych, co tylko mogą wiedzieć załuiący bazylianie Boruńscy y w czym są dobrze informowani, naymniey ponosi te mieysce Boruńskie na siedmdziesiąt tysięcy złotych polskich. A gdy żałuiący i. x. metropolita do obżałowanego i. p. Jana Pieślaka posyłał, pytaiąc się, zaco by miał żelazo y inną legominę zabierać y czemu niechce ze wszystkich przychodów likwidować się, tedy miasto satysfakcyi y restytucyi tak wielkich szkod, na zdrowie załuiącego i. x. metropolity y wszystkich zakonników, przy tey cerkwi mieszkaiących, a miasteczka Boruny ogniem spaleniem odpowiedź y pochwałkę uczynili; y gdy podług urzędu swego tenże i. w. i. x. metropolita pozwem swym przed sąd swóy metropolitański i. p. Pieślaka y drugich osób o wszystkie wyż pomienione pretensye przypozwał, aby się o takie szkody poczynione sprawił, tedy obżałowany i. p. Pieślak z drugiemi osobami nie stanoł, wydatków y żadnych regestrów nie pokazał, kleynotów zabranych cerkwi nie powracał y szkod nie nadgrodził, ale owszem, pogardzaiąc pasterskiemi podług kanonów oyców śś. synodowym prawem y należytą w takich cyrkumstancyach duchowną iurysdykcyą, kryiomo, bez wiadomości protestuiącego, z Borun wyiechał. Którego iako prawa nieposłusznego, iurysdykcyi pasterskiey niechcąc podlegać, za takie iawne szkody y wszeteczeństwa, iako uporczywą owieczkę z pomocnikami onego dekretem swoim wykloł, od cerkwie Bożey y od społeczności chrześciańskiey oddalił y wyłączył. Którą kondemnatę y exkomunikę, chcąc żałuiący i. x. mètropolita y ww. oo. bazylianie w należytym sądzie do exekucyi przywieść, iako też pomieniony fundusz y testament w. nieboszczyka oyca prawnie utwierdzić y approbować, a punkta w nich szkodliwe chwale Boskiey meliorować y kollatoryę niesłuszną i. p. Jana Pieślaka annihilować, a zatym wszystkich szkod mianowanych, cudownemu obrazowi n. Panny poczynionych, na osobach obżałowanych rekwirować y o wszystkie excessa popełnione, pen prawnych na różnych osobach dochodzić. Po którym to takowym przeczytaniu żałob, patronowie i. w. w Bogu przew. i. x. metropolity Kiiowskiego, i. pp. Samuel Koreywo y Mateusz Broniec, za mocami prawnemi, sobie do tey sprawy danemi, oczewisto stawaiąc, idąc do kontrowersyi, dowodzili żałoby aktorów swoich, zkąd iest termin tey sprawy, wnosząc to: iż gdy w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtorym, z osobliwey łaski Bożey, z prowidencyi iego przy obrazie ruskim niegdyś od zeszłego i. x. Brażyca—zakonu ś. Bazylego w., starszego y officyała Połockiego, w Bogu zeszłemu nieboszczykowi i. p. Mikołaiowi Pieślakowi konferowanym, ziawiły się cuda niemałe y łaski Boskie w Borunach, w powiecie Oszmiańskim leżących, za pasterstwa natenczas zeszłego z tego świata i. w. i. x. Cypryana Żochowskego—archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, antecessora teraz żałuiącego aktora

naszego, gdzie za doznaniem wielu cudów i. p. Mikołay Pieślak, stryi obżałowanych i. pp. Pieślaków, będąc dyspozytorem y dozorcą tak wielkich iałmużn, danin y offertów, wot bogatych, od różnych dobrodzieiów nadanych, wziowszy licencyą y błogosławieństwo od pomienionego i. x. Żochowskiego—metropolity Kiiowskiego, iako pasterra, zbudował cerkiew niewielką drewnianą na cudzym gruncie, to iest, na gruncie częścią i. o. x. imci Neyburskiey nadanym, częścią p. Michała Popławskiego—podstolego Krzemienieckiego, zapłaceniem pewney z cerkiewnych pieniędzy summy applikowaniem, na którym mieyscu gdy daley tym większe cuda obiawiać się zaczeły, tandem pomieniony i. p. Mikołay Pieślak, uprosiwszy sobie u tegoż i. w. i. x. metropolity, tudzież u przewielebnego w Bogu i. x. Symona Ohurcewicza—prowincyała natenczas zakonu ś. Bazylego wielkiego ww. zakonników, teyże reguły Bazylego ś. y onych przy tym cudownym obrazie osadziwszy, wszelkie rządy onym poleciwszy, funduszem swoim w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewiędziesiąt siódmym, miesiąca Augusta dwudziestego dnia danym, w tymże roku miesiąca Septembra dwudziestego wtorego dnia, w grodzie Wileńskim aktykowanym, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmym, miesiąca Maia szesnastego dnia do trybunału w. x. Lit. w sposób przenosu przeniesionym stwierdził; którym to funduszem warnie: iż ieżeliby do śmierci swey nie mógł wymurować tey cerkwie, tedy, naznaczaiąc synowca swego i. p. Jana Pieślaka, aby na mieyscu iego kollatorem był, nim pomienioną cerkiew zakończy, sam zaś skłoniwszy wolę swoię do stanu duchownego tegoż obrzędu greckiego, habit y poświęcenie na subdyakoństwo z ręku pomienionego i. x. metropolity Kiiowskiego przyioł y gdy wiele iałmużny nadano, pomieniony i. p. Pieślak, zamyśliwszy cerkiew obszernieyszą murować, za dozwoleniem tegoż imć x. metropolity Kiiowskiego założywszy, przez lat kilka murował, potym niebawiąc śmiercią z tego świata zszedł. Po którego śmierci obżałowany i. p. Jan Pieślak, synowiec nieboszczykowski, według funduszu stryia swego y za wyrażną wolą y pozwoleniem żałuiącego i. w. i. x. metropolity, wziowszy na się kollatorstwo, deklaruiąc przed ichmć xiężą bazylianami y pod sumnieniem obowiązuiąc się, że miał takowy habit Bazylego ś. wziowszy czerncem zostać, y we wszystkim dobrze sprawować, kollatorować, obrazem n. Panny rządzić, kleynoty, złoto, śrebro y inne splendory brać y tylko na potrzebę cerkiewną, a nie na żadne insze potrzeby przedawać y obracać, zakrystyanować y potym kollatorem być y dochodami cerkiewnemi dysponować, póki cerkwi murowaney nie zakończy; a po zakończeniu cerkwi, sprawy wszystkie Boruńskie zreiestrowawszy, według funduszu y testamentu stryia swego do rąk i. w. i. x. metropolity odebrawszy, rewersał przeciwny sobie oddać. Według którego obowiązku swego pomieniony i. p. Jan Pieślak nie sprawuiąc się, lecz do niesłusznych sposobów udawszy się, pod niebytność natenczas i. w. w Bogu przewielebnego i. x. metropolity Kiiowskiego, ścieląc sobie wiecznością, tę cerkiew y miasteczko Boruny, które grunta y skarby z łaski dobrodzieiów na ofiarę Panny przenayświętszey nadane, razaz udawszy się do złego uczynku, złoto, śrebro, perła, łańcuszki, złote sztuki, sztuczki dyamentowe, zausznice, trząsawki y krzyżyki także dyamentowe, rubinowe, różnemi kamieniami,

pierścienie dyamentowe y rubinami sadzone obrączki, złoto z obrazu n. Panny, iako też tabliczki śrebrne, materye bogate, które na apparaty nadane były, woski, lichtarze y co ieno mogło się do upodobania obżałowanemu znaleźć, z cerkwie zabierał, różnym osobom na wesela pożyczał, rządy, sahaydaki cerkiewnym śrebrem, pałasze oprawowali, chwałę Bożą ruinowali, mszy należytych tym zakonnikom odprawić nie kazali, wina do cerkwie nie dawali y pieniądze na ofiarę Panny przenayświętszey, od rożnych ichmć dobrodzieiów nadane, zabierali, ustawiczne piiatyki z chwały Bożey bez żadnego wiktu swego, tylko szczegulnie z cerkiewnego czynili y tak czyniąc iawne zbytki y ruinę chwały Bożey sprawowali; grunta cerkiewne, niesłusznie wdzieraiąc się w one, zabierali. Na dowód czego, dowodząc aktorstwa załuiących i. xx. bazylianów Boruńskich pokładał y czytał przed nami sądem testament zeszłego z tego świata godney pamięci i. x. Mikołaia Pieślaka, tudzież list tegoż imci do xiędza metropolity w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtórym, miesiąca Junii szesnastego dnia pisany, aby i. x. metropolita zezwał kommissarzów, dla obaczenia cudów w Borunach ziawionych, tudzież listy od i. w. i. x. Żochowskiego—metropolity Kiiowskiego, do nieboszczyka i. x. Pieślaka, in anno tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtórego, miesiąca Junii szesnasetgo dnia, z Torokań zsyłaiąc kommissarzów do Borun pisany y list łaciński i. w. x. imci Neyburskiego, że nadał gruntu do cerkwie Boruńskiey przyległego włok dwie, według którego, odłączywszy od Żupran, y drugiego listu przetłómaczonego kopii i. o. x. imć Neyburskiey tysiąc sześćset dziewiewięćdziesiąt czwartego y drugą kopią listu teyże xiężney imci do i. p. Niezabitowskiego — podczaszego Kaliskiego pisane, żeby dwie włoki na klasztor, wiele cerkiew y ogrody wziąć mogą, wydzielić kazał, tudzież y inne listy y dokumenta produkował y czytał pismo i. p. Jerzego Karola Popławskiego, między zeszłym i. xiędzem Mikołaiem Pieślakiem, fundatorem cerkwie Boruńskiey, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt szóstym, miesiąca Septembra siedmnastego dnia dane, że miał i. x. Pieślak za te od imci nadane grunta mszę świętą co tydzień codziennie odprawować. Przy tym czytał list w. i. p. Sapiehy—marszałka w. x. Lit. do i. p. Pozniaka—chorążego Oszmiańskiego, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt szóstym, miesiąca Augusta pietnastego dnia, z Borun pisany, aby na cerkiew Boruńską pięćset talarów bitych wypłacono, tudzież kwitancyą nieboszczyka xiędza Pieślaka i. p. Pozniakowi z odebranych tych pięciu set talerów bitych dano. Przy tym fundusz i. x. Pieślaka tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego, Augusta dwudziestego dnia, tudzież testament tegoż nieboszczyka i. x. Mikołaia Pieślaka w tymże roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmym, dnia pierwszego Septembra pisany, z którego punktu względem bratowey y synowców nieboszczykowskich czytał y dowodził, że maiętność Koziakowszczyzna, Usanowszczyzna, Kurmanowszczyzna, Muchowszczyzna, Chackieiowszczyzna, Urypowszczyzna, Muchowszczyzna y Abrahimowszczyzna, w powiecie Oszmiańskim leżące, i. p. Pieślakowey Stefanowey y p. Janowi Pieślakowi wiecznemi czasy zapisane, przytym kilka placów, w mieście Borunach będących, cedował, kollatoryą i. p. Janowi Pieślakowi, póty nim cerkiew Boruńską skończy, zapisał y naznaczył; a miasteczko nie obżałowanym

lecz załuiącym i. x. bazylianom, funduszem y testamentem ostatniey woli swoiey stwierdziwszy, legował y wiecznemi czasy zapisał. Tudzież czytał dyaryusz, z którego dowodził, że to folwark Kozlaki, a nie Boruny, bo pisze w tym dyaryuszu pod Borunami to mieysce, y to dowodził z teyże, że ma być organistą syn nieboszczykowski p. Jan Pieślak. Testament zaś, którym się strona przeciwna szczyci, nie iest prawdziwy, bo na blankiecie i. pp. Pieślakowie po śmierci nieboszczykowskiey napisali, gdyż i. pp. Pieślakowie sami się z tym wydali, gdy do dwóch punktów na gołego pół arkusza papieru napisanych i. p. Jan Pieślak podpisał się y nieiakiego p. Jana Kartuńskiego do tych punktów za pieczętarza uprosił y choćby testament nie na blankiecie pisany był, iednak prawo, konstytucye bronią, że cudzych dobr nicht nikomu zapisywać y legować nie może, bo gdyż te dobra Boruńskie, nie są i. pp. Pieślakom należące, ale od i. p. Popławskiego y od i. xiężniczki imci Neyburskiey na chwałę Bożą nadane, a i. p. Jan Pieślak nad prawo y wszelką słuszność udawszy się, że miał być xiędzem bazylianem y dla tego post fata stryia swego kollatorem był naznaczony, ale tego nie dotrzymał, udał się do rozpusty, dobra, kleynoty cerkiewne poczoł rozpraszać, przedawać, zastawować, pożyczać; na co prezentował attestacyą imć panny Niemierzanki Bykowskiey—podczaszyney Mścisławskiey, w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt dziewiątym, Januarii dwudziestego dnia daną, w którey pisze: że na wesele i. p. Domicelli Niemierzanki na ubranie pożyczyła kleynotów sztukę wielką szczero złotą, szmelcowaną, w ktorey dyamentów trzydzieście dziewięć y innych niemało dyamentów, pierścieni, zausznic drogich, które p. Bykowska obowiązała się oddać. Czytał kartę imć pana Jana Pieślaka, w którey zna się, że zastawił pierścien od dziewięciu dyamentów; przytym regestra z podpisem ręki samego imć p. Jana Pieślaka y z konnotacyą i. w. w Bogu przewielebnego i. x. metropolity Kiiowskiego, w których sam się i. p. Jan Pieślak zna, że iak wiele kleynotów i. pannie Rackiewiczównie, staraiąc się o wiekuistą przyiaźń ieymci, rożnemi czasy pożyczał, na niezabudź dawał, czego dowodząc różne listy czytał; tudzież regestr zabranych kleynotów y różnych rzeczy, także czerwonych złł. przez i. pp. Pieślaków prezentowali; a do tego dowodzili dekretem sądu i. w. i. x. metropolity Kiiowskiego między ichmć x. bazylianami a panami Pieślakami, iako popowiczami do sądu metropolitańskiego należącemi, ferowanym, zaszłym, którym dekretem i. p. Jan Pieślak, iako zdrayca obrazu n. Panny od kollatoryi odsądzony iest. Do tego protestacyą od tychże żałuiących na i. pp. Pieślaków o różne pretensye do xiąg urzędowych doniesiono y extraktem z tych xiąg pod datą w niey inserowaną wydano. Przy tym dyaryusz nieboszczyka i. x. Mikołaia Pieślaka ziawionych cudów, w którym to dyaryuszu pisze: że wyznawa o obrazie cudownym n. Panny Boruńskiey. Także cytował konstytucyą seymową tysiąc sześćset trzydziestego piątego roku, o funduszach y testamentach, tudzież artykuły statutowe, z których dowodził: że nie mógł p. Jan Pieślak szafować tą kollatoryą. Po których to produkowanych dokumentach czytał inkwizycyą przez i. pp. kollegów naszych odprawioną, a ta do sądu naszego odda-

na, z którey dowodził: że więcey dwudziestu osób szlachty y mieszczan Boruńskich zeznali, że i. pp. Pieślakowie na cerkiew Boruńską naieżdżali y różne wiolencye czynili, chwałę Bożą ruinowali. Czego wszystkiego z inkwizycyi y różnych dokumentów dowodząc, na dalszy ieszcze dowód aktorom swoim w Bogu przewielebnym i. xx. bazylianom Boruńskim, to iest i. x. Kulczyckiemu—officyałowi, starszemu Boruńskiemu y i. x. Szostakowi — zakrystyanowi, na tym: iako ten obraz n. Panny w Borunach cudami wsławiony z zakonu przez zeszłego i. x. Brażyca Józefa, na onczas starszego Połockiego, wzięty y zeszłemu i. p. Mikołaiowi Pieślakowi z konfidencyi z i. x. Brażycem, kiedy i. x. Brażyc z starszeństwa Połockiego zieżdżał, ex quo że i. p. Pieślak był popowicz, do powrotu swego z Witepska w depozyt był dany. A gdy za wypłaceniem śmiertelności długu przez zeszłego i. x. Brażyca przy zeszłym na onczas i. p. Pieślaku były tak w skrytości zostawał, tedy n. Panna nie chcąc w więzieniu u pana Pieślaka zostawać, ale łaski swoie grzesznym ludziom udzielać, przez się pokazała te mieysce, nazywaiące się teraz Boruny, lasami głuchemi na tenczas zarosłe, aby w tym mieyscu cerkiew świętą na chwałę Bożą za iey staraniem y promocyą z drzewa pobudował. Który to nieboszczyk p. Mikołay Pieślak, będąc od Panny przenayświętszey napomniony, wprzód krzyż na tym mieyscu na cudzym gruncie postawił, a potym y cerkiewkę drzewnianą, z łaski y promocyi n. Panny budować, za licencyą iednak i. x. metropolity zaczoł. Jak prętko zakończył, tak prętko ludzie ze wszystkich stron z ofiarami na te mieysce poczeli przybywać y i. p. Mikołay Pieślak z iałmużny ś., a nie z swego sumptu cerkiew drzewnianą na gruncie i. p. Michała Popławskiego pobudował, gdy potym i. p. Popławski temu począł negować, tedy imć xx. bazylianie, czyniąc dla pomnożenia chwały Bożey y honoru n. Panny, aby chwała Boża na tym mieyscu pomnażała się, obligę pewną na się przyieli, tedy i. p. Popławski, za przyięciem obligi, swóy grunt na tę cerkiew kondonował; na tym, iako za wniesieniem instancyi od powiatu Oszmiańskiego y przez i. w. i. p. Sapiehi—woiewodę Wileńskiego, do i. o. x. imć Radzywiłówny Neyburskiey, falcgrabiney Reńskiey, i. o. xiężna dla założenia miasteczka, dla wygody przeieżdżaiącym ludziom na te mieyscie ś., włoki dwie gruntu od maiętności swey Żupran nadała, y na tym gruncie od x. imci, iako też y od p. Popławskiego nadanym, cerkiew y miasteczko są pobudowane; a zeszłego imć oyca Pieślaka naymnieyszego szmata gruntu nie masz, ani nadał, ale y sam z nadanych iałmużn na cerkiew z swą małzonką prowidował się y cokolwiek na budynki klasztorne cerkiewne spendował, nie z swoiey fortuny, ale z iałmużn na cerkiew nadanych; natym, iako nieboszczyk imć oyciec Mikołay Pieślak, za przyięciem habitu y poświęceniem się na subdyakoństwo, nie względem kollatorstwa od w Bogu zeszłego iegomości xiędza metropolity sobie powierzoną administracyą dobr y offert cerkiewnych dla sustentacyi kapłanów y do rządu cerkiewnego miał; na tym, iako y teraźnieyszy i. w. w Bogu przewielebny i. x. metropolita, po zeyściu w. oyca Pieślaka i. p. Janowi Pieślakowi, za przyrzeczeniem do stanu kapłańskiego y przyięciem habitu, administracyą dóbr

cerkiewnych poruczył, a i. p. Jan Pieślak, nie zachowuiąc się według powinności chrześciańskiey y swoiey, na tey administracyi pieniądze gotowe, które na iałmużny do zakrystyi dawano, odbieraiąc, iako to: kleynoty różne, tabliczki śrebrne, perły na obrazie u N. Panny będące, potaiemnie biorąc, na marnotrawstwa z bracią swoią obracał, lupanaria zakładał, o co gdy kapłani poczeli napominać, onych, nachodząc na klasztor, obuchami, rózgami y różnemi orężami bili, mordowali, z którego bicia ieden umarł; mieszczan także Boruńskich w niwecz obracali, bili, zabiiali y tak wiele szkody, iako w żałobie iest wyrażono, cerkwi Boruńskiey uczynili. Na tym: iako i. pp. Pieślakowie różne gwałty, nachodząc na cerkiew, czynili, kapłanów konfundowali; na tym, iako żelazo, dla cerkwi przygotowane y sprawy wszystkie, ograniczenia dwóch włok, od x. ieymści nadanych, violenter zabrali; na tym, iako i. pp. Pieślakowie obwinili, żeby na trzy kroć sto tysięcy mieli oo. cerkiewnego splendoru, kleynotów, złota, śrebra, sum gotowych zabrawszy, na swóy pożytek obracać nie obracali, ale co kolwiek iałmużn do tey cerkwi nadawano, to na pomnożenie chwały Bożey do tey że cerkwi, a nie na swóy prywatny pożytek obrócili; na tym, iako nieboszczyk w. oyciec Pieślak miał gotowey summy na wymurowanie cerkwi dwanaście tysięcy złotych polskich, zebrane z iałmużny, tedy tę summę skoro po śmierci i. p. Jan Pieślak z szkatuły wzioł; na tym, iako kleynoty cerkiewne z obrazu pozbierane i. p. Jan Pieślak różnym osobom rozdawał; na tym, iako na folwark Koziakowszczyznę violenter nie nasyłał i. x. Kulczycki, ale za pobranym cerkiewnym żelazem gdy do kondycyi i. pp. Pieślaków przyiechali, za wydaniem żelaza, sztab reszty dwudziestu trzech odiechali, p. Pieślakowey nie bili, do p. Pieślaka nie strzelali, pp. Pieślaków nie bili, bydła nie zabierali y w niwczym według obżałowania ichmć pp. Pieślaków nie są winni; na tym, iako dokumenta wszystkie prawdziwe ręką nieboszczyka i. p. Mikołaia Pieślaka są podpisane, a nie zmyślone y nie wymożone; na tym, iako spraw żadnych u i. pp. Pieślaków nie zabierali, ale u ichmć zostaią; na tym, iako prawo od i. p. Pawłowskiego i. pp. Pieślakowie zabrali, do iuramentu zabieraiąc uznania ichmość, a po wykonanym iuramencie według konstytucyi tysiąc sześćset szesnastego y tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, od kollatoryi pomienionego i. p. Jana Pieślaka y wszystkich i. pp. Pieślaków od rządów y sądów cerkiewnych y mieyskich, iako nie należących osób, sądzenia y pen prawnych a kryminalnych na ichmość, tudzież szkod podług żałoby y expens wskazania, u nas sądu domawiali się. Na którą tak obszerną kontrowersyą patronów i. w. i. x. metropolity Kiiowskiego wniesioną, patronowie i. pp. Pieślaków pp. Stephan Frąckiewicz y Jan Ancuta, za mocami sobie do tey sprawy danemi, ku oczewistey rozprawie stawaiąc, przywołania, wpisu y aktoratu aktorów swoich z i. w. w Bogu przewielebnym i. x. Leonem z Szlubic Załeńskim—archiepiskopem metropolitą Kiiowskim, Halickim y wszystkiey Rusi, Włodzimirskim, Brzeskim y Kobryńskim archimandrytą, z w Bogu ww. oo. Joachimem Kuszelewiczem—prowincyałem, Porfirym Kulczyckim — officyałem wszystkiey Rusi, Konstantym Bułhakiem, Bazylim Procewiczem — kaznodzieią, Romualdem Paw-

łowskim, Janem Szostakiem—bazylianami zakonu świętego Bazylego wielkiego, z i. p. Konstantym Chomińskim y innemi osobami, w regestrach tychże sądów naszych remissyinych za dekretem sądu naszego kadencyi Wileńskiey w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Maia ośmnastego dnia w Wilnie ferowanym, uczynionego, z którego to wpisu, z nakazu naszego, za przywołaniem przez ienerała stron do samey rzeczy, ciż patronowie i. pp. Pieślaków, idąc do samey rzeczy, nayprzód przypadłego w tey sprawie terminu prawnego dekretem sądu naszego remissyinym kadencyi Wileńskiey, z aktoratu żałuiących aktorów z obżałowanemi osobami, z oczewistey kontrowersyi w Wilnie ferowanym słusznie, prawnie dowiodłszy y żałoby z onego iedno mieniąc o popełnione po skończonym Mińskim przed zaczynaiącym się Wileńskim trybunałach wielkiego xięstwa Litewskiego iawne zbytki, excessa y krzyminały, pod sądami naszemi w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym piewszym, miesiąca Apryla pierwszego dnia stale wyniesionym, o to: Iż gdy żałuiący i. p. Jan Pieślak z własnemi sprawami swemi, z wyniesionem ipozwami, iednym do skassowania dekretu kadencyi Mińskiey przez ichmościów obżałowanych na żałuiących nulliter et illegitime otrzymanego, a z drugiemi o różne krzywdy, szkody, expulsye y o inne w nich wyrażone pretensye y z innemi dokumentami, z pieniądzmi y różnemi rzeczoma, iako na osobliwym regestrze spisane są, szkody, do sądów naszych trybunalnych w Wilnie sądzić przypadaiących, przez miasteczko Boruny iechał, tedy obżalowani ichmość oo. bazylianie, nie respektuiąc na prawo pospolite, konstytucye seymowe, de securitate iudiciorum opisane y na boiaźń Bożą, na dyshonor y oppressyą stanu szlacheckiego, nic niewinnego, prawem nie przekonanego, i. p. Jana Pieślaka, z pomocnikami swemi w pomienionym miasteczku w gospodzie żałuiących wziowszy y do klasztoru obżałowanych ichmć żałuiącego zaprowadziwszy, w piekarni osadzili, żupan, kontusz, kaftan, czapkę sobolą, pas, szablę, z tego wszystkiego żałuiącego delatora violenter odarłszy, expulsyą uczynili; co większa naśmiewaiąc się, że katolikiem został, siermięgę włożyć przymusiwszy, oraz ręce nazad związawszy do nóg, niemiłosiernie skrępowali do ławy, iako sam pryncypał i. x. Bułhak przywiązać kazał, a potym do kowala dla okowania tegoż żałuiącego posłał, skowywać ręce żałuiącego, tedy ieszcze pięścią i. x. Bułhak uderzył, a potym pastwiąc się, niby nad iakim kryminalistą, sam że i. x. Bułhak żałuiącemu ręce skował. W tym czasie gdy i. p. Pieślakowa, dowiedziawszy się o takim okrucieństwie syna swego, poczeła pytać: za co by opressye miał ponosić, tedy i. x. Bułhak, nic nie respektuiąc z innemi pomocnikami swemi na słabość zdrowia, żałuiącę i. p. Pieślakową pięścią uderzywszy, odzienie szarpawszy, do swirna wsadzić kazali y przez noc w swoim prywatym więzieniu trzymali, a i. p. Jana Pieślaka związanego y okowanego na sanki włożywszy, ieszcze powrozami skrępowawszy, chłopom na nogach onego sieść kazali y ieszcze żeby o takowym okrucieństwie nicht nie wiedział, żałuiących bezbożnie pastwiąc się, męcząc, zkrwawiwszy, knebel w gębę włożywszy, harapnikiem i. x. Bułhak bił, a potym do i. p. Chomińskiego wsi, nazwa-

ney Giestony, prowadzić; sanki w drodze złamali się y tak na konia oklep, bez czapki wsadzili y mało nie udusili; potym dnia wtórego miesiąca Apryla rano iechał i. x. Bułhak do i. p. Chomińskiego, zostawiwszy przy warcie i. p. Jana Pieślaka w pomienioney wsi, gdzie aż do południa z sobą radzili, kędy prowadzić mieli y za przybyciem sługi swego i. p. Chomiński kazał wprzódy Mińskim gościncem do Zastay, z kąd potym do karczmy i. p. Lipińskiego zaieżdzał, potym udawszy się na gościniec Wileński na Olszany z Mińska do wioski idąc drugiey, nazwaney Tatary, prowadzili y tam na przybycie i. x. Bułhaka oczekiwali. Gdzie za przybyciem i. x. Bułhaka y za radą obżałowanego i. p. Chomińskiego na Olszany mimo zamek przez pole na gościniec Wileński do Grauszyszek i. p. Kierdeia na nocleg przyprowadzili, dnia trzeciego Apryla na popaskę do Merecza i. p. Ważyńskiego y z tamtąd na nocleg do Swiran oo. bazylianów Wileńskich maiętności, dnia czwartego do Wilna, do pałacu metropolitańskiego przywiozłszy, osadzili. Y niedość ieszcze na tym, maiąc przez całą drogę ręce okowane, bili, nogi iuż w Wilnie żałuiącemu rozkowawszy, o czym fusius et latuis regestr przez obżałowanych spisany, iak wiele kowalowi na okowanie, a potym y rozkowanie, iak wiele za manele żelazne, dla żałuiącego kupione, y kędy związanego prowadzili y w iakich karczmach nocowali, in se obloquitur y tak pod wartą należytą trybunałowi nie oddaiąc, w swoim przywatnym więzieniu, to iest, we dworze i. x. metropolity w Wilnie będącym, aż do tychczas o chłodzie y głodzie trzymał niemiłosiernie żałuiącego w tym swoim więzieniu. Co większa ieszcze postronkami y rózgami żałuiącego bić usiłowali, gdyby nie inni od takowey zawziętości uprosili, których trudno y opisać takowych excessów y kryminałów, przez obżałowanych ichmć podziałanych, kiedy klątwę udawszy, one przybiwszy do cerkwie różnych, żałuiących publikowali y innych exorbitancyi nad żałuiącym podziałali. Zaczym do stawienia z prywatnego więzienia, a konformuiąc się do prawa y konstytucyi seymowych, za takowe kryminały, do wskazania pen excessowych y kryminalnych na obżałowanych y samych osób do personalney komparycyi, a mieszczan Boruńskich do stawienia y extendowania na nich za to wszystko paen w prawie pospolitym, konstytucyach seymowych, koronnych, litewskich, per legem coequationis akceptowanych et ad decernendam paenam infamiae o szkody, nakłady y winy prawne. Drugą żałobą, konformuiąc się do dekretów remissyinych, chcąc przyiąć rozprawę y do innego procederu przyłączyć się, oraz y zniewagę prawu pospolitemu, konstytucyom seymowym, powagi trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego y w nim ferowanym odkładowym Wileńskiey y Mińskiey kadencyach, za samych że obżałowanych uroszczone, niesłusznie, żałobę dekretom, kiedy nie czekaiąc finalney rozprawy, mimo zaszłe dekreta sądu głównego trybunału odkładowe z aktoratu w Bogu ww. obżałowanych ferowane, postponuiąc one, w roku tysiąc siedmsetnym, miesiąca Maia dwudziestego wtórego dnia na folwark żałuiących i. pp. Pieślaków, nazwany Koziakowszczyznę, w powiecie Oszmiańskim leżący, z pomocnikami swemi violenter, z piechotą węgierską na oppressyą y wolności stanu szlacheckiego zaciągnione, z muszkietami y inną strzelbą, do boiu należącą, hostiliter z podwodami naiechawszy, wprzódy z okna do izby z muszkietu

ognia dawszy, piec kaflany potłukli y p. Alexandra Pieślaka, nic sobie niewinnego y mowy niemaiącego, z muszkietu strzeliwszy, tak p. Bóg ostrzegł, że mało co głowy ruszyło, potym zaś do świrna daiąc także z muszkietu ognia, będąc tey opinii, że żałuiące tam mieli być, strzelaiąc sobie, rzuciwszy się hurmem żałuiącą i. p. Pieślakową wywlekszy z izby, w słabości zdrowia zostaiącą, i. x. Bułhak, iako samy pryncypał niemiłosiernie biiąc, pomocnikom swoim przykazuiąc, skrwawili y tak po rozpędzeniu żałuiących y czeladzi, różne szkatuły, skrzynie poodbiiawszy, pieniądze, kleynoty, w nich będące, tudzież suknie różne, cynę, miedź, strzelbę, szable, zboże w świrnach będące, poodbiawszy, w piwnicach likwory różne y domowe od mała do wiela supellectilia, co kolwiek być mogło, na te pomienione podwody violenter pozabierawszy, nie respectuiąc ni na co one rozsypuiąc, aż do miasteczka różnym zbożem drogę usypali y tak, ze wszystkiey ubogiey, w tym folwarku będącey, fortuny expulsyą uczyniwszy, woły z sochami, w polu na robocie będące, także konie zabrali, co osobliwy fusius et latius authentyczny zabranych y poczynionych szkod regestr w-sobie obloquitur. A nie dość na tym ieszcze maiąc, tegoż miesiąca, na zaiutrz w nocy powtórnie naiechawszy na wieś żałuiących, poddanemu na imię Jurkowi Hołowni zboże, bydło y inną onego domową ruchomość zabrawszy, samego per potentiam suam z domu wypędzili, a nie ustaiąc w tey swey zawziętey imprezyi, tegoż roku, miesiąca Augusta ósmego dnia obżałowani oo. Boruńscy krowę z cielęciem własną żałuiących wziąć rozkazali, ale tegoż miesiąca Augusta dwudziestego piątego dnia na żyto y pszenicę, ieszcze z pola nie zebraną, napędzić y wypaść kazali y funditus wytrawili, którego zboża żałuiące dla tak wielkiego strawienia y bydłem wybicia z pola zbierać nie mogli; cale obżałowani usadziwszy się żałuiących pp. Pieślaków, na życiu y fortunie do zguby przywieść, kiedy żałuiącego i. p. Pieślaka i. pp. Kaczanowscy do Borun zaprosili y tam w karczmie żałuiącey p. Pieślakowey będącego obżałowani ichmć oo. udespektowawszy, biiąc wypędzili y ieszcze na dalszą opressyą stanu szlacheckiego, na gwałt we dzwony mieszczanom bić kazali y tak, gdyby żałuiący od takowey impetycyi nie zszedł, pewnie by śmiercią byłby pokonany. Tegoż miesiąca Augusta siano z sianożęci nazwaney Błonia gotowego na wozów dziewięć do klasztoru żałuiących własnego zaprowadzić kazali y co większa, po odeyściu woiewodztw y powiatów wielkiego xiestwa Litewskiego, z pode dworu żałuiących delatorów w roku wyż pisanym, miesiąca Oktobra dwudziestego trzeciego dnia, kiedy dla ziedzenia y strawienia po różnych szałaszach pozostałego siana y słomy bydło swe własne rogate y nierogate ze dworu żałuiące osoby wypuściwszy, przy którym bydle podrostek na imię Teodor Horod y drugi na imię Jan Bohdanowicz, dla związania słomy poszli, tedy dowiedziawszy się o bydle, w polu zostaiącym na pomienionym stanowisku, przy mieszczanach sami obżałowani oo. bazylianie y z innemi domownikami, ze strzelbą, kosami nawiązanemi y cepami na zabicie żałuiących y dla zabrania bydła zaciągnionych, pomienionego Horoda y drugiego Bohdanowicza wziowszy zkrwawili, bydło gwałtownie zabrawszy y do klasztoru pędząc, gdy żałuiąca p. Pieślakowa, przeymuiąca, by go nie zabierano, upraszała ich, obżałowani nic

sobie niewinną zkonfundowawszy, zbili, zekrwawili y mało co na rękę prawą nie skaleczyli, od czego przez niemały czas zechorować musiała; potym tegoż miesiąca Oktobra dwudziestego trzeciego dnia, na żałuiących obżałowani ichmć xięża Bułhak y Pawłowski naiechawszy, wieprzów dwóch zabić y gęsi pobrać kazali. A nie dość natym, że takowe, iako się wyżey pomieniło, różne excessa, kryminały, naiazdy, violencye, expulsye, boie żałuiącym poczynili, ieszcze insuper chłopów żałuiących, że siano do miasteczka przedawali, na imię Piotruka, Nowika y innych zbiwszy, temuż pomienionemu Piotrowi karku nadtrąeili, że mało z tym się nie pożegnał światem, od czego y teraz krew z nosa y gęby idzie. Zaczym żałuiące osoby, konformuiąc się do prawa pospolitego, żałoby w dekreciech inserowaney, w sądach głównych trybunalnych Wileńskiey y Mińskiey kadencyi, odkładowych y remissyinych stałey, zatym o szkody, nakłady y peny prawne. A trzecią żałobę tychże żałuiących aktorów swoich z i. w. w Bogu przewielebnym i. x. archiepiskopem, metropolitą Kiiowskim y i. x. Szostakiem—zakrystyanem cerkwie Boruńskiey, mieniąc o to: iż w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewiędziesiąt siódmym, po zeyściu z tego świata i. x. fundatora cerkwie Boruńskiey, żałuiące i. pp. Pieślakowie, iako legitimi successores y testamentem ostatniey woli zeszłego stryia swego naznaczeni haeredes, skoro post decisum onego, wszystkie zaraz złoto, cynę, miedź w cerkwie kollatorstwa żałuiących, a fundacyi stryia żałuiących Boruńskiey będące, wszelką ruchomość vigore prawa pospolitego przy ienerale urzędownie z regestrować chcieli, tedy obżałowani, nie tylko że w tym żałuiącym w potencyą persistere nie dopuścili, lecz ieszcze co większa na dalszą żałuiących ruinę y uciemiężenie, zebrawszy niemałą gromadę ludzi, sług y czeladzi. z staciey chorągiew piechoty węgierskiey, przeciwko prawu pospolitemu y samey słuszności, lekce. sobie ważąc, naruszaiąc fundusz y ostateczney woli testament w Bogu zeszłego stryia żałuiących, którym żałuiące za prawdziwych maiętności y dóbr Borun nazwanych, w powiecie Oszmiańskim leżących, są uznani y naznaczeni sukcessorowie y kollatorowie, obżałowani oo. pomienioną maiętność, armata et violenti manu, z niemałą ludzi sobie przysposobioną gromadą, w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym, miesiąca Marca dnia piętnastego zaiechali y expulsyą z oney uczynili, depozyt cerkiewny y samych załuiących, tak złoto, cynę, miedź, pieniądze gotowe na wymurowanie y dokończenie cerkwie nagotowane, wszystkie—a wszystkie, tak w Bogu zeszłego i. x. stryia żałuiących, iako y samych aktorów, do dworu tey maiętności Borun sprowadzone, owo zgoła co się ienokolwiek ruchomością nazwać y mianować może, według osobliwego regestru na trzykroć sto tysięcy y daley, nie będąc ieszcze iusto iure do tego mieysca destynowani, lecz tylko dla nabożeństwa od w Bogu zeszłego fundatora uproszeni, zabrali, żałuiących wypędzili y do ruiny wielkiey przywiedli. Co większa szlachtę rodowitą, ni w czym sobie nie winnych, sądem prywatnym dekretowali, klątwę wydali; na ostatek calumniose w rzeczy' nigdy niebyłey, wyimuiąc honor szlachecki, wiele punktami nadzianemi, do xiąg urzędowych zaniesionemi, processami oskarżywszy, prawem nulliter et illegitime infestuiąc y do

kosztów niemałych przywiedli. Zaczym żałuiące delatorowie, vigore prawa pospolitego, konstytucyi seymowych et novellae legis, ante omnia do nakazania y przysądzenia i. pp. Pieślaków, iako in causa expulsionis reindukcyi, do utwierdzenia ostatniey woli w Bogu zeszłego stryia żałuiących funduszu y testamentu, a w samey rzeczy, vigore coëquationis iurium, konstytucyi seymowych ex indebita vexa, chcąc oczyścić się, a według żałoby, processów obżałowanych ichmć o. o. bazylianów do należytego subsellium forum excypować, którémi calumniose indebite contra omne fas, żałuiący pp. Pieślakowie są aggravati, paenas assequi, iako te niesłuszne żałoby, iako y swoie do obżałowanych ieszcze większe maiąc pretensye, in foro fori chcąc prawem czynić, szkody paen prawnych rekwirować, przełożywszy na kontrowersyą patronów strony przeciwney, replikuiąc wnosili to: Iż gdy w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt wtórym z łaski y prowidencyi Boskiey ziawili się N. Panny (cuda) y przez zeszłego z świata godney pamięci i. x. Mikołaia Pieślaka, fundatora cerkwie Boruńskiey, w powiecie Oszmiańskim, w Borunach będącey, rozgłosili się y różnym ludziom chrzeciańskim wyświadczone zostali, na cudzym gruncie własnym, to iest i. p. Popławskiego y i. o. x. ieymć Neyburskiey y gdy za uproszeniem nieboszczykowskim y nabyciem tych gruntów, przez swoie staranie y pilność upomienionych osób zostawszy kollatorem, wystawił cerkiew na tym gruncie wprzód drzewnianą, a potym za doznaniem większych cudów, chcąc po sobie pamiątką uczynić, murowaną cerkiew zaczowszy uprosił u i. w. w Bogu przewielebnego i. x. metropolity Kiiowskiego, tndzież u przewielebnego i. x. Symona Ohurcewicza, prowincyała na tenczas zakonu świętego Bazylego wielkiego, a obżałowanych ww. zakonników teyże reguły Bazylego świętego przy tym cudownym obrazie tylko dla asystencyi obrazu P. przenayświętszey y dla większych nabożeństw osadził, miasteczko, słobodę, przez swoie staranie pobudował, mieszczan poosadził, a potym, gdy iuż widząc podłość życia swego, a obawiaiąc się, aby po śmierci onego chwała Boża uymy nie ponosiła, funduszem swoim w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmym, miesiąca Augusta dwudziestego dnia uczynionym, czyniąc po śmierci swoiey synowca swego, teraz żałuiącego i. p. Jana Pieślaka, kollatorem y wszelkie rządy y z wierzchności onemu nad miaszteczkiem y cerkiewnemi rzeczoma, póty nim cerkwie murowaney nie zakończy, do tego placów siedm z ogrodami y dom z placem y ogrodem Piotra Audyckiego y małżonki iego, na ulicy Smorgońskiey będące, aktorom naszym przydawszy, miasteczkiem zapisał, waruiąc w tym funduszu pomienionym oo. bazylianom, iż ieśliby ichmć widząc szczupłość tego to zakonu, albo też niechcąc temu funduszowi w odprawowaniu nabożeństwa dość czynić, tedy daiąc moc ichmć pp. opiekunom y kollatorom, że wolno zakon inszy, który by kontentował y obowiązkowi nieboszczykowskiemu dość czynił, wprowadzić, po którego śmierci obżałowani i. xx. bazylianie Boruńscy, chcąc aktorów moich i. pp. Pieślaków, tak od kollatoryi cerkwie Boruńskiey, dochodów cerkiewnych, iako też miasteczka y wszelkich własności oddalić, żałuiących udaiąc różnemi czasy przed obżałowanym i.-w. i. x. metropolitą Kiiow-

skim różne violencye, gwałty, expulsye, naiazdy na maiętność aktorów moich czynili, i. p. Jana Pieślaka—szlachcica rodowitego, do Wilna na trybunał wielkiego xięstwa Litewskiego przez miasteczko Boruny iadącego, wzieli, więzili y okowawszy do Wilna zaprowadzili y pod wartę prywatną oddawszy, żadnego miłosierdzia nad onym nie zażywaiąc, niby iakiego violatora krępowali, na maiętności aktorów moich naieżdżaiąc, różne rzeczy ruchome zabierali, mianowicie: sam obżałowany i. x. metropolita w roku tysiąc siedmsetnym, miesiąca Marca piętnastego dnia, za udaniem obżałowanych ichmć xx. bazylianów Boruńskich, z niemałą gromadą ludzi, z przydaną chorągwią piechoty węgierskiey, od zeszłego z tego świata i. w. i. p. Służki—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, na maiętność aktorów naszych, nazwaną Koziakowszczyznę, w powiecie Oszmiańskim leżącą, czyniąc na oppressyą stanu szlacheckiego, naiechawszy, ichmć pp. Pieślakow rozpędziwszy, samą i. p. Pieślakową zbili, zmordowali, złoto, śrebro, gotowe pieniądze, bydło, na własnym gruncie i. pp. Pieślaków pozabierali, po zeysciu s tego świata i. x. Pieślaka, rządy y sądy wszelkie cerkiewne y mieyskie odebrali, złoto, śrebro, kleynoty cerkiewne, gotowe pieniądze, na wymurowanie cerkwi nagotowane, z cerkwi pozabierali, szkody niemało według żałoby uczynili, samych ichmćw pp. Pieślaków z maiętności Borun wypędzili, cerkiew, miasteczko Boruny, własną fundacyę Pieślakowską zabrali, gwałtowną expulsyę uczynili. O co gdy żałuiący aktorowie, skoro po wyiściu z więzienia i. p. Jana Pieślaka, zakazem obżałowanych ichmć wszystkie o różne pretensye do sądu głównego trybunalnego cytowali, tam obżałowani, widząc że zle poczynać, rozprawić się nie chcieli, dylacyi różnych zażywali. Czego dowodząc, pokładał przed nami sądem dekreta remisyine y protestacye z relacyami ieneralskiemi od tychże żałuiących aktorów na obżałowanych do xiąg urzędowych doniesione y extraktami z tychże xiąg pod datami, w nich wyrażonemi wydane. Po których produkowaniu y dowodzeniu tak wielkich krzywd i. pp. Pieślaków—synowców nieboszczyka i. x. Pieślaka, kollatora cerkwie Boruńskiey; dowodząc ieszcze aktorstwa aktorów swoich, czytał y produkował fundusz y testament zeszłego z tego świata godney pamięci i. p. Mikołaia Pieślaka w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt siódmym, miesiąca Augusta dwudziestego dnia czyniony y w tymże roku, miesiąca Septembra dwudziestego wtorego dnia w grodzie Wileńskim aktykowany, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmym, miesiąca Maia szesnastego dnia w sposób przenosu do trybunału w. x. Lit. przeniesiony; którym to testamentem pomieniony fundusz approbowany y stwierdziony iest y i. pp. Pieślakowie według tego funduszu y testamentu wieczystemi aktorami y kollatorami cerkwi y dobr Boruńskich są. Tudzież prawo wieczyste od zeszłego z tego świata nieboszczyka i. p. Bogusława Grodkowskiego w roku tysiąc sześćset czwartym, miesiąca oktobra piątego dnia nieboszczykowi i. x. Pieślakowi na grunta, w miasteczku Borunach będące, dane, tudzież regestr tegoż imci pomienionych gruntów dany; przy tym drugie prawo od i. p. Pożarskiego y i. p. Wiszniewskiego, rewizora dobr i. o. x. ieymci Neyburskiey—falcgrabianki

Reńskiey, w którym pisze: „że po wyraźney woli teyże xiężniczki ieymci nadano włok dwie nieboszczykowi i. x. Pieślakowi na wystawienie cerkwi, klasztoru y ogrodów klasztornych Boruńskich", tudzież approbatę funduszu od i. x. metropolity Kiiowskiego w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia daną, którą fundusz y testament nieboszczyka i. x. Pieślaka aprobowano; a za tym listy dwa i. x. metropolity Kiiowskiego, ieden do nieboszszyka zeszłego i. x. Mikołaia Pieślaka—kollatora cerkwie Boruńskiey, drugi do teraznieyszego aktora i. p. Jana Pieślaka, namieniaiąc go kollatorem Boruńskim, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt ósmym, trzeci także list od i. w. i. x. Załeńskiego—metropolity Kiiowskiego, takoż do i. p. Jana Pieślaka, mieniąc kollatorem Boruńskim anno tysiąc siedmsetnego, dnia trzeciego Marca pisane; przy tym czwarty list od tegoż teraz obżałowanego i. x. metropolity do i. w. i. p. Kotła—kasztelana teraznieyszego Trockiego, w tymże roku tysiąc siedmsetnym, miesiąca Marca dnia trzeciego pisane; przy tym tak wiele różnych listów y dokumentów prezentuie, przy których opponuiąc się y dowodząc: że to na własnym gruncie Pieślakowskim ta cerkiew y miasteczko Boruny stoi. Przy tym cytował prawo statutowe, konstytucyine seymowe roku tysiąc sześćset czerdziestego siódmego y tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmego, przy których aktorów swoich zachowania u nas sądu domawiał się, i. p. Frąckiewicz, od tychże aktorów stawaiąc, wnosił to: Iż lubo strona przeciwna, stawaiąc inkwyzycyą chlubi się, która według prawa pospolitego u sądu naszego akceptowana być nie powinna, ponieważ nie są należycie świadkowie w niey napisane, ale mieszczanie Boruńscy, którzy są zarówno od aktorów iego z imć x. bazylianami oskarżeni, to by według prawa świadczyć nie powinni, ale szlachta dobra, rodowita; czego wszystkiego dowodząc czytał tę inkwizycyą przez i. pp. kolegów naszych odprawioną y to donosił: że więcey pięciudziesiąt szlachty dobrey, rodowitey, zeznali, że nieboszczyk i. x. Pieślak te pomienione grunta, na których cerkiew y same miasteczko stoi, własnym kosztem y staraniem swoim u różnych osób ponabywał, cerkiew wystawił, potym zchodząc z tego świata funduszem y testamentem swoim, synowcom swym zapisawszy, na mieyscu swoim i. p. Jana Pieślaka kollatorem zostawił. Czego wszystkiego z różnych dokumentów y inkwizycyi, że to iest grunta własne y fundacya Pieślakowska, dowiodłszy, na dalszy ieszcze dowód ichmć pp. Janowi, Piotrowi y Bazylemu Pieślakom na tym, iako testament w Bogu zeszłego w. i. x. Pieślaka, stryia i. pp. Pieślaków, a fundatora cerkwie Boruńskiey, ręką i. w. i. x. metropolity konnotowany, którym fundusz tegoż imci x. Pieślaka, także ręką tegoż i. x. metropolity konnotowany, aprobowany, iest prawdziwy y według dyspozycyi tegoż imć x. Pieślaka za żywota imci prawnie napisany we wszystkich punktach; na tym, iako prawdziwie fundusz swóy i. x. Pieślak tym testamentem approbował y za tym funduszem y testamentem stryia swoiego i. pp. Pieślakowie prawdziwemi cerkwie Boruńskiey kollatorami, tak miasteczka Borun, w powiecie Oszmiańskim leżącego, iako y innych dobr po i. x. Pieślaku pozostałych, sukcessorami są; na tym, iako i. w. i. x.

metropolita y i. xx. bazylianie w roku tysiąc siedmsetnym, miesiąca Marca dnia piętnastego naiechawszy z niemałą gromadą ludzi y z przydaną chorągwią piechoty węgierskiey zeszłego i. p. kasztelana Wileńskiego, miasto Boruny zaiechawszy y expulsyą uczyniwszy, także cerkiew sobie przywłaszczywszy, depozyt cerkiewny samych załuiących i. pp. Pieślaków, tak złoto, srebro, cynę, miedź, gotowe pieniądze na wymurowanie y dokończenie cerkwie nagotowane, y wszystko a wszystko, co się ruchomością rozumieć y mianować może, we dworze y cerkwi Boruńskiey nie mało pozabierali y z tego wszystkiego fruktyfikuią. Na tym, iako ichmć xx. bazylianie w roku tymże tysiąc siedmsetnym, miesiąca Maia dwudziestego wtórego y dwudziestego trzeciego dnia po dwa kroć wprzód na folwark pp. Pieślaków Koziakowszczyznę, w powiecie Oszmiańskim leżący, a potym na wieś do tegoż folwarku należącą, z mieszczanami Boruńskiemi y piechotą wyż wyrażoną i. w. i. p. kasztelana Wileńskiego naieżdżaiąc, różne strzelania y exakcye czynili, tamże czapkę p. Alexandrowi Pieślakowi na głowie przestrzelili, samą i. p. Pieślakową, rozpędziwszy i. pp. Pieślaków, w słabości zdrowia zostaiącą, wywlekłszy z izby, biiąc zekrwawili, chłopowi i. pp. Pieślaków, na imię Piotrowi Hołowni, biiąc onego, karku nadtrącili y rożney ruchomości tak w folwarku i. pp. Pieślaków, iako y we wsi chłopów, na złł. dwa tysiące dziewięćset dwadzieście osim y groszy cztery, według osobliwego regestru, zabrali. Na tym, iako w roku tymże tysiąc siedemsetnym, miesiąca Oktobra dwudziestego trzeciego dnia, bydło i. pp. Pieślaków wypuszczono dla ziedzenia pozostałego na sałaszach siana y siano, także wieprzów karmnych dwóch y gęsi, w osobliwym regestrze wyrażone, wyskoczywszy z niemałą gromadą ludzi, pode dworem zabrali y szkod przez to na złotych polskich sto ośmnaście według tegoż regestru uczynili, y gdy się i. p. Pieślakowa upominała, aby nie zabierano, tedy ieymść zbili, zekrwawili. Na tym, iako w roku tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Apryla pierwszego dnia mieszczanie Boruńscy, za wolą y rozkazem i. x. Bułhaka, i. p. Jana Pieślaka, iadącego w miasteczku Borunach, gwałtem wziowszy y do klasztoru zaprowadziwszy, w przywatnym więzieniu swoim trzymaiąc, kuntusz, żupan, czapkę sobolą, kaftan, pas, szablę y innych rzeczy niemało, podług osobliwego regestru, na złotych polskich sześćset dwadzieścia siedm y groszy dwadzieście sześć zabrawszy, naśmiewaiąc się, że katolikiem został, siermięgę włożyć przymusiwszy, ręce nazad związawszy do nóg, niemiłosiernie skrępowali y do ławy przywiązali; potym dla okowania do kowala posłali y okowanego na sanki włożywszy, powrozami skrępowali, chłopom na nogach onego sieść kazali y daley pastwiąc się, knebel w gębę włożywszy, skrwawili; potym po różnych mieyscach wożąc, w drodze na konia oklep bez czapki wsadziwszy, okowanego ręce y y nogi przez całą drogę maiąc, do Wilna do pałacu metropolitańskiego przywiozłszy, do prywatnego swoiego więzienia wsadzili y tam w głodzie, w chłodzie trzymaiąc, rozgami bić usiłowali. Na tym, iako samę i. p. Pieślakową w Borunach tegoż czasu, która dowiedziawszy się o więzieniu syna swoiego i. p. Jana Pieślaka, iakoby miał taką oppressyą ponosić, pytała, wziowszy

do świrna wsadzili y przez noc w prywatnym swoim więzieniu trzymali. Na tym, iako ta cerkiew y miasteczko Boruny na gruncie i. pp. Pieślaków, od i. p. Grodkowskiego, i. p. Kiiańskiego y innych ichmć nabytym, przez i. x. Pieślaka fundowana; na tym, iako i. pp. Pieślakowie summy dwunastu tysięcy złotych polskich, iakoby po nieboszczyku i. x. Pieślaku pozostałych, także złota, śrebra, pereł, łancuszków, sztuczek złotych, zausznic, trzęsawek y innych kleynotów, według żałoby i. xx. bazylianów z obrazu n. Panny y tabliczek z cerkwi niebrali, tak y i. p. Pieślakowa nie brała, y summę, którą i. p. Jan Pieślak u i. x. Szostaka—zakrystyana brał, nie na swoią, ale na cerkiewną potrzebę, na mury y na prowizyą oo. bazylianów, także muzykantów y insze potrzeby wydawał; na tym, iako za żywota nieboszczyka i. x. Pieślaka i. x. Szostak zakrystyanem był y klucze od cerkiewnych rzeczy u siebie miał; na tym, iako punkta iakieś u i. p. Piotra Pieślaka, w Rucie na tenczas będącego, wymogłszy, do podpisu uprosiwszy przymusili. Natym, iako i. pp. Pieślakowie w żadnym a żadnym punkcie i. xx. bazylianom nic winnemi nie są, y natym, iako fundusz y testament nieboszezyka i. x Pieślaka, stryia ichw., nie na blankietach są pisane, do iuramentu samo piątym by y z dalszym dowodem zabieraiąc, uznania ichmć, a po wykonanym iuramencie, funduszu wespół z testamentem zeszłego nieboszczyka imć x. Pieślaka stwierdzenia, kollatoryi wespół z cerkwią, miasteczkiem y wszelkiemi do niego przynależnościami, ante omnia reindukcyi, uznania y przysądzenia, tudzież za niesłuszne i. p. Jana Pieślaka, szlachcica, prawem nie przekonanego, więzienie, bicie, naieżdżanie na maiętność aktorów, paen y nawiązek, także szkod, expens prawnych na złotych siedm tysięcy sześćset siedmdziesiąt dwa poniesionych, uznania u nas sądu prosił y domawiał się.

Przeciwko czemu patron i. w. w Bogu przewielebnego i. x. Załęskiego—metropolity Kiiowskiego y wszystkiey Rusi, tudzież i. xx. bazylianów Boruńskich, p. Samuel Koreywo, replikuiąc wniosł to: że lubo strona przeciwna, stawaiąc z funduszem nieboszczyka i. x. Mikołaia Pieślaka, chlubi się, że iest ten fundusz przez i. x. metropolitę approbowany, czego u sądu naszego dowieść nie mogą y aprobacyi żadney nie pokażą, ale szczegulnie tylko w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmym, podczas wizyty i. x. metropolity, ręką imci, żeby i. pp. Pieślacy tak funduszu, iako też testamentu nie odmienili, są konnotowane; czego wszystkiego dowodząc: że to wcale grunta y miasteczko nie do i. pp. Pieślaków należące, lecz na chwałę n. Panny od różnych ichw. nadane; przy których prawach y dokumentach ichmć xięży bazylianom samo siódmym y z mieszczanami, na punktach wyż wyrażonych do przysięgi zabieraiąc, uznania ichmć do oney, a po przysiędze pomienioney cerkwie, miasteczka Borun, z mieszczanami y wszelkiemi do nich przynależnościami i. xx. bazylianom Boruńskim przysądzenia, pomienionych ichmć panów Pieślaków, iako iawnych następców wziowszy na chwałę Bożą od kollatoryi odsądzenia, paen kryminalnych, szkod, expens prawnych na ichmć wskazania, u nas sądu potrzebował.

A patronowie i. pp. przy wyższym swoim domawianiu stawaiąc, obszernie na replikę

strony przeciwney odpowiedziawszy i. pp. Pieślakom, Pieślaków samo siódmym by y z dalszym dowodem y samo czternast na punktach wyż wyrażonych do przysięgi zabieraiąc, do oney uznania u nas sądu dopraszał się.

A iegomość pan Ancuta, takoż od ichmość pp. Pieślaków stawaiąc y dowodząc aktorstwa, aktorom swoim cytował konstytucye seymowe tysiąc sześćset czterdziestego siódmego, tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmego y wiele innych konstytucyi, według których kollatoryi cerkwie miasteczka Borun, tudzież szkody y expens prawnych przysądzenia u nas sądu dopraszał się.

Econtra patron i. xx. bazylianów p. Mateusz Broniec, stawaiąc wnosił to: iż nie mogą i. pp. Pieślakowie u sądu naszego żadney kollatoryi, ani też possessyi cerkwi y miasteczka Borun dopraszać się, bo nie należą do nich, z tych racyi: *pierwsza*, że nie iest słuszny y prawny fundusz, kiedy nie tak, iako prawo mieć każe napisany, ale na blankiecie; *druga*, że nie przyznany; *trzecia*, że syn nieboszczykowski od kollatoryi iest oddalony, a tu siedm braci rodzonych synowca nieboszczyka i. x. Mikołaia Pieślaka kollatorami są napisane, a prawo statutowe, konstytucye seymowe tak nas uczą, że bliższy syn do sukcessyi po oycu y do kollatoryi, a niżeli synowcowie przypuszczeni być powinni. Zaczym z tych y wiele innych słusznych y prawnych racyi, iako fundusz y testament nieprawne, nie przyznane, na blankietach napisane, tak według prawa wszyscy pp. Pieślakowie kollatorami być nie mogą, przy których prawach y konstytucyach stawaiąc, pomienionego funduszu y testamentu skassowania y annihilowania, od kollatoryi pomienionych ichmciów pp. Pieślaków odsądzenia, cerkwi, miasteczka ii. oo. bazylianom przysądzenia, za naiazdy na cerkiew paen kryminalnych, tudzież szkod y expens wskazania u nas sądu prosił.

Patron zaś ichmciów pp. Pieślaków p. Paweł Tonkowid, przy wyższym domawianiu swoim stawaiąc, funduszu wespół z testamentem zeszłego i. p. Mikołaia Pieślaka we wszystkich punktach y paragrafach utwierdzenia, za kollatorów i. pp. Pieślaków uznania, nawiązek według prawa za więzienie y bicie, szkod y paen prawnych wskazania u nas sądu prosił y domawiał się.

A tak my sąd, w tey sprawie i. w. w Bogu przewielebnego i. x. Leona z Szlubic Załęskiego—archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, episkopa Włodzimirskiego y Brzeskiego, archimandryty Kobryńskiego, Czerniehowskiego, imieniem całey kapituły zakonu ś. Bazylego wielkiego y imieniem x. Jana Szostaka—zakrystyana cerkwie Boruńskiey z i. pp. Janem, Piotrem, Bazylim y Jakubem Pieślakami, i. p. Paraskowią Eufrozyną Laudańską Stefanową Pieślakową, świeszczennikową Dukszyńską, rodzicielką i. pp. Pieślaków, y i. p. Pawłem Zienką za przypozwem do położenia dekretu sądu naszego w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Maia ośmnastego dnia z aktoratu żałuiącego aktora i, obżałowanemi, z oczewistey kontrowersyz w Wilnie ferowanego, którym my sąd po złączeniu obudwuch stron żałob, z osobami przeciwney strony w nim wyrażonemi, dla obiaśnienia tey sprawy z porządku siebie i. pp. kollegów naszych na inkwizycyą odesłali; tudzież za dekretami y nie poiedno-

krotnemi odkładami naszemi tuteyszemi Nowogrodzkiemi do uczynienia tedy wprzód przez i. pp. kollegów naszych z odprawienia oney nam sądowi relacyi, a potym do przyięcia skuteczney między stronami z obudwuch stron złączonemi żałobami w samey rzeczy rozprawy, w którey sprawie poczynienia przez ichmć pp. kolegów z odprawienia inkwizycyi, w zawartym kole naszym relacyi y po oddaniu tych inkwizycyi dwóch do kancellaryi naszey w dalszym postępku prawnym z oczewistey obudwuch stron, to iest przy bytności w Bogu w i. x. Porfirego Kolczyckiego—officyała ieneralnego zakonu Bazylego wielkiego, starszego monastyru Boruńskiego, y i. x. Jozefata Safarowicza, w osobach swoich y w osobie i. w. w Bogu przewielebnego i. x. metropolity Kiiowskiego y wszystkiey Rusi stawaiących, a i. pp. Janem, Piotrem y Bazylim Pieślakami, bracią rodzoną, kontrowersyi, my sąd ponieważ to iawnie y widomie z przeczytaney u sądu naszego inkwizycyi, także z produkowanych z obu stron dokumentów pokazało: iż co cerkiew Boruńska, przez nieboszczyka oyca Mikołaia Pieślaka—zakonnika ś. Bazylego wielkiego, kollatora y fundatora cerkwie Boruńskiey, na gruncie, od i. p. Kiiańskiego wlewkiem prawa przez nieboszczyka oyca Pieślaka nabytym, a przez i. p. Popławskiego, iako wiecznika gruntów z pewną obligą na cerkiew Boruńską wiecznością legowanych, iest pobudowana, a miasteczko y sam klasztor na gruncie od i. o. x. Neyburskiey—falcgrabiney Reńskiey, y za cerkiewne pieniądze od innych osób nabytych, iest założone; zaczym z tych y innych słusznych y prawnych wielu racyi, przysiąg żadnych, do których się z obu stron zabierano nie uznawszy, fundusz na tę cerkiew y klasztor Boruński ichmć xięży bazylianom od nieboszczyka imci oyca Mikołaia Pieślaka dany y testament tegoż imci melioruiąc, i. pp. pana Piotra, Bazylego y Jakuba Pieślaków—synowców nieboszczykowskich, tylo titulo, non re za kollatorów uznawszy, folwark Koziakowszyznę z karczmą y z placami w Borunach, na które ieżeli i. pp. Pieślakowie prawo wieczyste pokażą, do tego folwarku przynależącemi, z placem y włoką gruntu i. x. Morotemu wiecznością zapisaną, względem tego, ażeby zawsze w potomne czasy xiądz religii rzymskiey rezydował y nabożeństwo odprawował, y bratowey nieboszczyka i. x. Pieślaka dożywociem zapisanych, także y z gruntami do Koziakowszczyzny należącemi, które pod klasztor, cerkiew y miasteczko nie są zaięte, do possessyi i. pp. Pieślaków przysądzamy, y żeby więcey i. pp. Pieślakowie do dochodów cerkiewnych y nadania na obraz Nayświętszey Panny Boruńskiey, tudzież do miasteczka Boruńskiego y mieszczan, w nim mieszkaiących, do rządów y sądów nie należeli, nie wtrącali się y żadney w Bogu ww. i. xx. bazylianom Boruńskim szkody nie czynili. A wzaiemnie, aby y i. xx. bazylianie Boruńscy do folwarku tego Koziakowszczyzny, do karczmy, w Borunach będącey, y placów ichmciom pp. Pieślakom należących, nie interessowali, waruiemy, y te miaszteczko z mieszkaniami, placami y dworami, z cerkwią y ze wszelkiemi skarbami, dochodami, prowentami, nadaniami ww. w Bogu ichmć oycom bazylianom Boruńskim y następcom ichmć wiecznemi czasy przysądzamy; y ażeby ww. ichmość oycowie bazyliani, tych skarbów y splendorów do inszych cerkwi

nie wywozili, ale żeby przy tey cerkwi Boruńskiey zostawali y ta cerkiew, iako nayprędzey, była skonczona, nakazuiemy y tym dekretem naszym, aby nabożeństwo rzymskie, iako za nieboszczyka x. Pieślaka, tym porządkiem y w potomne czasy było y żeby xiądz rzymski ustawiczny przy cerkwi mieszkał, wiecznemi czasy waruiemy. A załoby z obodwóch stron wszystkie o pretensye, w nich wyrażone, uroszczone, kassuiemy y annihiluiemy, wieczne milczenie w tych pretensyach na obie strony mieć uznawszy, troiakie zaręki na przeciwnych temu dekretowi sądu naszego y paenam infamii zakładami. Która sprawa do xiąg głównych trybunalnych iest zapisana, z których y ten wypis, pod pieczęcią trybunału Nowogrodzkiego i. w. w Bogu przewielebnemu i. x. Leonowi z Szlubic Załenskiemu—archiepiskopu metropolicie Kiiowskiemu, Halic. y wszystkiey Rusi, Włodzimirskiemu y Brzeskiemu archimandrycie, y i. xx. bazylianom Boruńskim iest wydan. Pisan w Nowogródku. U tego dekretu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego między wyż wyrażonemi osobami w roku tysiąc siedmsetnym wtórym ferowanego, przy pieczęci trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego kadencyey Nowogrodzkiey podpisy rąk, tak i. w. i. p. marszałka, iako też i. w. i. pp. sędziów trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, a poniżey korrekta, tudzież na każdym arkuszu konnotacya tali sequuntur tenore: Krysztof z Brakszyna Deszpot Zenowicz — starosta Oszmiański, marszałek trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. M. Woyniłowicz--pisarz trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego Nowogrodzki. Wawrzyniec Wincenty Moksiewicz—podstoli Wendenski, deputat województwa Wileńskiego. Władysław Biesiecki—czesznik y deputat powiatu Brasławskiego. Correxit Horbotowski. Lectum, cum actis correctum. Który to takowy między wyż wyrażonemi osobami ferowany dekret, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona imci p. Jerzego Pomarnackiego—czesznika Wilkomirskiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych ze wszelką w nim intus inserowaną rzeczą przyięty y wpisany.

1702 г. Ноября 28 дня.

Изъ книги № 47, за 1702 г., л. 644.

111. Мировая сдѣлка между базиліанами Виленскаго св.-Троицкаго монастыря и помѣщиками Сурожами.

Между Св.-Троицкими базиліанами и пограничными съ ихъ имѣніемъ помѣщиками Сурожами возникли споры вслѣдствіе захвата Сурожами монастырской земли въ имѣніи Свиранахъ. Такъ какъ споры эти продолжались довольно долго и сопровождались взаимными наѣздами и боями, то количество преступленій съ обѣихъ сторонъ сдѣлалось довольно значительно. Впрочемъ уніяты въ этомъ дѣлѣ превзошли Сурожей, такъ какъ во время одного изъ своихъ наѣздовъ убили одного изъ Сурожей. Не желая тянуть этого дѣла дальше, уніяты предложили противной сторонѣ 4500 зл. и мировую, которая и была принята противною стороною.

Roku tysiąc siedmsetnego wtórego, miesiąca Decembra czwartego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny wtóry obranemi, stanowszy personaliter u sądu imć pan Kazimierz Suroż y ieymość pani Klara Zawadzka Surożowa—małżonkowie y ichmość panowie Andrzey, Jan y Jakub Surożowie, bracia rodzeni, także ieymość pani Konstancia Imbranka Piotrowa Surożowa y ieymość pani Anna Rudkowska, imć pan Symon Suroż y ieymć pani Katarzyna Surożanka, opowiadali y przyznali list dobrowolny ugodliwy wieczysto-kwitacyiny zapis, na rzecz w nim wyrażoną, ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy będących, dany y służący, który, ustnym y oczewistym zeznaniem swym stwierdziwszy, prosili nas sądu, ażebyśmy przyięli y do xiąg głównych trybunału w wielkim xięstwie Litewskim spraw wieczystych wpisali; iakoż ony przyiowszy a wpisuiąc w xięgi, słowo do słowa tak się w sobie ma.

Ja Kazimierz Suroż y ia Klara Zawadzka Surożowa, małżonkowie, y my Andrzey, Jan y Jakub Surożowie, bracia rodzeni, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, iako naturalni opiekunowie pana Franciszka Suroża, po zeszłym z tego świata imci panu Piotrze Surożu, bracie naszym rodzonym, in minorennitate pozostałego potomka, także ia Konstancia Imbranka Piotrowa Surożowa—pozostała wdowa po mężu swoim, ia Anna Rudkowska, ia Symon Suroż y ia Katarzyna Surożanka, iedna osoba za wszystkie, a wszystkie za iedną ręcząc się y obowiązuiąc, czyniemy wiadomo tym naszym listem dobrowolnym ugodliwym kwitacyinym wieczystym zapisem, komu by o tym teraznieyszego y napotym będącego wieku lu-

dziom wiedzieć należało: iż co z okazyey o differencye gruntów miedzy maiętnością ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy będących, nazwaną Swirany, a miedzy dobrami naszemi ziemskiemi Woyczanami, w woiewodztwie Wileńskim leżącymi, w których po inkursyi Moskiewskiey przez zarosłe lasy musiały powaryować się zobopólne granice, urosły były niemałe zawziętości y zobopólne miedzy nami boie, gwałty y zabóystwa, o co, gdy przyszło do prawnych terminów, zanieśliśmy byli protestacią do xiąg głównych trybunalnych, w Nowgorodku się odprawuiących, pod datą roku tysiąc siedmset pierwszego, miesiąca Nowembra piątego dnia, na ichmościów oyców bazylianów Wileńskich y drugich osób prałatów ichmościów, w tę protestacią inserowanych, a osobliwie na poddanych ichmościów Swirańskich, imionami y nazwiskami w teyże żałobie specifikowanych, iako pryncypałów y mężoboyców y innych poddanych teyże maiętności, mieniąc o excess pod sądami trybunalskiemi popełniony, w zastąpieniu iako by przeszłych że poddanych Swirańskich, z rozkazu ichmościów xięży bazylianów na dobrowolney drodze, do Nowogródka do trybunału iadącym, ichmościom panom Piotrowi, Janowi Surożom y tym sposobem y na mieyscu w processie wyrażonym imci pana Piotra Suroża, brata naszego, tyrańskie zbicie y zmordowanie, od czego w kilka dni zszedł z tego świata, także o postrzelenie tegoż czasu imci pana Jana Suroża w nogę y potym nas wszystkich wysz mianowanych osób tyrańskie zbicie y zkrwawienie y o inne pretensie, szerzey w teyże protestacii wyrażone. Gdzie w dalszym postępku gdyśmy ichmościów xięży bazylianów Wileńskich w tymże roku tysiąc siedmsetnym pierwszym do Nowogródka do sądu głównego trybunalnego o zabice przez poddanych ichmościów niebosczyka imci pana Piotra Suroża, brata naszego, y o boie nam stałe zapozwali byli y za remissą z Nowogródka do Wilna wpisawszy się, w regestr w sądzie głównym trybunalnym tęż sprawę poprzeć chcieli; ichmościowie też oycowie bazilianie także chcąc swoich boiów y pretensyi, a osobliwie dwóch zakonników zbicia y zkrwawienia dochodzić, także pozanosili na nas żałoby, chcąc nas, mieniąc o naiazd na Swirany y o popełnione wzaiemne boie y excessa prawne, konwinkować. A że za włożeniem się w to ichmościów panów przyiacioł zobopólnych pogodziliśmy się o zobopólnie w żałobach wyrażone pretensye takowym sposobem, żeśmy za zabicie brata naszego imci pana Piotra Suroża y za pobicie nas samych stałe y za wszystkie pretensye cztery tysiące dwieście piędziesiąt złotych polskich odebraliśmy. Tedy ponieważ nam wysz mianowanym osobom od ichmościów oyców bazylianów we wszytkim się dość stało y do tego poddanym swoim Swirańskim, w żałobie wyrażonym, publiczną za ten excess cięgę dali, przeto żałoby, zapozwy y dekreta, y przyparęczenie poddanych Swirańskich, w tey sprawie od nas zaszłe, y wszytek proceder prawny w iakich kolwiek aktach y subselliach, ieżeli by się pokazał, wiecznie skasowawszy y annihilowawszy, samego iaśnie wielmożnego iegomości xiędza Michała Marciana Białozora—archiepiskopa Połockiego, w Bogu przewielebnego imci xiędza Joachima Kuszelicza—prowinciała zakonu świętego Bazylego wielkiego, w Bogu przewielebnego imci xiędza Marcyana Kulczyckiego—consultora tegoż zakonu, starszego Wileńskiego, imci xiędza Jana Oleszewskiego—

prokuratora y wszytkich oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiących, przez processa nasze obwinionych, z całą prowincią ichmościów z pretensyi, we wszytkich zapozwach y dekretach wyrażonych, do daty tego zapisu, do ichmościów oyców bazylianów Wileńskich y prowincyi ichmościów, o żadną rzecz do osób duchownych y do poddanych Swirańskich, w protestacyi imionami y nazwiskami wyrażonych y wszystkich poddanych teyże maiętności Swirańskiey, o zabicie iegomości pana Piotra Suroża, brata naszego, y o boie nam stałe żadnego pretextu, prawa y przystępu mieć, ani tey sprawy wznawiać y wzruszać y żadney naymnieyszey rzeczy pretendować nie mamy, a po nas sukcessorowie nasi nie będą mogli wiecznemi czasy. Y owszem waruiemy to ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, iż ieśli by kto kolwiek z braci, krewnych y bliskich y powinnych naszych, a osobliwie potomek zeszłego imci pana Piotra Suroża, brata naszego, pan Franciszek Suroż, tezaz w leciech młodych y u nas, iako u stryiów w opiece zostaiący, doszedszy lat zupełnych, chciał głowy oyca swego na ichmościach oycach bazylianach dochodzić, tedy my wysz mianowane osoby, bracia rodzeni, a po nas potomkowie y sukcessorowie nasi, od takowey niesłuszney impetycyi u wszelkiego sądu y prawa ichmościów oyców bazylianów Wileńskich y ich poddanych Swirańskich bronić, zastępować y oczyszczać swym własnym kosztem y nakładem będziemy powinni tyle razy, ile by tego potrzeba ukazywała, tak, ażeby żadney ichmość xięża bazyliani y ich poddani o naymnieyszą rzecz nie ponosili krzywdy y turbacyi. Względem czego oddawszy wszystek z ichmościami proceder do ręku ichmciom w tey sprawie uroszczony wnaszamy ewikcią na dobra nasze, w woiewodztwie Wileńskim leżące, nazwane Woyczany, y insze wszelkie dobra nasze, leżące, ruchome, summy pieniężne, teraz y napotym nabyte, z których odpowiadać, stawać y wszelkim wskazom, dekretom y ciężarom wypadłym podlegać mamy, my sami a po nas sukcessorowie nasi, zakładaiąc na nas y sukcessorów naszych w naruszeniu y w niedotrzymaniu tego wieczystego kwitacyinego zapisu naszego, w naymnieyszym punkcie y paragrafie, zaręki dziesięć tysięcy złotych polskich. A ponieważ ta wszytka transactia y także zayścia nie skąd inąd urosły byli, tylko z niepomiarkowanych differencyi w gruntach y szachownicach zachodzących, a zwłascza miedzy uroczyszczem ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, od szlachty Woyczańskiey w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt czwartym nabytym, nazwanym Dubrowką, a uroczyszczem naszym, nazwanym Gale, tuż do gruntów ichmościów oyców bazylianów Wileńskich przyległym, a to stąd, że po inkursiey nieprzyiacielskiey, dla zarosłych lasów dawne granice, miedze w waryacią y zapomnienie przyiść musiały, tedy y w tym życząc sobie spólney zgody, a nie mniey y przyszłego pokoiu w sąsiedztwie y żeby każdy mógł być pewien własności swoiey, za uwagą spólnych ichmościów panów przyiacioł, na te uroczysze wyprowadzonych, przy bytności sąsiad tamecznych y różnych poddanych y gdyśmy inaczey tych uroczyszcz nie mogli ograniczyć, dla zginionego miedzy granicą a granicą starożytnego duktu, wpół te obie uroczysze podzieliliśmy y rozebrali miedzy sobą, których się tak zaczyna granica: Pominowszy drożkę z Woyczan do stawu y młynu ich-

mościów oyców bazylianów, na krzyż przez gościniec idącą, z iedney strony o bok gruntów Woyczańskich, a z drugiey strony do gościńca się obracaiąc po obiey stronie gruntami ichmościow oyców bazylianów, nazwanemi Skinolami, od którey drożki postąpiwszy gościńcem, zaczynali dukt od gruntów tychże oyców bazylianów y od rowku niedaleko do gościńca Oszmiańskiego, z Miednik do Wilna, po lewey stronie będącego, y idąc wciąż tymże gościńcem ku Wilnu po lewey stronie kończy się dukt tych uroczyscz Gale y Dubrowki, aż nad stawkiem oyców bazylianów, na Borowey, po te mieysce, gdzieśmy kopiec nad samym stawkiem usypali; a z drugiey strony po tenże gościniec y kopiec od tegoż rowku, skąd się dukt zaczoł, opasuie grunt ten y lasy rzeczka Swiranka. Tego tedy gruntu, podług upodobania stron y mediacyi przyiacielskiey, ichmościom oycom bazylianom Wileńskim dostała się połowa, z sianożęciami, przy gruncie nad rzeczką Swiranką będącemi, od rowku pomienionego aż do usypanych od nas kopców, które poczowszy od gościńca, poprzecz ten grunt dzieląc, aż w rzeczkę Swirankę opieraią się; a nam zaś Surożom tegoż gruntu, gdzie tak imci pana Jana Frąckiewicza— krayczego Wileńskiego, iako ichmościów panów Jodziewiczów szachownicy inkluduią się, dostała się druga połowa, poczowszy od tychże usypanych kopców, z sianożęciami nad rzeczką Swiranką będącymi, aż do stawu na Borowey będącego, gdzie zasypany kopiec, póty tylko, póki grunt nasz zachodzi, nie pretenduiąc nic sobie za rzeczkę Swirankę, stawiscza, do sianożęci, do grobli y mostu, iako też y do placów, po tamtey stronie oycom bazylianom należących. Który to staw na Borowey wolno będzie ichmościom oycom bazylianom zaiąć y z obudwuch brzegów do łowienia ryb przyiazd ma być wolny onych niewodniczym, bez żadney od nas przeszkody y sukcessorów naszych, nie pretenduiąc tym sobie. Także to iest tylko nam Surożom wolnego do tegoż stawu wstępu, ieśliby zaś nie był staw zaięty, tedy sianożęci do używania y onych koszenie ma być tak nam Surożom, iako też ichmościom xięży bazylianom podług wysz rzeczonych duktów y położonych granicznych znaków wolny aktorat, iako o tym wszytkim rozgraniczeniu szerzey na osobliwym zapisie kopców wyrażono będzie. Którym sposobem uspokoiwszy się z ichmościami oycami bazylianami, waruiemy ichmościom, iż po dacie tego zapisu naszego my Surożowie sami, a po nas potomkowie y sukcessorowie nasi, do maiętności ichmości Swiran, do uroczyscza, lasów, gruntów, stawów, karczem y karczmisk y wszelkich przyległości, a osobliwie do uroczyszcza Skinela, iako iest w swoim ograniczeniu, nie mamy sobie uzurpować bez żadnego pretextu y naoczności; a wzaiemnie ichmość xięża bazylianie do naszych gruntów interessować się, excepto uroczyscza Szłopi, alias Mokroyni, o co przyiaciel nas pomiarkować ma, wiecznemi czasy nie maią y my nie powinni będziemy. Dla czego cokolwiek dotąd o te granice y grunty wiecznie uspokoione urosczonych było od nas processów, zapozwów, dekretów, intercyzyi y inszych procederów prawn ych, te wszystkie ze wszystkiemi w nich wyrażonemi pretensiami, z obudwuch stron na wieczne czasy umorzaiąc, kassuiemy, annihiluiemy y od wszelkich wysz mianowanych pretensyi ichmościów oyców bazylianów y poddanych ichmościów Swirańskich uwolniamy, a iż do nich się nie mamy wracać y tych preten-

syi, miedz y ograniczenia wzruszać y wznawiać, zarękę złotych trzy tysiące polskich na nas y sukcessorów naszych zakładamy; daiąc wolność w naruszeniu tego kwitaciynego zapisu naszego w naymnieyszym punkcie y paragrafie, wyżey y niżey opisanym, na nas samych y sukcessorów naszych do wszelkiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głównego trybunalnego, ikmci relacyinego, kapturowego, marszałkowskiego y innych tym podobnych sądów, pozwem pozwać y zakazem zakazać, rokiem zawitym. Gdzie my będąc zapozwani, lub zakazem zakazani, nie zażywaiąc żadnych obron prawnych, pogotowiu nieprawnych y ludzkim rozumem wynaydzionych, stać y skutecznie usprawiedliwić y pod to wszytko, co ienokolwiek z decyzyi sądowey ad primam instantiam na nas samych y na dobrach naszych wszelkich leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek y ukogo kolwiek będących, które wszystkie dobra nasze pod ewikcyą podaiemy, wskazano będzie, pod legacyi podpadać mamy y powinni będziemy y sukcessorowie nasi powinni będą. A y po zapłaceniu zaręki raz by y kilka, przecie ten zapis przy zupełney mocy y walorze wiecznemi czasy zostawać ma. Y natośmy ony dali z podpisami rąk naszych, pieczęciami naszemi y ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie, oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego wtorego, miesiąca Nowembra dwudziestego ósmego dnia. U tego zapisu podpisy rąk temi słowy: Kazimierz Suroż ręką swą. Andrzey Suroż ręką swą. Jan Suroż ręką swą, Jakub Suroż ręką swą, Symon Suroż ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ichmościa pana Kazimierza Suroża y samey ieymości paniey Klary Zawadzkiey Surożowey, małzonki imci Jana Kazimierza Suroża, iako pisma nieumieiętney, a wysz wspomnionych ichmościów, to iest, Andrzeia, Jana, Jakuba y Symona Surożow y ieymość pani Konstanciey Imbranki Piotrowey Surożowey y ieymść panny Katarzyny Surożanki y Anny Butkowskiey, iako pisma nieumieięnych, do tego listu kwitaciynego zapisu podpisuię się, Michał Rafał Szumski—podstoli y surrogator Wileński. Według prawa uproszony pieczętarz od osób wysz wyrażonych do tego listu podpisuię się Samuel Jan Woyna Iasieniecki—stolnik Rzeczycki mp. Ustnie y oczewisto proszony od wysz namienionych ichmościów pisma umieiętnych y nieumieiętnych pieczętarz do tego listu ugodliwego kwitaciynego zapisu rękę moią podpisuię Jan Karol Tymiński—podczaszy ziemi Wileńskiey mp. Który ten zapis, za ustnym y oczewistym przez osoby wysz wyrażone zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1702 г. Ноября 30 дня.

Изъ книги № 47, за 1702 г., л. 636.

112. Межевая запись, состоявшаяся между Виленскимъ св.-Троицкимъ монастыремъ и Сурожами по спорнымъ границамъ двухъ урочищъ—Дубровки и Гали, входившими въ составъ Свиранскихъ имѣній.

Между Виленскимъ Св.-Троицкимъ монастыремъ и Сурожами происходили частые споры изъ-за двухъ урочищъ—Дубровки и Гали, смежныхъ съ ихъ имѣніями. По взаимному соглашенію обѣ спорящія стороны рѣшились прекратить это дѣло полюбовнымъ раздѣловъ. Для этой цѣли избраны были пріятели, которые назначили новыя границы и присоединили Дубровку къ базиліанскому имѣнію Свиранамъ, а Галю къ Сурожовымъ. Въ удостовѣреніе существованія такого факта и выдана настоящая межевая запись.

Roku tysiąc siedmsetnego wtórego, miesiąca Decembra czwartego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny wtóry obranemi, stanowszy oczewisto u sądu w Bogu wielebni ichmość xięża Alexiusz Sierhieykiewicz—wikary monastyru Wileńskiego świętey Tróycy, Michał Grotusz—kaznodzieia, Jan Oleszewski—prokurator, zakonnicy reguły świętego Bazylego konwentu Wileńskiego, imieniem swoim y imieniem całego zgromadzenia swego pokładali y przyznali list dobrowolny ograniczony zapis ichmciom panom Janowi Kazimierzowi Surożowi Frąckiewiczowi—krayczemu Wileńskiemu, Kazimierzowi, Andrzeiowi, Janowi, Jakubowi, Macieiowi, Symonowi y Heliaszowi Surożom, Jakubowi Jodziewiczowi dany, służący y należący, który to zapis ustnym y oczewistym swoim zeznaniem stwierdziwszy, upraszali nas sądu, ażebyśmy ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą, rozkazali do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisać, iakośmy przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ten zapis ma.

Ja xiądz Alexiusz Sierheykiewicz—wikary monastyru Wileńskiego cerkwi przenayświętszey Tróycy, ia xiądz Michał Grotusz—kaznodzieia y ia xiądz Jan Oleszewski—prokurator, zakonnicy reguły świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, imieniem swoim y imieniem całego zgromadzenia naszego y my Jan Kazimierz Suroż Frąnckiewicz—krayczy Wileński, także my Kazimierz, Andrzey, Jan y Jakub Surożowie, bracia rodzeni, y my Maciey Symon y Heliasz Andrzeiewiczowie Surożowie y ia Jakub Jodziewicz—spólnie, zgodnie y iednostaynie wiadomo czyniemy tym naszym wieczystym dzielczym zapisem, wzaiemnie miedzy sobą danym, komu by o tym teraz y w potomne czasy wiedzieć należało, iż my wyż rzeczone osoby, za wyiazdem naszym na grunta przy prezenciey wielmożnego imci pana Jana Jurewicza—podstolego Witebskiego, sędziego głównego trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego, iako na uspokoienie zachodzących discer-

nencyi użytego mediatora, tudzież przy bytności ichmościów panów sąsiad, a zwłaszcza szlachty Woyczańskiey y innych różnych ludzi, stosuiąc się we wszytkim do zapisów miedzy nami zaszłych y do opisanego w nich duktu, do uroczyszcz Dubrowki y Gali należących, o któreśmy miedzy sobą wiedli prawo, rozdzieliliśmy ten grunt na dwie części, gdzie iako się w zapisach pomieniło, my oycowie bazylianie zostawszy przy uroczyszczu Dubrowce, nam za zapisem wieczystym służącym, a my Surożowie y drudzy uczęstnicy przy uroczyszczu Gali, dobrach w woiewodztwie Wileńskim leżących, takąśmy miedzy sobą uczynili granicę: Pominowszy drożkę, która idzie z Woyczan do stawa y młynu Swirańskiego, a zaczynaiąc po lewey stronie gościńca Oszmiańskiego, z Miednik do Wilna idącego, od gruntów nas o. bazylianów Swirańskich y od rowku niedaleko tegoż gościńca, po lewey stronie będącego, y idąc wściąż tymże gościńcem ku Wilnu, przychodzi tych uroczyszcz po lewey stronie granica aż do stawku naszego Swirańskiego, na Borowey będącego, do kopca y do naciosu przy gościńcu na drzewie naciosanego, na którym krzyż wyrąbany y znak litera C pod krzyżem położony, od którego drzewa y kopca postępuiąc w wierzch tego stawku, abo stawiszcza na Borowey drugiego kopca, któryśmy na brzegu nad stawkiem zasypali, prosto w wierzch tego stawku biie granica aż w samą rzeczkę Swirankę z iedney strony, a z drugiey strony od rowku pomienionego, zkąd się dukt zaczął, opasuie oboie uroczyszcze rzeczka Swiranka, aż do tego mieysca, gdzie od kopca nad stawkiem usypanego prosto do rzeczki zmierza granica, zostawuiąc od kleyma y kopców, po lewey stronie grunt ichmościów panów Surożów, a po prawey sronie stawiszcze nas bazylianów po oboiey stronie rzeczki. Taki tedy ten grunt ocyrklowawszy gdyśmy sznurem wzdłuż do rowku pomienionego aż do stawku na Borowey y do kopców usypanych przemierzyli, znalazło się tego wszytkiego gruntu w borach y lasach sznurów szesnaście, sążni siedm, które na pół rodzieliwszy dostało się nam oycom bazylianom tego gruntu, z sianożęciami nad rzeczką Swiranką, przy tym gruncie będącemi, sznurów ośm; a nam Surożom, gdzie się y drugich ichmościów inkluduią części, dostało się także z sianożęciami, do uroczyszcza Gali należącemi, sznurów ośm y sążni siedm naddatku w nagrodę węższey nieco w części naszey. Po rozebraniu którego gruntu granice miedzy sobą czyniąc y oddzielaiąc Woyczański grunt od Swirańskiego, zacząwszy od gościnca aż do rzeczki Swiranki, wpoprzek na pół rozdzieliwszy te uroczyszcze, na samym dukcie zasypaliśmy kopców cztery, to iest: ieden kopiec postąpiwszy od gościnca kroków ośmnaście, drugi przy drożce, abo przy starym gościńcu, trzeci na brzegu nad samym błotem, a czwarty nad rzeczką Swiranką, z naciosanym krzyżem na iedlinie, podług którego ograniczenia my obie strony nic więcey sobie ieden od drugiego nie pretenduiąc, zachować się mamy. A co się tknie stawku na Borowey, mostu, grobli y po drugiey stronie rzeczki placu y z sianożęcią, nam oycom bazylianom należących, w tym wszytkim tak my oycowie bazylianie, iako y my Surożowie, podług zapisów naszych y teraznieyszego ograniczenia dukt opisany konserwować powinni będziemy, my sami, a po nas sukcessorowie nasi, pod obowiązkami, w tychże zapisach wyrażonemi. A po ograniczeniu

uroczyszcz pomienionych, tegoż czasu tym dla większego pokoiu miedzy nami, ograniczyliśmy y uroczyszcze Skineli do Swiran należące, a z naszemi gruntami Woyczańskiemi graniczące, którego tym sposobem podług praw dawnych dukt się zaczyna: Naprzód tedy zaczynaiąc od rzeczki Kienki y od stawku mnieyszego Swirańskiego, na teyże rzece Kience będącego, pierwszy kopiec zasypaliśmy nad samym brzegiem rzeczki Kienki wgórze stawku przy dawney miedzy, od którego tąż miedzą postępuiąc, a zostawuiąc po prawey ręce grunty Woyczańskie, a po lewey Swirańskie; drugi kopiec zasypaliśmy nad drożką, która idzie z Woyczan y Sawiczan do karczmy murowaney Swirańskiey; trzeci kopiec na przeciwko tegoż kopca zasypaliśmy nad drożką, która idzię do teyże karczmy ze wsi Kieny y Woyczan, a od tego kopca gruntami Skinęlami miedzą zepsowaną, górą postępuiąc y zostawuiąc Woyczańskie grunta po prawie, przychodzi granica nad drożkę, która idzie z Sawiczan do młyna Swirańskiego, tam przy drzewie z naciosem przy samey drożce usypaliśmy czwarty kopiec; od tego kopca tąż drożką idąc ku Wilnowi, a zostawuiąc po prawey stronie teyże drożki grunty Woyczańskie, a po lewey Skinele, przy drugiey drożce, która idzie z Woyczan do stawu y młynu Swirańskiego, usypaliśmy miedzy drożkami w widłach kopiec piąty; a od tego kopca, pominowszy obiedwie drożki, daley postępuiąc tąż ścianką abo drożką ku gościńcowi Wileńskiemu, z Miednik do Wilna idącemu, niedoieżdżaiąc do samego gościńca, ale zostawuiąc grunta ichmościów panów Surożów y tey ścianki klinek po prawey ręce przy samym drzewie, na którym dawny krzyż wyrąbany przy ziemi widzieć, zasypaliśmy przy samey drożce teyże szósty kopiec; od którey drożki y od kopca wpoprzek idąc na gościniec pomieniony Oszmiański, nad tymże gościńcem y na teyże stronie, to iest na prawey iadąc z Miednik do Wilna, usypaliśmy siódmy kopiec przeciwko rowku, od którego dukt Dubrowki zaczął się y przeciwko sośnie wielkiey, na którey są stare y nowe naciosy; y tu się skończył dukt pomienionego uroczyszcza Skineli, zawieraiąc one miedzy kopcami usypanemi z iedney, a z drugiey strony po gościniec Oszmiański y po drożkę, idącą z Woyczan do karczmy murowaney. Który to takowy nasz dział y ograniczenie mamy y powinni będziemy w potomne czasy my sami y sukcessorowie nasi nienarusznie zachować y onego granice y kopce konserwować na wieczne czasy, pod obowiązkami, w zapisach naszych wyrażonemi. Y na tośmy dali wzaiemnie sobie ten nasz list dzielczy z podpisem rąk naszych y ichmościów panów przyiacioł, od nas zobopolnie do tego ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Swiranach, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego wtórego, miesiąca Nowembra trzydziestego dnia.

U tego ogranicznego zapisu podpis rąk tak samych aktorów, iako y ichmościów panów pieczętarzów temi słowy: Pr. Alexiusz Sierhieykiewicz — ord. d. Basilii m. konwentu Wileńskiego wikaryusz; xiądz Michał Grotusz—zakonu świętego Bazylego w. kaznodzieia Wileński mp.; xiądz Jan Oleszewski, zakonu świętego Bazylego wielkiego, prokurator monastyru Wileńskiego cerkwi świętey Tróycy. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Alexiusza Sierhieykiewicza—wikarego monastyra Wileńskiego y od imci xiędza Jana Oleszewskiego y od imci xiędza Michała Gro-

tuza podpisuię się do tego listu dzielczego Jan Jurewicz—podstoli Witebski, deputat powiatu Słonimskiego mp. Według prawa od osób w tym dziele mianowanych, iako pieczętarz podpisuię się:—Jarosz Floryan Wawrzecki—sędzia ziemski Brasławski mp. według prawa prawny pieczętarz podpisuię się—Michał Johorski Lenkiewicz—podkomorzyc Mozyrski. Który to ograniczony zapis, za przyznaniem przez wysz mianowanych osób, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1703 г. Сентября 5 дня.

Изъ книги № 57, за 1714 г., л. 323.

113. Заемная запись отъ Александра Важинскаго Кутеинскому женскому монастырю на шесть тысячъ злот. польскихъ.

Земянинъ Александръ Важинскій занялъ у женскаго Кутеинскаго монастыря 6000 злотыхъ подъ залогъ и своихъ собственныхъ имѣній и заложенныхъ Брестской каштелянщей въ Оршанскомъ повѣтѣ съ обязательствомъ выплатить занятую сумму съ о|о въ опредѣленный срокъ безъ всякихъ юридическихъ проволочекъ.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Maia iedynastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy, wysz na dacie pisany, obranemi, stanąwszy personaliter u sądu patron imć p. Michał Frąckiewicz—podczaszy Smoleński, opowiadał y do akt podał dobrowolny obligacyiny list zapis, od imć p. Alexandra Ważyńskiego—podczaszego Brasławskiego, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu wielebney ieymć pannie Magdalenie Kosowney—ihumeniey, y wszytkim pannom zakonnym klasztoru Kuteieńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego służący y należący. Który podaiąc prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do akt xiąg głównych trybunalnych w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi ingrossuiąc, verbum de verbo tak się w sobie ma:

Ja Alexander Ważyński — podczaszy Brasławski czynię wiadomo tym moim dobrowolnym obligacyinym listem zapisem, iż ia będąc pilno potrzebnym pieniędzy, wziołem, pożyczyłem y rękoma memi odliczyłem gotowey rękodayney summy sześć tysięcy złotych śrebrney monety, rachuiąc taler po złotych sześciu, u w Bogu wielebney ieymć panny Magdaleny Kosowney—ihumeni, y wszystkich panien zakonnych

klasztoru Kuteińskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, którą tę summę mam y powinien będę ichmościom w roku tysiąc siedmsetnym czwartym w dzień trzech Królów święta rzymskiego, według nowego kalendarza, przy xięgach grodzkich Orszańskich y prowizyą, od tey summy przychodzącą, oddać spełna, a nie poroznu; a ieślibym na tym terminie pomienioney summy ichmć nie oddał, tedy troiakie zapłacić powinien będę zaręki. O które iako y o samą summ ę daię ichmć wolność, mnię samego do wszelakiego sądu y prawa, urzędu grodzkiego, ziemskiego, sądów głównych trybunalnych, assessorskich, marszałkowskich, in casu interregni kapturowych, pozwać, lub zakazem pozwać; gdzie żadnych nie podaiąc obmów y excepty stawać, y żadnych dylacyi, których się wyrzekam, nie zażywaiąc, nie tylko samą summę, lecz y troiakie zaręki in instanti ichmć tymże zapłacić y szkody nagrodzić, sądy, urząd, w staniu y w niestaniu moim, tak samą summę, iako y zaręki na mnie na wsi Uściu, ktorą mam przy maiętności główney Rosośnie, w powiecie Orszańskim leżącey, od tey pani Kopciowey—kasztelanicowey Brzeskiey, w sumach niemałych zawiedzioną, a przeze mnie ichmć panom bazyliankom wysz pomienionym prawem zastawnym wyderkafowym puszczoną y na innych wszelkich maiętnościach y dobrach moich leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, wzdawszy mię na infamią, wskaz y mocną odprawę urzędową uczynić y udziałać wolen y mocen będzie; sądu o wskaz, a stronę o przewód prawa pozywać, y turbować nie mam, pod tąż wysz pomienioną zaręką, którą by y nie raz zapłaciwszy, przecie ten móy obligacyiny zapis do dość onemu, z dóbr, y summ moich, uczynienia przy zupełney mocy zostawać ma. Y na tom ony dał z pieczęcią moią y podpisem, także z pieczęciami y podpisami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie oczewisto uproszonych. Pisan w Orszy roku tysiąc siedmset trzeciego, miesiąca Septembra piątego dnia. U tego dobrowolnego obligacyinego listu podpisy rąk temi słowy: Alexander Ważyński—podczaszy Brasławski, mp. Ustnie, oczewisto y według prawa proszony pieczętarz od imści pana Alexandra Ważyńskiego do tego obligu podpisuię się: Stanisław Kazimierz Bartoszewicz — pisarz grodzki y surrogator ziemski powiatu Orszańskiego. A zatyłek takowy: list ode mnie Alexandra Ważyńskiego—podczaszego Brasławskiego, dany w Bogu wielebney ieymci pannie Magdalenie Kosowney—ihumeni klasztoru Kucieńskiego Orszańskiego y wszytkim w Chrystusie siostram zakonnym tegoż klasztoru Kuteieńskiego Orszańskiego, na pewną rękodayną summę pieniędzy do rąku moich pożyczoną y wyliczoną monetą śrebną talarową, rachuiąc talar po złotych sześciu, sześć tysięcy złotych spełna; termin oddania tey summy pieniędzy, takowąż monetą śrebrną talarową spełna, a nie poroznu, w roku tysiąc siedmsetnym czwartym w dzień trzech Królów święta rzymskiego, podług nowego kalendarza, przy xięgach grodzkich Orszańskich, tudzież y prowizyą od tey summy przychodzącą mam oddać, niczym takowemu dniu y terminu, ani też ni w czym przeciw temu zapisowi nie sprzeciwiaiąc, pod zarękami, warunkami, y sowitościami, obowiązkami dostateczniey we śrzedzinie tego listu zapisu moiego dobrowolnego opisanemi y do-

łożonemi. Który to dobrowolny obligacyiny list zapis, za podaniem onego przez wysz mianowanego patrona, iest do akt xiąg głównych trybunalnych w. x. Lit. spraw wieczystych przytęty y wpisany.

1704 г. Сентября 23 дня.

Изъ книги № 49, за 1705 г., л. 423.

114. Мировая сдѣлка между Виленскими Св.-Троицкими базиліанами и Виленскою же іезуитскою академіею касательно возстановленія старыхъ границъ между спорными имѣніями Свиранами и Пикцюнишками.

Бояринъ Петкевичъ, проживавшій въ іезуитскомъ имѣніи Пикцюнишкахъ, возлѣ Каменнаго Лога, на границѣ Свиранскихъ имѣній, принадлежавшихъ уніятскому св.-Троицкому монастырю, сталъ нарушать Свиранскія границы и вторгаться въ уніятскія имѣнія. Обстоятельство это объяснено тѣмъ, что послѣ Московскаго нашествія многіе пограничные знаки оказались испорченными. По взаимному соглашенію спорящихъ сторонъ были приглашены жители пограничныхъ селеній въ качествѣ свидѣтелей, а знакомые — въ качествѣ пріятельскихъ сосѣдей, и границы были назначены новыя по взаимному соглашенію.

Roku tysiąc siedmsetnego piątego, miesiąca Maia piątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi duchownemi y świeckiemi koła compositi iudicii, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmset piąty obranemi, stanowszy oczewiście u sądu wielebny imć xiądz Marcian Kulczycki—starszy klasztoru Wileńskiego przy cerkwi świętey Tróycy y wielebny w Bogu imć xiądz Thobiasz Arent — teraznieyszy rektor collegium y akademiey Wileńskiey, ten list dobrowolny wieczysty zapis wzaiem sobie przyznali, prosząc nas sądu, aby był ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż przyiowszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Miedzy mną xiędzem Marcianem Kulczyckim — konsultorem zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszym Wileńskim cerkwi przenayświętszey Tróycy, y wszytkimi wielebnemi oycami y bracią zakonną tegoż monastyra z iedney, a mną xiędzem Marcinem Godebskim — vicerektorem collegium y akademiey Wileńskiey s. J. przy kościele ś. Jana będącym, y całym zgromadzeniem tegoż collegium z drugiey strony, stanęło pewne y nieodmienne postanowienie y nowym teraznieyszym ograniczeniem obwarowanie starożytnych duktów

maiętności naszych w ten niżey mianowany sposób: iż co miedzy maiętnością naszą oyców bazylianów Wileńskich, do Swiran należącą, *Merecz* y *Miedniki Giedeytańskie alias Białozorowszczyzną* nazwaną, a wioską naszą oyców iezuitów collegium Wileńskiego Pikciuniszkami, do Kamiennego Łogu przynależącą, dobrami w woiewodztwie Wileńskim leżącemi, y o miedzę z sobą graniczącemi, pewna w gruntach stanęła była rożnica, a to dla tego, że po incursiey Moskiewskiey częścią zarosłemi lasami kopce y granice w wątpliwość przyiść musiały, częścią że y samą starożytnością y tak długiego wieku odmianą też kopce y granice nadruinowały się, dla czego przyszło było, że boiarzyn ichmościów oyców iezuitów collegium Wileńskiego, na imię Krzysztoph Pietkiewicz, na Pikciuniszkach, gruntach nad granicą maiętności Merecza y Miednik Giedeytańskich alias Białozorowszczyzny mieszkaiący, przestąpiwszy y zepsowawszy starożytną granicę, poczoł się był interessować y wstęp czynić w grunta Mereckie Białozorowszczyzny, do Swirańskiey maiętności należące, zabieraiąc z domysłu swego bez collegium prokuratorów y dworney wiadomości, obok Pikciuniskich gruntów, w dole za ruczaiem sianożęć na wozów dziesiątek y więcey, także przywłaszczaiąc sobie niektóre szachownice, w zaroślach na górze będące, y coraz to daley w też pomienione grunta Mereckie postępuiąc. W których takowych differenciach gdyśmy sami miedzy sobą pomiarkować się y granic rozeznać nie mogli, zpuściliśmy to na rozsądek spólnych ichmościów panów przyiacioł naszych, niżey na podpisach wyrażonych, y onym to w ręce dali, aby śrzodek wynaleźli do uspokoienia naszego. Za którym wyiazdem na granice ichmościów panów przyiacioł naszych y po przypatrzeniu się dobrze z obu stron wywiedzionym duktom, tudzież za weyrzeniem w starożytne nasze sprawy, ograniczenia y dokumenta y roztrząśnieniem wszelkich pro et contra wyniesionych dowodów, świadectwem ludzi potściwych stanów approbowanych, że się to ewidenter pokazało, z uwagi tychże ichmościów panów przyiacioł, produkowanych dokumentów y z samey oczewistey rzeczy, iż wyż mianowana sianożęć y inne grunta, w zaroślach będące, do których się interessował boiarzyn nasz collegium Wileńskiego, nie do Pikciuniszek, ale do maiętności ichmościów oyców bazylianów konwentu Wileńskiego, nazwaney Merecza, alias Białozorowszczyzny, zdawna należały y teraz przy teyże maiętności zostawać powinne. Tedy my wyż mianowane osoby, kontentuiąc się takim wynalazkiem przyiacielskim y przytomnością tam na tenczas przy wyiezdzie wielebnych w Bogu xięży Jana Oleszewskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego cerkwi przenayświętszey Tróycy, z kościołem świętym rzymskim w iedności ś. zostaiącey, prokuratora, tudzież xiędza Stefana Laskowskiego societatis Jesu, Kamienno-Łożskiego y Dworzyckiego prokuratorów naszych, akceptowaniem o granice dawne in suo esse miedzy maiętnością Mereczem alias Białozorowszczyzną, a wioską Pikciuniszkami, dobrami do Kamiennego Łogu należącemi, wiecznie y nienaruszenie zachowuiąc, takowąśmy granic naszych połowę miedzy sobą uczynili: A *naprzód* zaczyna się dukt od samego gościńca Olszańskiego, iadąc tymże gościńcem z Olszan do Wilna, po lewey stronie drogi nad samym gościńcem przy dębie, na którym de novo krzyż wycięty, *pierwszy* kopiec zasy-

paliśmy; od którego dębu y kopca wdół postępuiąc, a zoztawuiąc po prawey stronie grunta Mereckie, alias Białozorowszczyznę, do Swiran należące, a grunta nazwane Pikciuniskie, niedawno wytrzebione w zaroślach, po lewey stronie, wyszedszy z lasu, *druyi* kopiec zasypać kazaliśmy; dalej prosto tąż granicą postępuiąc, a przyszedszy nad drożkę, która idzie z gruntów Pikciuniskich do Białozorowszczyzny, maiętności naszey oyców bazylianów, zasypaliśmy nad samą drożką *trzeci* kopiec; od tego kopca na krzyż idąc przez drogę, a zostawuiąc las Starzynę po prawey stronie do Białozorowszczyzny, a po lewey stronie grunt oromy, do Pikciuniszek należący, kopiec *czwarty* zasypaliśmy; item *piąty* kopiec zasypaliśmy niedaleko od iasinowego starożytnego drzewa, które na samym kopcu stoi y teraz nowo krzyż wycięty; dalej od tego Jasinowego drzewa zmierza granica do ruczaia, który ruczay graniczy grunta Pikciuniskie z gruntami Mereckiemi, alias Białozorowszczyzną, zostawuiąc grunta Pikciuniskie robocze na górze po lewey, a sianożęć, o którą diffirencia urosła była, do Merecza Białozorowszczyzny należącą, po prawey stronie; tymże ruczaiem postępuiąc y idąc blisko gruntów Pikciuniskich z lewey strony ruczaia kleyma zacięte w olszynie, a poszedszy dalej kleyma drugie w olszynie zacięte, po prawey stronie nad tym że ruczaiem, gdzie idąc samym ruczaiem pod lasem narożny kopiec *szósty* zasypaliśmy. Wyżey dwa kroki postąpiwszy w górę, wlewo od ruczaia, a sam ruczay po prawey stronie zostawiwszy, od tego ruczaia y kopca rogowego, postępuiąc daley w górę, zostawuiąc grunta robocze nasze iezuickie collegium Wileńskiego po lewey, a grunta nasze bazyliańskie zarosłe po prawey stronie, zasypaliśmy na samym rogu kopiec *siódmy*; od tego kopca narożnego wprawo postępuiąc, niedaleko *ósmy* kopiec na zakluce, od zakluki, zostawuiąc nasz Pikciuniski grunt roboczy po lewey, a nasz bazyliański las po prawey, zasypaliśmy, kopiec narożny *dziewiąty*; od tego narożnego kopca, *dziesiąty* kopiec na ścienie y granicy królewskiey gruntów Miednickich, sioła Bigirdów, który iest nam wszytkim spólny, zasypaliśmy. Y tak się skończyła granica miedzy gruntami Merecza Białozorowszczyzny, a gruntami Pikciuniskiemi, do Kamiennego Łogu należącemi, y ztąd iuż zaczyna się granica ichmościów oyców bazylianów konwentu Wileńskiego, z gruntami Miednickiemi królewskiemi y powraca nazad pewną miedzą y lasem do tego ruczaia, wyżey specifikowanego y daley idzie tymże ruczaiem granica ku Bigirdom królewskim. Które to grunta nasze my wyż specifikowane osoby takimi kopcami, kleymami y ruczaiem ograniczywszy, tym spólnym wieczystym zapisem y ograniczeniem naszym, imieniem swoim y imieniem zakonów naszych dukt wyżey specifikowany, wiecznemi a nieodzownemi czasy zmacniamy, stwierdzamy, approbuiemy y przy nienaruszney possessiey gruntów na obie strony ograniczonych, nas samych y sukcessorów naszych zachowuiemy, waruiąc to za nas y sukcessorów naszych y wszytkich wielebnych oyców y bracią naszą, teraz y napotym będącą, iż tę ugodę y ograniczenie naszych gruntów wiecznie zachować y kopce zasypane nienarusznie konserwować, do gruntów ieden drugiego, do lasów, puszczy, zarośli y sianożęci y do wszelkich pożytków wyż mianowanych maiętności naszych, za granicę wstępować, ani iakimkolwiek

sposobem sami przez się, prokuratorów y zawiadowców maiętności, ani przez poddanych naszych y zgoła iuż przez kogo innego niiakiey przeszkody czynić, a osobliwie my oycowie societatis Jesu collegium Wileńskiego świętego Jana, sami y sukcessorowie nasi do sianożęci ichmościów oyców bazylianów, przez nas ustąpioney, kopcami y ruczaiem ograniczoney y do lasu na górze miedzy granicą gruntów królewskich, a gruntami naszemi Pikciuniskimi będących, a do Merecza Białozorowszczyzny ichmość oyców bazylianów należących, iako też y do całey maiętności ichmć nazwaney Miednik Giedeytańskich y Merecza, alias Białozorowszczyzny, y do wszelkiey oney przynależności, żadnym sposobem interessować się nie mamy y niebędziemy mogli wiecznemi czasy. Wzaiemnie my oycowie bazylianie klasztoru świętey Tróycy w Wilnie, w iedności ś. będącego, sami y następcy nasi do wsi Pikciuniszek, do gruntów, do lasów y do naymnieyszey części oney, podług teraznieyszego ograniczenia, przez poddanych wstępować y interessować się nie mamy y niepowinni będziemy na potomne czasy, zakładaiąc w naruszeniu tego wieczystego ograniczenia zapisu naszego na nas samych y sukcessorów naszych zaręki dwa tysiące złotych polskich, z wolnym o to do wszelkiego sądu y prawa, tak duchownego, iako y świeckiego pozwaniem, rokiem zawitym bez zażywania wszelkich dilacyi y prolongacii prawnych; gdzie my sami y sukcessorowie nasi powinni będziemy stanąć, zarękę nie zchodząc z sądu zapłacić, na citacią przeciwney strony skutecznie się usprawiedliwić powinni będziemy. A y po zapłaceniu by y nie poiednokrotnym tey zaręki, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysty ograniczony zapis przy zupełney mocy, walorze we wszystkich punktach, paragrafach y klawzulach, u wszelkiego sądu y prawa nienarusznie zostawać ma. Y na toś my dali ten nasz list dobrowolny wieczysty ograniczenia zapis z podpisem rąk naszych y pieczęciami zwykłymi zakonnemi, także y z podpisaniem rąk ichmościów panów przyiacioł, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, a na podpisach rąk ichmościów niżey wyrażonych. Działo się w Pikciuniszkach, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego czwartego, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczystego ograniczenia zapisu, przy pieczęciach podpisy rąk temi słowy: xiądz Marcian Kulczycki—ord. d. B. m. consultor, starszy kłasztoru Wileńskiego oyców bazylianów, przy cerkwi świętey Tróycy mp. Xiądz Marcin Godebski s. I. v. rector col. et acad. Viln. eiusdem s-tis mp. Podług prawa do tego zapisu, ograniczenie w sobie wyrażaiącego, od w Bogu wielebnych imć xiędza Marcina Godebskiego vice-rektora coll. y akadem s. I. y imć xiędza Marciana Kulczyckiego – consultora zakonu ś. Bazylego wielkiego starszego Wileńskiego cerkwi przenayświętszey Tróycy proszony przyiaciel oraz y pieczętarz Wawrzyniec Wincenty Moksiewicz—koniuszy woiewodztwa Wileńskiego mp. Według prawa do tego ograniczenia od ichmościów xięży iezuitów Wileńskich, tak też ichmościów oyców bazylianów ś. Tróycy Wileńskich iako przyiaciel y mediator podpisuię się: Alexander Kaziwierz Wilkaniec—skarbnik Oszmiański. Podług prawa do tego kwitacyinego wieczystego dobrowolnego zapisu będąc proszony od ichmciów oyców iezuitów y bazylianów ś. Tróycy Wileńskiey iako pieczętarz ręką

mą podpisuię się, Andrzey Jan Michałowski mp. Który to list dobrowolny wieczysty ograniczenia zapis, za przyznaniem onego oczewistym przez wyż mianowane osoby, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1705 г. Августа 20 дня.

Изъ книги № 56, за 1713 г., л. 443.

115. Дарственная запись Пинскаго подкоморича Іосафата Цѣхановича на школу при Жировицкомъ базиліанскомъ монастырѣ.

Пинскій подкоморичъ Цѣхановичъ, получивши по наслѣдству обширныя имѣнія какъ въ повѣтѣ Пинскомъ, такъ и на Волыни, записываетъ Жировицкому монастырю 40,000 злотыхъ на половинѣ имѣнія своего Дорогичина съ тѣмъ, чтобы деньги эти были употреблены на содержаніе Жировицкой монастырской школы, содѣйствующей распространенію уніи.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Julii trzydziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy wyż na dacie pisany obranemi, stanowszy personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Joachim Ciechanowicz—zakonu konwentu Żyrowickiego, bywszy podkomorzyc Piński, list swóy dobrowolny a nigdy nieodzowny wieczysty zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu przewielebnym ichmościom xięży bazylianom konwentu Żyrowickiego, na tenczas wstępuiąc w pomieniony zakon, dany ichmościom y należący przyznał. Który ustnym swym zeznaniem stwierdziwszy prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy, a w xięgi ingrossuiąc verbum de verbo tak się w sobie ma:

Ja Jozaphat Ciechanowicz—podkomorzyc Piński, czynię wiadomo tym dobrowolnym a nigdy nieporusznym listem, wieczystym zapisem, kożdemu, komu by o tym teraznieyszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż ia maiąc po wielmożnych w Bogu zeszłych ichmościach panu Stanisławie Ciechanowiczu—podkomorzym Pińskim y ieymć paniey Konstancyi Maskiewiczownie Ciechanowiczowey—podkomorzyney Pińskiey, dobrodzieiach rodzicach moich, spólnie z iegomością panem

Antonim Ciechanowiczem — podkomorzycem Pińskim, rodzonym moim, iure legitimae successionis spadłą na moią osobę maiętność dziedziczną wieczystą, nazwaną Dorohyczyn, w powiecie Pińskim, tudzież zastawną Słochi w powiecie Drogickim, na Podlasiu leżące, y inne dobra, a mianowicie: Zubczyce nazwane, itidem w powiecie Pińskim leżące, in advitalitate u wielmożney ieymość pani Katharzyny Piasieckiey Giedroyciowey — podkomorzyney Pińskiey, dobrodzieyki babki moiey zostaiące, a post sera fata ieymości na moią osobę spólnie z imścią panem rodzonym moim wysz pomienionym prawem dziedzicznym spadłych, chcąc y zabiegaiąc temu, aby dusze rodziców moich przez modły święte ratowane były, umyśliłem zwyż pomienionych dóbr, na moią osobę per medietatem spadłych, na chwałę Bożą udzielić y ku rozszyrzeniu iedności świętey zapisać, iakoż wiecznemi czasy a nigdy nieodzownemi zapisuię zakonowi świętego Bazylego wielkiego, w iedności świętey z kościołem rzymskim zostaiącemu, do Żyrowicz na wyż pomienionych dobrach czterdzieści tysięcy złotych polskich, na których połowicy dóbr, na mnie należącey, zostawuię y excypuię sobie dożywotne mieszkanie. A po długim życiu moim w Bogu wielebni ichmość xięża bazylianie Żyrowickie zaraz maią przychodzić do possessyi tych dóbr, które exnunc obiowszy urzędownie w swoią realną possessyą, maią te dobra trzymać spokoynie, bez żadney ni od kogo przeszkody y wszelkich z tych dóbr wynaydować pożytków, podług woli y upodobania swego. Waruię y to, iż nie wprzód brat móy imć pan Antoni Ciechanowicz—podkomorzyc Piński, ma przychodzić do possessyi wieczystey półowy tych dóbr, na mnie należących, aż wprzód ma wyliczyć y wypłacić w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Żyrowickim czterdzieście tysięcy złotych polskich; a poko nie wypłaci y nie wyliczy tey summy, póty ichmość maią trzymać w swey possessyi, których ninieyszym listem moim obliguię y obowiązuię, aby ta summa moia nie na inne mieysca, tylko do Żyrowicz, gdzie szkoły, ad suppeditationem victus et amictus, mere tym tylko osobom, które altiora studia tractabunt, applikowana et perpetuis temporibus obrócona była. A inquantum by szkoły Żyrowickie z iakich przyczyn ustać miały, tedy ta summa nie gdzie indziey ma się obracać, tylko mere na klasztor Żyrowicki wiecznemi czasy. Któremu to zapisowi memu we wszytkich punktach dotrzymać mam; a ieżelibym, przepomniawszy tego listu zapisu mego wieczystego, śmiał y ważył się połowę dobr moich, na mnie spadłych, mimo ten zapis móy wieczysty komu innemu dać, darować, zapisać, legować iakimkolwiek prawem, takowe zapisy pierwszą, lub pośledniejszą datą komuż kolwiek dane, za nikczemne maią być poczytane, tak iż u żadnego sądu y prawa żadnego waloru mieć nie maią. Które zapisy, ieżeli by gdzie y u kogo kolwiek pokazały się, tym zapisem moim kassuię, annihiluię wiecznie, czego wszytkiego dotrzymać mam, pod zaręką czterdziestu tysięcy złotych polskich. O którą zarękę o niedotrzymanie y o naruszenie w którym kolwiek punkcie lub paragrafie tego zapisu mego daię moc y pozwalam ichmciom mnie samego do wszelakiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głównego trybunalnego, iego królewskiey mości relacyinego, kapturowego, duchownego y wszel-

kich innych tym podobnych sądów, pozwem pozwać, a zakazem zakazać; gdzie ia, będąc zapozwanym lub zakazem zakazanym, nie zażywaiąc żadnych obron prawnych, pogotowiu nie prawnych, y ludzkim rozumem wynaydzionych, stać y skutecznie usprawiedliwić się y nieschodząc z sądu zarękę czterdzieście tysięcy złotych polskich zapłacić y pod to wszystko, co ienokolwiek na mnie y na dobrach moich wszelkich leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek y u kogo kolwiek będących, z decyzyi sądowey wskazano będzie, podlegać y podpadać mam y powinien będę. A y po zapłaceniu zaręki, raz by y kilka, przecie ten zapis wieczysty przy zupełney mocy y walorze wiecznie zostawać ma. Y na tom dałem móy wieczysty zapis, z podpisem ręki mey, z pieczęcią moią, także z pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Drohiczynie, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego piątego, miesiąca Augusta dwudziestego dnia. U tego zapisu wieczystego nigdy nieodzownego podpisy rąk tymi słowy: Jan Jozaphat Ciechanowicz—podkomorzyc Piński. Według prawa ustnie y oczewisto proszony do tego zapisu od imci pana Jozaphata Ciechanowicza—podkomorzyca Pińskiego iako pieczętarz podpisuię się Andrzey Michał Bułhak—sędzia grodzki y czesznik powiatu Słonimskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego prawa legacyinego podpisuię się Kasper Parysowicz—horodniczy powiatu Pińskiego mp. Podług prawa proszony pieczętarz do tego zapisu wieczystego od osoby wyż wyrażoney podpisuię się Michał Alexander Rzepnicki—regent ziemski Słonimski. Który to list dobrowolny wieczysty, a nigdy nieodzowny zapis, za ustnym y oczewistym onego zeznaniem przez wyrażonego w Bogu wielebnego imci xiędza Joachima Ciechanowicza, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1709 г. Августа 4 дня.

Изъ книги № 51, за 1709 г., л. 1100.

116. Квитаційная запись отъ настоятеля Черленскаго монастыря Мартину Андреевскому въ полученіи отъ него трехъ тысячъ злот. пол.

Мстиславскій воевода Фридрихъ Сапѣга и его жена Христина, изъ рода Потѣевъ, записали на Черленскій монастырь 3,000 зл., обезпечивши эту сумму на своемъ же имѣніи Черленахъ съ тѣмъ, чтобы впредь до выплаты этой суммы производилась уплата °/° по 300 злотыхъ въ годъ. Такъ какъ имѣніе Черлены перешло потомъ во владѣніе Слонимскаго чашника Андреевскаго и °/₀ не уплачивались въ теченіе 12 лѣтъ, то монастырь вчинялъ неоднократные иски, кончавшіеся въ его пользу. Видя невозможность сопротивляться далѣе законнымъ требованіямъ монастыря, Андреевскій пошелъ съ нимъ на мировую, удовлетворилъ монастырскую претензію, и получилъ по него настоящую квитанцію.

Roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego, miesiąca Augusta siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dziewiąty obranemi, postanowiwszy się oczewisto u sądu w Bogu wielebny imć xiądz Wincenty Czechowicz—starszy klasztoru Czerlońskiego reguły świętego Bazylego wielkiego, sam od siebie, y imieniem wszystkich wielebnych w Bogu ichmościów xięży bazylianów tegoż konwentu Czerlońskiego, opowiadał, pokładał y przyznał list swóy dobrowolny wieczysty kwitacyiny zapis, na rzecz w nim niżey pomienioną, imści panu Marcinowi Andrzeiewskiemu—czesznikowi Słonimskiemu y paniey małżonce imci ieymci paniey Barbarze Gadzelance Cyprykowskiey Andrzeiewskiey służący y należący, który ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, aby ten list quitacyiny wieczysty zapis do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany był; iakoż przyiowszy a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja xiądz Wincenty Czechowicz — starszy Czerloński reguły świętego Bazylego wielkiego, sam od siebie y imieniem wszytkich ichmość xięży bazylianów konwentu Czerlońskiego, czynię wiadomo y iawnie sam na siebie wyznawam tym moim listem dobrowolnym wieczystym quitacyinym y nigdy nieodmiennym zapisem, donosząc do wiadomości kożdemu, o tym wiedzieć potrzebuiącemu, iż co ia xiądz Wincenty Czechowicz imci pana Marcina Andrzeiewskiego—czesznika Słonimskiego y panią małżonkę imści ieymość panią Barbarę Gadzelankę Cyprykowską, Marcinową, Andrzeiewską zapozwał był do urzędu grodzkiego Grodzieńskiego pierwiey na rok tysiąc siedmsetny

pierwszy na roczki Februarowe, w Grodnie sądzące się, potym przez czas niemały w tymże grodzie na wielu kadenciach roczków Grodzieńskich, tak z ichmościami wyż pisanemi, iako y z drugiemi ichmościami niżey wyrażonemi, prawo wiodąc, o nieoddanie y niezapłacenie od summy tych tysięcy złotych polskich od i.-ww. ichmość panów Frydrycha Sapiehy — woiewody Mścisławskiego, Grodzieńskiego y Ostryńskiego starosty y Krystyny Pocieiowny—sędzianki ziemskiey Brzeskiey Sapieżyney, woiewodziney Mścisławskiey, funduszem klasztorowi naszemu Czerlońskiemu, w dacie roku tysiąc sześćset trzydziestym siódmym danym, y należycie przyznanym, na cerkiew Czerlońską y klasztor ordinowaney, a na maiętność Czerlony, w powiecie Grodzieńskim leżącą, wniesioney, coroczney po złotych trzysta pensyey naznaczoney, a przez lat dwanaście y daley przez wyż pisanych osób, iako possessorów zastawnych części tey to maiętności Czerloney niepłaconey, o co w dalszym procederze z imć panem Andrzeiewskim, panią małżonką imci, ieymć panią Katarzyną Andrzeiewską, primi voti Gadzeliną, secundi Kanigowską, ad praesens Stanisławową Sopockową—czeszpikową Grodzieńską, perseveruiąc dekreta tak w grodzie Grodzieńskim w roku tysiąc siedmset trzecim, miesiąca Februaryi siódmego dnia, na roczkach Februarowych, po oczewistych na wielu terminach contraversiach y wyszłych wszystkich dilacyach prawnych, po munimentach, aresztach y remissach, iako y u sądu głównego trybunalnego w Wilnie, w roku tysiąc siedmset trzecim, miesiąca Oktobra dwudziestego czwartego dnia, po odprawionym urzędowym poiezdzie y exekucyi o contravenientią na przerzeczonych ichmościach, na banicyą wieczną, na infamią, na gardło y na łapanie o skrzywdzenie w wyżey opisaney rzeczy cerkwi y konwentu mego Czerlońskiego, sam od siebie y nomine całego konwentu mego otrzymałem y dekret powtórny sądu ichmość głównego trybunalnego do exekucyi przywodziłem, a o powtórne sprzeciwieństwo dekretu trybunalnego przed sąd główny trybunalny do Wilna na rok teraznieyszy tysiąc siedmset dziewiąty imci pana Andrzeiewskiego, samą ieymość y drugich ichmościów adcitowałem. Więc kiedy imć pan Andrzeiewski y sama ieymość, nie życząc sobie w dalsze paeny prawne popadać, owszem rozpatrzywszy się w onych, do przyiacielskiey nakłonili się compositiey, a takowe z osób y dóbr swych znosząc onera, daley nie dopuszczaiąc mnie aktorowi w tey sprawie procedować y ad finalem conclusionem oney przywodzić, ex parte sua, w praetensiach moich mnie xiędza bazyliana starszego Czerlońskiego, z części swey uspokoili, quotę od summy wyderkafowey, co do osób ichmościów imści pana Andrzeiowskiego y samey ieymości y części maiętności Czerloney, w possessiey ichmościów na tenczas będącey, należało, in toto wypłacili y dość mi we wszytkim uczynili; tedy z takowego dość uczynienia wiecznemi a nieodzownemi imci pana Marcina Andrzeiewskiego — czesznika Słonimskiego y ieymci panią Barbarę Gadzelankę Cyprykowską, Marcinową Andrzeiewską — małżonkę imci quituię, dekreta dwa, wyż rzeczone, tak grodzkiego Grodzieńskiego, iako y sądu ichmość głównego trybunalnego, wespół z banicyami wiecznemi y infamią, tylko do osoby ichmościów imci pana Andrzeiewskiego, samey ieymości wypadłe y należące, kassuiemy, annihiluiemy, od paen kryminalnych y od tych dekre-

tów, wskazów, w nich wyrażonych, infamii y banicyi wiecznych, do osoby tylko przerzeczonych ichmościów y do wszelkich dóbr ichmościów ruchomych, leżących, summ pieniężnych ściągaiących się, z których te onera ninieyszym listem znosiemy y wniwecz one zkassowawszy obracamy, uwalniamy; do drugich zaś ichmościów, w tychże dekretach wyrażonych, proceder nasz xięży bazylianów Czerlońskich banicye, infamie, wskazy, na dobrach padłe, in suo robore nieporusznie zachowuię y według zaczętego pierwszego progressu y nowo teraz erigowanego y wyniesionego po imci pana Stanisława Sopoćkę, ieymć panią Katarzynę Andrzeiewską Sopoćkową, iako samą principałkę, po imci pana Gorskiego y imci pana Szteyna, pozwu, żałoby y postępku prawnego ia xiądz bazylian starszy Czerloński sobie samemu, wszytkim ichmć xięży bazylianom Czerlońskim, do wszytkich dóbr ichmościów y do maiętności Czerloney, summy na niey będącey y imci panu Andrzeiewskiemu y samey ieymości o swoie praetensye, że są na swey własności zdezelowani y z części maiętności Czerloney expulsi, do wyż przerzeczonych ichmościów salvum ius et integrum zachowuię. Oraz imci panu Andrzeiewskiemu y samey ieymości activitatem y plenum ius po uwolnieniu przez mię xiędza bazyliana z tych condemnat y obwarowaniu ichmciom locumstandi, u wszelkiego sądu y prawa przez ten nasz list quitacyiny zapis przywracamy, stanowiemy y przypisuiemy y z tego przewodu prawa my xięża prawnego z osób y imci pana Andrzeiewskiego y Andrzeiewskiey oczyszczamy, niezachowuiąc sobie samemu ia xiądz Czechowicz po dacie tey moiey quitacyi o tą wyż pisaną rzecz do imci pana Andrzeiewskiego y samey ieymości żadnego praetextu, przystępu y prawa, pod zaręką dwóch tysięcy złotych polskich y pod nagrodzeniem szkod y nakładów prawnych gołosłownie mianowanych, o którą zaręką, ieśli byśmy xięża ten nasz list naruszyli, imci pana Andrzeiewskiego o tą praetensyę, z którey iuż tym zapisem iegomości y samą ieymć quitowali, turbowali, do prawa pociągali y ten nasz list w którym kolwiek punkcie y paragraphie naruszyli, tedy o naruszenie onego daiemy moc y pozwalamy ichmościom pozwać nas do wszelkiego subselium, sądu y prawa, tak ziemskiego, grodzkiego sądu, głównego trybunalnego, a podczas interregnum y do kapturowego, pozwem pozwać y zakazem zakazać, w który chcąc termin y woiewodztwo, rokiem by naykrótszym adcitować; a ia xiądz Wincenty Czechowicz, przed każdym takowym sądem, przed który będę zapozwany, albo zakazany, sam personaliter swoią osobą, iako na zawitym roku, sub paena infamiae, stanąć mam, a stanowszy bez żadnych dylacyi, zwłok y excepty, na żałobę aktorów usprawiedliwić się y temu memu zapisowi dość czynić mam y zarękę zapłacić nie zchodząc z sądu, przyrzekam, po którey zapłaceniu by nieraz, przecie ten móy list dobrowolny quitacyiny zapis u kożdego sądu y prawa przy swey zostawać ma mocy. Y na tom ia xiądz Czechowicz — starszy Czerloński, dał ten móy list dobrowolny quitacyiny zapis, iegomości panu Marcinowi Andrzeiewskiemu y samey ieymości z podpisem własney ręki mey, także z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, odemnie do tego zapisu ustnie y oczewisto uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiącznego siedmsetnego dziewiątego, miesiąca Augusta czwartego dnia.

U tego listu kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako y ichmościów Winpanów pieczętarzów tymi słowy: Xiądz Wincenty Czechowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy Czerloński. Ustnie y oczewisto proszony od w Bogu wielebnego iegomości xiędza Wincentego Czechowicza—starszego Czerlońskiego pieczętarz, do tego listu dobrowolnego wieczystego kwitacyinego zapisu, iegomości panu Andrzeiewskiemu y samey ieymości danego, podpisałem się, Wiktor z Łaniewicz Wołk—podstoli Czernihowski manu propria. Ustnie y oczewiszo proszony pieczętarz od w Bogu wielebnego iegomości xiędza Wincentego Czechowicza — starszego Czerlońskiego, do tego kwitacyinego zapisu podpisuię się—Leon Mikołay Szumowicz—podkomorzy Wendeński. Ustnie proszony od osoby wysz mianowaney pieczętarz do tey kwietacyey podpisałem się Stanisław Kwiatkowski manu propria. Który że to list dobrowolny kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym wyż pisaney osoby zeznaniem, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych iest przyięty y wpisany.

1712 г. Января 27 дня.

Изъ книги № 58, за 1715 г., л. 61.

117. Квитаціонная запись отъ Елисаветы Павловичовой Минскому св.-Духовскому монастырю въ удовлетвореніи послѣднимъ претензіи первой по каменному дому въ Минскѣ.

Минская земянка Павловичова по праву наслѣдства имѣла свою законную часть въ каменномъ домѣ, проданномъ ея дядей Минскимъ Св. духовскимъ монахамъ. Не смотря на то, что ея дядя получилъ всѣ деньги сполна и Павловичевой ничего не далъ, тѣмъ не менѣе монахи, видя бѣдность и крайнюю нужду Павловичевой, добровольно выплатили ей вторично причитающуюся на ея долю законную часть. Въ этомъ и выдана была земянкой настоящая квитанція.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Maia trzynastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny pietnasty obranemi, stanowszy personaliter u sądu ieymć pani Halszka Tołkaczowa Hrehorowa Pawłowiczowa y ieymć panna Sabina Marianna Pawłowiczówna, córka pomienioney ieymci, iako successorka, opowiadali y przyznali list swóy dobrowolny wieczysty zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną, ichmościom xięzy bazylianom Mińskim służący; który potwierdziwszy przyznaniem swoim prosili nas sądu, aby ze wszytką w nim insero-

waną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowszy w akta wpisać rozkazali; który wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Halszka Tołkaczowa Hrehorowa Pawłowiczowa, ziemianka iego królewskiey mości woiewodztwa Mińskiego, iako matka względem starszeństwa macierzyńskiego, a ia Sabina Marianna Pawłowiczówna, córka wysz rzeczoney rodzicielki moiey, z wolą iey y consensem, iako panna aktorka y successorka po zeszłym z tego świata nieboszczyku imści panu Janie Pawłowiczu dóbr pozostałych, wiadomo czyniemy tym naszym listem dobrowolnym wieczystym zapisem każdemu, komu by o tym teraz y w potomne czasy wiedzieć należało: Iż co po zbyciu y przedaniu wieczystym prawem przez rodzonego mego imści pana Piotra Pawłowicza w Bogu wielebnym ichmościom oycom bazylianom Mińskim, przy cerkwi świętego Ducha mieszkaiącym, kamienicy na iuridice ichmościów Koźmo-Demiańskiey, pod płaceniem terragium będącey, mnie Pawłowiczównie wespół z rodzonym moim po zeszłym z tego świata imci panu Janie Pawłowiczu, stryiu moim rodzonym, successive należącey, interessowałem się do tey że kamienicy w wieczystey possessyey, w przewodach prawnych, u ichmościów oyców bazylianów Mińskich zostaiącey, mieniąc ten pretext, iż z wypłaconych pieniędzy za wieczność tey kamienicy nic mi nie doszło od pana rodzonego mego, zaczym iako ukrzywdzona w części sobie spólnie należącey y iako ta, któram się ieszcze nie zrzekła zwysz mianowaney kamienicy, musiałam kuczyć ichmościom oycom bazylianom Mińskim o uspokoienie siebie. Którzy respekt maiąc na ubóstwo moie y na to. iż pan rodzony mόy, za część successyey na osobę moią należącey odebrawszy pieniądze, marnie one stracił, lubo ichmość tey kamienicy nie tylko za wieczystym prawem zostali possessorami od rodzonego mego, ale przed tym ieszcze w pewney summie za wlewkiem prawa y za przewodami prawnemi mieli sobie przez exekucyą podaną; iednak w czym ienokolwiek nie stało mi się było dosyć, y czegom za wieczność, mnie należącą z tey kamienicy, pretendowała, we wszytkim tym zupełną satysfakcyą odebrała od przewielebnego w Bogu imci xiędza Chryzanta Swiackiego— starszego y wszystkich ichmościów oyców bazylianów Mińskich, przy cerkwi świętego Ducha zostaiących. Z którego dosyć uczynienia ia Halszka Tołkaczowa, Hrehorowa Pawłowiczowa, iako matka, a ia wysz mianowana Sabina Marianna Pawłowiczówna, iako aktorka y successorka, ichmościów oyców bazylianów Mińskich kwituię wiecznemi czasy, iż kamienicy, nazwaney Pawłowiczowskiey, na iurydyce ichmosciów Koźmodemiańskiey w Mińsku będącey, a mnie successorce po stryiu moim należącey wiecznie się zrzekamy y na osoby ichmościów oyców bazylianów wlewamy y transfunduiemy, sobie samym, potomkom, krewnym y successorom naszym, zgoła nikomu żadnego prawa, pretextu, należytości do tey kamienicy y do naymnieyszey iey części, do sklepów, do kramów nie zostawuiemy, ani się do niey żadnym pretextem interessować nie mamy wiecznemi czasy; y owszem potwierdzaiąc wszytkie przewody prawne, dekreta, banicye y wszelki proceder prawny, na tey kamienicy otrzymany,

a za wlewkiem ichmościom oycom bazylianom Mińskim służący, waruiemy, iż onego wzruszać, ani w iaką interpretacyą wchodzić y zgoła żadnym sposobem nieprawności iakie zadawać my y successorowie nasi nie mamy y nie będziemy mogli, w czym wszytkim zastępować, ewinkować y bronić ichmościów oyców bazylianów Mińskich u wszelkiego sądu y prawa mamy tyle razy, ile by tego potrzeba ukazywała, pod zakładem zaręki złotych ośmiu tysięcy polskich, z wolnym nas y successorów naszych pozwaniem rokiem zawitym do wszelkiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, zadwornego iego królewskiey mości assessorskiego, a podczas interregnum y do sądu kapturowego y inszych sądów y praw, by nam y nienależnych; gdzie za pozwaniem stanąć y zaręki zapłacić y, nie zażywaiąc żadnych dylacyi, skuteczną sprawiedliwość każdy sąd y urząd z nas y successorów naszych uczynić powinien będzie, a y po zapłaceniu by y niepoiednokroć tey zaręki, przecie ten nasz list, dobrowolny wieczysty zapis przy zupełney mocy zostawać ma. Y na tośmy dali ten nasz list dobrowolny wieczysty zapis z podpisem rąk naszych y z podpisami rąk ichmościów panów przyiacioł, przez nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisie mianowanych. Pisan w Mińsku miesiąca Januarii dnia dwudziestego siódmego, roku tysiąc siedmset dwunastego. U tego listu dobrowolnego wieczystego zapisu podpisy rąk tak samych aktorek, iako ichmościów panów pieczętartarzów temi słowy: Halszka Pawłowiczowa ręką swą. Sabina Marianna Pawłowiczówna. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od ieymć pani Halszki Tołkaczowny Pawłowiczowey y ieymć panny Sabiny Pawłowiczowny ręką się moią podpisuię Antoni Władysław Fiedorowicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od ieymć pani Halszki Tołkaczowny Pawłowiczowey y ieymść panny Sabiny Pawłowiczówny rękę swą podpisuię Antoni Michał Pietkiewicz. Oczewisto proszony do tego zapisu pieczętarz od ieymć pani Halszki Tołkaczowny Pawłowiczowey y imć panny Sabiny Pawłowiczówny podpisuię się Kazimierz Michał Rodkiewicz. Który to takowy list dobrowolny wieczysty zapis, za przyznaniem onego przez osob wyż wyrażonych, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1713 г. Апрѣля 24 дня.

Изъ книги № 55, за 1713 г., л. 257.

118. Закладная запись отъ Витебскаго воеводы Потѣя Витебскому Марковскому монастырю на село Гаевщизну.

Витебскій воевода Потѣй занялъ у Марковскаго монастыря 5,000 зл. подъ залогъ своего имѣнія въ Витебскомъ воеводствѣ—Гаевщизны, срокомъ на три года, съ тѣмъ условіемъ, что монастырь, въ случаѣ неудобства по владѣнію, можетъ передать это имѣніе кому угодно въ такой же цѣнѣ и на такихъ же условіяхъ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z województw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzynasty obranemi, stanowszy personaliter u sądu iaśniewielmożny imć pan Kazimierz Alexander Pociey—woiewoda Witebski y iaśniewielmożna ieymć pani Anna Lettawowna, marszałkowna Starodubowska Pocieiowa—woiewodzina Witebska, małżonkowie, list swóy dobrowolny zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną wielebnemu oycu Sylwestrowi Konarskiemu — ihumenu monastyra Markowskiego y wszytkim oycom tegoż monastyra służący y należący przyznali; który ustnym swym zeznaniem stwierdziwszy, prosili nas sądu, ażeby ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiąwszy, a do xiąg wpisać rozkazaliśmy, verbum de verbo tak się w sobie ma.

Ja Kazimierz Alexander Pociey—woiewoda Witebski y ia Anna Lettawowna—marszałkowna Starodubowska Pocieiowa—woiewodzina Witebska, małżonkowie, wiadomo czyniemy tym naszym dobrowolnym zastawnym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało: Iż my małżonkowie ku potrzebie naszey spólnie wzieliśmy, pożyczyli y spełna, do rąk naszych własnych odliczywszy, odebrali gotowey rękodayney, a niekontraktowey summy pięć tysięcy złotych monety śrebrney talarowey u wielebnego w Bogu imci oyca Sylwestra Konarskiego—ihumena monastyra Markowskiego y wszytkich oyców tegoż monastyra. W którey to summie wieś naszą, nazwaną Gaiewszczyznę, w woiewodztwie Witebskim leżącą, u zeszłego imci pana Woyciecha Sobolewskiego—stolnika Czernihowskiego, y ieymci pani Zophiey Starosielskiey Sobolewskiey—stolnikowey Czernihowskiey, adpraesens Janowey Hołyńskiey—stolnikowey Mścisławskiey, prawem wieczystym nabytą, przy folwarku Szydłowszczyznie tychże oyców ba-

zylianów Markowskich będącą, bez żadnych budynków y poddanych, tylko z gruntami oromemi y nieoromemi, z pognoiami, lasami, zaroślami, ogrodami, sianożęciami murożnemi, błotnemi, ze mchy, błotami, rzekami, rzeczkami, zabiianiem na rzece Dzwinie iazów, łowieniem ryb, y ze wszytkiemi mianowanemi y niemianowanemi pożytkami y przynależnościami, zdawna y teraz do tey wsi należącemi, bez żadnego na pomienionych gruntach zasiewu żytniego y iarzynnego, wielebnemu oycu ihumenowi Markowskiemu y wszytkim oycom tegoż monastyru na lat trzy po sobie nierozdzielnie idących, zaczynaiąc termin od roku teraznieyszego tysiąc siedmsetnego trzynastego, od świętego Jerzego święta rzymskiego, aż do roku tysiąc siedmsetnego szesnastego, do takowego dnia y terminu, prawem zastawnym zawodziemy, zastawuiemy, oraz w intromissyą przez ienerała y stronę szlachtę ichmościów podaiemy y postępuiemy. Wolni tedy y mocni będą pomienieni oycowie Markowsscy tę wieś obiowszy trzymać, pożytków wszelkich sobie wynaydować, poddanych osadzać, a za nieokupnem tey wsi Gaiewszczyzny na terminie we trzy lata, tedy ichmość od trzech do trzech lat trzymać aż do oddania tey summy przez nas, lub successorów dóbr naszych maią, wprzód okupna ichmciów urzędownie niedziel dwunastą obwieścić mamy, waruiąc w tym imci oycu ihumenowi Markowskiemu y wszytkim oycom zakonnikom, iż gdyby z dzierżenia tey wsi nie byli kontenci, pomienioną wieś komu chcąc takowym że prawem y w takoweyże summie zastawić y wlewek prawny uczynić pozwalamy. A my sami y successorowie dóbr naszych samym ichmościom y następcom ichmościów, a zatym y kożdemu od ichmościów dzierżącemu za prawem wlewkowym, nie wprzódy do possessyi tey wsi my sami, ani successorowie nasi przychodzić mamy, aż wszytkę summę zupełnie pięć tysięcy złotych oddawszy, okupować powinni będziemy. Ku temu, ieśliby ichmość za possessyi swey w tey wsi co pobudowali, poddanych osadzili, onych osadziwszy zapomagali, żyta lub iarzyny zasiali, młyn postawili y co by kolwiek tey wsi ku pożytkowi przyczynili, podatki, seymem lub per laudum powiatowe uchwalone, ichmość co za tę wieś zapłacili, za pokazaniem prawdziwych expens w gołosłowne rzeczenie ichmościów oyców bazylianów Markowskich, podług uznania przyiacielskiego, wszytkie pretensye deplano, aby ichmć nie ponosili szkody, uspokoić mamy y successorowie nasi powinni będą. Pospolite ruczenie ieśliby za dzierżenia ichmościów było, tedy przy głównych dobrach naszych my sami odprawować y zastępować y kwity na swoie imię otrzymywać, tudzież od każdego turbatora w tę wies wstępuiącego, zastępować y ewinkować my sami, a po nas successorowie dóbr naszych, za daniem nam wiedzieć, u każdego sądu y prawa powinni będziemy, pod zaręką piętnastu tysięcy złotych y nagrodzeniem szkód, wnosząc za tym ewikcią na tę wieś y drugie dobra nasze, w woiewodztwie Witebskim leżące. O którą zarękę y naruszenie tego zapisu naszego, niedotrzymanie y nieewinkowanie, we wszelkim sądzie y urzędzie ziemskim, grodzkim, sądzie głównym trybunalnym, iego królewskiey mości zadwornym assessorskim, kommissarskim, kapturowym y innym wszelkim bez żadnych zwłok, dylacyi y apellacyi (których generaliter zrzekamy y pod punktem infamii) przyimuiemy forum y ten nasz zapis zastawny z podpisami rąk naszych y ichmościów panów pie-

czętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, ichmciom oycom bazylianom Markowskim daiemy. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Aprylа dwudziestego czwartego dnia. U tego listu zastawnego zapisu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi słowy wyrażone: Kazimierz Pociey—woiewoda Witebski. Anna Pocieiowa, woiewodzina Witebska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętąrz do tego prawa zastawnego podpisuię się Antoni Nowosielski—kasztelan Nowogrodzki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób zwysz mianowanych do tego prawa zastawnego podpisuię się Leon Nowosielski. Ustnie y oczewisto proszony od osób wysz mianowanych do tego prawa zastawnego podpisuię się: Michał Felkierzan—maior iego królewskiey mości. Który to zapis, za ustnym y oczewistym zeznaniem onego przez wyż wyrażone osoby, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1714 г. Января 12 дня.

Изъ книги № 57, за 1714 г., л. 1841.

119. Уступочная запись отъ Витебскаго подстолія Ивана Юрьевича Жировицкому монастырю на 3000 злот. пол.

Витебскій подстолій Иванъ Юрьевичъ доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что покойная жена его имѣла на князѣ Вишневецкомъ долгъ въ 3,000 тынфовъ, обезпеченныхъ на фольваркѣ Петровичахъ; въ духовномъ завѣщаніи она сдѣлала его Юрьевича единственнымъ наслѣдникомъ этого капитала; но движимый религіозными побужденіями Юрьевичъ записываетъ этотъ капиталъ Жировицкому монастырю съ обязательствомъ, чтобы монахи молились за него самого и жену.

Roku tysiąc siedmsetnego cztyrnastego miesiącá Augusta, dwudziestego trzeciego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny cztyrnasty obranemi, stanowszy personaliter u sądu patron imść pan Andrzey Chodźko—oboźny Oszmiański opowiadał y do akt podał list dobrowolny, wlewkowy zapis, od imść pana Jana Juriewicza,—podstolego woiewodztwa Witebskiego, dany y służący w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Antoniemu Zawadzkiemu, y wszytkim ichmć xięży bazylianom Żyrowickim, na rzecz w nim niżey wyrażoną; który podaiąc upraszał nas sądu, a żeby był ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą przyięty y

do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc do xiąg verbum de verbo tak się w sobie ma:

Ja Jan Juriewicz—podstoli woiewodztwa Witebskiego, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym wlewkowym listem zapisem, komu to w przyszłe potomne czasy wiedzieć należy, podaiąc do wiadomości, iż co zeszła z tego świata ieymć pani Krystyna Przecławska, pierwiey Jerzyna Bereśniewiczowa—łowczyna Mińska, potym Janowa Juriewiczowa—podstolina Witebska, małżonka moia, maiąc summę pieniędzy złotych polskich tynfów trzy tysiące, prawem zastawnym na maiętności y folwarku, nazwanym Piotrowiczach, od dóbr iaśnie oświeconych xiążąt ichmć niegdy Dimitra, Krzysztofa y Konstantego Wiszniowieckich, nazwanych maiętności Myszy, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącey, a nie mały czas ze mną żyiąc y spłodziwszy potomstwa, zchodząc z tego świata, w roku tysiąc sześćsetnym ośmdziesiątym dziewiątym miesiąca Junii dwudziestego dnia, tę sumę na wyż mianowanym folwarku Piotrowiczach ostatniey woli swey testamentem mnie Janowi Juriewiczowi—podstolemu Witebskiemu, z pewnych respektów y z osobliwey swey małżeńskiey miłości, zapisała y podług prawa zastawnego iaśnie oświeconych xiążąt ichmć, także wlewkowych listów zapisów dawnieyszych ichmć panów zastawników, dzierżawców y aktorów, tudzież dekretów ziemskich, grodzkich woiewodztwa Nowogrodzkiego, sądu głównego trybunalnego w. x. Lit., ze wskazem summy ośmiu tysięcy złotych polskich, istotnie konferowała y na osobę moią wlała y cale ze wszystkiemi, do tey possessyi należącemi sprawami, intromissiami y dokumentami, do realney moiey possessyey oddała, iako to w tym wyż namienionym iey, miłey małżonki moiey, testamencie wlewku fusius iest opisano. Będąc ia Jan Juriewicz—podstoli Witebski, należytym tey to summy trzech tysięcy złotych polskich y wskazów w dekretach wyrażonych aktorem, a maiąc ku zakonowi świętego Bazylego wielkiego pobożny affekt, ażeby za małżonki mey, wysz rzeczoney, y za moią duszę obligowana ofiara mszy świętey nie ustaiąca trwała, tę to summę trzy tysięcy złotych polskich, ze wskazem summy wysz y w dekretach wyrażoney, na klasztor Żyrowicki w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Antoniemu Zawadzkiemu—starszemu zakonu tego y consultorowi y wszytkim w Bogu wielebnym ichmć xięży bazylianom Żyrowickim, teraz y napotym będącym, w dyspozycią wlałem; sprawy wszytkie na tę maiętność y folwark Piotrowicze, z prawem zastawnym od iaśnie oświeconych xiążąt ichmościów, wierzchu pomienionych, listy wlewkowe, zapisy ichmć panów Piotra, Andrzeia, Alexandra Kopysteńskich, imć pana Andrzeia Towarnickiego y innych dawnieyszych possessorów, dekreta grodzkie woiewodztwa Nowogrodzkiego, sądów głównych trybunalnych w. x. Lit. niestanne y oczewiste, listy poiezdże, podawcze, urzędowe ad instantiam aktorów, za ustąpieniem dziedzictwa xiążąt ichmć panów Wiszniowieckich, iaśnie wielmożnemu imć panu Szaniawskiemu—woiewodzie Wołhyńskiemu, z ichmościami ferowane, tym moim wlewkowym zapisem wlewam y do realney imć xiędza Zawadzkiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultora, starszego klasztoru Żyrowickiego y wszystkich ichmć xięży bazylianów possessyey podaię, kładąc obligę, ażeby za moią y małżonki mey duszę naywysszego błagali

maiestat. Maią tedy y mocni będą ichmć tę maiętność y folwark, z summą sobie wlaną, sami dzierżeć, używać, pożytków przymnażać, disponować, bez żadney odemnie, a po gotowiu ni od kogo innego przeszkody, pod zapłaceniem zaręki iedenastu tysięcy złotych polskich, o które in casu naruszenia wolne u wszelkiego subsellium zachowuię forum. Y na tom dał ten móy dobrowolny wlewkowy zapis, z moią y ichmć panów pieczętarzów podpisami rąk y pieczęciami. Dan w Mirominie roku tysiąc siedmsetnego cztyrnastego miesiąca Januarii dwunastego dnia. U tego listu dobrowolnego wlewkowego zapisu podpisy rąk, tak samego aktora, iako ichmć pp. pieczętarzów temi słowy: Jan Juriewicz—podstoli Witebski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imć pana Jana Juriewicza—podst. Witebskego, do tego wlewku podpisuię się Antoni Żabka r. s. k. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego wlewku podpisuię się Alexander Józef Buryczesznik Smoleński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imć pana Jana Juriewicza—podstolego Witebskiego do tego wlewku podpisuię się Jan Stanisław Beresniewicz mp. Który to ten list dobrowolny wlewkowy zapis, za podaniem onego ad acta przez patrona wyż pomienionego imć p. Andrzeia Chodźka—oboznego Oszmiańksiego, iest do akt xiąg głównych trybunalnych w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1715 г. Іюня 15 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., л. 956-959.

120. Обезпечительная запись, данная настоятелемъ Лысковскаго монастыря Люцынскимъ старостичамъ Быховцамъ въ исполненіи принятыхъ монастыремъ обязательствъ о совершеніи церковныхъ службъ за умершихъ и живыхъ фундаторовъ Быховцевъ.

Лысковскіе базиліане вступили въ добровольную сдѣлку съ Быховцами по слѣдующему случаю: Лысковскому монастырю былъ завѣщанъ когда-то фольварокъ Шпаки въ Волковыскомъ повѣтѣ Доминикомъ Концевичемъ; затѣмъ возникли споры между базиліанами и наслѣдниками Концевича; они кончились мировой, по которой базиліане получили 10,000 злотыхъ, право на входы и отказались на вѣчныя времена отъ фольварка въ пользу Быховцевъ; при этомъ базиліане обѣщаютъ сохранить и на будущее время свои обязательства—возносить молитвы за живыхъ и умершихъ фундаторовъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Junii dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów w roku terazniey-

szym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym trzecim obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Lukasz Kamiński — miecznik powiatu Starodubowskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał ugodliwy y assekuracyiny list, zapis wieczysty od w Bogu wielebnego iegomości xiędza Józefa Saparowicza—starszego Łyskowskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, w iedności z kościołem świętym rzymskim zostaiącego, na rzecz w nim wyrażoną, wielmożnym ichmościom panom y iegomości xiędzu Janowi—kanclerzowi dyecezyi Wileńskiey, Władysławowi—podczaszemu Mińskiemu, Ludwikowi y Michałowi Bychowcom—starościcom Lucińskim, braci rodzonym, dany, służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony ugodliwy y assekuracyiny list, zapis wieczysty, ze wszytką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunalu głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ony przyiowszy, w xięgi wieczyste trybunalne ingrossować pozwoliliśmy, a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Józeph Saparowicz—starszy Łyskowski zakonu świętego Bazylego wielkiego, w iedności z kościołem świętym rzymskim zostaiący, czynię wiadomo tym moim ugodliwym y assekuracyinym listem, zapisem wieczystym, kożdemu, komu by o tym wiedzieć należało; iż co my bazylianie y cały klasztor nasz Łyskowski, do tego będąc in possessione folwarku Szpaków, w powiecie Wołkowyskim leżącego, onegośmy używali y fruktyfikowali w prowyzyiey summie dziesięciu tysięcy złotych polskich, testamentem w Bogu zeszłego iegomości pana Dominika Kuncewicza — woiewodzica Brzeskiego, w roku tysiącznym sześćsetnym ośmdziesiątym dziewiątym, miesiąca Marca dwudziestego piątego dnia, prawem zastawnym nam zapisanego, a przez iegomości pana Waleryana Kuncewicza—starostę Kuniawskiego, w possessyą podanego, za co my zakonnicy klasztoru Łyskowskiego dwie mszy za duszę w każdy tydzień, we wtorek y w piątek, za duszę tegoż nieboszczyka iegomości pana Dominika Kuncewicza odprawowaliśmy, iakośmy byli wyż pomienionym testamentem obligowane. A że wieleb. ichmość xiądz pan kanclerz dyecezyi Wileńskiey, Władysław — podczaszy Miński, Ludwik y Michał Bychowcowie—starościcowie Lucińscy, bracia rodzeni, długi czas wiodąc prawem z iegomościem panem Franciszkiem Mosiewiczem—chorążym na tenczas, a dopioro marszałkiem Lidzkim y i. p. Zygmuntem Bilewiczem ciwunem Wiekszniańskim, a potym z i. p. Stefanem Chrapowickim—starostą Pilwińskim y onych małżonkami, wszelkie onych zapisy y testament, vigore swoich zapisów przyznanych, przez dekret oczewisty trybunalski skasowali y sobie pretendowali Szpaków. Nie wchodząc iednak w żadne dyskwizycye, wyż specifikowani ichmość pp. Bychowcowie takowe z nami uczynili postanowienie: Iż ichmć, stosuiąc się ad piam memoriam świętey pamięci antecessorów swoich, dziesięć tysięcy złotych currenti moneta nam dali y wyliczyli, a my ichmcióm do possessyi folwark pomieniony Szpaki puścili y ustąpili, żadney iuż ullo titulo sobie pretensiey nie zostawiwszy respektem klasztoru Łyskowskiego, y cokolwiek mieliśmy do tych Szpaków dokumentów, nam służących, tym naszym ugodliwym listem one kassu-

iemy y do rąk ichmościów oddaiemy, y oddaliśmy y eliminować z xiąg ichmć pozwoliliśmy y tym listem naszym pozwalamy, obliguiąc zaś cały zakon nasz, ażebyśmy perpetuis temporibus za duszę tegoż imci pana Dominika Kuncewicza dwie mszy co tydzień we wtorek y w piątek odprawowali, iako y dotąd odprawowane były, in super za rodziców swoich y innych krewnych mszę świętą zaduszną w sobotę, to iest, za Samuela, Krystynę, Władysława, Kazimierza, Annę, pana Dominika, Władysława, w niedzielę zaś za żywych ichmościów Jana, Władysława, Ludwika, Michała Bychowców, na wielkim ołtarzu, za zdrowie y odpuszczenie grzechów tychże ichmościów, a post sera fata tychże ichmościów panów Bychowców, taż sama obligacya zaduszna na poniedziałek na ołtarzu świętego Onufrego przeniesiona y odprawowana być ma in perpetuum. Przy tym godzinki o niepokolanym poczęciu nayświętszey Panny na chórze podczas ranney mszy świętey we dni święte, także y katechizm dla nauki ludzi prostych po teyże ranney mszy świętey, albo po wielkiey mszy abyśmy odprawowali; tudzież in vim gratitudinis, iako ku kolatorom swoim, in futurum respektem dobroczynności ichmościów deklarowaney, post sera fata każdego ichmciów, za daniem sobie wiedzieć do klasztoru naszego Łyskowskiego, każdy z nas kapłan, w klasztorze Łyskowskim mieszkaiący, po trzy mszy odprawować, a bracia koronki powinni będziemy. Przy tym, cośmy mieli od ichmościów pretensye, mianowicie o zaległą summę na habity zakonnikom, od świętey pamięci ieymci pani fundatorki naszey, a babki ichmościów panów Bychowców, nam na karczmie y dworze Łyskowskim funduszem zapisaney, od roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego po złotych półtarasta należącey, dwuch tysięcy sześciuset złotych ustępuiemy y oney u ichmciów tak my sami, iako successorowie nasi nie mamy y nie będziemy mogli upominać się, ani prawem dochodzić wiecznemi czasy. Także processa, dekret w grodzie Wołkowyskim in contumaciam na ichmciów otrzymany, ze wszytkim wskazem, w nim wyrażonym, skassowawszy y onego annihilowawszy tak, aby u żadnego prawa y sądu waloru nie miał, ichmciów ze wszytkich pretensyi kwituiemy y onego wrócić do rąk ichmciów deklaruiemy. Ichmć zaś wyż pomienieni pp. Bychowcowie — starościcowie Lucińscy, bracia rodzeni, nam wzaiemnym sposobem ex zelo pietatis, przy deklaracyi wszelkich dobroczynności swoich ku mieyscu świętemu Łyskowskiemu y całemu zakonowi naszemu, tę naszę powolność nadgradzaiąc, wszelkich swoich pretensyi, które by kolwiek mieli do nas ratione Szpaków, ustąpili y zrzekli się, y od tey daty ugody tey naszey żadnego pretextu do klasztora Łyskowskiego mieć nie będą; ale owszem we wszytkim dosyć czynić funduszowi deklarowali y obligowali się, mianowicie:summę należytą na habity zakonnikom Łyskowskim złotych półtarasta, quotannis z karczmy lub ze dworu punktualnie y zupełnie w dzień świętego Marcina, święta rzymskiego, wypłacać y do rąk i. x. starszego Łyskowskiego oddawać, wstęp wolny do puszczy we wszytkim, według funduszu y zwyczaiu dawnego, tak klasztorowi, iako poddanym klasztornym, we wszytkich punktach y paragrafach, bez żadney przeszkody stwierdzić y dotrzymać, grunta, barcie y sianożęcie y inne wchody, pożytki, podług tegoż funduszu, in toto stwierdzić y zachować, mliwo wolne w swoich młynach Łys-

kowskich klasztorowi mieć, in casum nie mełcia w klasztornym młynku, podług potrzeby klasztorowi używać, bez miarki y czerhy y przeszkody arendarzom y inne desiderya, w swoim osobliwym liście wyrażone, we wszytkim dochować y osobliwie fundusz i.-w. i. p. woiewodziny Brzeskiey, podług listu na przyznanie od ieymci klasztorowi danego Łyskowskiemu w przyszłym trybunale na kadencyi Nowogrodzkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, przy swoim osobliwym prawie nam danym, przyznać, we wszytkim przychylaiąc się do pobożney intencyey i. ww. antecessorów swoich; in futurum że temu klasztorowi czynić dobrze, a ni w czym go krzywdzić nie maią y nie będą mogli, deklarowali y obligowali się. A co zaś dotycze punktu, przez ichmościów wniesionego, ratione przyięcia ad communionem meritorum, na odprawowanie po trzy mszy przez całą prowincią po śmierci ichmciów, ta rzecz iako należąca do całey kongregacyi, tak to ze wszytką rzeczą do tey kongregacyi da Bóg odkładamy. Które to postanowienie y ugodliwe z obuch stron dobrowolne zezwolenie, przy zupełnym wyliczeniu y oddaniu nam powinney summy, dziesięciu tysięcy złotych polskich currenti moneta, za wyraźnym konsensem od nayprzewielebnieyszego w Bogu imci x. Bazylego Procewicza—protoarchimandrity y prowinciała zakonu naszego, także y całego ichmościów konsultorium, zgodnie przyieliśmy y one pełnić deklaruiemy, sub fide et conscientia, tak my sami, teraz będący zakonnicy bazylianie Łyskowscy, iako y po nas następcy sukcessorowie nasi wiecznemi czasy y tę summę, wyż pomienioną, dziesięć tysięcy przez nas odebraną, nie gdzie indziey mamy obracać y oną lokować, tylko na takie mieysce, z którego by profit y pożytek temu klasztorowi dochodził, za wiadomością iednak imci xiędza prowinciała naszego. Nadto aby się lepiey tym czterom obligacyom, od nas przyiętym, dość stawało, na fundusz po ulokowaniu tey summy piątego zakonnika kapłana, który by mógł sufficere tym czterem obligacyom iako y katechizm czynić, przyiąć y mieć deklaruiemy y obiecuiemy. Y na tośmy dali ten nasz list ugodliwy assekuracyiny ww. ichmć panom Bychowcom—starościcom Lucińskim, z podpisem rąk naszych własnych, y z podpisem i. panów pieczętarzów, od nas ustnie zgodnie uproszonych. Działo się w Łyskowie, roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Junii dnia piętnastego. U tego ugodliwego y assekuracyinego listu, zapisu wieczystego na wyrzniętey kustodyi, pieczęć na czerwonym laku wyciśniona, przy którey podpisy rąk tych samych w Bogu wielebnych i. xięży bazylianów, aktorów, iako też ichmć panów pieczętarzów temi de verbo ad verbum wyrażaią się słowy: Józeph Saparowicz—starszy Łyskowski, officiał Nowogrodzki, a. t. ordinis divi Basilii magni konwentu Łyskowskiego vicarius. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Józefa Saparowicza — starszego Łyskowskiego, officyała Nowogrodzkiego ordinis divi Basilii magni, do prawa wieczystego, danego ww. i. pp. w. i. xiędzu Janowi, Władysławowi, Ludwikowi, Michałowi Bychowcom — starościcom Lucińskim, braci rodzonym, podpisuię się: Antoni Szemioth mp. Proszony pieczętarz od i. x. starszego Łyskowskiego, officiała Nowogrodzkiego, ordinis divi Basilii magni do prawa wieczystego, danego ww. i. pp. w. i. xiędzu Janowi — kanclerzowi dyecezyi Wileńskiey, imci panu Władysławowi—podczaszemu Mińskiemu, Lud-

wikowi y Michałowi Bychowcom—starościcom Lucińskim, braci rodzoney, podpisuię się: M. Kazimierz Łazarowicz. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu podpisuię się: Władysław Woroszyło. A na zatyłku tegoż ugodliwego y assekuracyinego listu, zapisu wieczystego, nad wyrzniętą kustodyą, potwierdzenie w Bogu nayprzewielebnieyszego imści xiędza Maximiana Michała Epimacha Wietrzyńskiego, zakonu świętego Bazylego wielkiego protoarchimandryty tymi wyraża się słowy: od w. i. x. Józefa Saparowicza—officyała Nowogrodzkiego, starszego Łyskowskiego, list ten zapis, służący w. i. pp. Bychowcom—starościcom Lucińskim, prokurowany in consultorio podczas kapituły y ieneralney zakonney w Nowogrodku dnia piętnastego Julii, tysiąc siedmset siedmnastego, in omnibus et singulis punctis et clausulis potwierdzony iest, na co się podpisuię. Także u tego potwierdzenia podpis rąk i. x. protoarchimandryty tali methodo: Miximian Michał Epimach Wietrzyński — zakonu ś. Bazylego wielkiego protoarchimandryta mp. Który to takowy ugodliwy y assekuracyiny list, zapis wieczysty od w B. wielebn. i. xx. bazylianów Łyskowskich w. i. pp., i. x. Janowi—kanclerzowi dyecezyi Wilen., Władysławowi—podczaszemu Mińskiemu, Ludwikowi y Michałowi Bychowcom, starościcom Lucińskim, braci rodzonym, dany, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych ze wszystką w nim inserowaną rzeczą przyięty y wpisany.

1715 г. Сентября 10 дня.

Изъ книги № 69, за 1720 г. л. 901.

121. Фундушовая запись отъ Волковыйскаго стольника Владислава Тризны Ятвежскому базиліанскому монастырю на сумму шестьдесять пять тысячъ злот., обезпеченную на имѣніи Ятвежскѣ.

Стольникъ Волковыйскаго повѣта Владиславъ Тризна, движимый религіозными побужденіями, еще при жизни своей построилъ въ своемъ имѣніи Ятвежскѣ (Волков. уѣзда) уніятскій монастырь и церковь; желая сохранить этотъ монастырь на вѣчныя времена, онъ записываетъ Виленскому Св. Троицкому монастырю 65,000 польскихъ злотыхъ на своихъ имѣніяхъ съ тѣмъ, чтобы на эти деньги всегда содержались въ Ятвежскомъ монастырѣ уніятскіе монахи; въ свою очередь обязываетъ монаховъ каждую недѣлю служить заздравную обѣдню, похоронить его съ почестями, а послѣ смерти молиться тоже 2 раза въ недѣлю за упокой его души и страждущихъ въ чистилищѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Augusta dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraz-

nieyszy, wyż na dacie pisany, obranemi, stanowszy personaliter u sądu patron imć pan Michał Penszyński opowiadał y do akt w sposób przenosu podał przy samym originale extrakt z xiąg grodzkich Wileńskich wydany zapisu wieczysto fundacynego, od w Bogu zeszłego imci pana Władysława Tryzny—stolnika Wołkowyskiego, w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom konwentu Jatwieżskiego danego y służącego, który extrakt podaiąc prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do akt xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wpisać roskazali; który wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma: *Wypis* z xiąg grodzkich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego, roku tysiąc siedmsetnego szesnastego, miesiąca Februarii siódmego dnia. Na urzędzie iego królewskiey mości grodzkim Wileńskim—przedemną Michałem Raphałem Szumskim—podstolim y podwoiewodzim Wileńskim, stanowszy personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Seweryan Klepacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego prokurator ieneralny, starszy Ławryszowski, opowiadał y do akt podał fundusz, od imci pana Władysława Tryzny—stolnika Wołkowyskiego na rzecz w nim niżey mianowaną, w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom konwentu Jatwieżskiego dany, służący y należący, który wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Na wieczną rzeczy pamiątkę stań się! Amen. Ja Władysław Tryzna—stolnik Wołkowyski, czynię wiadomo tym moim powtórzonym meliorowanym funduszem, wieczystym zapisem, kożdemu, komu by o tym wiedzieć należało, teraznieyszego y potomnego wieku ludziom, iż ia wyż pomieniony Tryzna, z dobrey moiey woli, bez żadnego przymuszenia ani namowy, a będąc zupełnie zdrowym na ciele y umyśle, sub fide, honore et konscientia attestor, że tę niżey wyrażoną moią de nova radice czynię fundacyą z dóbr moich własnych, sine ullo condictamine, ale ex puro zelo et ex propria mea mere liberalitate, nic nie czyniąc in fraudem constitucyi, prawa pospolitego y ordynacyey rzeczy pospolitey, uczyniłem był fundusz y prawo, zapisuiąc na zakon w Bogu przewielebnych ichmość xięży bazylianów w wielkim xięstwie Litewskim zostaiących, congregationis sanctissimae Trinitatis, w roku niedawno przeszłym tysiącznym siedmsetnym iedynastym, miesiąca Oktobra piątego dnia y przyznałem w tymże roku y tegoż miesiąca Oktobra szóstego dnia, na rokach Michałowskich w ziemstwie Wołkowyskim, do którego prawa, funduszu y zapisu moiego stosuiąc się, obszernieyszą rzecz y punkta niedołożone, które do tego teraznieyszego funduszu moiego należały, dokładam, wyrażam y zupełniey specyfikuię. Naprzód, iż ia, maiąc maiętność moią dziedziczną, prawem mnie wieczystym od przodków moich należącą, nazwaną Jatwieżsk, w w powiecie Wołkowyskim leżącą y w possessyi moiey będącą, niczym nikomu żadnym prawem pierwszym, ani poślednieyszym nie obciążoną, ani zawiedzioną, ale wolną y swobodną, w którey maiętności moiey Jatwieżsku cerkiew założenia przemienienia Pańskiego nowo wybudowawszy y do niey wszelkie ochędostwa, cokolwiek do nabożeństwa ritus graeci uniti sporządziwszy, mianowicie; apparata, xięgi, kielichi, dzwony y inne potrzeby, tęż samą cerkiew za żywota mego tymże w Bogu przewieleb-

nym ichmościom oycom bazylianom w possessyą, w moc y dzierżenie podałem y intromittowałem. Przy którey to cerkwi Jatwieżskiey aby naprzód chwała Boża y nabożeństwo przystoyne podług obrządku cerkwi świętey wschodniey katolickiey, z kościołem świętym rzymskim ziednoczoney, odprawowało się y duszom ludzkim parochianom, poddanym tamecznym, pożytek duchowny był y przez naukę duchowną oświecenie, potym aby tymże oycom bazylianom, rezyduiącym przy tey cerkwi, przystoyne pomieszkanie, podług reguły y vocatii ichmość, bydź mogło, klasztor wystawiłem y fundowałem, do którego klasztoru na wychowanie, opatrzenie y przystoyny zakonny wikt leguię, zapisuię, funduię y wiecznemi a nigdy niedzownymi czasy daruię y wlewam summy currentis monetae złotych polskich sześćdziesiąt y pięć tysięcy tymże ichmościom oycom bazylianom Jatwieżskim, pod rządem y dyrekcyą protoarchimandryty y prowicyała zakonu Bazylego świętego y sukcessorów imci zostaiącym. Których ichmość oyców bazylianów, zakonników, kapłanów, braci, ducta proportione tey fundacyi moiey, iako się wysuplementować y odziać mogą, ma bydź pewna liczba podług rozsądku tegoż imci xiędza prowincyała. A że ta summa wyż wyrażona sześćdziesiąt y pięć tysięcy złotych polskich potrzebuie, aby była na czym pokazana y wniesiona, tedy tę summę na tymże Jatwieżsku, dworze moim y wioskach, do niego należących, wnoszę, leguię, wlewam y oneruię wiecznymi czasy, mianowicie: na dworze moim Jatwieżskim y wsiach do niego przysłuchaiących, to iest: Hłuszkach, Bezwidnikach, Lichosielcach y Sannikach. Który to dwór Jatwieżski, z pomienionymi wioskami, po śmierci moiey maią y powinni będą ichmość xięża bazylianie zaiachać, odebrać, w possessyą wziąć y używać wiecznymi czasy, ze wszytkiemi do tego mego dworu Jatwieżskiego przynależnościami, budynkami, gruntami, polami, sianożęciami, z lasami, z puszczą, gaiami, zwierzem, ptastwem y wszelkiemi pożytkami, z tey puszczy y lasów przychodzącemi, rzekami, rzeczkami, młynami, dwoma stawami, dwuma sadzawkami, rybami, ogrodami, sadami owocowemi y chmielowemi y innemi przychodami, z poddanemi w tych wsiach wyż wyrażonych będącemi, z ich żonami, dziećmi, maiętnościami, czynszami, robociznami, dziakłami y wszelkiemi onych powinnościami, na inwentarzu osobliwym odemnie ichmościom podanym y przyznanym, każdego po imionach y przezwiskach wyrażonemi, z karczmą, z arendą z niey przychodzącą, owo zgoła ze wszytkiemi do tey maiętności moiey Jatwieżska przynależnościami, iako zdawna w swoim ograniczeniu in circumferentia ta maiętność Jatwieżsk bywała, y iakom ia sam oney używał, y teraz iest, tak dalece, aby mianowane niemianowanemu, a niemianowane mianowanemu ni w czym nie ubliżało, ani przeszkadzało; z tym iednak dokładem y warunkiem, iż iakom ia w przeszłym moim prawie y funduszu dołożyłem był ten punkt, aby małżonka moia ieymć pani Rozalia Szuyska Tryznina— stolnikowa Wołkowyska, na połowie tey maiętności Jatwieżsku ośm tysięcy złotych zapisanych odemnie dożywotnie miała, na dwuch wioskach, to iest: Hłuszkach y Bezwodnikach, tak y teraz toż samo prawo, ieymości służące, ni w czym nie naruszam y owszem ichmość oyców bazylianów upraszam, aby w tym ieymci krzywdy nie czy-

niąc, toż prawo konserwować chcieli podług opisu tegoż samego prawa, którą to moią intencyę y wyraźną wolę clarifikuiąc mieć chcę y kożdego upraszam, aby mi w oney żadney przeszkody nie czynili, maiącemu wolność swemi własnemi dobrami iako chcąc dysponować, z takim dokładem, iż gdybym był żyw, żaden by mi tego odbierać y przeszkadzać nie śmiał, ani mógł, tak y po śmierci moiey, co iuż ad maiorem Dei gloriam na większy honor Boski poświęciłem y ofiarowałem, żaden od wielebnych oyców bazylianów, ode mnie fundowanych, odbierać y przeszkadzać nie ma y nie powinien będzie, ale to wszytko, cokolwiek się wyżey wyraziło, aby szło podług tegoż funduszu y zapisu moiego wiecznymi czasy, pod wyrokiem straszliwego sędziego, przed którego sąd kożdego takowego niesłusznego interessanta pozywam. Który to fundusz mόy wieczysty y tę moią niewielką poryikę przewielebni w Bogu ichmć xięża bazylianie ode mnie przyiowszy, mnie wyż pomienionego Władysława Tryznę—stolnika Wołkowyskiego, za fundatora zakonu swoiego przyiąć maią y pana Boga za duszę moią prosić, obliguiąc ichmościów, aby co tydzień dwie mszy zaduszne za mnie y przodków moich odprawowali, to iest, w poniedziałek y piątek, cum commemoratione za dusze w czyscu będące, ratunku żadnego niemaiące. A co się zaś tknie po długim życiu moim y po odebraniu zupełnym tey fundacyi moiey ichmość xięża bazylianie Jatwieżscy, gdy do possessyi pomienionych dóbr przyidą, maią y powinni będą za mnie exequie, mszy święte z wystawieniem katafalku odprawić, a potym wolni y mocni będą onych dóbr używać, podług upodobania swego rządzić, pożytków wynaydować y ku naylepszemu swemu obracać, rozszyrzać y iako chcąc dysponować, bez żadney ni od kogo przeszkody tak dalece, iż iuż od daty tego listu zapisu moiego żaden z braci, krewnych moich, (których wszytkich oddalam), pogotowiu obcych żadnego praetextu, interessu mieć nie mogą, ani przystępu wiecznymi czasy. A in quantum by zaś od kogo kolwiek przeszkody iakowe w tym być miały, daię wolność ichmościom pozwać kożdego takowego do wszelakiego sądu y prawa, iako własnym y wieczystym aktorom w kożdy powiat y woiewodztwo, gdzie ichmość przewiodszy prawo, by y nie poiednokrotnie, przecie ten list móy wieczysty zapis, przy swoim walorze ma zostawać. A nim do tego przydzie, żeby ichmość xięża bazylianie tych wszytkich wyż wyrażonych dóbr do possessyi swoiey nie obieli y do tego prętko nie przyszli, respektem połowicy zapisaney ieymć pani małżonce moiey na dwuch wioskach Hłuszkach y Bezwodnikach, tedy ichmość maią moc y powinni będą zaraz po śmierci moiey dwie wioski Lichosielce y Sanniki wespół z plebanią, gdzie klasztorek tymczasem bydź może, do possessyi swoiey odebrać y pożytków wszelkich z tych wiosek używać, aż do żywocia, abo oddania summy ieymość pani małżonce moiey. Po którey pożyciu albo oddaniu summy, wolni y mocni będą ichmć oycowie bazylianie y tę połowicę ze wszytkim, iako ieymć trzymała, odebrać y do possessyi swoiey incorporować, a tego wszytkiego nikt bronić nie ma y niepowinien będzie, tak, aby zupełna possessya całego Jatwieżska, podług wyż wyrażonego opisu, mego ichmościom zosławała. Waruię też y to tym moim opisem, iż ieymć pani mał-

żonka moia miła za dzierżenia swego tey połowicy Jatwieżska pusztoszyć nie ma y mocy mieć nie będzie; w czym ieśliby znacznie wielebni oycowie bazylianie szkodować mieli, o to wolne forum ichmość u każdego sądu zostawuię y zachowuię. Y na tom dał ten mów list wieczysty fundacyiny zapis, z podpisem ręki mey własney y pod pieczęcią moią, także pod pieczęciami y podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie, podług prawa, ustnie y oczewisto uproszonych, niżey imionami y nazwiskami wyrażonych. Pisan w Jatwieżsku, roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziesiątego dnia.

U tego wieczystego funduszowego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Władysław Tryzna—stolnik Wołkowyski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci pana Władysława Tryzny—stolnika Wołkowyskiego, wuia y dobrodzieia, do tego zapisu funduszowego, wielebnym oycom bazylianom na maiętności Jatwieżsku, na co się własną moią podpisuię ręką: Jerzy Michał Juriewicz s. W. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego funduszu od wyż pomienioney osoby podpisuię się Michał Żyniew ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego funduszu Jatwieżskiego od wyż pomienioney osoby podpisuię się Dominik Żyniew—czesznik Mozyrski. Który to takowy list dobrowolny, wieczysto fundacyiny zapis, za podaniem onego przez wyż mianowaną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową grodzką woiewodztwa Wileńskiego w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Jatwieżskim iest wydan. Pisan w Wilnie, ut supra. U tego extraktu przy pieczęci grodzkiey Wileńskiey podpis ręki pisarskiey, wespół z correctą, poniżey pisaną, temi wyrażaią się słowy: Benedykt Jan Wolski—pisarz grodzki woiewodztwa Wileńskiego. Correxit Taraszkiewicz. Który to takowy extrakt funduszu, za podaniem onego przez wyż mianowanego patrona do akt w sposób przenosu, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1716 г. Ноября 28 дня.

Изъ книги № 65, за 1719 г., л. 915.

122. Уступочная запись отъ Ивана Буринскаго Лавришовскому монастырю на сумму тысячу пятьсотъ злотыхъ.

Новогродскій подкоморичъ Владиславъ Хребтовичъ занялъ у земянина Буринскаго 1,300 польскихъ злотыхъ подъ залогъ своего имѣнія Сѣнной и нѣсколькихъ крестьянскихъ семействъ съ ихъ повинностями; по смерти Хребтовича жена его *вибила изъ владѣнія* этимъ имѣніемъ Буринскаго, о чемъ и сдѣлана своевременно протестація. Вслѣдствіе этого Буринскій и уступаетъ свои права на это имѣніе Лавришовскому монастырю.

Roku tysiąc siedmsetnego dziewiętnastego, miesiąca Junii dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dziewiętnasty obranemi, stanowszy personaliter u sądu imć pan Jan Burzyński, opowiadał y przyznał list swóy dobrowolny wlewkowy zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu wielebnemu imci xiędzu Sewerynowi Klepackiemu, na ten czas starszemu, y wszytkim ichmościom oycom bazylianom klasztoru Ławryszewskiego dany y służący, który ustnym swym zeznaniem stwierdziwszy, prosił nas sądu, aby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Jan Burzyński czynię wiadomo y zeznawam sam na siebie tym moim listem dobrowolnym wlewkonym zapisem, komu by o tym teraz y w następuiący czas żyiącego wieku ludziom wiedzieć należało: iż w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia, u mnie y u zeszłey imć paniey Elżbiety Staszewskiey Burzyńskiey — małżonki mey imć pan Władysław Chrebtowicz — podkomorzyc Nowogrodzki, y ieymci pani Teresa Obuchowiczowna, na tenczas Władysławowa Chreptowiczowa, a teraznieysza Kazimierzowa Narkuska — starościna Kuslicka, gotowey rękodayney, a niekontraktowey summy pieniędzy, to iest tysiąc trzysta złotych polskich monetą śrebrną talarami bitemi, rachuiąc każdy talar w złotych sześciu y groszy piętnastu, wzieli, pożyczyli y do ręku swoich spełna odliczywszy odebrali y w tey summie do oddania oney odłączywszy od maiętności swey Sienna, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącey, poddanych pięciu, we wsi Zahorzu mieszkaiących, na rok ieden, to iest, od roku tysiąc siedmsetnego do roku tysiąc siedmsetnego pierw-

szego, od terminu y do terminu świętego Jerzego święta rzymskiego, a za nieokupnem na terminie od trzech do trzech lat, zawiedli, zastawili y na to prawo zastawne wespół z listem na przyznanie, z inwentarzem, dali w moc, dzierżenie, spokoyne używanie, przez ienerała do possessyi podali, intromittowali, iako wszytka rzecz w tym zapisie zastawnym, inwentarzu, liście na przyznanie dostateczniey iest wyrażona. Od którey daty zapisu ia Burzyński przez lat siedm byłem spokoynie dzierżącym, potym w roku tysiąc siedmsetnym ósmym, po zeyściu z tego świata imci pana Chreptowicza—podkomorzyca Nowogrodzkiego, sama ieymć w namienionym roku tysiąc siedmsetnym ósmym, miesiąca Augusta dnia dwudziestego wtórego, violenter expulsią uczyniła, podatków y powinności nam, ani mym poddanym pełnić zabroniła, o co iest protestatia przeze mnie zaniesiona. Teraz ia Burzyński, respektem tego, że zeszła małżonka moia y potomstwo z nią spłodzone w cerkwi w Bogu wielebnych ichmościów oyców bazylianów klasztoru Ławryszewskiego pogrzebione są, in vim postanowienia z ichmościami dla ofiar świętych, przed tym odprawionych y w następuiący czas odprawować submittowanych, przy większey moiey legacyi dyspozycyą testamentową naznaczoną, którą tym zapisem we wszystkich punktach y paragrafach utwierdzam y za nieporuszoną wiecznemi czasy mieć chcę, namienioną summę z praetensiami na osobę w Bogu wielebnego imci xiędza Seweryana Klepackiego, na tenczas starszego, y wszytkich ichmościów oyców bazylianów klasztoru Ławryszewskiego wiecznie wlewam, sam się z oney zrzekszy, prawo zastawne z inwentarzem, listem na przyznanie intromissią y wszystkiemi do tey sprawy należącemi dokumentami do ręku wielebnego imci xiędza Klepackiego oddawszy, prawem lub przyiacielsko samym ichmościom y następcom ichmościów y imci pana Narkuskiego względem starszeństwa, a samey ieymci, iako aktorki y sukcessorów, którzy się bydź okażą, według prawa zastawnego dochodzić, a doszedszy poddanych do oddania summy trzymać, lub też summę z praetensiami odebrać y na pożytek klasztoru swego obrócić bez żadney ode mnie samego y ni od kogo z bliskich krewnych, pogotowiu obcych ludzi, przeszkody, pod zarękę ważności summy, o którą forum u wszelkiego sądu y subselium przymuię, wskazom y wyrokom sądowym podlegać obowiązuię się y sukcessorowie moi podlegać powinni będą. Y na tom dał ten móy dobrowolny wlewkowy zapis, z podpisem ręki mey y ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Łytczycach, roku tysiąc siedmsetnego szesnastego, miesiąca Nowembra dwudziestego ósmego dnia. U tego zapisu podpisy rąk temi słowy: ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego prawa wlewkowego, danego od imci pana Jana Burzyńskiego, iako nieumiętnego pisma, dane ichmościom xięży bazylianom Ławryszewskim, do którego podpisuię się: Rafał Bielikowicz—podczaszy Smoleński mp. Ustnie, oczewisto proszony pieczętarz podpisuię się Alexander Prosołowicz. Ustnie proszony pieczętarz do tego prawa wlewkowego, od imci pana Jana Burzyńskiego danego ichmościom xiężom bazylianom klasztoru Ławryszowskiego, ręką mą podpisuię się, Teodor Białowieski. Który to ten list dobrowolny, wlewkowy za-

pis, za oczewistym zeznaniem wierzchu mienioney osoby, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1711 г. Марта 1 дня.

Изъ книги № 57, за 1714 г., л. 1634.

123. Подтвердительный листъ Супрасльскаго архимандрита Леона Кишки на заставную запись, данную настоятелемъ Черейскаго монастыря Полоцкому обозному Іосафату Селявѣ на имѣніе Селище.

Супрасльскій прото-архимандритъ Леонъ Кишка подтверждаетъ закладную запись настоятеля Черейскаго монастыря, выданную Полоцкому обозному Селявѣ на имѣніе Селище въ обезпеченіе 3,500 талеровъ, занятыхъ монатыремъ у Селявы на монастырскія потребности; владѣніе это оставляется за Селявой до тѣхъ поръ, пока монастырь не выплатитъ всей занятой у него суммы.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Augusta ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny czternasty obranemi, stanąwszy personaliter u sądu patron imć pan Marcyan Kuncewicz, horodniczy Oszmiański, opowiadał y ku aktykowaniu do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał list konfirmacyiny, od w Bogu przewielebnego imci xiędza Leona Kiszki—zakonu świętego Bazylego wielkiego protoarchimandryty, imci panu Jozaphatowi Sielawie — obożnemu Połockiemu dany y służący, prosząc, aby ten list do xiąg głównych trybunalnych, ze wszytką rzeczą w nim wyrażoną, był przyięty y wpisany. Który wpisuiąc słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Leon Kiszka—zakonu świętego Bazylego wielkiego protoarchimandryta, archimandryta Supraslski, świętey theologii doktor, starszy konwentu Berezweckiego, zeznawam tym moim confirmacyinym listem, iż ia, będąc requisitus od wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiędza Jana Chryzostoma Radzimińskiego Fronckiewicza—opata Czereyskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, o confirmacyą prawa zastawnego na maiętność Sieliszcze, w woiewodztwie Połockim leżącą, danego imci panu Jozaphatowi Sielawie—obożnemu woiewodztwa Połockiego, skłaniaiąc się do słuszney requisicyey, władzą mnie protoarchimandrycie służącą y należącą, pomie-

nione prawo zastawne, na Sieliszcze dane od wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiędza Jana Chryzostoma Radzimińskiego Frąckiewicza—zakonu świętego Bazylego wielkiego opata Czereyskiego, imci panu Jozaphatowi Sielawie—oboźnemu Połockiemu we trzech tysiącach piąciuset talerów bitych, ze wszystkiemi w tym prawie zastawnym wyrażonemi punktami, paragraphami y ligamentami, stwierdzam, zmacniam y roboruię y confirmuię. Zważaiąc, iż pomieniona summa trzech tysięcy piąciuset talerów bitych, na gwałtowną potrzebę, to iest, na wykupienie prawa wieczystego, danego od wielmożnego imci pana Kaspra Radzimińskiego Frąckiewicza—ciwuna Wieszwiańskiego, a rodzonego brata imci xiędza opata Czereyskiego, temuż imci panu Jozaphatowi Sielawie—oboźnemu woiewodztwa Połockiego, w summie wysz specifikowaney na maiętność Uszacz nazwaną, w woiewodztwie Połockim leżącą, iest wzięta y odliczona, to iednak ninieyszym confirmacyinym listem moim waruię, iż nie pierwiey ten list confirmacyiny prawa zastawnego na maiętność Sieliszcze ma być oddany imci panu Jozafatowi Sielawie—oboźnemu woiewodztwa Połockiego, aż wzaiemnie tegoż dnia y czasu, prawo wieczyste, dane imci od wielmożnego imci pana Kaspra Radzimińskiego Frąckiewicza — ciwuna Wieszwańskiego na maiętność Uszacz, do rąk wielmożnego imci xiędza Jana Chryzostoma Radzimińskiego Frąckiewicza — opata Czereyskiego, oddane nie będzie. Po którego oddaniu iako imć pan Jozaphat Sielawa—oboźny woiewodztwa Połockiego wolen y mocen będzie, maiętność Sieliszcze nazwaną, aż do oddania summy trzech tysięcy piąciuset talerów bitych trzymać, tak y inne dobra lub zastawnym, lub wieczystym prawem, od maiętności Sieliszcza odpadłe, wolno będzie temuż imci panu oboźnemu Połockiemu okupić, y aż do oddania tey summy, za którą oderwane od Sieliszcz dobra okupione będą, w possessyi swoiey y dzierżeniu trzymać. Y na to wszystko dałem ten móy list, z podpisem ręki mey własney, do którego y pieczęć urzędu mego przycisnąć rozkazałem. Pisan we Włodzimierzu, dnia pierwszego Marca, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego iedynastego. U tego listu confirmacyinego, przy pieczęci przyciśnioney, podpisy rąk temi słowy: Leon Kiszka — zakonu świętego Bazylego wielkiego protoarchimadryta manu propria. Policarpus Mihuniewicz—ordinis divi Basilii magni, secretarius illustrissimi protoarchimandritae manu propria. Który to list confirmacyiny, za podaniem przez w wierzchu mienioną osobę do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1717 г. Апрѣля 26 дня.

Изъ книги № 61, за 1717 г., л. 351.

124. Закладная запись отъ маiора Казимiра Мирскаго и жены его настоятелю Виленскаго св.-Троицкаго монастыря на имѣнiе Порудоминье.

Земяне Мирскiе, нуждаясь въ деньгахъ для уплаты долговъ разнымъ лицамъ, заняли у Св. Троицкихъ базилiанъ 9,000 зл. подъ залогъ своего имѣнiя Порудомины, срокомъ на три года. Вслѣдствiе этого и выдана Мирскими настоящая запись, заключающая въ себѣ повторенiе общепринятой въ тогдашнее время юридической формалистики.

Roku tysiąc siedmsetnego siedmnastego, miesiąca Maia siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny siedmnasty obranemi, stanąwszy personaliter u sądu imć pan Kazimierz Mirski—miecznik Mścisławski, maior iego królewskiey mości, opowiadał y z osoby swey przyznał list dobrowolny, wlewkowy, zastawny zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Matheuszowi Kozaczeńce—starszemu proconsultorowi zakonu świętego Bazylego, także y wszytkim w Bogu wielebnym ichmość xięży tegoż konwentu Wileńskiego dany y służący, który ustnym swym y oczewistym stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiąwszy, wpisać w akta rozkazali, cuius tenor sequitur estque talis.

Ja Kazimierz Józef Mirski —miecznik Mścisławski, maior iego królewskiey mości, y ia Emerencyanna Urszula z Niepokoyczyckich Mirska — miecznikowa Mścisławska, małżonkowie, wiadomo czyniemy y iawnie zeznawamy, iedna osoba za drugą, a obie za iedną ręcząc, poczytaiąc y obowiązuiąc się y pod wszytkie niżey wyrażone, sponte na się założone popadaiąc wadia, tym naszym listem dobrowolnym, wlewkowym, zastawnym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało w tym, iż co my wyż wyrażone osoby, maiąc sobie maiętność, nazwaną Porudominie, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, w summie dziewiąciu tysięcy złotych talarami bitemi, talar każdy rachuiąc po złotych dziewiąciu y groszy piętnastu, na lat trzy, nierozdzielnie po sobie idące, poczowszy od roku tysiąc siedmsetnego siedmnastego, dnia dwudziestego trzeciego Kwietnia, aż do roku tysiąc siedmsetnego dwódziestego takowegoż miesiąca y dnia, prawem zastawnym cum omnibus attinentiis et pertinentiis od ieymć panny Angeli Zemlowny—podkomorzanki Oszmiańskiey, iako się fusius w prawie zastawnym

wyraża, niepienną, ani też zawiedzioną y nienależącą nikomu prioritate aut potioritate iuris y nam puszczoną, a będąc my małżonkowie na spłacenie długów naszych, zaciągnionych u różnych ichmość, pilnie potrzebni summy pieniędzy, wzieliśmy, pożyczyli y do rąk naszych spełna, a nie po części odebrali od w Bogu przewielebnego imci xiędza Matheusza Kozaczeńka—starszego Wileńskiego, prokonsultora zakonu świętego Bazylego Wileńskiego ad aedes Tróycy przenayświętszey rezyduiącego, y wszytkich ichmościów xięży bazylianów tegoż klasztoru, in specie summy rękodayney, a nie kontraktowey dziewięć tysięcy złotych polskich talarowey monety, każdy talar rachuiąc po złotych dziewiąciu y groszy piętnastu, w którey to summie, immediate specifikowaney y wyrażoney, pożyczoney y de plano odebraney, maiętność Porudominie, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, nam prawem zastawnym, od pomienioney ieymć panny podkomorzanki Oszmiańskiey zawiedzioną, takowymże prawem ze wszystkiemi do niey przenależnościami, z budowaniem pwornym y gumiennym, restawracyi wielkiey potrzebuiącym, z zasiewem żytnim, z ogrodami owocowemi y nieowocowemi, z łąkami murożnemi y błotnemi, lasami, puszczami, borami, gaiami, z wolnym ich używaniem, z stawami, sadzawkami, z wolnym w nich łowieniem ryb, z karczmą, na Raduńskim gościńcu będącą, do teyże maiętności Porudominia należącą, z poddanemi, ich żonami, dziećmi, ze wszelką ich powinnością, z gruntami, końmi, bydłem, robocizną, podwodami, daniną, czynszami, owo zgoła ze wszytkim tym, iako się wyraża w prawie zastawnym, nam Mirskim małżonkom od ieymć panny podkomorzanki Oszmiańskiey danym y służącym, nic na siebie nie wymuiąc, ani excypuiąc, od roku y dnia na dacie niżey wyrażonego, aż do roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Kwietnia dnia dwudziestego trzeciego, secundum expressionem termin w prawie nam danym specificati puszczamy y z osób naszych pomienioney maiętności rzekszy się, na osoby ichmościów xięży bazylianów Wileńskich transfunduiemy, oraz w moc y w dzierżenie podaiemy, iako też od daty ninieyszego zapisu naszego officiose przez ienerała iego królewskiey mości w aktualną possessyą postąpiliśmy y intromittowali. A za nieokupnem na terminie wyrażonym przez aktorów należytych pomienioney maiętności Porudominia, iuxta obloquentiam w prawie zastawnym od ieymość panny podkomorzanki Oszmiańskiey nam danym, a dopiero ichmościom xięży bazylianom Wileńskim służącym, specificatam, od trzech do trzech lat trzymać pozwalamy, oraz z osób naszych, zrzekszy się wszytkich dokumentów, na tę nam maiętność służących, na osoby ichmość xięży bazylianów wlewamy, za possessorów y aktorów tych dóbr w osobach naszych być uznaiemy. Wolni tedy y mocni będą ichmość xięża bazylianie tę maiętność, na siebie obiąwszy, iako swoią własnością rządzić, szafować y disponować, pożytków wszelkich, według woli y upodobania swego, secundum expressionem przednieyszego zapisu nam ante od ieymć panny podkomorzanki danego, adpraesens ichmość służącego wynaydować, bez żadney od nas samych, sukcessorów naszych, blizkich krewnych y ni od kogo do tey maiętności praetext ścielącego przeszkody. Insuper, to iescze waruiemy my Mirscy małżonkowie,

ieśliby kto kolwiek lub za dokumentem iakim, od nas danym, lub bez dokumentu, za iakową praetensyą do tey maiętności Porudominia praetext słał y ichmość xięży bazylianów turbować śmiał y ważył się, tedy et ante expiratum temu zapisowi naszemu terminum maiętność naszą Suchlicze, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącą, bez żadnego dekretu y obwieszczenia, za tym tylko zapisem naszym instantanee obiąć w swoią possessyą pozwalamy, czego za żadną expulsyę nie poczytaiąc, co by się tylko szkody podczas tego zaiazdu y obięcia pomienioney maiętności, tam ex victu, quam et de caeteris stało, in ullum iudicatum to napotym iść niema, owszem pro iure permisso przymuiemy y tego wszytkiego, co się tylko kolwiek wyż namieniło, in omnibus punctis, clausulis et paragraphis pod troiakiemi zarękami, które z samym kapitałem złączywszy, na tęż maiętność naszą Suchlicze wnosim y pod ewikcyą poddaiemy. O którą zarękę przymuiemy forum ubiquinarium, w trybunale x. Lit., etiam in composito iudicio do zapozwania nas samych, a po nas sukcessorów naszych, z wolnym wpisaniem się do różnych regestrów, gdzie my stanowszy, abscissis omnibus dilationibus et amputatis iurium beneficiis, których się ieneraliter zrzekamy summario processu, sub paena banitionum et infamiae ex personali decernendo, nie wynosząc żadnych in contrarium aktoratów, ani też żałob instantanee zaręki troiakie, sponte na nas założone, od których ani sąd ex clementia nas uwolniać nie może, zapłacić y we wszytkim usprawiedliwić się mamy, my sami, a po nas successores nasi maią y powinni będą; a w niestaniu naszym, sąd kożdy, przed który o to adcitowani będziemy, według dobrowolnego opisu naszego, troiakie zaręki z samym kapitałem złączone, additis banitionibus et infamia, wskazawszy, na odprawę forti manu, mota nobilitate, iako in ultimo iuris gradu do przerzeczonych dobr naszych Suchlicz za wskaz summy odesłać wolen y mocen będzie, a my sądu de male iudicato, stron zaś o zły przewód prawa w naymnieyszym punkcie turbować y o to iure agere nie mamy y sukcessorowie nasi mocy mieć nie będą, pod wyż wyrażoną zaręką; a y po zapłaceniu zarąk, by y niepoiednokrotnie, przecie ten nasz list dobrowolny wlewkowy zapis przy zupełney mocy, wadze y walorze inviolabiliter zostawać ma. Y na to my wyż wyrażeni Mirscy—małżonkowie daliśmy ten nasz dobrowolny wlewkowy zapis ichmciom xięży bazylianom Wileńskim z podpisem rąk naszych własnych y ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiącznego siedmsetnego siedmnastego, miesiąca Apryla dnia dwudziestego szóstego. U tego wlewkowego zapisu podpisy rąk, tak samego aktora, iako y ichmość panów pieczętarzów temi słowy: Józef Mirski — miecznik Mścisławski, maior iego królewskiey mości. Ustnie proszony pieczętarz od imci pana Mirskiego—maiora iego królewskiey mości y samey ieymci do prawa, danego na maiętność, nazwaną Porudominie, ichmć xx. bazylianom Wileńskim świętey Tróycy Herm. A. Żaba—podczaszy Nowogrodzki. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu podpisuię się Stanisław Michał Brodowski—s. w. Litewski mp. Ustnie y oczewisto uproszony pieczętarz podpisuię się Antoni Jan Korsak z. t. t. u. Który to tako-

wy list dobrowolny wlewkowy zapis, za zeznaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1711 г. Іюня 15 дня.

Изъ книги № 53, за 1711 г., л. 973.

125. Переуступочная запись отъ Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Полоцкому Богоявленскому монастырю на сумму сто битыхъ талеровъ.

Настоятель Св. Духовскаго монастыря Ѳеофанъ Ивановичъ во время свирѣпствовавшаго въ Вильнѣ мороваго повѣтрія, записалъ между прочимъ Полоцкому Богоявленскому монастырю 15 червонныхъ злотыхъ; послѣ его смерти настоятель Полоцкаго монастыря обратился къ Духовскому настоятелю о выдачѣ завѣщанныхъ 15 червонцевъ. Вслѣдствіе вышеизложенныхъ обстоятельствъ новый настоятель Св. Духовскаго монастыря Варлаамъ Михневичъ и передаетъ долговую запись этому монастырю земянина Сергіевича на 100 битыхъ талеровъ, предоставляя Полоцкому монастырю право вступить во владѣніе домами Сергіевича, находящимися въ г. Полоцкѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Julii ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny iedynasty obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Michał Kopeć—podczaszy Oszmiański, praesentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał list dobrowolny wlewkowy zapis, od w Bogu wielebnego imci oyca Barłaama Michniewicza—starszego monastyru Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imci oycu Methodemu Oleszkiewiczowi—starszemu monastyru Bohoiawleńskiego y ichmościom bazylianom monastyru Połockiego dany y służący, prosząc aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Który my sąd przyiowszy do xiąg wpisać kazaliśmy y słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Barłaam Michniewicz—starszy klasztoru Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiący, swoim y wszytkich w Bogu wielebnych ichmościów oycόw bazylianów klasztoru tegoż Wileńskiego imieniem wiadomo czynię y zeznawam tym moim dobrowolnym wlewkowym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, iż co w Bogu zeszły wielebny imć ociec Theofan Iwanowicz—starszy Wileński, antecessor mόy, w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dziesią-

tym, miesiąca Julii dziewiątego dnia, podczas plagi morowey, w Wilnie na tenczas grassuiącey, czyniąc ostatniey woli swey (rosporządzenie), za duszę swoią na różne cerkwie uczynił legacye, miedzy któremi y na monaster Połocki założenia Bohoiawlenia cerkwi brackiey czerwonych złotych piętnaście legował, zapisał, y aby ta legatia nieodwłocznie przez następców moich monasterowi Połockiemu oddana była, obligowawszy, sam w krótkim czasie podszas tey plagi śmiercią z tego świata zszedł. Po którego śmierci ia starszy klasztoru wysz wspomnionego, z Kiiowa na te mieysce ordynowany, przybywszy, niemało ruiny w klasztorze zastałem, dla których y drugich przyczyn legacyi niebożczykowskiey, za częstokrotnym imć oyca starszego Połockiego upominaniem się wypłacić nie mogłem, nie czyniąc iednak ciężko duszy niebożczykowskiey, dług długami znosząc, maiąc oblig od zeszłego pana Michała Serhiewicza—obywatela miasta tuteyszego Wilna, w Bogu zeszłemu imć oycu Piotrowi Paszkiewiczowi—starszemu Wileńskiemu y wszystkim oycom zakonnikom, na sto talarów bitych ieszcze w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmym dany, którym zeszły pan Sierhieiewicz w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmym w dzień świętego Jerzego święta ruskiego dobra swoie leżące, w miastach iego królewskiey mości Wilnie, Kownie y Połocku będące, y inne wszelkie pod tę summę poddawszy y onerowawszy oddać y spełna wypłacić opisał się. Któremu zapisowi dość w oddaniu antecessorom moim tey summy nie uczyniwszy, dobra swoie, iako to: plac szczupły w mieście Połocku, podle rzeki, nazywaiącey Dzwiny, na wieńcu przy samym klasztorze Połockim leżący y inne wszelkie ruchome rzeczy na wszelkich mieyscach zostawiwszy, sam z tym się (światem) rozstał. Po którego śmierci antecessorom moim dla różney trudności, a barziey podobno onych niedbałości, tey summy pozyskać nie przyszło; więc tedy teraz, ponieważ imść ociec Methody Oleszkiewicz—starszy klasztoru Połockiego, za pomienioną legacyą tym obligiem wyżey wyrażonym względem tego placu kontentował się, pomieniony oblig od pana Sierhiewicza na sto talarów bitych imć oycu Piotrowi Paszkiewiczowi—starszemu Wileńskiemu, antecessorowi memu dany, summę wszystką na ony winną do rąk imść oyca Oleszkiewicza—starszego Połockiego oddaię y wlewam, dochodzić tey summy na wszelkie dobra niebożczyka pana Michała Sierhiewicza, tak w Połocku, iako gdzie by się naydować miały na różnych mieyscach, pozwalam, a sam się z tey summy, monasterowi naszemu winney, swoim imieniem y wszystkich oyców zrzekam, nie zostawuiąc nikomu o tę summę winną za obligiem żadnego praetextu y odezwy czasy wiecznemi, pod zaręką sta talarów bitych; o którą zarękę y naruszenie tego zapisu mego do zapozwania siebie y każdemu ten zapis naruszaiącego przymuię u wszelkiego sądu y prawa forum y ten móy zapis z podpisem ręki mey y ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych, oycu Oleszkiewiczowi—starszemu Połockiemu y wszystkim oycom bazylianom Bohoiawleńskim tegoż klasztoru daię. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Junii dnia piętnastego. U tego listu dobrowolnego wlewkowego zapisu podpisy rąk temi słowy: Barłaam Michniewicz—starszy monastyra Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, swoim y oyców zakon-

ników imieniem podpisuię się. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego wlewkowego zapisu prawa imści oyca Barlaama Michniewicza—starszego monastyru Wileńskiego podpisuię się, Kazimierz Dawskiewicz—czesznik Starodubowski mp. Podług prawa proszony pieczętarz do tego wlewkowego zapisu od imć oyca Barłaama Michniewicza, starszego klasztoru Wileńskiego, podpisuię się Jan Dominik Suroż s. B. Oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od osoby wysz mianowaney podpisuię się Józeph Porembski. Który ten list dobrowolny wlewkowy zapis, za podaniem onego przez osobę wyżey mianowanego patrona do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1711 г. Іюня 27 дня.

Изъ книги № 53, за 1711 г., л. 971.

126. Вводный актъ, данный Полоцкому Богоявленскому монастырю на владѣніе городскимъ плацомъ.

Возный Полоцкаго воеводства Суронецъ, явившись предъ гродскимъ судомъ, заявилъ, что онъ присутствовалъ при вводѣ во владѣніе Полоцкаго Богоявленскаго монастыря городскимъ плацомъ, оставшимся послѣ смерти земянина Сергіевича, и перешедшимъ къ монастырю по долговой записи покойнаго Сергіевича Виленскому Св. Духовскому монастырю.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Julii ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny iedynasty obranemi, stanowszy oczewisto patron imć pan Michał Kopeć—podczaszy Oszmiański, prezentował y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał extrakt grodzki Połocki intromissyey w Bogu przewielebnemu imci oycu Methodemu Oleszkiewiczowi — starszemu monastyru Bohoiawleńskiego Połockiego y wszytkim ichmościom oycom bazylianom tegoż monastyru, na plac w Połocku, na wieńcu leżący, służący, prosząc, aby był do xiąg przyięty y wpisany; który my sąd przyiąwszy, do xiąg wpisać kazaliśmy, y słowo w słowo tak się w sobie ma:

Wypis z xiąg grodzkich woiewodztwa Połockiego. Roku Pańskiego tysiąc siedmset iedynastego, miesiąca Junii dwudziestego siódmego dnia. Na urzędzie iego królewskiey mości grodzkim woiewodztwa Połockiego przede mną Hieronimem Żabą—podwoiewodzim Połockim, od iaśnie wielmożnego imci pana Dominika Michała na Czasz-

nikach Słuszki—woiewody Połockiego, starosty Borysowskiego, półkownika iego królewskiey mości, będącym, stanowszy oczewisto ieneral woiewodztwa Połockiego, niżey wyrażony, kwit swóy intromissyiny przyznał w te słowa pisany: Ja Jan Suroniec—ieneral iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego, zeznawam tym moim intromissyinym kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym iedynastym, miesiąca Junii dwudziestego piątego dnia, z stroną szlachtą, panami Mikołaiem Pohoskim, panem Tomaszem Ochockim, a panem Macieiem Zabłockim, byłem użytym od w Bogu przewielebnego imci oyca Methodego Oleszkiewicza—starszego monastyra Bohoiawleńskiego Połockiego y wszytkich ichmościów oyców bazylianów tegoż monastyra, dla podania y intromittowania placu zeszłego pana Michała Sierhieiewicza—obywatela Wileńskiego, na wieńcu od rzeki Dzwiny, miedzy placami y budynkami przy samym monastyrze Połockim Bohoiawleńskim leżącego, za prawami, obligami zeszłego pana Michała Sierhieiewicza—obywatela Wileńskiego, zeszłemu w Bogu przewielebnemu imci oycu Piotrowi Paszkiewiczowi—starszemu monastyra Wileńskiego danemi, a teraz ichmościom oycom bazylianom monastyra Bohoiawleńskiego Połockiego służącemi, należącego, iako w tych zapisach szerzey wyrażono. Jakoż ia ieneral z stroną szlachtą, wysz mianowaną, za użyciem takowym, z władzy urzędu mego, pomieniony plac na wieńcu od rzeki Dzwiny, ograniczeniem wyżey wyrażonym, w Połocku leżący, za prawami, obligami wyżey wyrażonemi, teraz ichmościom oycom bazylianom Połockim służącemi, w intromissyą y realną possessyą pomienionym ichmościom oycom bazylianom Połockim Bohoiawleńskim podałem y intromittowałem. Za którym takowym podaniem moim ieneralskim, ichmość oycowie bazylianie Połoccy tego placu bez żadney ni od kogo contradictiey zostali dzierżącemi. Na dowód czego ia ieneral ten móy kwit intromissyiny z podpisem ręki mey do xiąg urzędowych podałem y zeznałem. Pisan ut supra. U tego intromissyinego kwitu podpis ręki ienerała temi słowy: Jan Suroniec—ieneral iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego. Który to intromissyiny kwit, za przyznaniem ieneralskim oczewistym, iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Połockiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową a z podpisem ręki pisarskiey, w Bogu przewielebnemu iegomości oycu Methodemu Oleszkiewiczowi — starszemu monastyra Bohoiawleńskiego Połockiego, y wszystkim ichmościom oycom bazylianom tego monastyra, iest wydan. Pisan w Połocku. U tego extraktu grodzkiego Połockiego, przy pieczęci przyciśnioney, podpisy rąk imści pana pisarza y imści pana regenta temi słowy: Stephan Michał Korsak Udzielski—pisarz grodzki Połocki. Correxit Spirydowicz. Który to extrakt grodzki Połocki, za podaniem onego w sposób przenosu do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1717 г. Августа 4 дня.

Изъ книги № 69, за 1720 г., л. 281—284.

127. Фундушовая запись отъ земянъ Полоцкаго воеводства Александра и жены его Маріанны Бутовичей Ушацкому базиліанскому монастырю на землю Ушачу или Оскирчиничи.

Земяне Полоцкаго воеводства Бутовичи, движимые религіозными побужденіями, записываютъ Ушацкому монастырю участокъ земли—Ушачу или Оскирчиничи, доставшійся имъ по наслѣдству отъ родителей и родныхъ. Участокъ этотъ до времени записи находился въ залогѣ у Ушацкаго монастыря; зарука за неисполненіе записи назначена въ 3,000 зл. Кромѣ этого нарушители ея должны были подвергнуться баниціи и безчестію.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Julii piętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w. xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty obranemi, stanowszy personaliter u sądu patron imć pan Jan Pęszyński, extrakt zapisu wieczysto funduszowego z xiąg ratusznych miasta iego królewskiey mości Połockiego wydany, w sposób przenosu przy samym originale od imci pana Alexandra Butowicza y samey ieymci, małżonków danego, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu wielebnym ichmość xięży bazylianom klasztoru Uszackiego służący y należący, ad acta podał, który podaiąc prosił nas sądu, aby był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowszy, wpisać w xięgi roskazaliśmy, który wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta iego królewskiey mości Połockiego. Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Junii trzeciego dnia. Przed nami Janem Seybutem—burmistrzem y przed nami raycami, ławnikami miasta iego królewskiey mości Połockiego, tego roku na sprawach sądowych w ratuszu Połockim zasiadaiącymi, stanowszy oczewisto imć pan Alexander Butowicz y ieymość pani Maryanna Pawłowska Alexandrowa Butowiczowa—małżonkowie, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego, list swóy dobrowolny wieczysty funduszowy zapis, w Bogu wielebnym ichmość xięży bazylianom klasztoru Uszackiego służący, podług konstytucyi o funduszach opisaney, iurament wykonawszy przyznali. Który słowo do słowa tak się w sobie ma: Ja Alexander Butowicz y ia Maryanna Pawłowska Alexandrowa Butowiczowa, spólni y zgodni małżonkowie, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego, dwie osoby za iedną, a iedna za obie poczytaiąc y obo-

wiązuiąc się, czyniemy y iawno zeznawamy tym naszym dobrowolnym wieczystym de nova radice fundacyinym zapisem, per constitutionem na wsparcie kościoła świętego pozwolonym, komu by o tym teraz y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż ia Butowicz, maiąc dobra moie wieczyste, ziemskie, oyczyste, dziedziczne iure naturalis successionis po w Bogu zeszłych z tego świata imci panu Krysztofie Butowiczu y samey ieymć paniey Reginie Mościckiey Krzysztofowey Butowiczowey, małżonkach, dobrodzieiach rodzicach, y innych antecessorach mych wieczyście na mnie spadłe, a ia Maryanna Pawłowska Butowiczowa zapisami prawnymi od pomienionego małżonka mego mnie danemi w summie pewney w nich że inserowaney, specifice też same dobra zawiedzione et iuridice in possessionem postąpione, to iest: grunt pusty nieosiadły, Uszacza nazwany, alias Oskirczynicze, cum suis attinentiis, w Połockim woiewodztwie leżący, w pewnym ograniczeniu podług starodawnych praw y dokumentów w iednym mieyscu od gruntów Uszackich ichmościów panów Frąckiewiczów Radzimińskich, w drugim mieyscu od tegoż należy część gruntu w Zamoszu od granicy ichmość panów Spirydowiczów, aż do samey Plińskiey granicy, a z drugiey strony z gruntami przed tym ieymć paniey Janowey Butowiczowey, a teraz wielmożnego imci pana Heronima Żaby, podwoiewodzego Połockiego, idąc w mech Wielki y mchem do samego mościszcza w iezioro Czerewaczo. Który to pomieniony grunt prawem zastawnym przez w Bogu zeszłych z tego świata pomienionych ichmość panów rodziców naszych w pewney summie pieniędzy u ichmość xięży bazylianów Uszackich, przez się na swe własne potrzeby pożyczonych, był inwadyowany y w possessyą iuridice postąpiony ichmościom, iakoż xięża ichmość bazylianie klasztoru Uszackiego w spokoynym aż dotąd, in virtute zastawnego prawa, tego pomienionego gruntu byli dzierżącymi. My tedy pomienieni małżonkowie tym naszym ninieyszym wieczystym zapisem de nova radice fundacyinym, ex vi constitutionis in supplementum fundacyi klasztoru Uszackiego, ichmość xięży bazylianów y cerkwi świętey, tam założoney y fundowaney, przychylaiąc się do chwały Bożey y matki nayświętszey Maryey panny, a zważaiąc, iż ten grunt dla przyległości y wygody ubogiemu klasztorowi pomienionych ichmć xięży bazylianów w Uszaczy, przy cerkwi Niebowzięcia Panny Maryey mieszkaiących, zgodny y potrzebny, y ponieważ od rodziców naszych w summie niemałey ichmościom zastawiony, a chcąc sobie pozyskać wiecznie pamiętną u tego klasztoru y całego zakonu ichmościów, osobliwie przy tym cudownym obrazie zostaiących, wdzięczność y pobożne ichmościów tak w życiu naszym, iako też y po zeyściu z tego świata, modły y grzesznym duszom naszym y rodziców naszych potrzebne suffragia, do których się ichmość xięża obligowali, zaczym prawo pomienionych rodziców naszych zastawne in omnibus punctis et clausulis tym naszym ninieyszym funduszowym de nova radice na chwałę Boską y matki iego świętey cudowney w obrazie Uszackim zostaiącey, listem zapisem stwierdziwszy, te wyż pomienione grunta, in supplementum chwały Bożey y dla rozmnożenia przez ten święty zakon iedności wiary świętey katolickiey, ponieważ rzeczpospolita obóyga narodów do pobożnych uczynków przez zapisy z dóbr ziemskich konstytucyami sta-

nowionemi wiecznemi czasy nie zagrodziła wolności, tedy y my małżonkowie spólnie y zgodnie, conformuiąc się do tego prawa przez rzeczpospolitą stanowionego y statutu wielkiego xięstwa Litewskiego, wieczyście ichmościom ten grunt przerzeczony z aktorstwa naszego wieczystego ustępuiemy, zapisuiemy y wiecznie ichmościów xięży bazylianów klasztoru Uszackiego funduiemy; a zatym wszytkie dawne prawa, zapisy, ograniczenia, obodnicy, intromissye, possessye, na ten grunt służące, do rąk w Bogu wielebnych ichmość xięży bazylianów Uszackich oddaiemy y oraz przez ienerała iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego w moc, dzierżenie y spokoyne wieczyste iuż odtąd używanie oddaiemy y postępuiemy. Już tedy od daty ninieyszey tego listu zapisu naszego wieczystego wolni y mocni przerzeczeni ichmć xięża bazylianie Uszaccy, teraznieysi y na potym będący, teraz y w potomne czasy w tym klasztorze mieszkaiący, tych gruntów przerzeczonych, wieczyście sobie od nas zapisanych, iako swoiey własności używać, onymi dysponować, ludzi y poddanych na nich osadzać, iak naylepszych pożytków z tey fortuny wynaydować y z nich fruktyfikować; a my w tych pożytkach y używaniu spokoynym nie tylko sami, ale y sukcessorowie nasi, krewni bliscy, a pogotowiu dalecy żadney naymnieyszey przeszkody, przenagabania y praetextu mieć y czynić niemamy y nie będziemy mogli, y owszem od każdego impetytora, iakim kolwiek prawem y sposobem do tych gruntów ogułem wszytkich, lub do cząstki naymnieyszey onych wstępuiącego, za daniem wiadomości nam lub sukcessorom naszym przez list otworzysty lub y prywatny, u kożdego sądu y prawa własnym kosztem naszym aż do ostatniego stopnia prawa zastępować y ewinkować mamy y powinni będziemy, sub vadio trzech tysięcy złotych polskich, to iest troiaką sowitością ważności summy, w prawie zastawnym rodziców naszych specifikowaney et sub paenis banitionum et infamiae. A ieśli byśmy zapomniawszy, lub zaniedbawszy tego dobrowolnego zapisu naszego fundacynego wieczystego, onemu, ratione superius praemissorum, we wszytkich punktach y klawzulach dość nie czyniąc, sami przez się lub przez subordyowane osoby iakie kolwiek w spokoynym dzierżeniu, używaniu y fruktyfikowaniu tych dobr ichmościom xięży bazylianom wyż pomienionego klasztoru przeszkodę iaką czynili, lub naymnieyszą cząstkę tak gruntów, lasów, sianożęci, iako też y fruktyfikacyą, z onych przychodzącą, wstępowali, lub od wstępuiących y wdzieraiących się iakimkolwiek praetextem do tych dobr ludzi obcych nie zastępowali, ichmościów nie bronili y nie ewinkowali, przez co by ichmość xięża bazylianie do szkod y strat iakich kolwiek przychodzić mieli, tedy daiemy moc y pozwalamy ichmościom nas samych lub sukcessorów naszych do wszelkiego sądu y prawa, ubi de iure competierit, pozwem zapozwać, zakazem zakazać, terminem naykrótszym, by y niestatutowym, w który chcąc regestr y termin wpisać się; gdzie my lub sukcessorowie nasi zapozwani lub zakazani, sami personaliter, nie przez patrona lub umocowanego, iako na roku zawitym, nie zasłaniaiąc się żadnymi obmowami by nayprawnieyszemi, przed sądem głównym trybunalnym lub urzędem stanąć mamy. A stanowszy, nie zażywaiąc żadnych dylacyi y obron prawnych, których się wszytkich tymże zrzekamy zapisem, za niedość uczynienie onemu w naymnieyszym

punkcie, zarękę wyż pomienioną z szkodami y nakładami prawnymi, gołosłownie rzeczonymi, ex nunc, nie zchodząc z sądu, zapłacić y we wszytkim zapisowi temu dość uczynić powinniśmy. A w niestaniu naszym sąd y urząd każdy, weyrzawszy w ten nasz dobrowolny wieczyśty fundacyiny zapis, in virtute onegoż, samych nas, lub sukcessorów naszych, dobra nasze iakie kolwiek po nas dzierżących, iako prawu nieposłusznych, ad primam instantiam, abscissis omnibus iuris beneficiis, na upad w rzeczy et in paenas banitionum et infamiam wzdawszy, zapis nasz fundacyiny ninieyszy in omnibus punctis et clausulis utwierdziwszy, podług onegoż zarękę pomienioną z szkodami, expensami prawnymi, simplici regestro specyfikowanymi, w tey sprawie przez aktorów erogowanymi, na wszelkich dobrach naszych leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, na których się wszytkich tym zapisem fundacyinym dobrowolnie ewinkuiemy, parti actoreae wskazać y mocną odprawę za pierwszym dekretem, tanquam in ultimo iuris gradu, udziałać wolen y mocen będzie. O co my sami, ani sukcessorowie nasi sądu o zły wskaz y exekucyą, a strony o zły przewód prawa do wyższego subsellium turbować nie mamy, pod wyż mienioną zaręką y nagrodzeniem kosztów prawnych, a po zapłaceniu by y nieraz onych, przecie ten nasz zapis in suo robore zostać ma wieczyście. Y na tośmy ia Alexander Butowicz y ia Maryanna Pawłowska Butowiczowa, spólnie małżonkowie, ichmościom xięży bazylianom Uszackim dali ten nasz wieczysty zapis z podpisem naszym y ichmość panów pieczętarzów. Pisan w Kosowszczyznie, roku tysiąc siedmset siedmnastego, miesiąca Augusta czwartego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczystego funduszowego zapisu podpis rąk tymi słowy: Alexander Butowicz ręką swą, iako od nieumieiętney pisma proszony od ieymć paniey Maryanny Pawłowskiey Butowiczowey podpisuię się Dominik Niemirowicz Szczyt—horodniczy Połocki. Oczewisto proszony pieczętarz od imć pana Alexandra Butowicza y od ieymć paniey Maryanny Pawłowskiey Butowiczowey do tego prawa fundacyinego podpisuię się Jan Pakosz—stolnik Połocki, starosta Koziański. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imć pana Alexandra Butowicza y małżonki imci do tego zapisu wieczystego fundacyinego, danego ichmościom xięży bazylianom Uszackim, podług prawa, rękę mą podpisałem, Wawrzyniec Deręgowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zapisu fundacyinego podpisuię się Sylwester Jozafat Kotliński mp. Który takowy list dobrowolny, wieczysty, funduszowy zapis, oczewisto przez wyż mianowanych osób przyznany, iest do xiąg mieyskich Połockich wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską uprzywiliowaną radziecką, a z podpisem ręki pisarskiey w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Uszackim iest wydany. Pisan w Połocku. U tego extraktu przy pieczęci mieyskiey Połockiey podpis ręki pisarza tymi słowy: Jan Stanisław Rusiecki—pisarz miasta iego królewskiey mości Połockiego. Skorrygował z xięgami. Który to extrakt, za podaniem onego przez patrona wyż wyrażonego do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1717 г. Августа 16 дня.

Изъ книги № 62, за 1717 г., л. 1287.

128. Фундушовая запись отъ Лаврентія Моксевича Борунскому базиліанскому монастырю на двѣ части имѣнія Войничъ-Закревья.

Конюшій Виленскаго воеводства Моксевичъ, движимый религіозными побужденіями и уваженіемъ къ памяти первой своей покойной жены, отказавшей ему часть своего имѣнія, настоящею фундушевой записью отписываетъ Борунскому уніатскому монастырю двѣ части имѣнія Войничъ-Закревья съ тѣмъ, чтобы монахи на вѣчныя времена служили за Моксевича и его вторую жену *„годинки“* и молились за души страждущихъ въ чистилищѣ.

Roku tysiącznego siedmsetnego siedmnastego, miesiąca Augusta dwudziestego piątego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny siedmnasty obranemi, stanowszy personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wielmożny imść pan Wawrzyniec Wincenty Moksiewicz—koniuszy woiewodztwa Wileńskiego, opowiadał y, według konstytucyi roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego wykonawszy iurament tacto pectore in eam rotam, sub fide, honore et conscientia Deum testor, że takową fundacyą czynię de nova radice z dóbr moich własnych, żadnych pieniędzy za nię nie wziowszy, sine ullo condictamine, ale ex puro zelo et mera propria liberalitate, nie czyniąc nic in fraudem konstytucyi y prawa pospolitego, przyznał list swóy dobrowolny wieczysto funduszowy zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Boruńskim dany, służący y należący, prosząc, aby ten fundusz ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

Jakoż my sąd ony przyiowszy wpisać do xiąg rozkazaliśmy. Który wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tenor sequitur talis:

Ja Wawrzyniec Wincenty Moksiewicz—koniuszy woiewodztwa Wileńskiego, wiadomo czynię tym moim listem dobrowolnym fundacyinym wieczystym zapisem każdemu, komu by o tym teraz y w potomne następuiące czasy wiedzieć należało: iż ia Moksiewicz — koniuszy Wileński, funduiąc się na zapisie wieczystym od zeszley z tego świata ieymć paniey Katarzyney Choieckiey—chorążycowey Wileńskiey, a potym Moksiewiczowey, małżonki moiey, mnie na

przeżycie danym, y w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiąc siedmsetnym trzynastym aktykowanym, za przeżyciem teyże małżonki moiey, za tymże zapisem, iako też y za osobliwą oney dyspozycyą testamentową miedzy inszemi dobrami maiętności Woynicz alias Zakrzewia, w powiecie Oszmiańskim leżącey, wieczystym zostałem possessorem, które dobra iż summą dwóma tysiącami złotych polskich są onerowane y w dzierżeniu na tenczas zostaią, tak u ichmość oyców bazylianów Boruńskich, za pewną legacyą zeszłego imci pana Macieia Władysława Choieckiego—rotmistrza iego k. mości, iako też y u ieymci pani małżonki onego, z dożywociem ieymci na połowicy tey maiętności służącym, y z zapłaceniem summy tysiąca złotych polskich, na tychże dobrach osobliwym zapisem warowaney, tedy ia Moksiewicz, według tegoż zapisu zachowuiąc ieymość panią Choiecką przy teyże summie tysiącu złotych y przy dożywociu zapisanym, iako też ichmość oyców bazylianów Boruńskich przy legacyi y według zapisu ichmć, od imci pana Choieckiego służącego, y przy possessyi połowicy tychże dóbr Woynicz-Zakrzewia, a nadto z pobożney moiey devotiey chcąc pomnożyć chwałę Pana Boga wszechmogącego w cerkwi świętey Boruńskiey, gdzie od tak dawnego czasu łaski Boskiey przy cudownym obrazie Nayświętszey Panny obficie na ludzi spływaią, y przez to zbawienie duszy moiey pozyskać, ile zapatruiąc się, że to mieysce ieszcze dotąd fundacyi nie maiące, prowizyey należytey zakonnikom wystarczyć nie może; maiąc tedy wzgląd y osobliwy respekt na zakonników reguły świętego Bazylego wielkiego klasztoru Boruńskiego, przy cudownym obrazie chwałę Boską promowuiących, pomienioną maiętność moią Woynicze-Zakrzewie, z dworem tamecznym, z poddanemi, z żonami y z dziećmi, z gruntami oromemi y nieoromemi, z lasami, zaroślami y wszelkiemi przynależnościami y pożytkami, nic z niey naymnieyszey rzeczy na siebie y sukcessorów moich nie wyimuiąc, ani wyłączaiąc, ale iako z dawnych czasów w granicach, miedzach y obszernościach swoich zostawało y teraz iest, z tym wszystkim na chwałę Pana Boga wszechmogącego y ku czci Matki Jego Przenayświętszey, iako też na zawdzięczenie łask Boskich y dobrodzieystw Jego, które przez wszystek wiek życia moiego odbierałem y odbieram, ichmć oycom bazylianom Boruńskim, teraz y napotym będącym, wiecznie daię, daruię y zapisuię, y tym funduszem moim cerkwi świętey Boruńskiey de nova radice pomienione dobra Woynicze - Zakrzewie nadaię y transfunduię, stosuiąc się we wszem do konstytucyi roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego, podług którey tacto pectore zeznawam: że zadną prywatą moią nie uwodząc się, ani pieniędzy za te dobra nie biorąc, ale z szczegulney pobożności moiey, abym sobie mógł u Boga wszechmogącego na iaką odpłatę w niebie w przyszłym żywocie moim zasłużyć, wysz mianowane dobra zakonowi świętego Bazylego wielkiego y mieyscu świętemu Boruńskiemu wiecznie oddałem y conferowałem,—z tą obligacyą: iż ciż ichmść oycowie bazylianie Boruńscy powinni będą co tydzień mszę świętą na intencyą moią y małżonki moiey teraznieyszey ieymć paniey Johanny Ludowiki Kirkilowny Moksiewiczowey odprawować, póki Bóg przedłuży żywotą mego na tym świe-

cie; po śmierci zaś moiey taż msza święta tak za duszę moią, iako y za duszę zeszłey z tego świata ieymć pani Katarzyny Pietkiewiczowny, bywszey Choieckiey, a potym Moksiewiczowey, małżonki moiey, wiecznemi czasy applikowana bydź powinna; osobliwie y za duszę w czyscu będące, które żadnego ratunku nie maią, w czym sumiennie ichmościów oyców bazylianów tamecznych obliguię, aby tey powinności czynić nigdy nie przestawali. Do tego ichmć oycowie bazylianie Boruńscy, in vim teyże fundacyi, powinni będą w kożdy tydzień iedne godzinki do Nayświętszey Panny na intencyą naszą, a drugie na poratowanie dusz w czyscu będących, ile tych, które żadnego ratunku nie maią, odprawować, applikuiąc też godzinki po śmierci moiey, tak za duszę moią, iako też y zeszłey ieymość pani Katarzyny Pietkiewiczowny, małżonki moiey, wiecznymi czasy. Maią tedy y wolni są ichmość oycowie bazylianie Boruńscy, podług tego funduszu mego, pomienioną maiętność Woynicze-Zakrzewie w wieczystą posessyą swoią urzędownie odebrać y w dzierżeniu swoim mieć, wszelkich pożytków zażywać y przysposabiać, poddanemi rządzić, precz odeszłych pozyskować y ku naylepszemu pożytkowi swemu obracać, y do drugiey części tych dóbr do possessyi przychodzić, za spłaceniem y oddaniem tysiąca złotych ieymości paniey Choieckiey—rotmistrzowey iego królewskiey mości. A ia iuż od daty tego zapisu mego fundacyinego, ani żaden z blizkich krewnych y powinnych moich do pomienionych dóbr żadnego prawa y praetextu należności mieć, ani się do nich interesować y przeszkody czynić nie mam y (sukcessorowie moi) nie będą mogli wiecznymi czasy. Których wszytkich sukcessorów moich na straszny sąd Boski pozywam, ieśli by oycom bazylianom Boruńskim w tey fundacyi moiey kto iaką krzywdę miał czynić y w pożytki oney wstępować, dla czego na każdego takiego violatora, chwale Boskiey, dóbr y possessyi uymuiącego, zarękę, iaką ważność rzeczy wynosi, zakładam, pozwalaiąc do wszelkiego sądu y prawa rokiem zawitym zapozwać się y tam sprawiedliwości świętey y paen, tak w prawie pospolitym, iako y w kanonach oyców świętych opisanych, dochodzić y requirować. Y na to dałem ten fundusz móy, wieczysty zapis z pieczęcią y z podpisem ręki mey własney, także z podpisami rąk ichmość panów przyiaciół, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych, niżey na podpisie mianowanych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego siedmnastego, miesiąca Augusta szesnastego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczystego funduszowego zapisu podpis ręki tak samego aktora, iako też y ichmć panów pieczętarzów temi słowy: Wawrzyniec Wincenty Moksiewicz—koniuszy woiewodztwa Wileńskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego listu wieczystego fundacyinego zapisu, danego od imci pana koniuszego Wileńskiego, w Bogu przewielebnym ichmć xięży bazylianom Boruńskim, podpisuię się Alexander Michał Zgierski-Strumiłło—podczaszy Wołkowyski, pisarz grodzki Oszmiański. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od zwysz pomienioney osoby do tego fundacyinego zapisu podpisuię się Krzysztoph F. Rościszewski—podstoli Trocki. Podług prawa proszony pieczętarz od osoby wyżey pomienioney do tego zapisu fundacyinego podpisuię się: Michał Kończa—horodniczy Kowieński. Który to ten list

dobrowolny wieczysty funduszowy zapis, po wykonanym praemisso modo iuramencie, za ustnym y oczewistym onego przez wysz wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y inserowany.

1718 г. Іюня 22 дня.

Изъ книги № 66, за 1719 г., л. 942.

129. Переуступочная запись отъ Троцкаго стольника Николая Довойны Виленскому базиліанскому монастырю на имѣніе Бѣличаны.

Троцкій стольникъ Николай Довойна, нуждаясь въ деньгахъ для собственныхъ интерессовъ, занялъ у Виленскаго базиліанскаго монастыря 6,000 зл. подъ залогъ имѣнія Бѣличанъ, находившагося въ такомъ же залоговомъ владѣніи Довойны, но принадлежавшаго Костровицкому; при этомъ Довойна обезпечиваетъ заруку въ случаѣ неустойки на другомъ своемъ родовомъ имѣніи Гечанахъ. (Первое имѣніе въ Минской губ., второе въ Виленской).

Roku tysiąc siedmsetnego dziewiętnastego, miesiąca Augusta dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dziewiętnasty obranemi, stanowszy personaliter imć pan Mikołay Dowoyna — stolnik Trocki y sama ieymć pani Eleonora Kostrowicka Dowoynina—stolnikowa Trocka, małżonkowie, opowiadali y przyznali list dobrowolny wlewkowy zapis na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Antoniemu Zawadzkiemu—starszemu officiałowi Wileńskiemu, consultorowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom tegoż conventu służący y należący, którzy ustnym y oczewistym swym zeznaniem stwierdziwszy, prosili nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy wpisać do xiąg roskazali, którego tenor sequitur talis:

Ja Mikołay Dowoyna—stolnik Trocki y ia Eleonora Kostrowicka Dowoynina—stolnikowa Trocka, małżonkowie, iedna osoba za drugą, a druga za iedną ręcząc y obo-

wiązuiąc się, oraz pod wszytkie paeny niżey wyrażone podlegaiąc, czyniemy wiadomo tym naszym listem dobrowolnym wlewkowym zapisem, komu by o tym teraznieyszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, danym w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Antoniemu Zawadzkiemu—starszemu officiałowi Wileńskiemu, consultorowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom tegoż conventu na to, iż my Dowoynowie—stolnikowie Troccy, małżonkowie, maiąc za prawem wlewkowym maiętność, nazwaną Bieliczany, w woiewodztwie Mińskim leżącą, z budynkiem różnym, dwornym y gumiennym, ze wsiami, nazwanemi Szabunkami y Słobodką, boiarami, poddanemi, z dawnych czasów do teyże maiętności Bieliczan y wsi do niey przysłuchaiącemi y należącemi, z ich żonami, dziećmi, końmi. bydłem y wszelką ich ruchomością, z ich powinnością, czynszami, dziakłami, daniną miodową, snopowszczyzną, z gruntami dwornemi y poddańskiemi, oromemi y nieoromemi, z zasiewem żytnym, z pustoszami, sadami, ogrodami owoszczowemi y chmielowemi, polami, zaroślami, odłogami, rzekami, rzeczkami, stawami, ieziorami, stawiszczami y ze wszystkiemi a wszystkiemi, do tey maiętności zdawna przynależnościami, za summę sześć tysięcy polskich złotych spełna talarową monetą, rachuiąc każdy talar bity po złotych sześciu y groszy ośmnastu, prawem zastawnym wlewkowym od imci Antoniego z Kostrowicz Kostrowickiego—wóyta Mińskiego, na lat trzy, nierozdzielnie po sobie idących, a za nieokupnem na terminie, tedy od trzech do trzech lat, aż do oddania summy puszczoną, a będąc pilno potrzebnemi summy pieniędzy na nasze własne potrzeby, tedy wzieliśma, pożyczyli y rękoma naszemi odebrawszy odliczyliśmy gotowey rękodayney summy pieniędzy sześć tysięcy złotych polskich talarową monetą, rachuiąc każdy talar bity po złotych sześciu y groszy ośmnastu, u w Bogu przewielebnego imci xiędza Antoniego Zawadzkiego—starszego officiała Wileńskiego, consultora zakonu świętego Bazylego wielkiego, y u wszytkich w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów tegoż conventu, w którey to summie tę wysz pomienioną maiętność, Bieliczany nazwaną, w woiewodztwie Mińskim leżącą, tymże prawem zastawnym wlewkowym nam od imci pana Antoniego z Kostrowicz Kostrowickiego—wóyta Mińskiego, danym y służącym, zawodziemy y zastawuiemy, z osoby naszey zrzekamy się, na osobę w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Wileńskich wlewamy, ceduiemy y ustępuiemy, sprawy wszystkie na te maiętności służące, mianowicie prawo zastawne z listem na przyznanie y intromissyą y innymi dokumentami do rąk ichmościów xięży bazylianów Wileńskich oddaiemy y równo z datą tego zapisu naszego wlewkowego tę wysz pomienioną maiętność Bieliczany w moc, dzierżenie y spokoyne używanie, tak iakośmy sami trzymali, bez żadney ni od kogo przeszkody, podaiemy y postępuiemy. Wolni tedy y mocni będą w Bogu wielebni ichmość xięża bazylianie Wileńscy tę wysz pomienioną maiętność, w swoią possessyą obiowszy, oną rządzić, szafować, pożytków sobie wszelkich wynaydować y ku naylepszemu pożytkowi swemu obrócić, bez żadney od nas samych y successorów naszych y ni od kogo innego

przeszkody, podług prawa zastawnego wlewkowego nam danego, a teraz ichmościom służącego (waruiąc to ichmościom, iż ieżeliby długi iakowe na tę maiętność przez nas lub antecessorów naszych zaciągnione być pokazały się, tedy my sami one mamy wypłacać y znaszać), aby w Bogu wielebni ichmość xięża bazylianie Wileńscy żadney w tym trudności nie ponosili, pod zaręką samey ważności rzeczy wynoszącey, wnaszaiąc ewikcyą na maiętność naszą, nazwaną Gieczany, w woiewodztwie Trockim leżącą, insuper y na wszytkich innych dobrach drugich naszych, ubivis locorum wielkiego xięstwa Litewskiego będących. Ieżeliby my z pomienioney maiętności nie byli kontenci, pod tenże ciężar ewikcyey benevole poddaiemy, przyimuiąc forum u wszelkiego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego, zadwornego, iego królewskiey mości assessorskiego, podczas interregnum y do sądu kapturowego, w który chcąc termin, powiat, rokiem zawitym y naykrótszym, by y niestatutowym pozwem pozwać, lub zakazem zakazać; gdzie my lub sukcessorowie nasi, będąc zapozwanymi, lub zakazanymi, nie wymawiaiąc się żadnemi obronami prawnemi, nie zażywaiąc żadnych dylacyi, nie biorąc na patrona, na kopią z pozwu, z zakazu z tego zapisu naszego na godziny, na munimenta, na kopią ze wszytkich spraw, nie podaiąc żadnych obmów na chorobach, większością sprawy nie zasłaniaiąc się y żadnych by nayprawnieyszych, pogotowiu nieprawnych, nie zażywaiąc dylacyi (których ieneraliter tym zapisem naszym wyrzekamy się), mamy stanąć y u kożdego sądu y prawa w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Wileńskich zastępować, a stanowszy, roku pozwu nie burząc, w samey rzeczy rosprawić się, zarękę wysz wyrażoną nie schodząc z sądu wespół z szkodami, nakładami prawnemi zapłacić mamy y sukcessorowie nasi powinni będą. Sąd zaś y urząd wszelki, tak w staniu, iako y w niestaniu naszym, nie użyczaiąc nam żadnych dylacyi, zarękę wysz wyrażoną na nas y dobrach naszych wskazać, nas samych ad primam instantiam na banicyą doczesną, wieczną y infamią wzdać, osądzić wolni y mocni będą; o co my sądu o zły wskaz, a strony o zły przewód prawa nigdzie pozywać y do prawa pociągać nie mamy pod tąż wyrażoną zaręką, którą by y nie raz zapłaciwszy, przecie ten nasz wlewkowy zapis nienarusznie przy swoiey mocy y walorze zostawać ma. Y natośmy dali my Dowoynowie—stolnikowie Troccy, małżonkowie, ten nasz dobrowolny wlewkowy zapis w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, podpisami rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisach rąk ichmościów wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedymsetnego ośmnastego, miesiąca Junii dwudziestego wtórego dnia. U tego listu dobrowolnego wlewkowego zapisu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też y ichmość panów pieczętarzów w te słowa pisane: Mikołay Dowoyna—stolnik Trocki. Eleonora Dowoynina. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego prawa wlewkowego, danego od imci pana Mikołaia Dowoyny—stolnika Trockiego y samey ieymć pani Eleonory Dowoyniney—stolnikowey, w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom konwentu Wileńskiego na maiętność Bieliczany podpisuię się: Michał Eperiaszy—starosta Szyrwiński. Ust-

nie y oczewisto proszony pieczętarz od osób w tym liście wlewkowym zapisie wyrażonych ręką się moią podpisuię: Karol Przeradowski. Ustnie proszony pieczętarz do tego wlewku podpisuię się: Michał Rymsz Wileyko. Który to ten list dobrowolny wlewkowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wysz wyrażonych ichmościów zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1718 г. Іюня 28 дня.

Изъ книги № 64, за 1718 г., л. 126.

130. Уступочная запись отъ Андрея и Анны Слизней Троцкому архимандриту Максиміану Вѣтринскому на сумму пять тысячъ тынфовъ.

Стольникъ Браславскій Слизень и его жена настоящею записью отказываютъ Троцкому архимандриту, Эпимаху Вѣтринскому, а равно и Троцкой церкви пресвятой Богородицы, 5,000 тынфовъ съ тѣмъ, чтобы 3,000 пошли на молитвы за фундаторовъ, а 2,000 на возобновленіе Троцкой церкви.

Roku tysiąc siedmsetnego ośmnastego, miesiąca Julii czwartego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy wysz na dacie pisany obranemi, stanowszy personaliter u sądu głównego imć pan Andrzey Slizień—stolnik Brasławski y sama ieymość, list swóy dobrowolny wlewkowy zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, dany, wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Maximianowi Michałowi Epimachowi Wietrzyńskiemu, proto-archimandrycie, alias generałowi y prowincyałowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszemu Berezwieckemu, archimandrycie Trockiemu służący y należący, który ustnym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi verbum de verbo tak się w sobie ma:

Ja Andrzey Slizień—stolnik Bracławski y ia Anna Kierkinowna Slizniowa—stolnikowa Bracławska, małżonkowie, iedna osoba za dwie, a dwie za iedną licząc y poczytaiąc, czyniemy iawno y zeznawamy dobrowolnie, bez żadnego ni od kogo przymuszenia, ani namowy, będąc zdrowemi na ciele y umyśle, sami na siebie, każdemu, komu o tym wiedzieć będzie należało teraznieyszego y potomnego wieku ludziom:

iż my wysz wyrażeni małżonkowie, maiąc sobie z łaski ieymć pani Theofili Kiersznorowny Dubowieckiey Janowey Kierkinowey — skarbnikowey Inflantskiey, matki y dobrodzieyki naszey, pewną summę pieniędzy pięć tysięcy tynfów, a currentis monetae rachuiąc tynf po złotemu y ośmiu groszy polskich, zapisaną, darowaną y na dobra w zastawie u tychże ichmościów dobrodzieiów rodziców od ichmców panów Kopciów wieczników będące, nazwane Chorostyte cum attinentis et pertinentiis, w woiewodzwie Brzeskim leżące, wniesioną y onerowaną, która to summa pięć tysięcy tynfów nam Andrzeiowi Sliżniowi y Annie Kirkinownie Slizniowey—stolnikom Bracławskim, małżonkom, wieczystym prawem zapisana od nieboszczki paniey Janowey Kirkinowey—skarbnikowey Inflantskiey, spólnie z imć panem Janem Kirkinem, oycem y dobrodzieiem naszym, skarbnikiem Inflantskim, nabyta, do tychczas na tey maiętności Chorostytach od nas nie odbierana zostawała y teraz zostaie;—tedy my zwysz mianowani ia Andrzey Slizień—stolnik Bracławski, y ia Anna Sliżniówna—stolnikowa Bracławska, małżonkowie, wszystką tę summę pięć tysięcy tynfów, oddaliwszy dzieci, bracią, krewnych naszych, dla miłości Boskiey, na cześć y na chwałę tegoż imienia Boskiego, za odpuszczenie grzechów naszych daiemy, daruiemy y wiecznemi czasy zapisuiemy y tymże samym prawem zapisem, nam służącym od ieymć świętey pamięci rodzicielki naszey, wlewamy wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imści xiędzu Maximianowi Michałowi Epimachowi Wietrzyńskiemu—proto-archimandrycie alias generałowi y prowincialowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszemu Berezweckiemu, archimandrycie Trockiemu, na klasztor y cerkiew Narodzenia Nayświętszey Panny Trockiey do Trok wiecznymi czasy takowym sposobem: iż imć, tę summę pięć tysięcy tynfów do rąk swych odebrawszy, ma y powinien będzie sam y successorowie imci, archimandrytowie Troccy, za trzy tysiące tynfów, z tey maiętności Chorostyty odebrawszy, za duszę zmarłych, w czyscu ratunku potrzebuiących, także y za nas samych żywych, a post sera fata zmarłych za dusze nasze, raz w miesiąc we śrzodę na początku miesiąca odprawiać msze święte wiecznymi czasy, dwa zaś tysiące tynfów na reparacyą y exekucyą teyże cerkwie, ad liberam dispositionem tegoż imci xiędza proto-archimandryty, ienerała y prowincyała zakonu świętego Bazylego y archimandrity Trockiego daiemy y pozwalamy, y z tey się summy y prawa naszego zrzekamy, y wyzuwamy y wiecznie na ten klasztor Trocki wlewamy. Wolen zatym y mocen będzie wielmożny imść xiądz Maximian Michał Epimach Wietrzyński, na onczas proto-archimandryta, ienerał y prowincyał zakonu świętego Bazylego, archimandryta Trocki, prawem zapisem naszym wieczysto wlewkowym tey summy pięciu tysięcy tynfów na tey maiętności Chorostycie, dworze, folwarkach, wsiach y poddanych, do niego należących y na wszelkich attinenciach y pertinenciach, dobrach w possessyi teraz imci pana Jerzego Kirkina—skarbnika Brzeskiego, brata rodzonego mnie Anny Sliżniowey—stolnikowey Bracławskiey, będących, dochodzić, odebrać y prawem, ieśli wykupiona była z Chorostyta, a ta summa pięć tysięcy tynfów, na inne przez przerzeczonego imci pana Jerzego Kirkina, brata moiegoi dobra była wniesiona, omni modo pozyski-

wać y podług swoiey woli y upodobania dysponować, a za nas tę pomienioną obligę wiecznymi czasy pełnić. Dla którey mocy y wagi tego zapisu naszego prawo zapis z listem na przyznanie wieczyste nam małżonkom od nieboszczki ieymć dobrodzieyki, matki naszey, służące, temuż wielmożnemu imci xiędzu proto-archimandrycie y opatowi Trockiemu do ręku oddaliśmy, y iuż od daty tego listu naszego zapisu nie mamy y nie powinni będziemy sami y sukcessorowie nasi tey summy komu innemu zapisywać, legować y oddalać, albo przeszkodę, czyli interes iakowy, lub pretex ścieląc do imci lub następców imci, sami przez się lub, przez subordynowane osoby, w odebraniu tey summy czynić, pod zaręką takoweyże summy ważności piąciu tysięcy tynfów. O którą zarękę mocen będzie wielmożny imć xiądz prowincyał y archimandryta Trocki y sukcessorowie imci nas samych zapozwać ad ubiquinarium forum, które przyimuiemy w niedotrzymaniu tego zapisu naszego. Y na toś my dali wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Maximianowi Michałowi Epimachowi Wietrzyńskiemu—proto-archimandrycie, generałowi y prowincyałowi zakonu świętego Bazylego, archimandrycie Trockiemu, ten nasz dobrowolny, do dochodzenia wlewkowy wieczysty zapis, z podpisem rąk naszych y z podpisami rąk ichmciów pp. pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Wilnie, dnia dwudziestego ósmego miesiąca Junii, roku tysiąc siedmsetnego ośmnastego. U tego zapisu wlewkowego podpisy rąk tak samych aktorów, iako też y ichmościów panów pieczętarzów temi słowy: Andrzey Alexander Slizień—stolnik Brasławski mp. Anna Sliźniowa—stolnikowa Brasławska. Ustnie oczewisto według prawa proszony pieczętarz od imci pana Andrzeia Alexandra Sliźnia—stolnika Brasławskiego y od ieymci paniey Anny Sliźniowey, małżonków, do tego prawa, danego wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Maximianowi Michałowi Epimachowi Wietrzyńskiemu—proto-archimandrycie, alias generałowi y prowincyałowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszemu Berezweckiemu, archimandrycie Trockiemu, podpisuię Stephan A. Wołodkowicz — podsędek woiewodztwa Mińskiego. Ustnie y oczewisto od osób wysz wyrażonych uproszony pieczętarz do tego wlewkowego zapisu podpisuię się ręką swą Adam Frąckiewicz—Werakomski starosta. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wysz wyrażonych do tego wlewkowego zapisu podpisuię się Samuel Wołodkowicz—koniuszy powiatu Kowieńskiego. Który to takowy dobrowolny wlewkowy zapis, za zeznaniem onego przez wysz mianowane osoby, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1718 г. Іюля 3 дня.

Изъ книги № 69, за 1720 г., л. 495.

131. Фундушовая запись отъ Виленскаго подстолія Михаила и жены его Елисаветы Шумскихъ вновь основанной ими въ с. Путникахъ церкви во имя св. Троицы, на сумму три тысячи злот.

Супруги Шумскіе, движимые религіозными побужденіями, чтобы крестьяне не умирали безъ исполненія церковныхъ требъ, чтобы возносились молитвы за страждущихъ въ чистилищѣ, а главное, чтобы поддержать и распространить уніатскую вѣру, записываютъ ново-устроенной церкви во имя Св. Троицы въ имѣніи Путникахъ 3,000 зл. на другомъ имѣніи Декшнянахъ, пріобрѣтенныхъ отъ Брестскихъ земянъ Курчей, съ условіемъ, чтобы это имѣніе, въ случаѣ перехода во владѣніе церкви, было продаваемо не кому иному, какъ только Шумскимъ.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego, miesiąca Julii dwudziestego siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty obranemi, stanowszy personaliter u sądu wielmożna ieymość pani Alszka z Stachowskich Szumska—podstolina y podwoiewodzina Wileńska, list swóy dobrowolny fundacyiny zapis imieniem swoim y imieniem zeszłego w Bogu wielmożnego imci pana Michała Rafała Szumskiego—podstolego y podwoiewodziego Wileńskiego, małżonka swoiego, wielebnemu w Bogu imci xiędzu Antoniemu Marciniewskiemu—prezbiterowi Dexniańskiemu dany, służący y należący, z osoby swoiey przyznała, która, swym ustnym y oczewistym zeznaniem stwierdziwszy, prosiła nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był przyięty y do akt xiąg głównego trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, w xięgi wpisać rozkazali, który de verbo ad verbum tak się w sobie ma.

Ja Michał Rafał Szumski — podstoli y podwoiewodzi Wileński y ia Alszka Stachowska Szumska—podstolina y podwoiewodzina Wileńska, małżonkowie, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym listem fundacyinym zapisem, iż my małżonkowie, maiąc maiętność naszą Dexniany, w woiewodztwie Mińskim leżącą, od w Bogu zeszłych imci pana Franciszka Kurcza—woiewodzica Brzeskiego y samey ieymci, małżonków, wprzódy prawem zastawnym w summie piąciu tysiący talarów bitych puszczoną y które to prawo u sądu trybunalnego głównego wielkiego xięstwa Litew-

skiego pro maiori robore iest przyznane, a potym drugim prawem, także przyznanym, vigore znowu wziętey u nas summy siedmiuset talarów bitych, w sposób uczynioney intercyzyi zawiedziona nam małżonkom wieczność tey maiętności, z tym warunkiem, że tey wieczności przerzeczoney maiętności nikomu innemu, ieno nam, przedawać nie mieli, chiba za dobrowolnym naszym zrzeczeniem się, którego to takowego prawa powtórnego y pierwszego sam imć pan Kurcz, woiewodzic Brzeski, bynaymniey usque ad sua fata nie naruszał y nikomu namienioney wieczności pierwszym, ani pośledniey- szym prawem oprócz nas małżonków nie inwadiował. Tedy my małżonkowie, in virtute takowych praw wyż wyrażonych, nam małżonkom za snmmę naszą spólną w nich wyrażoną, na przerzeczoną maiętność, szczegulnie dla pomnożenia chwały Bożey y wygody ludzi chrześcian, iakoby bez chrztu y świętych sakramentów, dla odległości mieysca y opodal będących cerkwi uniackich, z tego świata nie schodzili poddani teyże maiętności, umyśliliśmy cerkiew pod tytułem świętey Tróycy uniacką w pomienioney maiętności we wsi Putnikach, ze wszytkim apparatem y porządkiem wystawić, iakoż za pomocą Bożą takową cerkiew wystawiwszy y wszelkie apparaty cerkiewne, cum suis omnibus requisitis sporządziwszy y za świeszczennika do teyże cerkwi, za pozwoleniem zwierzchności iaśnie wielmożnego imści xiędza metropolity in ordine uniey świętey na to nam danym, wzieliśmy imci xiędza Antoniego Marciniewskiego. Zaczym imci y po nim następcom, przy tey cerkwi naprzód summy naszey, na tey maiętności będącey, trzy tysiące złotych polskich wieczystymi, a nie odzownemi czasy zapisuiemi y w tey summie do oddania oney zaścianek, nazywaiący się Odyńcowszczyzna, z gruntem oromym y sianożęciami y ze wszelką przynależnością do niego, iako to: puszczą y lasami zarosłemi, nic nie excypuiąc zgoła, zawodziemy, równo z datą tego fundacyinego zapisu intromittuiemy. Przy tym w teyże summie chłopów dwóch wieczystych na imię: Mikołaia Rusaka z synami y Jaśkę Jasińskiego, także z synami będących y mieszkaiących we wsi w Putnikach, tak ze wszelką powinnością, z czyszem y dziakłem, do wykupna onych, równo z namienionym gruntem, na którym siedzą, zostawuiemy, summę zaś wyż wyrażoną trzy tysiące złotych polskich wiecznymi, a nieodzownemi czasy na ten fundusz nasz do przerzeczoney cerkwi nadaiemy y zapisuiemy. Czego my sami małżonkowie y po nas sukcessorowie nasi dotrzymać mamy, pod zaręką trzech tysięcy złotych polskich; którą zaręką na summę ogulną, na teyże maiętności będącą, wnaszamy y na każdego sukcessorów naszych, ten nasz fundusz naruszaiącego, ubiquinarium forum, sub paena banitionis et infamiae zakładamy, y na to dawszy ten nasz dobrowolny fundacyiny zapis, pro maiori robore ręką się własną podpisuiemy. Dan w Polanach, w roku tysiąc siedmset ośmnastym, miesiąca Julii dnia trzeciego. U tego listu dobrowolnego fundacyinego zapisu podpis rąk tak samych aktorów, iako y ichmość panów pieczętarzów temi słowy: Michał Raphał Dzierzgowski Szumski— podstoli y podwoiewodzi woiewodztwa Wileńskiego, do tego fundacyinego zapisu podpisuię się manu propria. Alszka Stachowska Szumska—podstolina y podwoiedzina Wileńska. Ustnie proszony pieczętarz do

tego zapisu fundacyinego, od wielmożnego imci pana Michała Raphała Szumskiego—podstolego y podwoiewodziego Wileńskiego y samey ieymści pani Alszki Stachowskiey Szumskiey—podstoliney y podwoiewodziney Wileńskiey, małżonków, do tego prawa wieczystego podpisuię się Felician Michał Łokuciewski—skarbnik Inflantski. Ustnie y oczewisto proszony o podpis do tego funduszu od wyż wyrażonych osób, iako pieczętarz według prawa podpisuię się: Michał Swiętorzecki. Ustnie y oczewiście proszonym za pieczętarza o podpis do tego funduszu danego podpisuię ręką swą Jerzy Felician Swiętorzecki. Który to takowy list dobrowolny fundacyiny zapis za ustnym y oczewistym przez wyż mianowaną osobę zeznaniem onego do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1718 г. Іюля 13 дня.

Изъ книги № 64, за 1718 г., л. 378.

132. Квитаціонная запись отъ генеральнаго Жомонтскаго старосты Горбовскаго-Заранки Супрасльскому, Жировицкому и Бытенскому монастырямъ въ полученіи отъ нихъ серебра, отданнаго имъ на храненіе Ходкевичевою.

Мозырская старостина Изабелла Ходкевичова просила Супрасльскій, Жировицкій и Бытенскій монастыри принять къ себѣ на храненіе ея серебро и драгоцѣнности; такъ какъ серебро это было выдано ея наслѣдникамъ, то супруги Заранки какъ таковые, и выдаютъ настоящую квитанцію, митрополиту Кишкѣ, какъ настоятелю Супрасльскаго монастыря.

Roku tysiąc siedmset ośmnastego, miesiąca Julii dnia czternastego.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z województw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny ośmnasty obranemi, stanowszy personaliter u sądu iaśnie wielmożny imć pan Kazimierz Jan Horbowski Zaranek—starosta generalny xięstwa Żmuydskiego, list swóy dobrowolny, wieczysto kwitacyiny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, iaśnie wielmożnemu w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Leonowi Kiszce—metropolicie wszytkiey Rusi, Włodzimirskiemu y Brzeskiemu episkupowi, opatowi Supraślskiemu, w Bogu przewielebnym ichmościom xięży Ianowi Olszewskiemu, Polikarpowi Michuniewiczowi—consultorom y starszym ichmościów xięży bazylianów Suprasiskiego, Żyrowickiego y Byteńskiego

konwentów, dany, służący y należący, przyznał, który sam, ustnym y oczewistym zeznaniem stwierdziwszy, prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą do akt xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych był przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi wpisać rozkazali, który de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Kazimierz Jan Horbowski Zaranek—starosta generalny xięstwa Żmuydzkiego, czynię wiadomo tym moim listem, dobrowolnym wieczysto quitacyinym zapisem, danym iaśnie wielmożnemu w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Leonowi Kiszce, metropolicie wszytkiey Rusi, Włodzimirskiemu y Brzeskiemu episkopowi, opatowi Supraslskiemu, w Bogu przewielebnym ichmościom xięży Janowi Olszewskiemu y Polikarpowi Michuniewiczowi—consultorom y starszym Żyrowickiemu y Byteńskiemu, także wszytkim wielebnym ichmościom xięży bazylianom Supraslskiego, Żyrowickiego y Byteńskiego conventów na to, iż co u sądu głównego trybunalnego w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym ośmnastym, miesiąca Maia dwudziestego siódmego dnia, z aktoratu mnie starosty y starościney Żmuydzkiey, małżonków, oraz za wzaiemnym aktoratem imci xiędza metropolity y ichmości xięży bazylianów, o śrebrze y inne rzeczy Chodkiewiczowskie, przez w Bogu zeszłą ieymć panią Izabellę Łucką Chodkiewiczowę—starościnę Mozyrskę deponowane, z oczewystey kontrowersyiey agitowała się sprawa, w którey sprawie sąd główny trybunalny takową ferował decyzyą: Ponieważ o pomienione śrebro y inne rzeczy, na osobliwych regestrach spisane, zeszły w Bogu imć pan Karol Chodkiewicz—starosta Błudeński, rodzony brat małżonki moiey, z nami zgodziwszy się y część tego śrebra y rzeczy, na osobę swoią należącą, odebrawszy, ieymć pani małżonki moiey do odyskania tego śrebra u ichmość xięży bazylianów, na część ieymci pani małżonki mey należącą, moc plenipotencyą dał y z osoby swey zrzekł się; tedy te śrebro y rzeczy zeszłey ieymć paniey Chodkiewiczowey starościney Mozyrskiey, w depozycie u ichmość xięży bazylianów wyżey wyrażonych będące, do którego się ichmość xięża bazylianie podług produkowanych y iudicialiter connotowanych regestrów znali, wytrąciwszy cokolwiek zeszłemu imci panu Chodkiewiczowi—staroście Błudeńskiemu y samey ieymci, także na ieymć panią małżonkę moią, oraz co y do cerkwi oddane, w roku ninieyszym od daty tego dekretu za niedziel trzy w kancellaryi przy xięgach trybunalskich pod wagą y regestrem nam małżonkom oddać y po dość uczynieniu przez nas starostów Żmuydzkich, małżonków, cum evictione ichmościom xięży bazylianom kwitować nakazał, iako to szerzey wszytko rzecz w tym dekrecie wyrażona iest. Któremu dekretowi dość czyniąc, ponieważ i. w. imć xiądz metropolita y wyż wyrażeni ichmość xięża bazylianie nam Zarankom—(starostom) xięstwa Żmuydzkiego, śrebro y rzeczy wszytkie, na osobę ieymć pani małżonki mey należące, podług regestrów u sądu głównego trybunalnego produkowanych y connotowanych, a teraz expressius na regestrach obudwu nas stron spisanych y podpisanych, oddali y we wszytkiem dekretowi sądu głównego oczewistemu dość uczynili, zaczym pomienionego iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolitę, tak-

że ichmościow xięży bazylianów Suprasl-skich, Żyrowickich y Byteńskich wiecznemi y nieodzownemi czasy z osoby mey quituię, quitacye y wszytkie assekuracye, ichmościom xięży bazylianom służące, należące, do ręku ichmościów wracam y z onych zrzekam się y gdyby iakowe kolwiek regestra, albo as-sekuracye y inne iakie kolwiek dokumenta o tenże namieniony depozyt ku krzywdzie y szkodzie pomienionych ichmościów xięży bazylianów znaydować się miały, tedy one mam do rąk tych ichmościów xięży bazy-lianów oddać, wrócić, skassować, vigore zaszłey decyzyi, także dawnieysze kwitacye, ode mnie starosty Żmuydzkiego tymże ich-mościom xięży bazylianom dane, tym ni-nieyszym wieczysto kwitacyinym zapisem utwierdzam y u kożdego sądu, prawa za słuszne y prawne poczytam, samemu sobie, dzieciom, krewnym y successorom naszym salwy, pretextu, odezwy nie zastawuię; ow-szem, ieśliby kto kolwiek ichmć o ten de-pozyt śrebra y rzeczy turbować y pociągać miał, u kożdego sądu, prawa swym wła-snym kosztem zastępować y ewinkować mam, mianowicie od wielmożney ieymci pani Ce-cyli Sapieżanki, Kaleńskiey Janowey, Ka-rolowey Chodkiewiczowey — oboznicowey, wielkiego xięstwa Litewskiego, starościney Błudeńskiey y od imci pana Chodkiewi-cza—starościca Błudeńskiego, syna ieymci, teraz in minorennitate zostaiącego, tyle ra-zy, ile tego potrzeba będzie ukazywała, pod zaręką ważności rzeczy wynoszącą, pod któ-rą zarękę y ewikcyą dobra małżonki mey, nazwane Petrykow, w powiecie Mozyrskim leżące, y inne wszelkie dobra y maiętności nasze, gdzie kolwiek będące, podaię y one-ruię. O którą zarękę, ewikcyą, naruszenie y niedotrzymanie w czym kolwiek tego za-pisu mego, do zapozwania lub zakazania mnie ubiquinarium przyimuię forum, iako to: w trybunale głównym wielkiego xięst-wa Litewskiego, w kole wielkim świeckim, in composito iudicio y innych subselliach, bez żadnych zwłok, dylacyi, obron y dobro-dzieystw prawnych, pod penami banicyi do-czesney, wieczney y infamiy, oraz mo-cną na wszelkich maiętnościach y dobrach moich mota nobilitate exekucyą skuteczną przyiąć rozprawę opisuiąc się, daię ten móy list dobrowolny wieczysty kwitacyiny zapis iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Kiszce, me-tropolicie wszytkiey Rusi, y ichmość xięży bazylianom Supraślskim, Żyrowickim y By-teńskim, z podpisami rąk naszych, także z podpisami rąk ichmościów panów pie-czętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto upro-szonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedm-setnego ośmnastego, miesiąca Julii trzy-nastego dnia. U tego dobrowolnego kwi-tacyinego zapisu podpisy rąk temi słowy: Kazimierz Zaranek — starosta g. x. Z. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego imci pana Kazimierza Zaranki—starosty Żmuydzkiego, do tego wieczysto kwitacyinego zapisu, danego iaś-nie wielmożnemu imci xiędzu Kiszce, metro-policie, y wszytkim ichmościom xięży ba-zylianom konwentu Żyrowickiego, Byteń-skiego, Supraślskiego, podpisuię się ręką własną Marcin Ogiński—kasztelan Witeb-ski. Proszony pieczętarz od osoby wyż mia-nowaney do tego zapisu kwitacyinego pod-pisałem się Stefan Michał Frąckiewicz—podstarości sądowy Oszmiański. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osoby wy-żey wyrażoney do tego zapisu kwitacyinego podpisuię się Alexander Wincza—starosta y sędzia grodzki powiatu Lidzkiego.—Któ-

ry to list dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez osobę wyż mianowaną zeznaniem onego do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1719 г. Апрѣля 22 дня.

Изъ книги № 69, за 1720 г., л. 499.

133. Обмежеванiе фундушовыхъ земель Декшнянской церкви, а также наданiе тойже церкви застѣнка Козелкова, находящихся въ селѣ Путникахъ.

Въ документѣ этомъ подробно обозначены границы фундушевыхъ земель Декшнянской церкви въ имѣнiи Путникахъ, принадлежавшихъ Виленскому подвоеводѣ Шумскому; при этомъ представленъ и поименный списокъ крестьянъ съ ихъ надѣлами, жившихъ на фундушевой землѣ и тоже записанныхъ на Декшнянскую церковь.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Julii dwudziestego siódmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty obranemi, stanowszy personaliter u sądu patron imć pan Jan Turczynowicz Suszycki, opowiadał y do akt podał ograniczenie gruntów, do cerkwi Dekszniańskiey należących, od wielmożney ieymci pani Halszki z Stachowskich Szumskiey — podstoliney y podwoiewodziney Wileńskiey, na rzecz w nim niżey mianowaną, wielebnemu w Bogu oycowi Antoniemu Marciniewskiemu — prezbiterowi Dekszniańskiemu dane, służące y należące, które podaiąc prosił nas sądu, ażeby ze wszystką w nim inserowaną rzeczą było do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięte y wpisane. Jakoż my sąd oną przyiowszy w xięgi wpisać rozkazali; które wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma.

Ograniczenie fundatii Dekszniańskiey wielmożnego iegomości pana Michała Raphała Szumskiego—podstolego y podwoiewodzego woiewodztwa Wileńskiego y stante vita mnie Felicianowi Michałowi Łokocieiewskiemu — na tenczas zesłanemu kommissarzowi dla ograniczenia gruntu do cerkwi Dekszniańskiey fundacyi i. x. Antoniemu Marciniewskiemu, ograniczyłem y w possessyą podałem w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym, miesiąca Apryla dwudziestego wtórego dnia, to iest, takowym sposobem granica zaczyna: Poczowszy od rzeki Czarnowki, rowkiem w poprzek

drogi, idącey ze wsi Putnik, do dworu, rzucaiąc dworny grunt po lewey stronie, a do plebaniey należący po prawey; z tego rowku prosto przez górę do gościńca z Putnik do Radoszkiewicz idącego; w poprzek ten gościniec przeszedszy, do iamy Wilczey, która dla tegoż gościńca wykopana; od tey iamy graniczy się grunt, nazywaiący Kamienica, koło tegoż gościńca ku Radoszkiewiczom idąc po prawey ręce, ten grunt Kamienica; przeszedszy tym gościńcem na troie stai, w prawo miedzą nowo uczynioną do zaścianku ziemianina naszego Zaykowskiego; od tego zaścianku zaś w prawo miedzą prosto do drogi z Welochów do dworu idącey, koło tey drogi samey z prawey strony ten grunt rzucaiąc, a z lewey strony tego Zaykowskiego; y tą drogą stai ze czworo przeszedszy wlewo wpoprzek, tę drogę przeszedszy, po lewey stronie grunt tego ziemianina Zaykowskiego, a po prawey stronie do plebanii należący, prosto idąc aż do rzeki Czarnowki; tą rzeką obróciwszy się ku dworowi naszemu, idąc po prawey stronie tey rzeki, sianożęci y grunta do plebanii, aż do mostu na rzece Srebrance, gdzie y ta Czarnowka łączy się nie daleko z tą Srebranką; przeszedszy ten most drogą, idącą z Putnik do gościńca z Uszy do Radoszkiewicz idącego, po lewey stronie grunta wsi Putników, a po lewey stronie grunta, nazywaiące zaścianek Odyńcowszczyzna; tą drogą wszedszy na górę, od tey drogi wziowszy wprawo, miedzą prosto, która miedza dzieli zaścianki chłopów Putnickich po lewey stronie, a po prawey stronie plebańskie, y tą miedzą prosto do drogi z Putnik do karczmy naszey, nazywaiącey Bryksy; tą drogą przeszedszy stay ze dwoie, od tey drogi wlewo, miedzą idąc, takoż po lewey ręce zaścianki chłopskie, a po prawey ręce do plebanii, tą miedzą zaś prostą do gościńca y do Radoszkiewicz idącego, tym gościńcem do karczmy Bryksy idąc, po prawey stronie grunt do plebanii należący rzucaiąc, aż do ogrodu arendarza tamecznego pod samą karczmą na pół morga będącego; koło tego ogroda prawym bokiem, idąc do sianożęci dworney, tamże pod karczmą będącey, od tey sianożęci wprawo powróciwszy ku dworu, po lewey stronie sianożęci nasze dworne, a po prawey stronie grunta y zarośle do plebanii, y tak prosto do trzech dębów miedzy gruntem plebańskim y sianożęcią naszą stoiących; od tych dębów do grobli Pustego stawku, wpół tego stawku pustego w górę rzeczką Czarnowką idąc, po prawey stronie rzeki sianożęci plebańskie, a po lewey stronie sianożęć nasza dworna, tak tą rzeczką iść aż do rowku, który rowek od tey rzeki Czarnowki zaczoł się, od którego rowku y rzeki ograniczenie zaczeło, tam y kończy się. Do tego osobliwie przydaiemy zaścianek, nazywaiący się Koziołków, iednym bokiem do gruntów wsi Putników, a drugim bokiem po wodociecz, która wodociecz dzieli ten zaścianek z gruntem naszym dwornym, iednym końcem poczyna się klinem miedzy gruntami naszemi y chłopskiemi, a drugim końcem szerokim do sznurów chłopskich, także końcami wpieraiących. Przy tymże chłopów wieczystych dwóch, iednego na imię Mikołaia Kosiła z synami piąciu: Kazimierzem, Piotrem, Jakubem, Janem, Antonim; drugiego Jaśka Jasińskiego, z synami trzema: Maximem, Siemionem, Bazylim, we wsi Putnikach mieszkaiącymi, z ich żonami, dziećmi, bydłem, końmi, ruchomością, robocizną, powinno-

ścią, czynszami, dziakłami, daninami, iako przed tym do dworu naszego Dexniańskiego pełnili, z gruntami, to iest: Kosiła ma pół włoki gruntu, Jasiński, takoż ma pół włoki pustey, nazywaiącey Sierhieiowskiey, we wsi Putnikach mieszkaią. Osobliwie w teyże wsi na osadę innych chłopów przydaiemy włokę gruntu, pustoszy w teyże wsi Putnikach, nazywaiącą Trubina, ze wszystkiemi te dwie włoki siedzibną chłopską y pustowską przynależnościami, przydatkami, także y te wszystkie grunta, iako się wyż namieniło y ograniczyło, na plebanią Dexniańskę. Na co z podpisem ręki mey dla lepszey wiary daię. Pisan w Dexnianach, roku tysiąc siedmsetnego dziewiętnastego, miesiąca Apryla dnia dwudziestego wtórego.

U tego ograniczenia approbacya z podpisem ręki samey wielmożney ieymci pani aktorki takowa: Do którego to ograniczenia ziachawszy do Dexnian, za wolą ichmość dobrodzieiów, do tego ograniczenia podpisuię się, Felician Michał Łokuciewski—skarbnik Inflanski, iako na to komissarz zesłany. Stwierdzam Alszka Stachowska Szumska pp. w. Które to ograniczenie approbacyi, przez wyż wyrażonego patrona zeznaniem, iest do akt xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięte y wpisane.

1721 г. Апрѣля 22 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 968.

134. Квитаціонная изрекательная запись отъ Пинскаго стражника Доминика Гласки и его супруги Полоцкому архіепископу Флоріану Гребницкому на имѣніе Навличи въ пользу Полоцкой архикаѳедральной церкви св. Софіи.

Съ незапамятныхъ временъ было записано Полоцкой каѳедральной Софійской церкви имѣніе Навличи; затѣмъ оно было захвачено и преемственно переходило изъ однихъ рукъ въ другія, пока наконецъ не было пріобрѣтено земяниномъ Гласкомъ, и по наслѣдству передано Пинскому стражнику Доминику Гласку. Въ это время архіепископъ Флоріанъ Гребницкій вчинилъ искъ по этому дѣлу и выигралъ его. Вслѣдствіе добровольнаго соглашенія Гласко, получивъ отъ митрополита 15,000 злотыхъ, отрекается отъ своихъ правъ на имѣніе подъ зарукой такой же суммы въ случаѣ нарушенія этой записи.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Julii trzeciego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z wo-

iewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiączny siedmsetny dwódziesty wtóry obranemi, stanowszy personaliter u sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Jan Bieliński prezentował y do akt podał extrakt przy samym zapisie originalnym w sposób przenosu na rzecz w nim niżey wyrażoną, od ichmć panów Dominika y Heleny Hłasków—strażników Pińskich, małżonków, iaśniewielmożnemu w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—arcybiskupowi Połockiemu służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy do pomienionych xiąg ingrossować rozkazaliśmy, który wpisuiąc ad acta verbum de verbo tak się w sobie ma:

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta iego królewskiey mości Połockiego. Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Junii dwunastego dnia. Przy bytności sławetnego pana Jana Łęczyckiego—raycy y vice-lantwóyta Połockiego, na mieyscu imci pana Alexandra Rypińskiego—stolnika Smoleńskiego, lantwóyta Połockiego, zostaiącego, przede mną Janem Kuźmiczem Wasilewiczem—burmistrzem y przed nami raycami, ławnikami miasta iego królewskiey mości Połockiego, tego roku na sprawach sądowych w ratuszu Połockim zasiadaiącymi, stanowszy oczewisto imć pan Dominik Hłasko—strażnik Piński y ieymć pani Helena Wróblewska Dominikowa Hłaskowa — strażnikowa Pińska, małżonkowie, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego, list swóy dobrowolny, wieczysto zrzeczny kwitacyiny, oraz przedażny zapis, iaśniewielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—arcybiskupowi Połockiemu służący, przyznali, który słowo w słowo tak się w sobie ma:

Ja Dominik Hłasko—stolnik Piński y ia Helena Wróblewska Dominikowa Hłaskowa—strażnikowa Pińska, małżonkowie, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego, iedna osoba za obie, a obie za iedną licząc, ręcząc, poczytaiąc y pod niżey opisane warunki, obowiązki y zcręki podlegaiąc, obowiązuiąc się, czyniemy y iawno wyznawamy sami na siebie tym naszym listem dobrowolnym, wieczystym, nieodzownym źrzecznym kwitacyinym, oraz przedażnym zapisem, komu by o tym teraz y na potomne czasy będącego wieku ludziom wiedzięć należało, iż co zeszły z tego świata imć pan Jan Iwanowicz Isaiewicz Bachański y pani małżonka imci ieymość pani Regina Alexandrowna Hrehorowiczowna Reutowna Janowa Bachańska, w roku tysiąc sześćset dwudziestym trzecim, miesiąca Junii piątego dnia, zapisem fnndacyinym in forma iuris sprawionym, w ziemstwie Połockim przyznanym, dobra swoie wieczyste, w woiewodztwie Połockim leżące, nazwane Nawlicze, dwór ze dwiema służbami, gruntu także na Krupnicy służby trzy, na Hłybokim służby trzy, w Hrytkowszczyznie Przywaltkowszczyznie służb sześć na cerkiew kathedralną Połocką świętey Zophii zapisali. Inne zaś dobra swoie, w tymże zapisie wyrażone, do monastyru Borysohlebskiego Połockiego przylegleysze, na 'monastyr Boryso-Hlebski Połocki nadali, za którym monastyr Boryso-Hlebski Połocki dóbr sobie zapisanych in possessione zostaie; dobra zaś wyż specifikowane, na cerkiew świętey Zophii Połocką kathedral-

ną zapisane, mimo pomieniony zapis imci pana Bachańskiego y samey ieymci, post fata ichmci za dyspozycyą niby testamentową córki ichmć ieymć pani Reginy Janowny Isaiewiczowny Bachańskiey Iwanowey Szablińskiey ichmć pp. Peżyckim, od ichmć pp. Peżyckich przez przedaż rodzicowi naszemu et per consequens post fata rodzica naszego nam samym z równego działu z rodzonym moim dostały się y do roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego w possessyi naszey zostawały. O które dobra, iako na cerkiew zapisane, iaśniewielmożny w Bogu nayprzewielebnieyszy imć xiądz Floryan Hrebnicki — arcybiskup Połocki, in fundamento zapisu ichmość panów Bachańskich małżonków y zaszłych od antecessorów swoich ichmość xięży arcybiskupów Połockich z imć panem Szablińskim y panią małżonką ichmci imć panią Reginą Bachańską Szablińską o te dobra przewodów prawnych, iako należyty ex vi institutorum ecclesiasticorum do vindikowania dóbr cerkiewnych aktor, mnie Dominika Hłaska — strażnika Pińskiego y rodzonego mego imci pana Jana Hłaska— woyskiego Inflanskiego, ichmość panów Stephana y Samuela Peżyckich y imci pana Jana Koszkę, iako possessorów pomienionych dóbr cerkiewnych do różnych subselliów wielkiego xięstwa Litewskiego zapozwał. Tandem ia Dominik Hłasko—strażnik Piński, rodzony móy imć pan Jan Hłasko—woyski Inflanski y imć pan Stephan Peżycki, tak sami w osobach swoich, iako też w osobach ichmć panów Samuela Peżyckich y Jana Koszki, tenutorów tychże dóbr, za daną sobie plenipotencyą stawaiąc y proceduiąc, a do decyzyi finalney sądowey nie dopuszczaiąc, dla prętszego zakończenia tey sprawy na sąd polubowny compromissarski zgodnie zezwoliliśmy y opisaliśmy się. Y gdy ta sprawa za takowym zapisem w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym, miesiąca Junia dwudziestego dnia, adinvicem przyznanym, na sąd wielmożnych ichmć panów sędziów polubownych compromissionalnych, per expressum w tym zapisie przyznanym wyrażonych, in praefixo termino przyszła, tedy po produkowanych zapisach, dokumentach y wysłuchanych adinvicem controversiach, wielmożni ichmć panowie sędziowie compromissionalni w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym, miesiąca Junii dwudziestego siódmego dnia, feruiąc swoią ex personali decizyią, przy wyż denominowanym zapisie donacyinym y innych dowodach ieszcze na dalszą comprobatią iuramentu temuż iaśniewielmożnemu imci xiędzu arcybiskupowi Połockiemu, na punktach w tym dekrecie oczewistym compromissionalnym wyrażonych wyznawszy, takowego iuramentu dzień pierwszy miesiąca Julii w tymże tysiąc siedmsetnym dwudziestym roku, przed sądem głównym trybunalnym wielkiego xięstwa Litewskiego w Wilnie naznaczyli; post iuramentum zapis fundacyiny in toto utwierdziwszy, pomienione dobra do archiepiskopii Połockiey iaśniewielmożnemu imci xiędzu arcybiskupowi Połockiemu przysądzili, iako szerzey wszytka rzecz w tym dekrecie oczewistym iest wyrażona. Któremu dość czyniąc oczewistemu dekretowi, gdy stawał do iuramentu iaśniewielmożny w Bogu nayprzewielebnieyszy imść xiądz Floryan Hrebnicki—arcybiskup Połocki, w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego, z szlachtą dobrze osiadłą woiewodztwa Połockiego, tedy ia Dominik Hłasko, iako possessor tych dóbr Nawlicz y imć pan Jan Hłasko — woyski Inflanski, brat móy rodzony,

także imć pan Stephan Pożycki, sami stawaiąc w osobach naszych y za plenipotencyą drugich competitorów naszych u sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego, od takowego iuramentu na punktach, w dekrecie oczewistym compromissionalnym wyrażonych, libere imci uwolniliśmy, gdzie tegoż czasu trybunał wielkiego xięstwa Litewskiego dekret compromissionalny in toto approbował. Po takowey tedy decyzyi iuż nas wszytkich tenutorów tych dóbr possessio nulla została, a zatym na instantią y perswazyą iaśnie wielmożnych ichmć panów senatorów y przyiaciół, od nas uproszonych, iaśniewielmożny imć xiądz Hrebnicki—arcybiskup Połocki, summą tylko ośmiuset talerów bitych od nas kontentował się y tych supra namienionych dobr in personam mnie Dominika Hłaski wiecznie się był zrzekł, o wszytkie praetensye zgodził się y z onych de plano mnie Hłaska kwitował y ten zapis swóy u tegoż sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego przyznał y na otrzymanie, tak od iaśnie wielmożnego imci xiędza Leona Kiszki—metropolity całey Rusi, iako y od wielebney całey kapituły Połockiey, w unii świętey z kościołem rzymskim będącey, na przedanie mnie tych dobr consensów osobliwym listem swoim assekuracyinym zapisem, u tegoż trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, opisał się, iako o tym listy ugodliwe, kwitacyine zrzeczne, assekuracyine zapisy, miedzy nami dane, u sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego przyznane, szerzey w sobie opiewaią. Jakoż podług tego assekuracyinego opisu swoiego iaśnie wielmożny imć xiądz arcybiskup Połocki pomienione consensa otrzymawszy do ręku moich oddał był. A że ia Dominik Hłasko—strażnik Piński y ia Helena Wróblewska Dominikowa Hłaskowa—strażnikowa Pińska, spólni małżonkowie, niemaiąc sposobu do oddania y wypłacenia postanowioney od nas za te dobra wypłacić, z mediacyey iaśnie wielmożnych ichmć panów senatorów y ichmć panów przyiaciół od nasuproszonych, summy pieniędzy ośmiuset talarów bitych, w którey też same dobra, wyłączywszy sobie tylko dwór Nawlicze, z dwiema służbami, iaśnie wielmożnemu imci xiędzu arcybiskupowi Połockiemu zastawione były, będąc też pilno a gwałtownie potrzebnymi summy pieniędzy na nasze własne pilne potrzeby, mianowicie na okupno maiętności naszey, nazwaney Wielle, w tymże woiewodztwie Połockim leżące, z zastawy y na zniesienie długów naszych przez nas samych na służeb trzy Krupnicy, mimo pierwsze prawo poślednieyszym prawem u ichmość panów Samuyłów y u innych różnych osób na osobliwe obligi zaciągnionych, a nie mogąc oney ni zkąd zaciągnąć, tedy insistendo dekretowi oczewistému compromissionalnemu, który in toto ac per totum approbuiemy, tudzież listowi assekuracyinemu zapisowi, od nas danemu, na przedanie tych dobr nie komu innemu, tylko temuż iaśnie wielmożnemu imci xiędzu arcybiskupowi Połockiemu, wzieliśmy y rękoma naszemi odliczyli u samego iaśnie wielmożnego imci xiędza Floryana Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego gotowey rękodayney summy pieniędzy piętnaście tysięcy złotych polskich currenti moneta, za którą summę też same dobra, w woiewodztwie Połockim leżące, nazwane Nawlicze, dwór ze dwóma służbami gruntu, ze wszytkim budowaniem dwornym, fólwarkowym y gumiennym, z żytem zasianym, z bydłem rogatym y nie-

rogatym; także na Krupnicy—służby trzy puste, ze wszytkiemi budynkami, gdzie ichmość panowie Stephan y Samuel Pezyccy y imć pan Jan Koszka mieszkali, od których dekretem oczewistym compromissionalnym odsądzeni zostali; na Hłybokim—służby trzy, w Hrytkowszczyznie, Przywałkowszczyznie służeb sześć, z poddanemi wieczystemi w Nawliczach, na Hłybokim y Hrytkowszczyznie mieszkaiącemi y precz rozeszłemi, z wolnym odyskiwaniem onych, gdzie by się okazać mogli, z ich żonami, dziećmi y wszelką onych ruchomością, maiętnością, danią y powinnością, z nich przychodzącą, z zmianami, sadami owocowemi y chmielowemi, ogrodami, polami, gruntami pasznemi y niepasznemi, dwornemi y chłopskiemi, pustemi y osiadłemi, lasami, puszczą towarną y borami, z borciami, sadami, sianożęciami, stawami, sadzawkami, rzekami, rzeczkami, iezioram y przynależnościami, z łowy zwierzynnymi, ptaszymi y rybnymi, z gony bobrowymi y ze wszytkim tym y tak, iako się te dobra w swoich miedzach, granicach, szerokościach y przynależnościach zdawna w sobie miały y teraz maią; y iako imć pan Jan Isaiewicz Bachański y ieymć pani Regina Alexandrowna Hrehorowiczowna Reutowna Bachańska, małżonkowie, na cerkiew kathedralną świętey Zophii Połocką wiecznością zapisali y iako nam iaśnie wielmożny imć xiądz arcybiskup Połocki wiecznością był zbył y iakośmy sami onych dzierżącymi byli, nic z onych, ani naymnieyszey cząstki na nas samych, blizkich krewnych, potomków y sukcessorów naszych y ni na kogo innego nie wyimuiąc, ani wyłączaiąc, wszytko ze wszytkim ogułem przerzeczonemu iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—arcybiskupowi Połockiemu y sukcessorom iegomości arcybiskupom Połockim, na wieczne y nigdy nieodzowne czasy, iako dobra cerkiewne do cerkwi świętey Zophii przywracamy. A względem staley od iaśniewielmożnego imci xiędza arcybiskupa Połockiego przedaży, iako wieczyści aktorowie przedaiemy y prawo naszego wieczystego aktorstwa, possessyi y wszelkiey należności z osób naszych dobrowolnie się y wiecznie zrzekszy y wszytkie prawa wieczyste, tak w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dwudziestym, od iaśnie wielmożnego imci xiędza arcybiskupa Połockiego za assekuracyą y konsensami nam dane, iako też od antecessorów naszych na nas spadłe, nam na te dobra służące, z kwitami poborowemi, do ręku iaśnie wielmożnego imci xiędza arcybiskupa Połockiego oddawszy, na osobę iaśnie wielmożnego imci xiędza arcybiskupa Połockiego y sukcessorów imci arcybiskupów Połockich wiecznie wlewamy, z oddania nam za one summy y we wszytkim nam dość dostatecznego uczynienia de plano kwituiemy; zapis zaś assekuracyiny od iaśnie wielmożnego imci xiędza arcybiskupa Połockiego na półtora tysiąca złotych, mnie Dominikowi Hłaskowi dany y w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego przyznany, ponieważ mi się za onym dość stało, kassuiemy y anniłiluiemy y zaraz w moc, dzierżenie y spokoyne wieczyste używanie urzędownie w intromissyą y realną aktualną wieczystą possessyą przez ienerała iego królewskiey mości woiewodztwa Połockiego pana Jana Samuyłę podaiemy, postępuiemy y intromituiemy. Wolen y mocen iaśnie wielmożny imć xiądz arcybiskup Połocki y sukcessorowie iegomości arcybiskupowie Połoccy, te dobra spokoynie, bez żadney od nas y ni od kogo przeszkody, dzierżeć, pożytków so-

bie z onych wszelkich używać, poddanych osadzać, rozeszłych zyskiwać y onemi rządzić y ku naylepszemu pożytkowi swemu y cerkiewnemu dysponować; a my od daty ninieyszey ni w czym, iako sami przez się, tak y ni przez kogo sukcessorów naszych, tak samemu iaśnie wielmożnemu imci xiędzu arcybiskupowi Połockiemu, iako y sukcessorom imości na żadney naymnieyszey przeszkodzie y przekazie bydź y tego zapisu naszego ni w czym naymniey naruszać nie mamy y mocy mieć nie będziemy, ale y owszem, ieśli by kto z braci naszey, blizkich krewnych, pogotowiu dalekich y y obcych ludzi, z iaką kolwiek naymnieyszą należnością y pretensyą, lub broń Boże z długami, legacyami, przez nas, albo przez bracią, rodziców y antecessorów naszych zaciągnionemi y na te dobra wniesionymi, lub z przewodami prawnemi do tych dobr interesował się y praetext iakowy słać chciał y w one wstępował, tedy my sami, a po nas potomkowie sukcessorowie nasi od kożdego praetensora z maiętności naszey Wiella, w tymże w woiewodztwie Połockim leżącey, y z innych wszelkich, które mnie Hłaskowi z powtórnego z rodzonym moim pomiarkowania lub successive, albo iakim kolwiek prawem y sposobem nam Hłaskom małżonkom dostać będą mogły, na które wszelkie długi, legacyie y przewody prawne z pomienionych dobr przenaszamy, zastępować y evinkować mamy y do końca oczyścić powinni będziemy, tyle razy, ile tego potrzeba będzie ukazywała y sukcessorowie nasi maią y powinni będą, pod zaręką piętnastu tysięcy złotych polskich, pod którą zarękę wyż rzeczoną maiętność naszą Wiellę wieczystą, w woiewodztwie Połockim leżącą, y inne wszelkie dobra nasze leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie y u kogo kolwiek teraz będące y na potym nabyte, poddaiemy y oneruiemy. O którą zarękę y o naruszenie tego listu naszego dobrowolnego zapisu daiemy moc y pozwalamy,' nas samych y sukcessorów naszych terminem, by naykrótszym y niestatutowym, pozwać lub zakazać do wszelkiego sądu, prawa y urzędu, duchownego y świeckiego, urzędu ziemskiego, grodzkiego, sądu głównego trybunalnego, a podczas interregnum y kapturowego, w który chcąc termin, regestr, powiat y woiewodzwo; a my, nie wymawiaiąc się niczym, nie zasłaniaiąc się obmowami y exemptami, sami osobami swoimi, iako na roku zawitym stanąć, a stanowszy roku, pozwu y zakazu nie burząc, y nic do tego listu zapisu y pieczętarzów u niego będących nie mówiąc, absque ullis dilationibus, legalitatibus et appellationibus directe usprawiedliwić się, zarękę założoną zapłacić, szkody, nakłady, słównie rzeczone, nagrodzić y we wszytkim decyzyi sądowey, nie zchodząc z prawa, dość uczynić powinni będziemy; sąd też y urząd wszelki tak w staniu, iako y w niestaniu naszym, nie przyimuiąc od nas żadnych obmów, dyllacyi, by nayprawnieyszych nie użyczaiąc, lecz abscissis quibusvis dillationis, legalitatibus et appellationibus, których się generaliter wszytkich sami dobrowolnie tym zapisem naszym wyrzekamy, wyż mianowaną zarękę, z szkodami, nakładami, słownie rzeczonemi, etiam cum paenis banitionum ac infamiae, na nas samych y wszelkich dobrach naszych leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, wskazać y mocną skuteczną a nieodwłoczną odprawę y exekucyą ad primam instantiam udziałać wolen y mocen będzie. A my sąd o zły wskaz, a strony o zły przewód prawa nigdzie po-

zywać nie mamy y mocy mieć nie będziemy, pod tąż wyż namienioną zaręką, by nie poiednokrotnym tey zaręki zapłaceniu, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysto zrzeczny, kwitacyiny, przedażny zapis przy zupełney nienarusznie ma zostawać mocy wiecznymi czasy. Y na tośmy dali ten nasz list dobrowolny, wieczysty przedażny, zrzeczny, kwitacyiny zapis z pieczęciami naszemi, z podpisami rąk naszych, tudzież pod pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Nawliczach, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego dwudziestego pierwszego, miesiąca Apryla dwudziestego wtórego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczysto zrzeczonego, kwitacyinego przedażnego zapisu podpis rąk tymi słowy: Dominik Hłasko—strażnik Piński. Helena Wróblewska Dominikowa Hłasko. Ustnie y oczewistą prośbą proszony pieczętarz od iegomości pana Dominika Hłaski—strażnika Pińskiego y samey ieymości pani Heleny Wróblewskiey Dominikowey Hłaskowey, małżonków, do tego prawa przedażnego, kwitacyinego, zrzecznego zapisu, danego iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—arcybiskupowi Połockiemu, na maiętność Nawlicze cum attinentiis, do którego podpisuię się Jan Józeph Rypiński — krayczy woiewodztwa Połockiego. Proszony pieczętarz podług prawa do tego wieczystego zapisu podpisuię się Benedikt Michał Siemkowski—strażnik Smoleński, namiestnik woiewodztwa Połockiego manu propria. Proszony pieczętarz podług prawa podpisuię się Franciszek Rypiński—budowniczy Połocki. Który takowy list dobrowolny wieczysto zrzeczny, kwitacyiny, przedażny zapis oczewisto przez wyż mianowanych osób przyznany, iest do xiąg mieyskich prawa maydeburskiego Połockich wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską uprzywileiowaną radziecką, a z podpisem ręki pisarskiey iaśnie wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu iegomości xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—arcybiskupowi Połockiemu iest wydan. Pisan w Połocku. U tego extraktu przy pieczęci podpis ręki pisarza wespół z correctą po niżey pisaną w te słowa: Jan Stanisław Rusiecki—miasta iego królewskiey mości Połocka pisarz, korrygował z xięgami. Który to takowy extrakt przy oryginale w sposób przenosu, za podaniem onego do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego przez patrona wyż wyrażonego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1721 г. Іюня 7 дня.

Изъ книги № 70, за 1721 г., л. 681.

135. Подтвердительная привилегія короля Августа II Тороканскому базиліанскому монастырю на имѣнія Тороканы, Рѣчицу и Толковичи.

По ходатайству бывшаго прото-архимандрита базиліанъ Леона Кишки, а потомъ митрополита, чтобы имѣнія Тороканы, Рѣчица и Толковичи, подаренныя еще королемъ Сигизмундомъ III на поддержаніе базиліанскаго ордена и его новиціата въ Тороканяхъ же, были утверждены на построеніе и содержаніе новой церкви въ честь *Іосафата* мученика, король Августъ II, принимая во вниманіе, что имѣнія эти преемственно были утверждаемы за базиліанами его предшественниками, а Тороканскій монастырь и новиціатъ теперь уже въ средствахъ не нуждаются, настоящею привилегіей вышепомянутыя имѣнія записываетъ на построеніе и содержаніе новой церкви.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudzietsego pierwszego, miesiąca Junii iedynastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy, wyż na dacie pisany, obranemi, comprarens personaliter u sądu naszego patron imci pana Michał Moniuszko, opowiadał y do akt podał przywiley nayiaśnieyszego króla iegomości Augusta wtórego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Janowi Oleszewskiemu—consultorowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszemu y wszytkim ichmościom xiędzom bazylianom, konwentu Torokańskiego służący y należący, który podaiąc ad acta prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg głównego trybunału spraw wieczystych, przyięty y wpisany. Jakoż my sąd takowy przywiley ad acta przyiowszy, w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać roskazaliśmy, a wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

August wtóry, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem, przywileiem naszym, komu by o tym wiedzieć należało: przełożono nam iest przez panów rad y urzędowników naszych, na tenczas przy boku naszym rezyduiących, imieniem wielebnego Antoniego Zawackiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego, protoarchimandryty, tudzież y wielebnych oyców bazylianów in unione z kościołem świętym rzymskim w monasterze Torokańskim zostaiących, iż dobra nazwane Torokanie, Rzeczyca y Tołkowicze, w powiecie Pińskim, prawu ziemskiemu podległe, ab antiquo zakonowi świętego Bazylego wielkiego przywileiami nadane y należące, a w protekciey y dyspoziciey nayiaśnieyszych antecessorów naszych będące, a mianowicie u ś. p. Zygmunta trzeciego, Jana Kazimierza, Michała y Jana trzeciego—królów pol-

skich y wielkich xiążąt Litewskich, którzy według czasu y potrzeby zakonu,—różnie tymi dobrami dysponuiąc, na ostatek lubo ś. p. król Jan trzeci przywileiem swoim to był warował, aby z maiętności zakonney Torokań, w dyspoziciey protoarchimandrytów zakonu świętego Bazylego wielkiego zostaiącey, dochody z niey na prowizią prowinciała, na supplement nowiciatu y inne potrzeby zakonne obracane były, ale że iuż inszy sąd nastąpił y iako nowiciat tak y protoarchimandryta w sufficiencie iest dobrze opatrzony y insze potrzeby zakonne należytą prowizią maią, tedy wielebny Leon Kiszka — na on czas protoarchimandryta zakonu świętego Bazylego wielkiego, a teraz metropolita wszytkiey Rusi, za poradą y zgodą konsultorów całego zakonu, reassumuiąc konstitucią zakonną, na congregacii Byteńskiey, w roku tysiąc sześćset piędziesiąt siódmym postanowioną, y przywodząc oną do samego skutku, w tychże wysz mianowanych dobrach Torokaniach ku większey chwały Boskiey pomnożeniu y czci błogosławionego Jozefata męczennika, klasztor y cerkiew de nova radice ufundował, zakonników reguły świętego Bazylego wielkiego introdukował y, do possessyi onymże te dobra podawszy, prawa, przywileie nadane y wszelkie munimenta prawne do ręki tychże zakonników oddał y klasztorowi incorporował. Y wniesiona zatym iest prośba do nas za pomienionymi zakonnikami Torokańskiemi, abyśmy wyszpomienionych antecessorów naszych przywileie powagą naszą królewską stwierdzili y zakon świętego Bazylego wielkiego, przy possessyi dóbr pomienionych konserwowawszy, wiecznemi czasy te dobra Torokanie, Rzeczyca y Tołkowicze, cum attinentiis, do cerkwi y klasztoru Torokańskiego applikowali. My tedy król, łaskawie do pomienioney prośby skłoniwszy się, a życząc pomnożenia chwały boskiey y rozkrzewienia iedności świętey w państwach naszych przez zakon świętego Bazylego wielkiego, ponieważ za ufundowaniem cerkwi y klasztoru w Torokaniach y wprowadzeniem zakonników, kongregacia Byteńska ad effectum iest przywiedziona, tedy tę dyspozycią y fundacią, przez wielebnego Leona Kiszkę—bywszego protoarchimandritę uczynioną, nienarusznie in toto approbuiemy y wielebnych oyców bazylianów Torokańskich przy possessyi maiętności Torokań, Rzeczycy y Tołkowicz, cum atinentiis, wiecznymi czasy zachowuiemy y że dawnieysze nasze dyspozicie temu klasztorowi nic szkodzić nie maią, tym przywileiem naszym one abroguiemy, prawa, przywileie, zapisy y insze dokumenta, od antecessorów naszych zakonowi świętego Bazylego wielkiego nadane, tymże wielebnym oycom bazylianom Torokańskim incorporuiemy y applikuiemy, aby tak maiętność Torokanie, Rzeczyca y Tołkowicze, cum attinentiis, tak iako się niżey pomieniło, od tego czasu ni do kogo inszego, tylko do oyców bazylianów Torokańskich perpetuis temporibus należała y w ich dyspoziciey y używaniu, pod rządem wielebnego oyca prowinciała tegoż zakonu zostawała, bez żadney, ni od kogo przeszkody, mocą y powagą tego przywileiu naszego na wieczne czasy waruiemy y utwierdzamy. Co wszytko aby walor swóy miało, na większą tym wagę ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia śiódmego miesiąca Czerwca, anno millesimo septingentisimo vigesimo primo, panowania naszego dwudziestego piątego roku. U tego przywileiu, przy pieczęci wielkiey w.

x. Lit. podpisą rąk tak nayiaśnieyszego króla imci, wielmożnego imci pana pisarza Lit., iako też imci pana sekretarza ikmci his sequitur verbis: Augustus rex. Krzysztof Pac—pisarz wielki w. x. Lit. Franciszek Brodowski—ikmci p. W. w. x. Lit. sekretarz m. p. A konnotacia w tyle na pieczęci przez kancelarią w te pisana słowa: Cancellariatu celsissimi et illustrissimi principis Michaelis Servatii Korybuth, in Zbaraż et Wisniowiec ducis Wiszniowiecki, comitis in Dolsk, Dombrowice et Komarno, supremi m. d. Lit. cancellarii, Pinscensis, Glinianensis, Wiłkowiscensis capitanei. Sigillatum est in actis. Który przywiley nayiaśnieyszego króla imci, za podaniem onego przez wysz wyrażonego patrona ad acta, iest do xiąg głównego trybunału spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1721 г. Августа 19 дня.

Изъ книги № 71, за 1721 г., л. 1183.

136. Квитаціонная запись отъ намѣстника Виленскаго св. Духовскаго монастыря Евеимія Власевича Петру Гречихѣ въ полученіи отъ него тысячи злотыхъ легаціи.

Настоятель Виленскаго Св. Духовскаго монастыря Евеимій Власевичъ выдаетъ настоящую квитаціонную запись Петру Гречихѣ въ томъ, что 1,000 злотыхъ, завѣщанныхъ Св. Духовскому монастырю Далматскимъ и обезпеченныхъ на имѣніи Носейкахъ, перешедшихъ въ его владѣніе, онъ получилъ и претензій никакихъ не имѣетъ.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego pierwszego, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty pierwszy obranemi, stawaiąc personaliter u sądu ichmość xięża Euthemiusz Własewicz—namiesnik y Józef Szwabowski—kaznodzeia, bazylianie Wileńscy, dyzunici przy cerkwi świętego Ducha mieszkaiące, imieniem wszytkich zakonników tegoż konwentu opowiadali y przyznali list swóy dobrowolny, wieczysto kwitacyiny oraz y wlewkowy zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną imci panu Piotrowi Pawłowi Zawistowi Hreczysie dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym zeznaniem swoim stwierdziwszy, prosili nas sądu, ażeby ten zapis ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych wiel-

kiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wieczyste trybunalne wpisać rozkazaliśmy, którego wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Euthemiusz Własewicz — namiesnik na tenczas klasztoru Wileńskiego wielebnych oyców bazylianów przy cerkwi ś. Ducha reziduiących, imieniem moim y imieniem wszytkich braci zakonnych w Chrystusie mieszkaiących, czynię wiadomo y zeznawam sam na siebie tym moim dobrowolnym wieczystym kwitacyinym oraz wlewkowym listem zapisem, komu by o tym teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, danym imci panu Piotrowi Pawłowi Zawistowi Hreczysie na to, iż co w Bogu zeszły godney pamięci imć pan Bazyli Dołmacki, czyniąc ostatnią dyspositią testamentową w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym cztyrnastym, miesiąca Apryla trzydziestego dnia, na pogrzebienie ciała swego za mieysce y na służby Boże za duszę swoią, summę pieniędzy tysiąc złotych polskich, rachuiąc talar bity po złotych sześciu, na maiętności swey dożywotniey, nazwaney Nosieykach, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącey, nam bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętego Ducha reziduiącym, legował y zapisał tym sposobem: iż pięddziesiąt talerów bitych przy zaprowadzeniu ciała nieboszczykowskiego ieymość pani Joanna z Rymszów bywsza Dołmacka, ad praesens Hreczyszyna, a talerów bitych sto szesnaście y tynfów cztyry po okupnie maiętności Nosieiek y po odebraniu za kontrybucye roczne y restawracye budynków od ichmość panów Połońskich, taż ieymć powinna była klasztorowi naszemu oddać y wypłacić, w czym testamentem swoim iako pomienioną małżonkę swoią, a teraznieyszą ieymć panią Hreczyszynę, tak ichmość panów exekutorów w testamencie wyrażonych upraszał y obligował. A zatym, gdy przez czas nie mały czekaiąc satisfactiey, odebrać tey summy nie mogliśmy, do terminów prawnych chcieliśmy się byli udać, a że z mediaciy ichmość panów przyiaciół na to ab utrinque uproszonych pogodziliśmy się takowym sposobem: Ponieważ imć pan Piotr Hreczycha prawo w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt dziewiątym, miesiąca Junii dwudziestego dziewiątego dnia, od zeszłych imci pana Teodora Szczęsnego Połońskiego y ieymć pani Justyny Barbary Czyżowny—skarbnikowny Wileńskiey Połońskiey, małżonków, imci panu Bazylemu Dołmackiemu na maiętność Nosieyki z dożywociem na summę tylko pięć tysięcy złotych polskich śrebrney dobrey talarowey monety dane y tegoż roku y miesiąca w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznan, eprezentuiąc gotowey rękodayney summy złotych tysiąc za tę legacyą nieboszczyka imci pana Dołmackiego, nam oddał y wypłacił, zaczym ia Własewicz—namiesnik y wszyscy oycowie bazylianie, przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie reziduiące, z uznania przyiacielskiego tym tysiącem złotych polskich kontentuiąc się, iako z wypłacenia y oddania tey summy tysiąca złotych polskich currentis monetae, tak z legacyi wyż mienione y wiecznie kwituię, żadney salwy sobie samemu y sukcessorom moim o tę legacyą do ieymci y nikogo innego nie zachowuię, a zatym na osobę imci pana Hreczychy do dochodzenia tego tysiąca nam wypłaconego na maiętności Nosieykach moc daię y ony na osobę imci wlewaiąc y aktorem pełnomocnym w osobach naszych według dispozicyi testamen-

towey nieboszczyka imci pana Dołmackiego czyniąc, modo amicabili, czyli też via iuris dochodzić pozwalam; a sam się z tego wszytkiego wiecznie zrzekam, żadney sobie salwy tak o ten tysiąc złotych polskich, iako też o naymnieyszą rzecz do imci pana Hreczychy, samey ieymości y sukcessorów ichmościów nie zachowuię, owszem od każdego turbatora y do prawa pociągaiącego swym własnym kosztem y nakładem zastępować y ewinkować u każdego sądu y prawa obowiązuię się. Czego wszytkiego pod zaręką tysiąca złotych polskich dotrzymać opisuię się. O którą zarękę, iako też y o niedotrzymanie abo naruszenie tego zapisu moiego daię moc y wolność ieymci y sukcessorom ieymci mnie samego y sukcessorów moich do wszelakiego sądu y prawa, urzędów ziemskiego, grodzkiego, głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego—duchownego y świeckiego, iego królewskiey mości zadwornego assessorskiego pozwem lub zakazem zakazać, zapozwać, do których chcąc regestrów tę sprawę wpisać, gdzie ia będąc zapozwany lub zakazany, obmów nie podaiąc, dylacyi żadnych nie zażywaiąc, rosprawę przyiąć y we wszytkim temu zapisowi dość uczynić mam y powinien będę; sąd zaś y urząd wszelki, dylacyi żadnych nie użyczaiąc, pomienioną zarękę na mnie y na dobrach wskazać, mnie samego na banicię doczesną y infamią wzdać y mocną odprawę na dobrach moich y całego klasztoru naszego udziałać wolen y mocen będzie. Y na tom dał ten móy zapis z podpisem ręki mey y ichmość panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset dwudziestego pierwszego, miesiąca Augusta dziewiętnastego dnia. U tego zapisu podpis rąk tak samego aktora, iako też ichmość panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Euthemiusz Własewicz—namiesnik Wileński, moim y wszytkich oyców y braci imieniem. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci oyca Euthemiusza Własewicza—namiesnika Wileńskiego y wszytkich ichmościów oyców bazylianów klasztoru Wileńskiego świętego Ducha, do tego kwitacyinego wlewkowego zapisu podpisuię się Leon Stempkowski. Ustnie proszony pieczętarz od osób w górze wyrażonych do tey kwitacyi podpisuię się Paweł Boryczewski mp. Ustnie y oczewisto proszony od osoby wyżey wyrażoney za pieczętarza do tego zapisu kwitacyinego wlewkowego podług prawa podpisuię się Samuel Tołokoński Paszkiewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto kwitacyinego zapisu podpisuię się Zygmunt Jurewicz mp. Który to list dobrowolny wieczysto kwitacyiny y wlewkowy zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1722 г. Марта 3 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 958.

137. Миролюбивая сдѣлка между настоятелемъ Минскаго монастыря Гедеономъ Шишкой и Михаиломъ Глинскимъ по поводу нападенія на монастырь и израненія монаховъ, произведенныхъ симъ послѣднимъ.

Во время Срѣтенскаго сеймика земянинъ Глинскій съ своими товарищами сдѣлалъ нашествіе на Минскій православный монастырь и причинилъ разныя насилія и безчинства монахамъ. Вслѣдствіе этого возникло въ главномъ Литовскомъ трибуналѣ исковое дѣло. По разсмотрѣніи всѣхъ его подробностей трибуналъ призналъ Глинскаго и его товарище виновными и присудилъ ихъ къ безчестію и смертной казни (чрезъ горло); но по ходатайству отца Глинскаго и его пріятелей монахи согласились на миролюбивую сдѣлку за 1,200 злотыхъ, въ чемъ настоятель Минскаго монастыря Шишка и выдаетъ настоящую квитанцію.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Julii pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy wysz na dacie pisany obranemi, comparens personaliter u sądu patron imć pan Andrzey Kaczanowski opowiadał, praezentował y w sposob przenosu do akt podał extrakt z xiąg grodzkich Mińskich zapisu kwitacynego wlewkowego od w Bogu wielebnego imci xiędza Szyszki—starszego zakonu bazyliańskiego ritus graeci konwentu Mińskiego, na rzecz w nim niżey wyrażoną, imci panu Michałowi Glińskiemu służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby ten extrakt ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi tenor onego sequitur talis:

Wypis z xiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Mińskiego Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Junii piątego dnia. Na roczkach iuniowych w Mińsku w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym dwudziestym wtórym porządkiem prawnym sądzących się, przed nami Andrzeiem Benedyktem Karnickim—łowczym y podstarościm, Michałem Józephem Filipowiczem — horodniczym Rzeczyckim, sędzią, Theofilem Żyżemskim—czesznikiem y pisarzem—urzędnikami sądowemi grodzkiemi woiewodztwa Mińskiego ustanowionymi, stanowszy oczewisto u sądu w Bogu wielebny imć xiądz Gedeon Szyszka- starszy zakonu bazyliańskiego ritus graeci konwentu Mińskiego, opowiadał y przyznał list swóy dobrowolny wieczysto kwitacyiny, oraz y wlewkowy zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną, imci panu Michałowi Glińskiemu dany y służący, który ustnym y oczewistym swym zeznaniem stwierdziwszy, prosił nas urzędu, aby był do xiąg grodzkich Mińskich spraw wie-

czystych przyięty y wpisany, który wpisuiąc de verbo ad verbum w xięgi talis sequitur tenor: Ja Gedeon Szyszka—starszy zakonu bazyliańskiego ritus graeci konwentu Mińskiego y my wszyscy zakonnicy tegoż konwentu, iedną osobę za wszytkie, a wszytkie za iedną poczytaiąc, ręcząc y obowiązuiąc się, a pod wszytkie zaręki y obowiązki, niżey wyrażone, libere na się przyięte, podlegaiąc, czyniemy wiadomo kożdemu o tym, teraz y napotym wiedzieć należącemu, tym naszym dobrowolnym wieczysto kwitacyinym, oraz wlewkowym zapisem, danym imci panu Michałowi Glińskiemu na to: Iż co my wyż wyrażone osoby, intentowawszy w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiącznym siedmsetnym dwudziestym wtórym, miesiąca Februarii dwudziestego ósmego dnia, na kadencyi Mińskiey akcyą z imci panem Michałem Glińskim o stałą wiolencyą podczas seymiku gromnicznego y wszystkiemi kompryncypałami, przez ichmości wyznanemi, o nayście na klasztor nasz, tudzież o bicie, kaleczenie, rąbanie zakonników tegoż klasztoru, po expediowaney iurisdice przez wielmożnych ichmościów panów deputatów inkwizycyi, dekret z ichmość pany Andrzeiem Białkowskim, Strzałkowskim, Wyszyńskim, Juchnowiczem y innemi komprycypałami, do prawa nie stawaiącemi, contumacyiny na garło, na łapanie, a z imć panem Glińskim, na tenczas sub aresto warty trybunalney zostaiącym, oczewisty otrzymaliśmy, którym dekretem sąd główny trybunalny w. x. Lit. sprawę tę, iako w akcii kriminalney na dalszą konwikcyą, tak innych kompryncypałów, wyżey wyrażonych, iako też samego imści do dalszego terminu suspendował, a imci pana Glińskiego strictiori warty trybunalney oddał aresto. Po takowym stałym dekrecie my wyżey wyrażeni zakonnicy, za włożeniem się godnych ichmość panów przyiacioł, in praesentia imci pana Jerzego Glińskiego, oyca imści, ad media pacis skłoniwszy się, za medyacyą tych ichmości panów przyiacioł, we wszytkich naszych pretensyach do imści y innych na tenczas nie stawiaiących kompryncypałów uroszczonych, totaliter summą pewną rękodayną realiter et effective odliczoną, od imci zostaliśmy usatisfakcyonowani y uspokoieni, z których pretensyi nie tylko imci pana Glińskiego wiecznie y nieodzownie kwituiemy, lecz insuper plenariam imści daiemy potestatem y realnym w osobie naszey do dochodzenia y vigore dekretu na ichmość do prawa nie stawiaiących ferowanego, garłem, łapaniem y wszytkich ichmościów, w tey kupie będących, do konwinkowania czyniemy aktorem, wszytką pretensyą przez nas do ichmościów niestawaiących uroszczoną y dekretem głównego trybunału w. x. Lit. osądzoną, z pomienionym dekretem y wszystkiemi kontentami, w tym dekrecie wyrażonemi, in personam imści wlewamy, dochodzić y vigore dekretu konwinkować pozwalamy, żadney sobie y komu innemu do imści y innych wszytkich ichmościów, w tey kupie będących, salwy y praetextu nie zachowuiąc, pod zarękami tysiąca dwuchset złotych polskich. O które zaręki lub niedotrzymanie w naymnieyszym punkcie tego naszego wieczysto-kwitacyinego zapisu daiemy moc y pozwalamy imci panu Glińskiemu nas do wszelkiego sądu, prawa y urzędu, w który chcąc termin, powiat y woiewodztwo pozwem albo zakazem adcytować; gdzie my będąc zapozwanymi in omni foro ac subsellio, nie zażywaiąc żadnych prorsus

by nayprawnieyszych dylacyi, nie podaiąc obmów, nie wynosząc in contrarium żałob y nie łącząc onych, stanąć mamy, a stanowszy, nie burząc aktoratu, do którego by kolwiek regestru sądowego, dla prętszey sprawiedliwości ś. y przywołania sprawa wpisana była, o samey rzeczy rosprawować się, zarękę tysiąc dwieście złotych polskich irremissibiliter zapłacić y pod wszystkie wyroki sądowe bez appellacyi a minori ad maius subsellium podlegać obowiązuiemy się; sąd też y urząd wszelki, tak za staniem, iako y w niestaniu naszym, nas według tego zapisu strictissime sądzić, zarękę z szkodami, nakładami prawnymi, cum paenis banitionum ac infamiae ad primam instantiam decernendis, z wolnym tych kondemnat a latere zadawaniem, y onymi in omni foro locum standi tamowaniem, na wszelkich dobrach naszych leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących (które w ewikcyą podaiemy) wskazać, aresztować y za aresztem usque ad satisfactionem konwinkować za pierwszym dekretem, tak iako in ultimo gradu iuris udziałać wolen y mocen będzie; a my sądu o wskaz, a strony o przewod prawa nigdzie pozywać y appellacyi a minori ad maius subsellium uraszczać niepowinni będziemy, pod wyż wyrażoną zaręką. Y na to daliśmy ten nasz kwitacyiny wlewkowy, oraz plenipotencyalny zapis z podpisem ręki mey własney y ichmość panów pieczętarzów, odemnie y całego klasztoru zakonników ustnie uproszonych. Pisan w Mińsku, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Marca trzeciego dnia. U tego zapisu podpisy rąk temi słowy: xiądz Gedeon Szyszka — starszy klasztoru Mińskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego kwitacyinego wlewkowego zapisu, od w Bogu wielebnego imci xiędza Szyszki Gedeona, starszego Mińskiego klasztoru zakonu ś. Bazylego wielkiego ritus graeci y całego zakonu, danego imci panu Michałowi Glińskiemu, podpisuię się Adam Michał Maluszycki—obozny y podstarości woiewodztwa Nowogrodzkiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego kwitacyinego wlewkowego zapisu podpisuię się Stanisław Burzyński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego assekuracyinego zapisu podpisuię się A. Złotowski. Który to takowy list dobrowolny oraz wlewkowy zapis za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę u sądu zeznaniem, iest do xiąg grodzkich Mińskich wieczystych przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową imci panu Michałowi Glińskiemu iest wydan. Pisan w Mińsku, ut supra. U tego extraktu, przy pieczęci grodzkiey Mińskiey, podpis ręki w. imci pana pisarza wespół z korrektą temi słowy: Theofil Żyżemski — czesznik y pisarz grodzki woiewodztwa Mińskiego. Correxit Rotkiewicz. Który to takowy extrakt grodzki Miński przy samym oryginale, za podaniem onego przez patrona wyżey mianowanego w sposób przenosu do akt, iest do xiąg głównego trybunału wielkiego xięstwa Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1722 г. Марта 6 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 642.

138. Листъ графа Юрія Сапѣги, которымъ воспрещается мѣстному арендатору производить торговлю напитками во время трехъ годовыхъ ярмарокъ Баркалабовскаго женскаго монастыря.

Roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego, miesiąca Februaryi dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Teodor Szyszkowski—strażnik Piński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym originale ad acta podał extrakt listu approbacyinego, od iaśnie wielmożnego imci pana Jerzego Stanisława, hrabi na Bychowie, Zasławiu y Dąbrownie Sapiehi—stolnika wielkiego xięstwa Litewskiego, na rzecz w nim exprimowaną, pannom dyzunitkom monastyru Barkałabowskiego danego, w maydeburyi Mohylowskiey ad acta podanego, ac ex iisdem actis per extractum wydanego, in rem et partem tychże oyców dyzunitów monastyru Orszańskiego służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomienionego listu approbacyinego extrakt ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowszy, w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy. Którego to extraktu tenor sequitur estque talis:

Extrakt z akt mieyskich Mohylowskich prawa maydeburskiego. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, Januaryi dziewiętnastego dnia. Na urzędzie iego królewskiey mości maydeburyi Mohylowskiey comparendo personaliter w Bogu wielebna ieymć pani Apolinaria Korobankowna—ihumeni Barkałabowska, ten dokument na rzecz w nim wyrażoną ad acta maydeburyi Mohylewskiey podała, de tenore sequenti. Roku tysiąc siedmset czterdziestego siódmego, miesiąca Julii dwunastego dnia. Comparendo personaliter wielebny ociec Sebestyan Hlazyna—zakonnik monasteru Kuteieńskiego Orszańskiego, ten dokument ad acta xiąg grodzkich Orszańskich podał. Suscepi I. Porębski — regent powiatu Orszańskiego. Jerzy Stanisław, hrabia na Bychowie, Zasławiu y Dąbrow-

nie Sapieha—stolnik wielkiego xięstwa Litewskiego, oznaymuię tym listem moim, iż ponieważ z dawnych czasów przy zgromadzeniu ludzi do cerkwi monastera Barkałabowskiego, trzy razy na rok, to iest na w Niebowstąpienie pańskie, na narodzenie ś. Jana y na ścięcie ś. Jana, świąt ruskich, pod tym monasterem dla wygody zgromadzonych ludzi kiermaszy odprawiać się zwykły; zaczym ia, dawne approbuiąc y stwierdzaiąc ustawy, waruię to, aby podczas tych kiermaszów żyd y arendarz Barkałabowski pod winą nie ważył się żadnych trunków podwozić y szynkować, ani też żadney naymnieyszey wymagać do arendy pensyi od tych, którzy podczas tych kiermaszów trunki swoie mieli y przedawali, tak też y od przybyłych kupców z różnymi towarami. Czego urząd Barkałabowski pilno postrzegać ma, aby żadney przeszkody nie było od arendarza. Y na to dawszy ten list móy, dla większey mocy y waloru ręką własną podpisuię y pieczęcią stwierdzam. Dat w Bychowie, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Marca szóstego dnia. U tego dokumentu przy pieczęci na laku czerwonym podpis ręki temi słowy: J. Sapieha—stolnik wielkiego xięstwa Litewskiego. Który to dokument, za podaniem przez wyż mianowaną osobę do akt mieyskich Mohylowskich iest przyięty y od słowa do słowa wpisany, z których y ten extrakt, pod pieczęcią mieyską z podpisem rąk nas wóyta y pisarza mieyskich, wielebney pannie Korobankownie—ihumeni monasteru Barkałabowskiego, anno, mense, die ut supra iest wydany. U tego extraktu przy pieczęci maydeburskiey Mohylowskiey podpisy rąk wóyta y pisarza, tudzież korrekta sequenti exprimitur tenore: Stefan Korobanko—wóyt miasta iego królewskiey mości Mohylowa. Jan Jaroszewski — pisarz maydeburyi Mohylowskiey. Correctum cum actis. Który to extrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1722 г. Марта 30 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 835.

139. Заставная запись отъ Кошанскаго старосты Жабы Полоцкому и Добрыгорскому базиліанскимъ монастырямъ на имѣніе Плино.

Кошанскій староста Янъ-Казиміръ Жаба занялъ у Полоцкаго и Добрыгорскаго базиліанскихъ монастырей 12,000 злотыхъ, срокомъ на три года подъ залогъ своего имѣнія Плина съ условіемъ, чтобы въ случаѣ неуплаты долга имѣніе оставалось во владѣніи монаховъ еще три года, а въ случаѣ продажи имѣнія залогъ этотъ былъ уплаченъ монахамъ прежде всего.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Junii dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy wyż na dacie pisany obranymi, stanowszy personaliter u sądu wielmożny imć pan Jan Kazimierz Żaba — starosta Koszański, opowiadał y przyznał list swóy dobrowolny zastawny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędu Antoniemu Zawadzkiemu—proto-archimandrycie zakonu świętego Bazylego wielkiego, imci xiędzu Patrycemu Żyrawskiemu—starszemu klasztoru Połockiego, przy cerkwi świętey Zofii w zamku będącego, imci xiędzu Atanazemu Małachowcowi — starszemu Dobryhorskiemu y całemu zakonowi ichmościów xięży bazylianów prowincyi Białoruskiey dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym zeznaniem stwierdziwszy, prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, a wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Jan Kazimierz Żaba — starosta Koszański, czynię iawno y wyznawam tym moim listem, dobrowolnym zastawnym zapisem, komu by o tym każdego czasu wiedzieć należało, iż ia będąc pilno a gwałtownie potrzebnym summy pieniędzy na moią własną pilną a gwałtowną potrzebę, tedy wziołem, pożyczyłem y rękoma memi odliczywszy effective odebrałem gotowey rękodayney summy pieniędzy in specie dwa-

naście tysięcy złotych polskich, to iest czerwonemi złotemi in specie czerwonych złotych sto czterdzieście pięć dobrey wagi, a talarami talarów bitych całkowitych sztuk dziewięćset y dziesięć, szostakami zaś bitemi tynfów sześćset sześć y dwa szostaki bite, rachuiąc talar bity po złotych dziewiąciu, czerwony złoty po złotych dwudziestu, a szostaki bite po groszy piętnastu, u w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Antoniego Zawadzkiego — proto-archimandryty zakonu świętego Bazylego wielkiego, imci xiędza Patrycego Żyrawskiego—starszego klasztoru Połockiego, przy cerkwi świętey Zofii w zamku będącego, imci xiędza Atanazego Małachowca—starszego Dobryhorskiego y u całego zakonu świętego Bazylego wielkiego sumy ichmościów własney klasztoru Dobryhorskiego, w którey to summie pieniędzy dwunastu tysięcy złotych maiętność moią wieczystą oyczystą, mnie od zeszłego z tego świata godney pamięci imci pana Heronima Żaby—podwoiewodziego Połockiego, dobrodzieia rodzica mego, na część y osobę moią wydzieloną, nazwaną Plino, w woiewodztwie Połockim leżącą, nikomu pierwszym ani poślednieyszym prawem żadnym nie zawiedzioną, długami ani przewodami prawnemi nie zawiedzioną, ani żadnemi legacyami, ani zapisami nie obciążoną, ale wolną y swobodną, w possessyi moiey y spokoynym wieczystym dzierżeniu y używaniu będącą, z dworem y wszelkim budowaniem dwornym, folwarkowym y gumiennym, z pasznią dworną y ogrodami owoszczowemi y nieowoszczowemi, z sadami owocowemi y chmielowemi y zmianami, dwornemi, z zasiewiem żytnym, wygonami, wypustami, stawami, z sadzawkami, z młynem, z karczmą y z onych arendami, prowentami, ze wsiami wszytkiemi tey maiętności Plina, przysiołkami y zaściankami, do nich należącemi, z poddanemi wieczystemi ciahłemi, ziemiany y boiarami, teraz będącemi y precz rozeszłemi, z wolnym odyskiwaniem onych y z ich żonami, dziećmi y wszelką onych maiętnością, ruchomością, daniną, robocizną y powinnością, z nich przychodzącą, którą przed tym dobrodzieiowi rodzicowi memu, a potym mnie samemu pełnili, tak y ichmościowi pełnić maią, na osobliwym inwentarzu przy imionach y nazwiskach onych specifice opisaną, z gruntami dwornemi y chłopskiemi osiadłemi y pustoszami, pasznemi y niepasznemi polami, zaroślami, ladami, lasami, gaiami, z puszczą, ieziorami, rzekami, rzeczkami, z wolnym w puszczy biciem y łowieniem wszelkiego zwierza y ptastwa, a w rzekach, stawach, sadzawkach, ieziorach z wolnym łowieniem ryb zimą y latem, wszelkiemi przeprawami, złuhami, łąkami, sianożęciami murożnemi y błotnemi y wszytkiemi przynależnościami, do tey maiętności należącemi, prowentami y pożytkami, w niey znayduiącemi się y ze wszytkim tym y tak, iako się ta maiętność Plino z swoiemi przysiołkami, zaściankami y przynależnościami swemi, w swoich miedzach, granicach, intratach, pożytkach, wchodach, wstępach, szerokościach y przynależnościach z dawna w sobie miała y teraz ma, y iakom sam onę dzierżącym był y w spokoynym używaniu miał, tak iż pomieniona rzecz niepomienioney, a niepomieniona pomienioney na żadney przeszkodzie y przekazie być nie ma, nic z oney ani naymnieyszey rzeczy y cząstki, ze wsi poddanych, gruntów, lasów, wód, intrat, powinności chłopskiey y naymnieyszey przynależności na siebie

samego, dzieci moie, bliskich krewnych, ani na kogo inszego nie wyimuiąc, nie wyłączaiąc, wszytko ze wszytkim ogułem wyż rzeczonym w Bogu nayprzewielebnieyszym imści xiędzu Antoniemu Zawadzkiemu—proto-archimadrycie zakonu świętego Bazylego wielkiego, ichmościom xięży Patrycemu Żyrawskiemu — starszemu konwentu Połockiego zamkowego, Atanazemu Małachowcowi—starszemu konwentu Dobryhorskiego y całemu zakonowi świętego Bazylego wielkiego prawem zastawnym na lat trzy, po sobie idących, to iest: od roku teraznieyszego tysiąc siedmsetnego dwudziestego drugiego, od dnia świętego Jerzego święta rzymskiego, według nowego kalendarza, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia przypadaiącego, aż do roku da Bóg przyszłego tysiąc siedmsetnego dwudziestego piątego do takowegoż dnia świętego Jerzego święta rzymskiego, a za nieokupnem na tym terminie, tedy od trzech lat do trzech lat, nierozdzielnie po sobie idących, aż do oddania y spełna wszytkiey razem, a nie poczęści przeze mnie samego lub przez sukcessorów moich takowąż y w takowey że liczbie czerwonych złotych dobrey wagi stu czterdziestu piąciu y talerów bitych całkowitych, dobrey śrebrney talerowey monety dziewiąciu set dziesiąciu, a tynfami y szostakami tynfów sześciuset sześciu y dwóch szostaków bitych, a nie inną żadną monetą wyliczenia summy pieniędzy, in specie dwunastu tysięcy złotych zawiodłem y zastawiłem y tym listem moim dobrowolnym zapisem ichmościom zawodzę y zastawuię y zaraz w moc, dzierżenie y spokoyne używanie, w intromissyą y realną aktualną zastawną possessyę urzędownie przez ienerała iego królewskiey mości powiatowego podaię y postępuię. Wolni tedy y mocni ichmość sukcessorowie ichmościów y cały zakon świętego Bazylego wielkiego tę maiętność moią Plino, ze wszytkiemi wsiami, przysiołkami y zaściankami ode mnie sobie zastawioną, bez żadney ode mnie samego, ani od kogo innego przeszkody spokoynie dzierżeć, pożytków sobie z oney wszelakich używać, przymnażać y wynaydować, budynki, młyn y karczmę restawrować, poddanemi rządzić, roboty, daniny, czynszy, y wszelkie powinności z nich wyciągać, odbierać y na swóy pożytek obracać, onych sądzić, winnych winami, a winnieyszych, by y na garle do sądu świeckiego wydawszy bez żadnego mnie dokładu karać, ukrzywdzonym z onych sprawiedliwość czynić y ich krzywd dochodzić, podatki wszelkie z tey maiętności nie z więcey, iako tylko z dymów ośmiu, do skarbu y do kogo będzie przynależało sami wnosić y kwity na swoie imię odbierać, pospolite zaś ruszenie sam przy innych dobrach moich y z tey maiętności Plina zastępować mam. A ieśli by ichmość byli potrzebni summy swey pieniędzy, tedy tę maiętność Plino ze wszytkiemi wsiami, przysiołkami, zaściankami y przynależnościami, wszytką ogułem komu chcąc w takoweyże summie y na takowyż termin wlewkiem prawa od siebie puścić, lub y po części zastawić y arendować, a ia iako przeciwko samym ichmość, sukcessorom y zakonowi całemu, tak y przeciwko każdemu dzierżącemu od ichmość ni w czym naymniey na żadney przeszkodzie y przekazie w dzierżeniu tey maiętności y pożytkach z niey przychodzących, ani w naymnieyszey rzeczy, iako sam przez się, tak przez dzieci moie, bliskie krewne, przez sług, boiar y pod-

danych, y ni przez żadne subordynowane osoby być nie mam y mocy mieć nie będę; ale y owszem od każdego interessatora w tę maiętność y by w naymnieyszą część oney y w pożytki z niey pochodzące, wstępuiącego y trudność iaką by w naymnieyszey rzeczy zadaiącego, za naypierwszym słównym lub listownym daniem sobie znać, swoim własnym kosztem y nakładem u kożdego sądu y prawa na każdym mieyscu ichmościów samych, sukcessorów y kożdego od ichmościów dzierżącego, zastępować y ewinkować mam y do końca oczyścić powinien będę tyle razy, ile tego potrzeba y requizycya ichmościów będzie requirowała, tak aby ichmość sukcessorowie y dzierżące od ichmościów w summie swey y pożytkach, z tey maiętności przychodzących, y ni w czym naymniey przez tę zastawę moią nie szkodowali. A o kupnie tey maiętności mam y powinien będę ichmościów, sukcessorów y kożdego dzierżącego od ichmościów listem otworzystym obwieścić, kładąc te obwieszczenie przez ienerała iego królewskiey mości na tymże dworze Plińskim, przed terminem okupna na niedziel dwanaście, które po podaniu naydaley w tydzień do xiąg grodzkich woiewodztwa Połockiego, a nie do innych żadnych woiewodztw y powiatów przez ienerała ku zapisaniu podane być powinne, a przed rokiem y po roku okupować nie mam y mocy mieć nie będę, ale na samym podług prawa przypadłym terminie, na którym to terminie, do okupna przypadłym, mam y powinien będę ia sam, a broń Boże na mnie śmierci, potomkowie y sukcessorowie moi tę summę spełna wszytką razem, a nie po części, żadnego zatrudnenia nie przyimuiąc, żadnych ni od kogo aresztów, ani żadnych do wtarcia summy y ni naymnieyszego grosza z oney, ani żadnych intrat, pożytków z tey maiętności przychodzących, nie wynayduiąc sposobów, ogułem spełna dwanaście tysięcy złotych monetą, kurrencyi wyżey opisaney, iakem brał od ichmościów, czerwonemi złotemi dobrą wagę maiącemi y talarami bitemi całkowitemi, a nie inną żadną monetą ichmościom samym, sukcessorom ichmościów, starszym Połockiego y Dobryhorskiego konwentów y kożdemu dzierżącemu od ichmościów oddać y wyliczyć w tymże dworze Plińskim, nie wchodząc w possessyą onego, mam y powinien będę y sukcessorów moich obliguię, waruiąc to ichmościom y sukcessorom ichmościów y całemu zakonowi świętego Bazylego wielkiego y dzierżącym od ichmościów: iż ieśli by za dzierżenia swego ichmość restauracyą iaką w tey maiętności uczynili, poddanych osadzili, onych zapomogali, albo też streż Boże za dzierżenia ichmościów, lub dzierżących od ichmościów, ta maiętność Plino przez gwałtowne powietrze, ogień, woynę, nieurodzaie, gradobicie, mrozobicie, przechody broń Boże woysk swoich lub cudzoziemskich, kontrybucye, prowianty y inne wszelkie tym podobne okazye, do ruiny y spustoszenia przyszła, albo broń Boże żeby w niey poddani wymarli, lub przez swywolę porozchodzili się, przez co by iako robocizna, czynsze, arendy y inne wszelkie powinności y posługi pozalegali y ichmość nie doszli, lub sukcessorów y dzierżących od ichmościów, tedy tegoż czasu przy okupnie tey maiętności, nie wchodząc w possessyą oney, za restawracyą wszelką w oney uczynioną, za zapomaganie poddanych y osadzenie onych, za zaległe czynsze, arendy, daniny,

robocizny y cokolwiek ichmość, sukcessorowie ichmościów lub dzierżące od ichmościów pretendować będą, to wszytko według uwagi przyiacielskiey z szkatuły swoiey zapłacić mam y iako rozeyścia poddanych, tak y ze wszelkiego, broń Boże, spustoszenia prawnie ichmościów, sukcessorów y dzierżących od ichmościów, podług kwitacyi, od samychże ichmościów napisaney, lub dzierżących od ichmościów y do podpisu podaney, kwitować mam, tę kwitacyą na naypierwszych roczkach w Połocku po okupnie sądzących się przyznać, podług osobliwego listu na przyznanie tey kwitacyi, ode mnie przy tymże okupnie danego, powinien będę, toż y sukcessorowie moi powinni będą wypełnić. Które to wszytkie warunki y obowiązki, wyżey wyrażone terminissime et immutabiliter zyścić y dotrzymać mam y powinien będę, y tym listem moim benevole obowiązuię się y successorów moich obowiązuię, pod zapłaceniem za każdy naruszony y niedotrzymany punkt, w tym zapisie opisany, zaręki dwanaście tysięcy złotych, z nagrodzeniem szkod y nakładów prawnych, słównie bez żadnego dowodu y przysięgi cielesney rzeczonych, pod którą zarękę w ewikcyą maiętność moią wieczystą dziedziczną, Pawle nazwaną, w tymże woiewodztwie Połockim leżącą, y inne wszelkie dobra moie leżące y summy pieniężne poddaię y oneruię. O którą zarękę y naruszenie tego listu mego zastawnego zapisu daię moc y pozwalam ichmcom, successorom ichmciów y każdemu, ten zapis za wlewkiem od ichmciów maiącemu, siebie samego, successorów moich y każdego turbatora do wszelkiego sądu y prawa duchownego y świeckiego, urzędu grodzkiego, ziemskiego, sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii y wielkiego, a podczas interregnum y kapturowego, w który chcąc termin, regestr, powiat y woiewodztwo, chociaż by gdzie y osiadłości nie było, rokiem zawitym, terminem by naykrótszym y niestatutowym pozwać y zakazać, a ia wszędzie, nie wymawiaiąc się niczym y żadnemi obmowami, exemptami nie zasłaniaiąc się, sam oczewisto stanąć mam, a stanowszy roku, pozwu y zakazu nie burząc y nic do tego listu mego zapisu nie mówiąc, sine ullis dilationibus, legalitatibus, appellationibus et exceptionibus fori, których się generaliter wszytkich sam benevole wyrzekam, directe usprawiedliwić się, zarękę założoną zapłacić, szkody y nakłady wrócić, y we wszytkim nie zchodząc z prawa dość decyzyi sądowey uczynić powinien będę. Sąd też duchowny y świecki y urząd wszelki, tak w staniu, iako y w niestaniu moim, nie przyimuiąc ode mnie żadnych obmów, exemptów, ani naymnieyszych obron y dylacyi prawnych, iako ode mnie wyrzeczonych, nie użyczaiąc, lecz abscissis quibusvis dilationibus, legalitatibus et appellationibus y ten zapis móy in toto utwierdzić y podług onego zarękę, z szkodami, słownie rzeczonemi, na mnie y na wszelkich dobrach moich leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, etiam cum paenis banitionum ac infamiae, wskazać y mocną skuteczną y nieodwłoczną odprawę y exekucyą, bez składania rat statutowych, za pierwszym dekretem, tak iako w ostatnim stopniu prawa, mota nobilitate, nie oglądaiąc się na żadne ni od kogo bronienia, udziałać wolen y mocen będzie. A ia y successorowie moi sądu o zły wskaz, a strony o zły prze-

wód prawa nigdzie pozywać nie mam y mocy mieć nie będę y successorowie moi nie będą mogli pod tąż zaręką, pod którą zarękę, paeny, warunki y obowiązki, wyżey opisane, nie tylko ia sam, ale broń Boże przed oddaniem tey summy śmierci na mię, tedy dzieci, potomkowie y sukcessorowie moi y każdy dobra moie dzierżący, tak iako y ia sam podlegać y one in toto wypełniać y temu zapisowi dość czynić powinien będę, których wszytkich tym listem moim obowiązuię, aby y nie poiednokrotnym przeze mnie lub przez successorów moich uczynienia u kożdego sądu y prawa y na kożdym mieyscu chowan y dzierżan być ma. Y na tom dał ten móy list dobrowolny zastawny zapis z pieczęcią moią y z podpisêm ręki moiey, tudzież pod pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Plinie, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego drugiego, miesiąca Marca trzydziestego dnia. U tego listu dobrowolnego zastawnego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi specifikuią się słowy: Jan Kazimierz Żaba—starosta Koszański. Oczewisto podług prawa proszony pieczętarz do tego prawa zastawnego, danego od wielmożnego imci pana Jana Kazimierza Żaby—starosty Koszańskiego, w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Antoniemu Zawadzkiemu — proto - archimandrycie zakonu świętego Bazylego wielkiego y całemu zakonowi ichmościów Białoruskiey prowincyi, podpisuię się: Waleryan Antoni Żaba—starosta Bielski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby, we śrzedzinie mianowaney, do tego zastawnego zapisu podług prawa podpisuię się Bazyli Krzysztof Rychlicki—podstoli Trocki. Ustnie proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego prawa zastawnego podpisuię się Heronim Wizgird—starosta Kuszelewski, manu propria. Który to takowy list, dobrowolny zastawny zapis, za ustnym y oczewistym onego przez osobę wyż mianowaną zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1722 г. Іюля 18 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 1295.

140. Миролюбивая запись Полоцкаго архіепископа Флоріана Гребницкаго, данная Дисненскому старостѣ Козлову въ томъ, что онъ, архіепископъ, отказывается отъ претензій на бывшее церковное имѣніе Никольскіе Пороги.

Полоцкой Софіевской церкви когда-то принадлежалъ участокъ земли на Двинѣ, возлѣ г. Дисны, подъ названіемъ Никольскіе Пороги. Земля эта незаконнымъ образомъ (ad male narrata?) была перечислена къ Дисненскому староству. Вслѣдствіе этого архіепископъ Гребницкій вчинилъ искъ противъ Дисненскаго старосты Козелы и получилъ удовлетвореніе въ своей претензіи; но не желая терять доходовъ съ земли, которыми пользовался Козело, архіепископъ поискивалъ на немъ еще убытковъ. По ходатайству пріятелей архіепископъ согласился наконецъ прекратить это дѣло мировой сдѣлкой за 600 талеровъ, въ полученіи которыхъ и прекращеніи дѣла и выдана настоящая запись.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Julii dwudziestego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w w. x. Lit., z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieysy tysiąc siedymsetny dwudziesty wtóry obranemi, stanowszy personaliter u sądu iaśnie wielmożny nayprzewielebnieyszy w Bogu imć xiądz Floryan Hrebnicki—arcybiskup Połocki, episkop Witebski, imieniem swoim y całey prześwietney kapituły Połockiey imieniem, opowiadał y przyznał list swóy dobrowolny, wieczysto kwitacyiny y nigdy nieporuszny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, wielmożnemu imci panu Fabianowi Stanisławowi Poklewskiemu Koziełowi—staroście y wóytowi głównemu Dzisieńskiemu dany, służący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunału w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w akta ingrossować rozkazaliśmy, który wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja xiądz Floryan Hrebnicki—z Bożey y stolicy apostolskiey łaski arcybiskup Połocki, episkop Witebski, moim y całey kapituły Połockiey imieniem, pod wszytkie punkta, wadia, warunki, zaręki, obowiązki, ligamenta prawne, niżey wyrażone, a przeze mnie libere w niedotrzymaniu którego kolwiek punktu, paragrafu na się przyięte, założone, irremissibiliter podlegaiąc y dobrowolnie podaiąc się, czynię wiadomo y iawnie wyznawam, sam na sobie tym moim listem dobrowolnym wieczysto kwitacyinym, a nigdy w żadnym naymnieyszym punkcie, paragrafie nieodzownym, nienaruszym w potomne wieki zapisem, wielmożnemu imci panu Fabianowi Stanisławowi Poklewskiemu Koziełowi—staroście y woytowi głównemu Dzisieńskiemu, danym na to: iż co o dobra

funduszne, wieczyste, ziemskie, ante unionem na cerkiew świętey Zofiy, w zamku Połockim stoiącą, nadane, do archiepiskopii Połockiey z dawna należące, nazwane Porohi Mikolskie alias Łąka, w woiewodztwie Połockim, nad rzeką Dzwiną, niedaleko miasta iego królewskiey mości Dzisny leżące, a przez wielmożnego imci pana Fabiana Poklewskiego Koziela—starosty Dzisieńskiego, za przywileiem nayiaśnieyszego króla imści Jana trzeciego otrzymanym, od archiepiskopii Połockiey odłączone, a do starostwa Dzisieńskiego Nakła przyłączone y w possessyi niesłuszney imści przez lat kilkadziesiąt będące, zacząwszy ia z imci panem starostą Dzisieńskim prawem czynić, vigore funduszu y przywileiów nayiaśnieyszych królów ichmościów, dekretów assessorskich, relacyinych y innych wszelkich starodawnych possessionis na te dobra służących dokumentów, dekretami sądu głównego trybunału w. x. Lit., w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dwudziestym iednym na Wileńskiey, a drugim na Nowogrodzkich kadencyach ferowanemi, po wyszłych wszytkich dylacyach przysądzenie tych dóbr, iako własnych cerkiewnych, otrzymawszy, za temi dekretami pomienione dobra do possessyi swey wieczystey iurisdice obiołem, a o wskazy prawne y niesłuszne z tych dobr fruktyfikowanie, daley prawem z wielmożnym imci panem starostą Dzisieńskim czynić chciałem; więc za włożeniem się w to godnych iaśnie wielmożnych ichmościów panów przyiacioł y medyatorów, ponieważ mi wielmożny imść pan starosta Dzisieński za fruktyfikacię z tych dobr, za koszta moie prawne y wszytkie a wszytkie generaliter moie pretensie, do daty tego listu zachodzące, z wynalazku y medyacyi także iaśnie wielmożnych ichmościów panów przyiacioł gotowym groszem sześćset talerów bitych wypłacił y we wszytkim mi dość dostatecznie uczynił, zaczym ia arcybiskup Połocki swoim y całey kapituły Połockiey imieniem, iako z dzierżenia tych dobr cerkiewnych, Mikolskie Porohi alias Łąka, Lewkowski dworek nazwanych, w woiewodztwie Połockim leżących, z fruktyfikacyi z onych y ze wszytkich a wszytkich generaliter praetensyi moich, z okazyi dzierżenia tey Łąki pochodzących, w żałobach y zaszłych dekretach wyrażonych, do daty tego listu zachodzących, wiecznie a nieodzownie wielmożnego imci pana starosty Dzisieńskiego kwituię, uroszczony o to proceder prawa, z dekretami, paenami banitionum ac infamiae y publikacyami onych, z wskazami y wszelką w nich wyrażoną rzeczą, z osoby y dobr imści kassuię y annihiluię y wszytkie praetensie moie y całey kapituły Połockiey umarzam. Z ostrowa zaś, do tych że dobr należącego, pod samym miastem ikmci Dzisną będącego, na którym zamek od nayiaśnieyszych królów ichmościów zdawna był ufundowany, dobrowolnie się moim y całey kapituły Połockiey imieniem wiecznie zrzekam y przy possessyi w. imci pana starosty Dzisieńskiego y sukcessorów imści zostawuię, nie zachowuiąc sobie samemu, kapitule Połockiey, następcom y sukcessorom moim, po mnie arcybiskupom Połockim y nikomu, tak o pomieniony ostrów, iako o dzierżenie tych dobr, o fruktyfikowanie z onych, o żadną a żadną naymnieyszą rzecz y praetensią, do daty tego listu zachodzącą, do samego w. imci pana starosty Dzisieńskiego y sukcessorów imści w potomne czasy salwy, prawa, mocy, należności y namnieyszego praetextu, y iuż od daty ninieyszey niczym tego listu me-

go, dobrowolnego zapisu sam przez się y ni przez kogo inszego naruszać nie mam, y mocy mieć nie będę y sukcessorowie moi ne będą mogli wiecznemi czasy, pod zaręką dziesięciu tysięcy kop groszy litewskich, pod punktem trzech lukrów, wnosząc ewikcią na wszelkie maiętności, dobra moie dziedziczne y do archiepiskopii Połockiey należące, oraz leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie y u kogokolwiek będące. O którą zarękę, o niedotrzymanie, naruszenie którego kolwiek punktu, paragrafu, dla adcytowania siebie y sukcessorów moich, oraz dla przyięcia z każdego sądowego regestru, przed zawarciem y po zawarciu onych, bez podawania na chorobach obłóżnych, większościach spraw, obmów, owo zgoła abscissis omnibus dilationibus et beneficiis iuris, bez kontrowersyi y appellacyi rozprawę y forum ubiquinarium libere przyimuię y zakładam, gdzie in omni foro za cytowaniem sam personaliter osobą swoią stanąć, a stanowszy usprawiedliwić się, zarękę wyż mienioną y wszelkie szkody, nakłady prawne, gołosłownie rzeczone, nie schodząc z sądu y urzędu, zapłacić y we wszytkim temu zapisowi dość uczynić mam y następcy sukcessorowie moi powinni będą, pod tąż wyż wyrażoną zaręką. Y na tom dał ony z podpisem ręki mey własney dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis y z podpisami rąk ichmościów panów przyiaciół y pieczętarzów, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Julii ośmnastego dnia. U tego listu dobrowolnego, wieczysto kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako też y ichmościów panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Floryan Hrebnicki — arcybiskup Połocki mp. Za ustną y oczewistą proźbą od iaśnie wielmożnego imości xiędza Floriana Hrebnickiego — arcybiskupa Połockiego, do tego wieczysto kwitacyinego zrzeczonego zapisu, danego wielmożnemu imci panu Fabianowi Kozłowi — staroście Dzisieńskiemu, według prawa podpisuię się iako pieczętarz, Bogusław Leon z Olechna Błuś—krayczy powiatu Oszmiańskiego mp. Podług prawa proszony pieczętarz do tego wieczysto kwitacyinego zapisu podpisuię się Jozefat Antoni Sielawa — oboźny Połocki. Ustnie y oczewisto proszony od osoby wyż wyrażoney do tego zapisu wieczysto kwitacyinego, zrzeczonego iako pieczętarz podpisuię się Franciszek Kazimierz Woyniłowicz—podczaszy Mozyrski mp. Który to takowy list dobrowolny, wieczysto kwitacyiny, zrzeczny y nigdy nieporuszny zapis, za ustnym y oczewistym onego przez iaśnie wielmożnego nayprzewielebnieyszego w Bogu imści xiędza Floriana Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, u sądu zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1722 г. Іюля 30 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 1485.

141. Квитаційная запись уполномоченныхъ митрополита Леона Кишки, данная Ивану Колонтаю и его женѣ Софіи въ полученіи отъ нихъ пяти тысячъ злотыхъ.

Земяне Колонтаи владѣли церковнымъ имѣніемъ Попинымъ, заложеннымъ земянамъ Грохольскимъ въ 5,000 злотыхъ еще митрополитомъ Жоховскимъ. Полоцкій архіепископъ Флоріанъ Гребницкій возвратилъ это имѣніе себѣ, но залоговыхъ обязательствъ, лежавшихъ на имѣніи не исполнилъ. Вслѣдствіе этого Колонтаи вчинили противъ митрополита Леона Кишки искъ и, за неявкой его въ судъ, получили декретъ взыскать 5,000 зл. съ другихъ митрополичьихъ имѣній Лѣсневичъ, Литовки и Корничъ. Не смотря на протестъ митрополита противъ такого декрета и требованіе перенести дѣло въ духовный судъ, трибунальскій декретъ былъ сохраненъ въ полной силѣ. Но прежде приведенія его въ исполненіе обѣ тяжущіяся стороны обратились къ третейскому суду (пріятельскому), который и постановилъ: заплатить Колонтаямъ 5,000 зл. и дѣло прекратить. Настоящая запись и выдана уполномоченными митрополита въ удовлетвореніи Колонтаевъ и прекращеніи тяжебнаго дѣла.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Augusta pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy wyż na dacie pisany, obranemi, comparentes personaliter u sądu wielmożny w Bogu przewielebny imć xiądz Jozafat Jachimowicz—archimandryta Grodzieński, audytor, y w Bogu wielebny imć xiądz Seweryan Klepacki—starszy Ławryszowski, generalny prokurator causarum zakonu świętego Bazylego wielkiego, plenipotencyaryuszowie iaśnie wielmożnego imci xiędza Leona Kiszki — metropolity Kiiowskiego, opowiadali y przyznali list swóy dobrowolny, wieczysto zrzeczony kwitacyiny zapis, na rzecz w nim niżey mianowaną imci pan Janowi Kołątaiowi — strażnikowi Nowogrodzkiemu y ieymości pani Zofii Pruszakownie, bywszey Demetryanowey Hurynowiczowey, ad praesens Janowey Kołątaiowey — strażnikowey Nowogrodzkiey, małżonkom dany, służący y należący, który ustnym swym y oczewistym stwierdziwszy zeznaniem prosili nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do akt xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wpisać de verbo ad verbum rozkazaliśmy de tenore sequenti:

Ja xiądz Jozafat Jachimowicz — archimandryta Grodzieński, audytor y ia Sewe-

ryan Klepacki—starszy Ławryszowski, generalny prokurator causarum zakonu świętego Bazylego wielkiego, plenipotentiarii iaśnie wielmożnego iegomości xiędza Leona Kiszki — metropolity Kiiowskiego, do zakończenia tey sprawy destynowani, iedna osoba za dwie a dwie za iedną ręcząc, poczytaiąc y obowiązuiąc się pod wszytkie wadia, warunki, ligamenta, niżey wyrażone, libere poddaiąe się y podlegaiąc,' czyniemy wiadomo y iawnie wyznawamy tym naszym listem dobrowolnym wieczysto zrzecznym kwitacyinym zapisem, komu by o tym teraz y w potomne wieki wiedzieć należało, imci panu Janowi Kołątaiowi—strażnikowi Nowogrodzkiemu y ieymość pani Zofii Pruszakownie, bywszey Demetryanowey Hurynowiczowey, ad praesens Janowey Kołątaiowey—strażnikowey Nowogrodzkiey, małżonkom, danym: Iż co iaśnie wielmożny imć xiądz Floryan Hrebnicki—arcybiskup Połocki, urościwszy do ichmość panów Kołontaiów, małżonków, praetensyą o maiętność Popin, w woiewodztwie Witebskim leżącą, do episkopii Witebskiey należącą, pierwiey w grodzie Witebskim, a potym w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego na różnych kadencyach czynił prawem, wzaiemnie ichmość panowie Kołontaiowie, małżonkowie, requiruiąc summy sobie należącey pięciu tysięcy złotych, za prawem zastawnym przez w Bogu zeszłego iaśnie wielmożnego imści xiędza Cypryana Żochowskiego — metropolitę Kiiowskiego, w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstym, miesiąca Apryla dwudziestego czwartego dnia, na reparacyą cerkwi kathedralney Wileńskiey, u zeszłych z tego świata ichmość panów Samuela Grocholskiego—woyskiego Nowogrodzkiego y samey ieymci wziętey, a od ichmość panów Grocholskich, małżonków, prawem wlewkowym zeszłemu imci panu Demetryanowi Hurynowiczowi y ieymość pani Zofii Pruszakownie Hurynowiczowey, adpraesens Janowey Kołontaiowey — strażnikowey Nowogrodzkiey, iako aktorce dostałey, oraz y za reparacyę budynków, w teyże maiętności Popinie, za osadę poddanych, zakładane za nich prowianta y contrybucye, także pierwiey w grodzie Witebskim, a potym w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego u tegoż iaśnie wielmożnego imci xiędza arcybiskupa Połockiego prawnie upominał się, ad interim w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dwudziestym, miesiąca Oktobra siódmego dnia w Nowogródku sąd główny trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego z oczewistey y dostateczney miedzy iaśnie wielmożnym ichmość xiędzem arcybiskupem Połockim, a imci panami Kołątaiami małżonkami swóy feruiąc dekret, pomienioną maiętność Popin, iako do episkopii Witebskiey z dawnych czasów należącą, za przysięgą iaśnie wielmożnego imci xiędza Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, do possessyi onegoż przysądził, a ichmość panów Kołontaiów małżonków o summę kapitalną, idque pięć tysięcy złotych, za prawem ichmość należącą, ex quo ta summa na reparacyą cerkwi katedralney Wileńskiey, przy Spaskiey bramie stoiącey, przez w Bogu zeszłego iaśnie wielmożnego imci xiędza Żochowskiego, metropolitę Kiiowskiego—u zeszłych antecessorów wzięta, do w Bogu nayprzewielebnieyszego iaśnie wielmożnego imci xiędza Leona Kiszki—metropolity Kiiowskiego y do dobr wszelkich, do metropolii należących, odesłał, y tegoż iaśnie wielmożnego imości xiędza metropolitę przed

swóy że sąd główny trybunalny pozwem dwuniedzielnym cytować nakazał. Iakoż ichmość panowie Kołontaiowie małżonkowie, konformuiąc się do dekretu oczewistego, iaśnie wielmożnego imć xiędza metropolitę przed nasz sąd główny trybunalny wielkiego xięstwa Litewskiego na kadencyą Nowogrodzką adcytowali, gdzie dla odległey rezydencyi y innych interesów swoich na tenczas do rozprawy prawney pośpieszyć y przybyć nie mógł, a za tym za niestaniem iaśnie wielmożnego imości xiędza metropolity do prawa, ichmość panowie Kołątaiowie, małżonkowie, in contumaciam z infamią y nie małym wskazem otrzymali dekret y za tym dekretem exekucyą urzędową do dóbr metropolitańskich, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżących, nazwanych Leśniewicze, Litewka y Kornicze zprowadzili. E converso zaś iaśnie wielmożny imć xiądz Leon Kiszka—metropolita Kiiowski, maiąc sobie za gravamen takową trybunalską decyzyą, tak po iaśnie wielmożnego imci xiędza Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, iako y po ichmość panów Kołontaiów małżonków, de condictamine wyniosł był do nuncyatury inhibicyą y forum z sądu ziemskiego do sądu duchownego excypować chciał, a ichmość panowie Kołątaiowie małżonkowie, vigore zaczętego procederu prawnego o contrawencyą superius namienionemu dekretowi w tymże sądzie głównym trybunalnym, obwarowawszy sobie securitatem, aby do żadnego nie pociągano subsellium, ex quo, że ta sprawa w sądach ziemskich od tak nie małego czasu zaczęta, aż dotąd procedowali. Teraz gdy w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym dwudziestym wtórym na kadencyi Wileńskiey ciż ichmość panowie Kołontaiowie małżonkowie iuż po wszytkich wyszłych dylacyach, poczyniwszy w sądziech głównych trybunalnych swoie aktoraty, z iaśnie wielmożnym imć xiędzem metropolitą Kiiowskim do oczewistey rozprawy iść mieli y znowu za nieprzybiciem iaśnie wielmożnego imci iterum na dniu trzydziestym miesiąca Apryla, tak z swoich, iako y iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity aktoratów z nie małym wskazem pootrzymywali dekreta y one do exekucyi prawney przywodzić chcieli; więc za włożeniem się w to godnych iaśnie wielmożnych ichmość panów przyiaciół y medyatorów zobopolnych, za instancyą iaśnie wielmożnych ichmościów panów sędziów głównych trybunalnych, ponieważ ichmość panowie Kołątaiowie małżonkowie iaśnie wielmożnemu imci xiędzu metropolicie Kiiowskiemu dekretów y kondemnat swoich y generaliter całego procederu prawnego ustąpili, prawo zastawne z listów na przyznanie od zeszłego iaśnie wielmożnego xiędza Żochowskiego—metropolity Kiiowskiego, na summę pięć tysięcy złotych, ichmość panom Grocholskim dane, nam plenipotencyaryuszom oddali y ze wszytkich praetensyi swoich, do daty ninieyszey zaszłych, wielmożnego imci xiędza metropolitę kwitowali. Zaczym ia Jozafat Jachimowicz—archimandryta Grodzieński, audytor y ia Seweryan Klepacki—prokurator generalny causarum zakonu świętego Bazylego wielkiego, plenipotentiarii iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity Kiiowskiego, do zakończenia tey sprawy delegowani, tym naszym listem dobrowolnym nieporuszonym zapisem, tak z wyniesionych ad forum seculare et spirituale inhibicyi, dekretów, żałob, processów y całego generaliter proce-

deru prawnego in quocunque subsellio z aktoratu iaśnie wielmożnego imości xiędza metropolity, z imci panami Kolontaiami, małżonkami, do daty ninieyszey zaszłego y uroszczonego, wiecznie kwituiemy, żadney salwy y przystępu, tak iasnie wielmożnemu imci xiędzu metropolicie samym sobie y sukcessorom naszym y całey kapitule o żadną naymnieyszą rzecz do ichmościów panów Kołątaiów małżonków y successorów ichmości wiecznemi czasy nie zachowuiemy, ale owszem od kożdego o ten przewód y naymnieyszą rzecz ichmość turbuiącego, ubique locorum osobami naszemi y kosztem naszym ewinkować mamy y sukcessorów naszych obowiązuiemy, pod zaręką piętnastu tysięcy złotych polskich, pod którą zarękę wszytkie y wszelkie dobra do metropolii należące, mianowicie folwark metropolitański w woiewodztwie Nowogrodzkim y wsi nazwane Leśniewicze, Litewkę y Kornicze leżące, do których iuż urzędowa za dekretami sprowadzana była exekucya, y nasze własne leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie y u kogokolwiek będące, w ewikcyą podaiemy y oneruiemy. O co y do zapozwania lub zakazania sobie terminem, by naykrótszym y niestatutowym, ubiquinarium dobrowolnie zachowuiemy forum, gdzie my wszędzie u kożdego sądu, prawa y urzędu, by nienależytego, za każdym pozwem y zakazem, nie wymawiaiąc się niczym y żadnemi obmowami nie zasłaniaiąc się, stanąć mamy, a stanowszy roku, pozwu y zakazu nie burząc y nic do tego listu ani wpisów, by y w kilka regestrów spraw wpisany był, nie mówiąc, directe, sine ullis dilationibus, legalitatibus et appellationibus, usprawiedliwić się, zarękę zapłacić, szkody słównie rzeczone nagrodzić y we wszytkim, nie schodząc z sądu, prawa, dość decyzyi sądowey podlegać mamy, sukcessorowie y następcy nasi powinni będą. Sąd też y urząd wszelki, tak za staniem iako y w niestaniu naszym, nie przymuiąc żadnych od nas obmów, dylacyi, by nayprawnieyszych nie użyczaiąc, lecz semotis quibusvis dilationibus, legalitatibus et appellationibus, których się generaliter wszytkich tym zapisem wyrzekamy, summario processu nas sądzić, zarękę z szkodami, słównie mianowanemi, etiam cum paenis banitionum ac infamiae, na nas y na wszelkich dobrach naszych leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, wskazać, dekreta z aktoratu wszytkie, z aktoratów imci panów Kołontaiów, małżonków, z iaśnie wielmożnym imci xiędzem metropolitą zaszłe, in toto approbować y skuteczną, prawną, mocną y nieodwłoczną exekucyą za tym dekretem, tak iakoby ultimae instantiae był otrzymany, udziałać wolen y mocen będzie; a strony o zły przewód prawa nigdzie pozywać y turbować nie mamy, pod tąż wyż wyrażoną zaręką, którą by niepoiednokrotnie zapłacili, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, aż do dość onemu we wszytkim uczynienia, przy nienaruszney ma zostawać mocy. Y na tośmy ony dali imci panom Kołątaiom— strażnikom Nowogrodzkim małżonkom, z podpisem rąk naszych własnych y z podpisami rąk imci panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Julii trzydziestego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zrzeczonego zapisu podpisy rąk tak samych

aktorów, iako też y ichmość panów pieczętarzów temi słowy wyrażaią się: xiądz Jozaphat Jachimowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego archimandryta Grodzieński, audytor iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity mp. Seweryan Klepacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy Ławryszowski, procurator causarum mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiędza Jozaphata Jachimowicza—zakonu świętego Bazylego wielkiego archimandryty Grodzieńskiego, audytora iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity y w Bogu przewielebnego imci xiędza Seweryana Klepackiego, także zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego Ławryszowskiego, prokuratora causarum, zupełnych plenipotencyaryuszów, do tego listu dobrowolnego wieczysto zrzeczonego kwitacyinego zapisu, ichmość panom Janowi Kołątaiowi — strażnikowi Nowogrodzkiemu y Zofii Kołątaiowey—strażnikowey Nowogrodzkiey, małżonkom, według prawa podpisuię się Władysław Thadeusz Wańkowicz—starosta Ruszewski. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od zwysz pomienioney osoby do listu wieczysto kwitacyinego zapisu podpisuię się Krzysztoph Franciszek Rościszewski—podstoli Trocki. Ustnie proszony pieczętarz od osób w tym wieczysto kwitacyinym zapisie wyrażonych podpisuię się Kazimierz Heronim Deraes—podczaszy Witebski mp.—Który to takowy list dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż mianowanych osob zeznaniem, iest do akt xiąg głównych trybunału w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1722 г. Іюля 30 дня.

Изъ книги № 72, за 1722 г., л. 1477.

142. Квитаціонная запись отъ Новогородскаго стражника Ивана Колонтая и жены его Софіи Полоцкому архіепископу Флоріану Гребницкому на имѣніе Попинъ.

Митрополитъ Кипріанъ Жоховскій, нуждаясь въ деньгахъ для починки Виленской Соборной церкви, занялъ у земянъ Грохольскихъ 5,000 злотыхъ подъ залогъ имѣнія Попина; Грохольскіе переуступили свои права на это имѣніе Колонтаямъ, которые и владѣли имъ довольно значительное время. Флоріанъ Гребницкій—Полоцкій архіепископъ, вчинилъ по этому дѣлу искъ и выхлопоталъ у главнаго трибунала удовлетворительный декретъ; завладѣвши имѣніемъ, какъ церковнымъ, онъ въ тоже время завладѣлъ и инвентаремъ Колонтаевъ. Послѣдніе въ свою очередь вчинили искъ и получили также удовлетворительный декретъ; но по ходатайству пріятелей обѣ тяжущіяся стороны помирились: архіепископъ Гребницкій заплатилъ за инвентарь, а Колонтаи выдали ему настоящую квитанцію въ неимѣніи претензій.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Augusta pierwszego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty wtóry obranemi, stanowszy personaliter u sądu imć pan Jan Kołontay—strażnik Nowogrodzki y sama ieymć pani Zofiia Pruszakowna, bywsza Dymytryanowa Hurynowiczowa, ad praesens Janowa Kołontaiowa—strażnikowa Nowogrodzka, małżonkowie, opowiedali, praesentowali y przyznali list swóy dobrowolny, wieczysto kwitacyiny zrzeczny zapis, na rzecz w nim niżey wyżoną, dany iaśnie wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu - arcybiskupowi Połockiemu, Witebskiemu, Orszańskiemy et cetera biskupowi służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy wpisać w akta rozkazaliśmy, który wpisuiąc de verbo ad verbum tali sequitur tenore:

Ja Jan Kołontay—strażnik Nowogrodzki y ia Zofia Pruszakowna, bywsza Demetryanowa Hurynowiczowa, ad praesens Janowa Kołontaiowa — staźnikowa Nowogrodzka,

spólni małżonkowie, ziemianie iego królewskiey mości woiewodztwa Mińskiego, iedna osoba za obie, a obie za iedną ręcząc, poczytaiąc y obowiązuiąc się, czyniemy iawno y wyznawamy sami na siebie tym naszym listem, dobrowolnym, wieczystym, kwitacyinym, zrzecznym zapisem, iaśnie wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—arcybiskupowi Połockiemu, Witebskiemu, Orszańskiemu, Mścisławskiemu, Mohilowskiemu etc. biskupowi danym, komu by o tym teraz y w potomne czasy wiedzieć należało, iż co dobra nazwane Popin, w woiewodztwie Witebskim leżące, do episkopii Witepskiey z funduszu należące, przez iaśnie wielmożnego w Bogu zeszłego z tego świata imci xiędza Cypryana Żochowskiego—metropolitę całey Rusi, w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstym zeszłym też z tego świata, ichmość państwu Samuelowi Grocholskiemu—woyskiemu Nowogrodzkiemu y Zofii z Korsaków Grocholskiey—woyskiey Nowogrodzkiey, małżonkom, w summie pieniędzy pięciu tysięcy złotych polskich, rachuiąc talar bity po złotych sześciu, na reparacią cerkwi kathedralney Wileńskiey pożyczoney, prawem zastawnym zawiedzione, a od ichmość panów Grocholskich, małżonków, zeszłemu z tego świata, imci panu Demeryanowi Hurynowiczowi y mnie Zofii Pruszakownie na ówczas Hurynowiczowey, a teraz Kołontaiowey wlewkiem prawa postąpione y do possessyi podane y w possessyi naszey zastawney aż do roku tysiąc siedmset dwudziestego zostaiące, iaśniewielmożny imć xiądz Floryan Hrebnicki—arcybiskup Połocki, Witebski, Mścisławski, Orszański, Mohilewski etc. episkop, iako należyty tych dóbr ex fundo do episkopii Witebskiey należących, aktor, czyniąc z nami naprzód u grodu Witebskiego, a potym za appellacią u sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego prawem, przysądzenie sobie tych dobr dekretem z oczewistey kontrowersyi, w roku tysiąc siedmset dwudziestym, miedzy nami ferowanym otrzymał, vigore którego dekretu w tymże tysiąc siedmset dwudziestym roku, miesiąca Septembra piętnastego dnia, tę maiętność Popin, iako swoią własność urzędownie do possessyi swey obioł y oney dzierżącym został; przy którym obięciu y część krescencyi naszey własney, nam tymże dekretem sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego oczewistym przysądzoney, także bydła y różney ruchomości tam pozostałey zabrał, o którą to krescencią naszą y wszelką ruchomość, o inne wszelkie czasu obięcia tey maiętności stałe nam szkody y urosłe ztąd pretensie nasze, my Kołontaiowie małżonkowie iaśnie wielmożnnego imci xiędza arcibyskupa Połockiego do sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego zapozwawszy dekreta na imć z naszego y imci aktoratów, w roku teraznieyszym tysiącznym siedmsetnym dwudziestym wtórym, z niemałemi wskazami, paenami pootrzymywaliśmy y za onemi exekucie urzędowe dla odprawy za wskaz summy do teyże maiętności Popina sprowadzać chcieliśmy. Więc za włożeniem się w to godnych ichmość panów przyiaciół zobopólnych, ponieważ nam Kołontaiom małżonkom tak za krescencią naszą, w maiętności Popinie pozostałą, iako y za wszytkie a wszytkie generaliter pretensie nasze, w żałobach y zaszłych dekretach wyrażone, do daty ninieyszey za-

chodzące, iaśnie wielmożny imć xiądz arcybiskup Połocki gotowym groszem dość dostatecznie uczynił y in toto nas acquietował, zaczym y my Kołontaiowie, małżonkowie, iako już in toto zupełnie y dostatecznie acquietowani, przerzeczonego iaśnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Floryana Hrebnickiego— arcybiskupa Połockiego, Witebskiego, Mścisławskiego, Orszańskiego, Mohilowskiego etc. biskupa, z dość sobie zupełnego, dostatecznego in toto uczynienia y ze wszytkich a wszytkich generaliter praetensyi naszych, do daty tego listu zachodzących, wiecznie a nieodzownie de plano tym listem naszym dobrowolnym zapisem kwituiemy y wszytkie generaliter pretensie nasze wiecznie umorzamy, zaszłe o to u sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego z naszych y samegoż imci aktoratów dekreta, z kondemnatami, publikacyami onych y wszelką w nich wyrażoną rzeczą y ze wszytkim procederem prawa, przez nas do imci y do imci pana Karola Hrebnickiego uroszczonym, kassuiemy y annihiluiemy y one wespół z prawem zastawnym na maiętność Popin od zeszłego iaśnie wielmożnego imci xiędza Żochowskiego ichmość panom Grocholskim małżonkom danym, z listem na przyznanie onego, z inwentarzem y z wlewkiem od ichmościów panów Grocholskich małżonków nam służącym, z intromissiami, ieneralskiemi kwitami, pobornemi y wszytkiemi possessionis dokumentami do ręku, iako należytem udo maiętności Popina aktorowi, iaśnie wielmożnemu imci xiędzu arcybiskupowi Połockiemu oddawszy, z onych y z possessyi maiętności Popina zrzekamy, nie zachowuiąc nam samym, potomkom y sukcessorom naszym, bliskim krewnym, a pogotowiu dalekim y nikomu tak do pomienioney maiętności Popina, iako y do samego iaśnie wielmożnego arcybiskupa Połockiego y całey kapituły Witebskiey y wszytkich obwinionych, o żadną a żadną naymnieyszą rzecz y praetensią, do daty tego listu zachodzącą, żadney naymnieyszey salwy, prawa, mocy, należności y naymnieyszego przystępu y praetextu y iuż od daty ninieyszey niczym tego listu naszego- dobrowolnego, kwitacyinego zapisu sami przez się y ni przez kogo naruszać nie mamy y mocy mieć nie będziemy; ale y owszem za summę o Popin, vigore prawa zastawnego y dekretu oczewistego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego, miedzy nami ferowanego, od iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity całey Rusi odebraną, ieśli by kto turbować chciał, zastępować y ewinkować obowiązuiemy się y sukcessorów naszych obowiązuiemy, pod zaręką tysiąca złotych bitych y nagrodzenia szkod, słównie rzeczonych, pod którą zarękę w ewikcią wszytkie y wszelakie dobra nasze, leżące y ruchome, summy pieniężne, gdzie kolwiek będące, podaiemy y oneruiemy. O co y do zapozwania lub zakazania siebie terminem, by naykrótszym y niestatutowym, bez żadnych zwłok, obmów, exemptów y dilacyi, by nayprawnieyszych nie używaiąc, lecz semotis quibusvis dilationibus, legalitatibus et appellationibus, których się generaliter wszytkich tym listem libere wyrzekamy, summario processu nas sądzić, zarękę z szkodami słównie rzeczonemi, etiam cum paenis banitionum et infamiae na nas y na wszelkich dobrach naszych leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie kolwiek będących, wska-

zać y mocną odprawę y exekucyą za pierwszym dekretem, tak iako w ostatnim stopniu prawa, udziałać wolen y mocen będzie; a my sądu y urzędu o zły wskaz, a strony o zły przewód prawa nigdzie pozywać nie mamy y mocy mieć nie będziemy, pod tąż zaręką; którą by y nieraz zapłaciwszy, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysty kwitacyiny zapis in suo robore et valore zostawać ma. Y na tośmy dali ten nasz list, dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, z podpisem naszym y z podpisem rąk ichmość panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset dwudziestego wtórego, miesiąca Julii trzydziestego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmość panów pieczętarzów tymi słowy: Jan Kołontay, ręką swą, Zofia Kołontaiowa. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od ichmość panów Jana Kołontaia — strażnika Nowogrodzkiego y Zofii Kołontaiowey — strażnikowey Nowogrodzkiey, małżonków, do tego listu wieczysto kwitacyinego zapisu, iaśnie wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu — arcybiskupowi Połockiemu, Witebskiemu, Orszańskiemu, Mścisławskiemu, Mohilowskiemu biskupowi danego, według prawa podpisuię się Władysław Thadeusz Wańkowicz—starosta Ruszowski. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od zwysz pomienionych osób do tego listu wieczysto kwitacyinego podpisuię się Krzysztof Franciszek Rościszewski—podstoli Trocki. Ustnie proszonę pieczętarz od osób w tym wieczysto kwitacyinym zapisie wyrażonych, podpisuię się: Kazimierz Stanisław de Reas—podczaszy Witebski mp. Który to takowy list, dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wysz wyrażone osoby u sądu zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1723 г. Іюля 3 дня.

Изъ книги № 74, за 1723 г., л. 85.

143. Квитаціонная запись отъ настоятелей Жировицкаго и Лавришовскаго монастырей Пинскимъ подкоморичамъ Цѣхановичамъ на сумму сорокъ тысячъ злотыхъ.

Пинскій и Туровскій епископъ Іоакимъ Цѣхановичъ записалъ Жировицкому монастырю 40,000 зл. съ обезпеченіемъ на своихъ имѣніяхъ въ Пинскомъ повѣтѣ. По смерти его имѣніями завладѣли его родственники; Жировицкій монастырь вчинилъ противъ нихъ искъ. По ходатайству пріятелей наслѣдники Цѣхановича выплатили монастырю завѣщанную сумму, въ чемъ и выдана настоящая квитанція настоятелями Жировицкаго и Лавришовскаго монастырей.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Julii szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównemi duchownemi y świeckimi koła compositi iudicii, na trybunał w w. x. Lit., z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty trzeci obranemi, comparentes personaliter u sądu w Bogu wielebni imci xięża Polikarp Michuniewicz—Żyrowickiego y Seweryn Klepacki—Ławryszowskiego conventów bazyliańskich starsi, swoim y wszytkich ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich imieniem, opowiadali y przyznali list swóy dobrowolny, wieczysto kwitacyiny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, ichmość panom Hieronimowi Thomaszowi—stryiom y Franciszkowi synowcowi ichmościom Ciechanowiczom—podkomorzycom Pińskim dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym zeznaniem swoim stwierdziwszy, prosili nas sądu, ażeby pomieniony zapis cum omnibus eius contentis był do xiąg głównych trybunalnych w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy, w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać rozkazaliśmy, a wpisuiąc de verbo ad verbum tenor sequitur talis:

Ja xiądz Polikarp Michuniewicz—reguły świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Żyrowickiego, moim y wszytkich w Bogu wielebnych xięży bazylianów Żyrowickich imieniem, y ia xiądz Seweryn Klepacki — tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy Ławryszewski, ieneralny spraw zakonnych do trybunału głównego w. x. Lit. procurator y plenipotent, za zgodnym y iednostaynym w Bogu przewieleb-

nego imci xiędza prowincyała naszego et totius religionis pozwoleniem, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązuiąc, iawno czyniemy y wyznawamy sami na siebie tym naszym listem dobrowolnym wieczysto-kwitacyinym a nigdy nieporuszonym zapisem, donosząc do wiadomości kożdemu, komu by o tym wiedzieć teraz y na potym należało, danym wielmożnym ichmość panom Hieronimowi, Thomaszowi—stryiom y Franciszkowi synowcowi ichmościom Ciechanowiczom—podkomorzycom Pińskim na to, iż co ieszcze w roku tysiąc siedmsetnym piątym, miesiąca Augusta dwudziestego dnia zeszły w Bogu świętey pamięci iaśnie wielmożny imć xiądz, na świecie Jan Jozefat, w zakonie Joachim Ciechanowicz—episkop Piński y Turowski, ex puro erga fidem sanctae unionis zelo, ad pias causas summy czterdzieście tysięcy złotych na konwent w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich, supra fundum dobr swoich wieczystych dziedzicznych, Dorohiczyn y Żabczyce nazwanych. w w. x. Lit. w powiecie Pińskim leżących y na zastawney maiętności Słochach w koronie Polskiey, w powiecie Drogickim situowaney, applikowawszy zapisem swoim sub acta et data superius expressa, in authentica iuris forma sprawionym, sub onus pomienionych summy czterdziestu tysięcy złotych, praenominata bona sua, reservata sobie tylko advitalitate, podał y oppignorował y takowy zapis swóy, ingressus religionem świętego Bazylego wielkiego et in ea w świętobliwych przez lat kilka perseverando cnotach, po uczynioney professyi y dostąpieniu gradum praesbiteratus, sponte personaliterque u sądu głównego trybunalnego w. x. Lit. sub acta roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Julii trzydziestego pierwszego dnia na kadencyi Wileńskiey przyznał, a zatym w roku tysiąc siedmsetnym pietnastym, miesiąca Maia pietnastego dnia, tenże sam supra mianowany zapis swóy, iuż będąc starszym klasztoru Chomskiego y officiałem episkopii Pińskiey, osobliwym zapisem swoim, rite ac legitime uczynionym, ratifikował; successu temporis z promocyi zakonu ś. Pińskim y Turowskim episkopem zostawszy, wyżey mianowaną piae legatae et inscriptae summae transactią listami swymi prywatnymi, do różnych starszych xięży bazylianów pisanymi, pro firma, rata et grata acceptował, tandem y sam niedługo żyiąc, w roku tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym śmiercią z tego świata zszedł. Post fata którego wielmożni ichmość panowie Hieronim y Thomasz—bracia rodzeni, a Franciszek synowiec nieboszczykowscy Ciechanowiczowie—podkomorzycowie Pińscy, naturalnymi wszelkich y wszytkich dobr zostawszy sukcessorami y aktorami, gdy mimo zapisy, xięży bazylianom Żyrowickim służące, superius de acta et data wyrażone, dobra Dorohiczyn do swoiey praeoccuparunt possessii, na tenczas my bazylianie oskarżywszy ichmościów de violenti expulsione na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tymże tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym do Mińska zapozwaliśmy, denique na kożdey trybunalskiey kadencyi incessanter reassumendo litem, hucusque z tymiż ichmość panami Ciechanowiczami—podkomorzycami Pińskiemi, in continuo iuris zostawaliśmy strepitu, y kiedyśmy iuż na teraznieyszey kadencyi trybunalskiey ad finale in principali negotio accedere mieli experimentum, interea nastąpiła w to godnych wielmożnych ichmość panów przyiacioł interpositia,

qua mediante ponieważ przerzeczeni wielmożni ichmość panowie Ciechanowiczowie—podkomorzyczowie Pińscy, praemissam nostram facilitando praetensionem, in exolutione totalney summy za zapisami wyżey pomienionymi, przez iaśnie wielmożnego imci xiędza episkopa Pińskiego nam zapisaney, qua successores et possessores dobr imci de integro instantaneam do rąk naszych uczynili satisfactionem; zaczym ex eadem wiecznymi a nigdy nieodzownymi czasy nostri conventus Żyrovicensis et totius religionis nomine ichmościów panów Ciechanowiczów—podkomorzyców Pińskich y successorów ichmościów quituiąc czasy, zapisy mianowane y za nimi zaszłe w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego dekreta y cały eo intuitu do daty ninieyszey uroszczony proceder prawa kassuiemy, annihiluiemy, z xiąg eliminować pozwoliliśmy takową praetensyą naszą, per totum et in toto uspokoioną, in perpetuum żadney sobie samym, xięży bazylianom Żyrowickim, zakonowi naszemu y nikomu od ichmościów panów Ciechanowiczów successorów do dobr ichmościów Drogiczyna, Żabczyc y Słoch y innych wszelkich ratione superius praemissorum salwy, przystępu y należności nie zachowuiemy, ale iako się wyżey wyraziło, tego wszytkiego dotrzymać y od każdego zakonu naszego o pomienioną toties praetensyą naszą turbuiącego, praetext iaki ścielącego, u wszelkiego sądu y prawa, tyle razy, wiele tego potrzeba będzie ukazywała, proprio sumptu, ichmościów panów Ciechanowiczów y successorów ichmości zastępować y evinkować obowiązuiemy się, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą, pod którą iako w ewikcyą wszelkie dobra nasze conventowe Żyrowickie podaiemy y oppignoruiemy. Tak in casu naruszenia takowego wieczysto kwitacyinego zapisu naszego, w którym kolwiek punkcie y paragrafie, daiemy moc y pozwalamy pozwem pozwać, lub zakazem zakazać, w który chcąc termin, powiat y woiewodztwo, rokiem iak naykrótszym, by y niestatutowym, do wszelkiego sądu, prawa y urzędu ziemskiego, grodzkiego, sądu głównego trybunalnego, tak koła wielkiego, iako też y koła compositi iudicii, zadwornego, assessorskiego, marszałkowskiego, a podczas interregnum y kapturowego gdzie my będąc zapozwani lub zakazani, abscissis omnibus dilationibus atque amputatis beneficiis iurium, ex quolibet regestro, etiam po zawarciu by y z kilku razem, rozprawę przyiąć, za naruszenie tego zapisu naszego zaręką zapłacić, szkody słównie mianowane nagrodzić, paenis banitionum ac infamiae sine beneficio aresti cum forti ad primam instantiam super quibusvis bonis nostris executione extendendis, podlegać y one chyba sola tylko satisfactione znosić y kassować, oraz we wszytkich punktach y paragrafach temu zapisowi naszemu zadość uczynić powinni, cum successoribus nostris et tota religione, a praecipue konwentem Żyrowickim będziemy. Y natośmy ten nasz zapis wieczysto kwitacyiny z podpisem rąk naszych własnych, tudzież z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas oczewisto uproszonych, ichmościom panom Ciechanowiczom—podkomorzycom powiatu Pińskiego, dali. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Julii trzeciego dnia. U tego zapisu podpisy rąk in eum sequuntur tenorem: Xiądz Polikarp Mihuniewicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy

Żyrowicki mp. Sewerian Klepacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego prokurator ieneralis causarum, starszy Ławryszewski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnych ichmościów xięży Polikarpa Mihuniewicza—starszego klasztoru Żyrowickiego świętego Bazylego y od imci xiędza Seweryana Klepackiego—prokuratora tegoż zakonu y starszego Ławryszewskiego, do tey kwitacyi wieczystey daney ichmość panom Hieronimowi, Thomaszowi y Franciszkowi Ciechanowiczom—podkomorzycom Pińskim, podpisuię się Jozeph Łusbina Żamowski—horodniczy Witebski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych, do tey wieczytey kwitacyi, daney ichmościom panom Ciechanowiczom, podpisuię się Antoni Jan Orzeszko. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz według prawa do tey kwitacyi podpisuię się Theophil Stanisław Kierdey—miecznik powiatu Pińskiego mp. Który to zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1724 г. Мая 23 дня.

Изъ книги № 75, за 1724 г., л. 380.

144. Продажная запись отъ Александра Стабровскаго Виленскимъ базиліанамъ на бѣглыхъ крестьянъ.

У земянина Стабровскаго были бѣглые крестьяне; они осѣли въ имѣніи Бѣличанахъ, принадлежавшихъ Св. Троицкимъ базиліанамъ. Стабровскій вчинилъ искъ; но вслѣдствіе вмѣшательства *пріятелей*, обѣ тяжущіяся стороны пришли къ слѣдующему соглашенію: базиліане заплатили Стабровскому извѣстную сумму денегъ, а онъ отказался отъ своихъ крестьянъ въ пользу базиліанъ.

Roku tysiąc siedmset dwudzietsego czwartego, miesiąca Maia dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny dwudziesty czwarty obranemi, stanowszy personaliter imć pan Alexander Michał Stabrowski, opowiadał y przyznał list dobrowolny wieczysto przedażny a nigdy nieporuszony zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu wielebnym ichmość xięży bazylianom konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trόycy reziduiących, dany, służący y należący, który, ustnym y oczewistym swym stwierdziw-

szy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, wpisać w akta roskazaliśmy, który wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Alexander Michał Stabrowski czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczystym y nigdy nieporuszonym listem zapisem, komu by ieno teraz y na potomne czasy wiedzieć należało, iż co ia maiąc dobra dziedziczne wieczyste, oyczyste z antenatów moich, mnie po dobrodzieiu rodzicu moim imci panu Adamie Stabrowskim—podkomorzycu Połockim, w różnych woiewodztwach y powiatach w. x. Lit. leżące, a mianowicie w powiecie Oszmiańskim, Jacewszczyzna y Demszki nazywaiące się, z podziału miedzy mną wyrażonym Stabrowskim a ichmć pp. bracią moią rodzoną Mikołaiem y Heronimem Stabrowskiemi, tudzież z pomiarkowania za wyposażenie siostr moich mnie dostałe, z których to dobr w powiecie Oszmiańskim leżących, po inkursyi nieprzyiacielskiey w wielkim xięstwie Litewskim grassuiącey, od sześciudziesiąt lat, poddani wieczyści, na imię Symon Deruha, Dmitr Deruha, Maxim Deruha, bracia rodzeni, ze wsi Demszek, iako inwentarz stary w sobie zawiera, w małych leciech wyszedszy z swoiey wsi y chat, tandem błąkawszy się, a przyszedszy do lat za staraniem y zapomożeniem dworu pożeniwszy się, we wsi Dubowruczu, do maiętności Bieliczan w. i. x. bazylianów ś. Tróycy klasztoru Wileńskiego, w woiewodztwie Mińskim leżącey, osiedli y za poddanych założyli się, o których ia Alexander Stabrowski, wziowszy pewną wiadomość y dowiodszy starym przyznanym inwentarzem, iako o swoich własnych poddanych oyczystych wieczystych, z i. x. bazylianami, ad aedes ś. Tróycy w Wilnie rezyduiącym, o wydanie prawny proceder urościłem. A za medyacyą z obu stron ichmościów panów przyiacioł ad recognitionem uproszonych, ponieważ z dedukcyey od dawnego czasu wyszli y zkollegowali się z tamecznemi poddanemi Bieliczańskiemi, a ichmć xx. bazylianie wydania onych nie bronili; tedy ia stosuiąc się do prawa pospolitego, maiąc wolność swoią własnością, iako y komu chcąc, szafować y disponować, tych chłopów wyrażonych iuż z dziećmi spłodzonemi, to iest: Symona Deruhę z synami Apanasem, Dzienisem, Andrzeiem, bratanków dwa nieboszczyka Maxima, Romana y Iwana, Dzimitra Deruhę, który na części zastawney ichmościów panów Połubińskich osiadł y podany ichmć xięży bazylianam prawem zastawnym iest, którego to przy okupnie Dzimitra Deruhę od wieczników tey drugiey części maiętności Bieliczan maią y powinni będą ciż ichmść xięża bazylianie Wileńscy iako iuż swego wieczystego do siebie odebrać, podług ninieyszego wieczystego prawa mego bez żadney ni od kogo przeszkody, y iuż od daty tego mego dobrowolnego wieczysto zrzecznego listu zapisu wyrażonych poddanych z żonami, dziećmi mianowanemi, a które ieszcze z ich familii maią być, wiecznemi a nieodzownemi czasy taxą, w konstitucyi o zbiegłych poddanych wyrażoną, za kożdą osobę wziowszy aquitacyę, za gotową summę przedałem w Bogu wielebnym ichmć xx. bazylianam klasztoru Wileńskiego, w moc y spokoyne dzierżenie y używanie po-

stąpiłem, żadney sukcessorom moim, braci, krewnym y iakim kolwiek praetexem interessantom, salwy nie zachowuiąc do dochodzenia, z pomienionych poddanych zrzekam się y aktorami ichmć xięży bazylianów czynię y od każdego turbatora o tych poddanych ewiktorem być zapisuię się, daiąc in evictionem maiętność moią wieczystą Jacewszczyznę y Deruszki. Wolni tedy y mocni ichmć xięża bazylianie Wileńscy tymi chłopami, od tak dawnego czasu zażytemi y w possessyey swoiey dzierżącemi y iako iuż z przedania mego wieczystymi, rządzić, dysponować, przedać, dać, darować według woli y upodobania swego, bez żadney ode mnie y sukcessorów moich, bliskich krewnych y ni od kogo do tych chłopów praetext ścielącego przeszkody. Insuper ieszcze ia Stabrowski waruię ichmość xięży bazylianom, ieśli by kto kolwiek lub za dokumentem iakim, ode mnie danym, lub bez dokumentu za iakową pretensyą do tych chłopów praetext słał y ichmć xx. bazylianów turbować śmiał y ważył się, tedy maiętność moią Jacewszczyznę y Deruszki, cum omnibus attinentiis et pertinentiis w powiecie Oszmiańskim leżącą, in evictionem ad solutionem, ieśli by ichmość xięża szkodować mieli, podług taxy z konstytucyi za każdego chłopa poddanego troiako iuż aquietować mam y osobliwie expensa ichmć powrócić, w którey summie aż do okupna in evictionem zapisane dobra w possessyi ichmciów xięży bazylianów będą. A ieżeli by niekontenci z tenuty byli, tedy y na wszelkich dobrach moich leżących, ruchomych, summach pieniężnych te quitować pozwalam, y to wszytko co się tylko wyżey namieniło, in omnibus punctis, clausulis et paragrafis dotrzymać y zyścić mam, pod wyż wyrażonemi zarękami (proceder zaś wszytek prawny, w tey sprawie uroszczony y zaszły, in toto skassowawszy y annihilowawszy, do rąk ichmościów xięży bazylianów wróciłem y oddałem y z ziąg eliminować pozwoliłem y pozwalam, pod zaręką wyż pomienioną), o które przymuię do adcitowania forum ubiquinarium mnie, a po mnie sukcessorów moich; gdzie stanowszy, abscissis omnibus dilationibus et amputatis iurium beneficiis, których się generaliter zrzekam, summario processu sub paena banitionum et infamiae, tanquam ex personali controversia decernenda, nie wynosząc żadnych in contrarium aktoratów, instantanee zaręki, benevole założone, od których ani sąd ex clementia uwalniać nie może, zapłacić y we wszytkim usprawiedliwić się mam, a po mnie sukcessorowie moi powinni będą, a w niestaniu moim sąd każdy, przed który o to adcitowany będę, podług dobrowolnego wieczystego zapisu zaręki ode mnie spontanee założone, z samym kapitałem według taxy konstytucyi za każdego chłopa złączone z punktem banicyi doczesney wieczney y infamiey, wskazawszy na odprawę forti manu, mota nobilitate, iako in ultimo iuris gradu, do przerzeczonych dobr moich oyczystych Jakowszczyzny y Deruszki y innych wszelkich generaliter za wskaz summy odesłać, mocen y wolen będzie. A ia sądu takowego de malo iudicato, ani też strony o zły przewód prawa w naymnieyszym punkcie turbować y o to iure agere mocy mieć nie będę y sukcessorowie moi pod tąż wyrażoną zaręką nie będą; a y po zapłaceniu zarąk by y nie poiednokrotnie, przecie ten móy dobrowolny wieczysty przedażny list przy zupełney

mocy y walorze inviolabiliter tam, punctatim, quam in confuso zostawać ma. Y na tom ia wyrażony Stabrowski dał ten móy dobrowolny wieczysty zapis z podpisem ręki mey y z podpisami rąk ichmość pp. pieczętarzów, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych y na podpisach wyrażonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego czwartego, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczystego przedażnego a nigdy nieporuszonego zapisu podpisy rąk samego aktora, iako też ichmość panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Alexander Michał Stabrowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iegomości pana Alexandra Michała Stabrowskiego do tego prawa wieczystego, w Bogu wielebnym ichmć xx. bazylianom konwentu Wileńskiego danego, podług prawa podpisuię się, Daniel Antoni Szpakowski — star. Kuszlicki. Według prawa proszony pieczętarz od osoby wyż wyrożoney do tego wieczystego zapisu podpisuię się Lud. Ant. Kotowicz, p. g. powiatu Grodzien. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz według prawa podpisuię się, Franciszek Michał Oskierko—stolnik Mozyrski. Który to takowy dobrowolny wieczysto przedażny y nigdy nieporuszony zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1731 г. Апрѣля 9 дня.

Изъ книги № 85, за 1731 г., л. 35.

145. Фундушовая запись отъ Ошмянскаго мостовничаго Владислава Марковскаго и супруги его Констанціи Сутьковской церкви на имѣніе Сутьковъ, на основаніе при ней новаго базиліанскаго монастыря.

Супруги Марковскіе, будучи бездѣтными, записываютъ свое имѣніе Сутьковъ въ Ошмянскомъ повѣтѣ мѣстной церкви съ тѣмъ, чтобы при ней былъ выстроенъ уніатскій монастырь и содержалось пять монаховъ; эти монахи должны служить еженедѣльно 5 обѣденъ: 2 за фундаторовъ, 2 за ихъ родныхъ и пятую за души, пострадавшія какимъ либо образомъ невинно отъ людей, и за тѣмъ похоронить фундаторовъ съ подобающимъ почетомъ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego pierwszego, miesiąca Aprila szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraz-

nieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty pierwszy obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego ichmość panowie Władysław Markowski—mostowniczy powiatu Oszmiańskiego y Konstancya z Kniażewiczów Markowska—mostowniczyna Oszmiańska—opowiadali, prezentowali y wykonanym rotą w konstytucyi tysiąc sześćset trzydziestego piątego roku wyrażoną iuramentem przyznali list dobrowolny wieczysty nieporuszny fundationis zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imści xiędzu Antoninowi Tumiłowiczowi—ad praesens prowincialowi, y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży ritus graeci ordinis sancti divi Basilii magni, dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem prosili nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać rozkazaliśmy, a wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ia Władysław Markowski—mostowniczy powiatu Oszmiańskiego y ia Konstancya z Kniażewiczów, podkomorzanka Wędeńska, Markowska — mostowniczyna Oszmiańska, małżonkowie, iedna za drugą osobę ręcząc y poczytaiąc y pod wszytkie obowiązki niżey wyrażone libere podlegaiąc, czyniemy wiadomo tym naszym listem dobrowolnym wieczystym nieporusznym de nova radice fundationis zapisem, komu by o tym teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, danym w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Antoninowi Tumiłowiczowi—ad praesens prowincyałowi, y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży ritus graeci, ordinis sancti divi Basilii magni na to, iż co maiąc my Markowscy, małżonkowie, mostowniczowie Oszmiańscy, maiętność naszą wieczystą kupną, prawu ziemskiemu podlegą, quondam w possessyi ichmość panów Okuszków, a od imci pana Kazimierza Okuszki za prawem także wieczystym u ichmość panów Głuchowskich, post haec za prawem zastawnym w dzierżeniu ichmość panów Zakrzewskich będącą, a przez nas od aktorów należytych prawem wieczystym in forma iuris sprawionym, wiecznością nabytą y z zastawney possessyi od pomienionych ichmościów panów Zakrzewskich opłaconą y we wszytkim eliberowaną, wolną, swobodną, niczym nikomu niewinną, długami y przewodami prawnemi nie onerowaną, nazwaną Sućków, w powiecie Oszmiańskim leżącą; a wiedząc o tym, iż wolno każdemu iako chcąc swemi dobrami secundum obloquentiam praw wielkiego xięstwa Litewskiego szafować y dysponować, zaczym y my Markowscy małżonkowie — mostowniczowie Oszmiańscy, zażywaiąc w tym wolności szlacheckiey, prawem pospolitym pozwoloney, ile gdy nie maiąc żadnego od pana Boga sobie danego potomstwa, umyśliliśmy zgodnie, iednostaynie w maiętności naszey supra pomienioney, Sućkow nazwaney, w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów wyż wyrażonych ufundować; iakoż tym naszym wieczystym dobrowolnym de nova radice fundationis zapisem, nie wziowszy y nie biorąc żadney summy, presse tylko ex pio zelo ku chwale iego przenayświętszey Boskiey libere et sponte toties przerzeczoną maiętność naszą Suć-

ków nazwaną, z budowaniem dwornym y gumiennym, z ogrodami, siedliskami, z młynem, stawem, rzeczką y sadzawkami, z gruntami oromemi y nieoromemi, z zaroślami y lasami, z sianożęciami murożnemi y błotnemi, ze wsiami Sućkowem, Carykami, Burczakami y Kanawą, z poddanemi w nich mieszkaiącemi, z żonami, dziećmi, z końmi, bydłem, z ich gruntami y sianożęciami, z danią, robocizną y wszelką powinnością onych; także z poddanemi precz rozeszłemi, z wolnym onych pozyskaniem, gdzie by się pokazali y z tym wszytkim, iako dawniey wyż wyrażeni possessores tych dóbr y my sami dzierżącemi byli, nic z onych na siebie samych, na bliskich y dalekich krewnych naszych y ni na kogo innego nie excypuiąc, ani wyłączaiąc, temuż wyż wyrażonemu zakonowi świętemu ichmość xięży bazylianów ordinis sancti divi Basilii, in unione z kościołem świętym katolickim rzymskim będącym, perpetuis temporibus na nową fundacyą zapisuiemy. Wolni tedy y mocni będą ichmość xięża bazylianie, zaraz post decessum oboyga nas Markowskich, małżonków, te dobra Sućkow cum omnibus attinentiis onych, iako własne swoie, bez żadney od krewnych sukcessorów naszych y ni od kogo innego prepedycyi, do swoiey aktualney wieczystey possessyi obiowszy, onemi iako chcąc dysponować y wszelkie intraty, z nich przychodzące, ku chwale pana Boga y na swóy własny pożytek teyże fundacyi obracać, z tym iednak warunkiem y obowiązkiem, aby ciż ichmość xięża bazyliane zaraz po obięciu tych dobr Sućkowa, pięciu zakonników kapłanów do tey nowey fundacyi Sućkowskiey wprowadziwszy, przy cerkwi tameczney perpetuis temporibus konserwowali. Którzy ichmość xięża bazylianie w tey naszey nowey fundacyi rezyduiąc, po długim życiu nas Markowskich małżonków, w kożdym tygodniu pięć mszy świętych, idque za dusze nasze dwie mszy święte, za duszę rodziców naszych Mikołaia y Justyny Markowskich, Piotra y Barbary Kniażewiczów, małżonków, y Stanisława Markowskiego, brata naszego, dwie mszy święte, a piątą za dusze casu quo od ludzi ukrzywdzonych, in perpetuum odprawować tenebuntur. A nim nas pan Bóg Markowskich, małżonków, w tym doczesnym życiu konserwować będzie raczył, tedy my sami w tychże dobrach Sućkowie inną cerkiew dostatnieyszą y klasztor dla tychże ichmościów xięży bazylianów zakonników erygować proprio sumptu obowiązuiemy się y sami w tychże dobrach przy chwale Bożey usque ad fata nostra konserwować się mamy. A post decessum nas Markowskich małżonków ciało nasze grzeszne w teyże cerkwi Sućkowskiey, starey lub nowey, ieżeli stante vita erigowana będzie, albo na mieyscu świętym w cerkwi Boruńskiey, sumptem y staraniem tychże ichmościów xięży bazylianów przy frequencyi kapłanów y doskonalnego requienalnego nabożeństwa deponowane być powinno. Na ostatek waruiemy y to ichmościom xięży bazylianom supra wyrażonym, iż my Markowscy, małżonkowie, mostowniczowie Oszmiańscy, za życia naszego ni z kim w żadne dalsze o te dobra Sućkow, tym zapisem wieczystym naszym na nową fundacyą zapisane, kontrakta, zapisy y donacye wchodzić nie mamy y mocy mieć nie będziemy, sub nullitate onych; owszem od kożdego wstęp, albo przeszkodę ichmościom xięży bazylianom czyniącego u kożdego sądu y

prawa zastępować y ewinkować powinni będziemy, czego wszytkiego y kożdego punktu wyż wyrażonego my Markowscy małżonkowie — mostowiczowie Oszmiańscy, także ichmość xięża bazylianie w dobrach Sućkowie przez nas ufundowani, obligacyi y kondycyi supra wyrażonych ad invicem sobie dotrzymać mamy y powinni będziemy, pod zaręką ważności wynoszącey rzeczy. O które zaręki in casum naruszenia którego-kolwiek punktu y paragrafu, wyż wyrażonngo, daiemy moc y pozwalamy do zapozwania nas ad ubiquinarium forum, gdzie my stanowszy, abscissis omnibus dilationibus, rosprawę przyiąć y we wszytkim temu naszemu dobrowolnemu zapisowi dość czynić libere obowiązuiemy się. Y natośmy dali ten nasz list dobrowolny de nova radice fundationis wieczysty nieporuszny zapis z podpisami rąk naszych własnych y z podpisami rąk ichmościów panów przyiaciół, od nas ustnie y oczewisto za pieczętarzów uproszonysh. Pisan w Sućkowie, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego pierwszego, miesiąca Aprila dziewiątego dnia. U tego zapisu podpisy takowe: Władysław Michał Markowski—mostowniczy Oszmiański, Konstancya Markowska—mostowniczyna Oszmiańska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci pana Władysława Markowskiego—mostowniczego Oszmiańskiego y samey ieymci pani Konstancyi Markowskiey—mostowniczyney Oszmiańskiey, małżonków, do tego funduszowego zapisu, danego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Antoninowi Tumiłowiczowi—ad praesens prowincyałowi, y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży ritus graeci, ordinis sancti divi Basilii magni, ściągaiącego się do maiętności Sućkowa, w powiecie Oszmiańskim leżącey, podpisuię się Bogusław Józef Masalski—stolnik Bracławski, starosta Janiski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu de nova radice fundacyinego podpisuię się ręką swą—Jan Hyrmanowski—stolnik Czernihowski. Według prawa proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego funduszu podpisuię się—Józef Giedroyć-Juraha. Który to takowy fundusz, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunalnych wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1732 г. Іюля 4 дня.

Изъ книги № 86, за 1732, г., л. 1094.

146. Квитаціонная запись настоятеля Виленскаго монастыря Патрикія Жиравскаго данная старостѣ Керновскому Матеѳю Бѣлозору въ получніи суммы тринадцати тысячъ злот. польскихъ.

Настоатель Виленскаго Св. Троицкаго монастыря Патрикій Жиравскій выдаетъ настоящую квитанцію Матвѣю Бѣлозору по слѣдующему поводу: Бѣлозоръ занялъ у монастыря 13,000 польскихъ злотыхъ подъ залогъ своего имѣнія на извѣстныхъ условіяхъ; такъ какъ за одинъ годъ не были уплочены %, то Жиравскій хотѣлъ было вступить во владѣніе заложеннымъ имѣніемъ, но Бѣлозоръ поспѣшилъ уплатить не только %, но и занятую сумму; въ этомъ и выдана ему квитанція.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego wtórego, miesiąca Julii ósmego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, duchownemi y świeckiemi koła compositi iudicii, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty wtóry obranemi, comparens personaliter w Bogu przewiebny imć xiądz Patrycy Żyrawski — starszy zakonu świętego Bazylego konwentu Wileńskiego, prezentował y przyznał list swóy dobrowolny, wieczysty kwitacyiny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, służący y należący wielmożnym ichmość panom Matheuszowi z Montwida y Annie z Ogińskich Białozorom — starostom Kiernowskim, małżonkom, który to zapis ustnym y oczewistym zeznaniem swoim stwierdziwszy, prosili nas sądu, aby ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy wpisać w xięgi rozkazaliśmy, który wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja xiądz Patrycy Żyrawski—sekretarz zakonu oyca świętego Bazylego, officyał y starszy Wileński, imieniem moim y imieniem całego konwentu wielebnych ichmość xięży bazylianów Wileńskich, pod wszytkie niżey wyrażone obowiązki libere podlegaiąc y opisuiąc się, tym moim dobrowolnym wieczysto-kwitacyinym zeznawam zapisem, danym na to, iż za spólnym konsensem wielmożnych ichmość panów Matheusza z Montwida y Anny z Ogińskich Białozorów—starostów Kiernowskich, małżonków, otrzymawszy antecessor móy w Bogu przewielebny imć xiądz Antonin Zawadzki—proto-archimandryta zakonu oyca świętego Bazylego wielkiego prawo zastawne z inwentarzem na maiętność Białozorów, w powie-

cie Upitskim będącą, in vim summy trzynastu tysięcy złotych polskich przez ichmościów pożyczonych, w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dwudziestym szóstym, dnia dwudziestego trzeciego Apryla y za onym wszedszy in possessionem, gdy wielmożni ichmość panowie starostowie tąż samą maiętność od konwentu naszego prawem arendownym otrzymali y prowizyą zupełną corocznie nas kontentowali, tandem za nieoddaniem za ieden rok należącey od ichmościów prowizyi, lubom ordynował ichmość xięży zakonników dla obięcia pomienionego Białozorowa według danego prawa w naszą possessyą, lecz że ichmość panowie starostowie należącey broniąc nam tenuty, gdy na dniu dzisieyszym samą summę trzynaście tysięcy złotych in toto oddali y finalnie nas uspokoili; z takowego tedy dość uczynienia y z prowizyi, od tey summy odebraney, wiecznością wielmożnych ichmościów panów starostów kwituię, prawo zastawne przyznane z inwentarzem ad manus ichmościów wracam, one kassuię y wszelkie dokumenta, które by się od ichmościów nam służące w grodach ziemskich y trybunale znaydowali, iako iuż nieprawne, z xiąg eliminować pozwalam y żadney in futurum do samych ichmościów y sukcessorów nie zachowuię salwy. Co mam dotrzymać pod zaręką wyż wyrażoney summy, z wolnym o naruszenie mnie y sukcessorów moich ad forum ubiquinarium termino peremptorio, pozwem lub zakazem, zapozwaniem, lub kondemnowaniem; gdzie ia stanowszy, abscissis omnibus dilationibus et beneficiis iuris, rosprawę przyiąć y wszelkim iudicatom sądowym podlegać mam y sukcessorowie moi tenebuntur. Y na tom dał ten móy dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, z podpisem ręki mey y ichmość panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego wtórego, miesiąca Julii czwartego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako też ichmość panów pieczętarzów temi słowy: Patrycy Żyrawski—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz, officyał y starzy Wileński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Patrycego Żyrawskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarza, officyała y starszego Wileńskiego, do tey wieczystey kwitacyi, w. i. p. Matheuszowi z Montwida Białozorowi, staroście Kiernowskiemu y samey imci małżonkom dany, podług prawa podpisuię się—Wiktor Jeleński r. z. w. p. y trybunał głów. wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tey kwitacyi podpisuię się Stanisław Dowgiało Narbut. Podług prawa proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego kwitacyinego zapisu podpisuię się Jerzy Modzelewski. Który to list dobrowolny kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wysz wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1732 г. Іюля 19 дня.

Изъ книги № 86, за 1732 г., л. 1220.

147. Квитаціонная запись отъ настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Патрикія Жиравскаго Антонію Костровицкому и Николаю Довойнѣ въ уплатѣ суммы пяти тысячъ злот., обезпеченной на имѣніи Бѣличанахъ.

Слонимскій хоружичъ Доминикъ Полубинскій владѣлъ имѣніемъ Бѣличанами въ Минскомъ воеводствѣ; послѣ его смерти оно перешло за долги во владѣніе Костровицкихъ, и отъ нихъ къ Довойнамъ; такъ какъ Костровицкій занялъ у базиліанъ 6,000 зл. подъ залогъ этого имѣнія, а о границахъ поднялъ споръ Минскій судья Быковскій; то началось спорное дѣло, которое и перенесено было въ трибуналъ. Опредѣленіе составлено было въ пользу базиліанъ только на 5,000 зл., а о шестой представлено было начать особый искъ. Хотя и этотъ послѣдній былъ рѣшенъ въ пользу базиліанъ, тѣмъ не менѣе они кончили дѣло мировой, въ чемъ и выдаютъ отвѣтчикамъ настоящую квитанцію.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty wtóry obranymi, comparens personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Patrycy Żyrawski,— sekretarz zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiący, swoim y całego klasztoru imieniem opowiadał, prezentował y przyznał list dobrowolny wieczysto kwitacyiny y nigdy nieporuszny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, wielmożnym ichmościom panom Antoniemu Kostrowickiemu — podstolemu woiewodztwa Mińskiego, Mikołaiowi Dowoynie—stolnikowi Trockiemu y ichmość panom małżonkom ichmciom dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wieczyste wpisać rozkazaliśmy, a wpisuiąc de verbo ad verbum tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Patrycy Żyrawski — sekretarz zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiący, swoim y całego klasztoru imieniem czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym listem wieczysto kwitacyinym y nigdy nieporuszonym zapisem ichmość panom Antoniemu Kostrowickiemu—podstolemu woiewodztwa Mińskiego, Mikołaiowi Dowoynie—stolnikowi Trockiemu y ichmość panom małżonkom ichmościów danym na to, iż co zeszły w Bogu imść pan Dominik Połubiński — chorążyc Smoleński, ieszcze w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt trzecim, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia, maiętność Bieliczany, w woiewodztwie Mińskim leżącą, w summie pięciu tysięcy złotych zeszłemu także w Bogu wielebnemu iegomości panu Rafałowi Kostrowickiemu—podsędkowi woiewodztwa Mińskiego, oycowi imści pana Antoniego Kostrowickiego, podstolego Mińskiego, prawem zastawnym in forma iuris sprawionym zawiodł y zastawił. Post decessum którego, gdy ta maiętność Bieliczany iure successionis pomienionemu imci panu Antoniemu Kostrowickiemu dostała się, a per consequens od imci pana Kostrowickiego, tak in virtute tego prawa, iako też za dalsze pretensye possyduiącego, per transfusionem ichmościom panom Dowoynom, małżonkom stolnikom Trockim, w summie sześciu tysięcy złotych talerowey monety, rachuiąc talar po złotych sześciu y groszy ośmnastu, onerowana została, a będąc oney czas nie mały spokoynemi possessorami, in subsequenti idque w roku tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym tęż samą maiętność w takowey że summie konwentowi naszemu namienieni ichmość panowie Dowoynowie małżonkowie, stolnikowie Troccy, wlali, przezastawili y prawa, od imci pana Kostrowickiego sobie służące, do rąk naszych oddali, in virtute których to zapisów, stante possessione nostra maiętności Bieliczan, wielmożny imć pan Bykowski—sędzia grodzki Miński y sama ieymć, małżonkowie, usławszy sobie aktorstwo do wieczności maiętności Bieliczan y dowodząc, że na onych imć pan Kostrowicki nie więcey miał summy zastawney, iako tylko pięć tysięcy złotych currentis monetae, gdy nas xiężą bazylianów do przyięcia tey summy, a do ustąpienia maiętności Bieliczan przypozwali, tedy wzaiemnie my xięża bazylianie tak wielmożnego imci pana Kostrowickiego, qua principalem, iako też ichmościów panów Dowoynów, małżonków, stolników Trockich, qua immediatos evictores, do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego zapozwaliśmy. Jakoż po niemałych tergiwersacyach prawnych subsecutum nareszcie miedzy nami xiężą bazylianami a imć panem Bykowskim w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym dziewiątym, miesiąca Januarii trzeciego dnia, personale iudicatum, gdzie trybunał wielkiego xięstwa Litewskiego, uznawszy ichmościów panów Bykowskich za aktorów do okupna maiętności Bieliczan y nakazawszy, ażeby my xięża bazylianie summę pięć tysięcy złotych monetae currentis od ichmościów przyieli, o szósty tysiąc y kurrencyą salvum ius do ewiktorów naszych rezerwował y tychże ichmościów, iako na tenczas niestawiaiących, kondemnować pozwolił. Jakoż my xięża bazylianie, kondemnowawszy ichmościów y dochodząc tak nie dopłaconego tysiąca złotych, iako też utraty na monecie, że non in ea qualitate,

iakośmy ichmościom panom stolnikom Trockim wyliczyli, nam od ichmościów panów Bykowskich oddano, inchoatum o to kontinuowaliśmy processum; in continuatione którego ponieważ w. imć pan Kostrowicki—podstoli Miński, qua principalis evictor y wielmożnych ichmościów panów stolników Trockich y nas xięży bazylianów wkroczywszy z nami w przyiacielską mediacyą, tak o te wyż wyrażone pretensye nasze, iako też o pochodzące exinde expensa per media pacis zakończył interess y zupełną nam uczynił satisfakcyą; zaczym my xięża bazylianie, we wszytkim będąc od pomienionych ichmościów satisfacti, tak imci pana Antoniego Kostrowickiego—podstolego Mińskiego, iako też ichmościów panów Dowoynów—stolników Trockich, małżonków, od ewikcyi tylko stante possessione nostra Bieliczan nam daney, in perpetuum non derogando osobliwemu od ichmościów nam danemu zapisowi assekuracyinemu uwolniaiąc, oraz dekreta y cały ieneraliter proceder, eo intuitu do daty ninieyszey zaszły, kassuiąc y annihiluiąc, wespół z dokumentami do rąk ichmościów wracamy, irrevocabiliter kwituiemy, z xiąg eliminować pozwalamy y salwy żadney o uspokoienie pretensyi do pomienionych ichmościów panów Antoniego Kostrowickiego—podstolego Mińskiego, Mikołaia Dowoyny—stolnika Trockiego y samey ieymci nie zachowuiemy, owszem od każdego ten nasz zapis naruszaiącego, zastępować y ewinkować obowiązuiemy się, a tego wszytkiego mamy dotrzymać pod zaręką sześciu tysięcy tynfów et sub paenis banitionum ac infamiae, o którą w naruszeniu w iakowym kolwiek punkcie lub paragrafie daiemy moc y pozwalamy nas y następców naszych do wszelkiego sądu y prawa, urzędu grodzkiego, ziemskiego, sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego, koła compositi iudicii, a casu interregni y kapturowego pozwem pozwać, lub zakazem zakazać, sprawę etiam na każdey repartycyi wpisać. Gdzie my stanowszy, nie zażywaiąc żadnych penitus dylacyi atque beneficii iuris (których tym zapisem naszym wyrzekamy się), finalną rosprawę przyiąć, zarękę wyż wyrażoną wespół z expensami prawnemi, nie schodząc z sądu, zapłacić y pod wszytkie wyroki sądowe podlegać powinni będziemy, którą by y nieraz zapłaciwszy, przecie ten nasz list dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis przy zupełney mocy y walorze zostawać ma. Y natośmy dali ony z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, oczewisto od nas uproszonych y na podpisach rąk ichmościów wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego wtórego, miesiąca Julii dziewiętnastego dnia. U tego zapisu podpisy takowe: X. Patricy Żyrawski—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz, officiał, starszy Wileński. Proszony ustnie pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Patrycego Żyrawskiego—zakonu świętego Bazylego sekretarza, officiała, starszego Wileńskiego, nomine imci y całego konwentu, wielmożnym ichmościom panom, Antoniemu Kostrowickiemu—postolemu Mińskiemu y Mikołaiowi Dowoynie—stolnikowi Trockiemu, także ichmościom panom małżonkom ichmościów, danego, podpisuię się Józeph Antoni Zmiiowski—r. z. W. Podług prawa proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego kwitacyinego zapisu podpisuię się Michał Uścinowicz. Oczewisto proszony pieczętarz

od osób w tym zapisie wyrażonych podług prawa podpisuię się Teodor Antoni Smolak. Który to takowy zapis za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobą zeznaniem iest do xiąg głównego trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1732 г. Іюля 18 дня.

Изъ книги № 86, за 1732 г., л. 1218.

148. Квитаціонная запись отъ Волковыскаго крайчаго Александра Скиндера базиліанамъ Борунскаго монастыря въ удовлетвореніи по дѣлу о бѣглыхъ базиліанскихъ крестьянахъ.

Волковыскій крайчій Скиндеръ и его жена вчинили искъ противъ Борунскихъ базиліанъ по поводу ихъ претензій будто Скиндеры присвоили себѣ монастырскихъ крестьянъ. Дѣло это было рѣшено въ пользу Скиндеровъ; тѣмъ не менѣе Скиндеры отказываются отъ своихъ правъ въ пользу базиліанъ, отказываются отъ крестьянъ и передаютъ монахамъ декреты и документы, относящіяся къ этому дѣлу.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty wtóry obranemi, comparendo personaliter imść pan Alexander Skinder—krayczy Wołkowyski y sama ieymć pani Katarzyna Skinderowa—krayczyna Wołkowyska, małżonkowie, opowiadali, prezentowali y przyznali list dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Theodozemu Koniaczewskiemu—starszemu Boruńskiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego y całemu konwentowi ichmościów xięży bazylianów Boruńskich dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swoim ztwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy, w xięgi wieczyste wpisać roskazali, a wpisując de verbo ad verbum tenor sequitur estque talis:

Alexander Skinder—krayczy Wołkowy-

ski, Katarzyna Skinderowa—krayczyna Wołkowyska, małżonkowie, iedna osoba za dwie, a dwie za iedną ręcząc y obowiązuiąc się pod wszytkie peny, wadya y ligamenta, poniżey wyrażone, libere na nas przyięte, poddaiąc się, czyniemy wiadomo y zeznawamy sami na siebie tym naszym dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zapisem, danym w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Theodozemu Koniaczewskiemu — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu y wszytkim ichmościom xięży bazylianom Boruńskim na to, iż co my wyż rzeczeni bez żadnego dokumentu, non iure haereditario, tylo titulo usurpativo chłopów wieczystych ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, ab aevo do folwarku Koziakowszczyzny alias Pieślakowszczyzny przynależących, nomine Jerzego Micewicza, iuż z tego świata zeszłegó, Michała Jankowskiego, Jana Miczewicza alias Hołownię, unice dla tego, że wyszedszy z pod własnych panów z folwarku Koziakowszczyzny, z possessyi quondam Pieślakowskiey, successive zaś ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, w maiętności naszey Solennikach, w woiewodztwie Wileńskim leżącey, osiadszy, zapomogi brali pro residuo na tysiąc siedmset złotych in unum zaszkodziwszy, do tychże panów swych wieczystych wyszli, których pretensive rekuperować, y za wieczystych nulliter przywłaszczyć od roku tysiąc siedmset dwudziestego dziewiątego prawem prosequować z ichmość xiężą bazylianami Boruńskiemi zaczeli, y iuż w grodzie woiewodztwa Wileńskiego, za opacznym oprocessowaniem dekret kontumacyalny w tymże roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym in Maio otrzymali, po otrzymanym zaś dekrecie zapadszy, z procederem onego ad ultimum iuris gradum nie przywodząc, gdy w roku teraznieyszym tysiąc siedmset trzydziestym wtórym, czasu sądzącego się trybunału xięstwa Litewskiego kadencyi Wileńskiey miesiąca Junii dwudziestego pierwszego dnia, chłopa Michała y z żoną iego Reginą Jankowskich, małżonków, z dziećmi onych postrzegszy ich w mieście iego królewskiey mości Wilnie będących, mieniąc być onych za poddanych swych wieczystych pod wartę trybunalską, sine scitu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, inkarcerowaliśmy. Tandem trybunał w xięstwa Litewskiego informowany o niesłusznym inkarcerowaniu na instancyą w Bogu przewielebnych ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, summarium processum ex regestro incarceratorum za dwuniedzielnym pozwem determinował, in virtute którey iniunkcyi ichmość xięża bazylianie Boruńscy instantanee nas adcytuiąc do trybunału finali decisione experiri usiłowali; my zaś iako illegitime appropriare tych chłopów usiłuiąc, a nie maiąc y mieć nie mogąc in retorsionem realności ichmościów żadnych dokumentów y reprobacyi ad amicabilem discussionem pomienionych ichmościów xięży bazylianów Boruńskich powabiliśmy; iakoż ponieważ ichmość xięża bazylianie Boruńscy przed uproszonymi ichmość pany przyiaciołami certa et evidentia documenta na w Bogu zeszłego Jerzego Micewicza, Michała Jankowskiego y żonę iego z dziećmi, przez nas nienależycie inkarcerowanych, także na Jana Micewicza alias Hołownię prezentowali y wszytkich tych trzech poddanych wieczystych swych z folwarku Koziakowszczyzny alias Pieślakowszczyzny realitatem probowawszy, insuper o tych chłopów, superius specyfikowanych, wkroczywszy ze mną w litigia prawne, niemały expens spendowany pokazali; my zaś maiori

probatione, żeśmy infallibiliter na tysiąc siedmdziesiąt złotych polskich zapomagaiąc onych, temporanee u nas osiadłych, dodawaiąc onym koni, bydła, oraz przez swewolne onych nam uszczerbienie, co się wszystko deductive pokazało, szkody ponosząc, gdy nas dopiero ichmość xięża bazylianie Boruńscy sentimento ichmość panów przyiaciół akwietowali y w pretensyi naszey satisfakcyą realną uczynili; zaczym superius exprymowani za pretęsye nasze satisfacti, wspomnionych chłopów własnych ichmościów xięży bazylianów wieczystych uwolniwszy z pod detencyi, Michała Jankowskiego z żoną y dziećmi, illegitime pretendowanego y uzurpowanego, onych poddaństwa zrzekaiąc się, z uroszczoney pretensyi z okazyi swewoli wspomnionych chłopów, nam stałey, iako plenarie od ichmościów xięży bazylianów Boruńskich uspokoieni, wiecznemi a nieodzownemi czasy w Bogu przewielebnego imci xiędza Theodozego Koniaczewskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego Boruńskiego y wszytkich ichmościów xięży bazylianów Boruńskich kwituiemy; żadney salwy do osób Michała Jankowskiego, Jana Micewicza, żon ich y potomstwa, similiter dobytku onych, a pogotowiu z okazyi o pretensye do ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, przez nas applikowane, niezachowuiąc, generaliter ze wszytkich punktów w procederze prawnym y w żałobach onych do ichmościów xięży bazylianów Boruńskich utworzonych, wiecznemi a nieodzownemi czasy kwituiemy. Proceder ad manus ichmościów wracaiąc kassuiemy, annihiluiemy, z xiąg eliminować pozwalamy y sukcessorom naszym pod utratą sukcessyi y naymnieyszey salwy nie reserwuiemy. Co wszytko tak my sami, sukcessorowie nasi, a pogotowiu obcy ludzie zyścić y dotrzymać maią, pod zaręką dwuch tysięcy złotych polskich y pod penami banicyi doczesney, wieczney y infamii, inwadyiąc sub onus zaręki maiętność naszą nazwaną Solenniki, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, y pod dalsze exinde pochodzące wskazy, in casu zaś naruszenia lub w naymnieyszym punkcie tego naszego wieczystego kwitacyinego zapisu niedotrzymania, daiemy moc y pozwalamy nas samych, sukcessorów naszych do wszelkiego sądu głównego trybunalnego koła compositi iudicii y do trybunału skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, do sądu iego królewskiey mości zadwornego assessorskiego, a podczas interregnum do sądów kapturowych pozwem lub zakazem adcytować, nie biorąc na patrona, na godziny, na kopią, z pozwu lub z zakazu, na kopią z prawą y z tego zapisu naszego nie podaiąc obmów na chorobie, na większości spraw, ieneralnie abscissis omnibus dilationibus beneficiisque, rosprawę przyiąć, zarękę zapłacić y pod wszytkie wyroki sądowe podlegać tenebimur. Sąd zaś y urząd wszelki, według tego naszego kwitacyinego zapisu, sine beneficio aresti atque sine appellatione strictissime sądzić, zarękę cum litis expensis na nas y dobrach naszych wskazać, a za niestaniem, in paenas banitionum ac infamiae wzdawszy, za pierwszym dekretem, tanquam ex ultimo iuris gradu wypadłym, ad fortem executionem odesłać wolen y mocen będzie; my zaś sądowi, dekretom y exekucyi, na fundamencie tego naszego wieczysto-nieporusznego kwitacyinego zapisu, w naymnieyszym punkcie sprzeciwić się nie mamy y mocy mieć nie będziemy, pod wyż wyrażoną zaręką, którą by y nieraz zapłacić przyszło, przecie ten nasz kwitacyiny

zapis wiecznemi a nieodzownemi czasy in suo valore et robore zastawać ma. Y na tośmy ony dali z podpisem rąk naszych, ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Julii ośmnastego dnia. U tego listu dobrowolnego wieczysto-kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samych ichmościów panów aktorów, iako też ichmościów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Alexander Jerzy Skinder mp. Katarzyna Skinderowa. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci pana Alexandra Jerzego Skindera—krayczego Wołkowyskiego y samey ieymci, małżonków, do tey kwitacyey, daney w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Theodozemu Koniaczewskiemu — starszemu Boruńskiemu y całemu konwentowi ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, podpisuię się ręką swą Jan Hyrmanowski—stolnik Czernihowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tey kwitacyi podpisuię się Ignacy Hornicki mp. Ustnie proszony pieczętarz podług prawa od wyż wyrażonych osób do tego zapisu wieczysto-kwitacyinego podpisuię się Gabryel Dachnowicz Haciski manu propria. Który to takowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg głównych trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1732 г. Сентября 29 дня.

Изъ книги № 87, за 1733 г., л. 292.

149. Заемная запись отъ Браславльскаго хоружаго Феликса Цѣхановскаго Виленскому св. Троицкому монастырю на тринадцать тысячъ злотыхъ.

Феликсъ Цѣхановскій, Браславскій хоружій—занялъ у Виленскихъ свято-Троицкихъ базиліанъ на собственныя предпріятія 13,000 злотыхъ серебряной монетой подъ залогъ двухъ своихъ имѣній въ Полоцкомъ воеводствѣ, Залѣсья и Озерцовъ, съ обязательствомъ въ случаѣ не уплаты на срокъ займа заплатить заруку въ 40,000 злотыхъ, кромѣ капитала, безъ всякаго судебнаго препирательства.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego trzeciego, miesiąca Nowembra dwudziestego trzeciego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, kapturowymi woiewodztwa Wileńskiego, po śmierci nayiaśnieyszego króla imci Augusta wtórego, na seymiku ante-konwokacyinym w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim zgodnie obranymi, comparendo personaliter patron imć

pan Gabryel Dachnowicz Haciski, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu do akt podał list dobrowolny obligacyiny zapis, od wielmożnych ichmościów panów Felixa y Krystyny z Abramowiczów Ciechanowskich—chorążych Brasławskich, Opeskich y Mścisławskich sądowych starostów, małżonków, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Patrycemu Żyrawskiemu — zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi starszemu Wileńskiemu y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim dany, służący y należący, w maydeburyi Wileńskiey przyznany, który podaiąc ad acta, prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis był do xiąg głównych kapturowych Wileńskich spraw wieczystych, ze wszytką w nim inserowaną rzeczą, przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać roskazali, którego tenor sequitur talis:

Ja Felix na Ciechanowcu Ciechanowiecki—chorąży Brasławski, Opeski, Mścisławski sądowy starosta, y ia Krystyna z Abramowiczów Ciechanowiecka — chorążyna Brasławska, starościna Opeska y Mścisławska, małżonkowie, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązuiąc się pod wszystkie niżey wyrażone wadia, zaręki, circumscripcye, ligamenta benevole podaiąc maiętność naszą nazwaną Zalesie y Jezierce, w woiewodztwie Połockim leżącą, wolną, swobodną, nikomu pierwszym ani poślednieyszym prawem nie zawiedzioną, cum omnibus oney attinentiis, y dalsze wszelkie dobra nasze leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, y inne przez nas nabyte oneruiąc, inwadyuiąc, czyniemy wiadomo y iawno zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym obligacyinym zapisem, danym w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Patrycemu Żyrawskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi, starszemu Wileńskiemu, y wszystkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, ad aedes sanctissimae Trinitatis rezyduiącym, na to: iż my wyż wyrażone osoby, będąc pilno y gwałtownie na własne nasze interessa potrzebnymi pieniędzy, wzieliśmy, pożyczyli y do rąk naszych odebraliśma realiter et effective gotowey rękodayney, a nie z żadnego kontraktu urosłey summy pieniędzy, to iest, in specie trzynaście tysięcy złotych polskich śrebrney talarowey monety, którą summę na wyż wyrażoną maiętność Zalesie y Jezierce, w woiewodztwie Połockim leżące, oraz cum omnibus attinentis et pertinentiis, także summy pieniężne, gdzie kolwiek będące, wnaszaiąc y te dobra sub onus kapitału troiakich zarąk y dalszych exinde pochodzących pretensyi podaiąc, mamy y powinni będziemy ichmościom xięży bazylianom Wileńskim y każdemu w osobie aktorowi takową monetą talarami bitemi, dobrze ważącemi, spełna razem, a nie ratami w roku da Bóg przyszłym tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim w dzień świętego Michała archanioła, święta rzymskiego podług nowego kalendarza, przypadaiącego, na mieyscu pewnym, to iest, przy xięgach grodzkich Wileńskich, niczym tego terminu, dnia y miesiąca nie pochybiaiąc, oddać y wypłacić, co wszystko mamy zyścić y strictissime dotrzymać pod troiakiemi zarękami, idque in unum zniosszy czterdzieście tysięcy złotych polskich, nie inkluduiąc w to kapitału, cum libera inequitatione, za niedość uczynieniem in termino temu zapisowi naszemu przez nas samych y sukcessorów naszych, do maiętności Zalesia y

Jezierców, w woiewodztwie Połockim leżącey, tak za samą kapitalną summę, iako y troiakie zaręki za tym zapisem naszym, etiam bez żadnego dekretu, naymnieyszey konwikcyi prawney y po obięciu namienionych maiętności w possessyą aż do wypłacenia samey kapitalney summy y troiakich zaręk trzymaniem, my sami przez się, sukcessorów naszych, pogotowiu subordynowanych osob, za expulsyą poczytać, uzurpować y o to ichmościów do prawa pociągać nie mamy, nie powinni będziemy y sukcessorowie nasi nie powinni będą, pod zapłaceniem wyż wyrażonych zaręk irremisibiliter, o którą zarękę y o naruszenie w iakimkolwiek punkcie y paragrafie tego zapisu naszego y onego niedotrzymanie, daiemy moc y pozwalamy ichmościom y każdemu w osobie ichmościów aktorowi nas y sukcessorów naszych do wszelkiego sądu głównego trybunalnego wielkiego xięstwa Litewskiego y koła compositi iudicii, tak też do trybunału skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, do sądu iego królewskiey mości zadwornego, a podczas interregnum do sądów wszelkich kapturowych pozwem lub zakazem, terminem iak naykrótszym, non obstante repartitione, adcytować; gdzie będąc modo praemisso citatus in omni cuiuscunque repartitionis et tituli foro, nie biorąc na patrona, na godziny, na kopie z pozwu lub zakazu, ze wszytkich lub przybyłych spraw, na kopią z tego zapisu naszego, nie podaiąc obmów na chorobie, na recydywie, na większości spraw, nie zasłaniaiąc się usługą rzeczy-pospolitey, woienną funkcyą, deputacką, komissarską, nie biorąc na munimenta, nie wynaszaiąc in contrarium żadnych żałob, zarzutów, pozwów y niełącząc onych, owo zgoła żadnych zwłok y dylacyi nie zażywaiąc, ad primam instantiam personaliter stawać, ex quovis regestro etiam incarceratorum, nic do pozwu y aktoratu nie mówiąc y onych nie burząc, skutecznie usprawiedliwić się, zarękę wyż opisaną irremissibiliter zapłacić tenebimur. Sąd zaś y urząd wszelki, ruskiey lub litewskiey repartycyi, nas adcytowanych osob według tego zapisu, non obstante litispendentia in alio foro sądzić, summę kapitalną z troiakiemi zarękami, za kożde naruszenie tego zapisu naszego, z szkodami, expensami, gołosłownie rzeczonemi krom przysięgi, cum paenis banitionum ac infamiae ex cruda citatione, sine beneficio aresti decernendis, z wolnym temi dekretami in omni loco, foro et subselio ex actoratu vel reatu, etiam a latere activitatis tamowaniem, na nas wskazać y przysądzić et fortem, mota nobilitate, sub privatione officiorum, za pierwszym dekretem iako in ultimo gradu iuris, nie przymuiąc ceduły żadnego bronienia, executionem na maiętnościach moich wszelkich, a specialiter na maiętności nazwaney Zalesiu y Jeziercach, w woiewodztwie Połockim leżących, attynencyach onych y na dalszych wszelkich dobrach naszych, leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, z wolnym onych intra, quam extra regnum Poloniae et magni ducatus Lithuaniae aresztowaniem, udziałać wolni y mocni będą. My zaś sądu o zły wskaz, a strony o zły przewód prawa nigdzie pozywać, appellacyi uraszczać, kondemnat y dekretów na nas y dobrach naszych wypadłych inaczey znaszać, kassować nie będziemy mogli, tylo sola reali ac plenaria satisfactione, pod zaręką wyżey założoną, którą by y nieraz przyszło zapłacić, iadnak ten nasz zapis in suo robore et valore aż do dość onemu uczy-

nienia zostawać ma, które to te wszystkie vadia, zaręki, cyrkumskrypcye etiam successores nasi pod utratą sukcessyi spełnić y pod one podlegać powinni będą, waruiemy. Y nato śmy dali ten nasz dobrowolny obligacyiny zapis z rzeczą w nim wyrażoną, przy podpisie rąk naszych y z podpisem ichmościów panów pieczętarzów od nas oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego wtórego, miesiąca Septembra dwudziestego dziewiątego dnia. U tego listu dobrowolnego obligacyinego zapisu, podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmość panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Felix Ciechanowski — Mścisławski sądowy, Opeski starosta, marszałek trybunału skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego. Krystyna Ciechanowiecka—starościna Mścisławska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych ichmość panów Ciechanowskich—starostów Mścisławskich, małżonków, do tego obligacyinego zapisu, danego ichmościom xięży bazylianów konwentu Wileńskiego na summę tysięcy trzynaście srebrną talarową monetą, z terminem oddania w dzień świętego Michała święta rzymskiego w roku przyszłym tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim, do czego podług prawa podpisuię się Kazimierz Wołowicz mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego obligu podpisuię się według prawa Kazimierz Macewicz—horodniczy Lidzki. Proszony ustnie pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego obligu podpisuię się Józeph Antoni Zmiiowski r. z. W. A po podpisie ichmościów panów pieczętarzów suscepta maydeburyi Wileńskiey na tym zapisie takowa: Anno domini millesimo septingentesimo trigesimo secundo, die trigesima Septembris, coram nobili iudicio administratoriali advocatiae Vilnensis, actisque eiusdem praesentibus comparens personaliter perillustris magnificus dominus Felix in Ciechanowiec Ciechanowiecki — vexillifer Brasłaviensis, capitaneus Mścisławiensis per se, consors vero eius perillustris magnifica domina Cristina de Abramoviciis Ciechanowiecka — vexillifera Brasłaviensis, capitanea Mścisłaviensis, ob legalitatem infirmitatis suae coram nobili domino Jacobo Lebon—consule Vilnensi, ob defectum scabinorum, locum protunc scabinatus tenente, et me infra (scripto) notario utriusque iudicii ordinario infra subscripti, a nobili iudicio scabinali Vilnensi pro recipienda recognitione deputatis, ad residentiam descendentibus, totumque iudicium repraesentantibus, comparens itaque personaliter praesentes literas obligatorias, terrestri modo praeconceptas, cum clausulis, vadiis, ligamentis fusius intra contentis palam ac libere ac per expressum recognoverunt. Paulus Constantinus Macelewicz—secretarius s. r. maiestatis, consul et publicus civitatis Vilnensis metropolitanae utriusque iudicii iuratus notarius. Który to list dobrowolny obligacyiny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu ad acta, iest do xiąg głównych kapturowych Wileńskich spraw wieczystych ze wszytką w nim inserowaną rzeczą przyięty y wpisany.

1734 г. Ноября 6 дня.

Изъ книги № 91, за 1737 г., л. 23.

150. Дарственная запись отъ Өеофила Бенклевскаго на двѣ тысячи талеровъ пожертвованныхъ Рожанскому базиліанскому монастырю.

Өома Бенклевскій, вступивши въ монашескій уніятскій монастырь, желая оказать ему свою посильную помощь, записываетъ Рожанскому монастырю 2,000 битыхъ талеровъ, слѣдующихъ ему по праву наслѣдства съ имѣнія Налѣсья, расположеннаго въ Брестскомъ воеводствѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego siódmego, miesiąca Augusta trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty siódmy obranymi, a po expirowaniu zaszłey sądów naszych limitacyi z przyczyn w generalnym limitationis instrumencie wyrażonych iterum do Wilna zgromadzonymi, comparendo personaliter imć xiądz Tomasz na świecie, a Theofil w zakonie, Bęklewski—zakonu świętego Bazylego wielkiego nowiciusz, opowiadał, prezentował y przyznał list dobrowolny wieczysto legacyiny zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną, w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom konwentu Rożańskiego dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, ażeby ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor est talis:

Ja Thomasz na świecie, Theofil w zakonie, Bęklewski—zakonu świętego Bazylego wielkiego nowiciusz, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym rozmyślnym, wieczystym, nigdy nieodzownym legacyinym zapisem, komu by o tym teraz y w potomny czas wiedzieć należało, iż ia Bęklewski, idąc za powołaniem Ducha świętego, przyiowszy habit nowiciacki, konkluduiąc nowiciat, chcąc się obowiązać solennemi votami zakonnymi y rozporządzenie uczynić dobr na mnie spadaiących po w Bogu zeszłych dobrodzieiach rodzicach moich, ichmościach panach Władysławie y Annie z Ostrouchów Bęklewskich—koniuszych Wołkowyskich, małżonkach, to iest, części summy dwóch tysięcy talerów bitych wniesioney na maiętność, nazwaną Nalesie, w woiewodztwie Brzeskim, w trakcie Kobryńskim leżącą, a w opiece adpraesens imci pana Andrzeia stryia mego zostaiącą, taką tedy dobrowolną rozmyślną czynię dyspozycyą, iż ia wyż specyfikowany Bęklewski część summy na mnie z równego działu miedzy mną Theofilem y ichmć pany rodzonymi moimi Gabryelem y Mi-

chałem Bęklewskiemi spadaiącą, wolną, swobodną, pierwszym ani poślednieyszym prawem nikomu niezawiedzioną, klasztorowi Rożańskiemu zakonu naszego bazyliańskiego wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy leguię y wiecznie zapisuię, żadney sobie, krewnym kolligatom moim, tak blizkim, iako dalekim, a pogotowiu cudzym salwy nie zachowuiąc y owszem od kożdego, do tey summy mey praetext ścielącego, zastępować y ewinkować assekuruię się. Który to klasztor Rożański wolen y mocen będzie tą summą rządzić, szafować y dysponować, iako swą własną, bez żadney ni od kogo przeszkody, w naruszeniu zaś w naymnieyszym punkcie tego mego zapisu zakładam zaręki tak sam na siebie, iako y na kożdego, do tey summy pretext ścielącego, ważność rzeczy (wynoszącey) et paenam banitionis ac infamiae y insze dalsze paeny, de iure ściągaiące się. Y na tom dał ten móy dobrowolny legacyiny zapis z podpisem własney ręki moiey y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Dan w Byteniu, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego czwartego, miesiąca Nowembra szóstego dnia. U tego listu dobrowolnego—wieczysto legacyinego podpis ręki tak samego aktora, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi słowy: !Tomasz Theofil Bęklewski—zakonu świętego Bazylego weilkiego nowiciusz. Oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Theofila Bęklewskiego do tego zapisu podpisuię się Stefan Bęklewski mp. Według prawa proszony ustnie y oczewisto pieczętarz podpisuię się Ludwik Bychowiec—pisarz skarbowy wielkiego xięstwa Litewskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Teofila Bęklewskiego, bazyliana, synowca mego rodzonego, do tego prawa wieczystego legacyinego, klasztorowi Rożańskiemu ww. oycom świętego Bazylego reguły danego, na część summy na maiętność, Nalesie nazwaney, w woiewodztwie Brzeskim leżącey, lokowaney, z równego działu z rodzonemi memi po w Bogu zeszłych rodzicach swoich na niego spadaiących, podpisuię się ręką swoią własną Leopold na Bęklewie Bęklewski mp. Który takowy list dobrowolny, rozmyślny, wieczysto legacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę onego zeznaniem, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1737 г. Іюля 17 дня.

Изъ книги № 91, за 1737 г., л. 21.

151. Квитаціонная запись отъ настоятеля Рожанскаго монастыря Летычевскому подчашему Зборовскому въ уплатѣ годовыхъ процентовъ въ количествѣ двухсотъ злотыхъ.

Землянинъ Бенклевскій поступилъ въ Рожанскій монастырь; по смерти отца на долю его приходилась третья часть наслѣдства въ разныхъ имѣніяхъ, которую онъ записалъ Рожанскому монастырю; настоятель этого монастыря, Кондратовичъ продалъ эти части имѣній Брестскому гродскому писарю Матвѣю Зборовскому за извѣстную сумму денегъ, но двухъ тысячъ еще неполучилъ, въ уплатѣ же 0/0 съ этихъ двухъ тысячъ и выдаетъ настоящую квитанцію.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, miesiąca Augusta trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty siódmy obranymi, a po expirowaniu zaszłey sądów naszych limitacyi, z przyczyn w ieneralnym limitationis instrumencie wyrażonych, iterum do Wilna zgromadzonemi, comparentes personaliter w Bogu przewielebni ichmość xięża Alexy Kondratowicz—starszy konwentu Rożańskiego y Theofil Benklewski opowiadali, prezentowali y przyznali list dobrowolny, wieczysty kwitacyiny, konfirmacyiny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, wielmożnemu iegomości panu Macieiowi Kazimierzowi Zborowskiemu—podczaszemu Latyczewskiemu, pisarzowi grodzkiemu Brzeskiemu, regentowi assessorskiemu wielkiego xięstwa Litewskiego dany, służący y należący, który swym ustnym y oczewistym stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor sequitur temi słowy:

Ja xiądz Alexy Kondratowicz—starszy konwentu Rożańskiego reguły świętego Bazylego wielkiego y ia na świecie Thomasz, a w zakonie Theofil Bęklewski, swoim y całego konwentu Rożańskiego reguły świętego Bazylego wielkiego y następców onych imieniem, czyniemy iawnie, wiadomo y sami na siebie dobrowolnie wyznawamy tym naszym wieczystym kwitaciynym, konfirmacyinym zapisem, wielmożnemu imci

panu Macieiowi Kazimierzowi Zborowskiemu—podczaszemu Latyczewskiemu, pisarzowi grodzkiemu Brzeskiemu, regentowi assessorskiemu wielkiego xięstwa Litewskiego, potomkom y sukcessorom imci dobrowolnie danym na to: iż co ia Theofil Będklewski części moie własne, idque trzecią część dóbr Andronowa, Łysochi, Rytycz ze wsią Hudzkami, cum omnibus onych attinentiis, z dworkiem, szpichlerzem y placem w Brześciu za sluzą w woiewodztwie Brzeskim leżących, także trzecią część summy za zbycie tych dóbr, przez kogo kolwiek postąpioney, pro haereditate tych dóbr, tudzież trzecią część summy zastawney na dobrach Nalesiu będącey, a potym przez imci pana Gabryela Bęklewskiego, brata mego rodzonego, nulliter podniesioney y różnym ichmościom, gdzie y samemu iego mości panu Zborowskiemu—pisarzowi grodzkiemu Brzeskiemu, rozpożyczoney, na obligi y prowizye coroczne rozlokowaney, także trzecią część summ obligowych y ruchomości, na mię po rodzicach spadłey, klasztorowi Rożańskiemu reguły świętego Bazylego wielkiego xięży, teraz będącym y następcom onych perpetuo iure cedowałem, legowałem, z osoby mey zrzekłem się, a ichmościom, oddaliwszy od tego braci moich rodzonych, przyrodnich y dalszych krewnych, a pogotowiu obcych ludzi (cum plenaria potestate et omnimoda facultate tego wszytkiego per amicabilem compositionem, vel per strepitum iuris windykowania, lub na kogo kolwiek chcąc transfundowania, y wiecznego ustąpienia) ustąpiłem. Ja zaś Alexy Kondratowicz—starszy konwentu Rożańskiego, swoim y tegoż konwentu imieniem, in virtute mnie na to daney mocy zapisami wlewkowemi resignationis legacyinemi, też same dobra, summy y ruchomości, ut supra expressum, swoim y całego konwentu Rożańskiego y następców onych imieniem, także perpetuo iure wyż wyrażonemu iego mości panu Macieiowi Zborowskiemu—pisarzowi grodzkiemu Brzeskiemu, potomkom y sukcessorom iegomości cedowałem y ustąpiłem y za to wszytko należytą satysfakcyą od iegomości parata pecunia ex nunc odebrałem; a że residuitatis summy dwa tysiące złotych polskich currenti in regno moneta został na osobliwszy obligacyiny assecurationis zapis tenże imć pan Zborowski—pisarz grodzki Brzeski, klasztorowi Rożańskiemu y następcom onych winny, przeto za rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty siódmy, od świętego Jana rzymskiego in anno praesenti zaczynaiący się, a w roku da Bóg przyszłym tysiąc siedmsetnym trzydziestym ósmym, także na święty Jan rzymski kończący, prowizyą roczną, to iest złotych polskich dwieście, per decem a centum rachuiąc, od tych dwóch tysięcy złotych polskich residuitatis klasztorowi naszemu Rożańskiemu zapłacił, więc z exolwowania takowey roczney prowizyi pomieniony imć pan Zborowski tym zapisem quietatur, który imć insuper złotych sto, przez konwent nasz imci winne, temu konwentowi libere kondonował, aby tedy iegomość był securus wlewku wieczystego do konwentu naszego, na te dobra summy y ruchomości imci danego, tenże wlewek irrevocabiliter zaszły tym zapisem perpetue konfirmuiemy y o approbatę onego pro certiori perpetua tegoż wlewku securitate u iegomości xiędza prowincyała naszego y całey kapituły naszey in scripto postarać się y ad manus iegomości oddać, naydaley

in spatio pół roku a data praesenti assekuruiemy się y dobrowolnie obowiązuiemy, sub vadio et paenis, w tymże wlewku expressis y dalszemi obowiązkami, w nim że opisanemi. Pisan w klasztorze Rożańskim reguły świętego Bazylego wielkiego roku tysiącznego siedmsetnego trzydziestego siódmego, miesiąca Julii osimnastego dnia. U tego dobrowolnego listu wieczystego, kwitacyinego, konfirmacyinego zapisu podpisy rąk tak samych w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów iako aktorów, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi seorsive wyrażaią się słowy. Xiądz Alexy Kondratowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Rożańskiego manu propria. B. Theofil Bęklewski—zakonu świętego Bazylego wielkiego profes y dyakon. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey podpisanych do tego zapisu kwitacyinego z wypłaconey prowizyi roczney złotych dwuchset, oraz assecurationis konfirmacyinego wielmożnemu imci panu Macieiowi Kazimierzowi Zborowskiemu — podczaszemu Latyczewskiemu, regentowi assessorskiemu wielkiego xięstwa Litewskiego danego, podług prawa podpisuię się Paweł Władysław Thadeusz Kaszyc—woyski Wiłkomirski, sędzia grodzki Smoleński. Oczewisto od osób wyż wyrażonych proszony pieczętarz podług prawa podpisuię się Franciszek z Konopnice Grabowski—obozny woiewodztwa Brasławskiego mp. Od osób wyż wyrażonych proszony pieczętarz do tego zapisu kwitacyinego oraz assekuracyinego confirmationis podpisuię się Paweł St. Gayski mp. Który to takowy list, dobrowolny, wieczysto kwitacyiny konfirmacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wysz. wyrażone osoby onego zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1737 г. Іюля 18 дня.

Изъ книги № 91, за 1737 г., л. 45.

152. Мировая сдѣлка между настоятелемъ Рожанскаго монастыря и подчашимъ Лятычевскимъ Матвѣемъ Зборовскимъ по дѣлу о наслѣдствѣ Ѳеофила Бенклевскаго.

Ѳома Бенклевскій, земянинъ, поступилъ въ монашеское званіе и былъ зачисленъ въ Рожанскій базиліанскій монастырь. По обычаю тогдашняго времени онъ записалъ монастырю все почти свое наслѣдство, оставшееся послѣ смерти родителей, которое оцѣнено было имъ болѣе 2,000 талеровъ. Такъ какъ часть этого наслѣдства причиталась на имѣніяхъ въ Брестскомъ и Кобринскомъ повѣтахъ, которыя не шли другимъ наслѣдникамъ, то Бенклевскій и уполномочилъ базиліанъ доискиваться законной его части судебнымъ порядкомъ. Одинъ изъ родственниковъ Бенклевскаго долгое время не соглашался на уплату наслѣдства, о чемъ базиліане хотѣли было уже вчинить искъ; но вслѣдствіе вмѣшательства пріятелей, они кончили дѣло мировой, получивши отъ должника часть наличныхъ денегъ и формальную долговую запись на неуплаченную.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, miesiąca Augusta trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty siódmy obranymi, a po expirowaniu zaszłey sądów naszych limitacyi, z przyczyn w ieneralnym limitationis instrumencie wyrażonych, iterum do Wilna zgromadzonemi, comparendo personaliter w Bogu wielebny imć xiądz Alexy Kondratowicz — starszy konwentu Rożańskiego reguły świętego Bazylego wielkiego, swoim y całego konwentu imieniem opowiadał, paresentował y przyznał list dobrowolny wlewkowy, assekuracyiny, oraz ewikcyiny kwitacyiny zapis na rzecz w nim niżey wyrażoną, wielmożnemu imci panu Macieiowi Kazimierzowi Zborowskiemu—podczaszemu Latyczewskiemu, pisarzowi grodzkiemu woiewodztwa Brzeskiego, regentowi assessorskiemu wielkiego xięstwa Litewskiego dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Alexy Kondratowicz — starszy konwentu Rożańskiego reguły świętego Bazylego wielkiego y ia xiądz Jeremiasz Okulewicz—ieneralny procurator causarum prowincyi Litewskiey tegoż zakonu, qua assistens, swoim y całego konwentu Rozańskiego xięży bazylianów ad praesens będących y następców onych imieniem, czyniemy

iawnie, wiadomo y sami na siebie dobrowolnie wyznawamy tym naszym strictissimi iuris wlewkowym, assekuracyinym, oraz ewikcyinym kwitacyinym zapisem, absque ulla onego reclamatione, protestatione aut manifestatione dobrowolnie, danym wielmożnemu imci panu Macieiowi Kazimierzowi Zborowskiemu—podczaszemu Latyczewskiemu, pisarzowi grodzkiemu woiewodztwa Brzeskiego, regentowi assessorskiemu wielkiego xięstwa Litewskiego, potomkom y sukcessorom imci na to, iż co naymilszy brat nasz Tomasz na świecie, a Teofil w zakonie Bęklewski, przy dokończeniu nowicyatu swego dwoma zapisami wieczystemi resignationis,—pierwszym na dniu szóstym, drugim na dniu dziewiątym miesiąca Nowembra w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym trzydziestym czwartym in plenissima iuris forma, z listami na przyznanie onych zaszłemi, za wolą y radą stryiów, krewnych, koligatów swych, części na siebie wiecznością po rodzicach swych ichmościach panach Władysławie y Annie z Ostrouchów Bęklewskich — koniuszych Wołkowyskich, małżonkach, spadłych dóbr leżących, summownych y ruchomości wszelakiey, także spraw wszytkich, summ obligowych y na iakież kolwiek kontrakty, zapisy, cerografy rodzicom swym winnych, specialiter części dobr Andronowa, Łysochi, Rytycz, ze wsią Huckami, z dworkiem y szpichlerzem, oraz z placem w Brześciu za sluzą będącymi, w woiewodztwie Brzeskim leżących, lub gdy te dobra komu będą zbyte, części summy exinde na siebie należącey y spadaiącey, pro praetio tych dóbr przez kogoż kolwiek postąpioney, także części totalney swey summy zastawney na dobrach Nalesiu, w woiewodztwie Brzeskim, w trakcie Kobryńskim leżących, lokowaney, więcey iak ze dwóch tysięcy talerów bitych na siebie przynależącey, tudzież, ut supra expressum, summ obligowych y wszelakich, wszytkich quocunque titulo, aut praetextu rodzicom imci summ winnych y ruchomości wszelakich, po tychże rodzicach na siebie spadłych, oraz spraw wszytkich przez imci pana Józefa Boreyszę, oyczyma imci, insimul z ruchmością zabranych, klasztorowi naszemu Rożańskiemu reguły świętego Bazylego wielkiego, xięży teraz będącym y następcom onych, wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy irrevocabiliter z osoby swey zrzekł się, a na konwent pomieniony legował, wlał, cedował y ustąpił y od tych części swych dobr, summ y ruchomości braci swych rodzonych, przyrodzonych, a pogotowiu blizkich y dalszych krewnych swoich wiecznie totaliter oddalił, nam zaś w doyściu tego wszytkiego być pomocą sua personaliter y gdyby tego potrzeba ukazywała, etiam iuramento dla nas te części dobr swych, summ y ruchomości windykować opisał się y dobrowolnie obowiązał; oraz eo intuitu od kożdego w tym przeszkodę czyniącego nas y następców naszych ewinkować omnitudinaliter in omni foro assekurował się y to wszytko przez nas, lub następców naszych, komu kolwiek chcąc takowym że prawem transfundować y ustąpić dobrowolnie pozwolił, iako te zapisy resignationis wieczyste legacyine, nam od imci dane, z listami onych na przyznanie natenczas zaszłe, fusius totam w sobie obloquuntur rem; vigore których gdyśmy się satisfakcyi nam należącey u imci pana Gabryela Benklewskiego—koniuszyca Wołkowyskiego antecedenter dobra supra wyrażone Nalesie za

prawami zastawnemi y część dobr Andronowa possyduiącego, nie poiednokrotnie, nie bez znacznych expens w woiewodztwo Brzeskie przeieżdzaiąc się y od zabaw zakonnych odrywaiąc, amicabiliter dopominali, na tenczas, z nas imć iedyną illuzyą czyniąc, zapisem od siebie nam danym w maydeburyi iego królewskiey mości Kobryńskiey, w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym trzydziestym piątym, miesiąca Maia ośmnastego dnia, przez siebie przyznanym, płacić nam corocznie z dóbr Nalesia po złotych sto ośmdziesiąt assekurował się y z dóbr Andronowa, gdy będą komu zbyte, część summy oddać y we wszytkich pretensyach acquietować nam obowiązawszy się, żadney dotąd satisfakcyi, ani w naymnieyszey cząstce nie uczynił, lecz y owszem absque consensu nas aktorów z dóbr Nalesia summę zastawną podniosszy y oney część nam legowaną nulliter ac indebite do rąk swych odebrawszy, różnie różnym ichmościom na obligi, na prowizye y różne akkomodacye rozpożycza y z tego incompetenter korzysta, gdzie y wielmożnemu imci panu Zborowskiemu—pisarzowi Brzeskiemu grodzkiemu summy tey z dóbr Nalesia podniesioney, sześć tysięcy złotych polskich na zapis obligacyiny pożyczywszy, prowizyą od tey summy per decem a centum bierze y daley brać annuatim nulliter intendit. Post haec dobra pomienione Andronów z Łysochą, Rytyczami, ze wsią Huckami, z placem, dworkiem y szpichlerzem, w Brześciu za sluzą sytuowanemi, cum omnibus onych attinentiis, gdzie y część, nam perpetuo iure przez rodzonego brata imci zapisami wieczystemi resignationis legowaną, iure haereditario temuż wielmożnemu imci panu Zborowskiemu pisarzowi grodzkiemu Brzeskiemu, successoribus imci zbywszy, oraz pro pretio tych dóbr na pięć tysięcy złotych polskich zapis assekuracyiny, od tegoż wielmożnego imci Zborowskiego—pisarza grodzkiego Brzeskiego, na osobę tylko swoią iedną z terminem oddania tey summy w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym na ś. Jan Krzciciel wziowszy y znaczną akkomodacyą w sposób rękawicznego od tegoż imci pana pisarza dla siebie y dla ieymości małżonki swey wykierowawszy y odebrawszy, etiam tę summę, pro haereditate tych dóbr Andronowa postąpioną, sine scitu nas do trzeciey części tey summy aktorów, odebrać nulliter ac indebite usiłuie, a nas uspokoić cale niechce y ieszcze pozyskania ruchomości y spraw, oraz dalszych summ obligowych od imci pana Józefa Boreyszy, oyczyma swego, y u innych ichmościów tamuie y absolutnie nic nam dać niechce, ieszcze nas duchowne osoby prawem indebite infestować odgrażał y odgraża. O co wszytko, iako się supra opisało, nie tylko z ichmć panem Gabryelem Benklewskim—koniuszycem Wołkowyskim, y z innymi ichmościami, ad hoc negotium y do satisfakcyi nam należącemi, gdzie y z wielmożnym ichmć panem Zborowskim—pisarzem grodzkim Brzeskim, iure haereditario dobra Andronów possyduiącemu y summy, iedną z dóbr Nalesia podniesioną, drugą pro haereditate tych dóbr Andronowa przez ichmć postąpioną, quantitatem iedynaście tysięcy złotych polskich wynoszące, u siebie maiącym, prawem czynić in foro fori chcieliśmy, a wzaiemnie y wielmożny imć pan Zborowski—pisarz grodzki Brzeski, także prawem z nami prosequować intendebat. Czego z obu stron dla niepotrzebnych expens y trudności unikaiąc, za włożeniem się w to godnych wielmożnych ich-

mościów panów przyiaciół, ex utraque parte uproszonych, mediante authoritate y z uznania których wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy takowym miedzy sobą pogodziliśmy się sposobem: iż nam y klasztorowi naszemu Rożańskiemu pomieniony wielmożny imć pan Zborowski—pisarz grodzki Brzeski, parata pecunia in certa quantitate exnunc et in instanti za części totalne dóbr summ y ruchomości, ut supra expressum, na konwent nasz, przez brata naszego Teofila Benklewskiego perpetuo iure wlane, uczynił satisfakcyą y do rąk naszych summę pewną, czymeśmy się wiecznie kontentowali, oddał y wyliczył, a pro residuo, idque na dwa tysiące złotych polskich currenti in regno moneta, dał nam od siebie y klasztorowi naszemu Rożańskiemu assekuracyiny in plenissima iuris forma zapis, z obowiązkiem oddania tey summy na terminie, w tymże zapisie assekuracyinym wyrażonym, lub płacenia annuatim prowizyi do oddania pomienioney summy dwóch tysięcy złotych residuitatis. Takowym tedy sposobem zostawszy my plenarie ac sufficienter od wielmożnego imci pana Zborowskiego — pisarza grodzkiego Brzeskiego, satisfacti, zażywaiąc wolności prawa pospolitego, która każdemu swoią własnością iako chcąc szafować, dać, darować y komu kolwiek chcąc zapisać, a tym barziey zbyć y transfundować pozwala, w czym etiam w zapisie wieczystym resignationis legacyinym nam od brata Teofila Benklewskiego danym, iest moc zupełna dana; przeto totalnych części nie tylko dóbr pomienionych Andronowa ze wsią Huckami, Łysochi, Rytycz, z dworkiem, szpichlerzem y z placem w Brześciu za sluzą sytuowanych, w woiewodztwie Brzeskim leżących, których haereditatem cum omnibus onych attinentiis, insimul z trzecią częścią nam legowaną, perpetuo iure imć pan Gabryel Benklewski—koniuszyc Wołkowyski, z samą ieymcią, temuż wielmożnemu imci panu Zborowskiemu—pisarzowi grodzkiemu Brzeskiemu, potomkom y sukcessorom imci zbył y na to prawo wieczyste, w maydeburyi iego królewskiey mości Kobryńskiey przyznane y dwoma confirmationis assekuracyami in legitima ac plenissima iuris forma zaszłemi, dał, które etiam my akceptuiemy, perpetue approbuiemy y przez nas y następców naszych y ni przez kogo innego naruszać w naymnieyszym punkcie tego prawa wieczystego Andronowskiego mocy mieć nie będziemy mogli y nie powinniśmy, dla czego postąpionemi piącią tysiący złotych polskich, pro haereditate tych dóbr Andronowa z dworkiem Brzeskim totalnych, alias trzecią częścią tych pięciu tysięcy złotych polskich y trzecią częścią daney akkomodacyi w sposób rękawicznego wiecznie kontentuiemy się. Lecz y tey trzeciey części summy pomienioney piąciu tysięcy złotych polskich, pro haereditate dóbr totalnych Andronowa z dworkiem Brzeskim przez tegoż imci pana Zborowskiego postąpioney y trzeciey części daney akkomodacyi w sposób rękawicznego, także trzeciey części totalney snmmy naszey zastawney na dobrach Nalesiu, w woiewodztwie Brzeskim, w trakcie Kobryńskim leżących, antecedenter lokowanych, więcey iak ze dwóch tysięcy talarów bitych na nas przynależącey, przez tegoż imci pana Gabryela Benklewskiego z tychże dóbr Nalesia podniesioney y rozpożyczoney, tudzież trzeciey części summ wszytkich obligowych y na iakież kolwiek kontrakty, zapisy, cerografy rodzicom brata naszego Teofila Benklewskiego winnych, a nam przez

niego iure perpetuo cedowanych, oraz trzeciey części ruchomości wszytkiey na brata naszego Teofila Benklewskiego po rodzicach spadłey, przez imci pana Józefa Boreyszę, oyczyma imci, insimul z prawami zabraney, na ostatek pretensyi naszych wszytkich do zastawników dóbr Andronowa, iako to: za rozpędzenie poddaństwa, wycięcie, popalenie y poprzedanie okolicznych lasów, także zdezolowanie y porozbieranie bierwionami, oraz popalenie y rozprzedanie budynków, zniszczenie zasiewów ozimych y iarych y innych, z okazyi uciążliwey tenuty ichmościów wynikłych, do ichmościów maiących, tudzież prowizyi wszytkich od wszytkich summ, naszym y całego konwentu naszego Rożańskiego reguły świętego Bazylego wielkiego y następców naszych imieniem, ia Alexy Kondratowicz—starszy y iako prokurator ieneralny causarum, niżey podpisami, wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy, na osobę tegoż wielmożnego imci pana Zborowskiego—pisarza grodzkiego Brzeskiego, potomków y sukcessorów imci, od którego iesteśmy za to wszytko plenarie satisfacti y z dość nam in toto uczynienia perpetuo imci kwituiemy, wlewamy, ceduiemy y ustępuiemy, z osób naszych y całego klasztoru Rożańskiego naszego y następców naszych perpetue tego wszytkiego zrzekamy się. A wielmożnego imci pana Zborowskiego—pisarza grodzkiego Brzeskiego, potomków y sukcessorów imci, tego wszytkiego aktorem y dziedzicem zupełnym, bez naymnieyszey excepcyi, na nas y następców naszych czyniemy y za takowym wlewkiem naszym wieczystym do przytrzymania summ przez samego iegomości [panu Gabryełowi Benklewskiemu, ut supra expressum, winnych y oddać opisanych, a teraz iuż samemu imci panu Zborowskiemu ad proportionem pretensyi, przez nas cedowanych, za same kapitały y za prowizyą należących, y do upomnienia się tego wszytkiego, oraz pozyskania, odebrania y zupełnego pokwitowania się, czy to per amicabilem compositionem, czy to per strepitum iuris omnimodamque potestatem ac plenariam facultatem w osobach naszych, całego konwentu Rożańskiego y następców naszych daiemy, sobie żadney do tego wszytkiego salwy, akcessu y żadnego pretextu samym y następcom naszym tego klasztoru nie zachowuiemy, z aktorstwa wszelakiego hoc in negotio wyzuwamy się, a imci iako iuż aktorowi sprawy wszytkie, zapisy rezygnacyine, legacyine y w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza prowincyała naszego tych dóbr, summ y ruchomości na nasz konwent Rożański instrument applicationis, także processa, manifesta, hoc in negotio przez nas pozanaszane, y wszytkie requizyta prawne ad manus tegoż wielmożnego imci pana Zborowskiego — pisarza grodzkiego Brzeskiego, iako iuż zupełnego wlewkowego aktora wieczystego, oddaiemy y tego zapisu naszego wlewkowego resignationis przez żaden pretext, sposób albo wynalazek, iak sami przez się, tak y przez następców naszych tego klasztoru Rożańskiego naruszać w naymnieyszym punkcie perpetue nie będziemy mogli y nie powinniśmy y mocy mieć nie będą, owszem od każdego ten zapis naruszaiącego tyle, ileby potrzeba ukazywała, razy, zastępować y ewinkować tegoż imci pana Zborowskiego y sukcessorów imci sami cum succedaneis nostris assekuruiemy się y obowiązuiemy. Co wszytko, iako się superius opisało, zyścić y dotrzymać mamy, pod zaręką tysiąca talarów bitych, iako ważność rzeczy wynosi et

sub paenis banitionum, simplicis, perpetuae ac personalis infamiae in foro ubiquinario za pozwem, lub zakazem termino peremptorio, abscissis et amputatis omnibus dilationibus, beneficiisque iuris, bez godzin, obmów y munimentów, ex quo regestro decernendis, które zaręki y paeny, in casu tego zapisu by w naymnieyszym punkcie naruszenia, na nas y na dobra nasze wszytkie leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, zakładamy, wnosiemy, lokuiemy y zapisuiemy, którą zarękę by y nieraz zapłacić przyszło, przecież ten nasz zapis wieczysty wlewkowy resignationis in suo robore et valore perpetuis temporibus zostawać powinien. Który z podpisem rąk naszych własnych, oraz z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, dobrowolnie daiemy. Pisan w klasztorze Rożańskim reguły świętego Bazylego wielkiego, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego siódmego, miesiąca Julii ośmnastego dnia. U tego dobrowolnego wlewkowego assekuracyinego, oraz ewikcyinego kwitacyinego wieczystego zapisu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi się wyrażaią słowy: X. Alexy Kondratowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Rożańskiego mp. X. Jermiasz Okulewicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego, procurator causarum. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Alexego Kondratowicza — starszego konwentu Rożańskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego y od całego tegoż konwentu, oraz assistenta wyżey podpisanego do tego zapisu wieczystego resignationis na trzecią część dóbr Andronowa z dworkiem Brzeskim y na summę pro praetio tych dóbr postąpioną, oraz na summę z dóbr Nalesia podniesioną, tudzież na inne summy obligowe y wszelkie, oraz na ruchomość wielmożnemu imci panu Macieiowi Kazimierzowi Zborowskiemu—podczaszemu Latyczewskiemu, pisarzowi woiewodztwa Brzeskiego grodzkiemu, regentowi assessorskiemu wielkiego xięstwa Litewskiego, potomkom y sukcessorom imci danego, podpisuię się Paweł Władysław Tadeusz Kaszyc—woyski Wiłkomirski, sędzia grodzki Smoleński mp. Od osób wysz podpisanych, od całego konwentu Rożańskiego proszony pieczętarz do tego zapisu wieczystego wlewkowego podpisuię się Paweł Stanisław Guyski mp. Ustnie y oczewisto proczony pieczętarz do tego zapisu wieczystego wlewkowego podpisuię się Franciszek z Konopnic Grabowski—o. w. B. Który takowy wlewkowy wieczysty zapis, za ustnym y oczewistym przez wysz wyrażoną osobę zeznaniem onego, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą przyięty y wpisany.

1738 г. Мая 23 дня.

Изъ книги № 92, за 1738 г., л. 872.

153. Квитаціонная запись отъ настоятельницы Минскаго св. Духовскаго монастыря Христины Ловицкой графу Казиміру Сапѣгѣ въ полученіи отъ него двадцати пяти тысячъ злотыхъ.

Магдалина Конопацкая, нуждаясь въ деньгахъ, заняла у настоятельницы Минскаго женскаго монастыря Екатерины Сапѣжанки 18,000 зл. подъ залогъ имѣнія Бальберишекъ. Имѣніе это перешло потомъ къ Подляшскому воеводѣ Сапѣгѣ и право владѣнія монастыря было нарушено. Опредѣленіемъ главнаго Лит. трибунала Сапѣга обязывался признать долгъ въ 25,000 зл. и обезпечить на половинѣ имѣнія Бальберишекъ; но когда явились въ имѣніе уполномоченные монахинь, то Сапѣга ихъ не впустилъ и т. обр. завязалось новое дѣло. Вслѣдствіе ходатайства пріятелей, Сапѣга согласился наконецъ заплатить долгъ въ количествѣ 30,000 зл., въ чемъ и выдана настоящая квитанція.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego ósmego, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetny trzydziesty ósmy obranymi, comparentes personaliter w Bogu przewielebna ieymość panna Krystyna Łowicka—starsza zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Mińskiego y w Bogu wielebna ieymć panna Angiela Mokrzycka—zakonnica tegoż zakonu, sekretarka, swoim y całego konwentu imieniem opowiadali, prezentowali y przyznali dobrowolny, wlewkowy, oraz kwitacyiny, nigdy nieporuszny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, iaśnie wielmożnemu imci panu Kazimierzowi hrabi na Zasławiu, Dąbrownie, Czerei, Wysokim y Sapieżynie Sapiezie, generałowi artyleryi wielkiego xięstwa Litewskiego, Wołpieńskiemu, Oniksztańskiemu, Ławaryskiemu etc. staroście dany, służący y należący, który ustnym y oczewisty swym stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby pomieniony zapis cum tota eius essentia był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać roskazali, cuius tenor sequitur estque talis:

Ja Krystyna Łowicka — starsza zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Mińskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącego, imieniem moim y całego klasztoru, oraz w czas przyszły po mnie następuiący, wiadomo czynię y zeznawam tym moim dobrowolnym, wlewkowym oraz kwitacyinym, nigdy nieporusznym zapisem, ko-

mu by o tym teraznieyszego y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iaśnie wielmożnemu imci panu Kazimierzowi hrabi na Zasławie, Dąbrownie, Czerei, Wysokim y Sapieżynie Sapiezie, generałowi artylerii wielkiego xięstwa Litewskiego, Wołpieńskiemu, Oniksztańskiemu, Ławaryskiemu etc. staroście danym na to: iż co zeszła w Bogu iaśnie wielmożna ieymość pani Magdalena Konopacka Wincentowa Korwinowa Gąsiewska—podskarbina wielka y hetmanowa polna wielkiego xięstwa Litewskiego, possessorka dóbr Balbierzyszek, w powiecie Kowieńskim leżących, będąc potrzebna pieniędzy, wzieła y pożyczyła u zeszłey w Bogu takoż z tego świata iaśnie wielmożney przewielebny ieymość panny Katarzyny Sapieżanki — podkanclerzanki wielkiego xięstwa Litewskiego, abbatissy Wileńskiego y Mińskiego klasztorów zakonu świętego Bazylego, y u ichmościów panien zakonnych tegoż konwentu Mińskiego, antecessorek naszych, gotowey rękodayney summy ośmnaście tysięcy złotych polskich, w którey summie dobra pomienione Balbierzyszki cum attinentiis prawem swoim zastawnym, w roku tysiąc sześćsetnym sześćdziesiątym szóstym, miesiąca Septembra wtórego dnia danym, a w roku tysiąc sześćsetnym sześćdziesiątym siódmym, miesiąca Oktobra trzydziestego dnia w xięgi kancellarii mnieyszey wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, onerowała y do oddania summy namienioney od trzech do trzech lat w possessyą podała. Interea po uczynioney z tychże dóbr w roku tysiąc sześćsetnym sześćdziesiątym dziewiątym klasztorowi Mińskiemu expulsyi y zbyciu onych, mimo prawo zastawne, zeszłemu w Bogu ś. p. iaśnie wielmożnemu imci panu Benedyktowi Sapiezie — podskarbiemu wielkiego xięstwa Litewskiego, gdy o to proceder prawny, in tempore w trybunale zaszły z tenutorami dóbr Balbierzyszek, do roku tysiąc siedmsetnego ośmnastego imieniem konwentu Mińskiego wielebnych panien bazylianek był kontynuowany, w tymże roku, miesiąca Augusta trzynastego dnia trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, po wysłuchanych od ichmościów panien bazylianek Mińskich, iaśnie wielmożnego imci pana Michała Sapiehy—woiewody Podlaskiego, zeszłego w Bogu possessora dóbr Balbierzyszek na tenczas, y innych w dekrecie specifikowanych osób pro et contra kontrowersyach, feruiąc swoią decyzyą, prawo wyż rzeczone zastawne na Balbierzyszki dane approbowawszy, summy kapitalney ośmnaście tysięcy, osobliwie za niefruktyfikacyą z tych dóbr siedm tysięcy in summa dwadzieścia pięć tysięcy, złotych polskich na połowie dóbr Balbierzyszek przysądził y exdywidować one nakazał; oraz aż do oddania pomienioney summy per haeredes trzymać pozwolił, drugą zaś połowę tych dóbr iaśnie wielmożney ieymć pani Potockiey—podstoliney wielkiego xięstwa Litewskiego, vigore prawa zastawnego od przerzeczonego iaśnie wielmożnego imci pana Benedykta Sapiehy — podskarbiego wielkiego xięstwa Litewskiego, reserwował; intuitu którego dekretu za użyciem siebie od klasztoru naszego imć pan Jan Czaplic—pisarz grodzki Kowieński, gdy w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia ordinaria iuris via połowę dóbr Balbierzyszek do possessyi podał, a potym in continuatione dalszego procederu wroku tysiąc siedmsetnym dwó-

dziestym wtórym, miesiąca Februarii dwudziestego siódmego dnia, trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego dekretem oczewistym prawo klasztorowi naszemu dane approbował, y przy possessyi do oddania summy kapitalney z refuzyą wszelkich pretensyi ex fundo pochodzących, circa exemptionem na święty Jerzy, za podanym iuryzdycznym dwunastu niedziel obwieszczeniem, zachował. Interea po wydanym od iaśnie wielmożnego imci pana woiewody Podlaskiego do okupna nam bazyliankom Mińskim, intuitu dekretu oczewistego w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym pierwszym, miesiąca Junii trzydziestego dnia, non in termino obwieszczeniem y po zaszłym w tymże roku, miesiąca Augusta dwudziestego piątego dnia oczywistym trybunalskim dekretem z nieuznaniem do dóbr Balbierzyszek, ex quo obwieszczenie do exempcyi non in termino wydane było, inequitacii, z approbatą oraz possessyi do świętego Jerzego, tenże nieraz wspomniony iaśnie wielmożny imść pan woiewoda Podlaski, nie maiąc na terminie do oddania vigore dekretów trybunalskich nam bazyliankom Mińskim summy, połowę dóbr Balbierzyszek prawem arendownym na rok ieden obiowszy, rewersałem klasztorowi naszemu pod tąż datą, idque w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym wtórym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia danym, żadney nie pretendować defalki y uraszczać pretensyi, a po expiracyi roczney tenuty, iterum do possessyi też połowę postąpić, a in casu niepostąpienia liberam inequitationem każdego czasu, etiam bez dekretu pozwolił et stricte pod wadyami w nim wyrażonemi obowiązał się; oraz osobliwym assekuracyinym zapisem swoim w tymże roku, miesiąca Apryla dwudziestego czwartego danym, wszytkie zaszłe konwikcye, dekreta trybunalskie, oraz kontrakt swóy arendowny approbował, y summę kapitalną dwadzieścia pięć tysięcy złotych polskich w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim na terminie świętego Jerzego śrebrną talarową monetą, nie wynayduiąc żadnych pretensyi ni oco, oddać, z dzierżenia iuryzdycznie kwitować y dalsze punkta, w zapisie assekuracyinym wyrażone, dotrzymać miał y opisał się. Interea ichmość panowie Antoniewicz—starosta Rolnicki y Floryan Grabowski—horodniczy Brzeski, qua plenipotenci, assekuracyą swoią tegoż roku, miesiąca Maia siódmego dnia daną: iż iaśnie wielmożny imść pan woiewoda Podlaski summę dwadzieścia pięć tysięcy złotych polskich na święty Jerzy niezawodnie odda, lub do possessyi dobra postąpi, upewnili y assekurowali się, a zatym, maiąc zupełną moc y plenipotencyą od klasztoru naszego iegomość xiądz Daniel Milkowski—z zakonu świętego Bazylego, dla odebrania summy kapitalney, lub obięcia do possessyi połowy dóbr Balbierzyszek, pilnuiąc terminu pomienionego, w powiat Kowieński iachał y o satysfakcyą upominać się chciał, tedy na dniu ośmnastym miesiąca Apryla, potkawszy w drodze imci pan Grabowski—sędzia grodzki Brzeski, wyż wspomnionego imci xiędza Milkowskiego, upewniaiąc że summę kapitalną oddać w Mińsku zechce y dostatecznie ze wszytkim ma klasztor nasz uspokoić, w zamian takowey satysfakcyi prowizyą kontentuiąc, formalną uczynił supplantacyą. O co in tempore w grodzie Mińskim zanioszy manifest w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim, miesiąca Maia

drugiego dnia, tenże imć xiądz Milkowski, za daną sobie plenipotencyą, przybywszy iuryzdycznie z generałem do dóbr Balbierzyszek dekretami trybunalskiemi przysądzoną połowę bez żadney ni od kogo kontradykcyi obiął w possessyą, którego czasu z subordynacyi ichmościów panów Antoniewicza y Grabowskiego, po uczynioney przez ludzi iaśnie wielmożnego imci pana woiewody Podlaskiego expulsyi y po zaniesionym o to w grodzie Koweńskim manifeście, a potym za otrzymanym w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym siódmym, miesiąca Septembra wtórego dnia w trybunale głównym w. x. Lit. imieniem zakonu naszego dekretem kontumacyinym, gdy exekucya urzędowa przez imci pana Mikołaia Sirucia—pisarza grodzkiego Koweińskiego do dóbr Balbierzyszek sprowadzana była, nomine i. w. imci pana generała artyleryi w. x. Lit. broniono y czynić oney niedopuszczono. O którą takową kontrawencyą ia Łowicka, swoim y całego klasztoru Mińskiego imieniem, adcytowawszy tegoż i. w. imci pana generała artyleryi w. x. Lit. do sądów głównych trybunalskich, takowy proceder in antecessum zaszły kontynuować umyśliliśmy; a ponieważ i. w. imć pan generał artyleryi w. x. Lit., przez medyacyą i. w. ichmościów panów przyiaciół tak o summę kapitalną na połowie dóbr Balbierzyszek dekretami trybunalskiemi przysądzoną, iako też ieneraliter o wszystkie pretenzye finalnie na dzisieyszym terminie klasztor nasz uspokoił y oddawszy własney swoiey trzydzieści tysięcy złotych polskich summy do rąk moich we wszytkim zadość uczynił, tedy ia Łowicka imieniem całego klasztoru Mińskiego, nie tylko z odebrania totalney summy i. w. imci pana generała artyleryi y sukcessorów ichmość wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy kwituię, ale też pomienioną pretensyą wespół z prawami, klasztorowi naszemu służącemi, dekretami oczewistemi trybunalskiemi y innemi, iakie kolwiek znayduią się, dokumentami, litispendenciami, które do rąk imci oddaię, wlewam, ceduię, aktorem i. w. imci pana generała artyleryi w. x. Lit. y sukcessorów imci czynię, uznawam, z osoby moiey y całego klasztoru Mińskiego transfunduię y do rąk imciom oddaię, salwy, recessu, regressu y żadney pretensyi za wspomnioną lityspendencyą do i. w. imci pana generała artylery w. x. Lit., sukcessorów ichmościów, a pogotowiu do dóbr Balbierzyssek y attinencyi onych, iako po zupełnym dość uczynieniu y stałey satysfakcyi w wypłaceniu summy nie zachowuię, owszem od każdego o tę summę przez nas odebraną turbuiącego y w osobach naszych albo pretextu, salwy, pretensyi do summy przez nas odebraney wstęp do dóbr Balbierzyszek czyniącego, ia sama y cały klasztor, a po nas sukcessorki nasze, swoim własnym kosztem u każdego sądu y prawa z dóbr naszych wszelkich leżących y z summ klasztornych zastępować, ewinkować powinna y następcy nasi powinni będą pod zaręką ważności rzeczy wynoszącą et sub paenis banitionum ac infamiae. O którą zarękę in casu przez nas o summę odebraną za pretensye i. w. imci panu generałowi transfundowane nieewinkowania, nie tylko że ewikcyą na dobrach naszych opisuiemy, ale też daiemy wolność y pozwalamy nas y po nas następuiących starszych y całe zgromadzenie do wszelkiego sądu y prawa w w. x. Lit. adcytowanie; gdzie bez żadnych używania dy-

lacyi y obmów prawnych rosprawę przyiąć powinni będziemy. Y na tom dała ten wlewkowy zapis swoim y całego klasztoru imieniem z podpisem ręki mey y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego ósmego, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia. U tego listu dobrowolnego, wlewkowego, oraz kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samych aktorek, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Krystyna Łowicka--zakonnica świętego Bazylego wielkiego, starsza konwentu Mińskiego s. D. Angiela Mokrzycka, iako sociuszka zakonnica świętego Bazylego wielkiego. Ustnie y oczewisto proszony od w Bogu przewielebney ieymci panny Krystyny Łowickiey—zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszey konwentu Mińskiego świętego Ducha y w Bogu wielebney ieymć panny Angieli Mokrzeckiey—zakonnicy tegoż konwentu, iako sociuszki do tego zapisu wlewkowego, oraz kwitacyinego i. w. imci panu Kazimierzowi, hrabi na Zasławiu, Dąbrownie, Czerei, Wysokim y Sapieżynie Sapiezie, generałowi artyleryi w. x. Lit., Wołpieńskiemu, Oniksztyńskiemu, Ławaryskiemu etc. staroście, nomine całego konwentu wielebnych panien bazylianek Mińskich, na rzecz w nim wyrażoną danego, według prawa iako pieczętarz podpisuię się: Rafał Jeleński—pisarz grodzki Wiłkomirski. Oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do zapisu wlewkowego, oraz kwitacyinego, danego iaśnie wielmożnemu imci panu Kazimierzowi Sapiezie—generałowi artyleryi wielkiego xięstwa Litewskiego, podpisuię się Jan Ignacy Hutorowicz—czesznik Z. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych podług prawa podpisuię się Jerzy Konarski mp. Który takowy list dobrowolny wlewkowy, oraz kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby zeznaniem onego, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą przyięty y wpisany.

1740 г. Февраля 6 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 888.

154. Презента Станислава Огинскаго, данная новопосвящаемому Александру Моравскому и его потомкамъ на Бѣшенковскую Ильинскую церковь.

Князь Станиславъ Огинскій увѣдомляетъ митрополита Флоріана Гребницкаго, что вслѣдствіе желанія священника Василія Козурки—передать Ильинскій приходъ Александру Моравскому, онъ выдаетъ ему *презенту* на этотъ приходъ, обозначая фундушъ церковный и пространство занимаемое приходомъ; фундушъ состоитъ изъ двухъ застѣнковъ: Поповщизны и Слесаровщизны съ крестьянами; приходъ долженъ обнимать и Чолнисское войтовство.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit., z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym obranemi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron Stefan Kosecki—starosta Morozowicki, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samey oryginalney ad acta podał extrakt kopii funduszu, od iaśnie wielmożnych ichmościów panów Ogińskich—kasztelanów Mścisławskich na cerkiew Bieszenkowską Illińską, na rzecz w nim intus wyrażoną, w Bogu wielebnemu imci xiędzu Alexandrowi z Chomęcic Morawskiemu—prezbiterowi Bieszeńkowskiemu dany, oraz w maydeburyi Witebskiey przyznany, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem tegoż imci pana Morawskiego służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony extrakt kopii funduszu ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg mieyskich ratusznych Witebskich. Roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiątego, miesiąca Oktobra szesnastego dnia. Stanowszy oczewiście na urzędzie iego królewskiey mości mieyskim ratusznym Witebskim w Bogu wielebny Alexander z Chomęcic Morawski — prezbiter Bieszeńkowski, fundusz sobie dany od iaśnie wielmożnych ichmościów panów Ogińskich—kasztelanów Mścisławskich, na cierkiew Bieszeńkowską Illińską ad acta xiąg mieyskich maydeburskich ratusznych Witebskich podał, którego tenor sequitur estque talis.—Stanisław Jerzy y Mariana z Kozielska Ogińscy—kasztelanowie Mścisławscy, Wierzbowscy starostowie etc., iaśnie wielmožnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Florianowi Hrebnickiemu—z Bożey y

stolicy appostolskiey łaski arcybiskupowi Połockiemu, Witebskiemu, Mścisławskiemu, Orszańskiemu, Mohilowskiemu y całey Białey Rusi biskupowi, tronu papieżkiego assistentowi. Po zaleceniu usług naszych donaszamy do wiadomości, iż ponieważ benevole rezygnował wielebny oycieć Bazyli Kozurka beneficium Illińskie Bieszeńkowskie panu Alexandrowi z Chomęcic Morawskiemu, więc my, chcąc, aby chwała Boska incessanter promowowana była, pobożnością y przykładnymi obyczaiami zaleconego tegoż pana Morawskiego, którą cerkiew Bieszeńkowską ś. Illińską z parafią, iak z dawnych czasów do niey należącą, tak y dopioro nie komu innemu polecaiąc po poświęceniu, iak tylo rządom y officio pastorali wyż namienowanego pana Morawskiego, którego ninieyszym funduszem naszym nie tylko onego dożywotnie funduiemy y na wszytkim utwierdzamy, ale y po śmierci iego nie kto inny ma zostawać przy tey cerkwi, iak tylko sukcessorowie onego. Przy którey to cerkwi y przy parochu, przy tey cerkwi zostaiącym, iak z dawnych czasów należące były grunta, tak y teraz nic nie umnieyszamy, to iest: zaścianek, nazywaiący się Popowszczyzna, który graniczy, idąc z Bieszeńkowic po ruczay ieden z Leonem Bielskim, z prawey strony od folwarku Jana Bielskiego, błotem wielkim za drogą, idącą od tegoż Bielskiego w mech, po lewey stronie po gościniec Wielki, iadąc do Swieczy, z czwartey strony po mech, z tegoż mchu błotem aż na gościniec Wielki, iako też zaścianek, quondam przez ślosarza possydowany, który nadany w zamian za horody staroświeckie funduszowe cerkiewne; tenże zaścianek Ślosarzowszczyzna graniczy, iadąc gościncem do Czołniszek z przyiazdu Bieszeńkowskiego od zaścianku Arcioma, Tomasza y Marcinowicza — mieszczan Bieszeńkowskich, po hać y ruczay Wielki, za którym ruczaiem pagórki tegoż zaścianku Slosarzowszczyzna, po prawey y lewey stronie tymże ruczaiem y błotem, w lewą stronę prosto koło niwy pachaney od Andrzeia zaręki tegoż zaścianku, na którey niwie pośrzód dąb wielki, za tąż niwą potoczyną y miedzą prosto koło niw aż w mech, z tegoż mchu przez chrośniak koło niwy pachaney tegoż zaścianku Slosarzowszczyzny przez Antona Tkaczonka w błoto wielkie y w dąb, z dęba przez chrośniak w pień dębowy, gdzie Siemona Askiera zawodził, z tegoż pnia lewą stroną błotem koło niwek pachanych w dąb, z tego dęba błotem przez chrośniak miedzą koło niwy pachaney Siemona Askiery w ruczay, na gościńcu idącym z Bieszeńkowicz do Czołniszek, z tego ruczaiu prosto lewą stroną błotem koło niw y gumniszcza tegoż zaścianku Slosarzowszczyzny, z tego błota przez Wielkie błoto prosto aż w samą rzeczkę, idącą Filipińską, tąż samą rzeczką koło zaścianka Fiodora Kamoski, Piotra Parfinowicza, Jakuba Jackowskiego, Jerzego Damareckiego, aż za dwa wielkie dęby, z rzeczki prosto błotem wielkim w iel tegoż folwarku namienionego Jerzego Damareckiego, z tey ieli prosto błotem w ruczay y hać, zwyżey namienioną na gościńcu Bieszeńkowskim. Tudzież gumno na wygonie od zahorody Fiedora Łukomlanina po samy rowek y plac w mieście przy cerkwi na mieszkanie kapłanowi, na którym placu iurisdyczanin, który dotąd z posługami y płaceniem należący był do parocha y w dalsze czasy ma należeć. Które te wyż specifikowane grunta y zaścianki, z sianożęciami murożnemi y błotnemi, z lasami, zaro-

ślami, nic z tych gruntów nie wymuiąc, ani wyłączaiąc na nas y sukcessorów naszych, tak iako zdawna za antecessorów naszych używano, tak y teraz daiemy do wolnego używania toties rzeczonemu panu Morawskiemu y sukcessorom onego y do wynaydowania z nich wszelkich pożytków y profitów. Za które przy tey cerkwi zostaiący paroch, iak przed tym pamiętał za duszę antecessorów naszych, tak y nazawsze powinien maiestat święty błagać. Od dzwonów, przy tey cerkwi podzwonne iako zdawna, tak y teraz do kapłana należące, świecy woskowe do przedania w rynku y cerkwi do tegoż kapłana należące. Dla swey potrzeby wolno mieć kocioł y wódkę pędzić. We młynie na własną swą potrzebę wolne mliwo bez żadnego płacenia. Szpital do tegoż kapłana należący. Parafią zachowuiąc podług stałego pomiarkowania y dekretu konsystorskiego ritus graeci w mieście, zaczowszy od zamku y kościoła przeułkami aż po sam przewoz. W tymże zamku ludzie znayduiący się ritus graeci maią należeć do parochii Illińskiey, oraz do tey cerkwi Illińskiey. Parafia na wsiach idque wóytowstwo całe Czołniskie, to iest Worohobki, Osinowka, Drozdy, Radziuki, Czołnyszki, Potasznia, Sieliszcze, Drobuszów, Beremie, Alexiy Bereścin, Troiany, Makarowicze, Filipinki, ze wszytkiemi zaściankami, w tym wóytowstwie, iak z dawnych czasów, tak y teraz do tey cerkwi maią należeć. Który to fundusz dawszy panu Alexandrowi z Chomęcic Morawskiemu y potym sukcessorom iego na wieczne czasy, ani my sami, ani sukcessorowie nasi w naymnieyszym punkcie naruszać y przeszkody czynić nie mamy y nie powinni. Co chcąc mieć pro valido, firmo et rato, dla lepszey wiary y wagi ręką naszą własną przy zwykłey pieczęci stwierdzamy y podpisuiemy się. Data w Warszawie, die sexta Februarii, anno millesimo septingentesimo quadragesimo. U tey kopii funduszu podpisy rąk iaśnie wielmożnych aktorów his verbis: Stanisław Ogiński—kasztelan Mścisławski. Marianna Ogińska—kasztelanowa Mścisławska. (L. S.). Takoż konfirmacya takowey kopii iaśniewielmożnego w Bogu przewielebnego iegomości xiędza metropolity his verbis: Ta kopia, że iest zgodna cum suo originali, który in archivo diecoesano conservatur, in fidem przy zwykłey pieczęci podpisem ręki moiey stwierdzam. Dat. w Struniu, dnia dziewiątego miesiąca Augusta, anno tysiąc siedmset pięćdziesiątego dziewiątego. U tey konfirmacyi podpis ręki iaśnie wielmożnego iegomości xiędza metropolity przy pieczęci his verbis: Florian Hrebnicki—metropolita całey Rusi, arcybiskup Połocki (L. S.) Xiądz Michał L. Stedkiewicz—pisarz. Która to takowa kopia funduszu iest do xiąg mieyskich ratusznych Witebskich przyięta y wpisana, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską ratuszną Witebską z podpisem ręki pisarskiey iest wydan. Actum ut supra. U tego funduszu przy pieczęci maydeburskiey, na żołtym opłatku wyciśniętey, podpis ręki pisarza, tudzież correcta, poniżey konnotacia temi wyrażaią się słowy: Antoni Szyrma Szczyrbiński — komornik Smoleński iego królewskiey mości, pisarz maydeburski Witebski. Concordavi cum actis. Est in actis. Który to takowy extrakt kopii funduszu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona ad akta, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1741 г. Мая 1 дня.

Изъ книги № 97, за 1741 г., л. 553.

155. Квитанція отъ монахини Виленскаго монастыря Констанціи Еленской подчашему Мозырскому Михаилу Еленскому въ уплатѣ части должной имъ суммы 200 злот. и процентовъ.

Монахиня Виленскаго женскаго базиліанскаго монастыря Констанція Еленская выдаетъ настоящую квитанцію Мозырскому подчашію Еленскому въ томъ, что въ счетъ слѣдовавшаго ей послѣ смерти матери наслѣдства, 500 зл., она уже получила 200 зл. на излеченіе и % съ остальныхъ 300 зл., по полученіи же остальныхъ денегъ она откажется отъ правъ на наслѣдство части имѣнія.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego pierwszego, miesiąca Maia siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym pierwszym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Józef Łepkowski opowiadał, prezentował y ad acta podał list dobrowolny, kwitacyiny, oraz assekuracyiny zapis, do w Bogu przewielebney ieymć panny Konstancyi Jeleńskiey—zakonnicy świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, na rzecz w nim wyrażoną, imci panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu Mozyrskiemu dany, służący y należący, który podaiąc ad acta prosił nas sądu, aby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor sequitur talis:

Konstancya Jeleńska—zakonnica świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, zeznawam tym moim dobrowolnym, kwitacyinym, oraz assekuracyinym zapisem, imści panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu Mozyrskiemu danym na to, iż co ia Jeleńska, maiąc od dobrodziki matki moiey resztę za posag mnie nieoddaney należącey summy pięćset złotych polskich sobie winne, tedy z tychże pięciu set złotych polskich kapitału złotych dwieście od przerzeczonego imci pana podczaszego Mozyrskiego na pilne moie interessa, mianowicie na różne medykamenta, na kuracyą zdrowia mego errogowane, odebrawszy, z tych dwuchset złotych polskich imci pana poczaszego Mozyrskiego kwituię, osobliwie ponieważ tenże imć pan podczaszy Mozyrski pierwiey od złotych pięciu set co rok mnie zawsze płacąc prowizyą, dopioro po oddaniu przez imci mnie dwuch set zło-

tych kapitału od reszty summy kapitalney złotych trzechset, dopioro złotych trzydzieście za rok teraznieyszy tysiąc siedmset czterdziesty pierwszy kończący się da Bóg w roku przyszłym tysiąc siedmset czterdziestym wtórym w dzień świętego Jana święta rzymskiego mnie wypłacił, zaczym y z tey odebraney prowizyi złotych trzydziestu imci pana podczaszego Mozyrskiego kwituię y żadney salwy o te odebrane z kapitału złotych dwieście y prowizyą złotych trzydzieście do imci pana podczaszego Mozyrskiego nie zachowuię. Insuper za wypłaceniem przez imci pana podczaszego w przyszłym czasie złotych trzechset kapitału mam dać zrzeczenie z dóbr oyczystych macierzystych y spadkowych y takowe zrzeczenie w trybunale przyznać. Co wszytko nienarusznie zyścić y dotrzymać mam, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą y pod punktem banicyi, przyimuiąc rozprawę w każdym sądzie y urzędzie. Y na tom dała ten mόy dobrowolny, assekuracyiny zapis z podpisem ręki mey y ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset czterdziestego pierwszego, miesiąca Maia pierwszego dnia. U tego dobrowolnego, kwitacyinego oraz assekuracyinego zapisu podpisy rąk tak samey aktorki, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Konstancya Jeleńska—z. ś. o. B. w. Ustnie y oczewisto proszony do tego kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, od w Bogu przewielebney ieymć panny Konstancyi Jeleńskiey—zakonnicy świętego Bazylego conwentu Wileńskiego, imci panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu powiatu Mozyrskiego danego, iako pieczętarz podpisuię się Samuel Jeleński—r. g. M. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego zapisu kwitacyinego, wielmożnemu imci panu Michałowi Jeleńskiemu — podczaszemu Mozyrskiemu danego, iako pieczętarz podług prawa podpisuię się Jakub Tubielewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tey kwitacyi, wielmożnemu iegomości panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu Mozyrskiemu daney, podpisuię się Mikołay Bierbasz. Który to takowy zapis za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1741 г. Августа 25 дня.

Изъ книги № 99, за 1742 г., л. 893.

156. Дарственная запись Адама Корсака Мехировскому монастырю въ суммѣ двадцати тысячъ злотыхъ.

Полоцкій земянинъ Адамъ Корсакъ, движимый наитіемъ Св. Духа, поступилъ въ монашество; получивши послѣ смерти своихъ родителей наслѣдство, количество котораго простиралось до 25,000 злотыхъ, онъ записываетъ ихъ Мехировскому монастырю, въ Полоцкомъ воеводствѣ, съ обязательствомъ служить каждую недѣлю обѣдню за упокой его родителей, а послѣ смерти жертвователя и за него самого; монастырь обязывается давать Корсаку на содержаніе по 400 злотыхъ, которые послѣ его смерти должны идти также въ пользу монастыря.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego wtórego, miesiąca Junii dwunastego dnia.

Przed nami sędziami duchownemi y świeckiemi koła compositi iudicii, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym wtórym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Giedeon Jeleński—horodniczy Mozyrski, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginale ad acta podał extrakt dobrowolnego listu wieczystodarownego legacyinego zapisu na rzecz w nim wyrażoną, od imci xiędza Andrzeia in saeculo, in religione Adama Korsaka—chorążyca Połockiego, ad praesens nowiciusza zakonu świętego Bazylego wielkiego, wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Bazylemu Polatyle—zakonu świętego Bazylego wielkiego protoarchimandrycie, ś. theologii doktorowi, superiorowi Berezweckiemu y całemu zakonowi, a mianowicie w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Theofilowi Zaleskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego, prezydentowi Mechirowskiego klasztoru y wszytkim ichmościom xięży bazylianom tegoż klasztoru Mechirowskiego danego, coram actis maydeburgii Wileńskiey zeznanego, ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże ichmościów xięży bazylianów służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony extrakt cum suo effectu był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, cuius tenor sequitur talis:

Ex actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis civitatis Vilnensis feria sexta post festum sancti Bartholomei apostoli, die vi-

gesima quinta mensis Augusti anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo primo. Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis comparens personaliter magnificus ac generosus dominus Andreas in saeculo, Adamus in religione Korsak — vexilliferides Polocensis, adpraesens novicius ordinis divi Basilii magni, sanus mente et ratione per totum non evectus, nec eductus, aut compulsus, neque ullo devio consilio aut errore lusus, sed maturo iudicio, et deliberato animo plenus, cum facultate superiorum suorum ante professionem, in praesentia sociorum eiusdem ordinis, praesentes literas perpetuae donationis et legationis, parato scripto praeconceptas, in personam admodum reverendi in Christo patris Theofili Zaleski — praesidentis et omnium religiosorum in Christo patrum ordinis divi Basilii magni conventus Mechirowscensis servientes, cum introfusius contentis, palam, libere ac benevole expressisque recognovit verbis, quarum literarum recognitarum de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Andrzey in saeculo, in religione Adam Korsak—chorążyc Połocki, ad praesens nowiciusz zakonu świętego Bazylego wielkiego, komu o tym tak teraz, iako y na potym wiedzieć będzie należało, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym listem, wieczysto darownym legacyinym zapisem wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Bazylemu Polatyle—zakonu świętego Bazylego wielkiego proto-archimandrycie, ś. thologii doktorowi, superiorowi Berezwieckiemu y całemu zakonowi, a mianowicie w Bogu przewielebnemu imści xiędzu Teofilowi Zaleskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego praezydentowi Mechirowskiego klasztoru, w woiewodztwie Połockim będącego, y wszytkim ichmościom xięży bazylianom tegoż klasztoru Mechirowskiego, teraz y na potym będącym danym na to: Iż co ia Korsak, będąc z instynktu Ducha świętego powołanym do zakonu świętego Bazylego wielkiego y maiąc w nim komplacencyą nie z żadnego przymusu, namowy, ani perswazyi czyiey, lecz z szczegulney prawdziwey wokacyi do pomienionego świętego zakonu, w którym pragnąc ad vitae tempora persewerować, oraz podług możności moiey emolumentum chwały pana Boga augendo y klasztoru Mechirowskiego necessitatibus chcąc succurrere, bacząc wielkiemi cudami w tey cerkwi słynący obraz Matki nayświętszey, a te mieysce święte klasztoru Mechirowskiego żadnego nadania do tychczas nie maiące, przeto ia Andrzey Adam Korsak, in vim dobr, pro sorte mea po dobrodzieiach rodzicach moich wielmożnych ichmościach panach Alexandrze y Krystynie Korsakach—chorążych Połockich, na mnie spadłych, iako też in vim części sum od różnych delatorów za dokumentami tymże w Bogu zeszłym rodzicom moim należących, a na osobę moią spadłych, iako też in vim ruchomości wszelkiey po tychże dobrodzieiach rodzicach moich pozostałych, ac pro sorte mea mnie należącey, lubo by walor tego wszytkiego excederet więcey, iednak w tym czyniąc levamen braci mey, nie więcey iako tyle dwadzieście pięć tysięcy na dobrach dziedzicznych, nazywaiących się Dziernowicze, Zarębków y Ulanów, w woiewodztwie Połockim sytuowane,

tak na mnie Adama Korsaka, iako y na braci moich rodzonych ichmościów panów Fabiana y Troiana Korsaków—chorążyców Połockich, należących, spadłych y pozostałych, oraz na summach pieniężnych pro sorte mea pozostałych, iako też y ruchomości wiecznymi y nigdy nieodzownemi czasy, maiąc licitam de iure przed czynieniem professyi mey potestatem, ichmościom xięży bazylianom Mechirowskim zapisuię, a wieczność teyże części mey pomienionych dobr braci mey zapisuię y za wypłaceniem dwudziestu pięciu tysięcy złotych polskich ichmościom xięży bazylianom, po uczynioney professyi mey, naydaley za pół-roku, circa acta castrensia Vilnensia aktorami wieczystemi zostawać maią. A zakon in vim gratitudinis tey moiey donacyi sam dobrowolnie obligował mi się y obligowanym będzie co rok mnie Korsakowi zakonnikowi po złotych cztyrysta z tegoż klasztoru Mechirowskiego, za odebraniem tey summy na własnę moią potrzebę dawać y prowidować, ad vita mea tempora; post fata vero mea y ta prowizya cum summa capitali temuż klasztorowi Mechirowskiemu cedere ma. Insuper msza święta iedna za duszę Alexandra y Krystynę, dobrodzieiów rodziców moich, a po śmierci mey y za mnie Adama co tydzień w poniedziałek w teyże cerkwi Mechirowskiey odprawować się będzie, według postanowienia zakonu. A ieśliby ichmć panowie bracia moi zadość uczynić tey moiey dobrowolney donacyi nie chcieli, tedy ichmość xięża bazylianie Mechirowscy wolni y mocni będą ichmość panów braci moich do wszelkiego sądu y prawa zapozwać; gdzie będąc zapozwanemi, bez żadnych dylacyi, summario processu rozprawić się tenebuntur, czego wszytkiego ia Adam Korsak mam dotrzymać, pod zaręką ważności rzeczy indispensabiliter. Y na tom dał ten móy skrypt z podpisem ręki mey y ichmość panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego pierwszego, miesiąca Augusta dwudziestego piątego dnia. Apud quas literas perpetuae donationis et legationis subscriptiones manuum sequuntur tales: Andrzey in saeculo, Adam in religione Korsak, novicius, chorążyc Polocki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci pana Andrzeia in saeculo, Adama in religione Korsaka—chorążyca Połockiego, ad praesens nowiciusza zakonu świętego Bazylego wielkiego, do tego prawa donacyinego, klasztorowi Mechirowskiemu bazyliańskiemu na złotych polskich dwadzieście pięć tysięcy danego, iako pieczętarz podług prawa podpisuię się Józef Sakowicz Serafinowicz—k-szy S-mki mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego prawa donacyinego iako pieczętarz podpisuię się Andrzey Zawisza mp. Podług prawa proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego zapisu donacyinego podpisuię się Michał Antoni Kopacki. Quae praesentes literae perpetuae donationis et legationis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis iudicii scabinalis civitatis Vilnensis insertae, parti vero affectanti una cum ipso originali sunt per deprompturn sub sigillo iuridico extraditae. Actum anno, mense et die ut supra. U tego extraktu przy pieczęci maydeburskiey Wileńskiey podpis pisarski, korrekta y konnotacya in eum tenorem: Alexander Konczewski—iudicii advocatialis et scabinalis civitatis s. r. m. metropolitanae Vil-

nensis iuratus notarius mp. Correxit Galewski mp. Est in actis. Który to takowy extrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1742 г. Іюня 7 дня.

Изъ книги № 100, за 1743 г., л. 793.

157. Квитаціонная изрекательная запись настоятельницы Виленскаго женскаго монастыря Іоанны Кононницкой и монахини Констанціи Еленской, данная родителямъ послѣдней Дажьбогу Еленскому и женѣ его въ полученіи всей слѣдующей Констанціи суммы.

Настоятельница Виленскаго женскаго монастыря Конопницкая и монахиня Еленская выдаютъ настоящую изрекательную запись Дажьбогу Еленскому въ томъ, что 2,000 злотыхъ, завѣщанныхъ матерью Еленской, получены уже ею сполна въ разное время и монастырь вслѣдствіе этого не имѣетъ къ Еленскому никакихъ претензій.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego, miesiąca Junii iedynastego dnia.

Przed nami sędziami duchownymi y świeckimi, na trybunał koła compositi iudicii w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym trzecim obranymi, comparens personaliter w Bogu przewielebna ieymć panna Johanna Konopnicka—starsza, swoim y wszytkich imieniem ichmość panien bazylianek klasztoru Wileńskiego, także w Bogu wielebna ieymć panna Konstancya Jeleńska—qua aktorka—zakonnica tegoż klasztoru, opowiadali, prezentowali y przyznali dobrowolny wieczysto kwitacyiny zrzeczony zapis na rzecz w onym wyrażoną, imci panu Dadzibogowi Jeleńskiemu—sędzicowi ziemskiemu Mozyrskiemu y samey ieymci, małżonkom, także y imci panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu Mozyrskiemu, dany, służący y należący. Który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili. Którego tenor sequitur estque talis:

Joanna Konopnicka — zakonu świętego

Bazylego wielkiego starsza klasztoru Wileńskiego, imieniem swoim y imieniem wszytkich ichmościów panien bazylianek klasztoru Wileńskiego, także y ia Konstancya Jeleńska—zakonnica tegoż klasztoru Wileńskiego, iako aktorka, zeznawamy tym naszym dobrowolnym, wieczysto kwitacyinym zrzeczonym, nigdy nieporuszonym zapisem, danym imci panu Dadzibogowi Jeleńskiemu—sędzicowi ziemskiemu Mozyrskiemu y samey imci, małżonkom, dobrodzieiom rodzicom mnie Jeleńskiey, także imci panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu Mozyrskiemu, bratu mnie Jeleńskiey, na to: Iż gdym z praedestinacyiey Boskiey, ia Jeleńska wstąpiłam do zakonu świętego Bazylego wielkiego, tedy względem należącey mnie posagowey summy dwuch tysięcy złotych polskich dobrodzieyka matka moia tysiąc złotych polskich do klasztoru naszego Wileńskiego, gdzie teraz ia rezyduię, gotowey summy oddała, a pięćset złotych polskich mnie Jeleńskiey przy obleczynach moich taż dobrodzika matka moia realnie dla mnie wyexpensowała, a drugie pięćset złotych polskich, ad complementum dwuch tysięcy złotych polskich, osobliwym zapisem oddać assekurowała się, a zatym gdy ia Jeleńska obłożnie od niemałego czasu choruiąc na kuracyą tegoż zdrowia mego, y na własne moie expensa różnymi czasy u imci pana Michała Jeleńskiego—podczaszego Mozyrskiego, brata mego, nabrałam pieniędzy złotych trzysta osimdziesiąt, tedy ponieważ według requizicyi mnie Jeleńskiey namieniony brat móy imć pan podczaszy Mozyrski ad complementum piąciu set złotych polskich resztę należącey summy, to iest, złotych sto dwadzieście do mnie Jeleńskiey oddał y wypłacil, zaczym ia Jeleńska—zakonnica klasztoru Wileńskiego, za wolą y wiadomością tegoż klasztoru Wileńskiego, z odebrania iuż totalney summy, to iest, z tysiąca złotych polskich klasztorowi Wileńskiemu, gdzie teraz rezyduię, dawniey oddanych, a z piąciu set złotych polskich przez dobrodzikę matkę moią na obleczyny mnie Jeleńskiey wyexpensowanych, a z drugich piąciu set złotych polskich na kuracyią zdrowia y interessa moie przez samego imci pana Michała Jeleńskiego — podczaszego Mozyrskiego, brata mego, do rąk oddanych, a za iedno komputuiąc, to iest, z dwuch tysięcy złotych polskich przerzeczonych dobrodzieiów rodziców moich y imci pana Michała Jeleńskiego—podczaszego Mozyrskiego, wiecznemi a nigdy nieodzownymi czasy kwituię, y iako iuż uspokoiona, tedy ze wszytkich dóbr moich oyczystych, macierzystych, leżących, ruchomych, summ pieniężnych, któreby mnie Jeleńskiey należeć miały, wiecznymi, a nigdy nieodzownymi czasy zrzekam się, żadney salwy, praetextu, accessu mnie samey, całemu klasztorowi zakonu świętego Bazylego wielkiego, o te wypłacone dwa tysiące złotych polskich y ni o co do pomienionych dobrodzieiów rodziców moich y do imci pana Michała Jeleńskiego—podczaszego Mozyrskiego, nie zachowuię. A że dokumenta od dobrodziki matki moiey tak na te pięćset złotych polskich przez brata mego imci pana podczaszego Mozyrskiego wypłacone, iako też y dalsze dokumenta względem wypłaconey posagowey summy totalnie iuż uspokoioney, od teyże dobrodziki matki moiey dane, w klasztorze Wileńskim zawalili się y znaleźć onych teraz niemożno było, tedy takowe wszytkie

dokumenta, zapisy, iako iuż uspokoione, kassuię, annihiluię y wiecznie umarzam, żadney salwy, praetextu, akcessu mnie y całemu klasztorowi do dóbr rodziców y brata mego, także do dworku y placu w Wilnie na Rosie będącego, y do żadnych dóbr, summ nie rezerwuię y wszelkich pretensyi z całym klasztorem moim wiecznie zrzekam się. Osobliwie ia Ioanna Konopnicka—zakonnica świętego Bazylego wielkiego, starsza, imieniem swym y imieniem całego klasztoru Wileńskiego, referuiąc się we wszytkim do tego zapisu, takoż żadney salwy, akcessu, pretextu do pomienionych ichmościów panów Jeleńskich, tudzież do dworu na Rosie będącego, y do dóbr, summ wszelkich ichmościów żadnym terminem nie rezerwuiemy y zapis y dokumenta od imć panny Katarzyny Jeleńskiey—sędzicowey ziemskiey Mozyrskiey, klasztorowi naszemu dane, ponieważ summa wszytka za onymi, iako się wyżey wyraziło, iuż iest wypłacona, tedy wiecznie kassuię, annihiluię y te dokumenta w klasztorze naszym, ponieważ teraz zawalały się, tedy za znaydzieniem ichmościom panom Jeleńskim oddać assekuruiemy się, a in quantum by znaleźć tych dokumentów nie możno było, tedy takowe dokumenta iako uspokoione, u kożdego sądu y prawa za nieważne y skassowane ninieyszym zapisem uznawamy. Co mamy wszytko zyscić y dotrzymać pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą y pod punktem banicyi y infamii, przyimuiąc in casu naruszenia tego zapisu rosprawę w kożdym sądzie y urzędzie bez żadnych dyllacyi. Y na tośmy dali ten nasz dobrowolny wieczysto kwitacyiny zrzeczony zapis z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset czterdziestego wtórego, miesiąca Junii siódmego dnia. U tego zapisu wieczysto kwitacyinego zrzeczonego podpisy rąk samych aktorek, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Joanna Konopnicka—starsza zakonu świętego Bazylego wielkiego. Konstancya Jeleńska—zakonnica świętego Bazylego wielkiego. Ustnie y oczewysto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebney ieymć panny Joanny Konopnickiey—zakonnicy świętego Bazylego wielkiego, starszey zakonu Wileńskiego klasztoru, imieniem imci y imieniem wszytkich ichmość panien bazylianek klasztoru Wileńskiego, także od w Bogu wielebney imć panny Konstancyi Jeleńskiey—zakonnicy tegoż klasztoru Wileńskiego, do tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zrzeczonego zapisu, ichmościom panom Dadzibogowi Jeleńskiemu—sędzicowi ziemskiemu Mozyskiemu y samey ieymci małżonkom, także imci panu Michałowi Jeleńskiemu—podczaszemu Mozyrskiemu, na rzecz w tym zapisie dostateczniey wyrażoną, danego, podpisuię się Jff. Piotr Żudra mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zrzeczonego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podpisuię się Tomasz Michał Rym. Wileyko mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zrzeczonego zapisu na rzecz w nim wyrażoną danego, iako pieczętarz podług prawa podpisuię się Jakób Tubielewicz mp. Na tymże zapisie suscepta aktikacyi z podpisem i. w. imci pana marszałka trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego in eum tenorem. Roku

tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego, miesiąca Junii szóstego dnia, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imć pan Mikołay Życki ten zapis ad acta podał: Michał Antoni Sapieha—łowczy wielki w. x. Lit., marszałek trybunału głównego w. x. Lit. Który to takowy kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby onego zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1744 г. Іюля 31 дня.

Изъ книги № 103, за 1745 г., л. 751.

158. Изрекательная запись отъ базиліанъ Борунскаго монастыря на землю, принадлежащую Четырскому старостѣ Ивану Воляну.

Между Борунскимъ монастыремъ и старостами Волянами возникъ споръ изъ-за границъ наодного имѣнія Гейстунскаго; монастырь произвелъ новую разчистку лѣса; по этому дѣлу Воляны вчинили искъ; монастырь, желая прекратить это дѣло, вступилъ въ полюбовную сдѣлку и навсегда отказался отъ новой разчистки.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego piątego, miesiąca Junii ośmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym obranemi, comparendo personaliter patron imć pan Franciszek Rezon — starosta Kowalewski, opowiadał, praesentował y do akt podał dobrowolny wieczysty zapis, od w Bogu wielebnego imści xiędza Jana Łukianowicza—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego y wszystkich w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów klasztoru Boruńskiego, wielmożnym ichmość panom Janowi y Annie z Pudkamerów na Wolanowie Wolanom — starostom Czotyrskim, małżonkom, na rzecz w nim wyrażoną dany, służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do akt trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Jan Łukianowicz—zakonu świę

tego Bazylego starszy klasztoru Boruńskiego, imieniem moim y imieniem wszytkich w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów klasztoru Boruńskiego, czynię wiadomo y iawnie wyznawam tym moim dobrowolnym wieczystym zapisem, danym wielmożnym ichmościom panom Janowi y Annie z Pudkamerów na Wolanowie Wolanom—starostom Czotyrskim, małżonkom, na to, iż co my xięża bazylianie Boruńscy in fundamento maiącego zapisu zamiennego, od imci pana Bohdana Achmatowicza—rotmistrza iego królewskiey mości, wycieliśmy byli kawał lasu za drogą starożytną z pola Gieystuńskiego, Zawadzkowszczyzną nazwanego, do Holszan idącą, o którą trzebież między wielmożnymi ichmć panami Wolanami — starostami Czotyrskiemi, małżonkami, a między nami xiężą bazylianami Boruńskimi urosła kontrawersyia, zakroczył proceder w grodzie powiatu Oszmiańskiego y w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym trzecim, miesiąca Nowembra czternastego dnia zaszedł dekret grodzki Oszmiański, approbuiący possessyi wyż pomienioney trzebieży, przez nas xięży Boruńskich za wyż wyrażoną drogą uczynioney, tedy my xięża bazylianie Boruńscy, nie mogąc się fundować na wyż specifikowanym dekrecie grodzkim Oszmiańskim, z racyi urosłey appellacyi y z racyi odesłania totius negotii z grodu Oszmiańskiego ad forum competens, to iest, na sąd podkomorski y unikaiąc dalszych zawodów y kosztów prawnych zdaliśmy się na mediacią ichmościów panów przyiaciół, według których umiarkowania, libero assensu nostro akceptowanego, my xięża bazylianie Boruńscy odstąpiliśmy wyż pomienioney trzebieży za drogą z pola Gieystuńskiego, Zawadzkowszczyzna nazwanego, do Holszan idącą, przez nas xięży bazylianów rozpoczętey, iakoż y tym naszym wieczystym zapisem uznawszy wyż pomienioną starożytną drogę z pola Gieystuńskiego, Zawadzkowszczyzna nazwanego, do Holszan idącą, za aktualną granicę trzeciego poletku wsi Gieystun, Cwiłowo y Chomiszki nazwanego, przy którey drodze zaczyna się ściana od siedzibnych włok Gieystuńskich, od końców sznurów w Cwiłowie idąca tąż starożytną drogą z prawey strony Murowszczyzna, a po lewey stronie Cwiłowo y Chomiszki Gieystuńskie, lasem po części zarosłe, daley też ściana Gieystuńska przy drodze idzie wskróś drogą tąż samą mimo Tatarskie y Kaiacinieńskie grunta po prawey stronie drogi będące, daley rzuciła się taż ściana Gieystuńska, przy teyże wyż pomienioney drodze idąca, kręto w lewo zostawiwszy węgłem piętę między lasem y gruntami Kaiacinieńskimi, która ściana starożytna idzie wskróś mimo grunta y lasy Gieystuńskie, ustępuiemy y wiecznie zrzekamy się wyż pomienioney trzebieży za drogą z pola Gieystuńskiego, Zawadzkowczyzna nazwanego, do Holszan idącą, przez nas xięży bazylianów uczynioney, y iuż a data praesenti do żadnych gruntów y lasów Gieystuńskich, za wyż specifikowaną drogą y ścianą leżących, żadney naymnieyszey salwy, ani ustępu nam xięży bazylianom Boruńskim y sukcessorom naszym nie zachowuiemy. Per consequens nie tylko cały y zupełny proceder od nas xięży bazylianów Boruńskich z wielmożnymi ichmość panami starostami Czotyrskimi, małżonkami, tudzież z sługami y z poddanemi ichmościów uroszczony, ale też y dekret grodu Oszmiańskiego sub actu roku

tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego, miesiąca Nowembra cztyrnastego dnia zaszły, cum tota onego essentia kassuiemy, annihiluiemy y z xiąg eliminować pozwalamy, a zatym nie tylko samych wielmożnych ichmościów panów Wolanów, małżonków, ale też sług, czeladź y poddanych ichmościów ze wszelkich y wszytkich quocunque titulo uroszczonych w dekrecie grodu Oszmiańskiego praetensyi naszych wyrażonych, tudzież ze wszytkich wskazów dekretowych in perpetuum kwituiemy. Y na tośmy dali wieczysto kwitacyiny y nigdy nieporuszony zapis, którego zapisu w żadnym punkcie nie tylko my xięża bazylianie Boruńscy, ale successores nasi naruszać nie mamy y nie powinni będziemy, nie tylko sami przez się, ale przez żadne subordinowane osoby, pod zaręką ważności rzeczy et sub paenis banitionum ac infamiae in foro ubiquinario, termino peremptorio et sub forti executione za pierwszym pure kontumacyinym dekretem na wszelkich dobrach naszych sustinenda, bez żadnych dylacyi y obmów, oraz sub ulterioribus paenis irremissibiliter decernendis. Pisan roku tysiąc siedmsetnego czterdzietego czwartego, miesiąca Julii trzydziestego pierwszego dnia. U tego dobrowolnego zapisu wieczystego podpisy rąk his exprimuntur verbis: Jan Łukianowicz — zakonu świętego Bazyleko wielkiego super. Boruński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Boruńskich do tego zapisu wieczystego na trzebież w tym zapisie wyrażoną, danego wielmożnym ichmościom panom Wolanom—starostom Czotyrskim, małżonkom, podpisuię się Thomasz Gąsowski. Za ustną y oczewistą prośbą od w Bogu przewielebnego imści xiędza starszego y wszytkich ichmciów xięży bazylianów konwentu Boruńskiego do tego wieczystego zapisu podług prawa za pieczętarza podpisuię się Andrzey Iwaszkewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Jana Łukianowicza—starszego y wszytkich ichmciów xięży bazylianów konwentu Boruńskiego, do tego wieczysto kwitacyinego zapisu podług prawa podpisuię się Theofil Telatycki mp. Który to takowy dobrowolny wieczysty zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1745 г. Апрѣля 26 дня.

Изъ книги № 103, за 1745 г., л. 457.

159. Межевой актъ земель, принадлежащихъ Борунскому монастырю и Ошмянскому городничему Ѳомѣ Гонсовскому.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego piątego, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset czterdziestym piątym obranemi, comparendo personaliter patron imć pan Kasper Zaborowski—regent ziemski woiewodztwa Brzeskiego, opowiadał, prezentował y wsposób przenosu przy samym originale ad acta podał extrakt dobrowolnego wieczysto dyzlimitacyinego zapisu od wielmożnych ichmościów panów Thomasza y Theressy z Michałowskich Gąsowskich—horodniczych Oszmiańskich, małżonków, w Bogu przewielebnym ichmościom xiężom bazylianom Boruńskim, na rzecz w nim wyrażoną danego, w maydeburgii Wileńskiey przyznanego, z tychże xiąg maydeburgii Wileńskiey tymże ichmościom xięży bazylianom wydany y służący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony extrakt ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego extraktu tenor sequitur estque talis:

Ex actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis feria sexta ante festum sanctorum Philipi et Jacobi, apostolorum, die trigesima mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quinto. Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis comparentes personaliter illustres, magnifici domini Thomas et Theressia de Michałowskich Gąsowscii—horodnicii districtus Oszmianensis, coniuges, sani mente, pariter et corpore existentes, praesentes literas perpetuae dislimitationis, parato scripto praeconceptas, in personas admodum reverendi in Xristo patris Joannis Łukianowicz—ordinis divi Basilii magni superioris conventus Borunensis, officialis Minscensis, et omnium religiosorum in Christo patrum basilianorum Borunensium servientes, cum introfusius contentis, palam, libere ac benevole per expressum recognoverunt, quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Tomasz Gąsowski, ia Teressa z Michałowskich Gąsowska—horodniczowie powiatu Oszmiańskiego, małżonkowie, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym

wieczystym dyzlimitacyinym zapisem, danym w Bogu przewielebnemu imści xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego starzemu Boruńskiemu, officyałowi Mińskiemu y wszystkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom klasztoru Boruńskiego na to, iż co my Gąsowscy, małżonkowie, wieczyści aktorowie maiętności naszey wieczystey Biiuciszki alias Trzeszeczenięta nazwaney, graniczącey z klasztorem y miasteczkiem w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, nazwanym Boruny, in contiguitate z maiętnością naszą Biiuciszki alias Trzeszeczenięta będącym, względem graniczących koło miasteczka Boruńskiego placów naszych Biiuciskich alias Trzesieckich, nie chcąc zostawić successorom naszym ullum vestigium do żadney dyfferencii, uczyniliśmy publiczną iurysdyczną dyzlimitaciią między gruntami, zaroślami wieczystemi naszemi Biiuciskiemi alias Trzeszeczenięskiemi y między miasteczkiem Boruńskim et mutuo assensu nostro zasypaliśmy kopców granicznych dwanaście, propter perpetuam zobopólnych granic naszych securitatem. In ordine których kopców, naypierwszy kopiec zasypany iest przy gościńcu Olszańskim, z Borun do Olszan idącym, po prawey ręce przy samych ogrodach; drugi kopiec wysypany iest przy drożce w prawo do karczmy idącey, distans od pierwszego kopca sto ośmdziesiąt łokciami kramnemi Litewskiemi; trzeci kopiec przy teyże drożce do karczmy idącey, eiusdem distantiae; czwarty kopiec przy gościńcu Wileńskim, z Borun do Wilna idącym, za karczmą po lewey ręce eiusdem distantiae, toż wyż wyrażoną miarą litewską łokciową distyngwowany; piąty kopiec piętny przy gościńcu Wileńskim, z Borun do Wilna idącym, dla obiażczki rozdwoionym, przy studni nowey nieskończoney y zapadłey, distans od czwartego kopca sto y ośmią łokciami kramnemi litewskiemi; szósty kopiec udawszy się w prawo w poprzek przez gościniec Wileński, z Borun do Wilna idący, distans od piątego kopca stem y ośmiodziesiąt łokciami litewskiemi; siódmy kopiec piętny przy drożce starey, distans od szóstego kopca siedmiodziesiąt y dwoma łokciami litewskimi; ósmy kopiec przy drożce po prawey stronie drożki, distans od siódmego kopca stem y ośmiodziesiąt łokciami litewskimi; dziewiąty piętny kopiec przy drożce, z Borun do Skirdzin idącey, distans od ósmego kopca stem y ośmią łokciami litewskimi; dziesiąty kopiec distans od dziewiątego kopca stem y ośmiodziesiąt łokciami litewskiemi; iedynasty kopiec distans od dziesiątego kopca także stem y ośmiodziesiąt łokciami litewskimi; dwunasty kopiec ostatni przy klasztornym Boruńskim polu, ex opposito gumien klasztornych, distans od iedynastego kopca stem dwudziestą y sześcią łokciami litewskiemi dobrey miary. Które wszystkie grunta, place, zarośle, między kopcami wyż wyrażonemi, a między miasteczkiem Boruńskim leżące, maią należeć perpetuis temporibus do klasztoru Boruńskiego. Zaś z drugiey strony kopców z obudwuch stron, tak gościńca Olszańskiego, z Borun do Olszan idącego, iako też gościńca Wileńskiego, z Borun do Wilna idącego, circum circa poczowszy od granicy Żuprańskiey ex opposito sadzawki Boruńskiey y za sadzawką będącey, wszystkie generaliter ogrody, trzebieże, przez nieboszczyka Kozłowskiego, przez ślosarza zięcia iego, przez

stelmacha y przez innych mieszczan Boruńskich ze dworu naszego Biiuciskiego, Trzesieckiego naymowanych, do maiętności naszey Biiuciszek Trzesieckich na wieczne, potomne y nieodzowne czasy należeć maią y powinni będą. Jakoż my Gąsowscy, małżonkowie, obowiązuiemy wielebnych ichmć xięży bazylianów Boruńskich, ażeby za kopce przez nas wysypane, nie tylko za gościniec Olszański, z Borun do Olszan idący, powróciwszy z gościńca w lewo, do żadnych gruntów, placów, trzebieżów, pognoiów y sianożęci, przy gruntach naszych będących, pod domami ślosarza, stelmacha y pod innemi domami Boruńskiemi leżących, do maiętności naszey Biiuciszek należących y należeć powinnych, o które grunta nigdy żadney nie było kontrowersyi, które nie są klasztorowi Boruńskiemu ustąpione, y dla tego te grunta po lewey stronie gościńca nie są nowemi kopcami dyzlimitowane, lecz podług starego possidowania y teraz przez nas Gąsowskich possiduią się, ale też y z drugiey strony gościńca Olszańskiego, z Borun do Olszan idącego, po prawey ręce similiter z obudwuch stron gościńca Wileńskiego, z Borun do Wilna idącego, za kopce wyż wyrażone między temi gościńcami y za gościńcem Wileńskim recenter wysypane, do żadnych gruntów, pasiek y lasów naszych żadnym sposobem nie wkraczali y nie interessowali się, pod zaręką ważności rzeczy. A że karczma nasza, in proxima contiguitate z miasteczkiem Boruńskim będąca, przy granicy wybudowana anterius kosztem naszym, przy gościńcu Wileńskim, z Borun do Wilna idącym, przy placach Biiuciskich alias Trzesieckich, dawniey klasztorowi Boruńskiemu dostałych, leżąca, do przeszkody klasztorowi Boruńskiemu w szynkach miasteczka Boruńskiego, więc my Gąsowscy, małżonkowie, chcąc mieć tak dla nas samych, iako też y dla ichmć xięży bazylianów Boruńskich granicę prościeyszą y w niwczym niezawodną, oraz superseduiąc od takowey przeszkody, ustąpiliśmy tę karczmę, wyż specifikowaną y opisaną, na wieczne y nieodzowne przez nas samych y successorów naszych czasy, odebrawszy od ichmć xięży bazylianów Boruńskich tylko za budynki karczemne tey karczmy sto talerów bitych, przy ugodliwym zaszłym pomiarkowaniu się. Praeterea my Gąsowscy, małżonkowie, tymże w Bogu wielebnym ichmćm xięży bazylianom Boruńskim sianożęć naszą, nazwaną Puniszcze, od maiętności naszey nazwaney Biiuciszek alias Trzeszeczeniąt odległą, przy sianożęciach bazyliańskich Woynickich pod Woyniczami leżących, cum tota integra tamże w Puniszczu zarosłych sianożęci naszych Puniskich circumferentia, in perpetuum ustępuiemy y do klasztoru Boruńskiego przyłączamy, któremu to klasztorowi Boruńskiemu wszystko to, cokolwiek supra iest wyrażono przez ienerała powiatowego podaiemy. Przy tymże zapisie my Gąsowscy małżonkowie, iako ludzie śmiertelni, chcąc wcześnie ufundować reclinatorium dla ciał naszych grzesznych, przypominamy y obowiązuiemy w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, ażeby po zakończonym życiu naszym obóygu przez respekt na życzliwość naszą całemu zakonowi y klasztorowi Boruńskiemu, quam toties pokazaną podług rewersałów, nam od klasztoru Boruńskiego danych, nie tylko przyieli ciała nasze grzeszne do sklepu Boruńskiego, ale też za życia naszego y po śmierci naszey, tan-

quam pro benefactoribus, secundum posse perpetuis temporibus w uniwersalnych pro benefactoribus idących modlitwach nie przepominali. Denique obliguiemy ichmość xięży bazylianów Boruńskich, aby podlug rewersałów nam danych, przyimuiąc ciała nasze grzeszne do sklepu Boruńskiego, po chrześciańsku klasztornym sumptem pogrzebli, ze mszami świętemi, z świecami y lampami klasztornemi, podług łatwey zmożności ichmościów xięży bazyliańskich. Który to nasz dobrowolny, wieczysty dyzlimitacyiny zapis, daiąc w Bogu wielebnemu imć xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu Boruńskiemu, officyałowi Mińskiemu y wszystkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Boruńskim, obowiązuiemy się, iż tego zapisu w żadnym punkcie naruszać nie mamy y successorowie nasi naruszać nie będą mogli y nie powinni będą, pod zaręką ważności rzeczy et sub paenis banitionum ac infamiae in foro ubiquinario seculari decernendis. Pisan roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Apryla dwudziestego szóstego dnia. Apud quas literas perpetuae dislimitationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequuntur suntque tales: Tomasz Gąsowski—horodniczy Oszmiański. Teressa z Michałowskich Gąsowska. Oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych ichmościów panów Tomasza y Teressy z Michałowskich Gąsowskich — horodniczych powiatu Oszmiańskiego, małżonków, do tego wieczysto dyzlimitacyinego zapisu, danego w Bogu wielebnemu imć xiędzu Janowi Łukianowiczowi—starszemu Boruńskiemu, officyałowi Mińskiemu, y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Boruńskiego, disponente lege, podpisuię się: Jerzy Thadeusz Komar—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego mpp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego zapisu dyzlimitacyinego podług prawa podpisuię się Antoni Stępkowski — czesznik woiewodztwa Wileńskiego mpp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto dyslimitacyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego. podług prawa podpisuię się Aleksander Kączewski—sekretarz iego królewskiey mości miasta stołecznego Wilna utriusque iudicii pisarz mpp. Quae praesentes literae perpetuae dislimitationis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis iudicii scabinatus civitatis Vilnensis insertae, parti vero affectanti una cum ipso originali sunt per depromptum sub sigillo iurisdico extraditae. Actum ut supra. U tego extraktu wieczysto dyzlimitacyinego zapisu przy pieczęci maydeburii Wileńskiey podpisy rąk temy słowy: Alexander Kączewski—secretarius sacrae regiae maiestatis, publicus utriusque iudicii civitatis metropolitanae Vilnensis iuratus notarius mpp. Correxit Konczewski—regent maydeburii Wileńskiey mp. Legi cum actis Soroka mpp. Który to extrakt wieczysto dyzlimitaciinego zapisu od wielmożnych ichmość panów Gąsowskich—horodniczych powiatu Oszmiańskiego w Bogu wielebnym ichmćm xięży bazylianom klasztoru Boruńskiego danego, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym originale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1747 г. Апрѣля 26 дня.

Изъ книги № 107, за 1747 г., л. 683.

160. Жалоба Слуцкаго архимандрита Іосифа Оранскаго на Слуцкихъ же іезуитовъ, нѣкоторыхъ уніатскихъ священниковъ и помѣщиковъ о причиненіи ими православнымъ священникамъ и крестьянамъ насилій при совращеніи ихъ въ унію.

Въ этомъ документѣ представляются рѣдко встрѣчающіяся въ актахъ подробности по дѣламъ совращенія въ унію. Слуцкій архимандритъ Іосифъ Оранскій приноситъ жалобу на Слуцкихъ-же іезуитовъ, уніятскихъ священниковъ и разныхъ помѣщиковъ, какъ то: Розалію Ходкевичову, брестскую воеводину и ея управляющихъ, также на Вольбека, Оборскаго, Зловскаго и другихъ, по случаю разныхъ насилій, клонившихся къ искоренению православія. Помянутыя лица отнимали церкви и передавали ихъ уніятамъ; священниковъ подвергали истязаніямъ и заставляли насильно принимать унію; отнимали прихожанъ и церковныя земли; такія насилія иногда совершались въ торжественные праздники св. Благовѣщенія и св. Пасхи. Въ документѣ этомъ подробно перечислены какъ имена лицъ пострадавшихъ, такъ и названія церквей и монастырей, отнятыхъ у православныхъ.

Roku tysiąc siedmset cztyrdziestego siódmego, miesiąca Aprila dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Samuel Hryniewiecki—starosta Wołkowski, solenniter manifestował y protestował się nomine wielmożnego imci pana Stanisława z Burzyna Burzyńskiego—instigatora wielkiego xięstwa Litewskiego, z delacyi w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Józefa Orańskiego—archimandrity Słuckiego, namiesnika metropolii Kiiowskiey, w dowodzeniu krzywd cerkwiom, parafiom y ludziom religii graeco-rossiyskiey w archimandryi Słuckiey stałych y dzieiących się, na w Bogu przewielebnego imci pana Franciszka Buczyńskiego—societatis Jesu rektora y wszytkich w Bogu wielebnych ichmościów xięży iezuitów kollegium Słuckiego, wielmożnego imci xiędza Jana Ludwika Reokura—officiała Brzeskiego Litewskiego, kanonika Gnieznieńskiego, proboszcza Bialskiego a Słuckiego, Kopylskiego etc. plebana, iaśnie wielmożną imć panią Maryanę z Orzechowskich Niezabytowską—kasztelanową Nowogrodzką, z dokładem iaśnie wielmożnych ichmościów panów opiekunów ieymci y wielmożnego imci pana Teodora z Niezabytowa Niezabytowskiego—kasztelanica Nowogrodzkiego, wielmożnego imci pana Antoniego Krukowskiego — podczaszego Orszańskiego y

wielebnego oyca Bazylego Jasinowskiego— prezbitera Brzeskiego, w. i. p. Kazimierza Wolbeka—podkomorzego, powiatu Mozyrskiego, w. i. p. Alexandra Uzłowskiego—skarbnikowicza Nowogrodzkiego, w. i. p. Bernarda Oborskiego —starostę Horbowskiego, imci pana Karola Kościuszkę, wielebnych oyców Jana Dilewskiego—prezbytera Załuskiego y Jana Dilewskiego—prezbytera Pyraszewskiego, tudzież na iaśnie wielmożną imć panią Rozalią z Czapskich Chodkiewiczową—woiewodzinę Brzeską, z dokładem iaśnie wielmożnych ichmościów panów opiekunów ieymci, y ichmć panów Urbana Antoniego Hrebnickiego—kommissarza generalnego y Pawła Rzewuskiego — gubernatora hrabstwa Petrykowskiego, dobr iaśnie wielmożney imci pani woiewodziney Brzeskiey, w Bogu wielebnego imści xiędza Jeleńskiego — plebana Petrykowskiego, oraz wielebnych oyców Hrehorego Jarockiego — prezbitera Hrabowickiego, Mateusza Bruiaka—prezbitera Makaryckiego, Stefana Bruiaka—prezbitera Żyrowickiego, tudzież sług, czeladź dworną y plebańską Petrykowską, oraz na innych wielu ichmościów, in eadem complicitate vel aggravatione religii graeco-russkiey zostaiących, mieniąc o to: iż obżałowani ichmość xięża iezuici collegium Słuckiego grunta od wsi Małego Jamińska alias Troyczany nazwaney, funduszowey, antiquitus do archimandryi święto Troieckiey Słuckiey należącey, od lat kilkadziesiąt y więcey na półtory mili violenter pozabierali; insuper w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym ósmym własną religii graeco - rossyiskiey cerkiew sub titulo Wniebowzięcia Panny Maryi będącą we wsi obżałowanych ichmościów zastawney, Krzywonosy nazwaney, situowaną, a do parafii Osowickiey antiquitus przysłuchaiącey, w dzień y święto same Wielkiey nocy ruskiey, wypędziwszy precz kapłana tamecznego Symona Birukowicza, per expulsionem odebrali, interim wieś Braniuże y drugą Piwoszę od parafii y cerkwi Pohosskiey, wieś liczną Żabin od parafii cerkwi Izdraszowskiey, Listopadowicze y Kopacewicze od parafii y cerkwi Starobińskiey y inne wsi tenuty swoiey, iako to Krzywe-Nosy, Karmazy, Prusy y Wielki Jamińsk od parafii Osowieckiey, ludzi w religii graeco-russkiey zostaiących, różnymi ciężkiey persekucyi sposobami, opprimowaniem, biciem, morderstwem et aliis adinventis modis et mediis do unii przymusili. Seorsive obżałowany imć xiądz Reokur od trzech cerkwi kapitulnych Słuckich, idque oycowi Michałowi Andrzeiewskiemu od cerwi Mikolskiey, w folwarku nazwanym Mikolce, oycowi Maximowi Sołowiewiczowi od cerkwi świętego Jerzego Słuckiey, w wiosce Lesunach, oycowi Moyżeszowi Bielkiewiczowi od cerkwi Rożdestweńskiey Słuckiey w Ostrowie, nazwanym Siemionowo, różnymi laty, miesiący y dniami solam per expulsionem niemało gruntów, ut patebit, pozabierawszy, do folwarku swego, Jaczewo nazwanego, przyłączył, mimo to etiam in ipso libero religionis exercitio czyniąc wiolencie, w roku tysiąc siedmset cztyrdziestym siódmym ultimis diebus Martii, w dzień Zwiastowania nayświętszey Maryi Panny, obywatelów ze wsi Woyszkot, do parafii y cerkwi prawosławney Kopylskiey należących, religii greko - rossyiskiey będących, nie mogąc onych przez różne uciemiężenia ac benevolum per placitum do unii nakłonić, violentissime tumultuarie do kościoła plebanii Kopylskiey zapędziwszy, ipsum per potentiam kapłanowi uniackiemu prezbiterowi Pozieykowskiemu ich spo-

wiadać y kommunikować, cale rekuzuiącym, roskazał; co ludzie mizerni y ubodzy ob metum ac timorem dalszych dla siebie krzywd, non tam libenter, quam reverenter musieli. W drugiey zaś wiosce, Mozole nazwaney, easdem persecuciy exercendo violentias, aby do swych dawnych pasterzów cerkwi Kopylskiey kapłanów nie referowali się, pod ciężkim karaniem y sztrofem zakazał, zabronił et similiter do unii przynaglić usiłuie. Item obżałowana iaśnie wielmożna imć pani Niezabytowska kasztelanowa Nowogrodzka, w dobrach swych, Hrozów Wielki nazwanych, od klasztoru świętego Mikołaia ibidem situowanego, a do archimandryi Słuckiey należącego, sianożęci funduszowe na wozów plus minus półtorasta od lat circiter dwudziestu per expulsionem zabrane, possidendo, insuper na ostatnią zgubę tegoż klasztoru, etiam y grunta własne querulantów, od wioski klasztorney, nazwaney Axamity, aż po same domy chłopskie nulliter corocznie avellendo sobie przywłaszcza, satisfakcyi czynić niechce. Z osobna obżałowany imć pan Krukowski — podczaszy Orszański, maiąc w dobrach swych, Porzecze nazwanych, cerkiew religii greko-rossyiskiey y drugą cerkiew teyże parafii przysłuchaiącą w Szczytkowiczach situowaną, inito consilio z prezbiterem tamecznym obżałowanym Bażylim Sasinowskim, inscio ac incognito uniatem zostałym, w roku tysiąc siedmset cztyrdziestym szóstym in Januario pozamykane cerkwie od zwierzchności duchowney pierwiey propria authoritate sua pieczętować ważył się, demum pieczęci swe y zamki poodbiiawszy, signanter primo loco w Szczytkowickiey, a potym y samey Porzeckiey cerkwiach nabożeństwo uniackie odprawować violentissime kazał, ludzi parafian tamecznych religii greko-rossyiskiey gwałtownie do unii przymuszał, wikarego im sobie dla obrzędów swoich sprowadzać nie dopuszcza. A obżałowany imć pan Wolbek—podkomorzy Mozyrski, w maiętności swey zastawney, Bielenicze nazwaney, oyców Antoniego Hrachowicza y Jana Bierkowicza—prezbiterów przy cerkwi Bielenickiey reziduiących, wymyślnymi sobie na każde uroczyste święta daninami, offerenciami aggrawuie, onych grabi, do sądów swoich dwornych inpracticato usu za lada uformowaną na uciemiężenie okazyą cituiąc y pociągaiąc, etiam bić y tyrannizować niemiłosiernie nie raz ważył się y ustawnie onych aggrawuie. Distinctim obżałowany imść pan Uzłowski — skarbnikowicz Nowogrodzki, possidendo maiętność, Macieiewicze nazwaną, w roku tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym czwartym, nullo iure ac pretextu uformowawszy sobie pretensyą do gruntów cerkiewnych funduszowych, oycowi Janowi Babarykowi — prezbiterowi cerkwi Starobińskiey włok dwie we wsi Powarczycach, a oycowi Charłampiuszowi Lisicy—prezbiterowi cerkwi Izdraszowskiey, włokę iedną we wsi Ciżewiczach per expulsionem odebrał. Także obżałowany imć pan Oborski—starosta Horbowski, w dobrach swych, Horka nazwanych, cerkiew religii greko-rossyiskiey situowaną, do cerkwi y parafii Jażylskiey należącą, w roku tysiąc siedmset cztydziestym czwartym, dnia dwudziestego czwartego Julii śmiał y ważył się w teyże cerkwi zamki per vim ac potentiam poodbiiać et eo ipso expulsią uczyniwszy y na uniacką transformowawszy, obżałowanemu oycowi Janowi Dileiewskiemu—prezbiterowi uniackiemu Załuskiemu w dispozycyą oddał y poddanych swych Horeckich do unii przymusił y gwałtownie

przynaglił. Obżałowany zaś imć pan Karol Kościuszko w maiętności swey Pyroszewie, w roku tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym wtórym in Maio, czasu odprawuiącego się pogrzebu, nulla sibi data occasione, oyca Józefa Sawickiego—prezbitera Pyroszewskiego, niemiłosiernie zbił, ztiranizował, o śmierć mało nie przyprawił, in solam postpositionem głowę, brodę y wąsy ostrydz roskazał, odzienie z niego zdarszy y dalsze cerkiewne rzeczy, do pogrzebu służące pozabierał. Denique obżałowany ociec Jan Dileiewski—prezbiter Załuski, cerkiew w Załużu situowaną, z plebanią tameczną do cerkwi y parafii prawosławney Życińskiey religii greko-rossyiskiey antiquitus należącą, violentissime na unią odebraną, nulliter possidendo; insuper parafie querulantów in circumferentia będące do unii gwałtownie, iednych przez różne podstępne praeiudicia przynaglił, drugich niemiłosiernie wsparty brachio seculari persequuie, necessituie. Interim czyniąc niesłuszną do plebanii y cerkwi Onikowickiey intruzią, prezbitera tamecznego oyca Parfeniusza Zwierkowicza, penitus nic sobie nie winnego, ustawnie aggrawuie, uciemięża, zasadzki na dobrowolney drodze, nayście na gospodę czyni, tyrannizuie, kilkakroć o śmierć tylo co nie przyprawił y inne niewyliczone exakcie czyni, z bratem swym obżałowanym oycem Janem Dileiewskim—prezbiterem Pyroszewskim, który similiter zostawszy w roku tysiąc siedmset cztyrdziestym pierwszym unitem, do plebanii y cerkwi Pyroszewskiey antecessora oyca swoiego iniustissime interesuie się, na cerkiew nieustanne nayścia czyni, zamki odbiiać waży się, na unią odebrać omnia per illicita media usiłuie, wikaryuszów tamecznych zesłanych od zwierzchności religii greko-rossyiskiey wszędzie niemiłosiernie infestuie, cum asseclis suis nieraz nachodząc violentissime bić, tirannizować ważył się et alios inpracticatos exercendo ausus, querelantów do szkod y expens przyprowadził. Tudzież obżałowany iaśnie wielmożney imć pani Chodkiewiczowey—woiewodziney Brzeskiey kommisarz generalny imć pan Urban Antoni Hrebnicki — sam omnium violentiarum principał, proprio arbitrio, czy też z woli iaśnie wielmożney imć pani woiewodziney Brzeskiey, w dobrach Petryków nazwanych, inito consilio z obżałowanym imść panem gubernatorem y plebanem tamecznym, oraz z obżałowanymi ichmościami prezbiterami uniackimi, in reatu specifikowanymi, w roku tysiąc siedmset cztyrdziestym szóstym ultimis Novembris et primis Decembris, takie niepraktikowane poczynił exakcie, wiolencie, krzywdy, expulsie, tirannizacie y wymyślne różnych oppressyi uciemiężenia, nieopisane y nieokreślone, oycom prezbiterom, cerkwiom, parafiom y ludziom (religii) graeco-rossyiskiey, inter alia: cztyry cerkwie, iedną w Bielowie, drugą w Konnowiczach, trzecią w Kurtyczach, czwartą cerkiew z klasztorkiem, nazwanym Pustynka Bobynicka, violentissime per expulsionem w dobrach Petrikowskich situowane, wespół z ich parafiami odebrał, obżałowanym prezbiterom uniackim w dispozicyą oddał, oyców prezbiterów religii greko-rossyiskiey, ludzi y parafian tamecznych niemiłosiernie y niepraktikowanie aggrawował y inni wszyscy obżałowani ichmość in oppressionem religii greko-rosyiskiey perseweruiącey, mimo wszelką wolność y bezpieczeństwo liberi exercitii nabożeństwa religii greko-rossyiskiey, prawami wielkiego xięstwa Litewskiego quam strictius opisaną, różne oppressie, zewsząd krzyw-

dy y wiolencie querulantom archimandrii Słuckiey czynią, odpowiedziami y pochwałkami infestuią. O co wielmożny imć pan instigator wielkiego xięstwa Litewskiego, ex munere officii sui de laesa publica securitate ac violentia praw wielkiego xięstwa Litewskiego, z delacyi w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza archimandrity Słuckiego y namiesnika metropolii Kiiowskiey publicznie manifestuiąc się y chcąc w sądach iego królewskiey mości kommissarskich, ad disiudicationem omnium praemissorum destinowanych, insimul z obżałowanymi distincte w dowodzeniu krzywd z każdym krzywdzącym dostatecznie iure prosequi, tak względem reindukowania cerkwi, plebanii y gruntów funduszowych, datami, ut supra expressum według starego ruskiego kalendarza, violenter przez obżałowanych ichmościów zabranych, iako też respektem zupełney in omni żałuiącym ichmościom należącey satisfakcyi, per consequens o winy, paeny prawne, szkody y expensa na prawo spendowane, tenże wielmożny imć pan instigator Litewski, reservando querulantibus do dochodzenia y upomnienia się wszelkich onych krzywd, za wyniesionymi in posterum distinctim do obżałowanych ichmościów ad praesriptum forum żałobami, salvam et integrum ius, tę swoią manifestacią, salva oney melioratione, do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych dał zapisać, co iest zapisano.

1747 г. Мая 5 дня.

Изъ книги № 107, за 1747 г., л. 721.

161. Жалоба Лидскаго конюшаго Матвѣя Рутскаго на Полоцкаго архіепископа Флоріана Гребницкаго о незаконно присвоенномъ имъ имѣніи Рутѣ.

Конюшій Лидскаго повѣта Антоній Рутскій протестуетъ чрезъ своего повѣреннаго противъ Полоцкаго архіепископа Гребницкаго, который подъ предлогомъ управленія митрополитальными имѣніями незаконно присвоилъ себѣ имѣніе Руту, доходы обращалъ въ свою пользу и не желалъ возвратить даже документовъ на право владѣнія частію вышепомянутаго имѣнія.

Roku tysiąc siedmset cztyrdziestego siódmego, miesiąca Maia piątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Jan Chmielewski—budowniczy woiewodztwa Nowogrodzkiego, żałował y solennie manifestował się nomine imci pana Macieia Antoniego Rutskiego—koniuszego powiatu Lidzkiego, na iaśnie

wielmożnego imci xiędza Floryana Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, administratora metropolii Kiiowskiey y całey Rusi, mieniąc o to, iż co maiętność Ruta nazwana, w woiewodztwie Nowogrodzkim situowana, ante unionem od nayiaśnieyszych królów polskich imieniowi żałuiących delatorów perpetuis temporibus nadana, przez czas niemały w possessyi praedecessorów żałuiącego delatora zostawała, ut testatur dział wieczysty w ziemstwie woiewodztwa Nowogrodzkiego przyznany; in subsequenti tempore hostilitatis, mimo naturalnych aktorów y konsukcessorów, ichmość xięża metropolitowie desuper pomienioną maiętność Rutę, oraz wszytkie sprawy, dokumenta, przywileie, imieniowi żałuiącego delatora służące y należące, nulliter ac illegitime zabrawszy possidowali; tandem post fata iaśniewielmożnego imci xiędza Atanazego Szeptyckiego—metropolity Kiiowskiego, obżałowany iaśnie wielmożny imć xiądz Hrebnicki—arcybiskup Połocki, sub praetextu administracyi metropolii, pomienioną maiętność Rutę do swoiey possessyi obiowszy znaczne intraty wybieraiąc, in suum usum obraca, a żałuiącemu delatorowi, aktorowi y sukcessorowi za upominaniem się, ani maiętności Ruty do possessyi nie postępuie, ani też dokumentów, imieniowi żałuiącego delatora służących y należących, oddać niechce, insuper ieszcze odpowiedziami y pochwałkami infestuie. Zaczym żałuiący delator chcąc iure o to prosequi, ante omnia do approbaty wszytkich dokumentów, in rem et partem żałuiącego delatora służących, ad id negotium należących, a do przysądzenia per inequitationem maiętności Ruty, cum omnibus attinentiis et pertinentiis, żałuiącemu delatorowi, do possessyi, do uznania inquizycyi, kalkulacyi y werefikacyi, do komportacyi spraw, przywileiów, listów dielczych et omnis tituli dokumentów, na maiętność Rutę służących sub nexu iuramenti, oraz do skassowania, nullitate wszytkich in praeiudicium delatorów przysposobionych y uformowanych dokumentów, ieśli by się iakowe być pokazały, ze wszytką w nich wyrażoną rzeczą, do nagrodzenia wszelkich szkod, exinde poniesionych y expens, na prawne litigia erogowanych, tudzież y o to wszytko, co in termino iuris fusius deducetur, salva melioratione tey żałoby, lub inney wyn ie sienia rezerwowawszy, żałuiący delator dał tę swoią solenną manifestacyą do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego zapisać, co iest zapisano.

1747 г. Іюня 12 дня.

Изъ книги № 107, за 1747 г., л., 825.

162. Жалоба Минскаго воеводы Казиміра Жабы на настоятеля Ушатскаго монастыря Матоея Добросельскаго о сдѣланныхъ имъ захватахъ, насиліяхъ и обидахъ.

Минскій воевода Казиміръ Жаба приноситъ жалобу на настоятеля Ушатскаго монастыря по поводу слѣдующихъ беззаконныхъ его поступковъ: Ушатскій настоятель дѣлалъ нападеніе на корчму воеводы и арендатора жида; построилъ таковую-же на своей землѣ, но незаконно; разгонялъ людей съ ярмарки, бывшей на землѣ воеводы и удерживалъ на своей; переселилъ на свою землю ткача со всѣмъ семействомъ; бралъ незаконные поборы, и вообще позволялъ себѣ разныя незаконныя дѣйствія.

Roku tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego siódmego, miesiąca Junii dwunastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Jan Chmielewski—budowniczy woiewodztwa Nowogrodzkiego, nomine iaśnie wielmożnego imci pana Jana Kazimierza Kościeszy Żaby—woiewody Mińskiego, na w Bogu wielebnego imci xiędza Macieia Dobrosielskiego—starszego y wszytkich w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów klasztoru Uszackiego, żałował y solenniter manifestował się, mieniąc o to y referuiąc się do zaszłych in antecessum żałob, processów, zapozwów, dekretów odkładowych, kontumacyinych, oczewistych y całego ieneraliter procederu prawnego, de contextu w żałobach pryncypalnych expresso, cum antecessoribus obżałowanych ichmościów w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego prosequowanego, a specialiter do pośledniejszego dekretu oczewistego trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym piątym, miesiąca Septembra osiemnastego dnia, z obwarowaniem omnimodae securitatis dobr Uszacza, cum attinentiis in actuali possessione żałuiącego delatora existentibus, oraz z obwarowaniem securitatis zdrowia y dobr mieszczanom, poddanym y żydom, w tychże dobrach mieszkaiącym, ab omni impetitione ac violentiis obżałowanych ichmościów ferowanego, teraz zaś specialiter o to, iż obżałowani ichmość, contraveniendo dekretom y prawu pospolitemu, violando securitatem publicam, nie obserwuiąc charakteru swego kapłańskiego y reguły zakonney, lecz na wszytkie periuria resolwo-

wawszy się, nie dość że antecessores obżałowanych ichmćw różne krzywdy, exorbitancie, iako pierwiey w sobie zaszły rem ennarat proceder, czynili; insuper obżałowani ichmość, peiora peioribus cumulando, niepraktykowane krzywdy, wiolencie, kryminały, gwałty, tumulta, zabóystwa, boie, inwasie, szkody w mieście żałuiącego delatora, Uszacz nazwanym, woiewodztwie Połockim sytuowanym, czynić ważą się, scilicet: w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym czytrdziestym szóstym, miesiąca Decembra ósmego dnia, obżałowany imć xiądz Maciey Dobrosielski — starszy klasztoru Uszackiego bazyliańskiego, mostowe w mieście Uszaczu, nigdy do siebie nienależące, przywłaszczywszy, u kupców Bychowskich, na ówczas przez Uszacz przeiezdżaiących, a stancią w karczmie iaśnie wielmożnego żałuiącego delatora maiących, violenter nasławszy nie małą gromadę ludzi swych klasztornych na tęż karczmę, praetextuose za mostowe, konia tymże kupcom wziąć kazał y póty u siebie trzymał, aż kupce musieli zapłacić mostowe, a przytym znaczną dać akkomodacią. Potym, nie bawiąc, tegoż roku y miesiąca dnia iedynastego tenże obżałowany imci xiądz starszy bazyliański subordynował z klasztoru swego dwuch ichmościów xięży bazylianów, iednego na rynek iaśnie wielmożnego imci pana woiewody, aby spędzał podwody z targu, a drugiego na iuryzdykę swoią, aby iadących na targ w rynek tego żałuiącego delatora nie pusczał, lecz na swoiey iuryzdyce zatrzymywał, przez co tumult niemały wszczoł się w mieście, że ledwo tylko nie przyszło do zabóystwa, zwłaszcza podczas dnia targowego; ze dnia zaś dwudziestego siódmego na dzień dwudziesty ósmy, tegoż roku y miesiąca sam obżałowany imci xiądz Maciey Dobrosielski —starszy Uszacki, ze wszytkiemi xiężą tegoż ksasztoru Uszackiego y ludźmi iuryzdycznemi swemi tumultuario ausu w nocy naszedszy na dom Sawki tkacza, lat dwadzieścia y z górą pod iaśnie wielmożnym imcią panem woiewodą Mińskim mieszkaiącego, violenter w nocy, z żoną, dziećmi, ze wszytką ruchomością, zbożem, końmi, bydłem zabrali, którego niedziel kilka trzymaiąc w detencyi w klasztorze swym, potym na swey iuryzdyce osadzili. W takowey że obżałowani ichmść zostaiąc zawziętości w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym, miesiąca Apryla dziewiątego dnia, tenże imć xiądz starszy Uszacki żyda Jankiela Słuckiego—arendarza Uszackiego, sine ulla ratione et praetextu,gwałtownie w mieście porwawszy do klasztoru swego zaprowadził, gdzie przez trzy dni więził, bił, mordował y ledwo żywego wypuścił. W tymże roku tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym, na dniu piątym z subordynacyi obżałowanego tegoż imci xiędza starszego niemała gromada ludzi klasztornych y z iuryzdyk, napadszy na dom Hryni żyda, trunki powypiiali, porozlewali, szkody na złotych trzysta uczynili; denique żydówkę żonę tego żyda violenter wziowszy, nic niewinną do klasztoru zaprowadzili, gdzie onę obżałowani imć xięza bazylianie przez kilka dni w więzieniu trzymaiąc bili, stursali y ledwo za medyacyą ichmość panów przyiacioł uwolnili. Denique na teyże iurisdyce swoiey na przeszkodę arendy żałuiącego delatora szynk różnych trunków nulliter ufundowali y od roku tysiąc siedmset cztyrdziestego szóstego usque ad datam

praesentem do iurysdyk swych daią, y innych niemało krzywd, szkod, inwazyi, wiolencyi w mieście żałuiącego delątora Uszaczu czynić nie przestaią, z odpowiedziami y pochwałkami nie tylko zostawać w takowey swoiey zawziętości, lecz in super spaleniem miasta odgrażaią się. O co wszytko żałuiący delator, tak za dawnieyszemi żałobami, iako też y za teraznieyszemi chcąc z obżałowanemi imci iure experiri, ante omnia do obwarowania iterum iterumque securitatem possessyi dobr, cum omnibus attinentiis, oraz zdrowia y życia ludziom mieszczanom, poddanym y żydom żałuiącego delatora, tudzież przeiezdżaiącym kupcom y wszelkim ludziom, przytym kiermaszom, targom, w mieście żałuiącego delatora odprawuiącym się ab omni impetitione ac violentiis obżałowanych ichmciów, do approbaty proceduru prawnego, cum tota w onym re et effectu expresso, z obżałowanymi ichmościami zaszłego, pro parte żałuiącego delatora służącego. E contra do skassowania nullitate wszelkich y wszytkich obżałowanych ichmościów skryptów, papierów, wespół z procederem prawnym, in praeiudicium żałuiącego delatora przysposobionym, do statuicii Sawki tkacza, z żoną, dziećmi, y wszelkim dobytkiem onego, post, quam do extradycyi cum omni supellectili onego żałuiącemu delatorowi, iako już w mieście żałuiącego delatora zasiedziałego, do uznania inkwyzycye y weryfikacyi za poczynionę wiolencyi, zabóystwa, boie, inwazyce y szkody, post quos expeditos actus, do compensowania przez obżałowanych ichmościów za tak wiele poczynionych szkod y krzywd według prawa statutowego sowitością, do zapłacenia za ponieiednokrotną uczynioną wiolencię, gwałt, naiazd, zabóystwo, bicie mieszczan, ludzi y żydów załuiącego delatora, nawiązek distinctim z prawa ściągaiących się, seorsive za kontrawencią dekretom, oraz za odpowiedzi y pochwałki paen y win, ex merito actionis promanantibus, na obżałowanych ichmościach wskazania; a za szkody, straty y expensa na prawo deinde erogowane in omni refusus y o to wszytko, co czasu prawa per controversias fusius deductum będzie, salva tey żałoby melioratione reservata, lub inney wyniesienia et in unum łączenia, iaśnie wielmożny żałuiący delator dał tę swą solenną manifestacią przez wyż wyrażonego patrona ku zapisaniu do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Co iest przyięto y zapisano.

1747 Августа 31 дня.

Изъ книги № 107, за 1747 г., л. 1101.

163. Жалоба Игнатія и Ивана Ланевскихъ-Волковъ на настоятеля Виленскаго св.-Духовскаго монастыря Мельхиседека Богдановича о причиненіи имъ убытовъ вторичнымъ возбужденіемъ процесса о Тризненскомъ имѣніи.

Означенные въ этомъ документѣ земяне Ланевскіе-Волки приносятъ жалобу на настоятеля Виленскаго св.-Духовскаго монастыря по поводу того обстоятельства, что монастырь учинилъ было незаконный искъ объ Тризненскомъ имѣніи, который и прекратился было самъ собой; но въ 1747 году монастырь возобновилъ его, чѣмъ причинилъ земянамъ значительные убытки и безпокойства.

Roku tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego siódmego, miesiąca Augusta trzydziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym obranemi, comparendo personaliter patron wielmożny imć pan Mikołay Turczynowicz Suszycki—skarbnik woiewodztwa Trockiego, nomine iaśnie wielmożnego imci pana Ignacego—łowczego wielkiego xięstwa Litewskiego y wielmożnego imci pana Jana woyskowicza Mozyrskiego — Łaniewskich-Wołków, na wielebnego w Bogu imci xiędza Melchisedeka Bohdanowicza—starszego y całego congremium Wileńskiego ritus graeci non uniti, żałował y solenniter manifestował się, mieniąc o to, iż co antecessores obżałowanych ichmościów, uformowawszy nieiakowyś praetext do dobr Tryznińskich, w powiecie Lidzkim sytuowanych, iure successivo żałuiącym delatorom należących, za którą intentowawszy do trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego, litem przez czas niemały z antecessorami żałuiących delatorów prawem prozekwuiąc, do niemałych szkod, strat y expens prawnych przywiedli, tandem znaiąc niesłuszną y napastną pretensyą swoią, przez lat kilkadziesiąt zamilczeli byli, potym obżałowani ichmość znowu resuscitando takowy swóy niesłuszny proceder, w roku tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym trzecim, miesiąca Septembra siódmego dnia, przy incydencyi sprawy ex actoratu żałuiących delatorów z wielu ichmościami panami kompetitorami o też dobra Tryznińskie interwencyą uczynili, a nie kontentuiąc się na tym, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym siódmym evocatorie przed sąd kommissarski w Warszawie sądzić przypa-

daiący, żałuiących delatorów adcytowawszy, do szkod, strat y expens prawnych niesłusznie przywieść usiłuią, z odpowiedziami y pochwałkami odgrażaią się. O co żałuiące delatores z obżałowanymi ichmościami chcąc iure experiri, ante omnia do obwarowania omnimodae securitatis dobr Tryznińskich, żałuiącym delatorom successive należących, ab omni impetitione et iuris persecutione obżałowanych ichmościów, do skassowania nullitate wszelkich obżałowanych ichmościów skryptów, papierów, in praeiudicium żałuiących delatorów przysposobionych, wespół z pretensyą y procederem prawnym niesłusznie do żałuiących delatorów uroszczonym, do wskazania paen evokacyinych, oraz za odpowiedzi y pochwałki, do uznania paen y win, ex merito actionis z prawa ściągaiących się, do nagrodzenia szkod, strat y expens, tak ante, iako też et noviter na prawo erogowanych y eroguiących się y o to wszytko, co in termino iuris per controversias latius deductum będzie, salva tey żałoby melioratione reservata, lub inney wyniesienia et in unum łączenia, żałuiące delatores przez wyż wyrażonego patrona dali swóy solenny manifest ku zapisaniu do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Który iest przyięty y zapisany.

1748 г. Мая 8 дня.

Изъ книги № 109, за 1749 г., л. 159.

164. Фундушовая запись отъ Вѣшнянскаго тивуна Каспра Радиминскаго Фронцкевича Ушатскому базиліанскому монастырю на землю, дома и денежныя суммы.

Вешнянскій тивунъ Касперъ Фронцкевичъ, сдѣлавшись послѣ смерти отца и брата единственнымъ ихъ наслѣдникомъ, настоящею записью утверждаетъ за Ушатскими базиліанами слѣдующіе фундуши: уволоку земли, на которой стоитъ монастырь, плацъ для госпиталя и школы и еще шесть отдѣльныхъ плацовъ, завѣщанныхъ его отцомъ и непризнанныхъ наслѣдниками, 1000 талеровъ на устройство капеллы и отдѣльно Остротскіе грунты, записанные его братомъ Черейскимъ опатомъ на Ильинскую церковь. Противъ наслѣдниковъ, могущихъ нарушить эту запись, назначаетъ заруку въ 20,000 зл., а сына своего, Ушатскаго монаха, поручаетъ надзору и попеченію монастыря.

Roku tysiąc siedmsetnego cztydziestego dziewiątego, miesiąca Apryla dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny, w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraz-

nieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Mikołay Życki—miecznik xięstwa Żmuydzkiego, opowiadał, prezentował, y w sposób przenosu przy samym oryginale ad acta podał extrakt dobrowolnego wieczysto korroboracyinego zapisu, od wielmożnego imci pana Kaspera Radzimińskiego - Frąckiewicza —ciwona Wieszniańskiego, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Macieiowi Dobrosielskiemu—przełożonemu y całemu konwentowi Uszackiemu zakonu świętego Bazylego danego, w maydeburyi miasta iego królewskiey mości Witebska zeznanego, ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże w Bogu wielebnych ichmość xięży bazylianów konwentu Uszackiego służący y należący, który podaiąc ad acta prosił nas sądu, aby pomieniony extrakt ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać zleciliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg mieyskich ratusznych Witebskich. Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego ósmego, miesiąca Junii czternastego dnia. Przede mną Antonim Piąrą—skarbnikiem y lantwóytem y przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami y całą radą magistratu Witebskiego, tego roku dla spraw sądowych w ratuszu zasiadaiącemi, comparendo personaliter wielmożny imć pan Kasper Radzimiński-Frąckiewicz—ciwon Wieszniański, list swóy dobrowolny wieczysto-corroboracyiny nieporuszny zapis, in rem et partem w Bogu przewielebnego imci xiędza Macieia Dobrosielskiego—superiora y całemu konwentowi Uszackiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego dany, służący y należący, ustnym swym zeznaniem stwierdziwszy, przyznał y, aby do akt xiąg mieyskich Witebskich spraw wieczystych przyięty y wpisany był, exposcebat, którego tenor sequitur estque talis:

Ja Kasper Radzimiński - Frąckiewicz—ciwon Wieszniański, wiadomo czynię tym moim dobrowolnym, wieczystym, nigdy przez żaden wynalazek ludzki w potomne wieki nieporusznym corroboracyinym zapisem, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Macieiowi Dobrosielskiemu — przełożonemu y całemu konwentowi Uszackiemu zakonu świętego Bazylego wielkiego ritus graeco-uniti danym na to: Iż co ia Kasper Radzimiński-Frąckiewicz—ciwon Wieszniański, bacząc to, iako świętey pamięci w Bogu przewielebny imć xiądz Jan Chryzostom Radzimiński-Frąckiewicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego opat Czereyski, brat móy rodzony, spólnie, dobrowolnie y iednostaynie ze mną z niepoiednokrotney między nami namowy y deliberacyi utwierdzić y roborować postanowiwszy, oraz realiter et in effectu utwierdziwszy y roborowawszy fundusz, legacye y wszelkie nadania cerkwi y klasztoru Uszackiego, w Bogu wielmożnych ichmość xiężów bazylianów unitów, od dobrodzieiów rodziców naszych zaszłe y uczynione, a przy tym przydawszy y przyczyniwszy od nas samych niektóre donacye, oraz wszytko ad effectum przywiodszy, tudzież dawszy na to osobliwy spólny ze mną wieczysty, funduszowy, roboracyiny oraz legacyiny zapis, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego pierwszego, miesiąca dwudziestego piątego dnia, spo-

rządzony, rękomá własnemi obudwuch nas legitime podpisany, ni w czym niewątpliwy et in foro competenti razem przyznać miany, onego interevenientibus aliis negotiis, zaraz nie przyznał, sam properantibus fatis z tym się pożegnał światem y mnie do przyznania accessum zatamował. Tedy ia wyżey mianowany Kasper Radzimiński Frąckiewicz—ciwon Wieszniański, zostawszy superstes et haeres, a czyniąc zadość obowiązkowi sumnienia moiego, oraz ratificando wszystkie cerkwi y klasztorowi Uszackiemu dawnieysze y poślednieysze nadania, fusius w pomienionym roboracyinym zapisie naszym wyrażone, idque włokę gruntu nazwaną Koroborowszczyzną, z placem, na którym teraz klasztor stoi, zosobna zaś drugi plac na szpital legowany, item mieysce ex opposito tegoż szpitalu sytuowane, quondam z domkiem, placem y ogrodem bywsze, kędy przedtym ieymość pani Krasowska miała pozwolone mieszkanie, na szkołę dzieci uczących się darowane; tudzież placów sześć, in contiguitate cerkwi y klasztoru będących, w pomienionym roboracyinym, nieprzyznanym zapisie naszym, z granicą, mieszkańczami y uroczyszczami szerzey opisanych, in perpetuum et inviolabiliter przy cerkwi y klasztorze Uszackim utwierdzam, corroboruię, władzy y iurisdikcyi cerkiewney raz inkorporowane przywłaszczone wiekuiście inkorporuię, przywłaszczam, żadney sobie, sukcessorom y nikomu zgoła salwy nie zachowuię. Insuper co tenże brat móy imć xiądz opat Czereyski tysiąc talarów bitych na kapelią do cerkwi Uszackiey legował, denique cerkwi Plińskiey fundusze y legacye gruntów Ostrotckich, tudzież służące na to wszystko y na zupełną fundacyą y legacye, dokumenta, zapisy ze wszystką w nich wyrażoną rzeczą, et cum omnibus clausulis ac paragraphis umacniam, utwierdzam, osobliwie toties mianowany spólny brata moiego y móy corroboracyiny zapis, lubo nieprzyznany, oraz inne iuris et possessionis zapisy, etiam choćby który był nieprzyznany, in omni robore et valore, tak iakby officiosissime rekognoskowane, ponieważ z dobrey rodziców dobrodzieiów naszych y naszey woli dane, u każdego sądu za słuszne, ważne y żadney censurze niepodległe mieć chcę y one pro firmis ac iuridicis uznawam. A będąc sam w podeszłym wieku y bliżey coraz spodziewaiąc się przed sąd pana Boga bydź stawionym, wyznaię, iż zaczęty przez teraznieyszych ichmościów possessorów Uszackich proceder prawny in derogationem possessyi ichmościów xięży bazylianów uroszczony, niesłuszny iest y niesprawiedliwy y przeto abhorrendo od takowego postępku, dokładam w tym zapisie moim waruiąc to firmiter, aby zięć móy miły imść pan Pańka Maximowicz, iako vigore prawa wieczystego przedażnego ode mnie imci danego y przyznanego maiętność Cieliczyna, cum attinentiis dóbr, w woiewodztwie Połockim sytuowanych, actor et haeres, temuż konwentowi Uszackiemu za obligiem, ode mnie ichmościom na realnie wziętą summę danym, cztyrdzieście talarów bitych bez dalszey protrakcyi z prowizyą annuatim należącą oddał, y żadney ichmościom xiężom bazylianom Uszackim nie czynił trudności obliguię. A syna moiego Antonina Radzimińskiego - Frąckiewicza, w zakonnie świętego Bazylego wielkiego będącego, do względu y respectu ichmościów xięży bazylianów rekomenduię. Y tak na mnie samego, in casu tey moiey

wieczystey korroboracyi w naymnieyszym punkcie przestąpienia, iako na sukcessorów moich zarąk dwadzieścia tysięcy złotych et paenas banitionum ac infamiae zakładam, in ubiquinario foro, abscissis omnibus quibusvis dillationibus, appellationibus beneficiisque iurium. Y choćby nie raz założoną zarękę zapłacić przyszło. iednak ten móy wieczysty, nieporuszny corroborationis zapis in suo robore et valore perpetuis temporibus inviolabiliter zostawać ma. Y na tom ony dał z podpisem ręki moiey y ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset cztyrdziestego ósmego, miesiąca Maia ósmego dnia, w Uszaczu. U tego dobrowolnego corroborationis zapisu podpis ręki tak samego aktora, iako y iaśnie wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów tymi słowy: Kasper Radzimiński-Frąckiewicz — ciwon Wieszniański. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kaspera Radzimińskiego-Frąckiewicza—ciwona Wieszniańskiego, do tego wieczysto-korroboracyinego zapisu, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Macieiowi Dobrosielskiemu—przełożonemu y całemu klasztorowi Uszackiemu ichmościów xięży bazylianów unitów danego, na utwierdzenie funduszu y nadania od ichmościów panów Frąckiewiczów według prawa podpisuię się, Marcian Ogiński—woiewoda Witebski m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wysz wyrażoney do tego wieczystego korroboracyinego zapisu podług prawa podpisuię się Thadeusz Ogiński—kasztelan Trocki mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wysz wyrażoney do tego wieczystego korroboracyinego wieczystego zapisu podług prawa podpisuię się Jerzy Zaranowski Łuskina—p. w. W. mp. Który takowy wieczysto-korroboracyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wysz wyrażoną osobę zeznaniem onego, iest do akt xiąg mieyskich iego królewskiey mości ratusznych Witebskich spraw wieczystych przyięty y wpisany, z których y ten wypis per extractum pod pieczęcią urzędową mieyską uprzywileiowaną ratuszną Witebską, ichmościom xięży bazylianom konwentu Uszackiego iest wydan. Pisan w Witebsku, ut supra. U tego extraktu przy pieczęci magdeburskiey Witebskiey podpis na mieyscu pisarskim regentowski y korrekta his verbis: Na mieyscu imci pana pisarza podpisuię się Jakub Litwinko—r. W. mp. Zkorrygowałem z xięgami. Który to extrakt, za podaniem onego przez wysz wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1748 г. Декабря 5 дня.

Изъ книги № 109, за 1749 г., л. 1524.

165. Изрекательная запись, данная настоятелемъ Березвецкаго монастыря Іосифомъ Спиридовичемъ Браславскому коморнику Осипу Родевичу въ томъ, что монастырь отказывается отъ своихъ правъ на имѣніе Уклье.

Сынъ покойнаго Браславскаго стольника Толоконскій поступилъ въ Березвецкій монастырь; такъ какъ на его долю приходилась часть родоваго имѣнія, то монастырь объявилъ себя претендентомъ на законную его часть. Между тѣмъ Браславскій коморникъ Родевичъ принялъ на себя обязательство на уплату долговъ покойнаго, которые должны были возмещаться на томъ-же имѣніи Уклѣ; онъ и выдалъ монастырю законную часть наслѣдства монаха Толоконскаго, т. е. 200 талеровъ, въ чемъ и получилъ отъ монастыря настоящую квитаціонную запись.

Roku tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego dziewiątego, miesiąca Augusta dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów na roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Benedykt Oganowski—obozny woiewodztwa Wileńskiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym originale ad acta podał extrakt listu dobrowolnego, wieczysto zrzecznego, wlewkowego, rezygnacyinego zapisu, od w Bogu przewielebnego imci xiędza Józefa Spirydowicza—zakonu świętego Bazylego wielkiego, prezydenta Berezweckiego, qua plenipotencyaryusza ichmościom panom Józefowi y Ludowice z Gierulskich Rodziewiczom — komornikom powiatu Brasławskiego, małżonkom, na rzecz w nim wyrażoną danego, na roczkach decembrowych powiatu Brasławskiego przyznanego, ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże pomienionych ichmościów panów Józefa y Ludowiki z Gierulskich Rodziewiczów -- komorników powiatu Brasławskiego, małżonków, służący y należący; który ad acta podaiąc, prosił nas sądu, ażeby pomieniony listu dobrowolnego wieczysto-zrzecznego, rezygnacyinego zapisu extrakt, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili. Którego tenor sequitur estque talis: Wypis z xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Brasławskiego. Roku tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego ósmego, miesiąca

Decembra siódmego dnia. Na roczkach sądowych decembrowych powiatu Brasławskiego, solita iuris praxi w zamku iego królewskiey mości Brasławskim sądzących się, przedemną Janem Augustem z Eklów Hylzenem—kasztelanem Jnflantskim, sądowym Brasławskim, Margenhawskim etc. starostą, in assistentia wielmożnego imci pana Stefana Jozefata Bielkowicza—cześnika y pisarza grodzkiego Brasławskiego, zasiadaiącym, comparens personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Józef Spiridowicz—prezydent Berezwecki, qua plenipotentiarius, ten dokument przyznał, którego tenor sequitur talis: Ja xiądz Jozef Spirydowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego prezydent Berezwecki, plenipotentiarius ad actum intra expressum, ex dispositione w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Herakliusza Lisańskiego, zakonu świętego Bazylego wielkiego prowyncyała prowincyi Litewskiey kongregacyi Tróycy przenayświętszey nazwany, et ex dispositione venerabilis consultorii provinciae nostrae naznaczony, imieniem tegoż w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Herakliusza Lisańskiego—prowincyała, superiora Berezweckiego y całego klasztoru Berezweckiego imieniem, czynię wiadomo,y iawno wyznawam, sam na siebie y sukcessorów naszych klasztoru Berezweckiego, tym moim listem dobrowolnym, wieczysto zrzecznym, wlewkowym, rezygnacyinym zapisem, ichmościom panom Józefowi y Ludowice z Gierulskich Rodziewiczom—komornikom powiatu Brasławskiego, małżonkom, danym na to: Iż w Bogu zeszły wielmożny imć pan Wawrzyniec Tołokoński—stolnik Brasławski, oyciec naszego zakonnika imci xiędza Hylaryona Tołokońskiego, maiąc maiętność, Ukle nażwaną, w powiecie Brasławskim leżącą, cum omnibus attinentiis, prawem wieczystym w roku tysięcznym sześćsetnym dziewiędziesiąt siódmym, miesiąca Januarii piętnastego dnia danym, eodemque anno et mense dwudziestego trzeciego dnia w sądach kapturowych Brasławskich przyznanym, od ieymci pani Zofii Zuszkiewiczowny Janowey Mirskiey y od imć panów Ludwika y Maryanny z Jesmanów Mirskich, małżonków, także od imć panów Alexandra y Andrzeia Mirskich y od ieymć pani Halszki Mirskiey, za spólną summę z wielmożną ieymć panią Maryanną z Podbereskich primo Wawrzyńcową Tołokońską, stolnikową Brasławską, potym Konstantynową Sipowiczową—horodniczyną Brasławską, matką naszego zakonnika iegomości xiędza Hylaryona Tołokońskiego, nabytą, na którą maiętność Ukle niemałe u różnych ichmościów zaciągnowszy onera y oną opignorowawszy, insuper summy dwadzieścia tysięcy złotych polskich pomienioney ieymci pani Tołokońskiey, potym Konstantynowey Sipowiczowey, matce naszego zakonnika xiędza Hylaryona Tołokońskiego, za wniesienie ieymci, na teyże maiętności Uklu, y na innych dobrach swoich osobliwym zapisem ulokowawszy y oną wespół z dożywociem na tychże dobrach testamentem ostatnim woli swoiey approbowawszy, relicta unica naszego zakonnika, na świecie Józefa, a teraz w zakonie Hylaryona Tołokońskiego, prole, sam fatis occubuit. Post obitum którego nasz xiądz Hilaryon Tołokoński za instynktem Ducha świętego wstąpiwszy do zakonu świętego Bazylego wielkiego, a iako po rodzicu swoim imci panu Wawrzyncu Tołokońskim będący aktorem toties rzeczoney maiętności Ukla y

dalszych dobr w powiecie Brasławskim leżących resignationem, summ z tych dobr na siebie qua aktora pochodzących, przez osobliwszy swóy zapis w roku tysiącznym siedmsetnym trzydziestym czwartym, miesiąca Decembra dwudziestego piątego dnia dany zakonowi naszemu świętego Bazylego wielkiego, praecipue konwentowi Berezweckiemu, w woiewodztwie Połockim sytuacyą maiącemu, przed professyą uczynił. W poślednieyszym zaś czasie wielmożni ichmość panowie Konstanty Jan Sipowicz—horodniczy Brasławski, tylko względem starszeństwa małżeńskiego, a sama Maryanna z Podbereskich, primi voti Wawrzyńcowa Tołokońska—stolnikowa Brasławska, potym Sipowiczowa — horodniczyna Brasławska, matka naszego zakonnika imci xiędza Hylaryona Tołokońskiego, z miłości swey ku niemu y zakonowi naszemu, tak summy dwudziestu tysięcy złotych polskich, sobie od pierwszego męża na wyż wyrażonych dobrach zapisaney, iako aktorka, iako też y z dożywocia na maiętności Uklu wiecznością zrzekszy się, oną konwentowi naszemu Berezweckiemu cedowała y z teyże maiętności Ukla, oraz z innych dóbr, oddaliwszy swoich wszystkich kolligatów zniosła y na to od siebie zapis sub data roku tysiąc siedmset trzydziestego dziewiątego, miesiąca Maia trzydziestego dnia dany, w roku tysiącznym siedmsetnym cztyrdziestym, miesiąca Decembra piątego dnia, przed urzędem grodzkim Brasławskim wraz z mężem swym secundi thori imć panem Sipowiczem—horodniczym Brasławskim, przyznali. In virtute których dokumentów supra wyrażonych, konwent nasz Berezwecki, maiąc legitimum do aktorstwa maiętności Ukla, w powiecie Brasławskim leżącey, y do summy exinde pochodzącey, ius et interesse, gdy ad exonerationem oney et restitutionem różnych długów na teyże maiętności Ukle będących, przez antecessorów naszych wielmożnego imć pana Wawrzynca Tołokońskiego—stolnika Bracławskiego y wielmożną ieymć panią Maryannę z Podbereskich, primi thori Tołokońską, secundi Sipowiczową—horodnicz Brasławską zaciągnionych, sposobności mieć nie mógł y nie może, a ichmość panowie Rodziewiczowie—komornicy powiatu Brasławskiego, małżonkowie, ponieważ nie tylko wszystkie długi pomienionych ichmościów panów Wawrzyńca Tołokońskiego y Maryanny, primo Tołokońskiey, secundo Sipowiczowey, ad fundum maiętności Ukla reguluiące, które by się słuszne być pokazały, iako to: ichmciom xięży piarom Wileńskim, ichmościom panom Puciatom—starostom Podberezkim, małżonkom, wielmożnemu imć panu Janowi Platerowi—woyskiemu Inflantskiemu, ichmć panom Boianowskim y Kassienowiczom, także y inne do uspokoienia parata pecunia za konwent nasz Berezwecki przyieli na siebie, ale też przy długach na się przyiętych, insuper w gotowiznie summy talarów bitych dwieście za tęż maiętność Ukle cum attinentis konwentowi naszemu Berezweckiemu realiter ac effective oddali y wypłacili; zaczym ia xiądz Spirydowicz—prezydent Berezwecki, plenipotencyaryusz ex dispositione desuper expressa ad hunc actum naznaczony, z całym konwentem naszym Berezweckim, modo superius expresso, za maiętność Uklą, w powiecie Brasławskim leżącą, in toto ac per totum od ichmościów panów Rodziewiczów, małżonków, zostawszy uspokoionym, eo intuitu aktorstwo nasze maięt-

ności Ukla ze wszystkiemi oney attynencyami, z gruntami, oromemi y nieoromemi, zaściankami, zaroślami, miodowszczyzną, borciami, z lasami, borami, gaiami, zaroślami, pustoszami, sianożęciami, ogrodami, sadami, sadzawkami, rzekami y z rzeczkami, wstępami wolnemi do ieziora Ukla y do innych iezior, rzeczek, z wolnym łowieniem ryb różnymi sieciami letniemi y zimowemi, niewodami, z iazami na tymże Uklu iezierze, a w puszczy z wolnemi łowami, zwierza biciem, z łowami bobrowymi y wydrzanymi, z poddanemi wieczystemi y zachożemi, adpraesens znayduiącemi się y przecz rozeszłymi, gdzie kolwiek będącemi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, z ruchomością, maiętnością, dobytkiem onych, z bydłem, końmi, z gruntami, ogrodami, sianożęciami, u nich będącemi, owo zgoła z tym wszystkiem, co się w tey maiętności znaydować może, et cum omnibus attinentiis et pertinentiis, iak zdawna ta maiętność w granicach swoich y obychodach zostawała y dopiero zostawa, ogulnie wszytko bez naymnieyszey excepcyi, za wyż wyrażone długi z niey do wypłacenia przyięte y za summę talarów bitych dwieście konwentowi Berezwieckiemu wypłaconą ichmć panom Rodziewiczom, małżonkom, perpetuis temporibus rezygnuię, oraz pomienioney maiętności Ukla perpetuis temporibus na osoby ichmościom zrzekam się, imieniem całego klasztoru naszego Berezweckiego, y ustępuię, do possessyi oney przychodzić, ab oneribus eliberować, captato quovis tempore, tymże ichmościom pozwalam. Dla czego wszystkiego iuris et possessionis dokumenta, prawa wieczyste, ograniczenia y inne wszelkie sprawy, ad fundum teyże maiętności Ukla reguluiące, do rąk ichmościów panów Rodziewiczów wracam, oddaię y in personas ichmciów wlewam, ceduię; a mnie samemu z całym konwentem Berezweckim y następcom naszym do teyże maiętności Ukla y do naymnieyszey oney cząstki żadney salwy, akcessu y przystępu nie zachowuię, ani zostawuię. Wolni tedy y mocni będą ichmość panowie Rodziewiczowie, małżonkowie, tąż maiętnością Uklem y wszystkiemi do niey attynencyami, poddanemi, iako swoią własnością rządzić, szafować, dysponować, dać, darować, przedać, zamienić y wszelkich pożytków z niey ad libitum sui wynaydować, bez żadney od nas bazylianów konwentu Berezweckiego y następców naszych prepedycyi. Czego wszystkiego ia z konwentem naszym całym Berezweckim, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącey et sub paenis banitionum ac infamiae dotrzymać imieniem całego klasztoru Berezweckiego assekuruię się. Pod którą zarękę y peny dobra nasze Stawrowo y część Dowbli nazwane, w powiecie Brasławskim leżące, w ewikcyą podaię y oneruię. In casu vero naruszenia y niedotrzymania w którym kolwiek punkcie y paragrafie tego zapisu naszego daię moc y pozwalam ichmościom nas samych bazylianów konwentu Berezweckiego, następców naszych y każdego turbatora do wszelkiego sądu, prawa y urzędów ziemskiego, grodzkiego, trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ziemskiego, skarbowego, duchownego, et ad quodlibet w wielkim xięstwie Litewskim subsellium, terminem iakj naykrótszym adcytować, gdzie, abscissis omnibus dilationibus atque beneficiis iuris, skuteczną rozprawę przyiąć, zarękę nie zcho-

dząc z sądów in instanti zapłacić, oraz wszelkim wskazom, penam y iudykatom sądowym in omni podlegać klasztor nasz Berezwecki tenebitur. Y na tom dał ten nasz list dobrowolny wieczysto-zrzeczny wlewkowy y rezygnacyiny zapis z podpisem ręki mey y z podpisem rąk wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie oczewisto uproszonych. Pisan w Brasławiu, roku tysiąc siedmset cztyrdziestego ósmego, miesiąca Decembra piątego dnia. U tego prawa podpis imci xiędza y iaśnie wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów his verbis: xiądz Józef Spirydowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego prezydent Berezwecki, plenipotencyaryusz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego wieczysto-zrzeczonego wlewkowego zapisu od wielebnego imści xiędza Józefa Spirydowicza — zakonu świętego Bazylego prezydenta Berezweckiego, imieniem tegoż klasztoru ichmościom panom Józefowi y Ludowice z Gierulskich Rodziewiczom—komornikom Brasławskim, na maiętność Ukle, w powiecie Brasławskim leżącą, podług prawa podpisnię się Jan z Eklów Hylzen—kasztelan x. Inflantskiego, Brasławski, Margenhawski starosta. Za ustnym y oczewistym uproszeniem od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto-zrzecznego zapisu iako pieczętarz podpisuię się Stefan Bielikowicz—czesznik y pisarz grodzki powiatu Brasławskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego prawa wieczystego iuxta exigentiam iuris podpisuię się Symon Downarowicz—p. o. w. Które prawo po przyznaniu onego iest do xiąg grodzkich Brasławskich zapisane, ex iisdem actis y ten extrakt solita iuris praxi ichmość panom Józefowi y Ludowice z Gierulskich Rodziewiczom—komornikom Brasławskim, iest wydan. Dat w zamku iego królewskiey mości Brasławskim ut supra. U tego extraktu przy wyciśnioney sądowey starościńskiey pieczęci podpis ręki wielmożnego imci pana pisarza grodzkiego Brasławskiego, tudzież korrekta, ad haec na srzednich arkuszach korrekta z konnotacyą his verbis: Stefan Jozafat Bielikowicz — czesznik y pisarz grodzki powiatu Brasławskiego mp. Correxit Rodziewicz mp. Correctum cum actis mp. Który to takowy pomieniony extrakt za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1749 г. Апрѣля 12 дня.

Изъ книги № 111, за 1750—1751 г., л. 914—915.

166. Заемная запись отъ Давговскаго старосты Адама Бростовскаго Жировицкому монастырю на сумму семнадцать тысячъ злотыхъ.

Давговскій староста Адамъ Бростовскій и его жена заняли у Жировицкаго монастыря 17,000 злотыхъ на три года подъ зарукой 17,000 тысячъ и съ обезпеченіемъ на половинѣ имѣнія Прусовщизны; но принимая во вниманіе бѣдность монастыря, а равно и чудодѣянія Жировицкой Божіей Матери, Бростовскій находитъ возможнымъ продлить срокъ временнаго владѣнія имѣніемъ на 6 лѣтъ; въ случаѣ же неуплаты долга— еще на 6 лѣтъ.

Roku tysiąc siedmset pięćziesiątego pierwszego, miesiąca Februaryi szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego roku immediate przeszłym tysiąc siedmset pięćdziesiątym z woiewodztw, ziem y powiatów obranymi, comparendo personaliter patron imć pan Alexander Hołowczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginale ad acta podał extrakt magdeburyi Żyrowickiey approbacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, od i. ww. i. pp. Adama y Gienowewy z Ogińskich Brzostowskich—starostów Dawgowskich, małżonków, w Bogu wielebnym ichmość xiężom bazylianom Żyrowickim danego, w maydeburyi Żyrowickiey przyznanego, et ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem tychże ichmość służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony extrakt ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg mieyskich magdeburyi Żyrowickiey. Roku tysiąc siedmset czterdziestego dziewiątego, miesiąca Junii dnia szesnastego. Na urzędzie magdeburskim Żyrowickim, przed nami Janem Miskiewiczem — wóytem a Michałem Bobrukiewiczem—pisarzem comparendo personaliter i. ww. i. pp. Adam y Gienowewa z Ogińskich Brzostowcy—starostowie Dawgowscy, Przełayscy, małżonkowie, ten dobrowolny approbacyiny, oraz assekuracyiny zapis, w Bogu ww. i. xx. bazylianom Żyrowickim na rzecz w nim wyrażoną na sądach ikmci magdeburyi Żyrowickiey przyznali sequenti tenore pisany: Adam Brzostowski—starosta Dowgowski y Przełayski, general-lieutenant od infant. woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, y Gienowefa z Ogińskich Brzostowska — starościna Daw-

gowska, małżonkowie, iedna osoba za drugą ręcząc, poczytaiąc y obowiązuiąc się, czyniemy wiadomo y wyznawamy każdemu, komu o tym teraz y w czas przyszły wiedzieć będzie należało, tym naszym listem dobrowolnym approbacyinym, oraz assekuracyinym zapisem, danym w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Cezaremu Stabrowskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi Lit. y superyorowi klasztoru Żyrowickiego, oraz wszystkim w Bogu ww. i. xx. bazylianom Żyrowickim, na to: iż co my Brzostowscy—starostowie Dawgowscy, małżonkowie, ieszcze w roku tysiąc siedmset cztyrdziestym siódmym, miesiąca Apryla dwunastego dnia, pożyczywszy u ichmość xięży bazylianów Żyrowickich summy siedmnaście tysięcy złotych polskich w złotey y śrebrney monecie, licząc każdy czerwoniec złoty po złotych siedmnastu y groszy piętnastu, talar bity po złotych ośmiu, a tynf po złotemu y groszy ośmiu; w tey summie połowę maiętnosci naszey, Prusowszczyzna nazwaney, w powiecie Słonimskim leżącey, z poddannemi we wsiach Rusakowie, Zalesiu y Mironimie alias Wierzchowcach mieszkaiącemi, ze wszystkiemi do tey połowy attinencyami, prawem zastawnym triennali cursu onerowaliśmy, iako o tym wszystkim fusius et latius też same prawo w maydeburgyi Żyrowickiey przyznane y do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przeniesione, wszystką rzecz w sobie wyraża y opiewa, które to prawo we wszystkich onego punktach, paragrafach, warunkach, obowiązkach, ewikcyach y assekuracyach, excepto tylko punktu termin trzyletniey possesyi wyrażaiącego, ninieyszym dobrowolnym zapisem naszym stwierdzaiąc y roboruiąc, a oraz z osobliwego ku temu mieyscu świętemu Żyrowicom, łaskami y cudami Przenayświętszey Panny Maryi słynącemu, affektu, widząc być szczupłość fortun do klasztoru Żyrowickiego należących, a dla tego pewność dłuższey possessyi przerzeczoney połowy maiętności Prusowszczyzny i. xx. bazylianom Żyrowickim obezpieczaiąc y waruiąc, post expirationem w roku przyszłym tysiąc siedmset piędziesiątym w dzień świętego Jerzego święta rzymskiego trzyletniey zastawney praenominatorum bonorum ichmość possessyi, iuż nie trzyletni termin zastawy, lecz zaczynaiąc od pomienionego roku tysiąc siedmset piędziesiątego od święta świętego Jerzego rzymskiego do roku tysiąc siedmset piędziesiątego szóstego do tegoż terminu y święta, a za nieokupnem w lat sześć, tedy od sześciu do sześciu lat zastawną ichmciów possessyą, toties wspomnioney połowy maiętności Prusowszczyzny proroguiemy. Którego to prawa zastawnego anterius danego y teraznieyszego aprobationis zapisu we wszystkich punktach y obowiązkach nostris cum successoribus dotrzymać mamy y powinni będziemy, pod zaręką siedmnastu tysięcy złotych polskich et sub paenis banitionum ac infamiae; in casu vero contraventionis dalsze vadia y ligamenta, w prawie zastawnym benevole na się przyięte, etiam praesenti reassumuiemy y przyimuiemy inscriptione. Y na tośmy dali ten nasz dobrowolny assekuracyiny, oraz approbacyiny zapis z podpisami rąk naszych y z podpisami rąk ichmość panów pieczętarzów od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Szydłowicach, roku tysiąc siedmset cztyrdziestego dziewiątego, miesiąca Apryla dwunastego dnia. U tego as-

sekuracyinego zapisu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też y ichmość panów pieczętarzów tymi słowy: Adam Brzostowski—starosta Daugowski, Przełayski, generał-leutenant infanteryi, Gienoweffa Brzostowska—starościna Daugowska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od i. ww. i. pp. Adama y Gienowefy z Ogińskich Brzostowskich—starostówDaugowskich, małżonków, do tego dobrowolnego approbacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, na rzecz w nim doskonale wyrażoną danego w Bogu przewielebnemu i. x. Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi Lit., starszemu klasztoru Żyrowickiego y wszystkim w Bogu ww. i. xx. bazylianom Żyrowickim podpisuię się Piotr Kosczyc—krayczy powiatu Słonimskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego approbacyinego, oraz assekuracyinego zapisu podług prawa podpisuię się Franciszek Snarski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego zapisu podług prawa podpisuię się Jan Szczepański mp. Który to takowy assekuracyiny skrypt iest do xiąg ikmci magdeburgyi Żyrowickiey przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową magdeburską w Bogu ww. i. xx. bazylianom Żyrowickim iest wydan ut supra. U tego extractu magdeburgii Żyrowickiey, przy pieczęci tegóż magistratu magdeburskiego Żyrowickiego, podpisy rąk wóyta, takoż korrekta y konnotacya na ostatniey stronicy in eum exprimuntur tenorem: Jan Miskiewicz—wóyt magdeburgyi Żyrowickiey mp. Correxi Michael Bobrukiewicz—notarius civilis magdeburgii Żyrowickiey mp. Est in actis et concordat. Który to takowy extrakt, za podaniem onego przy samym oryginale przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

Конецъ XI тома.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

Акты, относящіеся къ исторіи Западно-Русской церкви.

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ИМЕНЪ и ФАМИЛІЙ.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

І.

К.

Л.

М

Н

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Х

Ц.

Ч

Ш

Щ.

Э.

Ю.

Я.

Ѳ.

II.

УКАЗАТЕЛЬ ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Б.

6

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

К.

Л.

M.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Э.

Я.

III.

УКАЗАТЕЛЬ ПРЕДМЕТОВЪ.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

I.

К.

Л.

M.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ш

Ѣ.

Ю.

Я.

ОПЕЧАТКИ.

Стран.	*Строка.*	*Напечатано:*	*Слѣдуетъ читать:*
17	15 сн.	Залидскій староста	Забѣльскій староста
—	12 —	уволоку	у волоку
—	7 —	Валтромѣя	Балтромѣя
—	3 —	Козминского	Койминскаго
21	5 —	придалъ ему	придалъ еси ему
—	3 —	уволоку	волоку
23	6 —	Козминского	Койминского
—	3 —	не дбаючи на листъ	не дбаючи о листъ
24	въ заголовкѣ	1556 г.	1565 г.
—	24 сн.	пятьсотъ пятьдесятъ шестого	пятьсотъ шестьдесятъ пятого
—	12 —	пятьдесять пятомъ	шестьдесятъ пятомъ.
25	6 св.	зъ братомъ своимъ	съ братомъ твоимъ
—	14—15 —	зъ рѣки Колодѣжа Озны, а зъ рѣки бобровые гоны,	зъ рѣки Озны, а зъ рѣки Колодѣжа бобровые гоны,
31	8 —	прислужоный	присужоный
33	16 сн.	рѣчѣ	рѣцѣ
59	15 св.	wocnego	woznego
61	19 сн.	чечезъ	черезъ
63	4 —	не кончити	кончити
80	7 —	Велянмина	Велямина
81	8 св.	абы	або
112	14 —	тамъ	такъ
114	7 —	въ подобанью	въ подаванью
115	3 св.	направнѣшими	направнѣйшими
116	11 сн. въ изл. сод.	*Стриваники*	*Стравиники*
119	18 св.	naszy	czasy
121	19 сн.	Łuckiego	Słuckiego
124	17—18 сн.	печатарамъ	печатарами
125	2 сн.	при тысечи	три тысечи
—	13 —	successia	successive
128	15 св.	наши	нами
129	14 —	уитовъ	унитовъ
140	13 сн.	Pinskitgo	Pińskiego
156	16 —	Аврицкій	Авдицкій
165	8 св. въ загл.	Митрофана—Зеневича	Митрофана Зеневича
177	12 —	Żuchrowski	Żochowski
190	11 св.	wianowaney	mianowaney
191	— — въ загл.	Св. Духовскому и женскому	Св. Духовскому мужскому и женскому
203	6 св.	Ciotkowiczach	Ciołkowiczach
206	20 —	Oswotrskiey	Ostrowskiey
207	6 —	Stankiewicz	Steckiewicz
214	19 —	Wileńskim	Witebskim
218	13 —	samych	samym
221	11 сн	Ogińskiego y krayczego	Ogińskiego—krayczego
—	10 —	Litewskiego wielmożnego	Litewskiego y wielmożnego
222	13 св.	Wasilewiczo—wnastarsza	Wasilewiczowna—starsza
227	въ заголовкѣ	1678 г.	1668 г.
236	— —	1682 г.	1681 г.
242	12 сн.	Bieryński	Buszyński
243	4 св. въ загл.	порученія	полученія
257	— — — —	подскарбію	подчашему
260	8 сн.	ex medii	ex medio
270	въ излож. сод.	1000 р.	1000 злот.
273	19 сн.	examitnego	axamitnego
283	8 св.	Pożarskiego	Peżarskiego
285	1 —	Markowicz	Narkowicz
292	7 сн.	Tursiewicza	Nursiewicza
295	12 св.	Romana Pożarskiego	Poemana Peżarskiego

Стран.	*Строка:*	*напечатано:*	*Слѣдуетъ читать:*
297	10 св.	Požarskiego	Pežarskiego
298	3 —	kn	кн.
—	10 —	зоолтыхъ	злотыхъ
311	12 —	иронзведенныхъ	произведенныхъ
316	6 сн.	Popławskiego	Pawłowskiego
329	19 —	dziewięćset tysięcy	dziewięć tysięcy
330	— —	czterdziestego Marca	czternastego Marca
333	5 сн.	razas	zaraz
335	11 св.	Rackiewiczówne	Raczkiewiczówne
336	14 —	Józefa	Jozefata
338	13 сн.	ipozwami	pozwami
—	16 —	piewszym	pierwszym
341	5 св.	czeladzi	czeladzi,
343	3 сн.	Požarskiego	Pežarskiego
351	5 —	Kuszelicza	Kuszelewicza
—	18 —	Butkowskiey	Rudkowskiey
355	5 св. въ загл.	входившими	входившихъ
—	11 — въ изл. сод.	раздѣловъ	раздѣломъ
—	13 сн.	Maciey	Maciey,
358	1 св.	Johorski	Ipohorski
—	— —	Kaziwierz	Kazimierz
367	10 св. въ изл. сод.	по него	отъ него
368	7 св.	tych	trzech
376	8 сн.	Wołhyńskiemu	Wołyńskiemu
377	5 — въ изл. сод.	Концевича	Кунцевича
—	12 — въ загл.	фудаторовъ	фундаторовъ
384	2 —	zosławała	zostawała
386	3 св. въ загл.	Ивава	Ивана
—	10 —	wlewkonym	wlewkowym
387	5 —	y imci	u imci
391	11 —	Bazylego Wileńskiego	Bazylego wielkiego
—	15 сн.	pwornym	dwornym
406	20 —	Wileńskim, podpisami	Wileńskim, z podpisami
418	6 —	stolnik	strażnik
429	— — въ изл. сод.	товарище	товарищей
434	6 св. въ изл. сод.	заялъ	занялъ
445	6 —	nieprzybiciem	nieprzybyciem
447	7 сн.	Deraes	de-Raes
451	8 —	Stanisław de Reas	Heronim de Raes
460	2 —	rezyduiąić	rezyduiący
462	4 — въ загл.	получнія	полученія
464	6 — въ изл. сод.	Слонимскій	Смоленскій
478	7 сн.	Gayski	Guyski
485	5 св. въ загл.	двадцати пяти тысячъ	тридцати тысячъ
495	4 св. въ загл.	двадцати тысячъ	двадцати пяти тысячъ
498	11 — въ изл. сод.	матерю	матерью
509	1 —	Iasinowskiego	Sasinowskiego
524	9 св.	horodnicz	horodniczyną
526	2 —	Bielikowicz	Bielkowicz
—	5 сн.	podpisnię	podpisuię
527	7 св. въ изл. сод.	17,000 тысячъ и	17,000 и
528	8 —	Stabrowskiemu	Stebnowskiemu
538	13 —	1678 г.	1668 г.
35 Указат.	14 —	Залидскій староста	Забѣльскій староста
47 —	13 —	Козминское	Койминское

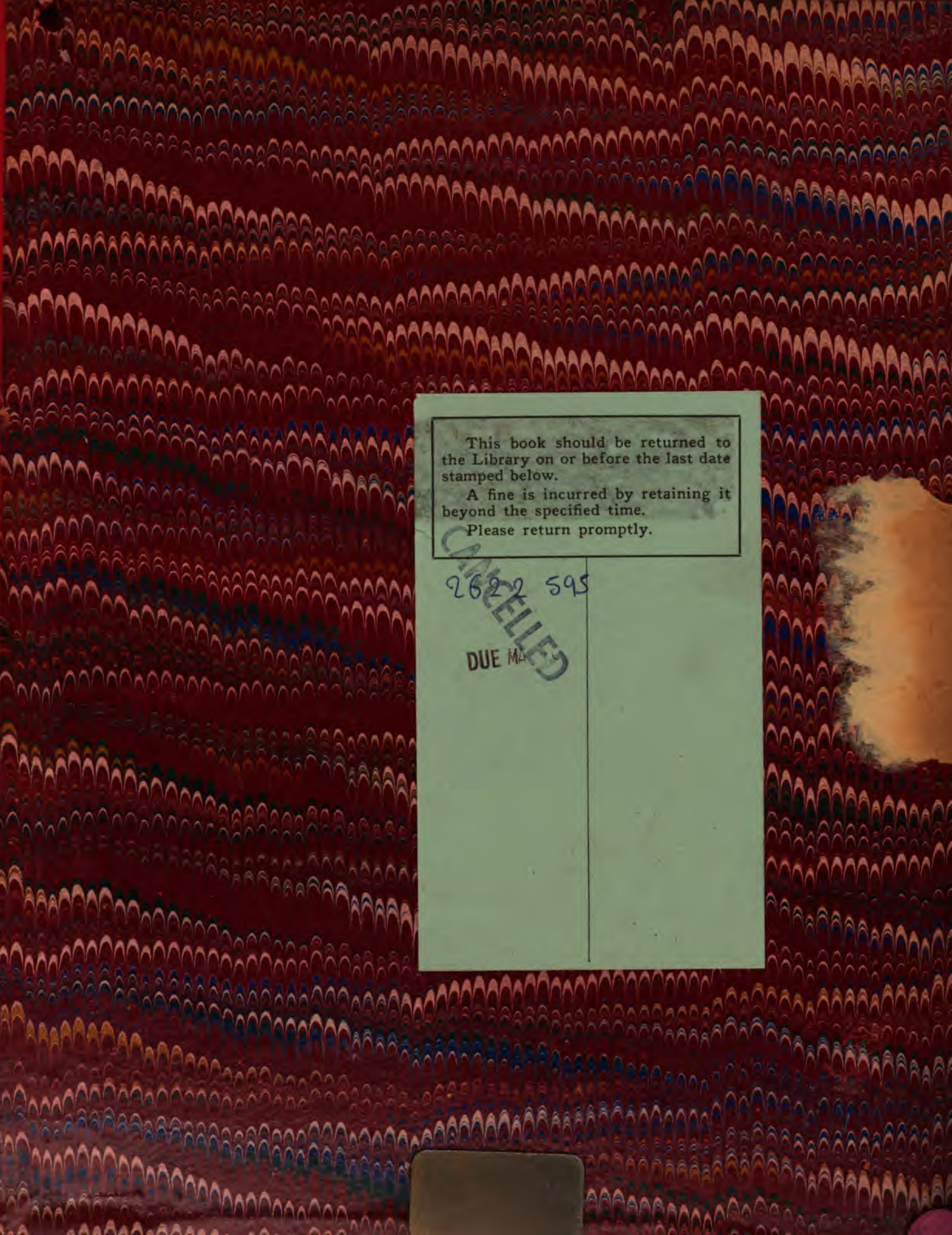

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.
A fine is incurred by retaining it beyond the specified time.
Please return promptly.
2622 595
CANCELLED
DUE